

ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΚΛΑΔΙΚΗ
ΕΡΕΥΝΑ
ΣΤΟΥΣ
ΚΛΑΔΟΥΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ
ΚΑΙ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ

ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΕΚΘΕΣΗ

ΑΘΗΝΑ
ΙΟΥΛΙΟΣ 2024

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

I.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
I.A.	Η κλαδική Έρευνα: έναρξη, στόχευση	5
I.B.	Μεθοδολογία και Μέτρα Έρευνας	7
I.B.1	Δημόσια Πρόσκληση για υποβολή Παρατηρήσεων/Δημόσια Τηλεδιαβούλευση ...	7
I.B.2	Αποστολή ερωτηματολογίων	8
I.Γ.	Δομή της ενδιάμεσης έκθεσης	9
A	ΜΕΡΟΣ	9
II.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	9
II.A.	Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων 2020 – 2030	9
II.B.	Ορισμοί Αποβλήτων και Στόχοι ΕΣΔΑ	10
III.	ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	13
III.A.	Εισαγωγή	13
III.B.	Αρχές που διέπουν το θεσμικό πλαίσιο εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων	14
III.Γ.	Βασικές έννοιες	15
III.Γ.1	Ορισμός Αποβλήτων	15
III.Γ.2	Η έννοια του Παραγωγού	17
III.Γ.3	Τα Προγράμματα Διευρυμένης Ευθύνης Παραγωγού (ΠΔΕΠ)	17
III.Γ.4	Τα Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΕΔ)	19
III.Γ.5	Οι Φορείς Συλλογικών Συστημάτων Εναλλακτικής Διαχείρισης (Φορείς ΣΣΕΔ) ..	22
IV.	ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΡΕΥΜΑΤΩΝ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ	24
IV.A.	ΑΛΥΣΙΔΑ ΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ	24
IV.B.	ΟΧΗΜΑΤΑ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΚΥΚΛΟΥ ΖΩΗΣ	35
IV.B.1	Μέγεθος και εξέλιξη ρεύματος	36
IV.B.2	Εγκεκριμένα Συστήματα Διαχείρισης	37
IV.Γ.	ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΜΕΝΑ ΕΛΑΣΤΙΚΑ ΟΧΗΜΑΤΑ	40
IV.Γ.1	Μέγεθος και εξέλιξη ρεύματος	41
IV.Γ.2	Εγκεκριμένα Συστήματα Διαχείρισης	42
IV.Δ.	ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΛΙΠΑΝΤΙΚΩΝ ΕΛΑΙΩΝ	45
IV.Δ.1	Εγκεκριμένα Συστήματα Διαχείρισης	46
IV.Δ.2	Μέγεθος και εξέλιξη ρεύματος	49
IV.E.	ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΣΤΗΛΩΝ ΚΑΙ ΣΥΣΣΩΡΕΥΤΩΝ	50
IV.E.1	Εγκεκριμένα Συστήματα Διαχείρισης	51
IV.E.2	Μέγεθος και εξέλιξη ρεύματος	54
IV.ΣΤ.	ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΩΝ	55
IV.ΣΤ.1	Εγκεκριμένα Συστήματα Διαχείρισης	55
IV.ΣΤ.2	Μέγεθος και εξέλιξη ρεύματος	62
IV.Ζ.	ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΕΙΔΩΝ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ 67	
IV.Ζ.1	Εγκεκριμένα Συστήματα Διαχείρισης	68
IV.Η.	ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΕΚΣΚΑΦΩΝ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΩΝ	72
IV.Η.1	Εγκεκριμένα Συστήματα Διαχείρισης	72
IV.Η.2	Μέγεθος και εξέλιξη ρεύματος	75
V.	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	77
V.A.	ΣΣΕΔ	77
V.A.1	Ταυτότητα δείγματος της έρευνας	77
V.A.2	Τρόπος Λειτουργίας και παρεμβάσεις στη λειτουργία του κλάδου	80
V.A.3	Βαθμός ανταγωνισμού	82
V.A.4	Εμπόδια εισόδου	86
V.A.5	Αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές	87

V.A.6 Τιμολόγηση	90
V.A.7 Ενδεχόμενα ζητήματα ανταγωνισμού - Αντιμετώπιση	91
V.A.8 Έλεγχος – Κυρώσεις	94
V.A.9 Επίτευξη των εθνικών στόχων ανακύκλωσης και μείωση της περιβαλλοντικής ρύπανσης.....	95
V.A.10 Επίδραση της πανδημίας covid-19	96
V.B. ΜΟΝΑΔΕΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗΣ, ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ.....	97
V.B.1 Ταυτότητα δείγματος της έρευνας	97
V.B.2 Τρόπος Λειτουργίας και παρεμβάσεις στη λειτουργία του κλάδου.....	99
V.B.3 Βαθμός ανταγωνισμού	101
V.B.4 Εμπόδια εισόδου	103
V.B.5 Αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές.....	104
V.B.6 Ενδεχόμενα Ζητήματα Ανταγωνισμού- Αντιμετώπιση	105
V.B.7 Έλεγχος – Κυρώσεις	107
V.B.8 Επίδραση πανδημίας covid-19	108
B ΜΕΡΟΣ	109
VI. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΠΛΟΙΩΝ	109
VI.A. Διεθνής Σύμβαση MARPOL και ενωσιακή νομοθεσία	109
VI.B. Εθνικό ρυθμιστικό πλαίσιο	113
VII. ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΠΛΟΙΩΝ	119
VIII. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	124
VIII.A. ΠΑΡΟΧΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΠΛΟΙΩΝ ΚΑΙ ΛΗΠΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ.....	125
VIII.A.1 Ταυτότητα έρευνας.....	125
VIII.A.2 Συμβάσεις συλλογής αποβλήτων	126
VIII.A.3 Εμπόδια εισόδου.....	128
VIII.A.4 Δύναμη αγοράς και Διαπραγματευτική δύναμη.....	129
VIII.A.5 Ρυθμιστικό πλαίσιο και ανταγωνισμός.....	130
VIII.A.6 Κίνητρα.....	130
VIII.A.7 Τιμολόγηση.....	131
VIII.A.8 Ύψος τελών συλλογής αποβλήτων.....	133
VIII.A.9 Επίδραση πανδημίας covid-19	134
VIII.B. ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΙΜΕΝΩΝ	134
VIII.B.1 Συμβάσεις συλλογής αποβλήτων	134
VIII.B.2 Δύναμη αγοράς και διαπραγματευτική δύναμη.....	138
VIII.B.3 Ρυθμιστικό πλαίσιο και ανταγωνισμός.....	139
VIII.B.4 Τιμολόγηση.....	139
VIII.B.5 Επίδραση πανδημίας covid-19	141
Γ' ΜΕΡΟΣ.....	142
IX. ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΑ ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ – ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ	142
IX.A. ΡΕΥΜΑΤΑ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ.....	142
IX.A.1 Εμπόδια Εισόδου.....	142
IX.A.2 Ισχύς αγοράς / βαθμός συγκέντρωσης	142
IX.A.3 Ενδεχόμενες αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές	143
IX.B. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΠΛΟΙΩΝ	144
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	148
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ.....	151
A. Οχήματα στο τέλος του κύκλου ζωής (ΟΤΚΖ).....	151
B. Μεταχειρισμένα Ελαστικά Οχημάτων	156
Γ. Απόβλητα Λιπαντικών Ελαίων	159

Δ.	Ηλεκτρικές Στήλες και Συσσωρευτές	165
Ε.	Συσκευασίες και Απόβλητα Συσκευασιών	172
ΣΤ.	Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού	178
Ζ.	Απόβλητα Εκσκαφών, Κατασκευών και Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ)	184

ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΕΚΘΕΣΗ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΣΕ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΕΣ
ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

I.1. Η κλαδική Έρευνα: έναρξη, στόχευση

1. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού, λαμβάνοντας υπόψη τη σπουδαιότητα του κλάδου διαχείρισης αποβλήτων και ανακύκλωσης στην Ελλάδα, καθώς επίσης και την αναγκαιότητα για τη διασφάλιση της εύρυθμης και αποτελεσματικής λειτουργίας του λόγω και της φύσης του αντικείμενου του, αποφάσισε στις 16.07.2021 την έναρξη κλαδικής έρευνας στον κλάδο διαχείρισης αποβλήτων και ανακύκλωσης, ασκώντας τη σχετική αρμοδιότητα που έχει αναλάβει βάσει του άρθρου 40 του ν. 3959/2011.¹
2. Η διαχείριση και η εναλλακτική διαχείριση των αποβλήτων αποτελεί φλέγον ζήτημα στις σύγχρονες, ευρωπαϊκές και όχι μόνο κοινωνίες, από διττή σκοπιά: αφενός για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος στο πλαίσιο και της αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής και της εισαγωγής του παραγωγικού μοντέλου στην κυκλική οικονομία και τη βιώσιμη ανάπτυξη, αφετέρου για λόγους οικονομικής σκοπιμότητας, καθώς είναι δυνατή η αντιμετώπιση των αποβλήτων ως εμπορεύσιμων αγαθών με οικονομική αξία. Ένα μεγάλο ποσοστό των δαπανών στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη διαχείριση αποβλήτων αφορά στα στερεά απόβλητα.
3. Κατά την περίοδο 2015-2020, σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης αποφασίστηκε η μετάβαση στο μοντέλο της κυκλικής οικονομίας, όπου τα προϊόντα σχεδιάζονται εξ αρχής κατά τρόπο που να μειώνεται στο ελάχιστο το τελικό απόβλητο, ώστε να μπορούν εύκολα και αποδοτικά να επαναχρησιμοποιηθούν ή να ανακυκλωθούν, διαφυλάσσοντας έτσι τους πόρους μέσω της πλήρους αξιοποίησης της υπεραξίας τους. Η μετάβαση προς την κυκλική οικονομία συντείνει στην βιωσιμότητα της εκμετάλλευσης οικονομικών πόρων και αποτελεί έναν από τους βασικότερους πυλώνες για την επίτευξη της κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050.²
4. Ένα ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης στερεών και υγρών αποβλήτων περιλαμβάνει την διαχείριση, ανακύκλωση ή αναγέννηση των παραγόμενων αποβλήτων, μέσω της συλλογής αυτών από την πηγή, την ανακύκλωση των διαφόρων υλικών με στόχο την ενεργειακή αξιοποίηση ή την επαναχρησιμοποίηση των υλικών και, τέλος, την τελική επεξεργασία τους, αλλά και τον περιορισμό της ίδιας της παραγωγής τους.
5. Στο πλαίσιο των ενωσιακής προέλευσης υποχρεώσεων για ορθή διαχείριση των αποβλήτων, ο ν. **2939/2001** με τίτλο «*Συσκευασίες και εναλλακτική διαχείριση των συσκευασιών και άλλων προϊόντων - Ίδρυση Εθνικού Οργανισμού Εναλλακτικής Διαχείρισης Συσκευασιών και Άλλων Προϊόντων (Ε.Ο.Ε.Δ.Σ.Α.Π.) και άλλες διατάξεις*», όπως ισχύει σήμερα, αποτέλεσε τον βασικό κορμό του νομοθετικού πλαισίου της ανακύκλωσης στη χώρα μας. Όπως αναφέρεται στο πρώτο άρθρο του νόμου αυτού, σκοπός του είναι, μεταξύ άλλων «...ζ. η βελτιστοποίηση της λειτουργίας

---

¹ Η κλαδική έρευνα βάσει του άρθρου 40 ν. 3959/2011 δεν αφορά σε συγκεκριμένη επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων αλλά έχει ευρύτερο και μη εξατομικευμένο αντικείμενο.

² Βλ. Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων 2020-2030 (Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου «Εγκριση του Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (Ε.Σ.Δ.Α.)», ΦΕΚ Α' 185, Ενότητα 1.3 σελ. 22 επ. υπ' αρ. 39/31.8.2020.

των Συστημάτων Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΕΔ) με τη θέσπιση όρων που αποσκοπούν στη διαφάνεια, τον καλύτερο έλεγχο και τον εξορθολογισμό του κόστους των αντίστοιχων υπηρεσιών, καθώς και η προώθηση οικονομικά και περιβαλλοντικά βιώσιμων επενδύσεων, ώστε να προκύπτει ανταποδοτικό όφελος προς τον πολίτη από την ανακύκλωση».

6. Ο εν λόγω νόμος καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε προσφάτως από το **ν. 4819/2021** (Α' 129), με τον οποίον επιχειρείται ο εκσυγχρονισμός και η κωδικοποίηση του εθνικού νομοθετικού πλαισίου. Ο βασικός αυτός νόμος, συμπληρώνεται από επιμέρους νομοθετήματα και από σειρά κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που παραμένουν σε ισχύ.
7. Συνοπτικά, στο πεδίο εφαρμογής της σχετικής νομοθεσίας εμπίπτει η εναλλακτική διαχείριση συσκευασιών που διατίθενται στην αγορά και στα απόβλητα των συσκευασιών που προέρχονται από τις βιομηχανίες, το εμπόριο, τα γραφεία, τα καταστήματα, τις υπηρεσίες, τα νοικοκυριά ή από οποιαδήποτε άλλη πηγή, ανεξάρτητα από τα υλικά από τα οποία αποτελούνται, αλλά και στα απόβλητα από οχήματα, λάστιχα, καταλύτες οχημάτων, απόβλητα έλαια, ηλεκτρικές στήλες και συσσωρευτές, ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό, είδη επίπλωσης, έντυπο υλικό, ρουχισμό, στρώματα ύπνου, βιοαπόβλητα, απόβλητα εκσκαφών, κατασκευών και κατεδαφίσεων, μικρές ποσότητες επικίνδυνων αποβλήτων οικιακής φύσης, κ.α. Συνεπώς, οι κατηγορίες αποβλήτων που προβλέπει το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο είναι πολλές, ενώ η απαρίθμηση τους ενδεικτική. Γενικά η εναλλακτική διαχείριση συνίσταται στις εργασίες συλλογής, μεταφοράς, μεταφόρτωσης και αποθήκευσης, προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωσης και κάθε άλλο είδος ανάκτησης των εκάστοτε αποβλήτων.
8. Η παρούσα Έκθεση επικεντρώνεται σε επτά (7) κατηγορίες αποβλήτων (οι οποίες αναφέρονται συχνά και ως «ρεύματα»). Για κάθε κατηγορία έχουν εκδοθεί ειδικότερες ρυθμίσεις, μέσω υπουργικών αποφάσεων ή προεδρικών διαταγμάτων, και λειτουργούν ήδη συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης:
  - α) Απόβλητα συσκευασιών,
  - β) Απόβλητα λιπαντικών ελαίων,
  - γ) Μεταχειρισμένα ελαστικά οχημάτων,
  - δ) Απόβλητα ηλεκτρικών στηλών (μπαταρίες) & συσσωρευτών,
  - ε) Οχήματα στο τέλος του κύκλου ζωής,
  - στ) Απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού,
  - ζ) Απόβλητα εκσκαφών, κατασκευών και κατεδαφίσεων.
9. Επιπλέον της διαχείρισης των ανωτέρω επτά ρευμάτων, υπάρχουν και άλλες κατηγορίες αποβλήτων, η διαχείριση των οποίων ανήκει σε άλλους φορείς και τα οποία στη συνέχεια μπορεί να διατίθενται ή όχι για ανακύκλωση. Η διαχείριση αποβλήτων στους χρήστες των λιμένων είναι μια από αυτές τις κατηγορίες που παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την ελληνική οικονομία.
10. Η προστασία του θαλασσίου περιβάλλοντος από τη ρύψη των αποβλήτων που παράγονται στα πλοία και των καταλοίπων φορτίου τους αποτελεί επίσης τομέα μείζονος σημασίας της Ευρωπαϊκής δράσης για τις θαλάσσιες μεταφορές. Οι κύριες κατηγορίες αποβλήτων πλοίων είναι οι ακόλουθες α) κατάλοιπα καθαρισμού δεξαμενών φορτίου, β) αποχετευτικά και μη ύδατα, γ) μείγματα μηχανοστασίου, δ) υφαλοχρώματα, ε) κατάλοιπα καυσίμων, στ) απόβλητα/σκουπίδια, ζ) καυσάερια και η) θαλάσσιο έρμα. Τα απόβλητα πλοίων μπορούν να διακριθούν σε δυο μεγάλες κατηγορίες τα υγρά και τα στερεά απόβλητα, ενώ υπάρχουν προβλέψεις και για τον περιορισμό των αερίων αποβλήτων στους λιμένες.

11. Σκοπός της κλαδικής έρευνας της Επιτροπής Ανταγωνισμού, είναι να διευκρινιστούν οι συνθήκες ανταγωνισμού και να εντοπιστούν τυχόν ζητήματα ανταγωνισμού στους ανωτέρω κλάδους της οικονομίας. Μεταξύ άλλων, εξετάζονται τα κάτωθι ζητήματα:
- α) οι δυνάμεις (διαπραγματευτική ισχύς) που αναπτύσσονται σε κάθε οικοσύστημα εναλλακτικής διαχείρισης συγκεκριμένου ρεύματος όπου το Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης μπορεί να λειτουργεί ως μια δίπλευρη ή και πολύπλευρη πλατφόρμα,
  - β) οι διαρθρωτικοί δεσμοί μεταξύ των παικτών σε κάθετο και οριζόντιο επίπεδο στη διαχείριση και ανακύκλωση αποβλήτων και ο βαθμός που αυτοί δύνανται να επηρεάσουν τις μεταβλητές ανταγωνισμού,
  - γ) η εφαρμογή του ρυθμιστικού πλαισίου σε κάθε μία από τις ερευνώμενες αγορές και τυχόν αντιφάσεις του με το δίκαιο του ανταγωνισμού – ρυθμιστικά εμπόδια και πώς η άρση αυτών θα αυξήσει την αποτελεσματικότητα των αγορών,
  - δ) άλλα εμπόδια εισόδου εκτός των ρυθμιστικών,
  - ε) αν η δομή των αγορών συντελεί στη δυνατότητα ανάπτυξης συντονισμένων ή μη αποτελεσμάτων,
  - στ) ο βαθμός που συγκεκριμένες πρακτικές μπορεί να δικαιολογούνται στο όνομα της αποτελεσματικότητας και της επίτευξης στόχων δημοσίου συμφέροντος, όπως η βιώσιμη ανάπτυξη και πώς αυτό μπορεί να αιτιολογείται βάσει διαφορετικών εργαλείων του δικαίου του ανταγωνισμού,
  - ζ) πώς η υπάρχουσα δομή των αγορών συντελεί, εντέλει, στην ανάπτυξη, καινοτομία και αποτελεσματικότητα της κάθε επιμέρους αγοράς διαχείρισης ή/και εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων.

Η παρούσα Ενδιάμεση Έκθεση ολοκληρώνει την πρώτη φάση της κλαδικής έρευνας στους κλάδους διαχείρισης αποβλήτων και ανακύκλωσης. Η ίδια η Έκθεση, καθώς και η περίληψή της, θα δημοσιευτούν προκειμένου να δοθεί η ευκαιρία στα ενδιαφερόμενα μέρη να καταθέσουν τις απόψεις τους μέσω υπομνημάτων ή/και διά της συμμετοχής τους σε τηλεδιαβούλευση. Κατόπιν αυτής, θα σταθμιστεί η αναγκαιότητα διενέργειας νέων μέτρων έρευνας, τα αποτελέσματα των οποίων θα ληφθούν υπόψη στη δημοσίευση της Τελικής Έκθεσης.

I.2. Μεθοδολογία και Μέτρα Έρευνας

I.2.1 Δημόσια Πρόσκληση για υποβολή Παρατηρήσεων/Δημόσια Τηλεδιαβούλευση

12. Στο πλαίσιο της πρώτης φάσης της διεξαγωγής της εν λόγω κλαδικής έρευνας, η ΕΑ διενήργησε την πρώτη δημόσια διαβούλευση την Πέμπτη 18 Νοεμβρίου 2021. Η τηλεδιαβούλευση ήρθε σε συνέχεια της υποβολής έγγραφων υπομνημάτων από ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις και φορείς και σχεδιάστηκε με την προοπτική να λειτουργήσει ως ένα διαδραστικό φόρουμ για την ανταλλαγή απόψεων αναφορικά με τις εν θέματι αγορές. Την τηλεδιαβούλευση παρακολούθησαν σε ζωντανή ροή μέσω της πλατφόρμας της ΕΑ πολλοί ενδιαφερόμενοι, στους οποίους συμπεριλαμβάνονταν δημόσιοι φορείς, σύνδεσμοι/ενώσεις επιχειρήσεων, δικηγόροι και οικονομολόγοι που δραστηριοποιούνται επαγγελματικά σε ζητήματα προστασίας ελεύθερου ανταγωνισμού.
13. Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης, εκπρόσωποι της αγοράς και των εποπτευόμενων φορέων, πραγματοποίησαν παρουσιάσεις πάνω σε ένα μεγάλο εύρος επίκαιρων ζητημάτων στις αγορές της ανακύκλωσης και της διαχείρισης αποβλήτων.

Συγκεκριμένα, η τηλεδιαβούλευση διαρθρώθηκε σε δύο θεματικές κατηγορίες και περαιτέρω σε τέσσερις ενότητες: α) ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΛΙΜΕΝΩΝ ΜΕΡΟΣ Α, β) ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΛΙΜΕΝΩΝ ΜΕΡΟΣ Β, γ) ΡΕΥΜΑΤΑ ΠΟΥ ΕΠΟΠΤΕΥΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ Ε.Ο.ΑΝ. ΜΕΡΟΣ 1ο και δ) ΡΕΥΜΑΤΑ ΠΟΥ ΕΠΟΠΤΕΥΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ Ε.Ο.ΑΝ. ΜΕΡΟΣ 2ο.

14. Ειδικότερα, στο πλαίσιο των δύο πρώτων θεματικών ενοτήτων αναλύθηκαν το θεσμικό πλαίσιο συλλογής αποβλήτων πλοίων σύμφωνα με την ελληνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία, θέματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, οι συνθήκες αγοράς και ανταγωνισμού, καθώς και το νομικό πλαίσιο που διέπει τους κλάδους διαχείρισης αποβλήτων πλοίων και καταλοίπων φορτίου στους ελληνικούς λιμένες. Συμμετείχαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και παρουσιάστηκαν οι απόψεις φορέα διαχείρισης λιμένα, της ένωσης λιμένων, εταιριών με αντικείμενο την υπηρεσία συλλογής αποβλήτων πλοίων και καταλοίπων φορτίου, καθώς και συνδέσμων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην επιβατηγό ναυτιλία και στη ναυπηγική βιομηχανία. Επίσης παρουσιάστηκαν στοιχεία σχετικά με την τιμολόγηση για συγκεκριμένες κατηγορίες αποβλήτων και τον αριθμό των αναδόχων που δραστηριοποιούνται στην παραλαβή και διαχείριση αποβλήτων πλοίων σε ελληνικούς και ευρωπαϊκούς λιμένες.
15. Στο πλαίσιο των δύο επόμενων ενοτήτων, της δεύτερης θεματικής κατηγορίας, εκπρόσωποι του εποπτεύοντος δημοσίου φορέα (Ε.Ο.ΑΝ.), του συνδέσμου επιχειρήσεων ανακύκλωσης, καθώς και συλλογικών συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης όλων των ρευμάτων που εποπτεύονται από τον Ε.Ο.ΑΝ., ανέλυσαν τη διαχρονική εξέλιξη του νομοθετικού πλαισίου που διέπει τον κλάδο της ανακύκλωσης και τους επιμέρους κλάδους που αφορούν τα εποπτευόμενα από τον Ε.Ο.ΑΝ. ρεύματα εναλλακτικής διαχείρισης, καθώς επίσης και τις συνθήκες ανταγωνισμού και προβλήματα που επικρατούν στις εν λόγω αγορές. Τα εν λόγω ρεύματα εναλλακτικής διαχείρισης είναι: α) τα απόβλητα συσκευασιών (ΑΣ), β) τα απόβλητα λιπαντικών ελαίων (ΑΛΕ), γ) τα μεταχειρισμένα ελαστικά οχημάτων (ΜΕΟ), δ) τα απόβλητα ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών (ΑΗΣΣ), ε) τα οχήματα στο τέλος του κύκλου ζωής (ΟΤΚΖ), στ) τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ) και ζ) τα απόβλητα εκσκαφών, κατασκευών και κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ). Επίσης, παρουσιάστηκαν λεπτομερή στοιχεία σχετικά με τον τρόπο και τις συνθήκες λειτουργίας εκάστου ρεύματος εναλλακτικής διαχείρισης, και τη διάρθρωση των επιμέρους αγορών.

I.2.2 Αποστολή ερωτηματολογίων

16. Στις 18.02.2022 στάλθηκαν επιστολές παροχής στοιχείων σε 13 φορείς διαχείρισης λιμένων, σε 4 παρόχους υπηρεσιών διαχείρισης αποβλήτων πλοίων και 1 επιστολή στο Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής. Επίσης, στις 03.03.2022 στάλθηκαν επιστολές παροχής στοιχείων σε 81 επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην αγορά της ανακύκλωσης.
17. Εν συνεχεία, στάλθηκε μία επιστολή στις 15.03.2023 σε ένα σύστημα συλλογικής διαχείρισης και 20 υπομνηστικές επιστολές σε εταιρίες. Επιπλέον, στις 29.09.2023 στάλθηκε επιστολή στον Ε.Ο.ΑΝ.³ και στις 06.10.2023 στάλθηκαν επιστολές επικαιροποίησης των παρασχεθέντων στοιχείων σε 69 επιχειρήσεις και φορείς οι

---

³ Επίσης, έλαβε χώρα συνάντηση στελεχών της ΓΔΑ με στελέχη και Διοίκηση του ΕΟΑΝ στις 23.10.2023.

απαντήσεις των οποίων μετά και από σχετικές υπομνηστικές επιστολές της υπηρεσίας (στις 31.10.2023) ελήφθησαν σταδιακά έως και τις 06.12.2023.⁴

I.3. Δομή της παρούσας Έκθεσης

18. Κατόπιν επεξεργασίας και αξιολόγησης όλων των στοιχείων συντάχθηκε η παρούσα Έκθεση, η οποία αποτελεί το πρώτο βήμα για την καταγραφή των συνθηκών στον κλάδο διαχείρισης αποβλήτων και ανακύκλωσης.
19. Η Έκθεση αποτελείται από τρία μέρη:
  - ✓ Στο Α Μέρος παρουσιάζονται τα πορίσματα της έρευνας της ΓΔΑ στα επτά ρεύματα ανακύκλωσης.
  - ✓ Στο Β Μέρος παρουσιάζονται τα πορίσματα της έρευνας της ΓΔΑ στο κλάδο διαχείρισης αποβλήτων πλοίων.
  - ✓ Στο Γ Μέρος συνοψίζονται τα βασικά συμπεράσματα της Ενδιάμεσης Έκθεσης.

A ΜΕΡΟΣ

II. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

II.1. Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων 2020 – 2030⁵

20. Το Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων είναι στρατηγικός και πολιτικός σχεδιασμός της χώρας για τη διαχείριση των αποβλήτων της όντας υποχρέωση των κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) ⁶, αφορά 10ετή περίοδο και δύναται να αναθεωρηθεί κατόπιν αξιολόγησης κάθε 5 έτη⁷. Σε αυτό καθορίζονται οι στρατηγικές, η πολιτική, οι κατευθυντήριες αρχές, οι ποιοτικοί και ποσοτικοί στόχοι που αφορούν στη διαχείριση αποβλήτων, καθώς και των επιμέρους ρευμάτων, ενώ επιπλέον, θεσπίζονται οι άξονες δράσης και τα μέτρα που απαιτούνται για την εκπλήρωση των στόχων που έχουν θέσει τόσο η εθνική όσο και η νομοθεσία της ΕΕ για τη διαχείριση αποβλήτων.
21. Το ΕΣΔΑ εκπονείται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και εγκρίνεται από το Υπουργικό Συμβούλιο και εγκρίθηκε στις 15.12.2015 για 5ετή διάρκεια⁸. Με την υπ' αρ. Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου 39 της 31/8/2020 εγκρίθηκε το νέο ΕΣΔΑ

---

⁴ Βλ. Παράρτημα I της παρούσας. Επίσης έχουν ληφθεί υπόψη και όσες επιστολές έχει λάβει η υπηρεσία απευθείας από εταιρίες ή φορείς κατά το διάστημα έρευνας της κλαδικής και αφορούν τα θέματα που εξετάζει (η 8352/15.09.2022 (ορθή επανάληψη της 7852/26.08.2022) επιστολή της [...], η υπ' αριθμ. πρωτ. 7475/29.9.2023 επιστολή της [...] και η απάντηση του Υπουργείου Περιβάλλοντος σε αυτήν με υπ' αριθμ. πρωτ. 8900/14.11.2023).

⁵ Βλ. Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου 39/31-8-2020(ΦΕΚ 185/Α/29-09-2020): Έγκριση του Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης αποβλήτων(Ε.Σ.Δ.Α), όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αρ. Π.Υ.Σ. 5 της 18.4.2023 /2023 (ΦΕΚ 94/Α' 18.4.2023).

⁶ Βάσει του άρ. 28 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα (L312). Με το άρ. 83 του ν. 4685/2020 (ΦΕΚ Α 92/7.5.2020) «Εκσυγχρονισμός περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών 2018/844 και 2019/692 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και λοιπές διατάξεις», ορίζεται η διαδικασία σύνταξης του ΕΣΔΑ.

⁷ Σύμφωνα με το ν. 4685/2020 (Α' 92).

⁸ Εγκρίθηκε με Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου (ΠΥΣ 49 / Β'174).

για την περίοδο 2020-2030⁹, το οποίο περιλαμβάνει όλες τις προβλέψεις του άρθρου 28 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ, καλύπτοντας ταυτόχρονα όλες τις νέες υποχρεώσεις και όλα τα νέα στοιχεία που εισήχθησαν στο άρθρο αυτό μέσω της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/851 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018, καθώς και της κατευθυντήριας οδηγίας της ΕΕ «The role of Waste - to -Energy in the circular economy»¹⁰.

22. Περιλαμβάνει επίσης ειδικό κεφάλαιο για τη διαχείριση των συσκευασιών και των αποβλήτων συσκευασιών¹¹. Το ισχύον ΕΣΔΑ 2020-2030 περιλαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα περί υγιεινομικής ταφής των αποβλήτων όπως τροποποιήθηκε και ισχύει¹², καθώς επίσης και τις βασικές κατευθύνσεις που θα εφαρμοστούν για τα Πλαστικά Μιας Χρήσης¹³. Επιπλέον, στο πλαίσιο του ΕΣΔΑ εξετάζονται και τα επικίνδυνα απόβλητα, ως διακριτό ρεύμα.
23. Για την εφαρμογή των πολιτικών και κατευθύνσεων του ΕΣΔΑ καταρτίζονται σε κάθε Περιφέρεια τα Περιφερειακά Σχέδια Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ), με τα οποία εξειδικεύεται η διαχείριση του συνόλου των αποβλήτων που παράγονται στην οικεία γεωγραφική ενότητα, σε συμμόρφωση με τους στόχους του Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων. Ακόμη συντάσσονται και Τοπικά Σχέδια Διαχείρισης Αποβλήτων, σε επίπεδο ΟΤΑ Α' βαθμού.

II.2. Ορισμοί Αποβλήτων και Στόχοι ΕΣΔΑ

24. Τα ρεύματα αποβλήτων που αφορά η παρούσα Έκθεση και περιλαμβάνονται στο Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (εφεξής και ΕΣΔΑ) 2020 -2030, έχουν ως εξής:

1. Απόβλητα Αστικού Τύπου¹⁴

Απόβλητα Συσκευασίας (ΑΣ)

25. Τα Απόβλητα Συσκευασίας περιλαμβάνουν κάθε συσκευασία ή υλικό συσκευασίας, εξαιρουμένων των καταλοίπων παραγωγής. Διευκρινίζεται ότι στα απόβλητα συσκευασίας των ΑΣΑ συμπεριλαμβάνονται και τα βιομηχανικά και εμπορικά απόβλητα συσκευασίας (ΒΕΑΣ).

---

⁹Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 22 και 35 του ν. 4042/2012 (Α'24) «Ποινική προστασία του περιβάλλοντος - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/99/ΕΚ - Πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/98/ΕΚ - Ρύθμιση θεμάτων Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής», όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 83 του ν. 4685/2020 (Α' 92) και ισχύουν.

¹⁰COM (2017) 34 final/26.01.2017.

¹¹ Σε πλήρη συμμόρφωση με τις διατάξεις του άρθρου 14 της Οδηγίας 94/62/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις συσκευασίες και τα απόβλητα συσκευασίας.

¹² Βάσει του άρθρου 5 της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ (L 182).

¹³ Σύμφωνα και με το άρθρο 11 της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/904.

¹⁴ Τα ΑΣΑ περιλαμβάνουν:

α) τα ανάμεικτα απόβλητα και τα απόβλητα που συλλέγονται χωριστά από τα νοικοκυριά, μεταξύ άλλων χαρτί και χαρτόνι, γυαλί, μέταλλα, πλαστικά, βιολογικά απόβλητα, ξύλο, προϊόντα κλωστοϋφαντουργίας, απόβλητα συσκευασίας, απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, απόβλητα ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών, και ογκώδη απόβλητα, συμπεριλαμβανομένων στρωμάτων και επίπλων.

β) τα ανάμεικτα απόβλητα και τα απόβλητα που συλλέγονται χωριστά από άλλες πηγές, όταν είναι παρόμοια ως όπως τη φύση και τη σύνθεση με τα οικιακά απόβλητα.

Απόβλητα φορητών Ηλεκτρικών Στηλών και Συσσωρευτών (ΑΦΗΣ&Σ)¹⁵

Στο ρεύμα των ΑΣΑ περιλαμβάνονται οι φορητές Ηλεκτρικές Στήλες ή Συσσωρευτές οι οποίες περιλαμβάνουν κάθε ηλεκτρική στήλη, κομβιόσχημη ΗΣ ή συσσωρευτή, συστοιχία ή συσσωρευτή α) που είναι σφραγισμένη και β) χειρομεταφερόμενη και γ) δεν είναι ούτε ηλεκτρική στήλη ή συσσωρευτής βιομηχανίας ούτε ηλεκτρική στήλη ή συσσωρευτής αυτοκινήτων.

Απόβλητα Ηλεκτρικού Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού (ΑΗΗΕ) οικιακής προέλευσης¹⁶

26. Τα ΑΗΗΕ που εμπεριέχονται στο ρεύμα των ΑΣΑ είναι τα ΑΗΗΕ οικιακής προέλευσης, τα οποία ορίζονται ως τα ΑΗΗΕ που προέρχονται από νοικοκυριά και από εμπορικές, βιομηχανικές, ιδρυματικές και άλλες πηγές, η φύση και η ποσότητα των οποίων είναι παρόμοιες με εκείνες των ΑΗΗΕ που προέρχονται από νοικοκυριά. Τα απόβλητα από ΗΗΕ, που ενδέχεται να χρησιμοποιείται τόσο από ιδιωτικά νοικοκυριά όσο και από χρήστες πλην των ιδιωτικών νοικοκυριών, θεωρούνται σε κάθε περίπτωση ΑΗΗΕ οικιακής προέλευσης.

27. Ως προς τα απόβλητα αστικού τύπου, το ΕΣΔΑ θέτει τους κάτωθι στόχους:

- Προετοιμασία για ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση των παραγόμενων ΑΣΑ τουλάχιστον σε ποσοστό 55% κατά βάρος μέχρι το 2025 και 60% κατά βάρος μέχρι το 2030.
- Μείωση της υγειονομικής ταφής των ΑΣΑ σε ποσοστό μικρότερο του 10% μέχρι το έτος 2030.¹⁷
- Αύξηση της ανακύκλωσης Αποβλήτων Συσκευασιών: 65% κατά βάρος έως το 2025 και 70% κατά βάρος ως το 2030
- Κατασκευή 27 Μονάδων Επεξεργασίας Αποβλήτων (ΜΕΑ) μέχρι το 2023 και δημοπράτηση 31 Μονάδων Επεξεργασίας Βιοαποβλήτων (ΜΕΒΑ).
- Παύση λειτουργίας και αποκατάσταση όλων των ήδη υπαρχόντων Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων (ΧΑΔΑ) μέχρι το 2022.
- Υποχρεωτική χωριστή συλλογή για τα μέταλλα, το χαρτί, το γυαλί και το πλαστικό, τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, στρώματα, έπιπλα, προερχόμενα από νοικοκυριά.
- Υποχρεωτική χωριστή συλλογή των πλαστικών φιαλών ποτών έως τριών λίτρων με την εφαρμογή συστήματος εγγυοδοσίας, ώστε να επιτευχθούν οι υψηλοί ευρωπαϊκοί στόχοι χωριστής συλλογής για ανακύκλωση τουλάχιστον κατά 77% κατά βάρος των πλαστικών φιαλών ποτών μέχρι το 2025 και κατά 90% μέχρι το 2029.¹⁸

2. Απόβλητα Εκσκαφών, Κατασκευών και Κατεδαφίσεων

Απόβλητα Εκσκαφών, Κατασκευών και Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ)¹⁹

28. Τα απόβλητα κατασκευών και κατεδαφίσεων (ΑΚΚ) είναι τα απόβλητα που προέρχονται από κατασκευές και από κατεδαφίσεις και τα απόβλητα εκσκαφών είναι

---

¹⁵ Σύμφωνα με την ΚΥΑ 41624/2057/Ε103/2010

¹⁶ Σύμφωνα με την ΚΥΑ 23615/651/Ε.103/2014 (Β'1184)

¹⁷ Σύμφωνα με τις διατάξεις της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/850, η οποία ορίζει ότι μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2024 η Επιτροπή θα επανεξετάσει τον στόχο αυτό, με προοπτική μεταξύ άλλων την περαιτέρω μείωση του ποσοστού.

¹⁸ Σύμφωνα με το άρθρο 9 της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/904.

¹⁹ Σύμφωνα με τον ορισμό της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/851

τα υλικά που προκύπτουν από χωματουργικές εργασίες ιδιωτικών και δημόσιων έργων και αφορούν σε υλικά που απαντώνται στη φύση.

29. Ως προς τα ΑΕΚΚ, το ΕΣΔΑ θέτει τους κάτωθι στόχους:

- Επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση και ανάκτηση του 70% ως προς το βάρος των παραγόμενων αποβλήτων εκσκαφών κατασκευών και κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ). Ανάπτυξη αγορών για τα δευτερογενή υλικά της επεξεργασίας ΑΕΚΚ.

3. Ρεύματα Αποβλήτων που Εμπίπτουν στην Εναλλακτική Διαχείριση

Απόβλητα (Λιπαντικών) Ελαίων (ΑΕ)²⁰

30. Τα απόβλητα έλαια ως τα ορυκτέλαια ή τα συνθετικά λιπαντικά ή τα βιομηχανικά έλαια που δεν είναι πλέον κατάλληλα για τη χρήση, για την οποία αρχικώς προορίζονταν, όπως τα χρησιμοποιημένα έλαια κινητήρων εσωτερικής καύσης, τα έλαια κιβωτίων ταχυτήτων, τα λιπαντικά έλαια, τα έλαια για στροβίλους και τα υδραυλικά έλαια.
31. Στο ρεύμα αυτό, ο στόχος του ΕΣΔΑ είναι η κατ' ελάχιστον συλλογή των ΑΕ κατά 70% συμπεριλαμβανομένων και των ποσοτήτων που προέρχονται από την ναυτιλία.

Οχήματα Τέλους Κύκλου Ζωής (ΟΤΚΖ)

32. Ως όχημα στο τέλος του κύκλου ζωής του νοείται κάθε όχημα που αποτελεί απόβλητο.
33. Στόχος κατά το ΕΣΔΑ είναι η καταπολέμηση της παράνομης λειτουργίας μονάδων τεμαχισμού και απορρύπανσης, και η ένταξη των εισαγωγέων/εμπόρων μεταχειρισμένων οχημάτων στο ΣΕΔ.

Απόβλητα Ηλεκτρικού Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού (ΑΗΗΕ)²¹

34. Τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού ή ΑΗΗΕ ορίζονται ως ο ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός (ΗΗΕ) που θεωρείται απόβλητο συμπεριλαμβανομένων όλων των κατασκευαστικών στοιχείων, των συναρμολογημένων μερών και των αναλωσίμων, που συνιστούν τμήμα του προϊόντος κατά τον χρόνο απόρριψής του.
35. Στόχος του ΕΣΔΑ είναι η χωριστή συλλογή των ΑΗΗΕ τουλάχιστον κατά 65% του μέσου ετήσιου βάρους των ΗΗΕ που διατέθηκαν στην αγορά την προηγούμενη τριετία, ή εναλλακτικά το 85% των ΑΗΗΕ που παράγονται ανά βάρος.

Μεταχειρισμένα Ελαστικά Οχημάτων (ΜΕΟ)

36. Τα απόβλητα από Μεταχειρισμένα Ελαστικά Οχημάτων (ΜΕΟ) προκύπτουν από τα νέα ελαστικά που εισέρχονται στην αγορά σε ένα δεδομένο έτος (εισαγωγές ελαστικών και ελαστικά μέσω νέων οχημάτων) καθώς και από τα διαλυτήρια οχημάτων ΟΤΚΖ.
37. Στόχος κατά το ΕΣΔΑ είναι η ανάπτυξη αγορών ανακτώμενων υλικών από την επεξεργασία μεταχειρισμένων ελαστικών με προτεραιότητα στην επαναχρησιμοποίηση και στην ανακύκλωση έναντι της ενεργειακής αξιοποίησης.

---

²⁰ Σύμφωνα με την Οδηγία 2008/98/ΕΚ και τον ν.4042/2012

²¹ Σύμφωνα με την ΚΥΑ 23615/651/Ε.103/2014

III. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ²²

III.1. Εισαγωγή

38. Το πεδίο της επεξεργασίας και διαχείρισης αποβλήτων αποτελεί ένα πεδίο υπό πυκνό ενωσιακό και εθνικό νομοθετικό πλαίσιο. Σε ενωσιακό επίπεδο οι σημαντικότερες ρυθμιστικές προβλέψεις περιλαμβάνονται στην Οδ. 2008/98/EK²³ περί αποβλήτων όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία (ΕΕ) 2018/851, και την Οδ. 94/62/EK, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.
39. Σε εθνικό επίπεδο, ο βασικός άξονας του οικείου νομοθετικού πλαισίου ήταν μέχρι προσφάτως ο ν. 2939/2001 (Α' 179), όπως είχε πολλαπλώς τροποποιηθεί και συμπληρωθεί. Ο εν λόγω νόμος καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε προσφάτως από το ν. 4819/2021 (Α' 129), με τον οποίον επιχειρείται ο εκσυγχρονισμός και η κωδικοποίηση του εθνικού νομοθετικού πλαισίου. Ο βασικός αυτός νόμος, συμπληρώνεται από επιμέρους νομοθετήματα και από σειρά κατ' εξουσιοδότηση πράξεων.
40. Κεντρικό ρόλο στο ως άνω σύστημα έχει ο Ε.Ο.ΑΝ. Ο Ε.Ο.ΑΝ. ιδρύθηκε με το άρθρ. 24 ν. 2939/2001 (Α' 179). Η οργάνωση και λειτουργία του ρυθμίζεται πλέον στο Μέρος Δ' του ν. 4819/2021. Ο Ε.Ο.ΑΝ. είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, έχει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια και υπάγεται στην εποπτεία του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Μεταξύ άλλων ο Ε.Ο.ΑΝ. έχει τις εξής αρμοδιότητες::
- (α) Εισηγείται στον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας μέτρα πρόληψης και προγράμματα εναλλακτικής διαχείρισης προϊόντων και αποβλήτων και μεριμνά για την εφαρμογή τους.
  - (β) Παρακολουθεί και ενημερώνει τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας για την πορεία υλοποίησης των ποσοτικών στόχων, που τίθενται στα προγράμματα εναλλακτικής διαχείρισης και, σε περίπτωση παρεκκλίσεων, εισηγείται μέτρα επίτευξης.
  - (γ) Χορηγεί, ανανεώνει, τροποποιεί ή ανακαλεί τις εγκρίσεις των φορέων των Συστημάτων Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΕΔ).
  - (δ) Απευθύνει προς τους φορείς ΣΕΔ και τους παραγωγούς οδηγίες ή συστάσεις για την εφαρμογή των προβλεπομένων στο νόμο.
  - (ε) Επιβάλλει διοικητικές κυρώσεις και βεβαιώνει τα διοικητικά πρόστιμα.
  - (στ) Εποπτεύει τη λειτουργία και την επίδοση των ΣΕΔ.
  - (ζ) Μεριμνά για τη δημιουργία και την τήρηση βάσεων δεδομένων για προϊόντα που υπάγονται στην αρχή της διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού, καθώς και για τα απόβλητα αυτών.
  - (η) Διενεργεί επιθεωρήσεις και ελέγχους.
41. Επιπλέον, η ΡΑΑΕΥ (πρώην ΡΑΕ) απέκτησε με το ν. 5037/2023 αρμοδιότητες σε ό,τι αφορά στη διαχείριση των αστικών αποβλήτων, κατά την έννοια των Οδηγιών (ΕΕ) 2019/944 και 2009/73/EK και των νόμων 3199/2003 και 4819/2021. Σύμφωνα δε με το άρθρο 23 παρ. 7 ν. 5073/2023, έως τις 31.12.2024, οι αρμοδιότητες της ΡΑΑΕΥ

---

²² Καταγραφή του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου έως 15/12/2023.

²³ Βλ. ΟΔΗΓΙΑ 2008/98/EK ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 19ης Νοεμβρίου 2008 για τα απόβλητα και την κατάργηση ορισμένων οδηγιών, OJL 312, 22.11.2008, pp. 3-30 και Οδηγία 94/62/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 1994 για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας, OJL 365, 31.12.1994, pp. 10-23.

ενδέχεται να επεκταθούν σε θέματα εποπτείας των συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης, με την απορρόφηση του Ε.Ο.ΑΝ.²⁴

III.2. Αρχές που διέπουν το θεσμικό πλαίσιο εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων

42. Το θεσμικό πλαίσιο της εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων στηρίζεται στις θεμελιώδεις αρχές της κυκλικής οικονομίας, η εφαρμογή των οποίων έχει να κάνει με τον σχεδιασμό των προϊόντων, την κατανάλωσή τους, τη διαχείριση των αποβλήτων τους και την ενίσχυση της αγοράς δευτερογενών πρώτων υλών.
43. Συγκεκριμένα, οι κύριες αρχές διαχείρισης των αποβλήτων είναι οι εξής:
44. Ο «**ρυπαίνων πληρώνει**», σύμφωνα με την οποία το κόστος διαχείρισης των αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένου του κόστους της απαιτούμενης υποδομής και της λειτουργίας της, βαρύνει τον αρχικό παραγωγό των αποβλήτων ή τον τρέχοντα ή τους προηγούμενους κατόχους αποβλήτων.
45. Της **ιεράρχησης των αποβλήτων**, με την οποία δίνεται προτεραιότητα στην επαναχρησιμοποίηση και στην ανακύκλωση των αποβλήτων ως προς άλλες μορφές ανάκτησης και διάθεσης των αποβλήτων και απαιτείται η καθιέρωση συστημάτων χωριστής συλλογής των αποβλήτων. Περαιτέρω, σε ότι αφορά την πρόληψη και τη διαχείριση των αποβλήτων, ισχύει κατά προτεραιότητα η ακόλουθη ιεράρχηση δράσεων: α) πρόληψη, β) προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση, γ) ανακύκλωση, δ) άλλου είδους ανάκτηση, όπως ανάκτηση ενέργειας, και ε) διάθεση²⁵. Κατά την εφαρμογή της ιεράρχησης αυτής, λαμβάνονται μέτρα τα οποία προωθούν εναλλακτικές δυνατότητες που παράγουν το καλύτερο, από περιβαλλοντικής απόψεως, αποτέλεσμα. Για τον σκοπό αυτόν, ενδέχεται να απαιτείται η παρέκκλιση από την ιεράρχηση για ορισμένα ειδικά ρεύματα αποβλήτων, εφόσον αυτό δικαιολογείται από τον κύκλο ζωής των προϊόντων, λαμβάνοντας υπόψη τις συνολικές επιπτώσεις της παραγωγής και της διαχείρισής τους. Σε κάθε περίπτωση λαμβάνονται υπόψη οι γενικές αρχές περί προστασίας του περιβάλλοντος, της προφύλαξης και της αειφορίας, του τεχνικώς εφικτού και της οικονομικής βιωσιμότητας, της προστασίας των πόρων, καθώς και ο συνολικός αντίκτυπος στο περιβάλλον, την ανθρώπινη υγεία, την οικονομία και την κοινωνία²⁶.
46. Της **διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού**, βάσει της οποίας οι παραγωγοί είναι υπεύθυνοι για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των προϊόντων τους καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής των προϊόντων αυτών. Η αρχή της διευρυμένης ευθύνης παραγωγού αποτελεί έκφανση της γενικότερης αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει» και καθιστά τους παραγωγούς/εισαγωγείς προϊόντων υπεύθυνους για ολόκληρο τον κύκλο ζωής των προϊόντων τους, δηλαδή όχι μόνο για τις επιπτώσεις στην ασφάλεια, την υγεία και το περιβάλλον κατά το στάδιο της χρήσης των προϊόντων, αλλά και για το στάδιο μετά τη χρήση τους, όταν πλέον έχουν καταστεί απόβλητα. Η αρχή της ΔΕΠ εισήχθη στην ενωσιακή νομοθεσία ως μέσο για την υποστήριξη του σχεδιασμού και της παραγωγής αγαθών τα οποία λαμβάνουν πλήρως υπόψη και διευκολύνουν την αποτελεσματική χρησιμοποίηση των πόρων καθ' όλο τον κύκλο ζωής τους, χωρίς να

---

²⁴ Βλ. άρθρο 23 παρ. 7 του ν. 5037/2023: «Έως την 31η Δεκεμβρίου 2024, το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας αξιολογεί τη σκοπιμότητα επέκτασης της αρμοδιότητας της Π.Α.Α.Ε.Υ. σε θέματα εποπτείας».

²⁵ Βλ. άρθρ. 4 ν. 4819/2021 (Α' 129).

²⁶ Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 35 ν. 4819/2021.

θέτουν σε κίνδυνο την ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων στην εσωτερική αγορά.²⁷ Η εκπόνηση Προγραμμάτων ΔΕΠ («ΠΔΕΠ») από τα κράτη-μέλη ΕΕ αποτελεί εφαρμογή της εν λόγω αρχήςπροκειμένου να ενισχυθούν η επαναχρησιμοποίηση και πρόληψη, η ανακύκλωση και άλλες μορφές ανάκτησης αποβλήτων. Η έννοια και το αντικείμενο των ΠΔΕΠ εξηγείται κατωτέρω στην Ενότητα III.Γ.3.

47. Της **αυτάρκειας και της εγγύτητας**, σύμφωνα με τις οποίες απαιτείται η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου και κατάλληλου δικτύου εγκαταστάσεων διάθεσης αποβλήτων και εγκαταστάσεων για την ανάκτηση αποβλήτων, ώστε η Ένωση να καταστεί αυτάρκης στον τομέα της διάθεσης και της ανάκτησης των αποβλήτων, ενώ ταυτόχρονα η διάθεση των αποβλήτων πρέπει να γίνεται όσο το δυνατόν εγγύτερα στην πηγή παραγωγής τους και να μειώνεται κατά το δυνατόν η μεταφορά αποβλήτων, με τη χρησιμοποίηση των καταλληλότερων μεθόδων και τεχνολογιών έτσι ώστε να εξασφαλίζεται υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας.
48. Της ευθύνης όλων των εμπλεκόμενων οικονομικών παραγόντων, δημόσιων και ιδιωτικών, που είναι υπεύθυνοι για τη διαχείριση αποβλήτων, όπως παραγωγοί, κάτοχοι, μεσίτες, έμποροι, μεταφορείς και συλλέκτες αποβλήτων, οργανισμοί ή επιχειρήσεις που εκτελούν εργασίες επεξεργασίας αποβλήτων και προγράμματα διαχείρισης αποβλήτων, οι οποίοι θα πρέπει να συμμορφώνονται με την νομοθεσία περί αποβλήτων (Οδηγία 2008/98 ΕΚ), υπέχοντας και την περιβαλλοντική ευθύνη όσον αφορά την πρόληψη και την αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημίας (Οδηγία 2004/35/ΕΚ).
49. Της δημοσιότητας των μέτρων που λαμβάνονται για την εφαρμογή των προγραμμάτων πρόληψης και εναλλακτικής διαχείρισης προϊόντων, προκειμένου να αναδειχθεί ο καθοριστικός ρόλος και η συμβολή των χρηστών και καταναλωτών στην πρόληψη και στη μείωση των αποβλήτων.
50. Της ενθάρρυνσης πρωτοβουλιών συμμετοχής της κοινωνικής οικονομίας και της ανάπτυξης συνεργασιών μεταξύ των τοπικών κοινωνιών και των εμπλεκόμενων φορέων στη διαχείριση αποβλήτων με σκοπό την κοινωνική συμμετοχή, τον κοινωνικό έλεγχο και την επίτευξη κοινωνικών συναινέσεων.

III.3. Βασικές έννοιες

III.3.1 Ορισμός Αποβλήτων

51. Ως απόβλητα θεωρούνται κάθε ουσία ή αντικείμενο, το οποίο ο κάτοχός του απορρίπτει ή προτίθεται ή υποχρεούται να απορρίψει²⁸. Τα απόβλητα διακρίνονται καταρχάς σε επικίνδυνα και μη επικίνδυνα απόβλητα²⁹. Τα επικίνδυνα απόβλητα καταγράφονται σε κατάλογο³⁰ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στον οποίο συμπεριλαμβάνονται βάσει κριτηρίων όπως η προέλευση και η σύνθεση. Ο κατάλογος αυτός είναι δεσμευτικός όσον αφορά τον χαρακτηρισμό των εν λόγω αποβλήτων ως επικίνδυνα απόβλητα, ωστόσο η καταχώριση μίας ουσίας ή αντικειμένου στον κατάλογο δεν συνεπάγεται ότι

---

²⁷ Βλ. Οδηγία 2008/98/ΕΚ, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, Προοίμιο σκ. 26 και 27, και άρθρο 4.

²⁸ Βλ. περ. 1 άρθ. 3 ν. 4819/2021 (Α' 129).

²⁹ Βλ. ειδικά το άρθρ. 7 ν. 4819/2021 (Α' 129).

³⁰ Βλ. 2000/532/ΕΚ: Απόφαση της Επιτροπής, της 3ης Μαΐου 2000, για αντικατάσταση της απόφασης 94/3/ΕΚ για τη θέσπιση καταλόγου αποβλήτων σύμφωνα με το άρθρο 1 στοιχείο α) της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της απόφασης 94/904/ΕΚ του Συμβουλίου για την κατάρτιση καταλόγου επικίνδυνων αποβλήτων κατ' εφαρμογή του άρθρου 1 παράγραφος 4 της οδηγίας 91/689/ΕΟΚ του Συμβουλίου για τα επικίνδυνα απόβλητα, ΕΕ (L 226) 6.9.2000, σ. 3–24, ,

συνιστά επικίνδυνο απόβλητο υπό οποιεσδήποτε συνθήκες³¹. Επίσης, δύνανται, υπό προϋποθέσεις, να θεωρούνται κάποια απόβλητα ως επικίνδυνα, ακόμη και αν δεν περιλαμβάνονται ως τέτοια στον κατάλογο αποβλήτων. Η έννοια των αποβλήτων διακρίνεται από την έννοια των υποπροϊόντων, ήτοι ουσιών ή αντικειμένων που προκύπτουν από διαδικασία παραγωγής, πρωταρχικός σκοπός της οποίας είναι η παραγωγή άλλης ουσίας ή αντικειμένου και δύνανται να χρησιμοποιηθούν περαιτέρω χωρίς άλλη επεξεργασία. Μια ουσία ή ένα αντικείμενο θεωρείται υποπροϊόν και όχι απόβλητο εφόσον πληροί ορισμένες προϋποθέσεις.³²

52. Πέραν τούτου, προβλέπεται νομοθετικά δυνατότητα αποχαρακτηρισμού αποβλήτων³³. Ειδικότερα, θεωρείται ότι έχουν πάψει να αποτελούν απόβλητα εκείνα τα οποία έχουν υποβληθεί σε ανακύκλωση ή άλλη εργασία ανάκτησης, εφόσον πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις: α) η ουσία ή το αντικείμενο προορίζεται να χρησιμοποιηθεί για συγκεκριμένους σκοπούς, β) υπάρχει αγορά ή ζήτηση για τη συγκεκριμένη ουσία ή αντικείμενο, γ) η ουσία ή το αντικείμενο πληροί τις τεχνικές απαιτήσεις για τους συγκεκριμένους σκοπούς και συμμορφώνεται προς τη νομοθεσία και τα πρότυπα που ισχύουν για τα προϊόντα, και δ) η χρήση της ουσίας ή του αντικειμένου δεν έχει δυσμενή αντίκτυπο στο περιβάλλον ή την ανθρώπινη υγεία. Τα κριτήρια αποχαρακτηρισμού ανά ουσία, καθορίζονται καταρχάς με εκτελεστικές πράξεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής³⁴. Αν δεν έχουν καθορισθεί κριτήρια αποχαρακτηρισμού παρέχεται η δυνατότητα στον εκάστοτε φορέα διαχείρισης ή παραγωγό αποβλήτων να υποβάλει τεκμηριωμένο αίτημα προς τη Γενική Γραμματεία Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων, με το οποίο αναλύει, ανά κατηγορία αποβλήτου, την τήρηση των ως άνω αναφερόμενων προϋποθέσεων.³⁵

---

³¹ Μία ουσία ή αντικείμενο θεωρούνται απόβλητα μόνο εφόσον ανταποκρίνονται στον ορισμό της παρ. 1 του άρθρου 3, οποία ορίζει ότι : «. *«Απόβλητα»: κάθε ουσία ή αντικείμενο, το οποίο ο κάτοχός του απορρίπτει ή προτίθεται ή υποχρεούται να απορρίψει».*

³² Η έννοια των υποπροϊόντων ορίζεται στο άρθρ. 5 ν. 4819/2021. Οι προϋποθέσεις είναι οι ακόλουθες: α) είναι βέβαιη η περαιτέρω χρήση της ουσίας ή του αντικειμένου, β) η ουσία ή το αντικείμενο είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν απευθείας χωρίς άλλη επεξεργασία πέραν της συνήθους βιομηχανικής πρακτικής, γ) η ουσία ή το αντικείμενο παράγεται ως αναπόσπαστο μέρος μιας παραγωγικής διαδικασίας, και δ) η περαιτέρω χρήση είναι σύννομη, δηλαδή η ουσία ή το αντικείμενο πληροί όλες τις σχετικές απαιτήσεις περί προϊόντων και προστασίας του περιβάλλοντος και της υγείας για τη συγκεκριμένη χρήση και δεν πρόκειται να έχει δυσμενείς συνέπειες στο περιβάλλον ή την ανθρώπινη υγεία. Αν δεν έχουν εκδοθεί οι εκτελεστικές πράξεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που προβλέπονται για τα αναλυτικά κριτήρια σχετικά με την ενιαία εφαρμογή των όρων αυτών σε συγκεκριμένες ουσίες ή αντικείμενα σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 5 της Οδηγίας 2008/98 (L 312), μπορούν αυτά να καθορίζονται με την απόφαση της παρ. 1 του άρθρου 72 ν. 4819/2021. Αν δεν έχουν εκδοθεί οι εκτελεστικές πράξεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που προβλέπονται ή αναλυτικά κριτήρια με την ως άνω κατ' εξουσιοδότηση πράξη, η πλήρωση των όρων της παρ. 1 για κάποια συγκεκριμένη ουσία ή αντικείμενο αξιολογείται σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παρ. 3 άρθρ. 5 ν. 4819/2021. Σε κάθε περίπτωση οι φορείς ή εγκαταστάσεις που παράγουν υποπροϊόντα υποχρεούνται για την υποβολή σχετικών στοιχείων στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων (ΗΜΑ) του άρθρου 53 ν. 4819/2021.

³³ Βλ. άρθρο 6 ν. 4819/2021.

³⁴ Δυνάμει της παρ. 2 άρθρ. 6 Οδ. 2008/98 (L 312) ή, αν δεν έχουν εκδοθεί, με την απόφαση της παρ. 3 του άρθρου 72 ν. 4819/2021.

³⁵ Το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας εκδίδει απόφαση το αργότερο εντός τριών (3) μηνών από την υποβολή σχετικού αιτήματος. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που: α) χρησιμοποιεί, για πρώτη φορά, υλικό το οποίο έχει παύσει να αποτελεί απόβλητο και δεν έχει διατεθεί στην αγορά ή β) διαθέτει ένα υλικό στην αγορά για πρώτη φορά αφότου αποχαρακτηρίστηκε από απόβλητο, εξασφαλίζει ότι το υλικό πληροί τις σχετικές απαιτήσεις δυνάμει της νομοθεσίας για τις χημικές ουσίες και τα προϊόντα. Για το υλικό το οποίο έχει αποχαρακτηρισθεί από απόβλητο ισχύει η νομοθεσία για τις χημικές ουσίες και τα προϊόντα. Οι φορείς ή εγκαταστάσεις που παράγουν απόβλητα,

III.3.2 Η έννοια του Παραγωγού

53. Ως παραγωγός αποβλήτων ορίζεται «Κάθε πρόσωπο, του οποίου οι δραστηριότητες παράγουν απόβλητα, δηλαδή αρχικός παραγωγός αποβλήτων, ή κάθε πρόσωπο που πραγματοποιεί εργασίες προεπεξεργασίας, ανάμειξης ή άλλες, οι οποίες οδηγούν σε μεταβολή της φύσης ή της σύνθεσης των αποβλήτων αυτών»³⁶. Στον ορισμό αυτό περιλαμβάνεται εννοιολογικά διπλή φύση του Παραγωγού Αποβλήτων, καθώς από τον ορισμό αυτόν προκύπτει ότι ως Παραγωγοί Αποβλήτων, θεωρούνται α) κάθε αρχικός παραγωγός αποβλήτων (δηλαδή αφενός πρόσωπα που παράγουν απόβλητα λόγω της επαγγελματικής-επιχειρηματικής του δραστηριότητας και πρόσωπα που παράγουν οικιακά απόβλητα) και β) κάθε πρόσωπο που πραγματοποιεί εργασίες προεργασίας, ανάμειξης ή άλλες, που οδηγούν σε μεταβολή της φύσης των αποβλήτων (χωρίς να παύουν να χαρακτηρίζονται ως απόβλητα, σύμφωνα με τον ορισμό που προαναφέρεται, ήτοι οι οντότητες που δραστηριοποιούνται σε ενδιάμεσα στάδια επεξεργασίας των αποβλήτων).

III.3.3 Τα Προγράμματα Διευρυμένης Ευθύνης Παραγωγού (ΠΔΕΠ)

54. Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει στα ΠΔΕΠ και τις υποχρεώσεις που συνοδεύουν τη θέσπισή τους. Στην εθνική νομοθεσία, ως ΠΔΕΠ ορίζεται μία «*Λέσμη κανόνων, με τους οποίους διασφαλίζεται ότι οι παραγωγοί των προϊόντων φέρουν οικονομική ευθύνη ή οικονομική και οργανωτική ευθύνη για τη διαχείριση του σταδίου του κύκλου ζωής ενός προϊόντος που καθίσταται απόβλητο*»³⁷
55. Ως παραγωγοί για οποίους μπορεί να αποφασιστεί η θέσπιση ΠΔΕΠ, νοούνται, σύμφωνα με την παρ. 2 άρθρ. 11 ν. 4819/2021 οι εξής: α) κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, το οποίο κατ' επάγγελμα παράγει, αναπτύσσει, κατασκευάζει, μεταποιεί, επεξεργάζεται, πωλεί ή εισάγει τα είδη για οποία θεσπίζεται ΠΔΕΠ, ανεξάρτητα από τη χρησιμοποιούμενη τεχνική πώλησης, συμπεριλαμβανομένης της εξ αποστάσεως σύμβασης, και διαθέτει τα προϊόντα στην ελληνική αγορά για πρώτη φορά, β) κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο εγκατεστημένο σε κράτος μέλος της Ε.Ε. ή σε τρίτη χώρα, το οποίο πωλεί επαγγελματικά τα προϊόντα για οποία θεσπίζεται ΠΔΕΠ απευθείας σε νοικοκυριά ή χρήστες πλην των νοικοκυριών, μέσω συμβάσεων εξ αποστάσεως. Ειδικές προβλέψεις υπάρχουν στο νόμο, σχετικά με τις εξ αποστάσεως και διαδικτυακές πωλήσεις.
56. Ο νόμος προβλέπει τις ελάχιστες απαιτήσεις των ΠΔΕΠ³⁸. Σύμφωνα με αυτές, σε κάθε ΠΔΕΠ πρέπει να προβλέπονται και να διασφαλίζονται τουλάχιστον τα εξής: α) να καθορίζονται με σαφή τρόπο οι ρόλοι και οι υποχρεώσεις των εμπλεκόμενων φορέων,

---

τα οποία πληρούν κριτήρια αποχαρκτηρισμού, υποχρεούνται για την υποβολή σχετικών στοιχείων στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων (ΗΜΑ).

³⁶ Σύμφωνα με την περ. 5 άρθρ. 3 ν. 4819/2021 (Α' 129).

³⁷ Βλ. περ. 23 άρθρ. 3 ν. 4819/2021 (Α' 129)]. Επί του παρόντος ΠΔΕΠ που έχουν θεσπιστεί με ΚΥΑ που εκδόθηκαν κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 4 άρθρ. 72 ν. 4819/2021, υφίστανται για τα ρεύματα επί των οποίων γίνεται ειδικότερη αναφορά στα επόμενα κεφάλαια της παρούσας μελέτης. Επιπλέον, δυνάμει της παρ. 1 άρθρ. 84 ν. 4819/2021 θεσπίζεται ΠΔΕΠ για τους παραγωγούς συσκευασιών (ενσωματώνοντας στο εθνικό πλαίσιο της παρ. 8 άρθρ. 1 της Οδ. (ΕΕ) 2018/852), αποτελώντας το μόνο ΠΔΕΠ που θεσπίζεται με νομοθετική διάταξη και το οποίο παρουσιάζεται στην οικεία ενότητα της παρούσας. Τέλος, σημειώνεται ότι για τα απόβλητα Εκσκαφών, Κατασκευών, Κατεδαφίσεων, προβλέπεται στην παρ. 9 άρθρ. 9 ν. 4819/2021 (όπως συμπληρώνεται από την παρ. 7 άρθρ. 72 του ίδιου νόμου), η θέσπιση συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης ΑΕΚΚ που προσιδιάζουν στα ΠΔΕΠ (και τα οποία αναλύονται εκτενέστερα στην οικεία ενότητα της παρούσας μελέτης).

³⁸ Βλ. παρ. 1 άρθρ. 9 ν. 4819/2021

β) να καθορίζονται οι στόχοι διαχείρισης των αποβλήτων, σύμφωνα με την ιεράρχηση των αποβλήτων, με σκοπό την επίτευξη τουλάχιστον των ποσοτικών στόχων που σχετίζονται με τα ΠΔΕΠ, **γ)** να καθιερώνεται σύστημα υποβολής εκθέσεων για τη συγκέντρωση στοιχείων σχετικά με τα προϊόντα που διατίθενται στην ελληνική αγορά από τους παραγωγούς προϊόντων στο πλαίσιο της διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού, καθώς και στοιχείων σχετικά με τη συλλογή και την επεξεργασία των αποβλήτων που προκύπτουν από τα εν λόγω προϊόντα, **δ)** να σχεδιάζονται κατά τρόπον ώστε να αποφεύγονται εμπόδια στο εμπόριο ή στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, διασφαλίζουν τα δικαιώματα βιομηχανικού και εμπορικού απορρήτου, καθώς και την ίση μεταχείριση των παραγωγών προϊόντων, ανεξάρτητα από την προέλευση ή το μέγεθός τους, χωρίς να προκαλείται δυσανάλογη διοικητική επιβάρυνση στους παραγωγούς, συμπεριλαμβανομένων των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων που παράγουν μικρές ποσότητες προϊόντων, **ε)** να διασφαλίζουν ότι οι κάτοχοι των αποβλήτων στους οποίους απευθύνονται τα ΠΔΕΠ ενημερώνονται σχετικά με τα μέτρα πρόληψης των αποβλήτων, τα κέντρα επαναχρησιμοποίησης και προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση, τα συστήματα επιστροφής και συλλογής αποβλήτων και την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων, **στ)** να περιλαμβάνουν μέτρα για την παροχή κινήτρων στους κατόχους αποβλήτων, ώστε να ανταποκρίνονται στην υποχρέωσή τους να μεταφέρουν τα απόβλητά τους σε συστήματα χωριστής συλλογής, ιδίως μέσω οικονομικών κινήτρων ή κανονιστικών διατάξεων, **ζ)** να περιλαμβάνουν μέτρα ή κατευθύνσεις για την οργάνωση των εργασιών εναλλακτικής διαχείρισης των αποβλήτων, όπως συστημάτων επιστροφής ή χωριστής συλλογής, σύμφωνα με την ιεράρχηση των αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της υποχρέωσης σχεδιασμού, οργάνωσης και λειτουργίας Συστήματος Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΕΔ).

57. Υπόχρεοι των ως άνω υποχρεώσεων είναι³⁹: α) παραγωγοί συσκευασίας της παρ. 2 του άρθρου 84 ν. 4819/2021⁴⁰, β) παραγωγοί προϊόντων για τα οποία προβλέπεται η

---

³⁹ Βλ. παρ. 1 άρθρ. 11 ν. 4819/2021 Α' 129).

⁴⁰ Σύμφωνα με την παρ. 2 άρθρ. 84 ν. 4819/2021, **2.** Ως υπόχρεοι οργάνωσης και λειτουργίας των Συστημάτων Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΕΔ), εφεξής «υπόχρεοι παραγωγοί συσκευασίας», ορίζονται:

α) Τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που είναι εγκατεστημένα στην Ελλάδα, τα οποία κατ' επάγγελμα:

αα) συσκευάζουν αγαθά ή αναθέτουν σε τρίτο τη συσκευασία αγαθών για λογαριασμό τους ή εισάγουν συσκευασμένα αγαθά, ανεξάρτητα από τη χρησιμοποιούμενη τεχνική πώλησης, συμπεριλαμβανομένης της εξ αποστάσεως σύμβασης, όπως ορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 2251/1994 (Α' 191), με σκοπό τη διάθεσή τους στην ελληνική αγορά,

αβ) κατασκευάζουν ή εισάγουν συσκευασίες, οι οποίες προορίζονται να γεμίζονται σε σημείο πώλησης, συμπεριλαμβανομένων των σακουλών μεταφοράς.

β) Τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που είναι εγκατεστημένα σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) ή σε τρίτη χώρα, τα οποία πωλούν κατ' επάγγελμα στην Ελλάδα, απευθείας σε νοικοκυριά ή άλλους χρήστες πλην των νοικοκυριών, συσκευασίες ή/και συσκευασμένα αγαθά, μέσω συμβάσεων εξ αποστάσεως, όπως ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 2251/1994.

γ) Με την επιφύλαξη της περ. δ', στην περίπτωση εισαγωγών αγαθών από τρίτα εδάφη ή τρίτες χώρες προς την Ε.Ε. με τη χρήση ηλεκτρονικής διεπαφής, όπως πλατφόρμα, διαδικτυακή πύλη ή παρόμοια μέσα, ιδίως με χρήση εγκαταστάσεων παρόχων υπηρεσιών διεκπεραίωσης, η ευθύνη της εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του παραγωγού που απορρέουν από ΠΔΕΠ βαρύνει τον φορολογικό αντιπρόσωπο, όπου αυτός προβλέπεται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον ν. 2859/2000 (Α' 248).

δ) Στην περίπτωση εξ αποστάσεως πώλησης αγαθών μέσω διαδικτυακής πλατφόρμας τα οποία εμπίπτουν σε ΠΔΕΠ, η υποχρέωση εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του παραγωγού που απορρέουν από ΠΔΕΠ βαρύνει τη διαδικτυακή πλατφόρμα πώλησης, εκτός εάν ο πωλητής του αγαθού προσκομίζει στη διαδικτυακή πλατφόρμα πώλησης πιστοποιητικό εγγραφής στο Εθνικό Μητρώο Παραγωγού (ΕΜΠΑ). Η διαδικτυακή πλατφόρμα πώλησης, μεταξύ άλλων:

δα) συμβάλλεται με ΣΕΔ, δβ) εγγράφεται στο ΕΜΠΑ, δγ) καταβάλλει χρηματοδοτική εισφορά, σύμφωνα με τις προβλέψεις της σχετικής σύμβασης με το ΣΕΔ. Η εισφορά υπολογίζεται με βάση την ποσότητα,

λειτουργία Συστήματος Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΕΔ) στο πλαίσιο του οικείου Προγράμματος Διευρυμένης Ευθύνης Παραγωγού (ΠΔΕΠ), καθώς και γ) διαχειριστές Αποβλήτων Εκσκαφών, Κατασκευών και Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ). Οι υπόχρεοι αυτοί έχουν την υποχρέωση να σχεδιάζουν, να οργανώνουν και να λειτουργούν ΣΕΔ σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις της απόφασης της παρ. 1 του άρθρου 8 ν. 4819/2021⁴¹, καθώς και του Μέρους Γ' αυτού ως προς τις συσκευασίες.

58. Διευκρινίζεται ότι ως παραγωγός κατά την ως άνω έννοια και σε ευθυγράμμιση με τον ως άνω αναφερόμενο γενικό ορισμό, νοείται: α) κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, το οποίο κατ' επάγγελμα παράγει, αναπτύσσει, κατασκευάζει, μεταποιεί, επεξεργάζεται, πωλεί ή εισάγει τα συσκευασίες, προϊόντα για τα οποία προβλέπεται η λειτουργία ΣΕΔ στο πλαίσιο του οικείου ΠΔΕΠ ή ΑΕΚΚ, ανεξάρτητα από τη χρησιμοποιούμενη τεχνική πώλησης, συμπεριλαμβανομένης της εξ αποστάσεως σύμβασης, όπως ορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 2251/1994 (Α' 191)⁴², και διαθέτει τα προϊόντα στην ελληνική αγορά για πρώτη φορά, β) κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο εγκατεστημένο σε κράτος μέλος της Ε.Ε. ή σε τρίτη χώρα, το οποίο πωλεί επαγγελματικά τα προϊόντα της παρ. 1 στην Ελλάδα απευθείας σε νοικοκυριά ή χρήστες πλην των νοικοκυριών, μέσω συμβάσεων εξ αποστάσεως, όπως ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 2251/1994⁴³.
59. Οι ως άνω υπόχρεοι οφείλουν να εγγραφούν στο Εθνικό Μητρώο Παραγωγών Αποβλήτων που τηρείται από τον Ε.Ο.ΑΝ.. Από την υποχρέωση καταχώρισης στο Μητρώο εξαιρούνται οι διαχειριστές των ΑΕΚΚ.⁴⁴

III.3.4 Τα Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΕΔ)

60. Η θέσπιση ενός ΠΔΕΠ συνεπάγεται για τους παραγωγούς οι οποίοι υπόκεινται σε αυτό ιδίως την υποχρέωση σχεδιασμού, οργάνωσης και λειτουργίας ενός Συστήματος

το είδος και την κατηγορία των προϊόντων, όπως εξειδικεύεται στο οικείο ΠΔΕΠ και διασφαλίζει ότι καλύπτονται όλα τα στοιχεία κόστους της περ. α' της παρ. 3 του άρθρου 9.

⁴¹ Στην οποία ορίζεται ότι : «Με την απόφαση της παρ. 4 του άρθρου 72, προκειμένου να ενισχυθούν η επαναχρησιμοποίηση και πρόληψη, η ανακύκλωση και άλλες μορφές ανάκτησης αποβλήτων, μπορούν να λαμβάνονται μέτρα για να εξασφαλισθεί ότι τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τα οποία κατ' επάγγελμα παράγουν, αναπτύσσουν, παρασκευάζουν, μεταποιούν, επεξεργάζονται, πωλούν ή εισάγουν προϊόντα, φέρουν διευρυμένη ευθύνη παραγωγού» Η δε παρ. 4 του άρθρου 72 προβλέπει ότι : «4. Για την εκπλήρωση των σκοπών της παρ. 1 του άρθρου 8, ο Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας και ο κατά περίπτωση αρμόδιος υπουργός, ανάλογα με το είδος του αποβλήτου και την σχεδιαζόμενη χρήση του, μπορούν να λαμβάνουν μέτρα σχετικά με την αποδοχή των επιστρεφόμενων προϊόντων και των αποβλήτων που παραμένουν μετά από τη χρήση τους, τη συνακόλουθη διαχείριση των αποβλήτων, όπως επίσης να ορίζουν την οικονομική ευθύνη για τις δραστηριότητες αυτές, την υποχρέωση για την παροχή διαθεσίμων στο κοινό πληροφοριών σχετικά με τον βαθμό στον οποίο το προϊόν μπορεί να επαναχρησιμοποιηθεί ή να ανακυκλωθεί και τη θέσπιση Προγραμμάτων Διευρυμένης Ευθύνης Παραγωγού (ΠΔΕΠ), όπως στην περίπτωση του άρθρου 10.».

⁴² Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 2251/1994, Ως σύμβαση από απόσταση, κάθε σύμβαση η οποία συνάπτεται μεταξύ του προμηθευτή και του καταναλωτή στο πλαίσιο ενός οργανωμένου συστήματος πωλήσεων από απόσταση ή παροχής υπηρεσιών χωρίς την ταυτόχρονη φυσική παρουσία του προμηθευτή και του καταναλωτή, με αποκλειστική χρήση ενός ή περισσότερων μέσων επικοινωνίας από απόσταση, όπως το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, το τηλέφωνο, η τηλεομοιοτυπία ή το διαδίκτυο, μέχρι και τη στιγμή σύναψης της σύμβασης.

⁴³ Βλ. παρ. 2 άρθρ. 11 ν. 4819/2021 (Α' 129).

⁴⁴ Βλ. παρ. 5 άρθρο 11 ν. 4819/2021. Οι λεπτομέρειες του ΕΜΠΑ ρυθμίζονται με την απόφαση της παρ. 8 του άρθρου 72 ν. 4819/2021, σύμφωνα με το οποίο ο τρόπος κατάρτισης και τήρησης του ΕΜΠΑ, η διαδικασία εγγραφής στο Μητρώο και τα στοιχεία που απαιτούνται για την καταχώριση, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 5 του άρθρου 11 καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Εναλλακτικής Διαχείρισης (στο εξής: ΣΕΔ). Ως ΣΕΔ ορίζεται «η οργάνωση, σε ατομική ή συλλογική βάση, της εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο οικείο ΠΔΕΠ».⁴⁵ Τα ΣΕΔ εξυπηρετούν αποκλειστικά σκοπούς δημοσίου συμφέροντος. Ως Εναλλακτική Διαχείριση ορίζονται «οι εργασίες συλλογής, στις οποίες περιλαμβάνεται και η εγγυοδοσία, καθώς και οι εργασίες μεταφοράς, μεταφόρτωσης, αποθήκευσης, προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωσης και κάθε άλλο είδος ανάκτησης των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πολλαπλής χρήσης ή των αποβλήτων των συσκευασιών και προϊόντων για τα οποία έχει θεσπιστεί ΠΔΕΠ»⁴⁶.

61. Οι παραγωγοί δύνανται είτε να σχεδιάσουν, οργανώσουν και λειτουργήσουν ένα **Ατομικό Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΑΣΕΔ)** είτε να συμβληθούν με ένα **Συλλογικό Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΣΕΔ)**. Διευκρινίζεται ότι, αν το ΣΣΕΔ δεν περιλαμβάνει το σύνολο των κατηγοριών ή υλικών ή ειδών συσκευασίας ή προϊόντος, οι υπόχρεοι οφείλουν να συμμετέχουν και σε άλλο κατάλληλο ΣΣΕΔ ως προς την κατηγορία, το υλικό, το είδος της συσκευασίας ή την κατηγορία ή το είδος του προϊόντος, που δεν περιλαμβάνεται στο ΣΣΕΔ στο οποίο έχουν ενταχθεί. Ομοίως, αν το ΑΣΕΔ δεν περιλαμβάνει το σύνολο των προϊόντων ή κατηγοριών ή υλικών ή ειδών συσκευασίας, οι υπόχρεοι οφείλουν να συμμετέχουν σε άλλο κατάλληλο ΣΣΕΔ ως προς την κατηγορία, το υλικό, το είδος της συσκευασίας ή την κατηγορία ή το είδος του προϊόντος, που δεν περιλαμβάνεται στο ΑΣΕΔ που έχουν οργανώσει⁴⁷.
62. Όπως προαναφέρθηκε, η συμμετοχή των υπόχρεων σε ΣΣΕΔ πραγματοποιείται με την υπογραφή σχετικής σύμβασης με τον φορέα ΣΣΕΔ. Η συμμετοχή σε ΣΣΕΔ παρέχει το δικαίωμα στον υπόχρεο να χρησιμοποιεί σήμανση με την ένδειξη που περιγράφεται στη σύμβαση ως απόδειξη της ένταξής του στο ΣΣΕΔ και απαλλάσσει τους υπόχρεους από την ευθύνη της εναλλακτικής διαχείρισης των αποβλήτων συσκευασιών ή προϊόντων. Όρο εκτέλεσης της ως άνω σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρ. 130 ν. 4412/2023 (Α' 147) αποτελεί η τήρηση των υποχρεώσεων που προκύπτουν από τα ΠΔΕΠ ως άνω.
63. Κάθε ΣΕΔ πρέπει τουλάχιστον να⁴⁸:
- (α) διαθέτει σαφώς καθορισμένη κάλυψη σε γεωγραφικό επίπεδο και σε επίπεδο προϊόντων και υλικών και δεν περιορίζεται σε περιοχές, σε προϊόντα και σε υλικά όπου η συλλογή και η διαχείριση των αποβλήτων είναι οι περισσότερο επικερδείς,
  - (β) προσφέρει κατάλληλη διαθεσιμότητα συστημάτων συλλογής αποβλήτων στις περιοχές, στα προϊόντα και τα υλικά που καλύπτει,
  - (γ) διαθέτει τα αναγκαία οικονομικά μέσα ή τα οικονομικά και οργανωτικά μέσα για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του στο πλαίσιο της διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού,
  - (δ) εφαρμόζει επαρκή μηχανισμό αυτοελέγχου, που υποστηρίζεται, όπου είναι σκόπιμο, από τακτικούς ανεξάρτητους ελέγχους για την ετήσια αξιολόγηση της οικονομικής του διαχείρισης και της ποιότητας των στοιχείων που συλλέγονται και υποβάλλονται σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Κανονισμού (ΕΚ) αρ. 1013/2006,
  - (ε) θέτει στη διάθεση του κοινού πληροφορίες στην ιστοσελίδα του σε ετήσια βάση σχετικά με την επίτευξη των στόχων διαχείρισης των αποβλήτων και για

⁴⁵ Περ. 25 άρθρ. 3 ν. 4819/2021.

⁴⁶ Βλ. παρ. 24 και 25 άρθρου 3 ν. 4819/2021.

⁴⁷ Βλ. παρ. 3 άρθρου 11 ν. 4819/2021 (Α' 129).

⁴⁸ Σύμφωνα με την παρ. 2 άρθρ. 9 ν. 4819/2021

το ιδιοκτησιακό καθεστώς και τα μέλη του, τις χρηματικές εισφορές που καταβάλλουν οι υπόχρεοι, τη διαδικασία επιλογής για τους φορείς διαχείρισης αποβλήτων, τα σημεία επιστροφής ή και χωριστής συλλογής των αποβλήτων, τις μεθόδους εναλλακτικής διαχείρισης που εφαρμόζει, πληροφορίες για τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις διαχείρισης αποβλήτων, τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού με τους οποίους τυχόν συνεργάζεται και τα στοιχεία της παρ. 11 του άρθρου 12 ν. 4819/2021⁴⁹,

- (στ) διασφαλίζει την εμπιστευτικότητα των δεδομένων που έχει στην κατοχή του όσον αφορά σε αποκλειστικές πληροφορίες ή πληροφορίες που αποδίδονται απευθείας σε μεμονωμένους υπόχρεους.

---

⁴⁹ Σύμφωνα με τη διάταξη αυτήν ο φορέας ΣΕΔ υποχρεούται να υποβάλει στον Ε.Ο.ΑΝ. για αξιολόγηση λεπτομερή ετήσια απολογιστική έκθεση κατ' αντιστοιχία με το εγκεκριμένο επιχειρησιακό σχέδιο, στην οποία περιλαμβάνονται κατ' ελάχιστο στοιχεία σχετικά με:

α) τον φορέα ΣΕΔ, ιδίως αναφορικά με τη μετοχική και εταιρική του σύνθεση, αλλαγές στο καταστατικό, διαχείριση ασυμβιβάστων και κωλυμάτων, σχετική οργανωτική διάρθρωση και στελέχωση,

β) τον βαθμό ανάπτυξης της εμβέλειας του ΣΕΔ σε σχέση με τα απόβλητα που διαχειρίζεται και τη γεωγραφική του κάλυψη,

γ) τις εφαρμοζόμενες μεθόδους εναλλακτικής διαχείρισης, τις σχετικές με κάθε μέθοδο υφιστάμενες υποδομές και τον εξοπλισμό και την απόδοση κάθε μεθόδου, ιδίως τις ποσότητες που ανακτώνται και συλλέγονται,

δ) την επίδοση του ΣΕΔ σε σχέση με τους στόχους που υποχρεούται να πετύχει και το μερίδιο συμμετοχής των διαφορετικών μεθόδων εναλλακτικής διαχείρισης, ανάλογα με το μερίδιο ποσοτήτων των συμβεβλημένων υπόχρεων ανά κατηγορία προϊόντος,

ε) τις εφαρμοζόμενες μεθόδους παρακολούθησης και επιβεβαίωσης των δηλούμενων ποσοτήτων και τον τρόπο διασφάλισης της αξιοπιστίας αυτών,

στ) τους συμβεβλημένους υπόχρεους, ζ) τους συνεργάτες του φορέα ΣΕΔ για την εκτέλεση των εργασιών εναλλακτικής διαχείρισης, ανά εργασία και μέθοδο,

η) τις δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης ανά δράση, το κοινό στο οποίο απευθύνεται, το είδος της, το κόστος υλοποίησης και την αποτελεσματικότητά της, και

θ) τα οικονομικά στοιχεία, ιδίως τα έσοδα από εισφορές υπόχρεων και από άλλες πηγές, το επενδυτικό και λειτουργικό κόστος ανά μέθοδο εναλλακτικής διαχείρισης, καθώς και το κόστος ανά τόνο ανακυκλούμενων αποβλήτων (αποδοτικότητα), τις δανειακές υποχρεώσεις τους, τα στοιχεία των αυτοελέγχων, συμπεριλαμβανομένων των τακτικών ανεξάρτητων ελέγχων που υποστηρίζουν τους αυτοελέγχους, το συνολικό κόστος ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, το διοικητικό κόστος σύμφωνα με την παρ. 13, λοιπά έξοδα, καθώς και αποθεματικό στο οποίο δεν περιλαμβάνεται η διαφορά της τρέχουσας αξίας των παγίων υποδομών διαχείρισης αποβλήτων από την αναπόσβεστη αξία τους.

Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του Ε.Ο.ΑΝ. δύναται να καθορίζεται μέγιστο ποσοστό επιτρεπτού ειδικού αποθεματικού για κάθε κατηγορία ΣΣΕΔ. Στην παρ. 1 του άρθρου του ν. 3220/2004 (Α' 15) η παραπομπή στην παρ. 19 του άρθρου 2 του ν. 2939/2001 αφορά τους φορείς ΣΣΕΔ της παρ. 26 του άρθρου 3.

Η έκθεση υποβάλλεται στον Ε.Ο.ΑΝ. έως την 30ή Απριλίου του επόμενου έτους με βάση τα έως τότε διαθέσιμα οικονομικά στοιχεία και αναρτάται αμελλητί, με την ένδειξη «υπό αξιολόγηση», στην ιστοσελίδα του φορέα ΣΕΔ και στην ιστοσελίδα του Ε.Ο.ΑΝ.. Με την οριστικοποίηση των οικονομικών αποτελεσμάτων του φορέα, υποβάλλονται αμελλητί στον Ε.Ο.ΑΝ. και τα οικονομικά αυτά στοιχεία. Μετά την ολοκλήρωση της αξιολόγησης της έκθεσης, η αξιολόγηση αυτή αναρτάται αμελλητί στην ιστοσελίδα του φορέα ΣΕΔ και στην ιστοσελίδα του Ε.Ο.ΑΝ.

Το ειδικότερο περιεχόμενο της έκθεσης, ο τρόπος υποβολής, αξιολόγησης και δημοσιοποίησής της και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρούσας δύναται να εξειδικεύονται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του Ε.Ο.ΑΝ.

III.3.5 Οι Φορείς Συλλογικών Συστημάτων Εναλλακτικής Διαχείρισης (Φορείς ΣΣΕΔ)

64. Κάθε ΣΣΕΔ, λειτουργεί υπό την ευθύνη ενός Φορέα. Ως Φορέας ΣΣΕΔ ορίζεται⁵⁰ «Το νομικό πρόσωπο που λειτουργεί υπό τον τύπο ανώνυμης εταιρείας ή εταιρείας περιορισμένης ευθύνης ή ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρίας ή ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρείας ή αστικής εταιρείας και έχει ως αποκλειστικό σκοπό την οργάνωση και λειτουργία ΣΕΔ σε συλλογική βάση (ΣΣΕΔ)». Ο νομοθέτης θεσπίζει ειδικές ρυθμίσεις για του Φορείς ΣΣΕΔ και καθορίζει με λεπτομέρειες τις σχέσεις μεταξύ αυτών και των υπόχρεων θέσπισης ΣΕΔ παραγωγών αποβλήτων. Προσαρμοζόμενοι στην ως άνω υποχρέωση οι υπόχρεοι οφείλουν να λάβουν την έγκριση λειτουργίας του ΣΕΔ⁵¹, Σύμφωνα με τη διάταξη αυτήν, η σχετική έγκριση παρέχεται από τον Ε.Ο.ΑΝ επί τη βάσει φακέλου ο οποίος περιλαμβάνει τουλάχιστον α) στοιχεία για τον φορέα ΣΕΔ και β) πενταετές επιχειρησιακό σχέδιο για την οργάνωση και λειτουργία του νέου ΣΕΔ⁵².
65. Οι Φορείς ΣΣΕΔ⁵³ έχουν αποκλειστικό σκοπό την οργάνωση και λειτουργία ΣΣΕΔ εγκεκριμένου από τον Ε.Ο.ΑΝ, ενώ επιτρέπεται η λειτουργία περισσότερων του ενός φορέων ΣΣΕΔ για την εναλλακτική διαχείριση των αποβλήτων συσκευασίας ή για κάθε ρεύμα αποβλήτων άλλων προϊόντων.⁵⁴
66. Περαιτέρω, η οικεία νομοθεσία περιέχει ορισμένους **περιορισμούς** αναφορικά με τη μετοχική σύνθεση των φορέων ΣΣΕΔ⁵⁵. Καταρχάς, μέτοχοι ή εταίροι φορέα ΣΣΕΔ μπορούν να είναι αποκλειστικά: α) οι υπόχρεοι παραγωγοί για τα προϊόντα που αφορούν αυτό το ΣΣΕΔ, β) τα νομικά πρόσωπα τα οποία οργανώνονται αποκλειστικά από παραγωγούς αποβλήτων με σκοπό την οργάνωση φορέα ΣΣΕΔ και για τα οποία ισχύουν κατ' αντιστοιχία οι ίδιοι όροι και περιορισμοί, ή γ) οι Ο.Τ.Α. α' βαθμού και η ΚΕΔΕ σε συνεργασία με τους παραγωγούς αποβλήτων, σε ποσοστό μικρότερο του 50% και εφόσον δεν συμμετέχουν για τους σκοπούς αυτούς σε αστική εταιρεία.
67. Θεσπίζεται επίσης στην οικεία διάταξη **ασυμβίβαστο** μεταξύ της ιδιότητας του μετόχου ή εταίρου φορέα ΣΣΕΔ και της ιδιότητας του μετόχου, του μέλους οργάνου διοίκησης ή στελέχους που κατέχει θέση ευθύνης και προΐσταται σε τμήμα, διεύθυνση ή γενική διεύθυνση επιχείρησης, η οποία εκτελεί εργασίες επεξεργασίας ή συλλογής και μεταφοράς αποβλήτων ή εν γένει εναλλακτική διαχείριση αποβλήτων συσκευασιών ή προϊόντων. Το ασυμβίβαστο δεν ισχύει: α) για τους Ο.Τ.Α. α' βαθμού και την ΚΕΔΕ, β) για τις περιπτώσεις μετόχου ή εταίρου φορέα ΣΣΕΔ, στις οποίες το μεγαλύτερο μέρος του κύκλου εργασιών της επιχείρησης αφορά σε δραστηριότητες που τον καθιστούν υπόχρεο παραγωγό, γ) για τους συλλέκτες μεταφορείς ΑΕΚΚ. Εκτός αυτού προβλέπονται συγκεκριμένα κωλύματα σχετικά με την κατοχή μετοχών ή μερίδων φορέα ΣΣΕΔ⁵⁶. Τα ως άνω ασυμβίβαστα και κωλύματα ισχύουν και για την

⁵⁰ Σύμφωνα με την παρ. 26 άρθρ. 3 ν. 4819/2021

⁵¹ Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρ. 13 ν. 4819/2021.

⁵² Βλ. παρ. 1 άρθρο 13 ν. 4819/2021.

⁵³ Βλ. άρθρ. 12 ν. 4819/2021.

⁵⁴ Βλ. παρ. 1 άρθρου 12 ν. 4819/2021.

⁵⁵ Βλ. παρ. 2 έως 7 άρθρου 12 ν. 4819/2021.

⁵⁶ Ειδικότερα προβλέπονται κωλύματα για τη συμμετοχών προσώπων που α) τελούν σε πτώχευση, παύση εργασιών, αναγκαστική διαχείριση ή αναστολή εργασιών ή έχει κινηθεί σε βάρος τους διαδικασία κήρυξης σε πτώχευση, εκκαθάρισης, αναγκαστικής διαχείρισης, αναστολής εργασιών ή παρόμοια διαδικασία, β) έχουν καταδικαστεί τελεσίδικα για αδίκημα του άρθρου 25 του ν. 1882/1990 (Α' 43) [μη καταβολή χρεών προς το Δημόσιο] ή του άρθρου 66 του ν. 4174/2013 (Α' 170) [εγκλήματα φοροδιαφυγής] ή του άρθρου 157 του ν. 2960/2001 (Α' 265) [λαθρεμπορία] ή για παράβαση των διατάξεων που προστατεύουν από τον αθέμιτο ανταγωνισμό ή προστατεύουν τον ελεύθερο ανταγωνισμό

ιδιότητα μέλους του διοικητικού συμβουλίου ή άλλου οργάνου διοίκησης ή στελέχους που κατέχει θέση ευθύνης και προϋσταται σε τμήμα, διεύθυνση ή γενική διεύθυνση του φορέα ΣΣΕΔ. Αν συντρέξει κάποιο από τα ασυμβίβαστα ή από τα κωλύματα στο πρόσωπο μετόχου ή εταίρου φορέα ΣΣΕΔ, το πρόσωπο αυτό υποχρεούται να μεταβιβάσει τις μετοχές ή τα μερίδια που κατέχει σε πρόσωπα που δικαιούνται να είναι μέτοχοι και τα οποία εκδηλώνουν σχετικό ενδιαφέρον, μέσα σε τέσσερις (4) μήνες από τον χρόνο που γεννάται το ασυμβίβαστο ή το κώλυμα.

68. Πέραν τούτου, προβλέπονται **περιορισμοί σε σχέση με τις δραστηριότητες** που δύνανται να εκτελούν οι φορείς ΣΣΕΔ⁵⁷. Ειδικότερα, ως άνω φορείς απαγορεύεται να εκτελούν οι ίδιοι εργασίες εναλλακτικής διαχείρισης και να διαθέτουν σχετικές για τον σκοπό αυτόν άδειες. Αν καθίσταται αδύνατη η συλλογή και μεταφορά ή η επεξεργασία αποβλήτων εξαιτίας έλλειψης επιχειρηματικού ενδιαφέροντος από τον ιδιωτικό ή τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, η εκτέλεση τέτοιων εργασιών επιτρέπεται ύστερα από προηγούμενη έγκριση του Ε.Ο.ΑΝ.⁵⁸ Προβλέπεται επίσης ότι η διανομή κερδών από τον φορέα ΣΣΕΔ στους μετόχους ή τους εταίρους του απαγορεύεται⁵⁹. Εκτός των ως άνω σημαντικών ρυθμιστικών όρων, προβλέπονται επίσης στην ως άνω διάταξη συγκεκριμένες υποχρεώσεις αναφορών και υποβολής στοιχείων προς τον Ε.Ο.ΑΝ.
69. Οι υπόχρεοι παραγωγοί συνάπτουν συμβάσεις με Φορέα ΣΣΕΔ. Στην περίπτωση που ένας παραγωγός παράγει απόβλητα σε περισσότερα ρεύματα έχει την υποχρέωση να συμβληθεί με περισσότερους φορείς, έναν ανά κατηγορία προϊόντος.
70. Οι υπόχρεοι παραγωγοί οφείλουν να καταβάλουν ορισμένες εισφορές προς τους Φορείς ΣΣΕΔ. Οι εισφορές αυτές: (α) λαμβάνουν υπόψη προκαθορισμένα εκ του νόμου στοιχεία κόστους (π.χ. κόστος εργασιών χωριστής συλλογής και συνακόλουθης μεταφοράς και επεξεργασίας των αποβλήτων, κόστος ενημέρωσης κατόχων αποβλήτων, κλπ.), (β) αποτελούν αντικείμενο ρύθμισης, όπου αυτό είναι δυνατόν, για επιμέρους είδη συσκευασίας, προϊόντα ή ομάδες παρόμοιων προϊόντων, λαμβάνοντας

ή για αδίκημα της παρ. 1 του άρθρου 37 του ν. 4042/2012 (Α' 24) [έχει καταργηθεί με την παρ. 1 άρθρ. 74 ν. 4819/2021] ή του άρθρου 66 του παρόντος νόμου [ρύπανση] ή του άρθρου 28 του ν. 1650/1986 (Α' 160) [ρύπανση].

⁵⁷ Βλ. παρ. 7 άρθρου 12 ν. 4819/2021.

⁵⁸ Εξαιρούνται της απαγόρευσης τα Κέντρα Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ) και τα Κέντρα Συλλογής Αποβλήτων Λιπαντικών Ελαίων, τα οποία έχουν υλοποιηθεί πριν από την έναρξη ισχύος του ν. 4496/2017 (Α' 170), καθώς και τα περιφερειακά κέντρα διαλογής φιαλών που λειτουργούν στο πλαίσιο συστήματος επιστροφής εγγύησης της παρ. 1 του άρθρου 86 ν. 4819/2021. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτήν από 1ης Σεπτεμβρίου 2023, οι υπόχρεοι, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 84, φορείς συσκευασίας ποτών από αλουμίνιο έως και ενάμιση (1,5) λίτρο, από γυαλί μιας χρήσης έως και τρία (3) λίτρα, καθώς και από πλαστικά προϊόντα μιας χρήσης σύμφωνα με το Μέρος ΣΤ' του Παραρτήματος Ι του ν. 4736/2020 (Α' 200), για την τήρηση της υποχρέωσης της παρ. 3 του άρθρου 84, οφείλουν να σχεδιάσουν, να εφαρμόσουν και να λειτουργήσουν Συλλογικά Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΣΕΔ) αποβλήτων συσκευασιών πανελλαδικής εμβέλειας, με σκοπό την εφαρμογή συστήματος επιστροφής εγγύησης για τις εν λόγω συσκευασίες, κατά την έννοια της παρ. 7 του άρθρου 77, προκειμένου να επιτύχουν τους ποσοτικούς στόχους χωριστής συλλογής, προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση που προβλέπονται από τη νομοθεσία, ήτοι των στόχων του άρθρου 82 και της παρ. 1 του άρθρου 13 του ν. 4736/2020 αντίστοιχα.

Για τους όρους και τις προϋποθέσεις εφαρμογής συστήματος επιστροφής εγγύησης για τις συσκευασίες του πρώτου εδαφίου εφαρμόζονται οι παρ. 4 έως 9 του άρθρου 13 του ν. 4736/2020 και η απόφαση της παρ. 7 του άρθρου 92.

Υφιστάμενα κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος ή νέα εθελοντικά συστήματα επιστροφής εγγύησης που εφαρμόζονται για άλλες συσκευασίες πέραν των αναφερόμενων στο πρώτο εδάφιο, όπως για τις γυάλινες φιάλες, δηλώνονται υποχρεωτικά στον Ελληνικό Οργανισμό Ανακύκλωσης (Ε.Ο.ΑΝ.) από τους φορείς των συστημάτων, σύμφωνα με τη διαδικασία της παρ. 1 του άρθρου 81.

⁵⁹ Βλ. παρ. 8 άρθρου 12. Ν. 4819/2021.

υπόψη συγκεκριμένα κριτήρια⁶⁰, και (γ) δεν υπερβαίνουν το αναγκαίο κόστος για την παροχή υπηρεσιών διαχείρισης αποβλήτων με τρόπο οικονομικά αποδοτικό, το οποίο επιμερίζεται με διαφάνεια μεταξύ των ενδιαφερόμενων φορέων⁶¹.

71. Το ειδικό θεσμικό πλαίσιο ανά ρεύμα καταγράφεται στο **Παράρτημα II** της παρούσας Έκθεσης.

IV. ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΡΕΥΜΑΤΩΝ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

IV.1. ΑΛΥΣΙΔΑ ΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

72. Η ανακύκλωση και εναλλακτική αξιοποίηση αποβλήτων είναι ένας δυναμικά αναπτυσσόμενος κλάδος. Η μεγάλη ευαισθητοποίηση των κυβερνήσεων παγκοσμίως αλλά και των πολιτών και των επιχειρήσεων σε σχέση με τα περιβαλλοντικά προβλήματα και την κλιματική αλλαγή αλλά και η ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας τα τελευταία χρόνια συνέβαλαν έμμεσα και στην ανάπτυξη της αγοράς ανακύκλωσης και εναλλακτικής αξιοποίησης αποβλήτων. Το μέγεθος του εγχώριου κλάδου ανακύκλωσης και αξιοποίησης αποβλήτων εκτιμάται σε €2.414,9 εκατ. το 2022, παρουσιάζοντας αύξηση 16,9% σε σχέση με το 2021 και Μέσο Ετήσιο Ρυθμό Μεταβολής (MEPM) 8,7% τη χρονική περίοδο 2014-2022⁶².
73. Όπως φαίνεται στο ακόλουθο διάγραμμα, η πανδημία του Covid-19 ανέκοψε προσωρινά την τάση μεγέθυνσης του κλάδου, αλλά η μετέπειτα ανάκαμψη της οικονομίας είχε σημαντική θετική επίπτωση. Σημειώνεται επιπλέον ότι, όσον αφορά στο 2022, η ενεργειακή κρίση και η συνεπαγόμενη σημαντική αύξηση του πληθωρισμού δεν φαίνεται να επηρέασαν σημαντικά τον κλάδο ή οι όποιες αρνητικές επιπτώσεις υπερκεράστηκαν από τη δυναμική αύξηση της ελληνικής οικονομίας. Στο πλαίσιο αυτό και όσον αφορά στο 2023, εκτιμάται ότι ο κλάδος θα παρουσιάσει αύξηση της τάξης του 8% και θα διαμορφωθεί σε €2,6 δισ. περίπου⁶³.

Διάγραμμα 1: Μέγεθος κλάδου ανακύκλωσης και εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων (σε εκατ. €)

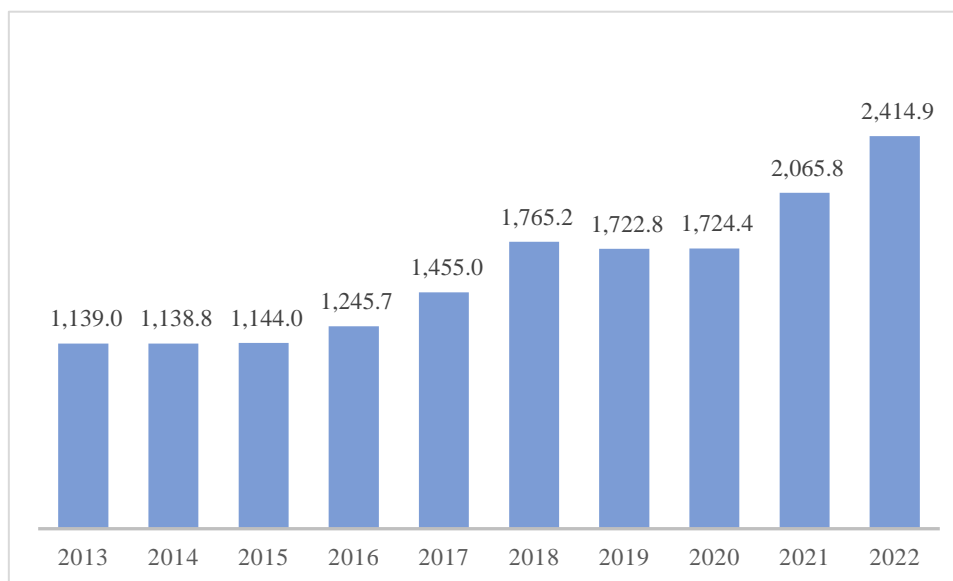
⁶⁰ Συγκεκριμένα, την ανθεκτικότητα, την επισκευασιμότητα, τη δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης και την ανακυκλωσιμότητα, καθώς και την παρουσία επικίνδυνων ουσιών, υιοθετώντας μια προσέγγιση κύκλου ζωής, και σύμφωνα με τις απαιτήσεις που καθορίζονται από τη σχετική νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και, στις περιπτώσεις που έχουν ορισθεί, βάσει εναρμονισμένων κριτηρίων με στόχο τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς. Βλ. παρ. 3 άρθρ. 9 ν. 4819/2021.

⁶¹ Βλ. παρ. 3 άρθρ. 9 ν. 4819/2021.

⁶² Βλ. ΣΤΟΧΑΣΙΣ, Κλαδικές στοχεύσεις: Ανακύκλωση και αξιοποίηση αποβλήτων, Οκτώβριος 2023.

⁶³ Βλ. ΣΤΟΧΑΣΙΣ, Κλαδικές στοχεύσεις: Ανακύκλωση και αξιοποίηση αποβλήτων, Οκτώβριος 2023.

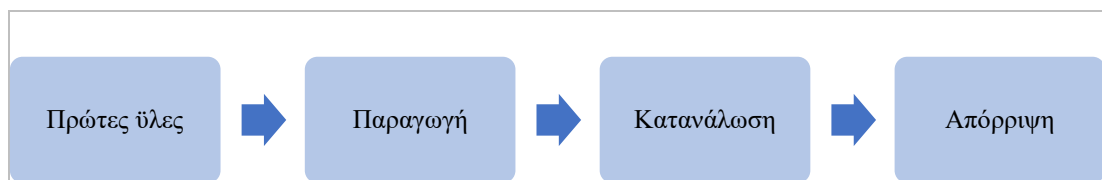

Πηγή: ΣΤΟΧΑΣΙΣ, Κλαδικές στοχεύσεις: Ανακύκλωση και αξιοποίηση αποβλήτων, Οκτώβριος 2023.

74. Η μέχρι τώρα ανάπτυξη της ανακύκλωσης και εναλλακτικής αξιοποίησης αποβλήτων αλλά, πολύ περισσότερο, οι προοπτικές περαιτέρω δυναμικής ανάπτυξης του κλάδου σχετίζεται και με τη γενικότερη αλλαγή του υφιστάμενου παραγωγικού υποδείγματος της παγκόσμιας οικονομίας στο πλαίσιο της βιώσιμης, ανθεκτικής και φιλικής προς το περιβάλλον οικονομικής ανάπτυξης. Συγκεκριμένα, τα μέτρα που έχουν θεσπιστεί, οι πολιτικές που έχουν υιοθετηθεί και οι στόχοι που έχουν τεθεί για τη διαχείριση και την εναλλακτική διαχείριση και ανακύκλωση των αποβλήτων αποσκοπούν, ουσιαστικά, στη στροφή του υφιστάμενου παραγωγικού υποδείγματος της οικονομίας προς το πιο βιώσιμο αναπτυξιακό υπόδειγμα της κυκλικής οικονομίας.
75. Έως τώρα η οικονομία λειτουργούσε κυρίως σύμφωνα με το γραμμικό υπόδειγμα «παραγωγή – κατανάλωση – απόρριψη» στο οποίο κάθε προϊόν ή υλικό αναπόφευκτα φθάνει στο τέλος της ωφέλιμης ζωής του. Στο γραμμικό υπόδειγμα παραγωγής οι πρώτες ύλες αντλούνται από το περιβάλλον, μειώνοντας τη διαθεσιμότητα των φυσικών πόρων, και μετατρέπονται σε αγαθά που καταλήγουν στο τέλος της ζωής τους ως απόβλητα, ρυπαίνοντάς το περιβάλλον.

Διάγραμμα 2: Υπόδειγμα γραμμικής οικονομίας

Πηγή: Επεξεργασία Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού

76. Στην κυκλική οικονομία ένα προϊόν ή υλικό θα πρέπει να παραμένει όσο το δυνατόν περισσότερο σε χρήση μέσα στην οικονομία και στη συνέχεια, όταν αυτό φτάσει στο τέλος του κύκλου ζωής του, θα πρέπει είτε να επαναχρησιμοποιείται είτε να

ανακυκλώνεται για την παραγωγή νέων υλικών ή προϊόντων, αυξάνοντας την προστιθέμενη αξία του σε όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του. Η κυκλική οικονομία, δηλαδή, δεν αφορά αποκλειστικά στην ανάκτηση πόρων μέσω της ανακύκλωσης και άλλων δραστηριοτήτων που σχετίζονται με το τέλος του κύκλου ζωής ενός προϊόντος, αλλά συζητάει γενικότερα τη μείωση των απαιτούμενων πόρων και τη διατήρηση των χρησιμοποιούμενων πόρων στον κύκλο ζωής του προϊόντος με όσο το δυνατόν υψηλότερη αξία και για όσο το δυνατόν μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Ένα σύστημα κυκλικής οικονομίας βασίζεται σε επιχειρηματικά μοντέλα που αντικαθιστούν την έννοια του «τέλους-ζωής» (end-of-life) με την επαναχρησιμοποίηση, την ανακύκλωση αποβλήτων και την ανάκτηση υλικών στην παραγωγή, στη διανομή και στις καταναλωτικές διαδικασίες⁶⁴.

Διάγραμμα 3: Υπόδειγμα κυκλικής οικονομίας

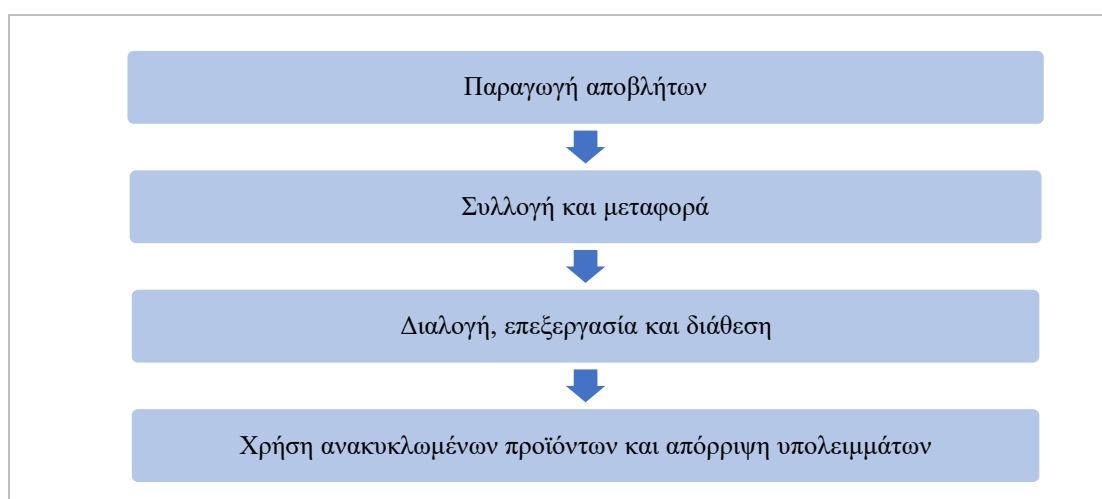
Πηγή: Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Κοινοβουλευτικής Έρευνας

77. Με αυτό ως δεδομένο, η μετάβαση προς την κυκλική οικονομία εξαρτάται σημαντικά από την ορθή λειτουργία του τομέα της ανακύκλωσης και εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων. Για την επίτευξη της μετάβασης είναι ανάγκη να καθιερωθούν δομές και διαδικασίες στον τομέα της ανακύκλωσης ώστε τα απόβλητα που παράγονται σε όλα τα στάδια της παραγωγής και κατανάλωσης, είτε με τη μορφή φυσικών πόρων ή τεχνητών υλικών, εξαρτημάτων, προϊόντων, ανακτώνται και διατηρούνται στο σύστημα. Ιδιαίτερη σημασία έχει και η καινοτομία του τομέα ανακύκλωσης καθώς μέσω αυτής δύναται να αναπτυχθούν νέα δευτερογενή υλικά ή νέες διαδικασίες ανακύκλωσης.

⁶⁴ Για μια αναλυτική παρουσίαση της έννοιας της κυκλικής οικονομίας βλ. Kirchherr J., Reike D. & Hekkert M. (2017), “Conceptualizing the circular economy: An analysis of 114 definitions”, Resources, Conservation and Recycling, Volume 127, Pages 221-232.

78. Με άλλα λόγια, η αποτελεσματική ανάκτηση πόρων από απόβλητα, και η μετάβαση στο υπόδειγμα κυκλικής οικονομίας, εξαρτάται ουσιαστικά από τις διαρθρωτικές δομές, δηλαδή τα επίσημα και τα ανεπίσημα δίκτυα που δημιουργούνται και διαμορφώνονται από τις σχέσεις των ενδιαφερομένων μερών σε ολόκληρη την αλυσίδα αξίας, και από τις διαδικασίες, δηλαδή τις δραστηριότητες και τις επιδόσεις της αλυσίδας αξίας, που αφορούν στην ανακύκλωση και εναλλακτική διαχείριση των αποβλήτων.
79. Πιο συγκεκριμένα, η αλυσίδα αξίας του τομέα ανακύκλωσης και εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων αναφέρεται στις διαρθρωτικές δομές και διαδικασίες που αφορούν στην παραγωγή, συλλογή, διανομή, διαλογή, επεξεργασία, διάθεση και απόρριψη ανακυκλώσιμων υλικών και αποβλήτων.
80. Η αλυσίδα αξίας της ανακύκλωσης και εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων θα μπορούσε να διακριθεί σε τέσσερα διαδοχικά επίπεδα. Το πρώτο αφορά την παραγωγή αποβλήτων, το δεύτερο τη συλλογή και μεταφορά (διανομή) των αποβλήτων, το τρίτο τη διαλογή, την επεξεργασία (ανακύκλωση) και τη διάθεση των αποβλήτων και το τέταρτο την χρήση των (ανακυκλωμένων) δευτερογενών προϊόντων και την απόρριψη των υπολειμματικών αποβλήτων⁶⁵.

Διάγραμμα 4: Αλυσίδα αξίας ανακύκλωσης και εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων

Πηγή: Επεξεργασία Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού

81. Η **παραγωγή** αφορά τη δημιουργία, κυρίως, μετακαταναλωτικών ή παρόμοιων ανακυκλώσιμων αποβλήτων. Παραγωγοί, λοιπόν, είναι τα νοικοκυριά, οι καταναλωτές (επιχειρήσεις και δημόσιοι οργανισμοί) καθώς και όλες οι επιχειρηματικές εγκαταστάσεις και οικονομικές δραστηριότητες (βιομηχανία, εμπόριο, υπηρεσίες κτλ.) που δημιουργούν απόβλητα κατά την παραγωγική τους διαδικασία.

---

⁶⁵Βλ. για παράδειγμα, Milios L., Christensen L., McKinnon D., Christensen C., Rasch M. & Eriksen M. (2018), “*Plastic recycling in the Nordics: A value chain market analysis*”, Waste Management, Volume 76, Pages 180-189, Di Foggia G. & Beccarello M. (2021), “*Market Structure of Urban Waste Treatment and Disposal: Empirical Evidence from the Italian Industry*”, Sustainability, Volume 13(13), Article 7412 και Silva de Souza Lima Cano N., Iacovidou E. & Rutkowski E. (2022) “*Typology of municipal solid waste recycling value chains: A global perspective*”, Journal of Cleaner Production, Volume 336, Article 130386.

82. Στο επίπεδο της **συλλογής και μεταφοράς** δραστηριοποιούνται οι λεγόμενοι συλλέκτες οι οποίοι συλλέγουν (ή αγοράζουν) ανακυκλώσιμα υλικά αποβλήτων από τα σημεία παραγωγής ή/και διάθεσης (π.χ., πόρτα-πόρτα, δρόμοι, πάρκα, χωματερές, χώροι υγειονομικής ταφής απορριμμάτων), τα μεταφέρουν και τα πωλούν στα κέντρα διαλογής, σε ενδιάμεσους εμπόρους (μικρούς dealers ή μεγάλους brokers) ή και απευθείας σε μονάδες επεξεργασίας και ανακύκλωσης.
83. Στο επόμενο επίπεδο, στα κέντρα **διαλογής**, γίνεται ο διαχωρισμός των ανακυκλώσιμων υλικών σε ομάδες ώστε τα εξερχόμενα υλικά να διοχετεύονται (πωλούνται) στις μονάδες επεξεργασίας και ανακύκλωσης με μεγαλύτερη καθαρότητα και σύμφωνα με τις εκάστοτε προδιαγραφές. Τα κέντρα διαλογής, όπως επίσης και οι μεγάλοι έμποροι (brokers), συνήθως κάνουν και δεματοποίηση, προσωρινή αποθήκευση και ζύγιση των ανακυκλώσιμων υλικών, όπως επίσης δύναται να κάνουν και μια πρώτη ημι-επεξεργασία των ανακυκλώσιμων υλικών (π.χ. απομάκρυνση ακαθαρσιών, καθαρισμός, κοπή, θραύση).
84. Στο στάδιο της **επεξεργασίας** γίνεται η μετατροπή των ανακυκλώσιμων αποβλήτων σε δευτερογενή ανακυκλωμένα προϊόντα (εμπορεύματα), τα οποία, κατόπιν, διατίθενται προς πώληση στη δευτερογενή αγορά. Η επεξεργασία των ανακυκλώσιμων υλικών και αποβλήτων μπορεί να περιλαμβάνει διάφορες μηχανικές διεργασίες όπως καθαρισμό, θραύση, κοπή, άλεση, αποκόλληση, τήξη, εξώθηση, διαμόρφωση κ.λπ. Η διάθεση των ανακυκλωμένων υλικών και αποβλήτων, ήτοι των δευτερογενών προϊόντων της διαδικασίας ανακύκλωσης, αφορά την εμπορία σε τοπικές, περιφερειακές, εθνικές ή, μερικές φορές, και σε διεθνείς αγορές και γίνεται είτε μέσω ενδιάμεσων εμπόρων είτε απευθείας από τους ανακυκλωτές σε κατασκευαστές νέων προϊόντων.
85. Η χρήση των ανακυκλωμένων πρώτων υλών (διάσταση της προσφοράς του τομέα ανακύκλωσης και διαχείρισης αποβλήτων) καλύπτει τη ζήτηση πολλών διαφορετικών παραγωγικών κλάδων και αγορών της οικονομίας και όχι απαραίτητα του κλάδου από όπου προέρχονται τα απόβλητα. Με τον κλάδο ανακύκλωσης, δηλαδή, συνδέονται αρκετές επιχειρήσεις που αποτελούν μέρος του βιομηχανικού παραγωγικού ιστού της χώρας οι οποίες απορροφούν σημαντικό μέρος των δευτερογενών υλικών που προκύπτουν από την εναλλακτική διαχείριση απορριμμάτων. Η δε απόρριψη των υπολειμματικών αποβλήτων γίνεται συνήθως με υγειονομική ταφή ή αποτέφρωση, στην οποία περιλαμβάνεται και η καύση αποβλήτων για παραγωγή ενέργειας⁶⁶.
86. Τα στάδια της αλυσίδας αξίας της ανακύκλωσης και εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων, σε αντίθεση με άλλες αλυσίδες αξίας υπηρεσιών κοινής ωφέλειας (π.χ. ύδρευση, ηλεκτρική ενέργεια, φυσικό αέριο) είναι **ουσιαστικά ανεξάρτητα**, δηλαδή δεν συνδέονται μεταξύ τους με φυσικά, τεχνικά ή τεχνολογικά στοιχεία για τη μετάβαση του υλικού από το ένα στάδιο στο επόμενο, και **διαφέρουν τόσο τεχνικά όσο και οικονομικά**, δηλαδή ως προς τη τεχνολογία παραγωγής και τη δομή του κόστους παραγωγής. Παρόλα αυτά, σε ένα δίκτυο ανακύκλωσης, οι εμπλεκόμενοι φορείς που συμμετέχουν στα διαφορετικά επίπεδα της αλυσίδας αξίας δύναται να είναι οι ίδιοι, ήτοι να δραστηριοποιούνται σε πολλά διαφορετικά στάδια ταυτόχρονα.
87. Με αυτά τα δεδομένα η δομή του κλάδου ανακύκλωσης και εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων εμφανίζει ορισμένα διακριτικά χαρακτηριστικά που μπορεί να σχετίζονται με ενίσχυση της ισχύος στην αγορά και να δημιουργήσουν δυνητικά, ανάλογα με τις περιστάσεις, προκλήσεις και ζητήματα ανταγωνισμού. Συγκεκριμένα, οι αγορές

---

⁶⁶ Η διαδικασία παραγωγής ενέργειας από ανακύκλωση αποβλήτων και υπολειμμάτων είναι γνωστή με τον όρο waste to energy (WTE). Βλ. EC COM(2017)34, “*The role of waste-to-energy in the circular economy*” και Satiada M.A. & Calderon A. (2021), “*Comparative analysis of existing waste-to-energy reference plants for municipal solid waste*”, Cleaner Environmental Systems, Volume 3, Article 100063.

ανακύκλωσης μπορεί συχνά να χαρακτηρίζονται από ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα δομικά στοιχεία⁶⁷:

- (α) **Φυσικά μονοπώλια.** Οι υποδομές μπορεί να είναι δαπανηρές και να υπάρχουν φυσικά μονοπώλια. Στη συλλογή και διαχείριση αστικών αποβλήτων, για παράδειγμα, ενδέχεται το κόστος να αυξάνει όταν χρησιμοποιούνται περισσότεροι από ένας συλλέκτες και, κατά συνέπεια, να είναι προτιμότερο η συλλογή να γίνεται από έναν πάροχο ή σημαντικά περιορισμένο αριθμό παρόχων. Αντίστοιχα, το κόστος μεταφοράς των αποβλήτων, για παράδειγμα λόγω όγκου, βάρους ή επικινδυνότητας, μπορεί να είναι αρκετά σημαντικό γεγονός που ενδέχεται να καθιστά την αγορά ανακύκλωσης πιο δαπανηρή, τη συνάφεια της τοπικής υποδομής υψηλότερη και την αγορά γεωγραφικά περιορισμένη.
- (β) **Λειτουργία οικοσυστημάτων.** Όπως αναφέρθηκε, τα ανακυκλωμένα προϊόντα, όπως επίσης και διάφορα υποπροϊόντα της διαδικασίας ανακύκλωσης, δύναται να αποτελούν πρώτες ύλες και παραγωγικές εισροές πολλών και διαφορετικών κλάδων και αγορών της οικονομίας, ήτοι τα απόβλητα μιας διαδικασίας παραγωγής δύναται να αποτελούν εισροή μιας διαφορετικής διαδικασίας παραγωγής, γεγονός που συνεπάγεται ότι οι συμμετέχοντες λειτουργούν σε ένα ευρύτερο «οικοσύστημα» στο οποίο αναπτύσσονται σχέσεις και επιδράσεις όχι μόνο κάθετου (vertical) αλλά και διαγώνιου (conglomerate) τύπου. Τα απόβλητα έχουν κατ' αρχήν αρνητική αξία και οι υποχρεώσεις διευρυμένης ευθύνης που απαιτούνται από τους παραγωγούς δημιουργούν επιπλέον κόστη. Αυτό όμως το δεδομένο αλλάζει ριζικώς με τη δημιουργία αγορών ανακύκλωσης και εναλλακτικής διαχείρισης των αποβλήτων, οι οποίες τροποποιούν την αρνητική αξία των αποβλήτων σε θετική και, ως εκ τούτου, το δυνητικό επιπλέον κόστος σε νέες πηγές εσόδων για τους παραγωγούς και τους συμμετέχοντες. Στο πλαίσιο, λοιπόν, του κλάδου ανακύκλωσης και εναλλακτικής διαχείρισης των αποβλήτων δύναται να αναπτυχθούν και να χρησιμοποιηθούν νέα καινοτόμα επιχειρηματικά μοντέλα «πλατφόρμας» που βασίζονται, για παράδειγμα, σε κοινή χρήση υποδομών, σε συστήματα προϊόντων και υπηρεσιών, σε παροχή προϊόντων ως υπηρεσία κτλ., και που προσδίδουν και διατηρούν θετική αξία στα απόβλητα και τα ανακυκλωμένα υλικά⁶⁸.
- (γ) **Σημασία των δεδομένων.** Η συλλογή δεδομένων και η ανταλλαγή πληροφοριών μπορεί να είναι απαραίτητες για τον συντονισμό των συμμετεχόντων στην αλυσίδα αξίας και την καλύτερη, εν τέλει, λειτουργία του τομέα, αλλά και για τη συμμόρφωση των υπόχρεων σε ανακύκλωση παραγωγών και την επίτευξη των ενωσιακών και εθνικών στόχων ανακύκλωσης. Η κοινή χρήση δεδομένων και πληροφοριών μεταξύ των συμμετεχόντων μπορεί όμως να συνεπάγεται και σημαντικούς αντι-ανταγωνιστικούς κινδύνους.
- (δ) **Σημασία της καινοτομίας.** Τέλος, η τεχνολογική καινοτομία είχε και έχει εξαιρετική σημασία στον τομέα της ανακύκλωσης και της διαχείρισης αποβλήτων καθώς μέσω αυτής, όπως ήδη αναφέρθηκε, αναπτύχθηκε η

---

⁶⁷Για περαιτέρω ανάλυση βλ. OECD (2023), “*Competition in the Circular Economy*”, OECD Publishing.

⁶⁸Βλ. OECD (2019), “*Business Models for the Circular Economy: Opportunities and Challenges for Policy*”, OECD Publishing και Blackburn O., Ritala P. & Keränen J. (2023) “*Digital Platforms for the Circular Economy: Exploring Meta-Organizational Orchestration Mechanisms*” Organization & Environment, Volume 36(2), Pages 253-281.

δυνατότητα ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης των αποβλήτων και η δυνατότητα δημιουργίας δευτερογενών υλικών. Στο πλαίσιο αυτό η επένδυση σε καινοτομία για την ανάπτυξη νέων ή την βελτίωση υφιστάμενων διαδικασιών ανακύκλωσης και διαχείρισης αποβλήτων είναι κεντρική στον κλάδο αλλά και στην ανταγωνιστική στρατηγική των συμμετεχόντων. Ειδικά οι νέες ψηφιακές τεχνολογίες βρίσκουν σημαντική εφαρμογή σε πολλαπλά επίπεδα της αλυσίδας αξίας της ανακύκλωσης και διαχείρισης αποβλήτων. Οι τεχνολογίες έξυπνης διαχείρισης αποβλήτων (Smart Waste Technologies - SWT) που αναπτύσσονται, οι οποίες ενσωματώνουν στοιχεία ρομποτικής (robotics), τεχνητής νοημοσύνης (artificial intelligence), διαδικτύου των πραγμάτων (internet of things), υπολογιστική νέφους (cloud computing), ανάλυση μαζικών δεδομένων (big data analysis) και τεχνολογίες επικοινωνιών (communication technologies), δύνανται να μετασχηματίσουν δυναμικά και ριζικά τον μηχανισμό λειτουργίας της αγοράς ανακύκλωσης και εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων⁶⁹.

88. Με βάση τα προαναφερθέντα χαρακτηριστικά, ο κλάδος ανακύκλωσης και εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων εμφανίζει σημαντικά **δικτυακά στοιχεία** με συνέπεια να εμφανίζονται ταυτόχρονα τόσο οι παραδοσιακές ανταγωνιστικές δυνάμεις μεταξύ των συμμετεχόντων στα διάφορα επίπεδα της αλυσίδας αξίας όσο και ισχυρά κίνητρα συνεργασίας και συνεργατικού ανταγωνισμού⁷⁰ όχι μόνο μεταξύ των συμμετεχόντων σε αυτές αλλά και μεταξύ των συμμετεχόντων στα ευρύτερα οικοσυστήματα και στα καινοτόμα (τεχνολογικά ή/και επιχειρησιακά) επιχειρηματικά μοντέλα που υιοθετούνται⁷¹.
89. Συγκεκριμένα, η παρουσία βασικών υποδομών (essential facilities) ανακύκλωσης ή συλλογής αποβλήτων μπορεί να είναι απαραίτητη προϋπόθεση για να δραστηριοποιηθεί κανείς στον τομέα ενώ, ταυτόχρονα, η επικάλυψη τέτοιων υποδομών μπορεί να μην είναι οικονομικά βιώσιμη λόγω των ιδιομορφιών της δομής του κόστους και της ύπαρξης οικονομιών κλίμακος. Μπορεί, επίσης, η προσφερόμενη υπηρεσία ενός οικοσυστήματος συλλογής, διαχείρισης και, εν τέλει, ανακύκλωσης και διάθεσης των δευτερογενών προϊόντων, ήτοι ενός οικοσυστήματος μετατροπής της αρνητικής αρχικής αξίας των αποβλήτων σε θετική, να γίνεται ολοένα και πιο πολύτιμη για τους παραγωγούς αποβλήτων και τους καταναλωτές των δευτερογενών προϊόντων εάν περισσότεροι παραγωγοί και καταναλωτές την αγοράζουν ή συμμετέχουν σε αυτήν. Τέλος, η απαραίτητη ανταλλαγή δεδομένων και πληροφοριών για την ομαλή λειτουργία και συμμόρφωση της αγοράς ανακύκλωσης αλλά και η, ενδεχομένως, απαραίτητη συνεργασία σε επίπεδο τεχνολογικής και

---

⁶⁹Βλ., για παράδειγμα, Mukherjee A., Wanjari U., Chakraborty R., Renu K., Vellingiri B., George A., Rajan S. & Gopalakrishnan A. (2021), "A review on modern and smart technologies for efficient waste disposal and management", Journal of Environmental Management, Volume 297, Article 113347, Tanveer M., Khan S., Umar M., Yu Z., Sajid M. & Haq I. (2022), "Waste management and green technology: future trends in circular economy leading towards environmental sustainability" Environmental Science and Pollution Research, Volume 29, Pages 80161–80178 και European Environment Agency (2020) "Digital technologies will deliver more efficient waste management in Europe", Briefing no. 26

⁷⁰ Για την έννοια του συνεργατικού ανταγωνισμού βλ. Brandenburger A. & Nalebuff B. (1996), "Co-Opetition", Crown Publishing Group.

⁷¹Για τη διαφορετικότητα οργάνωσης και λειτουργίας των δικτυακών αγορών βλ., μεταξύ άλλων, Shy O. (2001), "The Economics of Network Industries", Cambridge University Press, Belleflamme P. & Peitz M. (2021), "Industrial Organization: Markets and Strategies", Cambridge University Press και Belleflamme P. & Peitz M. (2021), "The Economics of Platforms: Concepts and Strategy", Cambridge University Press.

επιχειρησιακής καινοτομίας και ψηφιοποίησης της αλυσίδας αξίας του κλάδου μπορούν να επιφέρουν σημαντικά κέρδη αποδοτικότητας προς όφελος της κοινωνίας και της οικονομίας, προάγει όμως παράλληλα τη μείωση της στρατηγικής ασυμμετρίας και το συντονισμό δραστηριοτήτων μεταξύ των συμμετεχόντων.

90. Αυτά τα τρία δικτυακά χαρακτηριστικά, μόνα τους ή σε συνδυασμό, ενδέχεται να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις για **σημαντική ισχύ στην αγορά** και, σε ορισμένες περιπτώσεις, για αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές είτε με όρους συμπαιγνίας, εναρμονισμένης πρακτικής ή/και σύμπραξης των συμμετεχόντων είτε με τη μορφή κάθετων περιορισμών και καταχρήσεων δεσπόζουσας θέσης⁷². Ενδέχεται, επιπλέον, ο ανταγωνισμός στις αγορές ανακύκλωσης και εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων να μην είναι ανταγωνισμός στην αγορά (competition in the market) αλλά να παίρνει τη μορφή του ανταγωνισμού για την αγορά (competition for the market), ήτοι οι συμμετέχοντες να ανταγωνίζονται για ολόκληρη την αγορά και όχι μόνο για ένα μερίδιο αυτής⁷³.
91. Σημειώνεται ότι η **ένταση αυτών των δικτυακών χαρακτηριστικών της αλυσίδας αξίας δύναται να διαφέρει** μεταξύ των διαφορετικών ρευμάτων ανακύκλωσης και εναλλακτικής διαχείρισης διαφορετικών αποβλήτων. Σε κάθε περίπτωση, όμως, η φύση και τα χαρακτηριστικά της εφοδιαστικής αλυσίδας και των επιχειρηματικών μοντέλων απαιτούν, λιγότερο ή περισσότερο, ανάλογα με το είδος αποβλήτων προς διαχείριση και το επίπεδο της εφοδιαστικής αλυσίδας, σημαντικές επενδύσεις υποδομής ή τεχνολογίας ή αποδοτική κλίμακα παραγωγής⁷⁴ ή, ακόμα και, κάθετη ολοκλήρωση. Αυτό μπορεί να διευκολύνει τη **δημιουργία φραγμών εισόδου** στην αγορά σε νέες επιχειρήσεις που δεν έχουν το ικανό μέγεθος ή την απαραίτητη πρόσβαση σε κεφάλαιο, καθώς και να δημιουργεί, υπό συγκεκριμένες συνθήκες, κίνητρα εφαρμογής αντι-ανταγωνιστικών πρακτικών αποτροπής εισόδου από επιχειρήσεις που ήδη δραστηριοποιούνται στην αγορά⁷⁵.
92. Πέρα από τα ιδιαίτερα αυτά χαρακτηριστικά, η δομή του κλάδου ανακύκλωσης και εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων, και κατ' επέκταση οι συνθήκες ανταγωνισμού, επηρεάζεται και διαμορφώνεται και από το **γενικό και ειδικό ρυθμιστικό πλαίσιο** που εφαρμόζεται⁷⁶.

---

⁷²Η ισχύς στην αγορά μπορεί να παρατηρείται (συχνότερα) σε τοπικό επίπεδο δεδομένου ότι οι ανακυκλώσιμες εισροές συνδέονται συχνά, λόγω όγκου, βάρους ή/και κινδύνου, με υψηλό κόστος μεταφοράς καθώς και λόγω αδειοδότησης ορισμένων υπηρεσιών (π.χ. συλλογή αστικών απορριμμάτων).

⁷³ Ο ανταγωνισμός για την αγορά (competition for the market) εμφανίζεται όταν τα δομικά χαρακτηριστικά της αγοράς δημιουργούν ιδιαίτερες συνθήκες όπου η αγορά εξυπηρετείται καταλληλότερα από έναν μόνο παίκτη πράγμα που συνεπάγεται ότι το μονοπώλιο είναι το πιο αποτελεσματικό σενάριο. Παραδείγματα περιλαμβάνουν φυσικά μονοπώλια στα οποία μόνο μία εταιρεία μπορεί να εκμεταλλευτεί πλήρως τις διαθέσιμες οικονομίες κλίμακας για την ανάπτυξη βασικής υποδομής, νομικά μονοπώλια στα οποία η μονοπωλιακή θέση του παίκτη της αγοράς προστατεύεται από το νόμο ή προκύπτει μετά από δημόσια παραχώρηση βασικής υποδομής, μονοπώλια πλατφόρμας στα οποία οι επιδράσεις δικτύου (network effects) είναι σημαντικά, κτλ.

⁷⁴ Η αποδοτική κλίμακα παραγωγής ή ελάχιστη αποδοτική κλίμακα (minimum efficient scale) είναι το χαμηλότερο σημείο όπου μία παραγωγική δραστηριότητα μπορεί να παράγει έτσι ώστε το μακροπρόθεσμο μέσο κόστος να ελαχιστοποιείται.

⁷⁵ Για παράδειγμα, επιχειρήσεις που διαθέτουν μια απαραίτητη υποδομή, και δραστηριοποιούνται σε παραπάνω από ένα επίπεδα της αλυσίδας αξίας, μπορεί να προσπαθήσουν να εμποδίσουν νέους ανταγωνιστές να εισέλθουν στην αγορά επιδεικνύοντας συμπεριφορά συμπίεσης περιθωρίου κέρδους.

⁷⁶ Η ρυθμιστική πολιτική αφορά παρέμβαση ex ante για τη δημιουργία συγκεκριμένων προϋποθέσεων και κανόνων λειτουργίας της αγοράς και συμπεριφοράς της συμμετεχόντων. Εφαρμόζεται γενικά είτε η αγορά εμφανίζει ανταγωνισμό πολλών επιχειρήσεων, όπου εστιάζει στη διαμόρφωση των κανόνων συμπεριφοράς, είτε η αγορά κυριαρχείται από λίγες επιχειρήσεις (ολιγοπώλιο) ή είναι μονοπώλιο, όπου αποσκοπεί στο μετριασμό της ισχύς των συμμετεχόντων ή στο μετασχηματισμό της δομής της αγοράς

93. Μέχρι τη δεκαετία του '90, η ανακύκλωση αποβλήτων ήταν μια μη ρυθμιζόμενη ανταγωνιστική αγορά, εναλλακτική της τελικής απόρριψης των αποβλήτων. Οι τιμές προέκυπταν από την ελεύθερη αλληλεπίδραση προσφοράς και ζήτησης των ανακυκλωμένων δευτερογενών υλικών και επηρεάζονταν σημαντικά από τις τιμές στις αγορές βασικών πρώτων υλών. Υπό αυτό το πρίσμα, οι τιμές, αλλά και η προσφορά και η ζήτηση, σε όλη την αλυσίδα αξίας της αγοράς ανακύκλωσης ήταν στην ουσία εξωγενείς.
94. Η εισαγωγή της έννοιας της Διευρυμένης Ευθύνης του Παραγωγού και των Προγραμμάτων Διευρυμένης Ευθύνης Παραγωγού (ΠΔΕΠ) οδήγησε στη δημιουργία Συστημάτων Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΕΔ), είτε ατομικά (ΑΣΕΔ) είτε συλλογικά (ΣΣΕΔ), στα οποία οι υπόχρεοι παραγωγοί μεταβιβάζουν στην ουσία τα καθήκοντα οργάνωσης και διαχείρισης της αλυσίδας αξίας της αγοράς ανακύκλωσης⁷⁷. Υπό αυτήν την έννοια, τα Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΕΔ) και οι φορείς διαχείρισης αυτών είναι οιονεί λειτουργοί της αγοράς ανακύκλωσης και εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων (market makers).

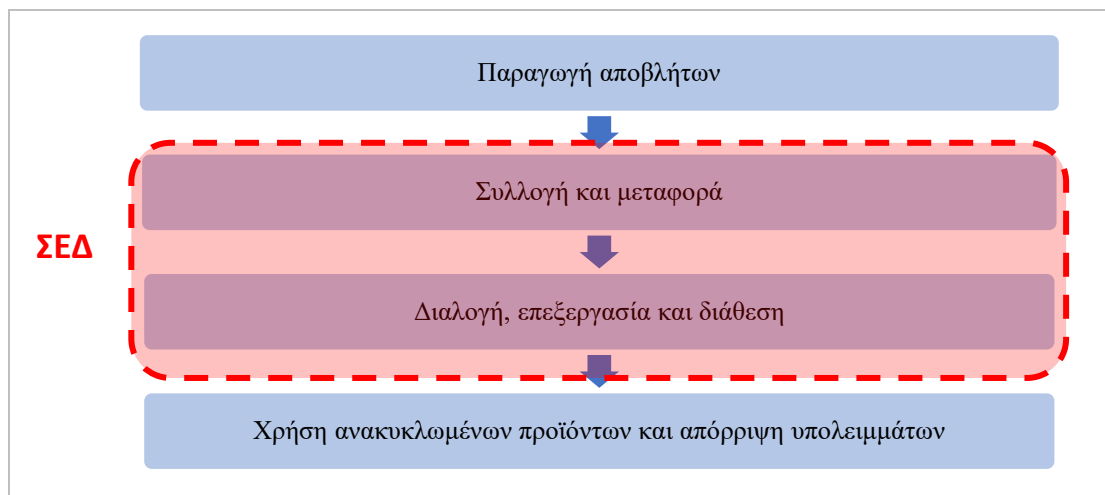
Διάγραμμα 5: Αλυσίδα αξίας ανακύκλωσης και εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων με την εισαγωγή Συστημάτων Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΕΔ)

για την εισαγωγή ανταγωνισμού. Αντιθέτως, το δίκαιο του ανταγωνισμού προϋποθέτει την ελεύθερη αγορά με περισσότερους ανταγωνιστές και στοχεύει στην εξασφάλιση συνθηκών ελεύθερου ανταγωνισμού επιβάλλοντας κυρώσεις *ex post* σε όσες επιχειρήσεις (αθέμιτα) τον περιορίζουν. Συναφώς, τα νομικά εργαλεία του δικαίου του ανταγωνισμού είναι κατά βάση οι προβλεπόμενες από τη νομοθεσία κυρώσεις (πρόστιμα), με τη απαξία που τις συνοδεύει, ενώ τα εργαλεία της ρυθμιστικής δραστηριότητας είναι ποικίλα, κυρίως κανονιστικής φύσεως, και περιλαμβάνουν αποφάσεις, κανονισμούς, κατευθυντήριες γραμμές κλπ. (χωρίς να αποκλείονται κυρώσεις για παράβαση συγκεκριμένων διατάξεων). Λόγω του πεδίου εφαρμογής της, η ρυθμιστική πολιτική είναι κατά βάση τομεακή επιβάλλοντας σχετικές θετικού χαρακτήρα υποχρεώσεις που πρέπει να τηρούνται, ενώ, αντιθέτως, το δίκαιο του ανταγωνισμού έχει οριζόντια εφαρμογή και αφορά το σύνολο των οικονομικών δραστηριοτήτων, έχοντας ως μέλημά του την προστασία του ανταγωνισμού από τις συμπράξεις και την κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης και επιβάλλοντας αρνητικού, κατά βάση, τύπου υποχρεώσεις. Βλ., για παράδειγμα, Idot I. (1998), “*Règles de concurrence et régulations sectorielles*”, in Vandamme J. & Mensbrugghe F., “*La régulation des services publics en Europe*”, ASPE Europe και Dunne N. (2015), “*Competition law and economic regulation*”, Cambridge University Press.

⁷⁷ Αυτό ισοδυναμεί με την εισαγωγή υποχρέωσης δημόσιας υπηρεσίας (public service obligation) στους παραγωγούς αποβλήτων για την ανακύκλωση και αξιοποίηση αυτών. Οι υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας εκφράζονται με τους ποσοτικούς στόχους ανακύκλωσης και αξιοποίησης των αποβλήτων και επιβάλλονται με σχετικές οικονομικές κυρώσεις. Η διαφορά όμως έγκειται στο γεγονός ότι η δημόσια υπηρεσία δεν βαρύνει τις δημόσιες αρχές αλλά την ίδια την αγορά, καθώς οι ιδιώτες συμμετέχοντες στην αγορά είναι ελεύθεροι να οργανώσουν το σύστημα λειτουργίας της αγοράς για την επίτευξη των στόχων. Με άλλα λόγια, η καινοτομία της θεσμικής παρέμβασης είναι η εισαγωγή ενός συστήματος αυτορρύθμισης της αγοράς. Βλ., μεταξύ άλλων, Andrews R. (1998), “*Environmental regulation and business self-regulation*”, Policy Sciences, Volume 31, Pages 177–197, και Favot M., Grassetti L., Massarutto A. & Veit R. (2022), “*Regulation and competition in the extended producer responsibility models: Results in the WEEE sector in Europe*”, Waste Management, Volume 145, Pages 60-71.

Πηγή: Επεξεργασία Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού

95. Στο πλαίσιο αυτό, τα Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΕΔ), ειδικά τα συλλογικά (ΣΣΕΔ) και οι φορείς διαχείρισης τους, έχουν **σημαντική ισχύ στην αγορά** σε νομική βάση ή de facto, γεγονός το οποίο μπορεί να επηρεάσει είτε το ανάντη επίπεδο, ήτοι την παραγωγή προϊόντων για τα οποία ισχύει η υποχρέωση ανακύκλωσης (προϊόντα, πρώτες ύλες, ενδιάμεσες εισροές) ή/και το κατάντη επίπεδο, ήτοι τις δραστηριότητες διαχείρισης των αποβλήτων (συλλογή, μεταφορά, διαλογή, ανακύκλωση). Σημειώνεται ως προς αυτό ότι **τόσο η εθνική, όσο και η κοινοτική νομοθεσία, δεν περιορίζουν τον αριθμό των ΣΕΔ** ανά ρεύμα αποβλήτων, καθώς ο βασικός σκοπός αυτών των συστημάτων είναι η βελτιστοποίηση της εναλλακτικής διαχείρισης με ορθές πρακτικές.
96. Τα εγκεκριμένα από τον Ε.Ο.ΑΝ. Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης (ατομικά και συλλογικά) στην ελληνική επικράτεια, που καλύπτουν τις Συσκευασίες και Απόβλητα Συσκευασιών (ΑΣ), τα Απόβλητα Λιπαντικών Ελαίων (ΑΛΕ), τα Μεταχειρισμένα Ελαστικά Οχημάτων (ΜΕΟ), τα Απόβλητα Ηλεκτρικών Στηλών & Συσσωρευτών (ΑΗΣΣ), τα Οχήματα Τέλους Κύκλου Ζωής (ΟΤΚΖ), τα Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού (ΑΗΗΕ) και τα Απόβλητα Εκσκαφών, Κατασκευών και Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ) είναι σήμερα 24 και παρουσιάζονται ανά ρεύμα εναλλακτικής διαχείρισης στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας 1: Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης στην Ελλάδα ανά ρεύμα αποβλήτων

Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης Ανά Ρεύμα Αποβλήτων
1. Οχήματα στο Τέλος Κύκλου Ζωής τους (ΟΤΚΖ)
1.1 ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΕΔΟΕ)
2. Μεταχειρισμένα Ελαστικά Οχημάτων (ΜΕΟ)
2.1 ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΛΑΣΤΙΚΩΝ ECOELASTIKA A.E. (ECOELASTIKA)
3. Απόβλητα Λιπαντικών Ελαίων (ΑΛΕ)
3.1 ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΛΙΠΑΝΤΙΚΩΝ ΕΛΑΙΩΝ ΑΕ (ΕΝΔΙΑΛΕ)
4. Απόβλητα Ηλεκτρικών Στηλών & Συσσωρευτών (ΑΗΣΣ)
4.1 Σ.Σ.Ε.Δ.Φ.Η.Σ. ΣΥΛΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΦΟΡΗΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΣΤΗΛΩΝ Α.Ε. (ΑΦΗΣ)

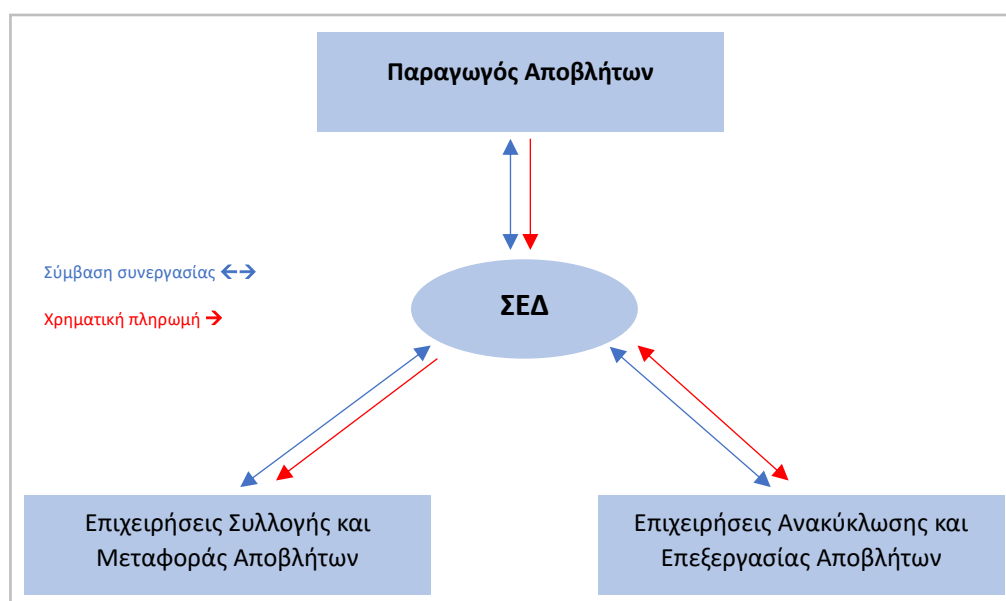
Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης Ανά Ρεύμα Αποβλήτων
4.2 ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΥΣΣΩΡΕΥΤΩΝ RE-BATTERY A.E. (RE-BATTERY)
4.3 ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΥΣΣΩΡΕΥΤΩΝ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΗΣ ΕΜΒΕΛΕΙΑΣ Α.Ε. (COMBATT)
5.Συσκευασίες & Αποβλήτα Συσκευασιών (ΑΣ)
5.1 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ - ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ Α.Ε. (ΕΕΑΑ)
5.2 ΚΕΝΤΡΟ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ Α.Ε. (ΚΕΠΕΔ)
5.3 ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ Α.Ε.
5.4 ΑΒ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.
6. Απόβλητα Ηλεκτρικού & Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού (ΑΗΗΕ)
6.1 ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ΜΟΝ.Α.Ε.
6.2 ΦΩΤΟΚΥΚΛΩΣΗ Α.Ε.
7. Απόβλητα Εκσκαφών, Κατασκευών & Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ)
7.1 ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΑΔΡΑΝΩΝ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. (ΑΝΑΒΕ)
7.2 ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ Ε.Π.Ε. (ΣΑΝΚΕ)
7.3 ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΕΚΣΚΑΦΩΝ, ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΩΝ Α.Ε. (ΣΕΔΠΕΚΑΤ)
7.4 ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΑΕΚΚ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ Α.Ε. (ΑΝΑΚΕΜ)
7.5 ΨΑΡΡΑΣ – ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΕΚΚ Α.Μ.Κ.Ε.
7.6 ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΑΔΡΑΝΩΝ ΝΟΤΙΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ Α.Μ.Κ.Ε. (ΑΑΝΕΛ)
7.7 ΣΥΛΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΕΚΣΚΑΦΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ & ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΩΝ – ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΑΕΚΚ ΑΤΤΙΚΗΣ Α.Ε. (ΑΝΑΕΚΚ)
7.8 ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΙΑΚΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΑΕΚΚ (ΔΑΝΑΕΚΚ)
7.9 ΠΕΔΜΕΔΕ ECO ΜΟΝ.Ε.Π.Ε. (ΠΕΔΜΕΔΕ ECO)
7.10 ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΑΕΚΚ ΑΜΚΕ (ΕΣΑΝ)
7.11 ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΕΚΚ ΑΝΑΚΤΗΣΗ Α.Ε. (ΑΝΑΚΤΗΣΗ)

Πηγή: Επιστολή παροχής στοιχείων Ε.Ο.ΑΝ. με αρ. πρωτ. 8845/13.11.2023 και ιστοσελίδα Ε.Ο.ΑΝ.

97. Όπως ήδη αναφέρθηκε, ο ρόλος των ΣΕΔ είναι να απορροφούν τη νομική υποχρέωση του παραγωγού για να ανταποκριθεί στους εθνικούς στόχους ανακύκλωσης και ανάκτησης αποβλήτων. Τα ΣΕΔ το κάνουν αυτό διασφαλίζοντας ότι τα απόβλητα συλλέγονται, διαλέγονται και ανακυκλώνονται σύμφωνα με τους προκαθορισμένους στόχους. Αυτή η δραστηριότητα χρηματοδοτείται από ειδική εισφορά (τέλος) που καταβάλλουν οι υπόχρεοι παραγωγοί στα ΣΕΔ.
98. Βασικό έσοδο, λοιπόν, των ΣΕΔ είναι οι χρηματικές εισφορές των συμβεβλημένων υπόχρεων παραγωγών αποβλήτων με βάση την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει». Οι χρηματικές εισφορές καθορίζονται βάσει σύμβασης και είναι θεσμοθετημένες ανά ρεύμα σε συνεργασία με τον Ε.Ο.ΑΝ. βάσει των εγκεκριμένων επιχειρησιακών σχεδίων των ΣΕΔ, χωρίς να προκύπτει διαπραγμάτευση. Η χρηματική εισφορά υπολογίζεται, συνήθως, ανάλογα με τα τεμάχια ή τον όγκο ή/και λοιπά χαρακτηριστικά των προϊόντων που ο υπόχρεος παραγωγός διαθέτει στην αγορά, δημιουργώντας, κατά συνέπεια, κίνητρα για βελτιστοποίηση των υλικών και μεθόδων παραγωγής για μείωση των αποβλήτων.

99. Οι λοιπές επιχειρήσεις του κλάδου, που αναπτύσσουν δραστηριότητα στα διάφορα επίπεδα της εφοδιαστικής αλυσίδας (επιχειρήσεις συλλογής, διαλογής, αποθήκευσης, ανακύκλωσης, κτλ.), λειτουργούν κυρίως βάσει σύμβασης με έναν ή περισσότερους από τους εγκεκριμένους φορείς ΣΕΔ. Τα έσοδα αυτών των επιχειρήσεων συνίστανται σε αμοιβές για παροχή υπηρεσιών βάσει σύμβασης με τους φορείς εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων, αλλά και, σε έσοδα από την εμπορική εκμετάλλευση ανακτημένων υλικών καθώς και έσοδα από τις υπόλοιπες δραστηριότητές τους.

Διάγραμμα 6: Συμβατικές σχέσεις και χρηματικές ροές σε αλυσίδα αξίας ανακύκλωσης και εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων με Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης

Πηγή: Επεξεργασία Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού

100. Τα ΣΕΔ, λοιπόν, όπως απεικονίζεται και στο σχήμα, έχουν συμβάσεις συνεργασίας με παραγωγούς αποβλήτων, οι οποίοι χρηματοδοτούν το σύστημα, αλλά και με επιχειρήσεις συλλογής, μεταφοράς, διαλογής, επεξεργασίας και ανακύκλωσης, οι οποίες, εν τέλει, συμβάλλουν στην επίτευξη των προκαθορισμένων περιβαλλοντικών στόχων ανακύκλωσης και ανάκτησης. Οι παραγωγοί αποβλήτων χρηματοδοτούν το σύστημα καταβάλλοντας ανάλογη της παραγωγής χρηματική εισφορά. Από αυτά τα έσοδα πληρώνονται οι υπηρεσίες συλλογής, μεταφοράς και ανακύκλωσης των αποβλήτων. Σημειώνεται επιπλέον ότι τα έσοδα από την πώληση των ανακυκλωμένων προϊόντων, συνήθως, συμβάλλουν χρηματοδοτικά στο σύστημα αντισταθμίζοντας την οικονομική συνεισφορά των υπόχρεων παραγωγών.
101. Αναλυτικότερα παρουσιάζεται στις ενότητες που ακολουθούν η δομή λειτουργίας της αγοράς ανά ρεύμα.

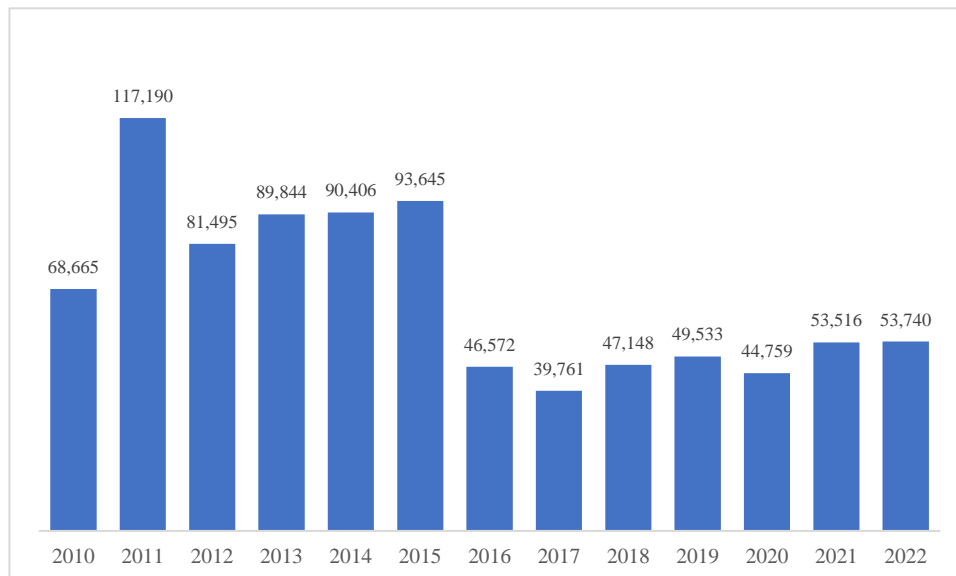
IV.2. ΟΧΗΜΑΤΑ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΚΥΚΛΟΥ ΖΩΗΣ

102. Τα απόβλητα οχημάτων στο τέλος του κύκλου ζωής τους (ΟΤΚΖ) διαφέρουν ουσιαστικά από άλλες κατηγορίες αποβλήτων ως προς το μέγεθος και το βάρος, ενώ περιέχουν και επικίνδυνα συστατικά και ουσίες με αποτέλεσμα να απαιτείται ειδική διαχείριση τους.

IV.2.1 Μέγεθος και εξέλιξη ρεύματος

103. Το μέγεθος του εγχώριου ρεύματος ανακύκλωσης ΟΤΚΖ παρουσιάζεται στο ακόλουθο διάγραμμα. Η ασυνέχεια που παρατηρείται στο διάγραμμα μεταξύ των ετών 2015 και 2016 οφείλεται στην ισχύ του μέτρου της επιδοτούμενης απόσυρσης το οποίο καταργήθηκε το 2016. Έκτοτε η ανακύκλωση ΟΤΚΖ ακολουθεί σχετικά σταθερή πορεία με εμφανή την επίδραση του covid-19 το 2020.

Διάγραμμα 7: Μέγεθος Εγχώριου Ρεύματος ΟΤΚΖ (αριθμός οχημάτων)

Πηγή: ΣΤΟΧΑΣΙΣ, Κλαδικές στοχεύσεις: Ανακύκλωση και αξιοποίηση αποβλήτων (Οκτώβριος 2023) και Ετήσια Έκθεση ΕΛΟΕ για το 2022

104. Οι ποσοτικοί στόχοι ανακύκλωσης για τα ΟΤΚΖ, όπως ορίζονται στο άρθρο 11 παρ. 2 του Π.Δ. 116/2004, διακρίνονται σε δύο επιμέρους κατηγορίες: α) για όλα τα ΟΤΚΖ, η επαναχρησιμοποίηση και ανάκτηση ορίζεται στο 85% κατά μέσο βάρος, ανά όχημα και ανά έτος. Η επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση ορίζεται στο 80%⁷⁸ και β) για τα οχήματα που έχουν παραχθεί πριν την 1^η Ιανουαρίου 1980, τα ποσοστά αυτά ορίζονται στο 75% για την επαναχρησιμοποίηση και ανάκτηση και 70% για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση, κατά μέσο βάρος, ανά όχημα και ανά έτος⁷⁹.

⁷⁸ Οι προαναφερόμενοι ποσοτικοί στόχοι προβλέφθηκαν το αργότερο έως την 1η Ιανουαρίου 2006, ενώ το αργότερο την 1η Ιανουαρίου 2015, προβλέφθηκε ότι για όλα τα ΟΤΚΖ, η επαναχρησιμοποίηση και αξιοποίηση στο 95 % κατά μέσο βάρος ανά όχημα και ανά έτος και η επαναχρησιμοποίηση και η ανακύκλωση στο 85 % κατά μέσο βάρος ανά όχημα και ανά έτος.

⁷⁹ Βλ. ιστοσελίδα ΕΟΑΝ.

IV.2.2 Εγκεκριμένα Συστήματα Διαχείρισης

105. Για την οργάνωση και την εποπτεία λειτουργίας των σημείων συλλογής, επεξεργασίας και ανακύκλωσης των ΟΤΚΖ, έχει εγκριθεί από τον Ε.Ο.ΑΝ.⁸⁰ η σύσταση ενός μόνο συλλογικού συστήματος εναλλακτικής διαχείρισης (ΣΣΕΔ), της εταιρείας «ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ» (ΕΔΟΕ).
106. Η ΕΔΟΕ είναι μια αστική μη κερδοσκοπική εταιρία συστάθηκε⁸¹ τον Ιανουάριο του 2004 από τους επίσημους αντιπροσώπους αυτοκινήτων στην Ελλάδα. Οι εταίροι της ΕΔΟΕ είναι σήμερα 32 εταιρείες.⁸²
107. Οι εταιρικές μερίδες των συμμετεχόντων εταίρων καθορίζονται ετησίως με βάση τον αριθμό των παραληφθέντων και επεξεργασθέντων από το σύστημα ΟΤΚΖ κατά τη διάρκεια των τριών τελευταίων ετών και συγκεκριμένα αντιστοιχούν στο ποσοστό των ΟΤΚΖ της μάρκας κάθε εταίρου ως προς τον συνολικό αριθμό ΟΤΚΖ τα οποία έχουν ανακυκλωθεί από το ΣΣΕΔ κατά τα προηγούμενα τρία (3) έτη. Τα εταιρικά μερίδια αποτελούν και το ποσοστό βάσει του οποίου ο κάθε εταίρος συνεισφέρει χρηματικά στο λειτουργικό κόστος της ΕΔΟΕ.
108. Το σύστημα ξεκίνησε τη λειτουργία του τον Δεκέμβριο του 2004 με δύο κέντρα παράδοσης οχημάτων προς ανακύκλωση, στην Θεσσαλονίκη και στην Ξάνθη. Σήμερα το δίκτυο της ΕΔΟΕ εξυπηρετεί τους κατόχους οχημάτων με 162 σημεία παράδοσης ΟΤΚΖ (144 διαλυτήρια και 18 σημεία συλλογής) καλύπτοντας πλέον το σύνολο της χώρας⁸³.
109. Η διαχείριση των οχημάτων στο τέλος του κύκλου ζωής (ΟΤΚΖ) τους ξεκινάει με την παράδοση του οχήματος από τον ιδιώτη ιδιοκτήτη, ή εάν πρόκειται για εγκαταλελειμμένα οχήματα από τον ΟΤΑ, σε ένα σημείο συλλογής ή κέντρο απορρύπανσης (διαλυτήριο)⁸⁴. Η παράδοση του οχήματος γίνεται δωρεάν.
110. Στα κέντρα απορρύπανσης ΟΤΚΖ (διαλυτήρια) λαμβάνει χώρα η απομάκρυνση επικίνδυνων και άλλων υλικών που περιέχονται στα οχήματα (συσσωρευτές, λιπαντικά έλαια, φίλτρα λαδιού, υγρά φρένων, υγρά ψυγείων, ψυκτικά, αερόσακος, τακάκια αμιάντου, καταλύτες, ελαστικά) καθώς και η εξαγωγή χρήσιμων ανταλλακτικών οχημάτων για επαναχρησιμοποίηση (όπως είδη φανοποιείας, μέρη αναρτήσεων, ανταλλακτικά κλπ). Τα απορρυπασμένα οχήματα από τα κέντρα απορρύπανσης οδηγούνται είτε απευθείας σε εγκαταστάσεις τεμαχισμού είτε σε εγκαταστάσεις διαχείρισης μετάλλων (εμπόρους σκραπ) όπου παραμένουν αποθηκευμένα μέχρι την παράδοσή τους και πάλι σε εγκαταστάσεις τεμαχισμού.
111. Στις εγκαταστάσεις τεμαχισμού τα απορρυπασμένα οχήματα διαχωρίζονται μετά από τεμαχισμό στα μεταλλικά τους μέρη που οδηγούνται σε χυτήρια μετάλλων προς χύτευση και στο υπόλειμμα μετά τον τεμαχισμό (ASR – After Shredding Residue) το

---

⁸⁰ Βλ. υπ' αριθ. 105136/10.06.2004 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 907Β/17.06.2004). Με την 158/26.11.2019 Απόφαση του ΔΣ του ΕΟΑΝ ανανεώθηκε η έγκριση λειτουργίας της ΕΔΟΕ ως ΣΣΕΔ ΟΤΚΖ.

⁸¹ Λόγω της μορφής της εταιρείας δεν υφίσταται ΦΕΚ σύστασης αλλά η έναρξη της εταιρίας πραγματοποιείται με την κατάθεση του Καταστατικού στο Πρωτοδικείο.

⁸² Ειδικότερα εταίροι είναι οι εταιρείες [...]. Σημειώνεται ότι ο αριθμός των εταίρων μπορεί να μεταβάλλεται λόγω εταιρικών συγχωνεύσεων, νέων αντιπροσώπων εισαγωγέων οι οποίοι δραστηριοποιούνται στην αγορά ή λόγω απώλειας εκπροσώπησης μάρκας. Επιπλέον σημειώνεται ότι [...].

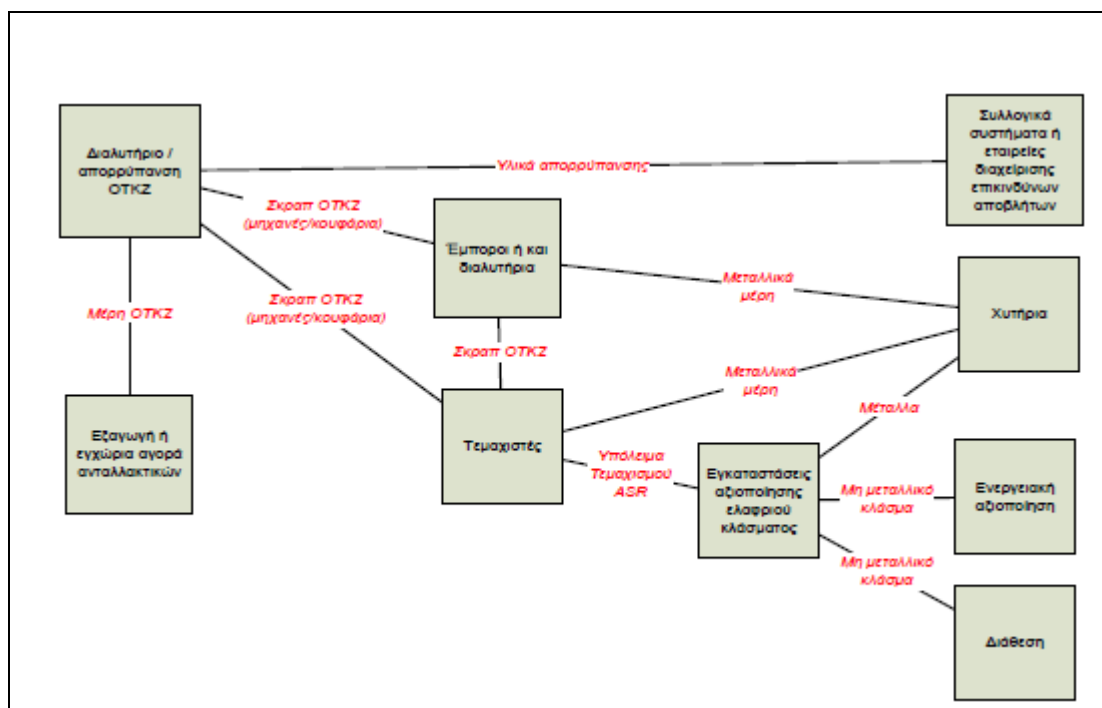
⁸³ Βλ. ετήσια έκθεση έτους 2022 του ΣΣΕΔ ΕΔΟΕ (<https://www.edoe.gr/>).

⁸⁴ Οχήματα τα οποία έχουν εισαχθεί και ταξινομηθεί στην χώρα από εταιρίες ή αντιπροσωπείες οι οποίες βρίσκονται σε λειτουργία αλλά δεν έχουν συμβληθεί με την ΕΔΟΕ δεν παραλαμβάνονται από το δίκτυο του ΣΣΕΔ.

οποίο αποτελεί ένα μίγμα από όλα τα διαφορετικά υλικά που περιέχονται σε ένα όχημα (μέταλλο, διάφορα είδη πλαστικού, ύφασμα, αδρανές υλικό) και οδηγείται σε ειδικές εγκαταστάσεις επεξεργασίας όπου γίνεται περαιτέρω διαχωρισμός των υλικών με τη βοήθεια διαφόρων μηχανικών μεθόδων διαχωρισμού (όπως κυκλώνες, οπτικοί διαχωριστές, μαγνήτες). Τα μεταλλικά υλικά οδηγούνται προς χύτευση, τα ελαφριά πλαστικά και τα υφάσματα προς ανάκτηση ενέργειας και τα υπόλοιπα προς τελική διάθεση.

112. Η διαχείριση των ΟΤΚΖ αποτυπώνεται διαγραμματικά στο σχήμα που ακολουθεί.

Διάγραμμα 8: Εναλλακτική διαχείριση ΟΤΚΖ

Πηγή: Έκθεση Ε.Ο.ΑΝ. 2017-2018, Νοέμβριος 2020

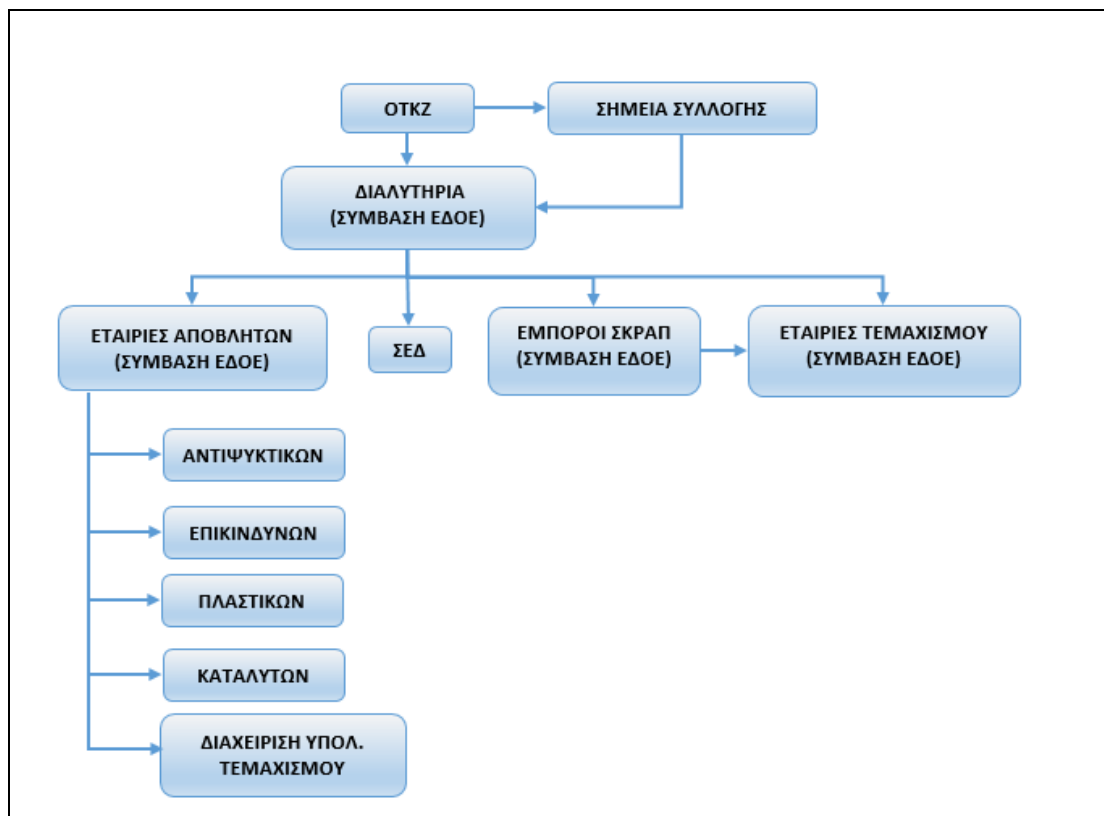
113. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΔΟΕ έχει υπογράψει «Σύμβαση Παραγωγού» με 54 υπόχρεους παραγωγούς, ήτοι με τους 26 αντιπροσώπους εισαγωγείς καινούργιων οχημάτων οι οποίοι συμμετέχουν και στο εταιρικό σχήμα της ΕΔΟΕ και με 28 εμπόρους εισαγωγείς μεταχειρισμένων οχημάτων οι οποίοι δεν συμμετέχουν στο εταιρικό σχήμα της ΕΔΟΕ⁸⁵. Βάσει των εν λόγω συμβάσεων, οι συμβεβλημένοι υπόχρεοι παραγωγοί καταβάλουν 200 ευρώ ετησίως στο ΣΣΕΔ ΕΔΟΕ.

114. Παράλληλα, η ΕΔΟΕ έχει συνάψει συμβάσεις συνεργασίας με όλους τους οικονομικούς παράγοντες, οι οποίοι εμπλέκονται στη διαχείριση των ΟΤΚΖ ή των αποβλήτων τα οποία προέρχονται από την επεξεργασία των ΟΤΚΖ. Συγκεκριμένα η ΕΔΟΕ έχει συμβάσεις με διαλυτήρια ΟΤΚΖ, με εταιρείες συλλογής και αποθήκευσης/επεξεργασίας αποβλήτων, με μονάδες τεμαχισμού και με εμπόρους

⁸⁵ Θα πρέπει να σημειωθεί, όπως αναφέρεται στην ετήσια έκθεση του ΣΣΕΔ ΕΔΟΕ για το 2022, ότι στην εισαγωγή και εμπορία μεταχειρισμένων οχημάτων δραστηριοποιούνται πανελλαδικά άνω των 100 εταιρειών, οι οποίες όμως, παρά τις επανειλημμένες ειδοποιήσεις τόσο από ΥΠΕΝ όσο και από ΕΟΑΝ δεν έχουν υποχρεωθεί, στην πλειονότητα τους, να συμμορφωθούν με το Π.Δ. 116/2004 και να συμβληθούν με την ΕΔΟΕ ή να δημιουργήσουν άλλο ΣΣΕΔ ή ΑΣΕΔ.

σκραπ⁸⁶. Τα σημεία συλλογής μπορούν να συμβάλλονται απ' ευθείας με τα διαλυτήρια εφόσον αυτά πληρούν τις προϋποθέσεις εγκαταστάσεων και αδειοδότησης και η σύμβαση εγκριθεί από την ΕΔΟΕ. Τα διαλυτήρια διαθέτουν επίσης μέρος των ΟΤΚΖ προς επαναχρησιμοποίηση σε εταιρίες πώλησης μεταχειρισμένων ανταλλακτικών ή και σε ιδιώτες. Με αυτές τις εταιρίες (ή τους ιδιώτες) η ΕΔΟΕ δεν έχει σύμβαση. Οι συμβατικές σχέσεις του ΣΣΕΔ ΕΔΟΕ με τους φορείς συλλογής και επεξεργασίας καθώς και η διακίνηση των ΟΤΚΖ αποτυπώνεται διαγραμματικά στο παρακάτω σχήμα.

Διάγραμμα 9: Συμβατικές σχέσεις ΕΔΟΕ

Πηγή: Ετήσια Εκθεση ΕΔΟΕ για το 2022.

115. Το σύνολο των ενεργών συμβάσεων τις οποίες έχει υπογράψει το σύστημα το 2022 ανέρχονται σε 268. Αναλυτικά οι συμβάσεις του ΕΔΟΕ με τους διαχειριστές επεξεργασίας υλικών ΟΤΚΖ παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 2: Αριθμός Συμβεβλημένων Διαχειριστών με ΕΟΔΕ

Αντικείμενο Διαχειριστή	2017	2018	2019	2020	2021	2022
-------------------------	------	------	------	------	------	------

⁸⁶ Επιπλέον, η ΕΔΟΕ, στο πλαίσιο διαχείρισης των διαφόρων υλικών που προέρχονται από την επεξεργασία των ΟΤΚΖ, έχει άμεση συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών με τα ΣΣΕΔ άλλων ρευμάτων αποβλήτων όπως με την ECOELASTIKA για τα μεταχειρισμένα ελαστικά οχημάτων, την ΕΝΔΙΑΛΕ για τα απόβλητα λιπαντικών ελαίων και με την Re-BATTERY και την COMBATT για τα απόβλητα συσσωρευτών.

Κέντρα Επεξεργασίας (διαλυτήρια)	143	138	138	136	139	144
Σημεία Συλλογής	21	16	17	18	19	18
Έμποροι σκραπ ΟΤΚΖ	29	27	27	31	34	36
Συλλογείς σκραπ ΟΤΚΖ	34	35	32	16	17	16
Χυτήρια	4	9	9	7	8	9
Ανακύκλωση Πλαστικών	9	9	9	3	2	3
Ανακύκλωση Αντιψυκτικών Υγρών	1	1	1	1	1	1
Συλλογείς Καταλυτών	16	13	11	13	14	15
Εγκαταστάσεις Τεμαχισμού	5	7	6	6	6	6
Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Υπολείμματος	2	2	3	4	5	6
Συλλογείς Επικίνδυνων Αποβλήτων	2	2	3	4	5	6
ΣΥΝΟΛΟ	274	270	266	248	259	268

Πηγή: Ετήσια Εκθεση ΕΛΟΕ για το 2022.

IV.3. ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΜΕΝΑ ΕΛΑΣΤΙΚΑ ΟΧΗΜΑΤΩΝ

116. Τα μεταχειρισμένα ελαστικά οχημάτων (ΜΕΟ) παρουσιάζουν ιδιαιτερότητες στη διαχείριση και αξιοποίησή τους σε σχέση με άλλα απόβλητα. Τα ΜΕΟ έχουν μεγάλο ειδικό όγκο γεγονός που δυσχεραίνει την μεταφορά τους σε μεγάλες αποστάσεις καθιστώντας ασύμφορη την αξιοποίησή τους σε μονάδες επεξεργασίας μακριά από τους χώρους απόσυρσής τους. Έχουν, επίσης, συμπαγή δομή γεγονός που δυσχεραίνει την όποια διαδικασία μηχανικής τους επεξεργασίας επιβαρύνοντας σημαντικά το κόστος παραγωγής των τελικών προϊόντων και υποπροϊόντων παραγωγής που προκύπτουν στα εργοστάσια ανακύκλωσης.
117. Τα προϊόντα της ανακύκλωσης των ΜΕΟ μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο σε μικρά ποσοστά ως πρώτες ύλες για την παραγωγή νέων ελαστικών. Αποτελούν, κυρίως, πρώτη ύλη για τη δημιουργία νέων διαφορετικών προϊόντων και άλλων πρωτογενών υλικών αλλά και ως εναλλακτική πηγή ενέργειας. Συγκεκριμένα, οι μέθοδοι αξιοποίησης των ΜΕΟ που εφαρμόζονται σήμερα είναι: α) η μηχανική επεξεργασία κοκκοποίησης και διαχωρισμού των προϊόντων και υποπροϊόντων του ελαστικού για χρήση σε άλλες παραγωγικές διαδικασίες⁸⁷ και β) η ενεργειακή αξιοποίηση (συναποτέφρωση) του ελαστικού ως εναλλακτικό καύσιμο στις ενεργοβόρες βιομηχανίες⁸⁸.

⁸⁷ Για την αξιοποίησή τους ως υλικά τα ΜΕΟ περνούν από μηχανική επεξεργασία κατά την οποία γίνεται τεμαχισμός τους σε πολλαπλά στάδια από την οποία παράγονται ολοένα και μικρότερα μεγέθη τεμαχισμένων ελαστικών καθώς ταυτόχρονα λαμβάνει χώρα μηχανικός διαχωρισμός των υλικών που τα αποτελούν. Ως τελικά προϊόντα από την μηχανική επεξεργασία των μεταχειρισμένων ελαστικών παράγονται τρία υλικά: α) το κύριο προϊόν που είναι το τρίμμα ή η πούδρα ελαστικού (καουτσούκ) σε διάφορες επιθυμητές κοκκομετρίες, β) τα μέταλλα ως υποπροϊόντα τα οποία περιέχονται στην δομή του ελαστικού και ενισχύουν την κατασκευή του (τα ελαστικά περιέχουν ποσότητες μετάλλου, όπως χάλυβα και σίδηρο, σε ποσοστό που φτάνει και το 15% του βάρους του ελαστικού) και γ) τα λινά επίσης ως υποπροϊόντα τα οποία περιέχονται κυρίως στα ελαστικά επιβατικών οχημάτων. Και τα 3 παραπάνω υλικά απορροφώνται σε τελικές εφαρμογές.

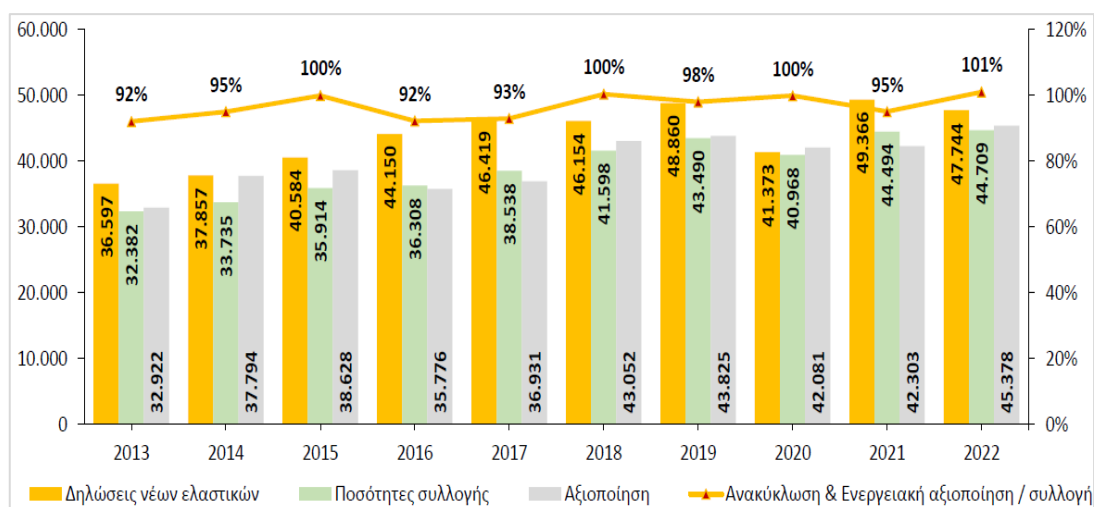
⁸⁸ Τέτοιες βιομηχανίες είναι κυρίως οι τσιμεντοβιομηχανίες, οι χαλυβουργίες, οι ασβεστοποιίες, οι κεραμοποιίες, οι μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, οι χαρτοβιομηχανίες, κλπ. Πανευρωπαϊκά, συνηθέστερος προορισμός των μεταχειρισμένων ελαστικών είτε ως ολόκληρα είτε ως τεμαχισμένα είναι

IV.3.1 Μέγεθος και εξέλιξη ρεύματος

118. Η συλλογή των ΜΕΟ ξεκίνησε το 2004 στα μεγάλα αστικά κέντρα και σταδιακά κάλυψε, μέχρι το 2006, όλη την ελληνική επικράτεια. Σήμερα, η συλλογή των ΜΕΟ ξεπερνά το 95% ενώ η ανακύκλωση των ΜΕΟ ξεπερνά το 65% των αποσυρόμενων ελαστικών στη χώρα⁸⁹.
119. Το μέγεθος της εγχώριου ρεύματος ανακύκλωσης και εναλλακτικής διαχείρισης μεταχειρισμένων ελαστικών οχημάτων (ΜΕΟ), ήτοι των ποσοτήτων ελαστικών που εισέρχονται στην χώρα, της συλλογής των μεταχειρισμένων ελαστικών (αποβλήτων) και της αξιοποίησής τους, παρουσιάζονται στο ακόλουθο διάγραμμα.

Διάγραμμα 10: Μέγεθος εγχώριου ρεύματος ανακύκλωσης και εναλλακτικής διαχείρισης μεταχειρισμένων ελαστικών οχημάτων

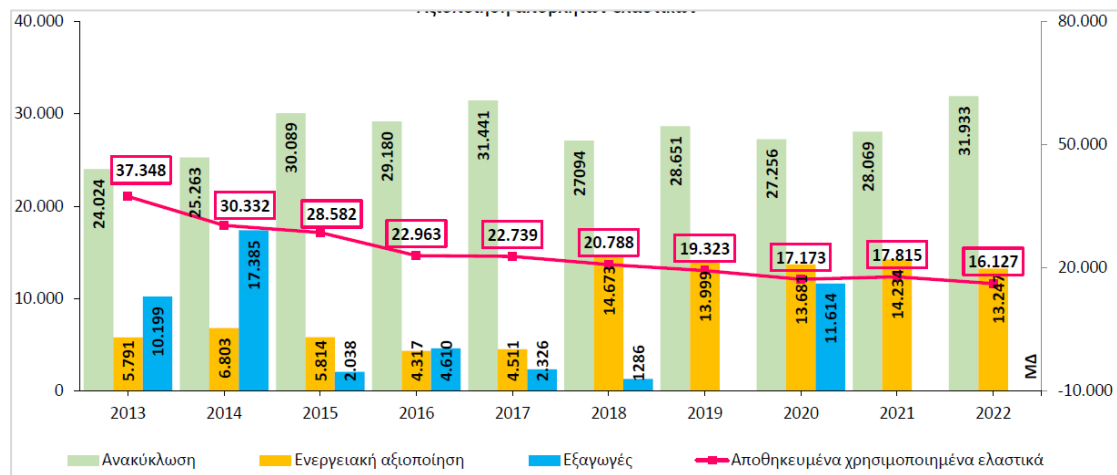
Πηγή: ΣΤΟΧΑΣΙΣ, Κλαδικές στοχεύσεις: Ανακύκλωση και αξιοποίηση αποβλήτων (Οκτώβριος 2023)

120. Η αξιοποίηση των μεταχειρισμένων ελαστικών οχημάτων στην Ελλάδα για τα έτη 2013 έως 2022 παρουσιάζεται στο ακόλουθο διάγραμμα.

Διάγραμμα 11: Αξιοποίηση μεταχειρισμένων ελαστικών οχημάτων

οι τσιμεντοβιομηχανίες. Στις τσιμεντοβιομηχανίες τα μεταχειρισμένα ελαστικά τροφοδοτούνται μαζί με τις πρώτες ύλες στους περιστροφικούς κλιβάνους, όπου αξιοποιούνται τόσο ως εναλλακτική καύσιμη ύλη όσο και ως υλικό για την παραγωγή του κλίνκερ.

⁸⁹ Κάποιες ποσότητες ολόκληρων ή ημικατεργασμένων (τεμαχισμένων) μεταχειρισμένων ελαστικών αποθηκεύονται, κυρίως, σε χώρους των μονάδων αξιοποίησης. Η αιτία της συσσώρευσης ποσοτήτων μεταχειρισμένων ελαστικών σε χώρους προσωρινής αποθήκευσης και μονάδες αξιοποίησης κατά το παρελθόν ήταν η έλλειψη μονάδων αξιοποίησης με ικανή δυναμικότητα για την επεξεργασία του συνόλου των συλλεγθέντων ελαστικών.

Πηγή: ΣΤΟΧΑΣΙΣ, Κλαδικές στοχεύσεις: Ανακύκλωση και αξιοποίηση αποβλήτων (Οκτώβριος 2023)

IV.3.2 Εγκεκριμένα Συστήματα Διαχείρισης

121. Η διαχείριση ΜΕΟ πραγματοποιείται στην Ελλάδα μέσω ενός μόνο ΣΣΕΔ, του ΣΣΕΔ ECOELASTIKA, το οποίο συντονίζει και επιβλέπει το σύνολο της διαδικασίας συλλογής και τελικής αξιοποίησης των απόβλητων (μεταχειρισμένων) ελαστικών που εισέρχονται στην ελληνική αγορά είτε επάνω σε οχήματα από τους εισαγωγείς οχημάτων είτε ως ανταλλακτικά για αντικατάσταση φθαρμένων ελαστικών από τους εισαγωγείς ελαστικών⁹⁰.
122. Η ECOELASTIKA ιδρύθηκε το Νοέμβριο του 2002 από πέντε εταιρείες εισαγωγής ελαστικών στην Ελλάδα⁹¹.
123. Η ECOELASTIKA έλαβε έγκριση ΣΣΕΔ από το ΥΠΕΧΩΔΕ το 2004 με αριθμό 106157/2004 (ΦΕΚ 1145Β), η οποία ανανεώθηκε στις 22/12/2011 και στις 14/03/2019 με αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου του Ε.Ο.ΑΝ..
124. Υπόχρεοι συμμετοχής στο ΣΣΕΔ είναι όλες οι εταιρείες εισαγωγής ελαστικών για τα ελαστικά νέα ή/και μεταχειρισμένα (αναγομωμένα και μη) που εισάγουν και πωλούν στην ελληνική αγορά και όλες οι εταιρείες εισαγωγής οχημάτων για τα οχήματα νέα ή/και μεταχειρισμένα που εισάγουν και πωλούν στην ελληνική αγορά τα οποία φέρουν ελαστικά.
125. Η ECOELASTIKA δεν κάνει η ίδια με δικά της μέσα διαχείριση των μεταχειρισμένων ελαστικών αλλά συνάπτει συμβάσεις συνεργασίας με τρίτες εταιρείες (υπεργολάβους).
126. Η συλλογή γίνεται στα σημεία απόσυρσης των μεταχειρισμένων ελαστικών (συλλογή στην πηγή), ήτοι από απ' ευθείας από τα βουλκανιζατέρ και/ή συνεργεία στα οποία πραγματοποιείται αντικατάσταση των παλαιών ελαστικών με καινούρια καθώς και από τα διαλυτήρια οχημάτων που έχουν συμβληθεί με την ΕΔΟΕ. Τα σημεία συλλογής είναι περίπου 3.460 σε όλη την επικράτεια (1677 βουλκανιζατέρ, 1487

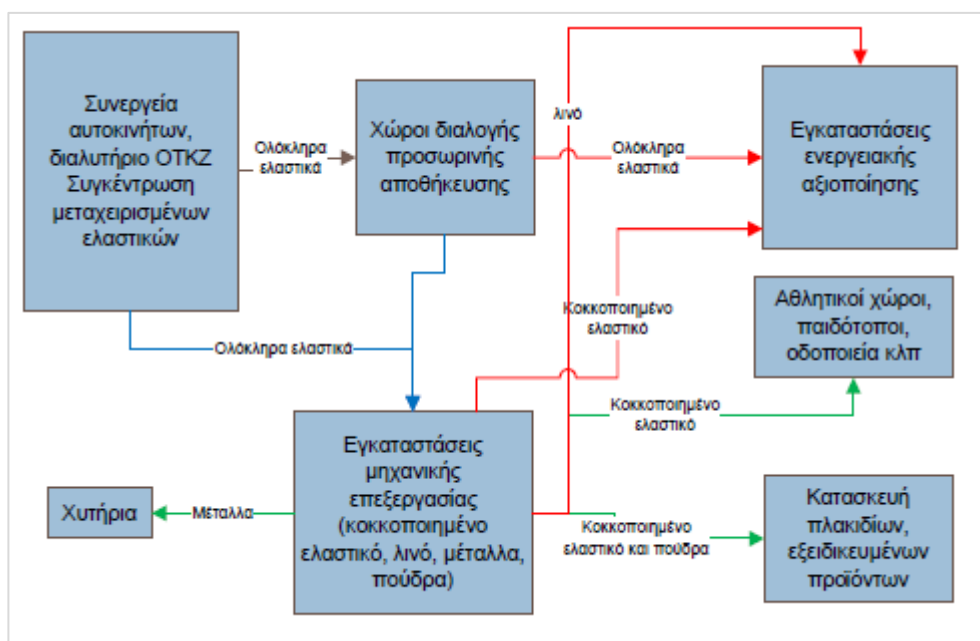
⁹⁰ Το σύνολο των ελαστικών οχημάτων στην Ελλάδα εισάγονται από το εξωτερικό. Το 71,8% των εισαγόμενων ελαστικών είναι ελαστικά επιβατικών οχημάτων, το 25% είναι ελαστικά φορτηγών οχημάτων και το υπόλοιπο 3,2% είναι ελαστικά μοτοσυκλετών.

⁹¹ Ειδικότερα τις εταιρείες [...] με [...], [...] με [...], [...] με [...] και [...] με [...] έχοντας μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα Σύμφωνα με την υπ. αριθμ. πρωτ. 4092/27.04.2022 απαντητική επιστολή παροχής στοιχείων της εταιρείας, [...].

συνεργεία αυτοκινήτων, 55 σημεία leasing, 241 λοιπά)⁹² ενώ οι συμβεβλημένες εταιρείες συλλογής και μεταφοράς είναι περίπου 22⁹³. Κάθε μια μεταφορική εταιρεία είναι αρμόδια για τη συλλογή του αποβλήτου από συγκεκριμένα σημεία συλλογής που ανήκουν στη γεωγραφική περιοχή που δραστηριοποιείται.

127. Τα συλλεγόμενα μεταχειρισμένα ελαστικά οδηγούνται από τους συλλέκτες μεταφορείς, είτε απευθείας σε μονάδες ενεργειακής αξιοποίησης προκειμένου να χρησιμοποιηθούν ως εναλλακτικό καύσιμο, είτε σε μονάδες μηχανικής επεξεργασίας για κοκκοποίηση, επεξεργασία και αξιοποίηση. Στην Ελλάδα υπάρχουν 4 μονάδες πλήρους μηχανικής επεξεργασίας ελαστικών για παραγωγή άλλων προϊόντων με βάση το βουλκανισμένο καουτσούκ καθώς και 2 μονάδες παραγωγής εναλλακτικού καυσίμου. Ένα μέρος των ελαστικών προωθείται σε μονάδες παραγωγής τσιμέντου ως εναλλακτικό καύσιμο προς συναποτέφρωση.
128. Οι επιχειρήσεις επεξεργασίας ελαστικών για παραγωγή υλικών που μπορούν να αξιοποιηθούν ενεργειακά από την τσιμεντοβιομηχανία καθώς και οι εταιρείες παραγωγής τσιμέντου που συνεργάζονται με το ΣΣΕΔ ECOELASTICA για την απευθείας ενεργειακή αξιοποίηση ολόκληρων μεταχειρισμένων ελαστικών οχημάτων είναι οι [...], [...] και [...]. Αντίστοιχα, οι επιχειρήσεις ανακύκλωσης με τις οποίες συνεργάζεται το ΣΣΕΔ ECOELASTICA για την αξιοποίηση των προϊόντων επεξεργασίας των μεταχειρισμένων ελαστικών σε τελικές εφαρμογές είναι οι [...], [...], [...] και [...]⁹⁴.
129. Η διαχείριση των ΜΕΟ αποτυπώνεται διαγραμματικά στο σχήμα που ακολουθεί.

Διάγραμμα 12: Εναλλακτική διαχείριση ΜΕΟ

⁹² Βλ. ιστοσελίδα ECOELASTICA <https://www.ecoelastika.gr/>.

⁹³ Βλ. ιστοσελίδα ECOELASTICA <https://www.ecoelastika.gr/> και υπ. αριθμ. πρωτ. 4092/27.04.2022 απαντητική επιστολή παροχής στοιχείων της εταιρείας.

⁹⁴ Ειδικότερα οι συμβεβλημένες εταιρείες είναι οι [...] και [...]. Βλ. υπ. αριθμ. πρωτ. 4092/27.04.2022 απαντητική επιστολή παροχής στοιχείων της εταιρείας.

130. Οι χρηματοοικονομικές ροές στη διαδικασία εναλλακτικής διαχείρισης των ΜΕΟ έχουν ως εξής. Το ΣΣΕΔ ECOELASTIKA, όπως αναφέρθηκε, συνάπτει συμβάσεις συνεργασίας με τους εισαγωγείς ελαστικών και αυτοκινήτων. Ο κάθε συμβαλλόμενος εισαγωγέας είναι υποχρεωμένος να αποδίδει στο ΣΣΕΔ ανά τεμάχιο πωλούμενου ελαστικού στην ελληνική αγορά, αντίστοιχη χρηματική εισφορά ανά κατηγορία ελαστικού. Στη συνέχεια το ΣΣΕΔ πληρώνει τις υποχρεώσεις του προς τις εταιρείες που έχουν αναλάβει την συλλογή, μεταφορά και τελική αξιοποίηση των μεταχειρισμένων ελαστικών. Επίσης από την χρηματική εισφορά καλύπτεται το διοικητικό κόστος της ECOELASTIKA καθώς επίσης και ανταποδοτικό τέλος 2% επί του κύκλου εργασιών του προηγούμενου έτους, το οποίο αποδίδεται στον Ε.Ο.ΑΝ..
131. Ειδικά σε ότι αφορά την τελική αξιοποίηση των ΜΕΟ, η ECOELASTIKA πληρώνει τα εργοστάσια που παραλαμβάνουν τα μεταχειρισμένα ελαστικά, είτε η τελική αξιοποίηση πραγματοποιείται με τη μέθοδο της ανακύκλωσης, είτε με τη μέθοδο της ενεργειακής αξιοποίησης. Συγκεκριμένα, για την περίπτωση της ανακύκλωσης η ECOELASTIKA επιδοτεί στις μονάδες την πώληση των τελικών τους προϊόντων ή υποπροϊόντων ανάλογα με το είδος της τελικής χρήσης αυτών των υλικών. Επίσης ένα ειδικό τέλος καταβάλλεται από την ECOELASTIKA και για την ενεργειακή αξιοποίηση των μεταχειρισμένων ελαστικών στην τσιμεντοβιομηχανία⁹⁵.
132. Σύμφωνα με την ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΔ Α/36464/547 (ΦΕΚ Β 2217/6.4.2023) (άρθρα 4, 8) και την ανανέωση της έγκρισης του ΣΣΕΔ ECOELASTIKA οι χρηματικές εισφορές χρεώνονται σε οποιαδήποτε εισαγόμενα ελαστικά στην ελληνική αγορά νέα ή/και μεταχειρισμένα (αναγομωμένα και μη) ως εξής: α) ελαστικά κατηγορίας Α (μέσο βάρος 8 χγρ.) 1,15 ευρώ ανά τεμάχιο, β) ελαστικά κατηγορίας Β (μέσο βάρος 50 χγρ.) 6,74 ευρώ ανά τεμάχιο, γ) ελαστικά κατηγορίας Γ (μέσο βάρος 4 χγρ.) 0,48 ευρώ ανά τεμάχιο, δ) ελαστικά κατηγορίας Δ1 (μέσο βάρος 150 χγρ.) 28,75 ευρώ ανά τεμάχιο και ε) ελαστικά κατηγορίας Δ2 (μέσο βάρος 100 χγρ.) 17,25 ευρώ ανά τεμάχιο⁹⁶.
133. Οι εξέλιξη των χρηματικών εισφορών από το 2015 έως και 2022 παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα⁹⁷.

Πίνακας 3: Χρηματικές εισφορές υπόχρεων παραγωγών στο ΣΣΕΔ ECOELASTIKA (σε ευρώ ανά τεμάχιο)

Κατηγορία Ελαστικού	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Κατ. Α	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Κατ. Β	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Κατ. Γ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Κατ. Δ1					[...]	[...]	[...]	[...]
Κατ. Δ2					[...]	[...]	[...]	[...]

⁹⁵ Στην ουσία, επειδή τα μεταχειρισμένα ελαστικά οχημάτων έχουν αρνητική αξία (άχρηστα), επιδοτούνται οι αξιοποιητές για τις υπηρεσίες περιβαλλοντικής διαχείρισης των άχρηστων ελαστικών που παρέχουν στο ΣΣΕΔ.

⁹⁶ Βλ. ιστοσελίδα ECOELASTIKA <https://www.ecoelastika.gr/>.

⁹⁷ Βλ. υπ. αριθμ. πρωτ. 4092/27.04.2022 απαντητική επιστολή παροχής στοιχείων της εταιρείας.

IV.4. ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΛΙΠΑΝΤΙΚΩΝ ΕΛΑΙΩΝ

134. Τα Απόβλητα Λιπαντικά Έλαια (ΑΛΕ) είναι χρησιμοποιημένα βιομηχανικά ή λιπαντικά λάδια κινητήρων εσωτερικής καύσεως, κιβωτίων ταχυτήτων, μηχανών, στροβίλων και υδραυλικών συστημάτων που προέρχονται από τις αλλαγές των λιπαντικών ελαίων κάθε μορφής κινητήρα μέσω μεταφοράς ή σταθερών μηχανολογικών εγκαταστάσεων^{98, 99}. Τα ΑΛΕ θεωρούνται επικίνδυνα απόβλητα¹⁰⁰.
135. Η διαχείριση των ΑΛΕ αφορά την συλλογή, μεταφορά, ανάκτηση και διάθεση των αποβλήτων ελαίων, συμπεριλαμβανομένης της εποπτείας των εργασιών αυτών και της επίβλεψης των χώρων απόρριψης. Ειδικότερα, ως συλλογή ορίζεται η συγκέντρωση αποβλήτων ελαίων σε σημεία συλλογής, συμπεριλαμβανομένης της προκαταρκτικής διαλογής και της προκαταρκτικής αποθήκευσης αποβλήτων σε κέντρα συλλογής με σκοπό τη μεταφορά τους στις εγκαταστάσεις επεξεργασίας και αναγέννησης αποβλήτων ελαίων.
136. **Σημεία συλλογής ΑΛΕ** στα οποία γίνεται η παραλαβή, σε ειδικά σχεδιασμένη δεξαμενή, των ΑΛΕ που αφήνει ο τελικός χρήστης ή καταναλωτής¹⁰¹ διαθέτουν κυρίως τα πρατήρια υγρών καυσίμων, συνεργεία και μηχανουργεία, βιομηχανίες, λιμάνια, αεροδρόμια και δημόσιοι οργανισμοί, ήτοι τα σημεία όπου γίνεται πώληση και αντικατάσταση ή μόνο αντικατάσταση λιπαντικών ελαίων¹⁰². Στα **κέντρα συλλογής ΑΛΕ** συγκεντρώνονται τα απόβλητα λιπαντικών ελαίων από τα σημεία συλλογής, ώστε στη συνέχεια να οδηγηθούν είτε προς επεξεργασία και αναγέννηση είτε, εφόσον η επεξεργασία δεν είναι εφικτή από τεχνικοοικονομική άποψη, προς άλλες εργασίες διάθεσης, όπως η ακίνδυνη καταστροφή τους ή η ελεγχόμενη αποθήκευση ή εναπόθεσή τους, με τους όρους και τις προϋποθέσεις της κείμενης νομοθεσίας για τη διαχείριση των επικίνδυνων αποβλήτων¹⁰³. Στις **μονάδες επεξεργασίας και αναγέννησης ΑΛΕ** πραγματοποιούνται οι απαραίτητες διεργασίες διύλισης που επιτρέπουν την παραγωγή βασικών ελαίων και ιδίως τον διαχωρισμό των προσμίξεων, των προϊόντων οξείδωσης και των προσθέτων που περιέχουν τα απόβλητα λιπαντικά έλαια.

---

⁹⁸Τα λιπαντικά έλαια είναι προϊόντα που χρησιμοποιούνται σχεδόν σε όλες τις δραστηριότητες του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα της οικονομικής παραγωγής αλλά και στην καθημερινότητα πολλών πολιτών, καθώς είναι απαραίτητα για τη λειτουργία κάθε μορφής μηχανών και μηχανισμών.

⁹⁹ΠΔ 82/2004 [«Αντικατάσταση της 98012/2001/1996 ΚΥΕ «Καθορισμός μέτρων και όρων για τη διαχείριση των χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων» «Μέτρα, όροι και πρόγραμμα για την εναλλακτική διαχείριση των Αποβλήτων Λιπαντικών Ελαίων», (ΦΕΚ Α64/2.3.2004)], άρθρο 2 παρ. 1. Βλ. αντίστοιχα τον ορισμό της έννοιας αποβλήτων ελαίων (στα οποία συμπεριλαμβάνονται και τα βιομηχανικά έλαια) στο άρθρο 11 παρ. 3 του Ν. 4042/2012 [«Ποινική Προστασία του Περιβάλλοντος – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/99/ ΕΚ – Πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/98/ΕΚ – Ρύθμιση θεμάτων Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής» (ΦΕΚ Α' 24/13.2.2012)]. Τα ΑΛΕ και περιέχουν στο μεγαλύτερο ποσοστό τους λιπαντικό ορυκτέλαιο (67-73%) και σε μικρότερο ποσοστό νερό (3-9%), ελαφρά κλάσματα πετρελαίου (fueldistillate) (9-12%) και βαριά κλάσματα ή υπόλειμμα (8-15%).

¹⁰⁰Περιλαμβάνονται στο κεφάλαιο 13 Απόβλητα ελαίων και απόβλητα υγρών καυσίμων (εκτός βρωσίμων ελαίων και εκείνων που περιλαμβάνονται στα κεφάλαια 05, 12 και 19) του καταλόγου αποβλήτων του παραρτήματος της Απόφασης 2001/118/ΕΚ, βλ. άρθρο 2 παρ. 1 του ΠΔ 82/2004.

¹⁰¹Στα σημεία συλλογής έχουν ληφθεί τα απαραίτητα μέτρα για αποτροπή κινδύνου φωτιάς, για αντιμετώπιση τυχόν διαρροών και αποτροπή διάθεσης αποβλήτων που μπορούν να καταστήσουν τα απόβλητα λιπαντικών ελαίων ακατάλληλα για αναγέννηση.

¹⁰²Βλ. ΠΔ 82/2004, άρθρο 5, υπό Β, 1.1 (β).

¹⁰³Βλ. ΠΔ 82/2004, άρθρο 5, υπό Β, 1.1 (β).

IV.4.1 Εγκεκριμένα Συστήματα Διαχείρισης

137. Στην οργάνωση και λειτουργία του ρεύματος ανακύκλωσης και εναλλακτικής διαχείρισης των ΑΛΕ δραστηριοποιείται αποκλειστικά η εταιρεία ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΛΙΠΑΝΤΙΚΩΝ ΕΛΑΙΩΝ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΑΕ (ΕΝΔΙΑΛΕ), η οποία είναι και το μοναδικό αδειοδοτημένο ΣΣΕΔ ΑΛΕ στη χώρα.
138. Η αρχική δομή του ρεύματος ανακύκλωσης ΑΛΕ, ήτοι πριν το 2004 και τη θεσμοθέτηση νομοθετικά ενός συστήματος εναλλακτικής διαχείρισης ΑΛΕ, είχε δύο διακριτά επίπεδα οικονομικών δραστηριοτήτων: α) τη συλλογή ΑΛΕ, όπου δραστηριοποιούνταν οι συλλέκτες, και β) την αναγέννηση ΑΛΕ, όπου δραστηριοποιούνταν οι αξιοποιητές/ αναγεννητές. Οι συλλέκτες συνέλεγαν τα χρησιμοποιημένα ορυκτέλαια από τους καταναλωτές λιπαντικών και τα μετέφεραν με δικά τους μέσα στις διάφορες μονάδες αξιοποίησης/ αναγέννησης ΑΛΕ.
139. Με το Ν. 2939/2001 θεσπίστηκε η υποχρέωση οργάνωσης ΣΕΔ ΑΛΕ από τους παραγωγούς και εισαγωγείς λιπαντικών και συστάθηκε το ΣΣΕΔ ΕΝΔΙΑΛΕ¹⁰⁴. Στην πράξη, από την 1.7.2004, ημερομηνία έναρξης λειτουργίας του μοναδικού αδειοδοτημένου¹⁰⁵ ΣΣΕΔ ΑΛΕ της ΕΝΔΙΑΛΕ μέχρι και την 15.1.2013, οι επιμέρους οικονομικές σχέσεις και συμφωνίες που σύναπτε το ΣΣΕΔ συνίσταντο σε συμφωνίες αγοραπωλησίας ΑΛΕ. Οι συλλέκτες υπέγραφαν συμβάσεις με το ΣΣΕΔ ΕΝΔΙΑΛΕ, σύμφωνα με τις οποίες αναλάμβαναν να συλλέγουν και να πωλούν προς το ΣΣΕΔ το σύνολο των ΑΛΕ που συνέλεγαν και οι αξιοποιητές υπέγραφαν συμβάσεις με το ΣΣΕΔ ΕΝΔΙΑΛΕ, σύμφωνα με τις οποίες αναλάμβαναν να αγοράζουν κατ' αποκλειστικότητα από το ΣΣΕΔ το σύνολο των ΑΛΕ της εγχώριας αγοράς που θα αναγεννούσαν. Συγκεκριμένα, τα ΑΛΕ συλλέγονταν από τους συλλέκτες¹⁰⁶ από τα σημεία συλλογής (πρατήρια, λιπαντήρια, συνεργεία, δήμους κ.λπ.) και μεταφέρονταν με οχήματα των συλλεκτών στα κέντρα συλλογής του ΣΣΕΔ ΕΝΔΙΑΛΕ. Το ΣΣΕΔ αγόραζε από τους συλλέκτες τα ΑΛΕ και, κατόπιν, τα πωλούσε στις συμβεβλημένες μαζί του μονάδες αναγέννησης για αξιοποίηση. Σημειώνεται ότι το ΣΣΕΔ ΕΝΔΙΑΛΕ μεσολαβούσε στην αγοραπωλησία ακόμα και όταν οι συλλέκτες παρέδιδαν καθ' υπόδειξή του τα ΑΛΕ απευθείας στους αξιοποιητές και όχι στα κέντρα συλλογής. Από την έναρξη λειτουργίας του ΣΣΕΔ της ΕΝΔΙΑΛΕ μέχρι και την 15.1.2013, οι συλλέκτες όφειλαν να παραδίδουν τα συλλεγόμενα από αυτούς ΑΛΕ σε ΣΕΔ και δεν είχαν τη δυνατότητα της απευθείας πώλησής τους σε αξιοποιητή. Στην πράξη, το ΣΣΕΔ ΕΝΔΙΑΛΕ, υπέγραφε συμβάσεις με τους συλλέκτες και τους προμήθευε με Έντυπα

---

¹⁰⁴ Αρχικά, η επωνυμία του ΣΣΕΔ ήταν «ΕΛΤΕΠΕ - ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΟΡΥΚΤΕΛΑΙΩΝ ΑΕ». Το ΣΣΕΔ ΕΛΤΕΠΕ μετονομάστηκε το 2013 σε ΣΣΕΔ ΕΝΔΙΑΛΕ.

¹⁰⁵ Κατ' εφαρμογή της τότε νέας εθνικής νομοθεσίας για τη διαχείριση των χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων, κατατέθηκαν στην αρμόδια υπηρεσία δύο προτάσεις για δημιουργία Συλλογικών Συστημάτων Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΣΕΔ) ΑΛΕ. Η μία από την ΕΝΔΙΑΛΕ, για τη δημιουργία του ΣΣΕΔ ΕΝΔΙΑΛΕ (τότε ΕΛΤΕΠΕ) και η άλλη από την εταιρία [...] για τη δημιουργία του [...]. Η πρόταση της ΕΝΔΙΑΛΕ ενεκρίθη, και το ΣΣΕΔ ΕΝΔΙΑΛΕ αδειοδοτήθηκε με απόφαση Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ την 17.6.2004 και ξεκίνησε τη λειτουργία του την 1.7.2004. Αντίθετα, η πρόταση του [...] απερρίφθη.

¹⁰⁶ Για τη συλλογή των ΑΛΕ από τους συλλέκτες συχνά απαιτείται η καταβολή αντιτίμου, καθώς τα ΑΛΕ έχουν εμπορική αξία που καθορίζεται μεταξύ άλλων από την ποιότητα τους π.χ. την περιεκτικότητα νερού από την οποία χαρακτηρίζονται.

Αναγνώρισης¹⁰⁷. Από τα ανωτέρω περιγραφόμενα έντυπα το σύστημα συγκέντρωνε στοιχεία διαχειριστών, ημερομηνιών και ποσοτήτων ΑΛΕ προκειμένου να παρακολουθεί την αγορά και την επίτευξη των στόχων¹⁰⁸ που έθετε η ενωσιακή και η εθνική νομοθεσία. Στη συνέχεια το ΣΣΕΔ αποφάσιζε, επί τη βάσει των κριτηρίων που παρατίθενται κατωτέρω, σε ποιους συμβεβλημένους αξιοποιητές και σε ποιες ποσότητες θα διέθετε τα ΑΛΕ. Από τις 15.1.2013 το σύστημα άλλαξε δυνάμει της υπ' αριθμ. 1430/14.12.2012 απόφασης του Ε.Ο.ΑΝ.. Σύμφωνα με την απόφαση, από την 15.1.2013 και εξής, οι αγοραπωλησίες ΑΛΕ πραγματοποιούνται πλέον απευθείας μεταξύ των συλλεκτών και των αξιοποιητών επί τη βάσει δικών τους επιμέρους οικονομικών συμφωνιών/συμβάσεων. Η εμπλοκή του ΣΣΕΔ στην ανακύκλωση των ΑΛΕ πλέον περιορίστηκε μόνον στον ποιοτικό και ποσοτικό έλεγχο των διακινούμενων ΑΛΕ και στην αναλυτική καταγραφή και πιστοποίηση της διαδικασίας διαχείρισης των ΑΛΕ. Με βάση το νέο σύστημα, οι εταιρείες που δραστηριοποιούνται στη συλλογή ΑΛΕ προχωρούν σε απευθείας συνεργασία με τα σημεία που παράγουν ΑΛΕ από τα οποία παραλαμβάνουν τις ποσότητες ΑΛΕ. Τα συλλεχθέντα ΑΛΕ οδηγούνται σε κέντρο συλλογής που λειτουργεί το ΣΣΕΔ προκειμένου να γίνει ποιοτικός και ποσοτικός έλεγχος και παραδίδονται αντίγραφα των Εντύπων Αναγνώρισης που συνοδεύουν το φορτίο. Ο συλλέκτης δύναται, εφ' όσον επιθυμεί, να αποθηκεύσει προσωρινά τις ποσότητες ΑΛΕ στο κέντρο συλλογής. Εν συνεχεία ο συλλέκτης οδηγεί τα ΑΛΕ σε συνεργαζόμενο με το ΣΣΕΔ αναγεννητή. Το ΣΣΕΔ, δηλαδή, δεν παρεμβαίνει σε οποιοδήποτε στάδιο των διαπραγματεύσεων μεταξύ των συλλεκτών και των σημείων όπως επίσης και των συλλεκτών με τους αναγεννητές και οι συμφωνίες γίνονται αποκλειστικά μεταξύ τους.¹⁰⁹

140. Σύμφωνα με τη σχετική (εθνική και ενωσιακή) νομοθεσία, όλοι οι παραγωγοί και εισαγωγείς λιπαντικών προϊόντων είναι υποχρεωμένοι να συμμετέχουν σε ΣΣΕΔ ή να συστήσουν Ατομικό ΣΕΔ για τη διαχείριση των ΑΛΕ που προκύπτουν από τα προϊόντα που τοποθετούν στην ελληνική αγορά. Στο πλαίσιο αυτό, το ΣΣΕΔ ΕΝΔΙΑΛΕ έχει αναπτύξει συνεργασία με υπόχρεους διαχειριστές, ήτοι τους παραγωγούς και εισαγωγείς λιπαντικών ελαίων, οι οποίοι, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, είναι υποχρεωμένοι να καταβάλουν χρηματική εισφορά στο ΣΣΕΔ.
141. Το 2021 το ΣΣΕΔ ΕΛΤΕΠΕ είχε συνάψει σύμβαση με 313 υπόχρεους διαχειριστές εκ των οποίων οι ενεργές συμβάσεις ήταν οι 206¹¹⁰.

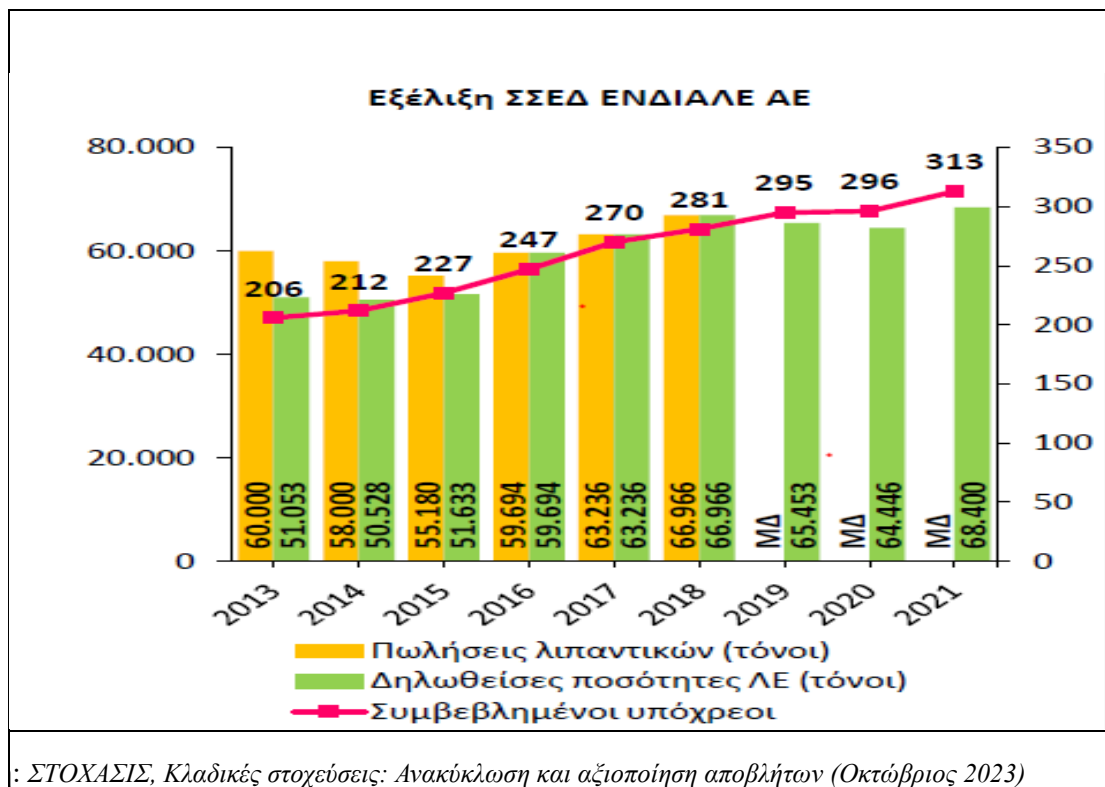
Διάγραμμα 13: Εξέλιξη ΣΣΕΔ ΕΝΔΙΑΛΕ ΑΕ

¹⁰⁷Επρόκειτο για τετραπλότυπα έντυπα που συμπληρώνονταν από τους συλλέκτες ΑΛΕ και προορίζονταν ένα για το ΣΣΕΔ, ένα για το συλλέκτη, ένα για τον παραγωγό ΑΛΕ (Σημείο Συλλογής) προκειμένου αυτός να μπορεί να αποδείξει ότι συμμορφώνεται με την κείμενη νομοθεσία και παραδίδει τα ΑΛΕ σε εγκεκριμένο συλλέκτη και, τέλος, ένα παρέμενε στο στέλεχος του εντύπου.

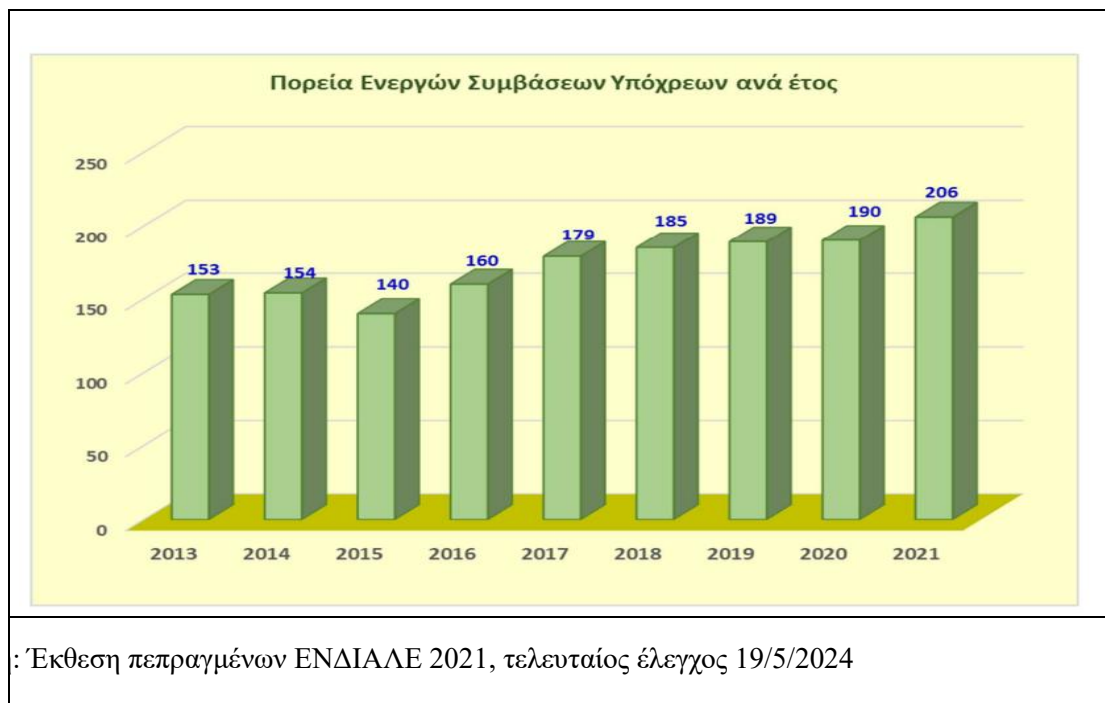
¹⁰⁸Οι ποσοτικοί στόχοι για τη συλλογή και αναγέννηση των ΑΛΕ αναφέρονται στο άρθρο 9 του ΠΔ 82/2004 ως εξής: «1. Μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2006 πρέπει να συλλέγεται τουλάχιστον το 70% κατά βάρος όλων των αποβλήτων λιπαντικών ελαίων και εξ αυτών να αναγεννάτε τουλάχιστον το 80% κατά βάρος. Τα απόβλητα λιπαντικών ελαίων που δεν αναγεννούνται, οδηγούνται προς άλλες εργασίες διάθεσης (συμπεριλαμβανομένης της χρήσης τους ως καύσιμα) σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Π.Δ. 2. Οι ως άνω ποσοτικοί στόχοι είναι δυνατόν να τροποποιούνται με κοινή Απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και ΠΕΧΩΔΕ μετά από εισήγηση του ΕΟΕΔΣΑΠ σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 17 (παρ. 5) του Ν. 2939/2001». Η παράγραφος 5 του άρθρου 17 του Ν. 2939/2001 αναφέρει ότι με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, μετά από εισήγηση του ΕΟΕΔΣΑΠ, καθορίζονται οι ποσοτικοί στόχοι για την εναλλακτική διαχείριση των προϊόντων, καθώς και τα μέτρα για την επίτευξή τους, όπως η προώθηση εγγυοδοτικού συστήματος κ.ά.

¹⁰⁹ Βλ. απόφαση 741/2021

¹¹⁰ Βλ. Έκθεση Πεπραγμένων ΕΝΔΙΑΛΕ 2021.

Διάγραμμα 14: Αριθμός ενεργών συμβεβλημένων υπόχρεων διαχειριστών με το ΣΣΕΔ ΕΝΔΙΑΛΕ

142. Το ΣΣΕΔ ΕΝΔΙΑΛΕ, τότε ΕΛΤΕΠΕ, έως τα τέλη του 2006 είχε ολοκληρώσει τη γεωγραφική επέκτασή του σε ολόκληρη την ελληνική επικράτεια και πλέον λειτουργεί οκτώ (8) Κέντρα Συλλογής ΑΛΕ, τα οποία εδρεύουν στον Ασπρόπυργο Αττικής, στη Θεσσαλονίκη, στην Πάτρα, στον Βόλο, στην Κοζάνη, στην Καβάλα, στην

Αλεξανδρούπολη και στο Ηράκλειο Κρήτης. Τα σημεία συλλογής είναι συνολικά, περί τα 43.400¹¹¹.

143. Στη συλλογή ΑΛΕ δραστηριοποιούνται οι αδειοδοτημένοι από τις αρμόδιες αρχές συλλέκτες, οι οποίοι οφείλουν να συμβάλλονται με εγκεκριμένο ΣΣΕΔ. Ο αριθμός των συνεργαζομένων με το ΣΣΕΔ συλλεκτών έως το 2019, κυμάνθηκε σε κατά βάση σταθερά επίπεδα (από 35 έως 44 συλλέκτες)¹¹².
144. Το ΣΣΕΔ ΕΝΔΙΑΛΕ έχει αναπτύξει συνεργασίες με το σύνολο των εταιρειών που ασχολούνται με την αναγέννηση ΑΛΕ στην Ελλάδα. Στις εταιρείες αυτές οδηγείται το σύνολο των ΑΛΕ που συλλέγεται από τους συνεργαζόμενους συλλέκτες. Ειδικότερα, στην ανάκτηση, αναγέννηση και αξιοποίηση ΑΛΕ δραστηριοποιούνται σήμερα οι εταιρείες¹¹³.
145. Μοναδικός μέτοχος της εταιρείας ΕΝΔΙΑΛΕ ΑΕ είναι η εταιρεία LPC ΑΕ, η οποία είναι μέλος του ΟΜΙΛΟΥ ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΕΛΛΑΣ) ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΑΕ. Στον ΟΜΙΛΟ ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΕΛΛΑΣ) ανήκει επίσης και η εταιρεία CYTOP ΑΕ, εταιρεία διαχείρισης αποβλήτων που δραστηριοποιείται στη συλλογή ΑΛΕ.

IV.4.2 Μέγεθος και εξέλιξη ρεύματος

146. Αναφορικά με τη λειτουργία του ΣΣΕΔ ΑΛΕ σημειώνεται ότι οι ετήσιοι στόχοι συλλογής και αναγέννησης ΑΛΕ προβλέπονται στο ΠΔ 82/2004 και είναι: α) ελάχιστος ποσοστό συλλογής το 70% της ετήσιας παραγόμενης ποσότητας ΑΛΕ και β) ελάχιστο ποσοστό αναγέννησης το 80% του στόχου συλλογής. Στον ακόλουθο πίνακα παρατίθεται η απόδοση της συλλογής και αναγέννησης ΑΛΕ του ΣΣΕΔ ΕΝΔΙΑΛΕ, για τα έτη 2012 - 2021.

Πίνακας 4: Απόδοση Συλλογής και Αναγέννησης ΣΣΕΔ ΕΝΔΙΑΛΕ

---

¹¹¹ Βλ. Έκθεση πεπραγμένων ΕΝΔΙΑΛΕ 2021.

¹¹² Εν προκειμένω, στη συλλογή ΑΛΕ δραστηριοποιούνται σήμερα οι εξής εταιρίες : CYTOP ΑΕ, EDIL HELLAS ATEBE, GREEN OIL ΑΕ, HELLENIC ENVIROMENTAL CENTER, LPC ΑΕ, NORTH AEGEAN SLOPS, OPTIRAS HELLAS ΜΟΝ/ΠΗ ΕΠΕ, PERIECO ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΙΚΕ, POLYECO ΑΕ, POLYGREEN ΜΟΝ. ΑΕ, TBSP ENGINEERING ΑΤΕ, ANTIPOLLUTION ΑΝΕ, ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΤ. ΚΥΡΙΑΚΟΣ, ΑΧΑΪΚΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΜΟΝ/ΠΗ ΙΚΕ, ΒΟΥΡΛΑΚΟΣ Φ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ ΣΙΜΙΤΖΟΓΛΟΥ ΑΕ, ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ Δ.Ι. ΝΤΟΥΜΟΣ ΟΕ, ΕΡΓΑΤΗΚΑΤ ΑΕ, ΖΟΥΠΗ ΕΛΕΝΗ (GREEN THESSALY), ΗΛΙΑΔΗΣ Ν. ΑΧΙΛΛΕΑΣ, ΘΩΜΑΔΑΚΗΣ ΑΕ, ΚΑΛΥΒΑΣ ΗΛΙΑΣ, ΚΟΤΖΑΪΤΣΗΣ ΑΝ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΚΟΤΖΑΪΤΣΗΣ ΑΝ. ΣΑΒΒΑΣ, ΚΡΟΜΜΥΔΑΣ Κ. ΑΝΑΚΥΚΛΩΤΙΚΗ ΑΕΒΕ, ΛΙΜΑΝΤΖΑΚΗ – ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ ΟΕ (MAREPROTECT CRETE CO), ΜΑΚΡΥΣΤΑΘΗΣ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ, ΜΑΝΟΥΖΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ & ΣΙΑ ΕΕ, ΜΑΥΡΟΜΑΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ, ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΑΕ, ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΑΠΑΙΤΗΣΗ ΙΚΕ (ECO DEMAND), ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΜΟΝ. ΑΕ, ΠΑΤΙΝΙΩΤΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ & ΥΙΟΣ ΟΕ, ΠΕΤΡΟΛΙΝ ΑΕΒΕ, ΡΟΔΟΒΙΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, ΣΑΒΒΙΔΟΥ ΑΝΝΑ, ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ Λ. - ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ Μ. ΑΕ, ΣΚΑΜΑΓΚΟΥΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΑΕ, ΦΟΥΡΝΑΡΙΔΗΣ Ι. ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ, ΧΑΤΖΗΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΑΦΟΙ ΟΕ. Βλ. ιστοσελίδα ΕΝΔΙΑΛΕ <https://endiale.gr/>.

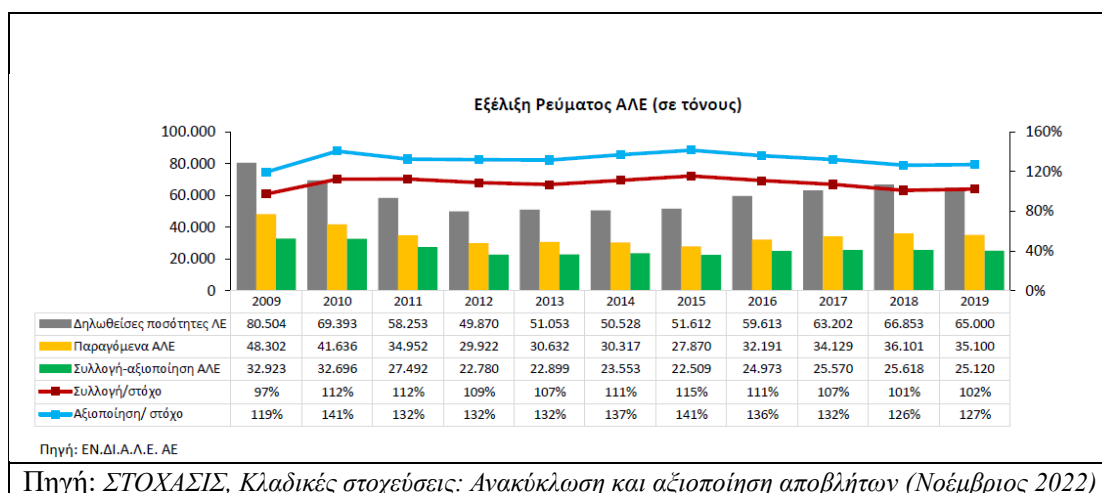
¹¹³ Συγκεκριμένα, δραστηριοποιούνται οι εταιρείες GREEN OIL ΑΕ, LPC ΑΕ, ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ ΣΙΜΙΤΖΟΓΛΟΥ ΑΕ, ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΜΟΝ. ΑΕ, ΠΕΤΡΟΛΙΝ ΑΕΒΕ και ΣΚΑΜΑΓΚΟΥΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ. Βλ. ιστοσελίδα ΕΝΔΙΑΛΕ <https://endiale.gr/>.

Έτος Αναφοράς	Στόχος Συλλογής ΑΛΕ (tn)	ΕΝΔΙΑΛΕ Απόδοση Συλλογής ΑΛΕ (tn)	Κάλυψη Στόχου Συλλογής ΑΛΕ (%)		Στόχος Αναγέννησης ΑΛΕ (tn)	ΕΝΔΙΑΛΕ Απόδοση Αναγέννησης ΑΛΕ (tn)	Κάλυψη Στόχου Αναγέννησης ΑΛΕ (%)
2012	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2013	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2014	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2015	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2016	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2017	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2018	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2019	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2020	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2021	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: Απαντητική επιστολή παροχής στοιχείων ΣΣΕΔ ΕΝΔΙΑΛΕ

147. Τα παραγόμενα ΑΛΕ παρουσιάζουν αύξηση τη τριετία 2016-2018, με το 2019 να παρουσιάζουν μείωση σε σχέση με το 2018. Η πορεία τους την περίοδο 2010-2019 είναι πτωτική με το ΜΕΡΜ (μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής) να διαμορφώνεται σε -3,1%, με αντίστοιχη πορεία να σημειώνουν και οι δηλούμενες ποσότητες λιπαντικών ελαίων (κατανάλωση) με ΜΕΡΜ 2010-2019 -2,1%. Οι ποσότητες συλλογής-αξιοποίησης ΑΛΕ αντίστοιχα σημειώνουν μείωση (ΜΕΡΜ:-2,7%), ενώ τα ποσοστά συλλογής και αξιοποίησης προς το στόχο ξεπερνούνται σταθερά από το 2010 και έπειτα. .

Διάγραμμα 15: Εξέλιξη ρεύματος ΑΛΕ (σε τόνους)

IV.5. ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΣΤΗΛΩΝ ΚΑΙ ΣΥΣΣΩΡΕΥΤΩΝ

148. Οι ηλεκτρικές στήλες και οι συσσωρευτές (ΗΣ&Σ) διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην εξασφάλιση της ορθής λειτουργίας πολλών προϊόντων, συσκευών και υπηρεσιών που χρησιμοποιούνται καθημερινά, συνιστώντας μία βασική και απαραίτητη πηγή ενέργειας.

(α) Οι φορητές ηλεκτρικές στήλες διακρίνονται ανάλογα με τη χρήση τους σε πρωτογενείς (απλές) και δευτερογενείς (επαναφορτιζόμενες) και ανάλογα με

τον τύπο τους σε αλκαλικές μπαταρίες (58%), μπαταρίες Zn/C (24%) και λοιπούς τύπους μπαταριών (κομβίοςχημες, Ni-Cd, Ni-MH, Li-Ion, Pb-Οξέως).

(β) Οι συσσωρευτές οχημάτων και βιομηχανίας διακρίνονται κυρίως σε συσσωρευτές μόλυβδου-οξέος και νικελίου-καδμίου.

149. Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία οι ηλεκτρικές στήλες και συσσωρευτές εντάσσονται στην εναλλακτική διαχείριση και συνεπώς όλες οι επιχειρήσεις που παράγουν ή εισάγουν στην Ελλάδα ηλεκτρικές στήλες και συσσωρευτές είναι υποχρεωμένες να οργανώσουν σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης των αποβλήτων ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών (ΑΗΣΣ)¹¹⁴. Από αυτή την υποχρέωση απαλλάσσονται οι παραγωγοί που διαθέτουν στην αγορά αποκλειστικά ηλεκτρικές στήλες ή συσσωρευτές ενσωματωμένες σε ηλεκτρικές και ηλεκτρονικές συσκευές ή σε οχήματα, μόνο εφόσον συμμετέχουν στα αντίστοιχα ΣΕΔ για ΑΗΗΕ ή για ΟΤΚΖ που καλύπτουν το σχετικό κόστος διαχείρισης των εν λόγω ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών.

IV.5.1 Εγκεκριμένα Συστήματα Διαχείρισης

150. Στην Ελλάδα δραστηριοποιούνται τρία ΣΕΔ για τα απόβλητα ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών: (α) το ΣΥΛΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΦΟΡΗΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΣΤΗΛΩΝ Α.Ε. (ΑΦΗΣ), (β) το Συλλογικό Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΥΣΣΩΡΕΥΤΩΝ RE-BATTERY Α.Ε. (RE-BATTERY) και (γ) το Συλλογικό Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΥΣΣΩΡΕΥΤΩΝ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΗΣ ΕΜΒΕΛΕΙΑΣ Α.Ε. (COMBATT).¹¹⁵

(α) ΣΣΕΔ ΑΦΗΣ

151. Η εταιρεία ΑΦΗΣ, με σημερινή μετοχική σύνθεση τις εταιρείες [...], [...] και [...], ιδρύθηκε τον Απρίλιο του 2004 με σκοπό την οργάνωση συλλογικού συστήματος εναλλακτικής διαχείρισης φορητών ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών¹¹⁶. Η ΑΦΗΣ ΑΕ έλαβε έγκριση με την υπ' αριθμόν 106155/2004 (ΦΕΚ 1056 Β) Υπουργική Απόφαση για να οργανώσει και να λειτουργήσει ΣΣΕΔ Φορητών Ηλεκτρικών Στηλών και Συσσωρευτών για ολόκληρη την Ελληνική Επικράτεια.¹¹⁷
152. Το ΣΣΕΔ ΑΦΗΣ είναι υπεύθυνο για τη διαχείριση του ρεύματος των φορητών ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών, τόσο μεμονωμένων όσο και ενσωματωμένων σε ΗΗΕ, που περιλαμβάνει κυρίως φορητές μπαταρίες ψευδαργύρου-άνθρακα, αλκαλικές, νικελίου-καδμίου νικελίου ιριδίου μετάλλου, λιθίου, ιόντων λιθίου, μόλυβδου-οξέος, κομβίοςχημες κ.α.

---

¹¹⁴ Σημειώνεται ότι οι εργασίες εναλλακτικής διαχείρισης των χρησιμοποιημένων ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών υπόκειται στις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας για τα επικίνδυνα απόβλητα.

¹¹⁵ Το Συλλογικό Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΥΣΣΩΡΕΥΤΩΝ Α.Ε. (ΣΥΔΕΣΥΣ) που δραστηριοποιούνταν στην αγορά βρίσκεται πλέον υπό εκκαθάριση.

¹¹⁶ Ο διακριτικός τίτλος της εταιρείας άλλαξε τον Απρίλιο του 2005 από Σ.Σ.Ε.Δ.Φ.Η.Σ ΑΕ σε Α.Φ.Η.Σ. ΑΕ.

¹¹⁷ Τον Ιανουάριο του 2012, ανανεώθηκε η άδεια έγκρισης του ΣΣΕΔ ΑΦΗΣ με την υπ. αρ. 70/20.1.2012 απόφαση του Δ.Σ. του ΕΟΕΔΣΑΠ, η οποία ανανεώθηκε εκ νέου τον Μάρτιο του 2020 με την υπ. αρ. 165.2 ΑΔΑ/06.03.2010 απόφαση του ΔΣ του ΕΟΑΝ

153. Ο αριθμός των υπόχρεων συμβεβλημένων παραγωγών με το ΣΣΕΔ ΑΦΗΣ αυξήθηκε από 459 το 2021 σε 521 το 2022. Ο παρακάτω πίνακας απεικονίζει την διαχρονική εξέλιξη των συμβεβλημένων υπόχρεων την τελευταία τριετία.

Πίνακας 5: Υπόχρεοι παραγωγοί συμβεβλημένοι με το ΣΣΕΔ ΑΦΗΣ

2020	2021	2022
184	459	521

Πηγή: Απολογιστική Έκθεση ΑΦΗΣ ΑΕ για το έτος 2022

154. Η συλλογή των αποβλήτων γίνεται με την τοποθέτηση ειδικών κάδων σε σημεία εύκολα προσβάσιμα στον πολίτη όπως δήμους, κοινότητες, σχολεία, σουπερμάρκετ, εμπορικά καταστήματα, δημόσιους φορείς, νοσοκομεία, στρατιωτικές μονάδες, ιδιωτικές επιχειρήσεις, τράπεζες, πολυκαταστήματα και άλλα σημεία μεγάλης προσέλευσης του καταναλωτή. Το σύστημα δραστηριοποιείται σε ολόκληρη την Ελλάδα, σε όλους ανεξαιρέτως τους νομούς. Το 2022 το σύνολο των κάδων του ΣΣΕΔ ΑΦΗΣ που βρίσκονται σε σημεία συλλογής ήταν 72.738.
155. Για τη συλλογή και μεταφορά των φορητών μπαταριών από τα σημεία συλλογής το ΣΣΕΔ ΑΦΗΣ συνεργάζεται με αδειοδοτημένες εταιρίες¹¹⁸.
156. Ο παρακάτω πίνακας απεικονίζει τα κιλά συλλογής ανά έτος του ΣΣΕΔ ΑΦΗΣ.

Πίνακας 6: Κιλά συλλογής ΣΣΕΔ ΑΦΗΣ

2020	2021	2022
601.170	636.067	718.955

Πηγή: Απολογιστική Έκθεση ΑΦΗΣ ΑΕ για το έτος 2022

157. Για την περαιτέρω επεξεργασία και ανακύκλωση των συλλεχθέντων μπαταριών το ΣΣΕΔ ΑΦΗΣ συνεργάζεται με τις εταιρείες [...] και [...]. Συγκεκριμένα, η [...] διαχειρίζεται κατά βάση τις μπαταρίες λιθίου, η [...] διαχειρίζεται μπαταρίες νικελίου-καδμίου και τις μπαταρίες νικελίου-μετάλλου-υδριδίου, οι εταιρείες [...] και [...] διαχειρίζονται τις μπαταρίες μολύβδου-οξέος και τέλος, το εργοστάσιο της [...] δέχεται το μεγαλύτερο ρεύμα μη επικινδύνων μπαταριών προς ανακύκλωση.
158. Ο παρακάτω πίνακας απεικονίζει τα κιλά που επεξεργάστηκαν/ανακυκλώσαν το 2022 οι συνεργαζόμενες με το ΣΣΕΔ ΑΦΗΣ εταιρείες.

Πίνακας 7: Κιλά ανακύκλωσης ΣΣΕΔ ΑΦΗΣ ανά εταιρεία το 2022

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ	2022
[...]	[...]
[...]	[...]
[...]	[...]
[...]	[...]
[...]	[...]

¹¹⁸ Συγκεκριμένα, συνεργάζεται με τις εταιρείες [...] και [...]. Με τις εταιρείες [...] το ΣΣΕΔ ΑΦΗΣ συνεργάζεται και για την προσωρινή αποθήκευση των συλλεχθέντων μπαταριών.

ΣΥΝΟΛΟ	683.242
<i>Πηγή: Απολογιστική Έκθεση ΑΦΗΣ ΑΕ για το έτος 2022</i>	

(β) ΣΣΕΔ RE-BATTERY

159. Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΥΣΣΩΡΕΥΤΩΝ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ με τον διακριτικό τίτλο RE-BATTERY είναι ένα Συλλογικό Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης Συσσωρευτών που εγκρίθηκε με την απόφαση του ΔΣ του Ε.Ο.ΑΝ. το 2011 και ανανεώθηκε το 2020 για τα έτη 2020-2025. Η εμβέλεια ΣΣΕΔ του είναι πανελλαδική.
160. Ο αριθμός των συμβεβλημένων υπόχρεων παραγωγών / εισαγωγέων με το ΣΣΕΔ RE-BATTERY κατά την ίδρυση του Συστήματος ανέρχονταν στους 7 και το 2022 ανήλθαν σε 216. Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται ο αριθμός των υπόχρεων παραγωγών ανά κατηγορία δραστηριότητας.

Πίνακας 8: Συμβεβλημένοι παραγωγοί με το ΣΣΕΔ RE-BATTERY ανά κατηγορία δραστηριότητας το 2022

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΝ ΕΙΣΑΓΩΓΕΩΝ/ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ	ΠΛΗΘΟΣ
Αντιπροσωπείες οχημάτων & Εισαγωγείς συσσωρευτών οχημάτων	125
Εισαγωγείς μοτοσυκλετών / μοτοποδηλάτων & συσσωρευτών μικροκινητικότητας	13
Εισαγωγείς εξοπλισμού & μηχανημάτων	73
Εισαγωγείς μεταχειρισμένων οχημάτων	5
ΣΥΝΟΛΟ	216

161. Το ΣΣΕΔ RE-BATTERY συνεργάζεται με πενήντα έξι (56) συλλέκτες.
162. Η γεωγραφική κατανομή των συμβεβλημένων μελών του ΣΣΕΔ RE-BATTERY, συλλέκτες και υπόχρεοι εισαγωγείς/ παραγωγοί, σύμφωνα με την έδρα τους, παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας 9: Γεωγραφική κατανομή συμβεβλημένοι μελών ΣΣΕΔ RE-BATTERY το 2022

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΣΥΛΛΕΚΤΕΣ	ΥΠΟΧΡΕΟΙ
ΑΤΤΙΚΗ	18	131
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	5	3
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	2	2
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	6	6
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	9	48
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	1	2
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ - ΘΡΑΚΗ	2	7
ΗΠΕΙΡΟΣ	1	2
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	4	6
ΙΟΝΙΟΙ ΝΗΣΟΙ	1	0
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	2	0

NOTIO AIGAIO	0	0
KPHTH	5	7
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	0	2
ΣΥΝΟΛΑ	56	216

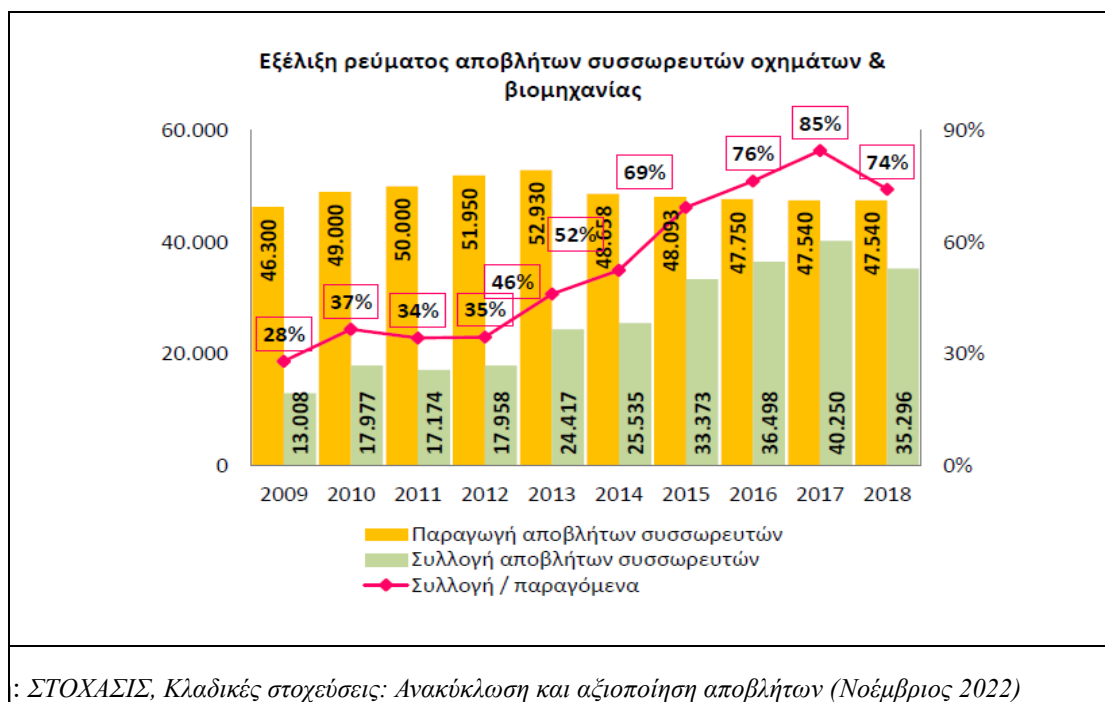
(γ) ΣΣΕΔ COMBATT

163. Τον Φεβρουάριο 2014 εγκρίθηκε η ίδρυση και λειτουργία του συλλογικού συστήματος εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων συσσωρευτών μόλυβδου-οξέος και νικελίου και λιθίου πανελλαδικής εμβέλειας της εταιρείας ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΥΣΣΩΡΕΥΤΩΝ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΗΣ ΕΜΒΕΛΕΙΑΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ με διακριτικό τίτλο COMBATT.
164. Το ΣΣΕΔ COMBATT είναι ανώνυμη εταιρεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με μετόχους τις εταιρείες [...] και [...]. Όλες οι εταιρείες μέτοχοι εμπίπτουν στην έννοια του υπόχρεου παραγωγού.
165. Το ΣΣΕΔ COMBATT δεν διαθέτει δική του υλικοτεχνική υποδομή (μεταφορικά μέσα, αποθηκευτικούς χώρους, εγκαταστάσεις ανακύκλωσης) ή άδειες συλλογής, μεταφοράς, προσωρινής αποθήκευσης ή ανακύκλωσης. Η οργάνωση του συστήματος στηρίζεται στη υπογραφή συμβάσεων συνεργασίας με υπόχρεους παραγωγούς και με δίκτυο συνεργατών συλλογής, αποθήκευσης και ανακύκλωσης το οποίο καλύπτει το σύνολο της χώρας.
166. Το 2022 το ΣΣΕΔ COMBATT είχε συμβληθεί με 63 υπόχρεους παραγωγούς, με 58 επιχειρήσεις συλλογής και μεταφοράς αποβλήτων συσσωρευτών, με 35 επιχειρήσεις (δευτερογενούς) αποθήκευσης αποβλήτων συσσωρευτών και με 4 εγκαταστάσεις ανακύκλωσης μόλυβδου-οξέος.

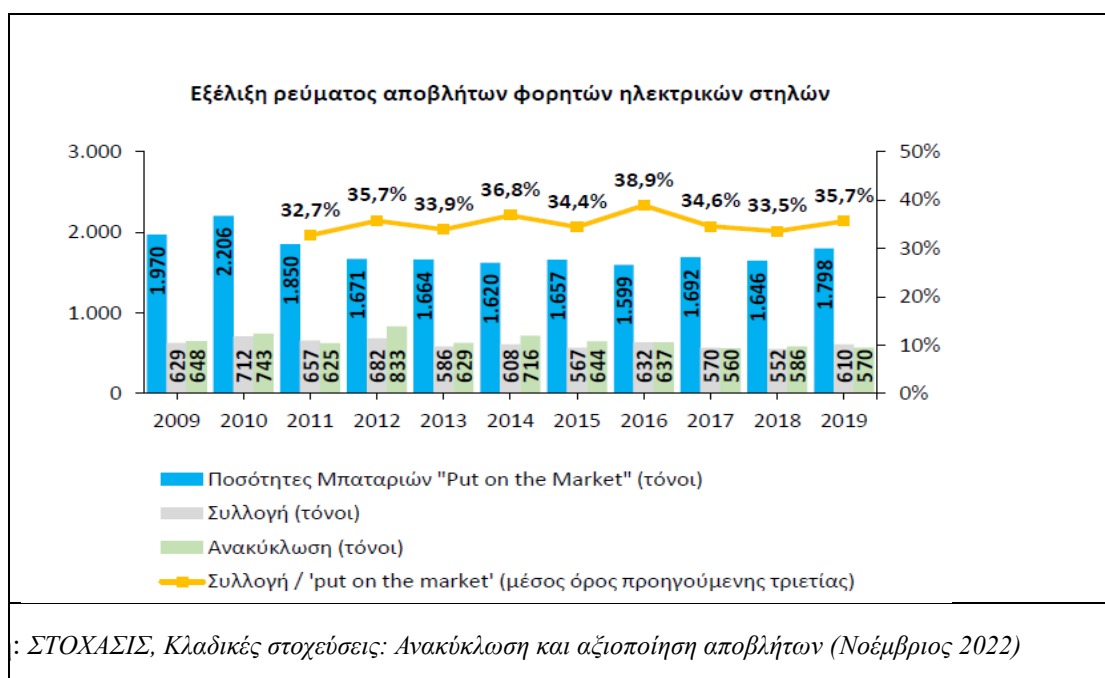
IV.5.2 Μέγεθος και εξέλιξη ρεύματος

167. Βάσει ποσοτήτων συλλογής τα απόβλητα φορητών ηλεκτρικών στηλών προέρχονται από επιχειρήσεις 27%, εμπορικά καταστήματα 27%, εκπαιδευτικά ιδρύματα 21%, δήμοι-φορείς 15%, supermarket 7%, τηλεπικοινωνίες 4%, οικίες 0,1% (βάσει ποσοτήτων συλλογής).
168. Στο παρακάτω διάγραμμα παρατηρούμε ότι η παραγωγή αποβλήτων συσσωρευτών παρουσιάζει αύξηση με μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής ΜΕΡΜ 2010-2018: 0,3%. ενώ η συλλογή αποβλήτων συσσωρευτών αυξήθηκε με μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής ΜΕΡΜ 2010-2018: 11,7%.

Διάγραμμα 16: Παραγωγή αποβλήτων συσσωρευτών οχημάτων και βιομηχανίας

Διάγραμμα 17: Παραγωγή αποβλήτων φορητών ηλεκτρικών στηλών

IV.6. ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΩΝ

IV.6.1 Εγκεκριμένα Συστήματα Διαχείρισης

169. Στην αγορά ανακύκλωσης και εναλλακτικής διαχείρισης συσκευασιών και αποβλήτων συσκευασιών έχουν εγκριθεί τρία (3) συλλογικά και ένα (1) ατομικό σύστημα εναλλακτικής. Ειδικότερα, στην αγορά δραστηριοποιούνται (α) το Συλλογικό Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης ΣΣΕΔ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ της ΕΛΛΗΝΙΚΗ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ - ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΑΕ (ΕΕΑΑ), (β) το Συλλογικό Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης Συσκευασιών ΚΕΝΤΡΟ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ Α.Ε. (ΚΕΠΕΔ), (γ) το Συλλογικό Σύστημα Ανταποδοτικής Εναλλακτικής Διαχείρισης Συσκευασιών ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ και (δ) το Ατομικό Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης της ΑΒ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ ΑΕ.

(α) ΣΣΕΔ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ

170. Το ΣΣΕΔ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ της ΕΕΑΑ είναι συλλογικό ΣΕΔ πανελλαδικής εμβέλειας για τα μη επικίνδυνα απόβλητα συσκευασίας, το οποίο εγκρίθηκε με την Υ.Α. 106453/2003 (ΦΕΚ 391Β), η οποία ανανεώθηκε με την Υ.Α. 118019/09, (ΦΕΚ 634Β/6.4.09) και στη συνέχεια με την με αριθμό 167.1/13.05.2020 απόφαση του ΔΣ του Ε.Ο.Α.Ν.
171. Στο μετοχικό κεφάλαιο του συστήματος συμμετέχουν με ποσοστό 65% οι Υπόχρεοι Διαχειριστές, μέσω της εταιρείας ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΥΛΙΚΩΝ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ ΑΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ και με 35% οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης μέσω της ΚΕΔΚΕ¹¹⁹.
172. Ως σύστημα συλλογικής εναλλακτικής διαχείρισης προβλέπει στη διαχείριση μη επικίνδυνων χρησιμοποιημένων συσκευασιών ή/και αποβλήτων συσκευασίας για λογαριασμό των συμμετεχόντων στο σύστημα διαχειριστών (προμηθευτές, κατασκευαστές συσκευασιών, συσκευαστές - εισαγωγείς συσκευασιών, διακινητές). Αφορά τις συσκευασίες που διατίθενται στην αγορά και στα απόβλητα των συσκευασιών από τις βιομηχανίες, το εμπόριο, τα γραφεία, τα καταστήματα, τις υπηρεσίες, τα νοικοκυριά ή οποιαδήποτε άλλη πηγή. Επιπλέον, προβλέπει στη διαχείριση αποβλήτων συσκευασίας που προέρχονται από τους συνεργαζόμενους ΟΤΑ τα οποία οδηγούνται προς επεξεργασία στα Κέντρα Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ)¹²⁰.
173. Κύρια δράση του Συστήματος είναι η ανάπτυξη και λειτουργία δικτύου «μπλε κάδων», σε συνεργασία με τους Δήμους. Βασική αρχή της δράσης είναι ότι τα απόβλητα συσκευασίας, ανεξαρτήτως υλικού, απορρίπτονται από τους κατόχους τους στους μπλε κάδους, εν συνεχεία μεταφέρονται σε Κέντρα Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ), όπου γίνεται η διαλογή των αποβλήτων σε επιμέρους υλικά, ώστε τα υλικά αυτά να προωθηθούν προς ανακύκλωση¹²¹. Ειδικότερα για τα απόβλητα

---

¹¹⁹ Οι επιχειρήσεις από τη βιομηχανία και το εμπόριο που συμμετέχουν μέσω της εταιρείας ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΥΛΙΚΩΝ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ ΑΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ είναι οι εξής: COCA-COLA ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΗΣ ΑΕ, COLGATE PALMOLIVE (ΕΛΛΑΣ) ΜΕΠΕ, CHIPITA ΑΒΕΕ, CROWN HELLAS CAN ΒΙΟΜΗΧΙΑ ΕΙΔΩΝ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ ΑΕ, ΙΟΝ ΑΕ, NESTLE ΕΛΛΑΣ ΑΕ, PEPSICO-HBH ΕΠΕ, VIVARTIA ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ ΑΕ, ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΑ ΑΕ, ΕΛΑΪΣ-UNILEVER HELLAS ΑΕ, ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ ΑΕ, ΜΕΒΓΑΛ ΑΕ, ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΣ ΑΒΕΣ, ΠΡΟΚΤΕΡ & ΓΚΑΜΠΛ ΕΛΛΑΣ ΕΠΕ, ΤΕΤΡΑ ΠΑΚ ΑΕΕ, ΒΑ ΥΑΛΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ, ΦΑΓΕ ΑΕ, ΦΡΗΣΛΑΝΤΚΑΜΠΙΝΑ ΕΛΛΑΣ ΑΕΒΕ και ΨΥΓΕΙΑ ΘΕΟΔ. ΚΛΙΑΦΑ ΑΕ. Βλ. ιστοσελίδα του ΣΣΕΔ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ <http://www.herrco.gr/>.

¹²⁰ Επίσης το Σύστημα ανακτά το χαρτί εντύπων και άλλα υλικά μη συσκευασίας που από λάθος έχουν οδηγηθεί στο ρεύμα του μπλε κάδου. Σημειώνεται ότι στο Σύστημα δεν συμμετέχουν οι αντίστοιχοι υπόχρεοι καθόσον δεν υπάρχει νομική υποχρέωση τους (πλην όσων ελάχιστων σε ποσότητες αφορούν άλλα ρεύματα εναλλακτικής διαχείρισης).

¹²¹ Η αποκομιδή των απορριμμάτων στο σύστημα μπλε κάδων ανακύκλωσης τους γίνεται με ευθύνη των συνεργαζόμενων ΟΤΑ αφού προηγουμένως οι δημότες συλλέξουν τα υλικά συσκευασίας τους και τα απορρίψουν στους εν λόγω κάδους. Στη συνέχεια, τα οχήματα συλλογής πηγαίνουν στο ΚΔΑΥ όπου ζυγίζεται το περιεχόμενο τους και αδειάζουν τα ανακυκλώσιμα ώστε να οδηγηθούν για διαλογή σε επιμέρους δευτερογενή υλικά συσκευασίας (πχ από χαρτί/ χαρτόνι, PET, HDPE, ανάμικτα πλαστικά,

γυάλινης συσκευασίας, το ΣΣΕΔ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ έχει αναπτύξει και λειτουργεί δίκτυο «μπλε κωδώνων», εστιάζοντας κυρίως σε χώρους υγειονομικού ενδιαφέροντος (καταστήματα εστίασης και διασκέδασης, ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, μεγάλα εμπορικά κέντρα, εταιρείες τροφοδοσίας, οργανωμένες ακτές, κλπ).

174. Παράλληλα, το Σύστημα καταγράφει και ελέγχει, με την συνδρομή εξωτερικών συνεργατών του, τα βιομηχανικά & εμπορικά απόβλητα συσκευασίας (ΒΕΑΣ), που συλλέγονται από ιδιωτικές επιχειρήσεις.
175. Σε ότι αφορά το υπόλειμμα που προκύπτει από την διαδικασία διαλογής η διαχείρισή του γίνεται με ευθύνη των συνεργαζόμενων ΟΤΑ σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο¹²² αλλά και του πλαισίου συνεργασίας μεταξύ των ΟΤΑ και του Συστήματος.
176. Το ΣΣΕΔ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ, στο τέλος του 2021, κάλυπτε το 94% των ΟΤΑ της χώρας και περίπου το 96% του απογεγραμμένου μόνιμου πληθυσμού (ΕΛΣΤΑΤ 2011). Γεωγραφικά το ΣΣΕΔ έχει αναπτυχθεί σε όλες τις περιφέρειες της χώρας.
177. Μέχρι το τέλος του έτους 2021, το σύνολο των συμβεβλημένων επιχειρήσεων που είχαν υπογράψει Σύμβαση Συνεργασίας με το Σύστημα ανήλθαν σε 3.115¹²³. Κατά την διάρκεια του 2021 εντάχθηκαν στο Σύστημα 377 νέες επιχειρήσεις. Στο κάτωθι διάγραμμα παρουσιάζεται η εξέλιξη των υπογεγραμμένων συμβάσεων των υπόχρεων Παραγωγών από την ίδρυση του Συστήματος έως το τέλος του 2021. Ο αριθμός των νέων συμβάσεων εντός του 2021, αν και εμφανίζεται αυξημένος κατά περίπου 35% σε σχέση με το 2020, δεν διαφοροποιεί σημαντικά τις συμμετέχουσες ποσότητες και τις εισφορές και αυτό διότι το μέγεθος, και κατ' επέκταση η υποχρέωση, των νέο εισερχόμενων συμβάσεων παραμένουν μικρά.

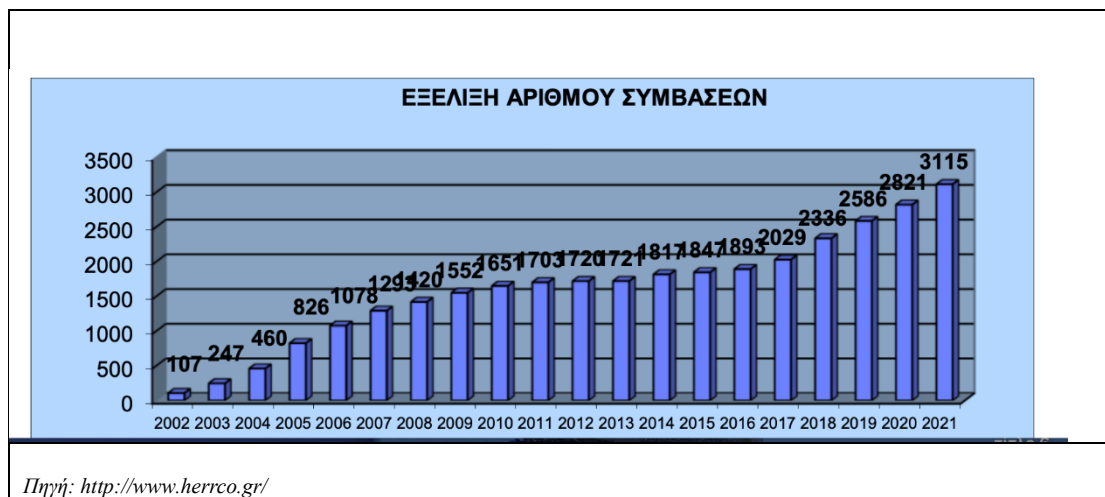
Διάγραμμα 18: Αριθμός υπογεγραμμένων συμβάσεων από την ίδρυση του ΣΣΕΔ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ως το τέλος του 2021

φίλμ PE, γυαλί, σίδηρο και αλουμίνιο), και εφόσον είναι εφικτό και άλλα ανακυκλώσιμα μη-συσκευασίες, όπως έντυπα, άλλα και υλικά που από λάθος έχουν απορριφθεί στους μπλε κάδους (πχ μικρές ηλεκτρικές συσκευές κλπ.). Κατόπιν τα διαχωρισμένα υλικά συσκευασίας δεματοποιούνται (εκτός από το γυαλί και συνήθως το σίδηρο) και πωλούνται σε αδειοδοτημένους ανακυκλωτές. Σε περίπτωση που από τη διαδικασία της διαλογής, προκύψει υπόλειμμα (και το οποίο αποτελείται από απορρίμματα που, είτε δεν είναι υλικά στόχοι και επομένως εσφαλμένα τοποθετήθηκαν από τους κατοίκους στο μπλε κάδο, ή έχουν πολύ μικρό όγκο και η διαλογή τους στην ταινία είναι είτε τεχνικά αδύνατη ή εξαιρετικά ασύμφορη), οι συνεργαζόμενοι ΟΤΑ υπέχουν την ευθύνη διαχείρισης του υπολείμματος που τους αναλογεί.

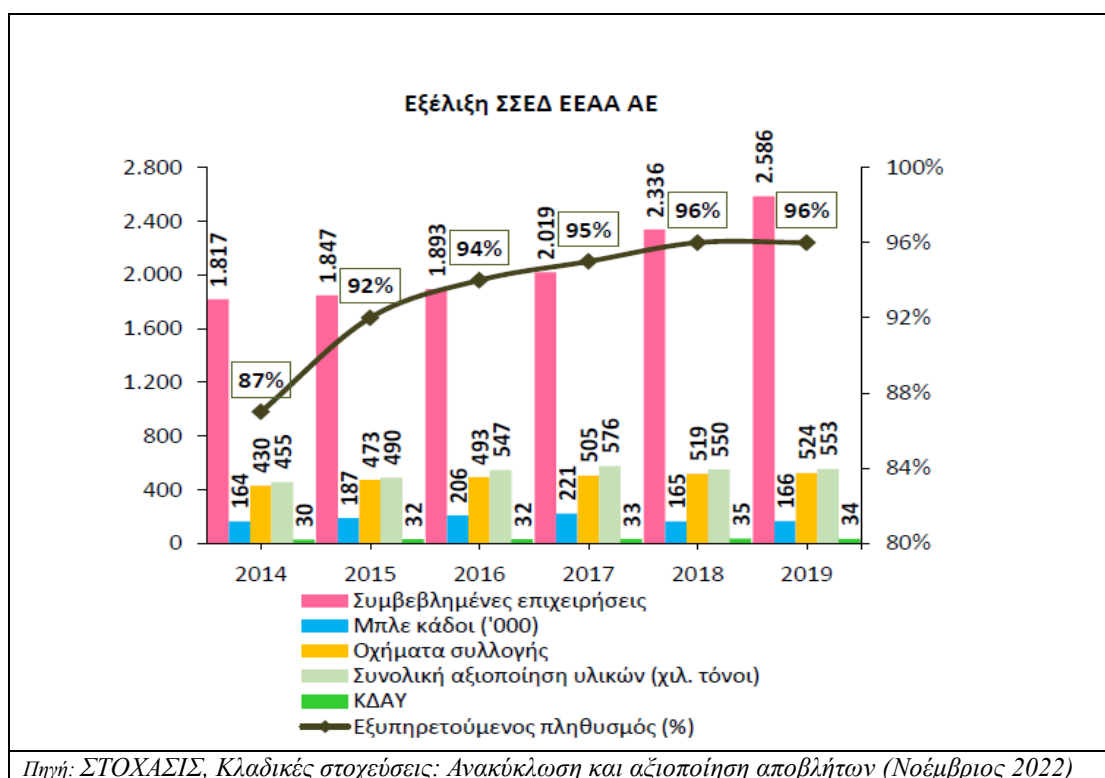
¹²² Το υπόλειμμα των ΚΔΑΥ είναι τμήμα των δημοτικών αποβλήτων.

¹²³ Βλ. Έκθεση του Συστήματος Συλλογής Εναλλακτικής Διαχείρισης-Ανακύκλωση (1.-1.2021-31.12.2021).

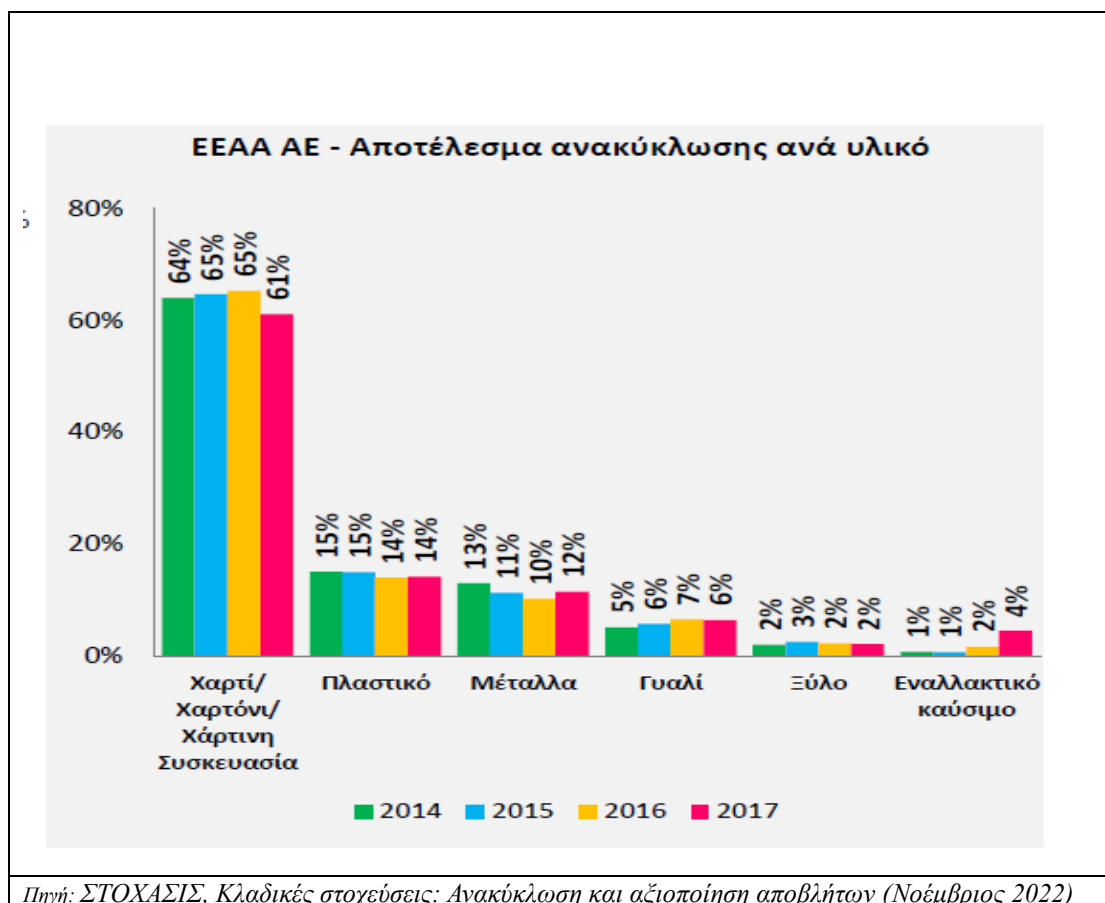
178. Η εξέλιξη της δραστηριότητας του ΣΣΕΔ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ παρουσιάζεται συνοπτικά στο ακόλουθο διάγραμμα.

Διάγραμμα 19: Εξέλιξη ΣΣΕΔ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ

179. Κυρίαρχο υλικό ανάκτησης/ανακύκλωσης είναι η χάρτινη συσκευασία όπως φαίνεται στο παρακάτω διάγραμμα. Σημειώνεται ότι, η αξιοποίηση των υλικών συνολικά αυξήθηκε κατά 0,5% το 2019 σε σχέση με το 2018, ωστόσο παρουσιάζει ΜΕΡΜ (μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής) 4,0% τη χρονική περίοδο 2015-2019.

Διάγραμμα 20: Αποτέλεσμα ανακύκλωσης ΣΣΕΔ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ανά υλικό

180. Το 2020, το ΣΣΕΔ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ συνεργάστηκε με 34 ΚΔΑΥ (Κέντρα Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών), τα οποία παραλαμβάνουν προς διαλογή μικτά ανακυκλώσιμα υλικά (περιεχόμενο μπλε κάδου)¹²⁴.
181. Οι ΟΤΑ, ή άλλοι αρμόδιοι δημοτικοί φορείς υπογράφουν συμβάσεις συνεργασίας με το ΣΣΕΔ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ. Μέχρι το τέλος του έτους 2021 το σύστημα πέτυχε συνεργασία με 306 ΟΤΑ (το 94% των ΟΤΑ της χώρας) και ο μπλε κάδος είχε αναπτυχθεί σε περίπου 10,4 εκατομμύρια κάτοικους (στο 96% του πληθυσμού της χώρας). Η συνεργασία με τους ΟΤΑ αναπτύσσεται είτε στη βάση απευθείας συμβάσεων με Δήμους είτε μέσω Δημοτικών Φορέων¹²⁵.
182. Συγκεκριμένα, η συνεργασία του ΣΣΕΔ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ με τους ΟΤΑ πραγματοποιείται με δύο τρόπους.
- Α. Ο πρώτος τρόπος συνεργασίας περιγράφεται ως εξής:
- Το ΣΣΕΔ αναλαμβάνει τις δαπάνες επένδυσης και λειτουργίας των έργων ανακύκλωσης, ενώ οι ΟΤΑ πραγματοποιούν την συλλογή των ανακυκλώσιμων υλικών και τη συντήρηση του εξοπλισμού (κάδοι, οχήματα).
  - Η ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ παρέχει στους Δήμους τους κάδους ανακύκλωσης καθώς και τα οχήματα συλλογής. Εξασφαλίζει την υποδομή διαλογής (ΚΔΑΥ) και οργανώνει δράσεις ενημέρωσης των δημοτών.

¹²⁴ Βλ. ΣΤΟΧΑΣΙΣ, Κλαδικές στοχεύσεις: Ανακύκλωση και αξιοποίηση αποβλήτων (Οκτώβριος 2023).

¹²⁵ Βλ. Έκθεση του Συλλογικού Συστήματος Εναλλακτικής Διαχείρισης - Ανακύκλωση (01.01.2021-31.12.2012).

- Παράλληλα, η ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ φροντίζει και για τις δαπάνες λειτουργίας των Κέντρων Διαλογής καθώς και για τις ενημερωτικές δράσεις προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, σε συνεργασία με τους ΟΤΑ.
- Οι ΟΤΑ με δική τους ευθύνη πραγματοποιούν τη συλλογή και μεταφορά των ανακυκλώσιμων υλικών στα ΚΔΑΥ, καθώς και την παραλαβή και διαχείριση του υπολείμματος της διαλογής που τους αναλογεί.

Β. Ο δεύτερος τρόπος εναλλακτικής συνεργασίας περιγράφεται ως εξής:

- Οι ΟΤΑ σχεδιάζουν, οργανώνουν και λειτουργούν με δική τους ευθύνη τα έργα ανακύκλωσης και αξιοποίησης υλικών συσκευασίας.
- Σε αυτή την περίπτωση, το Σύστημα καλύπτει τις δαπάνες εξοπλισμού συλλογής, ενώ η οικονομική ενίσχυση που παρέχει στον ΟΤΑ είναι ανάλογη με τις πιστοποιημένες ποσότητες των ανακτώμενων υλικών που παραδίδονται προς αξιοποίηση σύμφωνα με τις διαδικασίες που έχουν εγκριθεί από τις αρμόδιες αρχές¹²⁶.

183. Περαιτέρω, στα πλαίσια της ανακύκλωσης των αποβλήτων συσκευασιών το ΣΣΕΔ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ έχει αναπτύξει και άλλες δράσεις. Ειδικότερα, το ΣΣΕΔ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ παρέχει οικονομικά κίνητρα σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη συλλογή αποβλήτων συσκευασίας που προέρχονται από τα ΒΕΑΣ) με σκοπό την ανακύκλωση/αξιοποίηση τους¹²⁷. Πραγματοποιεί, επίσης, ειδικές δράσεις που στοχεύουν στη συλλογή και ανακύκλωση αποβλήτων συσκευασίας από μεγάλους παραγωγούς και γενικώς σημεία και περιοχές επαγγελματικών δραστηριοτήτων (π.χ. ξενοδοχεία, πλαζ, εστιατόρια κλπ., με έμφαση στις πλαστικές και γυάλινες συσκευασίες).

(β) ΣΣΕΔ ΚΕΠΕΔ

184. Το δεύτερο συλλογικό σύστημα ανακύκλωσης και εναλλακτικής διαχείρισης συσκευασιών και αποβλήτων συσκευασιών είναι το ΣΥΛΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΩΝ ΟΡΥΚΤΕΛΑΙΩΝ ΚΕΝΤΡΟ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΕ (ΚΕΠΕΔ).

185. Το ΚΕΠΕΔ εγκρίθηκε με την υπ' αριθμό 105857/2003 (ΦΕΚ 391Β) Υπουργική Απόφαση και δραστηριοποιείται στην εναλλακτική διαχείριση συσκευασιών ορυκτελαίων σε πανελλαδικό επίπεδο. Το ΚΕΠΕΔ από την 1η Μαρτίου 2003 δραστηριοποιείται πανελλαδικά ως εγκεκριμένο ΣΕΔ Αποβλήτων Συσκευασιών Λιπαντικών.

186. Μοναδικός μέτοχος της εταιρείας ΚΕΝΤΡΟ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΑΕ (ΚΕΠΕΔ) είναι η εταιρεία LPC ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΛΙΠΑΝΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ (LPC) και, ως εκ τούτου, η ΚΕΠΕΔ, όπως και η μητρική της εταιρεία LPC, είναι μέλη του Ομίλου ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΕΛΛΑΣ) ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΑΕ.

187. Με το ΚΕΠΕΔ έχουν συμβληθεί, μέχρι το τέλος του 2010, 170 υπόχρεες εταιρείες, που αντιπροσωπεύουν ποσοστό περίπου 95% της αγοράς λιπαντικών. Το σύστημα

¹²⁶ Βλ. ιστοσελίδα ΣΣΕΔ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ <http://www.herrco.gr/>

¹²⁷ Σημειώνεται ότι τα ΒΕΑΣ αποτελούν την πιο σημαντική από τις λοιπές πηγές ανακύκλωσης και αφορούν ιδιωτική, δηλαδή τη μη δημοτική (εκτός του μηχανισμού συλλογής των ΟΤΑ), προϋπάρχουσα ανακύκλωση που προκύπτει από τρίτους (Βλ. ιστοσελίδα του ΕΟΑΝ).

δραστηριοποιείται σε περισσότερους από 40 νομούς της χώρας και συνεργάζεται με περίπου 1.100 σημεία παραγωγής πανελλαδικά¹²⁸.

188. Η διαχείριση των μεταλλικών και ξύλινων αποβλήτων συσκευασίας λιπαντικών γίνεται σε συνεργασία με εργολάβους, οι οποίοι πραγματοποιούν αποκομιδή σε όλη τη χώρα. Οι πλαστικές και χάρτινες συσκευασίες συλλέγονται σε ειδικούς κάδους που τοποθετούνται κυρίως στους χώρους των συνεργείων και πρατηρίων καυσίμων. Επίσης τοποθετούνται ειδικοί κάδοι (containers) 10-35 m³ σε βιομηχανίες.

(γ) ΣΣΕΔ ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ

189. Το Συλλογικό Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης Συσκευασιών ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ είναι ένας φορέας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με σκοπό την οργάνωση και την προώθηση της ανακύκλωσης συσκευασιών σε όλη τη χώρα¹²⁹. Το ΣΣΕΔ ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ξεκίνησε τη λειτουργία του το 2009 και δραστηριοποιείται συμπληρωματικά στην εναλλακτική διαχείριση των συσκευασιών σε πανελλαδικό επίπεδο.
190. Μέτοχοι του ΣΣΕΔ ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ είναι οι εταιρείες [...].
191. Στόχος του συστήματος είναι η δημιουργία συστήματος ανταποδοτικής ανακύκλωσης με τη χρήση μηχανημάτων αντίστροφης πώλησης συσκευασιών (Κέντρα Ανταποδοτικής Ανακύκλωσης), για την ανακύκλωση των πλαστικών, μεταλλικών, γυάλινων συσκευασιών και χαρτιού-χαρτονιού, προσφέροντας ανταποδοτικό κίνητρο στους καταναλωτές, το οποίο μπορούν να χρησιμοποιήσουν σε συμβεβλημένα καταστήματα ή να το προσφέρουν υπέρ ενός κοινωφελούς σκοπού¹³⁰.
192. Η ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ έχει εγκαταστήσει μέχρι το τέλος του 2010, 86 τέτοια κέντρα σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας όπου συλλέγονται τα απόβλητα συσκευασιών.
193. Σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο, η ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ συνάπτει συμβάσεις συνεργασίας με ΟΤΑ¹³¹ για την εφαρμογή προγραμμάτων εναλλακτικής διαχείρισης. Τα βασικά σημεία που προσδιορίζουν το πλαίσιο συνεργασίας του ΣΣΕΔ με τους ΟΤΑ είναι τα ακόλουθα¹³²:
- Μη ύπαρξη κόστους για την συλλογή και μεταφορά των ανακτηθέντων συσκευασιών για το Δήμο. Όλες οι εργασίες γίνονται από την ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ.
  - Μη δέσμευση ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου. Όλες οι εργασίες πραγματοποιούνται από την ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ.
  - Μείωση του κυκλοφοριακού φόρτου και της επιβάρυνσης των καυσαερίων από την ανακύκλωση, γιατί απαιτούνται πολύ λιγότερα δρομολόγια μεταφοράς των ανακτηθέντων ποσοτήτων λόγω μείωσης του όγκου αυτών έως 90% στην πηγή, με την αξιοποίηση του εξοπλισμού υψηλής τεχνολογίας των Κέντρων Ανταποδοτικής Ανακύκλωσης.
  - Αύξηση της αγοραστικής δύναμης των δημοτών μέσω της παροχής του ανταποδοτικού κινήτρου για τις επιστρεφόμενες συσκευασίες.

---

¹²⁸ Πηγή: ΕΟΑΝ.

¹²⁹ Βλ. ιστοσελίδα <https://www.antapodotiki.gr/el>

¹³⁰ Επιπλέον το σύστημα απογράφει τα συλλεγόμενα εμπορικά – βιομηχανικά απόβλητα συσκευασίας (ΒΕΑΣ) και υλοποιεί ειδικές δράσεις.

¹³¹ Σημειώνεται, ότι οι Δήμοι μπορούν να εφαρμόζουν παράλληλα και άλλα Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης Συσκευασιών.

¹³² Βλ. ιστοσελίδα <https://www.antapodotiki.gr/el>

- Ενίσχυση κοινωνικών σκοπών μέσω της δωρεάς του ανταποδοτικού κινήτρου υπέρ κοινωνικών σκοπών.
- Μείωση των απορριμμάτων στην πόλη, μέσω των υψηλών ποσοτήτων που ανακυκλώνονται, λόγω μείωσης των ποσοτήτων που καταλήγουν στα απορρίμματα.
- Περιβαλλοντική εκπαίδευση μέσω της αξιοποίησης των Προγραμμάτων, που στοχεύουν ειδικές κοινωνικές ομάδες, όπως η Διενέργεια Διαγωνισμών Ανακύκλωσης για μαθητές ή για τους δημότες ενός Δημοτικού Διαμερίσματος κλπ.
- Μη κατάληψη θέσεων στάθμευσης στους δρόμους της πόλης όπου ήδη υπάρχει πρόβλημα χώρου για την τοποθέτηση των αναγκαίων κάδων απορριμμάτων.

(δ) ΑΣΕΔ ΑΛΦΑ-ΒΗΤΑ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ

194. Τέλος, στην αγορά ανακύκλωσης και εναλλακτικής διαχείρισης συσκευασιών και αποβλήτων συσκευασιών δραστηριοποιείται, όπως αναφέρθηκε, και το Ατομικό Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΑΣΕΔ) συσκευασιών ιδιωτικής ετικέτας της ΑΛΦΑ-ΒΗΤΑ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ ΑΕ. Το εν λόγω ΑΣΕΔ δημιουργήθηκε από την Η ΑΛΦΑ-ΒΗΤΑ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ ΑΕ σε συνεργασία με την εξειδικευμένη εταιρία ΤΕΧΑΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΒΕΕ και έλαβε έγκριση λειτουργίας βάσει της υπ' αριθμ. ΦΕΚ 1108/22.7.2004 απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ¹³³.
195. Το σύστημα τοποθετεί σε καταστήματα της εταιρείας Μηχανήματα Αντίστροφης Πώλησης (Κέντρα Ανταποδοτικής Ανακύκλωσης), στα οποία ο καταναλωτής επιστρέφει επαναχρησιμοποιούμενες γυάλινες συσκευασίες πολλαπλής χρήσης, καθώς και μεταλλικές, πλαστικές, γυάλινες και χάρτινες συσκευασίες για ανακύκλωση και παίρνει ένα εγγυοδοτικό αντίτιμο ή προσφέρει το εγγυοδοτικό αντίτιμο υπέρ ενός κοινωνικού σκοπού. Συνολικά, υπάρχουν 87 Κέντρα Ανακύκλωσης.
196. Το ΑΣΕΔ της ΑΛΦΑ ΒΗΤΑ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ έχει σημαντική γεωγραφική κάλυψη και έχει αναπτυχθεί, έως σήμερα, σε καταστήματα (super markets) της αλυσίδας στις περιφέρειες Αττικής, Κεντρικής Μακεδονίας, Δυτικής Μακεδονίας, Στερεάς Ελλάδας, Θεσσαλίας, Δυτικής Ελλάδας, Πελοποννήσου, Ηπείρου, Κρήτης, Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και στη περιφέρεια Ιονίων Νήσων.
197. Το ΑΣΕΔ δεν περιλαμβάνει χρηματική εισφορά και δεν υπάρχουν συμβεβλημένοι παραγωγοί – διαχειριστές αποβλήτων, όπως ισχύει στα συλλογικά συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης συσκευασιών. Επιπρόσθετα, σημειώνεται ότι, σε αντίθεση με το Συλλογικό Σύστημα που αποτελεί ξεχωριστή νομική μορφή σε σχέση με τις νομικές μορφές των υπόχρεων διαχειριστών που συμμετέχουν σε αυτό, το ΑΣΕΔ λειτουργεί μέσω της υφιστάμενης νομικής μορφής του (ενός) υπόχρεου διαχειριστή, ήτοι της ΑΛΦΑ ΒΗΤΑ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ ΑΕ

IV.6.2 Μέγεθος και εξέλιξη ρεύματος

198. Σύμφωνα με τον Ε.Ο.ΑΝ., το ποσοστό των αποβλήτων συσκευασίας που πρέπει να ανακτάται (ανακύκλωση, άλλη ανάκτηση υλικών, ανάκτηση ενέργειας) θα πρέπει να είναι τουλάχιστον 60% κατά βάρος. Το ποσοστό των αποβλήτων συσκευασίας που πρέπει να ανακυκλώνεται θα πρέπει να είναι τουλάχιστον 55%

¹³³ Η ΑΛΦΑ-ΒΗΤΑ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ ΑΕ εφάρμοζε Σύστημα Ατομικής Εναλλακτικής Διαχείρισης ήδη από το 1998, δηλαδή πολύ πριν την ψήφιση του Ν. 2939/6.8.2001, ενώ από 1.1.2004 ξεκίνησε τη λειτουργία ενός ολοκληρωμένου κέντρου ανακύκλωσης στο κατάστημα ΜΕΓΑ ΑΛΦΑ-ΒΗΤΑ Ελληνικού και από 23.7.2004 άρχισαν οι υποχρεώσεις εφαρμογής και λειτουργίας του εγκεκριμένου Συστήματος.

και το πολύ 80% κατά βάρος. Οι ελάχιστοι στόχοι ανακύκλωσης ανά υλικό κατά βάρος είναι οι ακόλουθοι:

- Γυαλί 60%
- Χαρτί και χαρτόνι 60%
- Μέταλλα 50%
- Πλαστικά 22,5%
- Ξύλο 15%

199. Ο νέος κανονισμός για τη μείωση των αποβλήτων συσκευασίας που πρότεινε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο Υπουργών Περιβάλλοντος, εμπεριέχει δύο σημαντικούς στόχους που πρέπει να επιτευχθούν έως το 2030: α) τη μείωση της ποσότητας των αποβλήτων κατά 5% σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2018 και β) τη πλήρη ανακυκλωσιμότητα όλων των συσκευασιών που διατίθενται προς πώληση στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο νέος κανονισμός αναμένεται να συμβάλει ουσιαστικά στην αντιμετώπιση της αύξησης των απορριμμάτων συσκευασίας που παράγονται στην ΕΕ, εναρμονίζοντας παράλληλα την εσωτερική αγορά συσκευασίας και ενισχύοντας την κυκλική οικονομία.

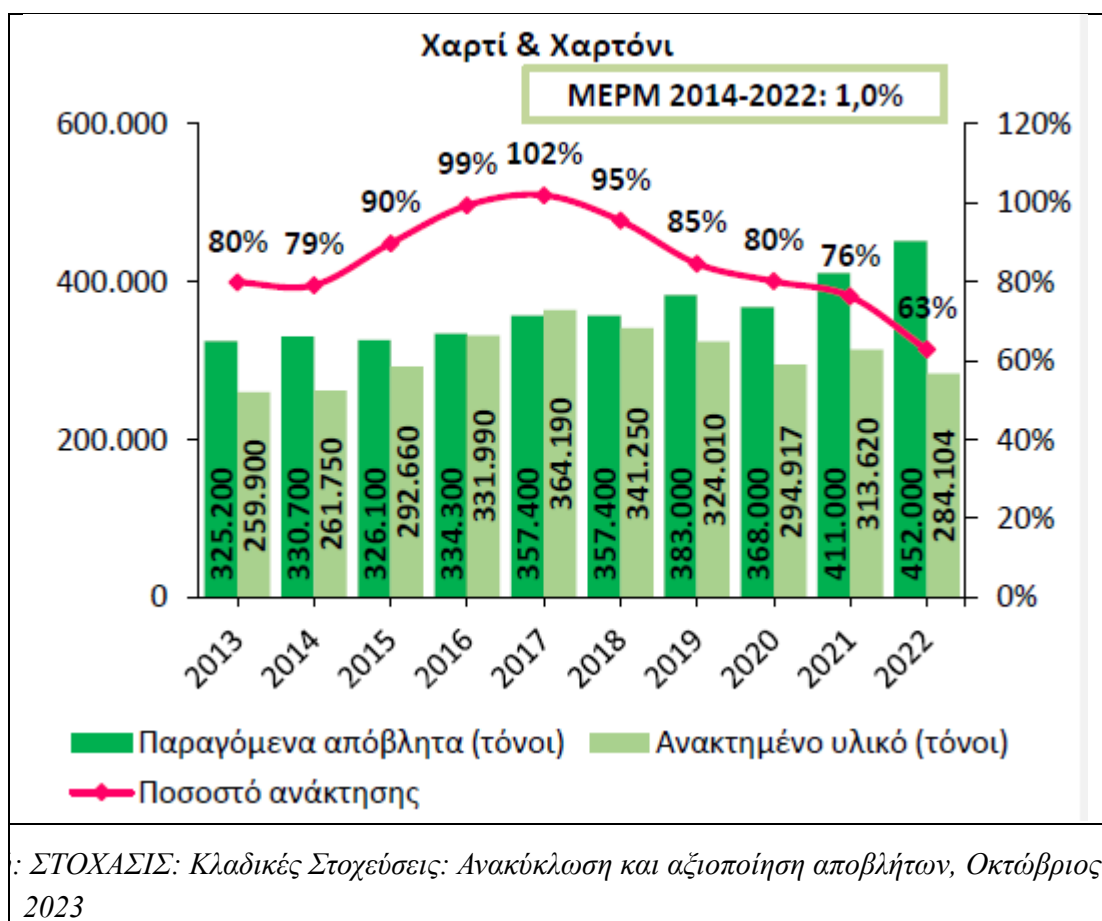
Πίνακας 10: Στόχοι ανακύκλωσης

	Στόχοι ΕΣΔΑ έως 2020		Στόχοι νέας Οδηγίας έως 2025	Στόχοι νέας Οδηγίας έως 2030
	Ελάχιστοι	Σχεδιασμού		
Ανάκτηση επί του συνόλου	60% κ.β.	-	-	-
Ανακύκλωση επί του συνόλου	55%-80% κ.β.	80,2% κ.β.	65% κ.β.	70% κ.β.
Ανακύκλωση γυαλιού	60% κ.β.	70% κ.β.	70% κ.β.	75% κ.β.
Ανακύκλωση χαρτιού/χαρτονιού	60% κ.β.	92% κ.β.	75% κ.β.	85% κ.β.
Ανακύκλωση μετάλλου	50% κ.β.	70% κ.β.	-	-
Ανακύκλωση αλουμινίου	-	-	50% κ.β.	60% κ.β.
Ανακύκλωση σιδηρούχων μετάλλων	-	-	70% κ.β.	80% κ.β.
Ανακύκλωση πλαστικού	22,5% κ.β.	70% κ.β.	50% κ.β.	55% κ.β.
Ανακύκλωση ξύλου	15% κ.β.	80% κ.β.	25% κ.β.	30% κ.β.

Πηγή: Ιστοσελίδα Ε.Ο.ΑΝ., <https://www.eoan.gr/>.

200. Στα παρακάτω διαγράμματα αποτυπώνεται η απόδοση διάφορων ρευμάτων συσκευασίας. Πιο συγκεκριμένα τα στοιχεία για το χαρτί & χαρτόνι δείχνουν ότι ο βασικός που είχε τεθεί για το 2020 έχει επιτευχθεί. Όμως από το 2018 και μετά παρουσιάζεται συνεχής μείωση του ποσοστού ανάκτησης, κυρίως γιατί αυξάνονται τα παραγόμενα απόβλητα, γεγονός που θέτει σε κίνδυνο την μελλοντική εκπλήρωση των νέων στόχων.

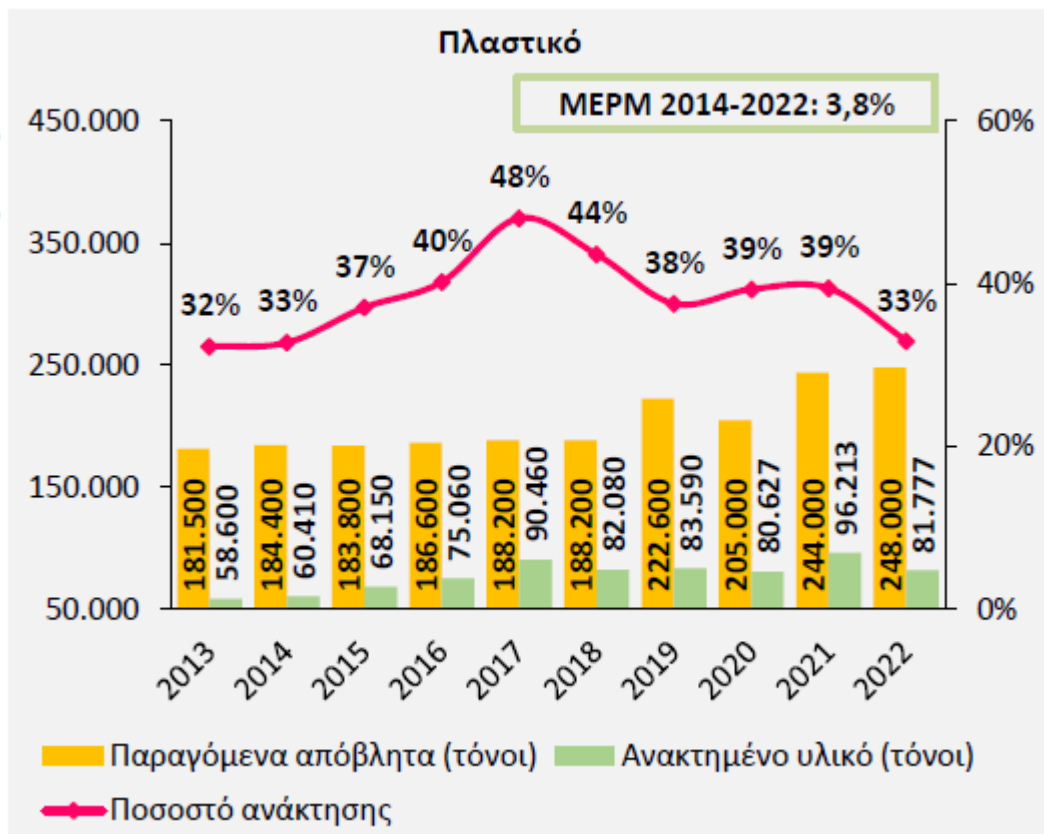
Διάγραμμα 21: Χαρτί & χαρτόνι

201. Σχετικά με το πλαστικό, το 2022 σημειώθηκε πτώση σε σχέση με το 2021, στο ποσοστό ανάκτησης με αποτέλεσμα το ποσοστό ανάκτησης (2022: 33,0%) να υπολείπεται σημαντικά από τον για το 2025 (50%). Αντίστοιχη σημαντική μείωση στο ποσοστό ανάκτησης είχε σημειωθεί και την τριετία 2017 – 2019, η οποία όμως ήταν εντός του πλαισίου εκπλήρωσης του στόχου του 2020 (22,5%).

Διάγραμμα 22: Πλαστικό

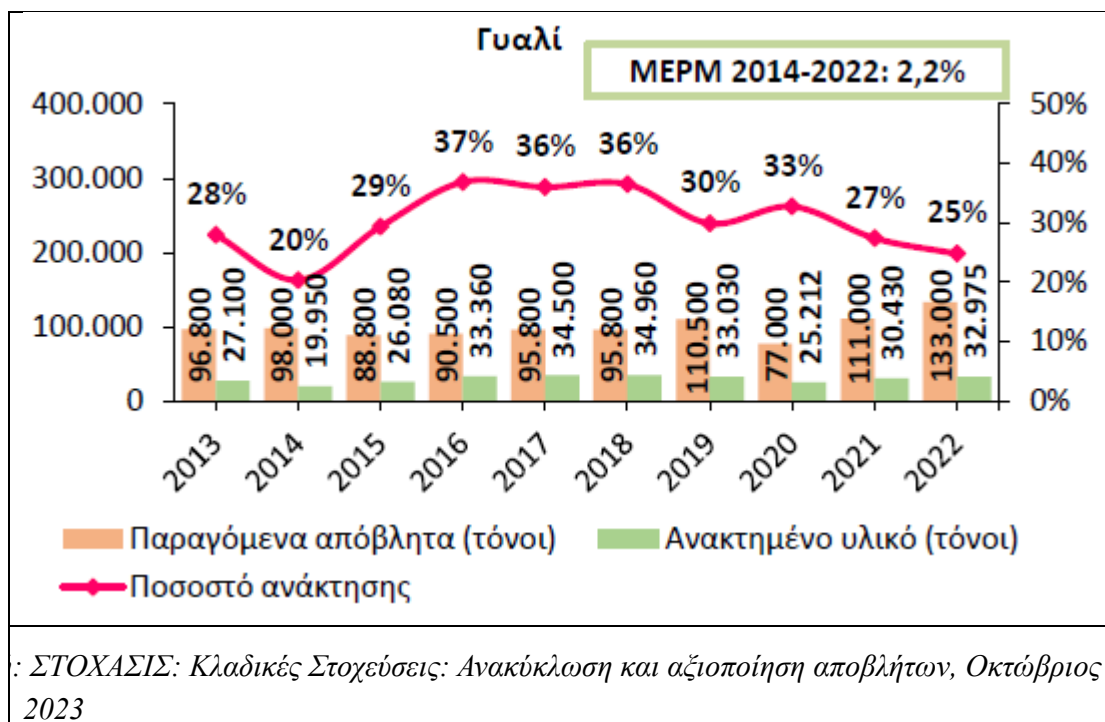

ι: ΣΤΟΧΑΣΙΣ: Κλαδικές Στοχεύσεις: Ανακύκλωση και αξιοποίηση αποβλήτων, Οκτώβριος 2023

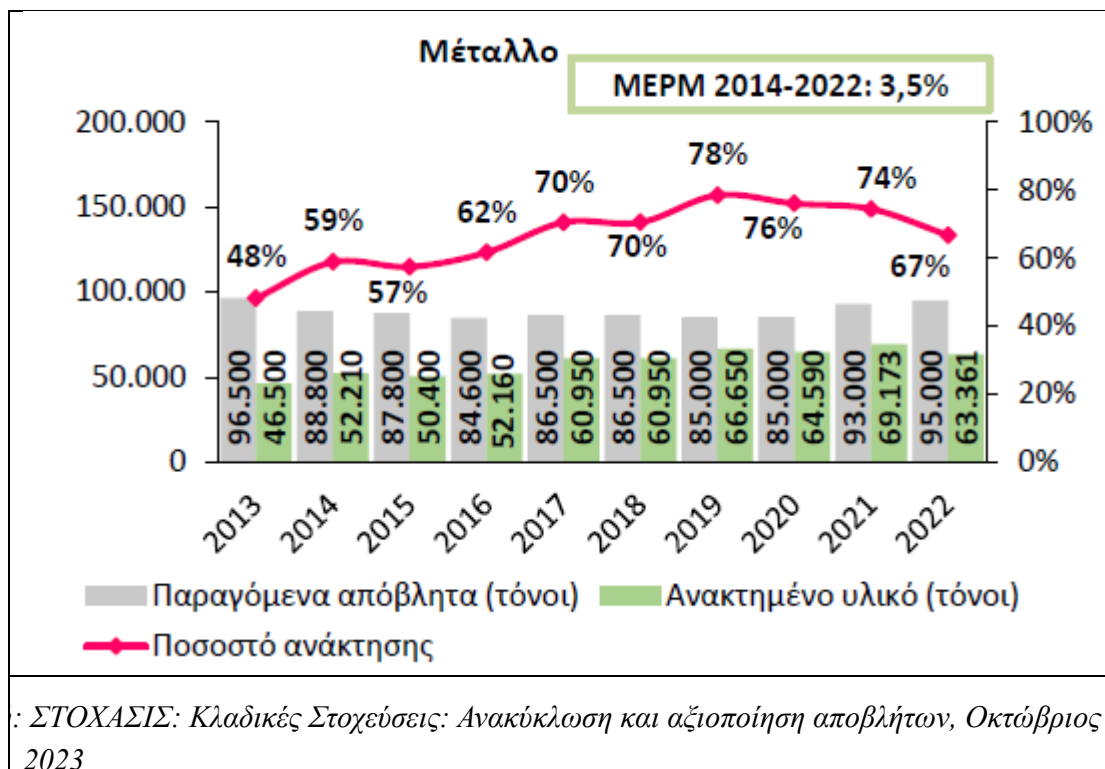
202. Η απόδοση του ρεύματος για το γυαλί υπολείπεται σημαντικά και συστηματικά των στόχων σε όλη την εξεταζόμενη περίοδο 2013-2022. Συγκεκριμένα, ο στόχος για το 2020 ο οποίος δεν επετεύχθη ήταν στο 60% ενώ ο νέος στόχος για το 2025 έχει προσδιορισθεί στο 70%.

Διάγραμμα 23: Γυαλί

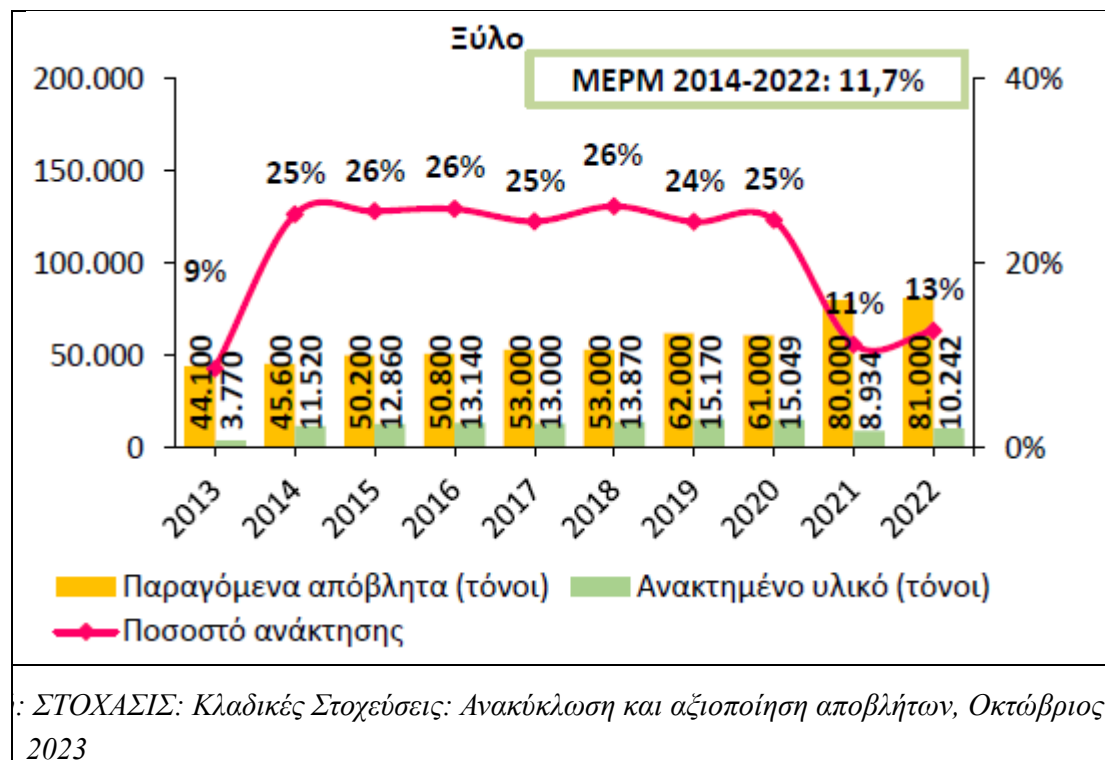
203. Σχετικά με το ρεύμα ανακύκλωσης μετάλλου σημειώνεται ότι η απόδοση του εν λόγω ρεύματος έχει ήδη επιτύχει το στόχο του 2020 (50%) και, μέχρι το 2021 το στόχο του 2025 (70%). Το τελευταίο έτος, όμως, παρουσιάζεται πτώση στο ποσοστό ανάκτησης στο 67% έναντι 74% το 2022. Η συνολική πορεία ανάκτησης είναι σταθερή (MEPM 2014-2022: 3,5%).

Διάγραμμα 24: Μέταλλο

204. Σχετικά με το ξύλο σημειώνεται ότι η απόδοση του ρεύματος ήδη από το 2014 ήταν εντός του στόχου για το 2020 (15%), το 2021 και 2022 παρατηρείται σημαντική πτώση γεγονός που συνεπάγεται ότι η ανακύκλωση ξύλου υπολείπεται πλέον σημαντικά του αναθεωρημένου στόχου για το 2020 (25%).

Διάγραμμα 25: Ξύλο

IV.7. ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΕΙΔΩΝ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ

205. Η ανακύκλωση των αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ) έχει ιδιαίτερη σημασία όχι τόσο για την ανάκτηση υλικών αλλά κυρίως για τη διαχείριση των επικίνδυνων υλικών που εμπεριέχονται στις περισσότερες συσκευές. Από την ανακύκλωση των ΑΗΗΕ ανακτώνται υλικά όπως ο χαλκός, ο χρυσός, το ασήμι κ.α. και εμποδίζεται η διαρροή στο περιβάλλον επικίνδυνων βαρέων μετάλλων όπως ο μόλυβδος, ο υδράργυρος, το κάδμιο, το εξασθενές χρώμιο κ.α. Με βάση τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Περιβάλλοντος, τα υλικά αυτά ως ποσοστό του βάρους των ΑΗΗΕ είναι¹³⁴:

- Σίδηρος και ατσάλι 47,9%
- Πλαστικό 20,6%
- Χαλκός 7%
- Γυαλί 5,4%
- Αλουμίνιο 4,7%

¹³⁴ Βλ. ιστοσελίδα ΕΟΑΝ <https://www.eoan.gr/>, τελευταία πρόσβαση 25/06/2024.

- Πίνακες κυκλωμάτων 3,1%
  - Υπόλοιπα που περιλαμβάνουν πολύτιμα μέταλλα (χρυσός, άργυρος κτλ.) αλλά και επικίνδυνες ουσίες (μόλυβδος, υδράργυρος κτλ.) 11,3%
206. Τα ΑΗΗΕ γενικότερα αφορούν οτιδήποτε λειτουργεί με ρεύμα ή μπαταρία και περιλαμβάνουν αρκετές υποκατηγορίες. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το παράρτημα Ι της ΚΥΑ 23615/651/Ε.103/2014 οι κατηγορίες ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού που καλύπτει η οδηγία 2012/19/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 4ης Ιουλίου 2012, με τις διατάξεις της οποίας συμμορφώνεται η συγκεκριμένη ΚΥΑ είναι οι εξής¹³⁵:
1. Μεγάλες οικιακές συσκευές.
  2. Μικρές οικιακές συσκευές.
  3. Εξοπλισμός τεχνολογίας πληροφοριών και τηλεπικοινωνιών.
  4. Καταναλωτικά είδη και φωτοβολταϊκά πλαίσια.
  5. Είδη φωτισμού.
  6. Ηλεκτρικά και ηλεκτρονικά εργαλεία εξαιρουμένων των σταθερών βιομηχανικών εργαλείων μεγάλης κλίμακας.
  7. Παιχνίδια και εξοπλισμός αναψυχής και αθλητισμού.
  8. Ιατρικά βοηθήματα εξαιρουμένων όλων των εμφυτευμένων και μολυσμένων προϊόντων.
  9. Όργανα παρακολούθησης και ελέγχου.
  10. Συσκευές αυτόματης διανομής.
207. Οι ποσοτικοί στόχοι για την ανακύκλωση και προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση ΑΗΗΕ κυμαίνονται μεταξύ 50-80%, ανάλογα με την κατηγορία του εξοπλισμού, ενώ για την ανάκτησή τους τα ποσοστά κυμαίνονται μεταξύ 70-80%.
208. Η ευθύνη για την οργάνωση της χωριστής συλλογής και αξιοποίησης των ΑΗΗΕ επιβάλλεται στους παραγωγούς ΗΗΕ, δηλαδή σε κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που διαθέτει για πρώτη φορά στην ελληνική αγορά προϊόντα ηλεκτρικού & ηλεκτρονικού εξοπλισμού, ανεξάρτητα από τη χώρα προέλευσης τους, είτε αυτά προορίζονται για οικιακή (B2C) είτε για επαγγελματική χρήση (B2B). Υποχρεωμένοι να συμμετέχουν στο σύστημα είναι δύο επαγγελματικές κατηγορίες, οι παραγωγοί και οι διακινητές (διανομείς) ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού.
209. Οι τελικοί χρήστες των ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού υποχρεούνται να διαχωρίζουν τα ΑΗΗΕ από τα λοιπά οικιακά απόβλητα και να τα παραδίδουν σε ειδικούς χώρους – σημεία συλλογής ΑΗΗΕ. Ειδικά για τη συλλογή των ΑΗΗΕ μη οικιακής προέλευσης οι ενδιαφερόμενοι επικοινωνούν με ένα σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης ΑΗΗΕ για την παραλαβή.

IV.7.1 Εγκεκριμένα Συστήματα Διαχείρισης

210. Μέχρι σήμερα έχουν εγκριθεί δύο (2) συλλογικά συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης για τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, το ΣΣΕΔ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΣΥΣΚΕΥΩΝ και το ΣΣΕΔ ΦΩΤΟΚΥΚΛΩΣΗ.

---

¹³⁵Περαιτέρω στο παράρτημα ΙΙ της ως άνω ΚΥΑ, και σε συμμόρφωση με το αντίστοιχο παράρτημα της Οδηγίας, παρατίθεται ενδεικτικός κατάλογος διαφόρων ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού ανά κατηγορία με βάση τις ως άνω δέκα κατηγορίες του παραρτήματος Ι.

(α) ΣΣΕΔ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΣΥΣΚΕΥΩΝ

211. Το ΣΣΕΔ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΣΥΣΚΕΥΩΝ, της εταιρείας ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ΜΟΝ.Α.Ε. είναι εγκεκριμένος από τον Ε.Ο.ΑΝ. φορέας εναλλακτικής διαχείρισης όλων των κατηγοριών ΑΗΗΕ, οικιακής και μη οικιακής προέλευσης, συμπεριλαμβανομένων και των ιστορικών αποβλήτων (παλαιότερων συσκευών).

212. Το ΣΣΕΔ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΣΥΣΚΕΥΩΝ δεν πραγματοποιεί το ίδιο ή μητρικές της τη συλλογή, μεταφορά, προσωρινή αποθήκευση και ανακύκλωση ΑΗΗΕ ούτε μετέχει στη σύνθεση επιχείρησης ανακύκλωσης ΑΗΗΕ αλλά συμβάλλεται με φυσικά ή νομικά πρόσωπα στα ειδικότερα στάδια της διαδικασίας εναλλακτικής διαχείρισης. Συγκεκριμένα:

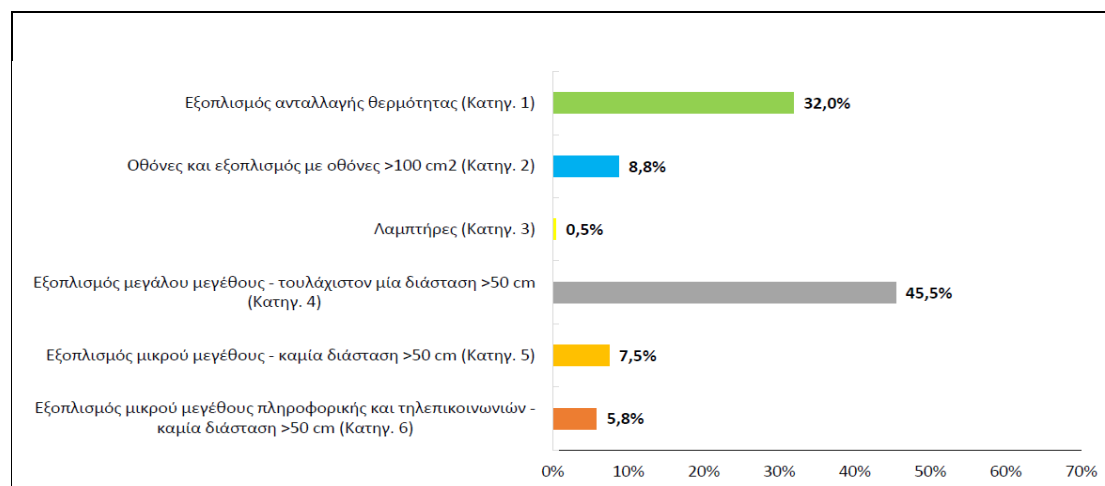
(α) Στο πρώτο στάδιο της συλλογής ΑΗΗΕ το ΣΣΕΔ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΣΥΣΚΕΥΩΝ συμβάλλεται με φυσικά/νομικά πρόσωπα (Δήμους και Διαδημοτικές επιχειρήσεις, καταστήματα πώλησης Ηλεκτρικών, Ηλεκτρονικών και Ηλεκτρολογικών ειδών, εμπόρους παλαιών μετάλλων, Εταιρίες, Δημόσιοι Οργανισμοί και Εκπαιδευτικά Ιδρύματα) που αναλαμβάνουν τη συλλογή ΑΗΗΕ τα οποία τοποθετούνται σε containers που παρέχει το ΣΣΕΔ στους αντισυμβαλλομένους της.

(β) Στο δεύτερο στάδιο της μεταφοράς και προσωρινής αποθήκευσης ΑΗΗΕ το ΣΣΕΔ συνεργάζεται με αδειοδοτημένες εταιρίες μεταφοράς ΑΗΗΕ, οι οποίες παραλαμβάνουν τα συλλεχθέντα ΑΗΗΕ από τα πρωτογενή σημεία συλλογής και τα μεταφέρουν στις συμβεβλημένες μονάδες επεξεργασίας ΑΗΗΕ.

(γ) Στο τρίτο στάδιο της επεξεργασίας των ΑΗΗΕ το ΣΣΕΔ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΣΥΣΚΕΥΩΝ έχει συμβληθεί με οκτώ (8) κατάλληλα αδειοδοτημένες μονάδες επεξεργασίας ΑΗΗΕ σε όλη τη χώρα, οι οποίες παραλαμβάνουν τα ΑΗΗΕ από τις συμβεβλημένες μεταφορικές επιχειρήσεις με σκοπό την απορρύπανση, επεξεργασία και αξιοποίηση. Η μεθοδολογία που εφαρμόζεται είναι η πλήρης αποσυναρμολόγηση των ΑΗΗΕ και η απορρύπανσή τους.

213. Κυρίαρχη κατηγορία της εναλλακτικής διαχείρισης ΑΗΗΕ του ΣΣΕΔ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΣΥΣΚΕΥΩΝ είναι τα απόβλητα οικιακής προέλευσης που αναλογούν περίπου στο 97% του συνόλου αποβλήτων, όπως φαίνεται και στο παρακάτω διάγραμμα, χωρίς σημαντική διαφοροποίηση τα τελευταία χρόνια.

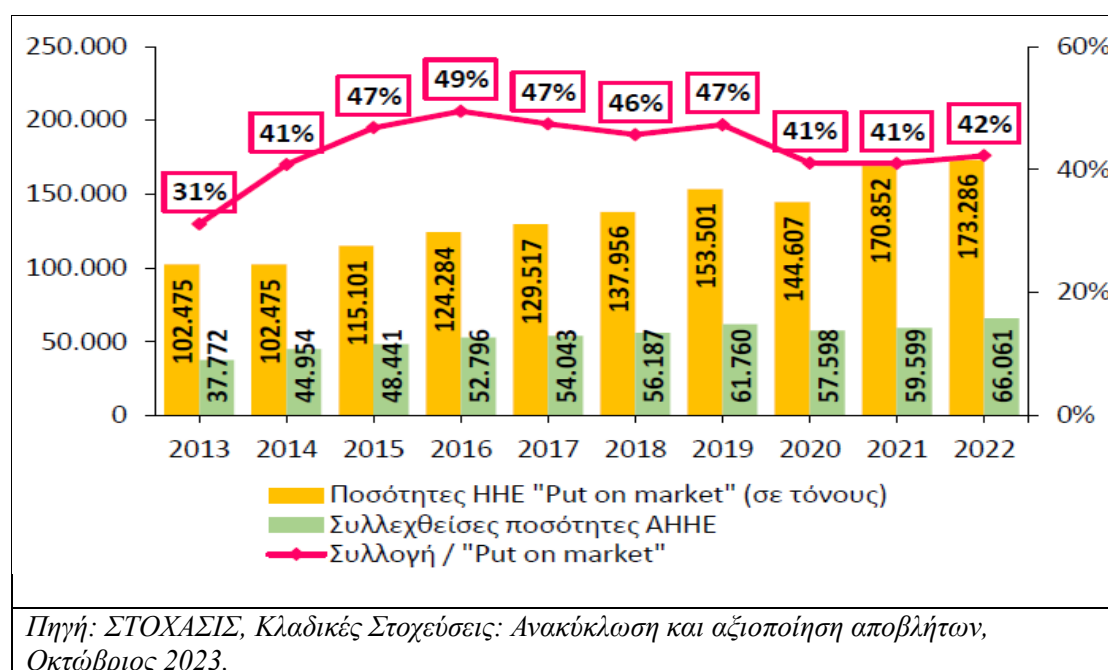
Διάγραμμα 26: Επεξεργασία ΑΗΗΕ ανά κατηγορία του ΣΣΕΔ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΣΥΣΚΕΥΩΝ το 2022

Πηγή: ΣΤΟΧΑΣΙΣ, Κλαδικές Στοχεύσεις: Ανακύκλωση και αξιοποίηση αποβλήτων, Οκτώβριος 2023.

214. Οι συμβεβλημένοι υπόχρεοι παραγωγοί με το ΣΣΕΔ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ανέρχονται σε 3.373 το 2022. Η ποσότητα ΗΗΕ που διατέθηκε στην αγορά από τους συμβεβλημένους με το ΣΣΕΔ παραγωγούς το 2022 (“put on market”) ανήλθε σε 173.286 τόνους. Το ίδιο έτος το ΣΣΕΔ επεξεργάστηκε, μέσω των συμβεβλημένων ανακυκλωτών, 66.061 τόνους αποβλήτων ΗΗΕ.

Διάγραμμα 27: Στοιχεία εναλλακτικής διαχείρισης ΑΗΗΕ του ΣΣΕΔ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΣΥΣΚΕΥΩΝ

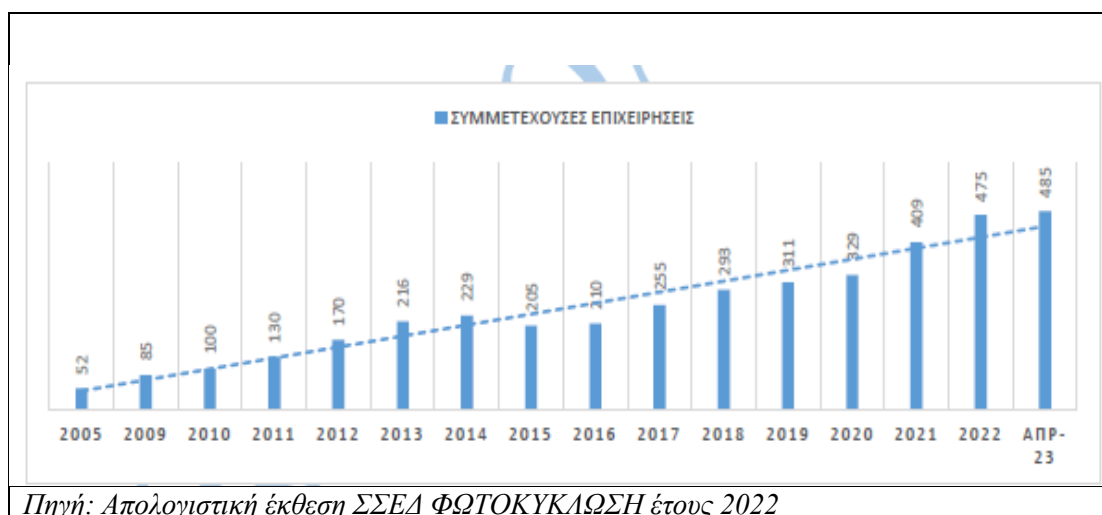

(β) ΣΣΕΔ ΦΩΤΟΚΥΚΛΩΣΗ

215. Το ΣΣΕΔ ΦΩΤΟΚΥΚΛΩΣΗ, της εταιρείας ΦΩΤΟΚΥΚΛΩΣΗ Α.Ε εγκρίθηκε τον Φεβρουάριο του 2009 (ΥΑ ΠΕΧΩΔΕ με αριθ. πρωτ. οικ. 116764 της 18ης Φεβρουαρίου 2009 (ΦΕΚ 317Β/20.2.2009)) με σκοπό την πανελλαδική οργάνωση της εναλλακτικής διαχείρισης των αποβλήτων φωτιστικών ειδών και λαμπτήρων. Με την υπ. αριθμ. 171/ 16-07-2020 (ΑΔΑ Ω82846Ψ8ΟΖ-ΑΡ6 /22-07-2020) απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ε.Ο.ΑΝ. εγκρίθηκε το νέο επιχειρησιακό σχέδιο και ανανεώθηκε η άδεια λειτουργίας και διαχείρισης του φορέα ΣΕΔ, έως το έτος 2026, για όλα τα είδη αποβλήτων ΗΗΕ, ήτοι στο πεδίο δραστηριότητας του ΣΣΕΔ προστέθηκαν και άλλες κατηγορίες ΑΗΗΕ πέρα από αποβλήτων φωτιστικών ειδών και λαμπτήρων.
216. Σήμερα, το ΣΣΕΔ ΦΩΤΟΚΥΚΛΩΣΗ διαχειρίζεται απόβλητα α) εξοπλισμού ανταλλαγής θερμότητας (ΕΑΘ), β) οθονών και εξοπλισμού που περιέχει οθόνες με επιφάνεια μεγαλύτερη των 100 cm², γ) λαμπτήρων, δ) εξοπλισμού μεγάλου μεγέθους (οποιαδήποτε εξωτερική διάσταση μεγαλύτερη από 50 cm), ε) εξοπλισμού μικρού μεγέθους (καμία εξωτερική διάσταση μεγαλύτερη από 50 cm) και στ) εξοπλισμού πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών μικρού μεγέθους (καμία εξωτερική διάσταση μεγαλύτερη από 50 cm).

217. Το ΣΣΕΔ ΦΩΤΟΚΥΚΛΩΣΗ δραστηριοποιείται πανελλαδικά και καλύπτει τόσο την ηπειρωτική χώρα σε όλες τις περιφέρειες καθώς και τη νησιωτική χώρα. Μέχρι τον Δεκέμβριο του έτους 2022 οι εγγεγραμμένες στο ΣΣΕΔ υπόχρεες επιχειρήσεις απαριθμούνταν σε 475 ενώ μέχρι τον Απρίλιο του 2023 ο συνολικός αριθμός εγγεγραμμένων επιχειρήσεων ανήλθε σε 485¹³⁶.

Διάγραμμα 28: Αριθμός συμβεβλημένων υπόχρεων παραγωγών με ΣΣΕΔ ΦΩΤΟΚΥΚΛΩΣΗ

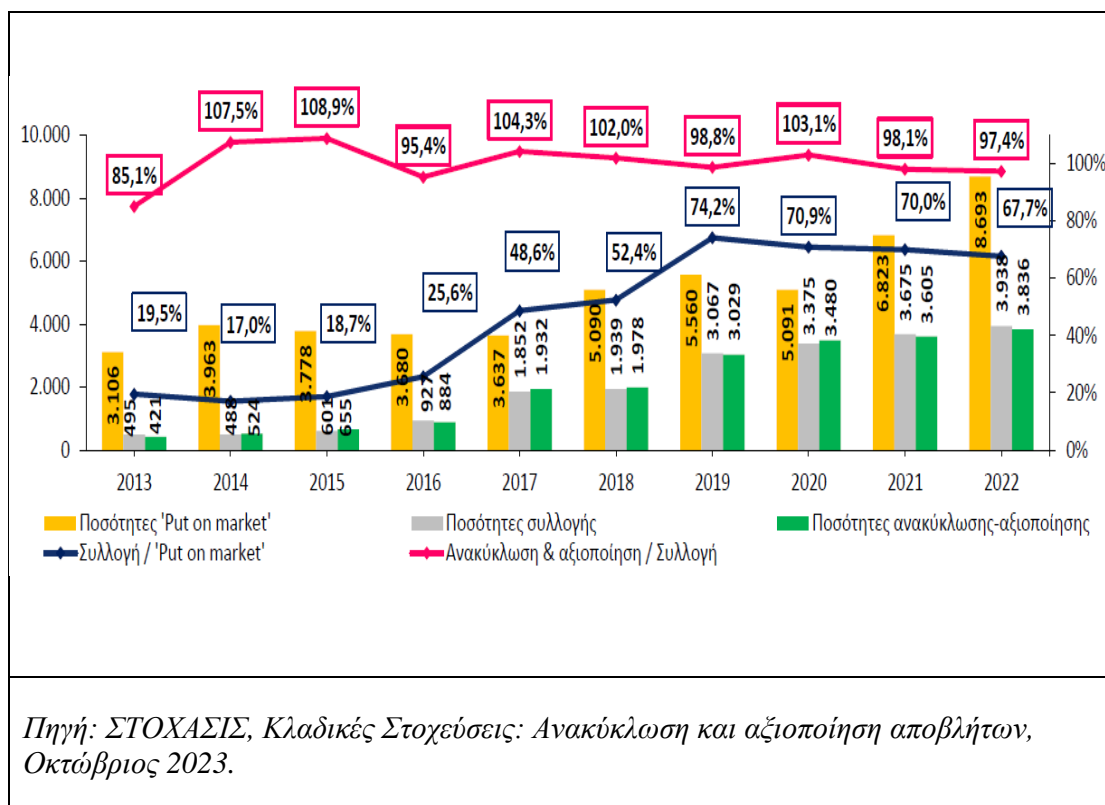
Πηγή: Απολογιστική έκθεση ΣΣΕΔ ΦΩΤΟΚΥΚΛΩΣΗ έτους 2022

218. Το δίκτυο συλλογής του ΣΣΕΔ αναπτύσσεται μέσω 9.276 σημείων συλλογής καταμετρημένων και στις 13 Περιφέρειες της χώρας. Τα σημεία συλλογής του ΣΣΕΔ είναι εγκατεστημένα σε εγκαταστάσεις υπόχρεων παραγωγών εισαγωγέων ΗΗΕ συμβεβλημένων με το ΣΣΕΔ, εμπορικά καταστήματα λιανικής ηλεκτρικού και ηλεκτρολογικού υλικού, δημοτικά καταστήματα, δημόσια κτίρια, σχολεία, δικαστήρια, νοσοκομεία, δημόσιους οργανισμούς, καταστήματα ή χώρους ιδιωτικών επιχειρήσεων (σουπερμάρκετ, τράπεζες, ξενοδοχεία κλπ.), κτλ.
219. Οι συνεργαζόμενοι με το φορέα συλλέκτες – μεταφορείς ΑΗΗΕ είναι οι εταιρείες [...] και [...]. Επιπλέον, το σύστημα είναι συμβεβλημένο και με τις εταιρείες [...] και [...] για συλλογή ΑΗΗΕ στον χώρο των εγκαταστάσεών τους. Προσωρινή αποθήκευση πραγματοποιείται από τους συνεργαζόμενους μεταφορείς ή ανακυκλωτές οι οποίοι διαθέτουν σχετική άδεια καλύπτοντας έτσι όλες τις περιφέρειες της επικράτειας ως προς την προσωρινή αποθήκευση. Συγκεκριμένα, προσωρινή αποθήκευση γίνεται στις εγκαταστάσεις των εταιρειών [...] και [...]. Για την ανακύκλωση των αποβλήτων ΗΗΕ (πλην των λαμπτήρων), το ΣΣΕΔ ΦΩΤΟΚΥΚΛΩΣΗ είναι συμβεβλημένο με τις μονάδες επεξεργασίας [...]. Για την ανακύκλωση των αποβλήτων λαμπτήρων το ΣΣΕΔ είναι συμβεβλημένο με την μονάδα ανακύκλωσης λαμπτήρων [...].

Διάγραμμα 29: Στοιχεία εναλλακτικής διαχείρισης ΑΗΗΕ του ΣΣΕΔ ΦΩΤΟΚΥΚΛΩΣΗ

¹³⁶ Βλ. Απολογιστική έκθεση ΣΣΕΔ ΦΩΤΟΚΥΚΛΩΣΗ έτους 2022.

IV.8. ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΕΚΣΚΑΦΩΝ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΩΝ

220. Τα απόβλητα εκσκαφών, κατασκευών και κατεδαφίσεων είναι από τα πιο βαριά και ογκώδη απόβλητα που παράγονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αντιπροσωπεύουν το 25% – 30% περίπου του συνόλου των παραγόμενων αποβλήτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και αποτελούνται από διάφορα υλικά που μπορούν να ανακυκλωθούν, όπως σκυρόδεμα, σίδερο, τούβλα, γύψο, ξύλο, γυαλί, μέταλλα, πλαστικά, αμίαντο και χώμα.
221. Τα ΑΕΚΚ προκύπτουν από δραστηριότητες όπως η κατασκευή των κτιρίων και των δημοσίων υποδομών, ολική ή μερική κατεδάφιση κτιρίων και υποδομών, ανακαινίσεις κτηρίων ή διαμερισμάτων και η κατασκευή και συντήρηση των οδών. Η ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση των ΑΕΚΚ έχει αξία και δυναμική καθώς η τεχνολογία για το διαχωρισμό και την ανάκτησή τους είναι καλά εδραιωμένη, εύκολα προσβάσιμη και γενικά χαμηλού κόστους και υπάρχει ζήτηση για χρήση των αδρανών υλικών που προέρχονται από τα ΑΕΚΚ σε διάφορα νέα κατασκευαστικά έργα.

IV.8.1 Εγκεκριμένα Συστήματα Διαχείρισης

222. Στην Ελλάδα σήμερα δραστηριοποιούνται δεκατρία (13) εγκεκριμένα από τον Ε.Ο.ΑΝ. ΣΣΕΔ ΑΕΚΚ με ποσοστό κάλυψης της χώρας 92%. Κάθε ΣΣΕΔ ΑΕΚΚ μπορεί να λειτουργήσει μόνο μετά από έγκριση του Ε.Ο.ΑΝ., στην οποία καθορίζεται η εκάστοτε γεωγραφική εμβέλεια του Συστήματος και η οποία μπορεί και να επεκτείνεται με τον ίδιο τρόπο. Οι εγκρίσεις (άδειες) του Ε.Ο.ΑΝ. είναι εξαιτούς διαρκείας και ανανεώνονται, συντρεχουσών των νόμιμων προϋποθέσεων κατά τον ίδιο τρόπο. Συγκεκριμένα, δραστηριοποιούνται τα εξής ΣΣΕΔ:

(α) ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΑΔΡΑΝΩΝ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. με το διακριτικό τίτλο ΑΝΑΒΕ και γεωγραφική εμβέλεια εφαρμογής τους νομούς Θεσσαλονίκης,

- Πέλλας, Πιερίας, Κιλκίς, Ημαθίας, Χαλκιδικής, Δράμας, Ηρακλείου, Καβάλας, Σερρών, Ξάνθης, Ροδόπης, Έβρου, Καστοριάς, Λήμνου, Λέσβου, Σάμου, Λάρισας, Τρικάλων, Φλώρινας, Μαγνησίας και Κοζάνης.
- (β) ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ Ε.Π.Ε. με το διακριτικό τίτλο ΣΑΝΚΕ και γεωγραφική εμβέλεια τους νομούς Εύβοιας, Βοιωτίας και Αττικής, Μαγνησίας, Αρκαδίας, Αχαΐας, Κορίνθου, Κύθνου, Φωκίδας, Αιτωλοακαρνανίας, Αργολίδας, Ζακύνθου, Ηλείας, Θήρας, Λακωνίας, Μήλου, Ρεθύμνου, Ροδόπης.
- (γ) ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΕΚΣΚΑΦΩΝ, ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΩΝ ΑΕ¹³⁷ με το διακριτικό τίτλο ΣΕΔΠΕΚΑΤ και γεωγραφική εμβέλεια το νομό Αττικής.
- (δ) ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΑΕΚΚ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ Α.Ε. με το διακριτικό τίτλο ΑΝΑΚΕΜ και γεωγραφική εμβέλεια τους νομούς Ημαθίας, Θεσσαλονίκης, Κιλκίς, Πέλλας, Πιερίας, Σερρών, Χαλκιδικής, Δράμας, Καβάλας, Ξάνθης, Χανίων, Ροδόπης, Έβρου, Καστοριάς, Λέσβου, Κεφαλληνίας, Λάρισας, Φλώρινας, Αιτωλοακαρνανίας, Ζακύνθου, Κοζάνης, Ιωαννίνων, Λασιθίου, Φωκίδας, Χίου, Εύβοιας, Κέρκυρας, Ηρακλείου, Ρεθύμνου, Αττικής, Μυκόνου, Γρεβενών, Κέρκυρας, Ηρακλείου, Ρεθύμνου, Μυκόνου, Όλες οι Π.Ε. της Περιφέρειας Αττικής, Γρεβενών, Ευβοίας, Αργολίδας, Βοιωτίας, Θεσπρωτίας, Κω, Λήμνου, Πρέβεζας και Ρόδου.
- (ε) ΨΑΡΡΑΣ – ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΕΚΚ Α.Μ.Κ.Ε. με γεωγραφική εμβέλεια την περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και ειδικότερα τους νομούς Ημαθίας, Θεσσαλονίκης, Κιλκίς, Πέλλας, Πιερίας, Σερρών και Χαλκιδικής.
- (στ) ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΑΔΡΑΝΩΝ ΝΟΤΙΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ Α.Μ.Κ.Ε. με το διακριτικό τίτλο ΑΑΝΕΛ και γεωγραφική εμβέλεια τους νομούς Λακωνίας, Κυκλάδων, Μεσσηνίας, Κέρκυρας, Μαγνησίας, Λάρισας και Κεφαλληνίας.
- (ζ) ΣΥΛΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΕΚΣΚΑΦΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ & ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΩΝ – ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΑΕΚΚ ΑΤΤΙΚΗΣ Α.Ε. με διακριτικό τίτλο ΑΝΑΕΚΚ και γεωγραφική εμβέλεια τους νομούς Αττικής και Ιωαννίνων.
- (η) ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΙΑΚΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΑΕΚΚ με διακριτικό τίτλο ΔΑΝΑΕΚΚ και με γεωγραφική εμβέλεια τη νήσο Ρόδο.
- (θ) ΠΕΔΜΕΔΕ ΕΚΟ ΜΟΝ.Ε.Π.Ε με διακριτικό τίτλο ΠΕΔΜΕΔΕ ΕΚΟ και γεωγραφική εμβέλεια τους νομούς Αιτωλοακαρνανίας, Θήρας, Κέρκυρας, Λάρισας, Βοιωτίας, Ευρυτανίας, Ιωαννίνων, Κοζάνης, Μαγνησίας, Πέλλας, Ροδόπης, Σύρου, Τήνου, Χανίων, Χίου και όλες τις Περιφερειακές Ενότητες της Περιφέρειας Αττικής.
- (ι) ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΑΕΚΚ ΑΜΚΕ (ΕΣΑΝ) με γεωγραφική εμβέλεια το νομό Φθιώτιδας.
- (ια) ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΕΚΚ ΑΝΑΚΤΗΣΗ Α.Ε. με διακριτικό τίτλο ΑΝΑΚΤΗΣΗ και γεωγραφική εμβέλεια τους νομούς Θεσσαλονίκης, Χαλκιδικής, Βοιωτίας, Εύβοιας, Αχαΐας, Ηλείας, Αργολίδας, Αρκαδίας, Λακωνίας, Μεσσηνίας, Αττικής, Δωδεκανήσου.
- (ιβ) ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ Α.Ε.(ΣΑΝΕ) με γεωγραφική εμβέλεια η οποία καλύπτει τις ΠΕ Λάρισας, Μαγνησίας, Σποράδων (Ν. Σκιάθος), Βοιωτίας,

---

¹³⁷ Πρόκειται για μια πολυμετοχική επιχείρηση όπου μετέχουν 69 επιχειρήσεις εγγεγραμμένες στο σωματείο χωματουργών Αττικής.

Ευρυτανίας, Ευβοίας, Αιτωλοακαρνανίας, Αχαΐας, Ηλείας, Αρκαδίας, Κορινθίας, Μεσσηνίας, Δυτ. Αττικής, Δυτ. Τομέα Αττικής, Πειραιώς, Νήσων (Ν. Σαλαμίνα), Μήλου (Ν. Σέριφος) και Λασιθίου.

(τυ) ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΚΕ (ΣΑΜΑ) με γεωγραφική εμβέλεια η οποία καλύπτει την ΠΕ Μαγνησίας.

223. Μέχρι τον Ιούνιο του 2021 τα ΣΣΕΔ ΑΕΚΚ κάλυπταν το 90,54% των περιφερειακών ενοτήτων της χώρας, ενώ σύμφωνα με την ΚΥΑ36259/1757/2010 από 1/1/2014 έπρεπε να έχει καλυφθεί όλη η επικράτεια. Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, αυτή τη στιγμή (24.5.2024) τα 13 εγκεκριμένα από τον Ε.Ο.ΑΝ. ΣΣΕΔ ΑΕΚΚ καλύπτουν το 92% της χώρας. Αναλυτικά η γεωγραφική κάλυψη περιφερειακών ενοτήτων ανά ΣΣΕΔ ΑΕΚΚ παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

Διάγραμμα 30: Γεωγραφική Κάλυψη Διαχείρισης ΑΕΚΚ το 2024

ΣΣΕΔ	ΚάλυψησεΠεριφερειακές Ενότητες	ΠοσοστόΚάλυψης Επικράτειας
ΑΝΑΚΕΜ	65	88%
ΣΑΝΚΕ	33	45%
ΠΕΔΜΕΔΕ	28	38%
ΑΝΑΕΚΚ	26	35%
ΑΝΑΒΕ	24	32%
ΣΑΝΕ	22	30%
ΑΑΝΕΛ	16	22%
ΣΕΔΠΕΚΑΤ	12	16%
ΑΝΑΚΤΗΣΗ	11	15%
ΨΑΡΡΑΣ	7	9%
ΔΑΝΑΕΚΚ	1	1%
ΕΣΑΝ	1	1%
ΣΑΜΑ	1	1%
ΣΥΝΟΛΟ		92%

Πηγή: Ε.Ο.ΑΝ.

224. Τα ΣΣΕΔ των ΑΕΚΚ ασκούν τον έλεγχο και την εποπτεία, για την επίτευξη της καλύτερης ανακύκλωσης και τη διαχείριση των συγκεκριμένων αποβλήτων, διαμεσολαβώντας από το σημείο παραγωγής τους μέχρι την τελειωτική διάθεσή τους είτε ως ανακυκλούμενων και επαναχρησιμοποιούμενων υλικών είτε ως ανεπίδεκτων προς τούτο καταλοίπων, που πρέπει να αποτίθενται με οικονομικά και περιβαλλοντικά πρόσφορο τρόπο (π.χ. για την αποκατάσταση ανενεργών λατομείων). Τα ΣΣΕΔ δηλαδή δεν αναλαμβάνουν την συλλογή, μεταφορά και ανακύκλωση των αποβλήτων, αλλά συνεργάζονται με τους παραγωγούς αποβλήτων (εργολάβους ή κυρίους έργων), τους συλλέκτες – μεταφορείς και τους ανακυκλωτές (οι οποίοι κάνουν την ανακύκλωση και παράγουν δευτερογενή προϊόντα) και ελέγχουν αν τηρούνται οι προβλεπόμενες εκ του νόμου διαδικασίες.
225. Σύμφωνα με πλαίσιο της αγοράς εναλλακτικής διαχείρισης των ΑΕΚΚ, κάθε μονάδα επεξεργασίας που εκτελεί εργασίες εναλλακτικής διαχείρισης των ΑΕΚΚ έχει την υποχρέωση να συμβληθεί με εγκεκριμένα ΣΕΔ προκειμένου να λειτουργεί. Το ίδιο ισχύει και για κάθε εγκατάσταση προσωρινής εναπόθεσης, επεξεργασίας, ανακύκλωσης και αξιοποίησης ΑΕΚΚ. Συνεπώς, υπάρχει μία αμφίδρομη σχέση μεταξύ ΣΕΔ και Μονάδας Επεξεργασίας καθώς το ένα εξαρτάται από το άλλο. Το ΣΕΔ πρέπει να είναι συμβεβλημένο έστω με μία Μονάδα και η Μονάδα να έχει συμβληθεί με ένα Σύστημα προκειμένου να πάρει άδεια λειτουργίας. Αξίζει να σημειωθεί ότι μια

Μονάδα μπορεί να συμβληθεί με περισσότερα από ένα Συστήματα βάσει της δυναμικότητάς της, αλλά κάτι τέτοιο δεν είναι σύνηθες.

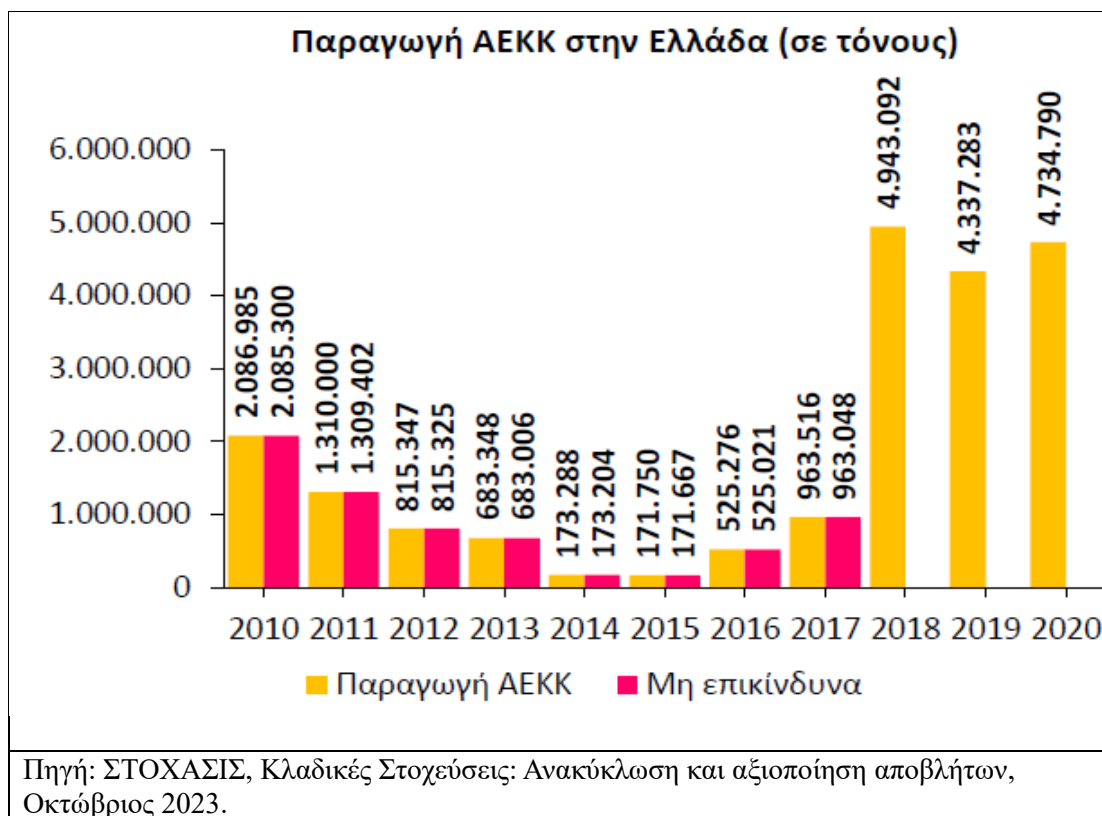
226. Η Μονάδα έχει καθαρά τοπική δραστηριότητα προκειμένου να μην γίνεται μεταφορά υλικών για περιβαλλοντικούς λόγους.
227. Μέχρι την καθιέρωση των πρότυπων συμβάσεων από τον Ε.Ο.ΑΝ. δεν υπήρχε αυστηρά προκαθορισμένος τύπος συμβάσεων μεταξύ ΣΣΕΔ και Μονάδων Επεξεργασίας. Το περιορισμένο, όμως, αντικείμενο των συμβάσεων, η όλη οργάνωση και το κανονιστικό πλαίσιο της ανακύκλωσης, οδηγούσαν πρακτικά σε παρόμοιες, αν όχι πανομοιότυπες συμβάσεις, ανεξαρτήτως Συστήματος, Μονάδων και γεωγραφικής Περιφέρειας.
228. Σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, οι Μονάδες αποθήκευσης, επεξεργασίας και ανακύκλωσης αναλαμβάνουν τα έργα, που εμπίπτουν αρμοδιότητές τους, υπό την εποπτεία και τον έλεγχο του ΣΣΕΔ, με το οποίο συνεργάζονται. Οι παραγωγοί αποβλήτων οφείλουν να συμβάλλονται με ΣΣΕΔ και εν συνεχεία να τα μεταφέρουν σε Μονάδα της επιλογής τους. Οι Μονάδες μπορούν να δέχονται απόβλητα προς επεξεργασία είτε με την επίδειξη από το παραγωγό της σύμβασής τους με το ΣΣΕΔ είτε με εντολή του συμβληθέντος με τον παραγωγό ΣΣΕΔ, προϋποτιθέμενου ότι έχει καταρτισθεί σχετική σύμβαση. Η επιλογή της Μονάδας στην οποία θα οδηγηθούν προς επεξεργασία τα ΑΕΚΚ, ανήκει στον υπόχρεο παραγωγό. Οι Μονάδες δεν αναλαμβάνουν μόνες τους έργα ούτε διαπραγματεύονται με τους παραγωγούς. Οι συμβαλλόμενες με κάθε ΣΣΕΔ Μονάδες, πρέπει να διαθέτουν απαραίτητως σχετική άδεια, εκδιδόμενη από την αρμόδια Αντιπεριφέρεια, για κάθε Περιφερειακή Ενότητα.
229. Η εισφορά (τέλος) που καταβάλουν οι παραγωγοί για κάθε είδος και κατηγορία ΑΕΚΚ, είναι προκαθορισμένη από τον Ε.Ο.ΑΝ. με τιμολόγια που συμπεριλαμβάνονται στην εγκριτική απόφασή του (άδεια) για κάθε ΣΣΕΔ. Οι τιμές ανά είδος και κωδικό περιλαμβάνονται στο υποβαλλόμενο προς έγκριση, ως απαραίτητο το στοιχείο για τη χορήγηση έγκρισης, επιχειρησιακό πρόγραμμα. Κριτήριο για τη διαμόρφωση του εκάστοτε εγκρινόμενου τιμολογίου είναι το κόστος διαχείρισης των ΑΕΚΚ, με βάση το είδος του αποβλήτου και τα εν γένει οικονομοτεχνικά στοιχεία. Η εκάστοτε εγκεκριμένη εισφορά, εισπράττεται από τα ΣΣΕΔ και διανέμεται από αυτά, με επίσης, προκαθορισμένες από τον Ε.Ο.ΑΝ. ποσοστιαίες αναλογίες ανά είδος και κωδικό, ως ακολούθως: (α) 2% στον ίδιο τον Ε.Ο.ΑΝ., (β) στο συμβληθέν ΣΣΕΔ και (γ) στη μονάδα επεξεργασίας. Σημειώνεται ότι η διαδικασία που ακολουθείται για τη διαμόρφωση και έγκριση του κάθε τιμοκαταλόγου από τον Ε.Ο.ΑΝ., είναι ενιαία για όλα τα ΣΣΕΔ αλλά οι εγκρινόμενοι σε κάθε περίπτωση τιμοκατάλογοι μπορεί να διαφέρουν από Σύστημα σε Σύστημα.
230. Βασικό προσδοκώμενο από τα ΣΣΕΔ ΑΕΚΚ είναι να διασφαλίζουν ότι τα παραγόμενα ΑΕΚΚ στην εμβέλεια δράσης τους οδηγούνται προς αξιοποίηση στις κατάλληλες δομές και ότι οι συνεργαζόμενες μονάδες επεξεργασίας ΑΕΚΚ επιτελούν ορθά το έργο τους, ήτοι παραλαμβάνουν τα μη επικίνδυνα ΑΕΚΚ που παράγονται από τους συμβεβλημένους με το φορέα ΣΣΕΔ διαχειριστές ΑΕΚΚ (εργολάβους, εργολήπτες, χωματουργούς, κλπ), τα επεξεργάζονται εντός των προβλεπόμενων από τη νομοθεσία χρονικών ορίων και τα πωλούν ή τα διαθέτουν σύννομα και προς όφελος του περιβάλλοντος.

IV.8.2 Μέγεθος και εξέλιξη ρεύματος

231. Δεδομένου ότι δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για την παραγωγή ΑΕΚΚ της χώρας, ούτε κάποια καθορισμένη, αξιόπιστη μεθοδολογία για τον υπολογισμό τους,

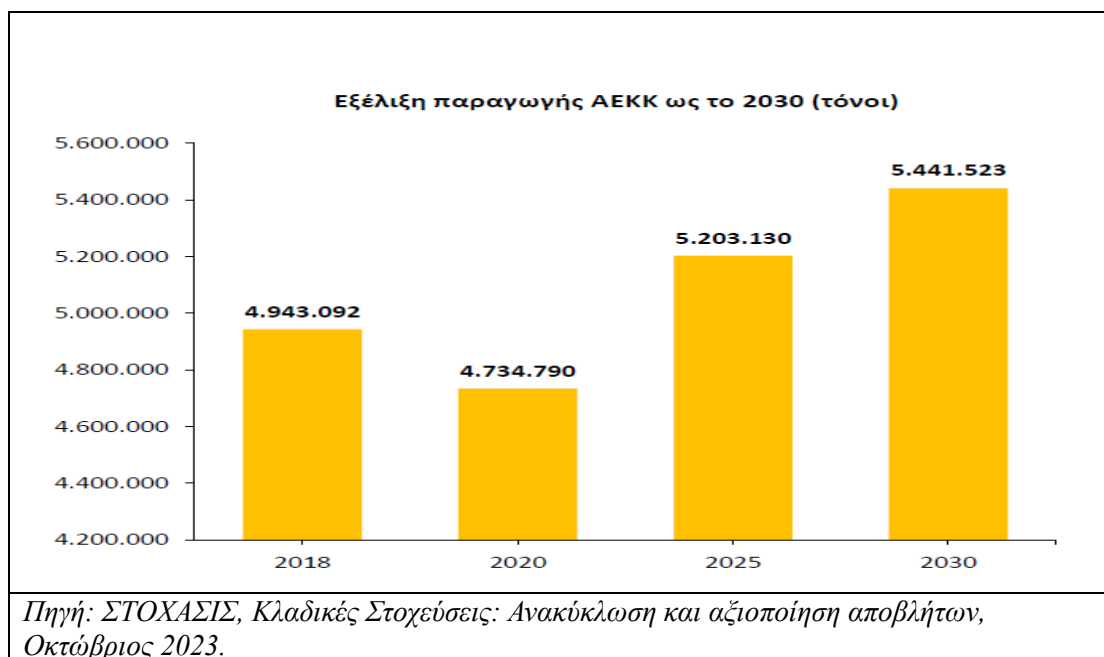
δεν μπορούν να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα για ο μέγεθος της αγοράς και την επίδοση της χώρας ως προς τον θεσμοθετημένο ποσοτικό στόχο. Μια εκτίμηση της παραγωγή ΑΕΚΚ αποτυπώνεται στο επόμενο διάγραμμα.

Διάγραμμα 31: Παραγωγή ΑΕΚΚ στην Ελλάδα (σε τόνους)

232. Στο επόμενο διάγραμμα φαίνεται η εξέλιξη παραγωγής της ΑΕΚΚ έως το 2030 όπως αυτή εκτιμάται στο ΕΣΔΑ 2020-2030. Η παραγωγή ΑΕΚΚ ως το 2030 εκτιμάται ότι θα ακολουθήσει τον αντίστοιχο ρυθμό μεταβολής του πραγματικού ΑΕΠ της χώρας.

Διάγραμμα 32: Εξέλιξη παραγωγής της ΑΕΚΚ έως το 2030 (τόνοι)

V. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

233. Η υπηρεσία απέστειλε ερωτηματολόγια σε 75 επιχειρήσεις, εκ των οποίων οι 25 είναι φορείς συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων (ΣΣΕΔ) και οι 50 μονάδες προσωρινής αποθήκευσης, επεξεργασίας και ανακύκλωσης. Εκ των ανωτέρω απάντησαν όλες στην κατηγορία ΣΕΔ, δηλαδή ελήφθησαν 25 απαντήσεις, ενώ ελήφθησαν 40 απαντήσεις εκ των 50 στις μονάδες προσωρινής αποθήκευσης, επεξεργασίας και ανακύκλωσης.
234. Από τις εν λόγω επιχειρήσεις ζητήθηκαν οικονομικά στοιχεία, πληροφορίες για τις δραστηριότητές τους, η άποψή τους για το επίπεδο ανταγωνισμού στην αγορά, ο προσδιορισμός των εμποδίων εισόδου στην αγορά, κ.α.

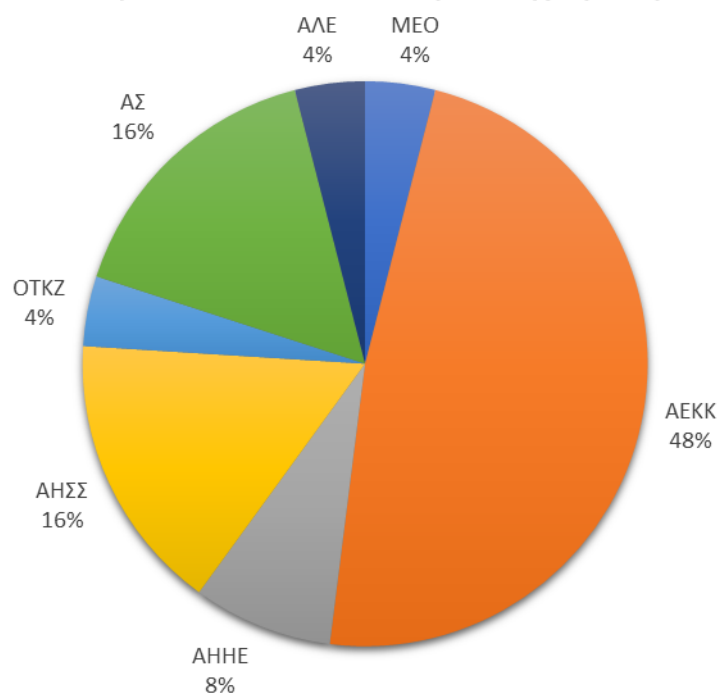
V.1. ΣΣΕΔ

V.1.1 Ταυτότητα δείγματος της έρευνας

235. Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων ΣΣΕΔ (48%, ήτοι 12 επιχειρήσεις) ασχολείται με το ρεύμα των Αποβλήτων Εκσκαφών, Κατασκευών και Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ). Τέσσερα συστήματα (16%) ασχολούνται με τα Απόβλητα Ηλεκτρικών Στηλών (μπαταρίες) & Συσσωρευτών (ΑΗΣΣ), τέσσερα (16%) με τα Απόβλητα Συσκευασιών (ΑΣ), δύο (8%) συστήματα με τα Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού (ΑΗΗΕ), ένα σύστημα (4%) με τα Οχήματα στο Τέλος του Κύκλου Ζωής (ΟΤΚΖ), ένα (4%) με τα Μεταχειρισμένα Ελαστικά Οχημάτων (ΜΕΟ) και ένα (4%) με τα Απόβλητα Λιπαντικών Ελαίων (ΑΛΕ).
236. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στα συστήματα ΑΣ υπάρχει ένα σύστημα όπου λειτουργεί ως Ατομικό Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης και είναι υπόχρεος παραγωγός συσκευασιών μόνο για τα ιδιωτικής ετικέτας και εισαγωγής προϊόντα της ([...]). Τέλος ένα σύστημα ΑΗΣΣ αποφάσισε τη λύση του και είναι υπό εκκαθάριση ([...]).

Διάγραμμα 33: Κατανομή ΣΕΔ ανά ρεύμα

Ρεύματα Εναλλακτικής Διαχείρισης

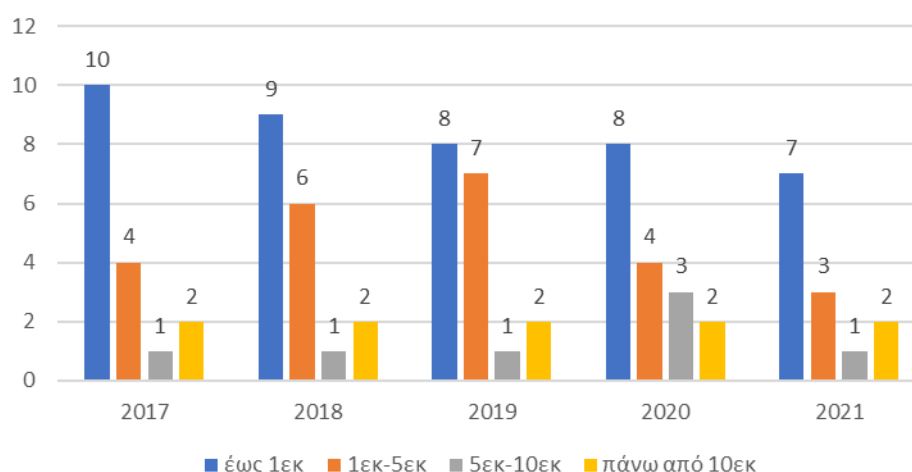
Η πλειοψηφία των ΣΕΔ είναι μικρομεσαίες επιχειρήσεις

237. Από τις απαντήσεις των ΣΕΔ σχετικά με τον κύκλο εργασιών, 3 επιχειρήσεις (...) ξεκίνησαν δραστηριότητα το 2021 οπότε δεν διαθέτουν κύκλο εργασιών για τα προηγούμενα έτη, δύο επιχειρήσεις δεν παρείχαν πληροφορίες για τον κύκλο εργασιών τους [...] μια επιχείρηση βρίσκεται υπό εκκαθάριση (...) και δεν μας παρείχε στοιχεία, ενώ τέλος μια επιχείρηση ξεκίνησε τη λειτουργία της το 2022 (...). Από τα στοιχεία του κύκλου εργασιών των υπόλοιπων επιχειρήσεων για την πενταετία 2017-2021¹³⁸ παρατηρείται ότι η πλειοψηφία των επιχειρήσεων έχει κύκλο εργασιών έως 1εκ €, συγκεκριμένα σε αυτή την κατηγορία έχουμε 10 επιχειρήσεις, το 2017, 9 το 2018, 8 επιχειρήσεις για τα έτη 2019 και 2020 και τέλος 7 συστήματα το 2021. Τέσσερα συστήματα έχουν κύκλο εργασιών μεταξύ 1εκ € και 5εκ € κατά τα έτη 2017 και 2020. Στην αντίστοιχη κατηγορία έχουμε 6 επιχειρήσεις το 2018, 7 το 2019 και 3 το 2021. Ο αριθμός των συστημάτων με μεγαλύτερο κύκλο εργασιών μειώνεται δραστικά, κατά τα έτη 2017-2019 και 2021 ένα σύστημα έχει κύκλο εργασιών 5εκ € - 10εκ €, ενώ το 2020 τρεις επιχειρήσεις ανήκουν σε αυτή την κατηγορία. Τέλος, μόνο 2 συστήματα έχουν κύκλο εργασιών πάνω από 10εκ € για την περίοδο 2017-2021.

Διάγραμμα 34: Πλήθος επιχειρήσεων δείγματος ανά τάξη μεγέθους συνολικού κύκλου εργασιών

¹³⁸ Εκτός από τις επτά επιχειρήσεις για τις οποίες δεν διαθέτουμε στοιχεία για το σύνολο της περιόδου, από τις υπόλοιπες 18 κάποιες δεν μας παρείχαν στοιχεία για τα έτη 2017, 2020 και 2021, συγκεκριμένα μία επιχείρηση το 2017, μία άλλη το 2020 και επτά επιχειρήσεις το 2021.

Συνολικός κύκλος εργασιών

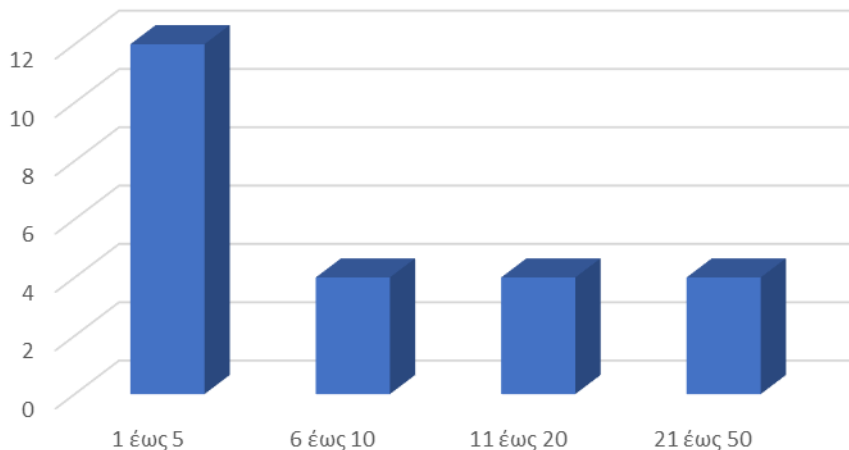
238. Από τις απαντήσεις 24 συστημάτων αναφορικά με τον αριθμό των εργαζομένων που απασχολούν¹³⁹, δώδεκα συστήματα έχουν μέχρι 5 εργαζομένους, 4 συστήματα μεταξύ 6 και 10 εργαζομένων, άλλα 4 έχουν 11-20 εργαζομένους και τέλος 4 έχουν περισσότερους από 20 αλλά λιγότερους από 50 εργαζομένους.

239. Αναφορικά με τον αριθμό των εργαζομένων που απασχολούνται στην εναλλακτική διαχείριση μόνο οι 16 από τις 25 επιχειρήσεις απάντησαν. Οι δώδεκα (12) επιχειρήσεις απασχολούν όλο το διαθέσιμο προσωπικό στην εναλλακτική διαχείριση, ενώ για τις υπόλοιπες τέσσερις η πλειοψηφία του προσωπικού απασχολείται στην εναλλακτική διαχείριση.

Διάγραμμα 35: Πλήθος επιχειρήσεων δείγματος ανά τάξη μεγέθους αριθμού εργαζομένων

¹³⁹ Τα 24 από τα 25 συστήματα παρείχαν τον αριθμό των εργαζομένων (η [...] δεν παρείχε αριθμό εργαζομένων).

Αριθμός εργαζομένων

V.1.2 Τρόπος Λειτουργίας και παρεμβάσεις στη λειτουργία του κλάδου

Η πλειονότητα αναφέρει ο τρόπος λειτουργίας και αδειοδότησης των ΣΕΔ είναι διαφανής και αξιόπιστος

240. Τα ΣΕΔ ερωτήθηκαν αν ο τρόπος λειτουργίας και αδειοδότησής τους από τον Ε.Ο.ΑΝ είναι αποτελεσματικός και χαρακτηρίζεται από διαφάνεια και αξιοπιστία.
241. Η πλειονότητα των επιχειρήσεων επισημαίνει ότι ο τρόπος λειτουργίας και αδειοδότησης των ΣΕΔ είτε ατομικών είτε συλλογικών είναι διαφανής και αξιόπιστος καθώς βασίζεται στην υπάρχουσα νομοθεσία.
242. Ωστόσο, κάποιες επιχειρήσεις αναφέρουν ότι υπάρχει άνιση μεταχείριση μεταξύ των ΣΣΕΔ είτε σε επίπεδο εγκρίσεων είτε σε επίπεδο επεκτάσεων γεωγραφικής εμβέλειας. Επίσης αναφέρθηκε ότι η έλλειψη προσωπικού στον Ε.Ο.ΑΝ. δημιουργεί κενά στην διαφάνεια και την αξιοπιστία. Μια επιχείρηση ([...]) ανέφερε ότι η αξιοπιστία και η διαφάνεια στην αδειοδότηση θα μπορούσε να διασφαλιστεί αν στις επιτροπές του Ε.Ο.ΑΝ. συμμετείχαν και εκπρόσωποι των διαχειριστών των αποβλήτων.
243. Αναφορικά με την αποτελεσματικότητα οι επιχειρήσεις ανέφεραν ότι ο Ε.Ο.ΑΝ. δεν λειτουργεί αποτελεσματικά, καθώς παρατηρούνται μεγάλες καθυστερήσεις στην αξιολόγηση των φακέλων αδειοδότησης ή/και επέκτασης γεωγραφικής εμβέλειας λόγω έλλειψης προσωπικού. Κατ' επέκταση, όπως επεσήμανε μια επιχείρηση στον ρεύμα των ΑΕΚΚ, να είναι ασύμφορη η οποιαδήποτε απόπειρα γεωγραφικής επέκτασης ή η σύναψη νέων συνεργασιών ([...]).
244. Τέλος, δύο επιχειρήσεις δεν απάντησαν αναφορικά με την αξιοπιστία, την διαφάνεια και την αποτελεσματικότητα του Ε.Ο.ΑΝ. ([...] και [...]), ενώ μία δεν έδωσε σχετική απάντηση ([...])¹⁴⁰.

¹⁴⁰ «Οι έλεγχοι των ΣΣΕΔ τη υπό εξέταση αγοράς από την αρμόδια εποπτεύουσα αρχή δεν είναι πλήρεις και θα μπορούσαν να βελτιωθούν σημαντικά έτσι ώστε να διασφαλίζεται η ισότιμη και διαφανής αντιμετώπιση των συστημάτων.»

Η πλειονότητα θεωρεί ότι η αγορά διαχείρισης αποβλήτων και ανακύκλωσης στην Ελλάδα λειτουργεί ελεύθερα και απρόσκοπτα

245. Τα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων ερωτήθηκαν αν η αγορά στον κλάδο διαχείρισης αποβλήτων και ανακύκλωσης στην Ελλάδα λειτουργεί ελεύθερα και απρόσκοπτα ή παρεμβατικά (ερώτηση 19).
246. Από τις απαντήσεις προκύπτει ότι η πλειονότητα των ερωτηθέντων (15/25) θεωρεί ότι η αγορά λειτουργεί ελεύθερα και απρόσκοπτα, καθώς οι επιχειρήσεις έχουν τη δυνατότητα να δραστηριοποιηθούν στον κλάδο εφόσον καλύπτουν τις προϋποθέσεις τις νομοθεσίας.
247. Κάποιοι ωστόσο επεσήμαναν ότι η διαχείριση των αποβλήτων είναι ένα δυναμικό σύστημα γι' αυτό απαιτείται προσπάθεια για την ενίσχυση της ελευθερίας μέσω της ευαισθητοποίησης του κοινού, της αύξησης χρηματοδότησης καθώς και της βελτίωσης των υποδομών.
248. Μια επιχείρηση στο ρεύμα ΑΗΣΣ ([...]) ανέφερε ότι την τελευταία δεκαετία η αγορά λειτουργεί ελεύθερα κάτι που δεν συνέβαινε στο παρελθόν. Τέλος μια επιχείρηση ΑΗΗΕ ([...]), επεσήμανε ότι αν και ο κλάδος λειτουργεί ελεύθερα με την ισχύουσα νομοθεσία να προστατεύει την ελευθερία της αγοράς, αυτό μπορεί κάποιες φορές να έχει αρνητική έννοια καθώς υπάρχουν διαπιστωμένες πρακτικές μη σύννομης διακίνησης αποβλήτων από εμπλεκόμενους στη διαχείριση αποβλήτων. Τέλος, δύο συστήματα ([...] και [...]) σημείωσαν ότι δεν γνωρίζουν αν ο κλάδος της εναλλακτικής διαχείρισης λειτουργεί ελεύθερα και χωρίς προβλήματα, αλλά αυτό ισχύει για το ρεύμα που δραστηριοποιούνται.
249. Στον αντίποδα, πέντε επιχειρήσεις πιστεύουν ότι η αγορά λειτουργεί αρκετά παρεμβατικά δημιουργώντας προβλήματα. Οι τέσσερις επιχειρήσεις που ανήκουν στο ρεύμα ΑΕΚΚ σημείωσαν τα παρακάτω ζητήματα:
- Δυσκολία σύναψης συνεργασιών με μεταφορείς και παραγωγούς
  - Έλλειψη αγοράς παραγόμενων δευτερογενών υλικών και απουσία πολιτικού και θεσμικού πλαισίου που αποτρέπει τη διαμόρφωση μιας τέτοιας αγοράς και κατ' επέκταση την χρήση των δευτερογενών υλικών από ΑΕΚΚ και
  - Μη τήρηση της νομοθεσίας για την εναλλακτική διαχείριση των ΑΕΚΚ των δημοσίων τεχνικών έργων από πλευράς δημοσίων υπηρεσιών, οργανισμών και αυτοδιοίκησης.
250. Η [...] ανέφερε ότι το ρεύμα συσκευασιών και αποβλήτων συσκευασιών παρουσιάζει προβλήματα λόγω της δεσπίζουσας θέσης που κατέχει ένα ΣΣΕΔ ([...]). Το εν λόγω ΣΣΕΔ αποτελούσε αρχικά μονοπώλιο στην αγορά (πριν την έγκριση του δευτέρου συστήματος στην αγορά συσκευασιών).
251. Στην κατηγορία «Άλλο», ένα ΣΣΕΔ ΑΕΚΚ ([...]) σημείωσε ότι η αγορά δεν θα έπρεπε να λειτουργεί ελεύθερα, ωστόσο οι έλεγχοι από τους αρμόδιους φορείς για την τήρηση των κανονισμών είναι ελλιπείς έως και ανύπαρκτοι και ότι οι πολιτικές και τα μέτρα είτε δεν εφαρμόζονται είτε αργούν να εφαρμοστούν με αποτέλεσμα οι επιχειρήσεις να μην λειτουργούν αποτελεσματικά. Ένα άλλο ΣΣΕΔ ΑΕΚΚ ([...]) σημείωσε ότι η επιβολή εισφοράς στους παραγωγούς αποβλήτων εγείρει θέμα ανισότητας όρων μεταξύ καταβαλλόντων και διαφευγόντων την εισφορά. Από την άλλη τα ΣΣΕΔ ως εποπτικός μηχανισμός για τον καθορισμό του ύψους των εισφορών δεν θα επιδιώξουν ύψος εισφορών τέτοιο, ώστε να αποτρέπει την εγγραφή παραγωγών σ' αυτό, ακόμη και αν δεν υπήρχε το εγκριτικό στάδιο του Ε.Ο.ΑΝ.. Εξάλλου, βάσει του νομοθετικού πλαισίου ο μη κερδοσκοπικός χαρακτήρας του ΣΣΕΔ συμβάλλει προς την κατεύθυνση του καθορισμού των εισφορών με βάση τα κοστολογικά δεδομένα.

252. Τέλος, δύο εκ των ερωτώμενων ΣΣΕΔ ([...] και [...]) δεν απάντησαν στην εν λόγω ερώτηση, ενώ ένα τρίτο σημείωσε ότι δεν γνωρίζει αν υπάρχει παρεμβατισμός στη λειτουργία του κλάδου διαχείρισης αποβλήτων και ανακύκλωσης στην Ελλάδα ([...]).
253. Σχηματικά το πλήθος των απαντήσεων έχει ως εξής.

Διάγραμμα 36: Απόψεις ερωτηθέντων σχετικά με τη λειτουργία της αγοράς

V.1.3 Βαθμός ανταγωνισμού

Η πλειονότητα αναφέρει ότι υπάρχει γνήσιος ανταγωνισμός στην αγορά ωστόσο, ορισμένοι αναφέρονται σε συμφωνίες αποκλειστικότητας

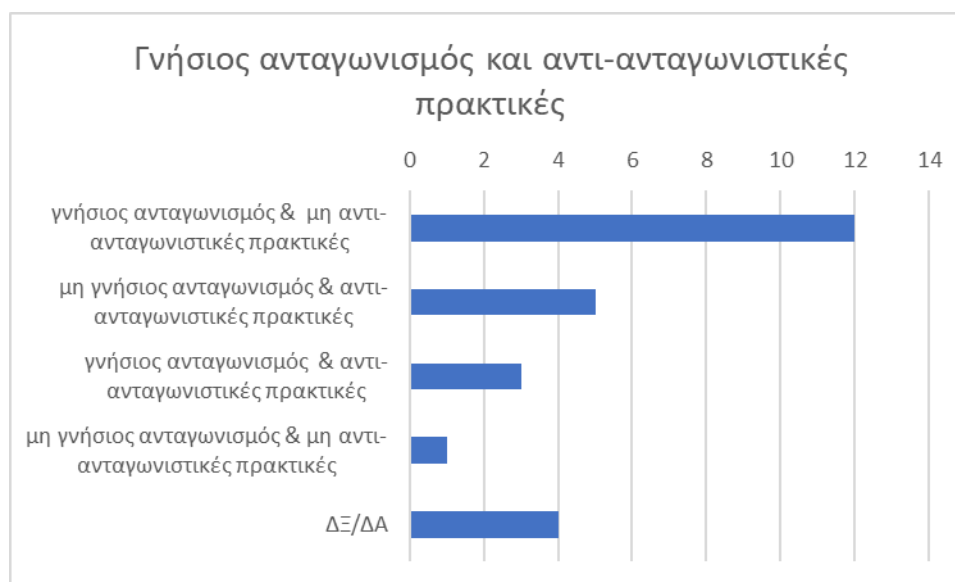
254. Από το σύνολο των 21 επιχειρήσεων¹⁴¹ οι δώδεκα (12) ανέφεραν ότι στην αγορά υπάρχει γνήσιος ανταγωνισμός και δεν παρατηρούνται αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές. Πέντε (5) επεσήμαναν ότι δεν υπάρχει γνήσιος ανταγωνισμός αλλά παρατηρούνται αθέμιτες πρακτικές στην αγορά. Συγκεκριμένα, οι δύο εξ αυτών δεν διευκρίνισαν τις αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές ([...] και [...]). Μία ανέφερε ότι αυτές προκύπτουν από ΣΣΕΔ με πανελλαδική εμβέλεια σε βάρος ΣΣΕΔ με τοπική εμβέλεια ([...]) ενώ μια άλλη επιχείρηση ([...]) ανέφερε ότι αυτές οι πρακτικές είναι δυνατό να θεωρηθούν ως εκβιασμός καθώς υπάρχουν συστήματα που υποχρεώνουν τις μονάδες να υπογράφουν «συμβάσεις με ρήτρα αποκλειστικότητας, δηλαδή ρήτρα που απαγορεύει στην μονάδα να συμβληθεί με άλλο σύστημα (με ποινική ρήτρα μάλιστα)». Τέλος, μια επιχείρηση ([...]) επεσήμανε την ύπαρξη καταγγελιών (προφορικών) για αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές

¹⁴¹ Από τις 25 επιχειρήσεις, μία δεν απάντησε στην σχετική ερώτηση ([...]), η απάντηση μιας άλλης επιχείρησης δεν είναι σχετική με την ερώτηση ([...]), μια άλλη βρίσκεται υπό εκκαθάριση ([...]), ενώ μία δεν έχει γνώση επί του θέματος ([...]).

στο ρεύμα που δραστηριοποιείται (συσκευασίες) λόγω της δεσπόζουσας θέσης μια επιχείρησης, της [...].

255. Τρεις εκ των ερωτηθεισών επιχειρήσεων σημείωσαν ότι υπάρχει γνήσιος ανταγωνισμός στην αγορά αλλά παρατηρούνται αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές. Συγκεκριμένα, δυο ΣΣΕΔ ΑΕΚΚ ([...] και [...]) ανέφεραν ότι οι αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές είναι αποτέλεσμα του αυθαίρετου καθορισμού των εισφορών ανά ρεύμα ΑΕΚΚ, οι οποίες συνήθως είναι πολύ χαμηλότερες από το πραγματικό κόστος επεξεργασίας, της ανεξέλεγκτης διάθεσης των ΑΕΚΚ στο περιβάλλον και άρνησης καταπολέμησης αυτής της παραβατικότητας. Επίσης, επεσήμαναν ότι οι πρακτικές αυτές οφείλονται στις διαφοροποιήσεις των τιμοκαταλόγων των ΣΣΕΔ, στους καταχρηστικούς όρους στις συμβάσεις στο σύστημα ΑΕΚΚ και στη γραφειοκρατία που καθυστερεί τις επεκτάσεις των συστημάτων σε νέες περιφέρειες. Επιπλέον, η επιχείρηση που ανήκει στο ρεύμα [...] ([...]) σημείωσε ότι οι αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές οφείλονται στην δραστηριοποίηση επιχειρήσεων και/ή ιδιωτών χωρίς σχετική άδεια, που εκμεταλλεύονται προϊόντα σκραπ χωρίς να υπόκεινται σε ελέγχους.
256. Τέλος μια επιχείρηση που δραστηριοποιείται στο ρεύμα ΑΗΣΣ ([...]) δεν έχει παρατηρήσει αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές αλλά επισημαίνει προβλήματα που εμποδίζουν την ύπαρξη γνήσιου ανταγωνισμού στο σχετικό ρεύμα. Τα προβλήματα αυτά ανακύπτουν από την μη ακριβή αποτύπωση της αγοράς (αποτέλεσμα αυτού είναι η εισφοροδιαφυγή) και την παράνομη διακίνηση και διαχείριση αποβλήτων συσσωρευτών μόλυβδου – οξέος, επισημαίνοντας την αναγκαιότητα θέσπισης σχετικής νομοθεσίας αλλά και στοχευμένων ελέγχων από τον Ε.Ο.ΑΝ..
257. Σχηματικά οι απαντήσεις των επιχειρήσεων κατηγοριοποιημένες παρουσιάζονται στο κάτωθι σχήμα.

Διάγραμμα 37: Απόψεις ερωτηθέντων σχετικά με την ύπαρξη γνήσιου ανταγωνισμού και αντι-ανταγωνιστικών πρακτικών

Διάφοροι παράγοντες συμβάλλουν στην απόκτηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος και ισχύος στην αγορά

258. Στην ερώτηση αναφορικά με τους παράγοντες που μπορεί να συμβάλλουν στην απόκτηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος και την κατοχή ισχύος στην αγορά, τα ΣΕΔ επεσήμαναν μια σειρά από παράγοντες.

259. Συγκεκριμένα, ανέφεραν ότι τέτοιοι παράγοντες μπορεί να είναι η καλή οργάνωση, λειτουργία και αξιοπιστία του ΣΣΕΔ αλλά και η ωρίμανση της επιχείρησης. Επιπρόσθετα στην απόκτηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος μπορεί να συμβάλει η κατάρτιση των στελεχών, η συνέπεια του ΣΣΕΔ στις υποχρεώσεις του, η καλή γνώση του αντικειμένου και των συνθηκών που επικρατούν στην αγορά, η ενημέρωση και η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών και η υποστήριξη των συνεργαζόμενων μονάδων στην εφαρμογή αποτελεσματικών μεθόδων διαχείρισης καθώς και η τήρηση της ισχύουσας νομοθεσίας.
260. Επίσης ανέφεραν ότι σημαντικός παράγοντας είναι η γεωγραφική εμβέλεια στην οποία δραστηριοποιείται μια επιχείρηση αλλά και η επέκταση του δικτύου συνεργαζόμενων μονάδων αναφορικά με την συλλογή, μεταφορά και επεξεργασία. Τέλος, συντελεστές για την απόκτηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος θα μπορούσε να θεωρηθεί η ποιότητα των τελικών προϊόντων, η διεύρυνση της αγοράς ανακυκλώσιμων υλικών, η αποτελεσματική διαχείριση αποβλήτων σε συνδυασμό με τις οικονομίες κλίμακος, η χαμηλή χρηματική εισφορά έναντι των ανταγωνιστών, ο μεγάλος αριθμός συμβεβλημένων μονάδων ανακύκλωσης καθώς και η αύξηση του κύκλου εργασιών του ΣΣΕΔ. Αξίζει να σημειωθεί ότι ένα ΣΣΕΔ (...) τόνισε ότι η απόκτηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος και κατοχή ισχύος δημιουργείται από την δεσπόζουσα θέση ενός ΣΣΕΔ (...) καθώς και έλλειψης διαφοροποίησης μεταξύ χρηματικών εισφορών μεταξύ των ΣΣΕΔ στο ρεύμα συσκευασιών (η οποία ωστόσο έχει πλέον εκλείψει τελευταία μέσω της παρέμβασης του Ε.Ο.ΑΝ.).
261. Υπάρχουν ωστόσο τρεις επιχειρήσεις που ανέφεραν ότι δεν υφίσταται ανταγωνιστικό πλεονέκτημα αφού πρόκειται για μη κερδοσκοπικές επιχειρήσεις, δύο εξ αυτών ανήκουν στο ρεύμα ΑΕΚΚ (...) και (...) ενώ η τρίτη ανήκει στο ρεύμα συσκευασιών (...). Άλλες δύο επιχειρήσεις ανέφεραν ότι στο ρεύμα αποβλήτων ΑΗΣΣ δεν υπάρχει ανταγωνισμός καθώς ο αριθμός των επιχειρήσεων είναι περιορισμένος και δεν υπάρχει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα κάποιας επιχείρησης (...) και (...).¹⁴²

Η πλειονότητα δεν θεωρεί ότι η αρχή της εγγύτητας δημιουργεί προβλήματα στον ανταγωνισμό

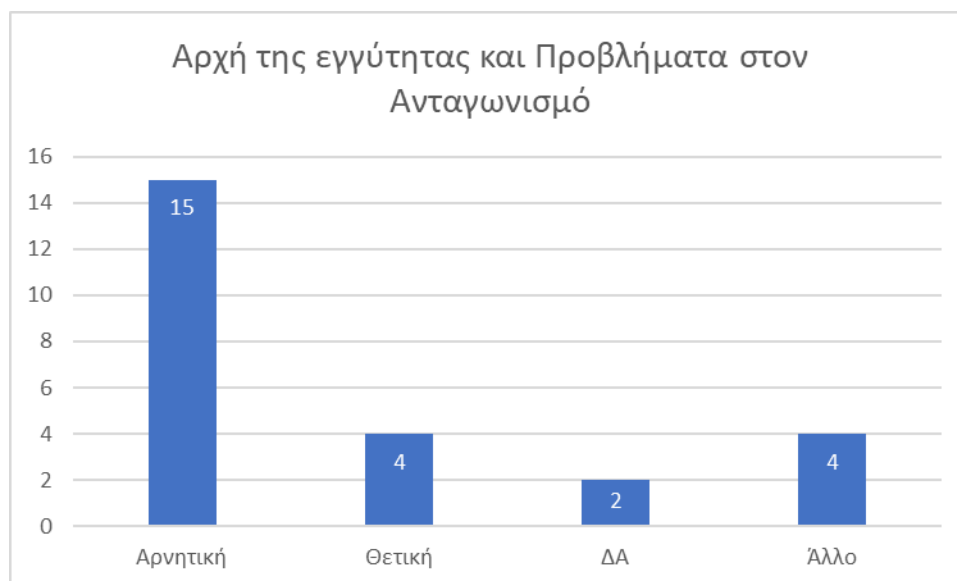
262. Τα ΣΣΕΔ ερωτήθηκαν αν η αρχή της εγγύτητας προκαλεί προβλήματα ως προς τον ανταγωνισμό. Η αρχή της εγγύτητας σύμφωνα με το άρθρο ν. 4819/2021 (ενσωμάτωση του άρθρου 16 της οδηγίας 2008/98/ΕΚ) ορίζει ότι η διαχείριση των αποβλήτων θα πρέπει να γίνεται σε εγκατάσταση που βρίσκεται πλησιέστερα στην περιοχή στην οποία παρήχθησαν (βλ. σχετικά Ενότητα ΙΙΙ.Β).
263. Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων ΣΕΔ (15 από τις 25), δεν έχει παρατηρήσει προβλήματα ως προς τον ανταγωνισμό καθώς εκ του νόμου απαιτείται η διαχείριση των αποβλήτων σύμφωνα με την αρχή της εγγύτητας και θεωρείται αυτονόητη η εφαρμογή της για οικονομικούς αλλά και για περιβαλλοντικούς λόγους.
264. Μία εξ αυτών (...) αν και δεν θεωρεί ότι υπάρχουν ζητήματα ανταγωνισμού ως αποτέλεσμα της αρχής της εγγύτητας, επεσήμανε ότι έχει ανακύψει το ειδικότερο ζήτημα διαχείρισης των γυάλινων συσκευασιών λόγω της κατάργησης της υποχρέωσης των παραγωγών γυάλινων φιαλών να παραλαμβάνουν τις προς ανακύκλωση φιάλες. Συγκεκριμένα, η (...) αναφέρει ότι η μοναδική υαλουργία που λειτουργεί στην Ελλάδα

¹⁴² Μια επιχείρηση βρίσκεται υπό εκκαθάριση και επομένως δεν απάντησε (...), ενώ η απάντηση μιας άλλης δεν είναι σχετική με την ύπαρξη ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος (...) και μία τρίτη δεν έχει γνώση για τους παράγοντες που μπορεί να συμβάλουν στην απόκτηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος και την κατοχή ισχύος στην αγορά (...).

(BA ΥΑΛΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΑΣ ΜΟΝ. ΑΕ, πρώην ΓΙΟΥΛΑ Α.Ε.), δεν παραλαμβάνει γυάλινες συσκευασίες προς ανακύκλωση από όλες τις επιχειρήσεις στην Ελλάδα (καθόσον έχει ορίσει πολύ περιοριστικές προδιαγραφές αλλά και μικρές ποσότητες για να αποδέχεται τις προς ανακύκλωση γυάλινες συσκευασίες), οπότε η πλειοψηφία των ποσοτήτων των γυάλινων συσκευασιών προς ανακύκλωση, οδηγούνται για ανακύκλωση στη Βουλγαρία (όπου μεταξύ άλλων έχει μονάδες ανακύκλωσης και ο Όμιλος BA (με web site www.baglass.com)).

265. Το εν λόγω ζήτημα πιθανόν προκλήθηκε με την κατάργηση της παραγράφου 1 του Άρθρου 12 του νόμου 2939/2001, η οποία έγινε από το άρθρο 12 του νόμου 4496/2017. Έως την κατάργηση της εν λόγω διάταξης, οριζόταν ρητώς (στο άρθρο 12 του νόμου 2939/2001) ότι οι διαχειριστές των συσκευασιών έχουν ευθύνη για την παραλαβή από εγκεκριμένους χώρους ή εγκαταστάσεις των αποβλήτων συσκευασίας και να το χρησιμοποιούν για την παραγωγή νέων προϊόντων (ανακύκλωση - ανάκληση υλικών). Με την κατάργηση της εν λόγω υποχρέωσης, οι κατασκευαστές συσκευασιών (όπως η υαλουργία) δεν έχουν την ευθύνη να παραλαμβάνουν τα προς ανακύκλωση υλικά συσκευασιών. Συνεπεία τούτου, οι ποσότητες των γυάλινων συσκευασιών που συλλέγονται προωθούνται για ανακύκλωση (σχεδόν στο σύνολό τους) στη Βουλγαρία.
266. Αντιθέτως, τέσσερις (4) επιχειρήσεις ανέφεραν την ύπαρξη ζητημάτων ως προς τον ανταγωνισμό, τρεις εκ των οποίων ανήκουν στο ρεύμα ΑΕΚΚ και μία στο ρεύμα ΑΗΣΣ. Συγκεκριμένα η μία επιχείρηση ανέφερε ότι οι παραγωγοί δεν τηρούν την αρχή της εγγύτητας κατά την διαχείριση των αποβλήτων χωρίς να διευκρινίζει τους λόγους ([...]), μια άλλη ότι οι πολίτες προσπαθούν να αποφύγουν το κόστος της ανακύκλωσης εξαιτίας της οικονομικής κρίσης και επομένως επηρεάζεται ο ανταγωνισμός ([...]) και η τρίτη επιχείρηση ότι παραγωγοί με την κάλυψη του ΣΣΕΔ απορρίπτουν εντός αστικού ιστού τα απόβλητα και δεν τα προωθούν σε μονάδα ανάκτησης, παραβιάζοντας την αρχή της εγγύτητας ([...]). Μια επιχείρηση στο ρεύμα ΑΗΣΣ επεσήμανε ότι η αρχή της επηρεάζει το σχέδιο διαχείρισης της εταιρείας και την επιλογή συνεργατών ([...]).
267. Δύο επιχειρήσεις δεν έδωσαν κάποια απάντηση σχετικά με την αρχή της εγγύτητας και τα ζητήματα ανταγωνισμού που μπορεί να προκύψουν ([...]) και [...] η οποία βρίσκεται υπό εκκαθάριση).
268. Στην κατηγορία «Άλλο» περιλαμβάνονται τέσσερα ΣΣΕΔ τα οποία δεν έδωσαν σχετικές απαντήσεις. Η μία εταιρεία προτείνει την θέσπιση παρεκκλίσεων από την αρχή της εγγύτητας και ειδικότερα την διασυνοριακή εφαρμογή της με στόχο την βέλτιστη εξυπηρέτηση των ελληνικών εταιρειών ανά την ελληνική επικράτεια. ([...]). Ένα ΣΣΕΔ ([...]) παρέθεσε τον ορισμό της αρχής της εγγύτητας, ενώ ένα άλλο ([...]) ανέφερε τις περιοχές δραστηριοποίησης του. Το τελευταίο ΣΣΕΔ ([...]) ανέφερε ότι τα κέντρα επεξεργασίας μπορούν να παραλάβουν απόβλητα από οποιαδήποτε περιφέρεια της χώρας ανεξάρτητα από την έδρα τους.

Διάγραμμα 38: Η αρχή της εγγύτητας και τα προβλήματα στον ανταγωνισμό

V.1.4 Εμπόδια εισόδου

Η πλειονότητα θεωρεί ότι υπάρχουν νομικά εμπόδια εισόδου νέων επιχειρήσεων στην αγορά

269. Ως προς την ύπαρξη εμποδίων εισόδου νέων επιχειρήσεων εξαιτίας του υπάρχοντος ρυθμιστικού πλαισίου η πλειονότητα των ερωτώμενων επεσήμανε την ύπαρξη τέτοιων εμποδίων.

270. Συγκεκριμένα, οι 16 από τις 25 επιχειρήσεις σημείωσαν την ύπαρξη πολλαπλών εμποδίων εισόδου επιχειρήσεων.

(α) Τέσσερις εξ αυτών ανέφεραν ότι σημαντικό εμπόδιο αποτελεί η **αδειοδότηση** για την άσκηση δραστηριότητας η οποία καθυστερεί σημαντικά, ενώ μια ([...]) διευκρινίζει ότι αυτό οφείλεται στην ελλιπή οργάνωση και στελέχωση του Ε.Ο.ΑΝ.. Συναφώς, ως εμπόδια εισόδου αναφέρθηκαν οι νομικές υποχρεώσεις, οι διοικητικές και γενικά διαδικαστικές διαδικασίες για την δραστηριοποίηση σε ένα σύστημα και η τήρηση των όρων και των προϋποθέσεων που θέτει το κάθε ΣΣΕΔ.

(β) Πέντε επιχειρήσεις σημείωσαν ότι υπάρχουν **οικονομικά εμπόδια** όπως το υψηλό κόστος εισόδου, το ύψος των τελών, καταβολή ποσού εγγύησης επίτευξης στόχων ή η χρηματική ποινή.

(γ) Τρεις επιχειρήσεις επεσήμαναν ότι η μη βιωσιμότητα μιας επένδυσης αποτελεί εμπόδιο εισόδου νέων επιχειρήσεων.

(δ) Επίσης, ως εμπόδια εισόδου αναφέρθηκαν η **έλλειψη κινήτρων για τη διάθεση δευτερογενών υλικών** στην αγορά και η διαφοροποίηση του προϊόντος ειδικά στα συστήματα ΑΕΚΚ (χωρίς ωστόσο να διευκρινιστεί αυτή η δήλωση).

(ε) Τέλος, η παραβατικότητα αλλά και μη δυνατότητα επιβολής της ανακύκλωσης ως υποχρεωτικής μπορούν να αποτελέσουν εμπόδια εισόδου σύμφωνα με τους ερωτώμενους.

271. Στον αντίποδα, 6 επιχειρήσεις δεν θεωρούν ότι υπάρχουν εμπόδια εισόδου, εφόσον τηρείται το νομοθετικό πλαίσιο και οι υποχρεώσεις που αυτό θέτει, ενώ μια άλλη ([...])

επεσήμανε ότι το ρυθμιστικό πλαίσιο όχι μόνο δεν εμποδίζει τις νέες επιχειρήσεις να δραστηριοποιηθούν στον κλάδο αλλά τις υποστηρίζει.¹⁴³

V.1.5 Αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές

Η πλειονότητα δεν έχει παρατηρήσει εναρμονισμένες πρακτικές στην αγορά

272. Στην ειδικότερη ερώτηση σχετικά με εναρμονισμένες και μη δικαιολογημένες από άποψη συνθηκών αγοράς πρακτικές μεταξύ υπόχρεων, ΣΕΔ ή και άλλων φορέων-επιχειρήσεων, η πλειονότητα των επιχειρήσεων απαντά αρνητικά (15 απαντήσεις επί συνόλου 22).¹⁴⁴

273. Από τις υπόλοιπες επιχειρήσεις, επτά επιχειρήσεις έχουν παρατηρήσει εναρμονισμένες πρακτικές, εκ των οποίων οι δύο δεν διευκρινίσαν περαιτέρω το είδος πρακτικών ([...]) και [...]). Από τις πέντε που παρείχαν πληροφορίες για τις πρακτικές οι τρεις ανήκουν στο ρεύμα ΑΕΚΚ και η μία στο ρεύμα ΑΗΗΕ και η άλλη στο ρεύμα συσκευασιών. Από τις απαντήσεις των εταιρειών αυτών, ωστόσο, προκύπτει ότι πρόκειται για αθέμιτες πρακτικές ή/και πιθανές παραβάσεις του ρυθμιστικού πλαισίου. και όχι για πρακτικές οριζόντιας ή κάθετης σύμπραξης εν τη εννοία του άρθρου 1 ν. 3959/2011 (ή 101 ΣΛΕΕ). Συγκεκριμένα:

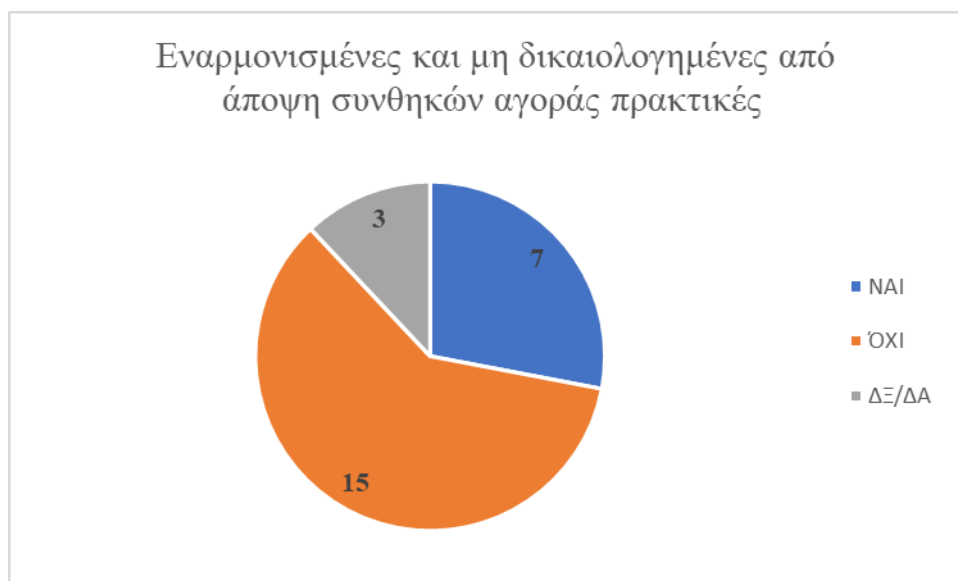
- (α) Στο ρεύμα των ΑΕΚΚ μια πρακτική που ακολουθείται συχνά είναι οι μη αληθείς δηλώσεις διαχείρισης υλικών με σκοπό την εξυπηρέτηση συμφερόντων των μονάδων επεξεργασίας, η επιδίωξη μονοπωλιακής λειτουργίας ΣΣΕΔ μέσω της μη εξόφλησης υποχρεώσεων ΣΣΕΔ προς μονάδες επεξεργασίας, ενώ τέλος έχει παρατηρηθεί η λειτουργία εικονικών μονάδων ανάκτησης ΑΕΚΚ, οι οποίες εκδίδουν βεβαιώσεις προσωρινής παραλαβής ΑΕΚΚ και αναγνωρίζονται από το ΣΣΕΔ ΑΕΚΚ που είναι συμβεβλημένες ([...] και [...]).
- (β) Μια επιχείρηση στο ρεύμα ΑΗΗΕ ([...]) ανέφερε ότι υπάρχουν επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο χώρο, ωστόσο αρνούνται να ενταχθούν σε ΣΕΔ, να εγγραφούν στο Ε.Μ.ΠΑ (Εθνικό Μητρώο Παραγωγών) και συνεπώς να καταβάλουν την χρηματική εισφορά ανακύκλωσης. Επίσης σημείωσε ότι ομάδα επιχειρήσεων που ασχολούνται με τη ανάπτυξη και εκμετάλλευση φωτοβολταϊκών πάρκων, δεν έχουν ενταχθεί στο φορέα εναλλακτικής διαχείρισης-ανακύκλωσης φωτοβολταϊκών πλαισίων και συνεπώς δεν καταβάλουν τη χρηματική εισφορά ανακύκλωσης ως οφείλουν, για την χρηματοδότηση της εναλλακτικής διαχείρισης των αποβλήτων αυτών.
- (γ) Μια επιχείρηση στο ρεύμα συσκευασιών ([...]) αναγνώρισε ως πρακτική στο εν λόγω ρεύμα την ύπαρξη ενιαίων χρηματικών εισφορών με απόφαση του Ε.Ο.ΑΝ.

Διάγραμμα 39: Απόψεις σχετικά με εναρμονισμένες και μη δικαιολογημένες πρακτικές

---

¹⁴³ Μια επιχείρηση δεν απάντησε καθώς βρίσκεται υπό εκκαθάριση ([...]), ενώ μια άλλη δεν έχει γνώση επί του θέματος ([...]).

¹⁴⁴ Δύο επιχειρήσεις δεν έδωσαν κάποια απάντηση αναφορικά με τις εναρμονισμένες και μη δικαιολογημένες πρακτικές ([...] και [...]), ενώ μία τρίτη δεν έχει γνώση επί του θέματος ([...]).

274. Ειδικότερα όσον αφορά στο ρεύμα συσκευασιών, οι επιχειρήσεις ερωτήθηκαν αναφορικά με τα φαινόμενα εισφοροδιαφυγής από τους παραγωγούς προς τον Ε.Ο.ΑΝ και αν αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει στην νόθευση του υγιούς ανταγωνισμού καθώς και στην επιβάρυνση με υψηλά κόστη των υφιστάμενων έργων ανακύκλωσης σχετικών με την διαχείριση των συσκευασιών.
275. Οι τρεις από τις τέσσερις επιχειρήσεις έχουν παρατηρήσει φαινόμενα εισφοροδιαφυγής και τονίζουν ότι αυτό αποτελεί νόθευση του υγιούς ανταγωνισμού εις βάρος των σύννομων υπόχρεων παραγωγών συσκευασιών, οι οποίοι καταβάλλουν τις απαραίτητες χρηματικές εισφορές, σε αντίθεση με τους εισφοροδιαφεύγοντες. Μια εξ αυτών επισημαίνει ότι η λύση στο ζήτημα αυτό είναι οι εκτενείς έλεγχοι και η επιβολή κυρώσεων από τον Ε.Ο.ΑΝ. ([...]), ενώ μία άλλη ([...]) τονίζει ότι το σύστημα δεν αρμοδιότητα στο να πραγματοποιεί ελέγχους ή να επιβάλει μέτρα, οι αρμοδιότητες αυτές ανήκουν στην εποπτεύουσα αρχή, αλλά μπορεί να ενημερώνει τον Ε.Ο.ΑΝ. για τις επιχειρήσεις που εισφοροδιαφεύγουν καθώς και τις ίδιες για τις υποχρεώσεις τους.
276. Αναφορικά με την επιβάρυνση των υφιστάμενων έργων ανακύκλωσης μόνο μία ανέφερε ότι η εισφοροδιαφυγή μπορεί να προκαλέσει επιβάρυνση ([...]). Μία δεν μπορεί να εκτιμήσει αν η υπάρχουσα εισφοροδιαφυγή μπορεί να επιβαρύνει τα υφιστάμενα έργα ([...]), ενώ μία δεν έχει γνώση για το ζήτημα ([...]). Η τέταρτη επιχείρηση που δραστηριοποιείται στο ρεύμα συσκευασιών σημείωσε ότι κατά την επίτευξη των ποσοτικών στόχων τα ΣΣΕΔ συσκευασίας δεν λαμβάνουν υπόψη τις ποσότητες των παραγωγών που δεν έχουν ενταχθεί σε αυτά και επομένως δεν επιβαρύνονται από τις ποσότητες των παραγωγών που εισφοροδιαφεύγουν ([...]).

Από τις απαντήσεις της πλειοψηφίας των ερωτηθέντων, φαίνεται ότι δεν είναι δυνατή η αυθαίρετη άρνηση συμμετοχής παραγωγού σε ΣΣΕΔ

277. Από τις απαντήσεις 23 εκ των 25 ερωτηθέντων ΣΕΔ σε σχετική ερώτηση, προκύπτει ότι ένα ΣΣΕΔ μπορεί να αρνηθεί σε παραγωγούς τη συμμετοχή σε αυτό στις εξής περιπτώσεις:¹⁴⁵

¹⁴⁵ Εκ των 25 ερωτηθέντων ΣΕΔ, το [...]. Επίσης, ενώ το ([...]) βρίσκεται υπό εκκαθάριση.

- (α) Ο παραγωγός δεν πληροί τις προϋποθέσεις του νόμου που διέπουν κάθε σύστημα. Οι προϋποθέσεις αυτές αφορούν την ανεπαρκή αδειοδότηση των δραστηριοτήτων, την παραβίαση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, την οφειλή εισφορών σε προηγούμενο ΣΣΕΔ από το οποίο αποχώρησαν ή καταγγέλθηκε η σύμβασή τους γι' αυτό το λόγο, την μη αποδοχή των όρων της σύμβασης από τον υπόχρεο παραγωγό και κατ' επέκταση την άρνηση να αναλάβει τις προβλεπόμενες από την σύμβαση δεσμεύσεις ή να καταβάλει την αναλογούσα εισφορά.
  - (β) Η συμμετοχή παραγωγού στο ΣΣΕΔ αυτό είναι προσχηματική προκειμένου και μόνο να εξασφαλίσει ο παραγωγός βεβαίωση συμμετοχής σε ΣΕΔ ή εγγραφής του στο Εθνικό Μητρώο Παραγωγών (Ε.Μ.ΠΑ.) που απαιτείται για να συμμετέχει σε δημόσιο/δημοτικό διαγωνισμό
  - (γ) Ο παραγωγός έχει κηρυχθεί σε πτώχευση ή εκκαθάριση
  - (δ) Ο υπόχρεος παραγωγός αρνείται να εγγραφεί στο Ε.Μ.ΠΑ.
  - (ε) Η συνδρομή ασυμβίβαστου στο πρόσωπο του μετόχου (άρθρου 12, παρ.2,3 και 4 του ν. 4819/21). Χαρακτηριστικά ένα ΣΣΕΔ (...) ανέφερε ότι *«Η ιδιότητα του μετόχου ή εταίρου φορέα ΣΣΕΔ είναι ασυμβίβαστη με την ιδιότητα του μετόχου, του μέλους οργάνου διοίκησης ή στελέχους που κατέχει θέση ευθύνης και προΐσταται σε τμήμα, διεύθυνση ή γενική διεύθυνση επιχείρησης, η οποία εκτελεί εργασίες επεξεργασίας ή συλλογής και μεταφοράς αποβλήτων ή εν γένει εναλλακτική διαχείριση αποβλήτων συσκευασιών ή προϊόντων.»*
  - (στ) Τρία συστήματα (...), (...) και (...) σημείωσαν ότι ένας λόγος για να μην συμμετάσχει ένας παραγωγός σε ένα ΣΣΕΔ είναι τα απόβλητα του να μην ανήκουν στην κατηγορία αδειοδότησης του συστήματος, π.χ. επικίνδυνα απόβλητα.
  - (ζ) Μια άλλη επιχείρηση ΑΕΚΚ (...) επεσήμανε ότι λόγος μη συμμετοχής στο ΣΣΕΔ είναι η σαφής διάσταση στην εκτίμηση της ποσότητας των παραγόμενων αποβλήτων, με πρόθεση του παραγωγού να μην διαχειριστεί νόμιμα το σύνολο των αποβλήτων που παράγει. Η άρνηση συμμετοχής στο ΣΣΕΔ κατά την ίδια επιχείρηση μπορεί να οφείλεται επίσης στο ότι παραγωγός κατά την παράδοση των αποβλήτων, αναμιγνύει τα σχετικά απόβλητα και με απόβλητα από άλλες δραστηριότητες πέρα των εκσκαφών, κατασκευών κατεδαφίσεων.
278. Δύο ΣΣΕΔ (...) και (...) ανέφεραν ότι δεν έχουν αρνηθεί την ένταξη κανενός παραγωγού στο σύστημα τους και ότι οι παραγωγοί μπορούν να γίνουν μέτοχοι στο σύστημα εφόσον πληρούν τις σχετικές προϋποθέσεις. Ένα ΣΣΕΔ (...) επικαλείται την ισότιμη και ελεύθερη συμμετοχή ενδιαφερόμενων παραγωγών με προκαθορισμένους και αντικειμενικούς όρους σχετικά με τα κριτήρια που πρέπει να πληρούν οι παραγωγοί.
279. Τέλος, ένα ΣΣΕΔ ΑΕΚΚ (...) ανέφερε ότι δεν έχει παρατηρηθεί περιστατικό άρνησης ένταξης παραγωγού.

Δεν θεωρείται πιθανή η μη συνεργασία παραγωγού – ΣΣΕΔ λόγω αποτυχημένης διαπραγμάτευσης

280. Αναφορικά με την πιθανή μη συνεργασία ενός παραγωγού με ένα ΣΣΕΔ λόγω αποτυχημένης διαπραγμάτευσης η πλειοψηφία των ερωτώμενων απάντησε ότι δεν μπορεί να συμβεί ή ότι δεν έχει παρατηρηθεί τέτοιο φαινόμενο ή είναι εξαιρετικά σπάνιο να συμβεί αυτό, αν και υπάρχει ως πιθανό ενδεχόμενο, καθώς οι όροι συνεργασίας καθορίζονται από το νόμο και οι συμβάσεις συνεργασίας από τον Ε.Ο.ΑΝ., επομένως δεν τίθενται υπό διαπραγμάτευση από τον παραγωγό. Ακόμα και στην περίπτωση που υπάρχουν περιθώρια διαπραγμάτευσης, αυτά είναι ιδιαίτερα

περιορισμένα και αφορούν μη ουσιώδεις αλλαγές προκειμένου να διευκολυνθεί η διαδικασία σύναψης σύμβασης π.χ. κάποια έκπτωση ή αίτημα διακανονισμού των οφειλών για το χρονικό διάστημα προ της προσχώρησης του παραγωγού σε ένα Σύστημα.

281. Σύμφωνα με τις απαντήσεις, κάθε ΣΣΕΔ προχωράει σε συνεργασία με παραγωγούς αφού τηρούνται όλες οι διατάξεις της νομοθεσίας (επιχειρησιακό σχέδιο Ε.Ο.ΑΝ., καθορισμός εισφορών από τον Ε.Ο.ΑΝ. κ.λπ.), επομένως σε περίπτωση που ο παραγωγός δεν καλύπτει τους απαιτούμενους όρους ή δεν κατανοεί τις υποχρεώσεις του, κυρίως οικονομικές, βάσει νομοθεσίας είναι πιθανό να μην προχωρήσει η συνεργασία. Επίσης, η συνεργασία μπορεί να μην προχωρήσει όταν εκτιμάται ότι δεν θα προκύψει η βέλτιστη διαχείριση αποβλήτων βάσει νομοθεσίας.
282. Μια επιχείρηση ([...]) επεσήμανε ότι η μη σύναψη σύμβασης του παραγωγού με το ΣΣΕΔ οφείλεται σε άρνηση του υπόχρεου παραγωγού να εκπληρώσει τις νόμιμες υποχρεώσεις του ή *«αν προτίθεται να τις εκπληρώσει αργότερα επωφελούμενος χρηματικά από την εισφοροδιαφυγή αλλά και διαθέτοντας τα προϊόντα του στην αγορά με ανταγωνιστική τιμή, χωρίς χρηματική εισφορά»*. Ο παραγωγός μπορεί επίσης να επιλέξει την ένταξη του σε άλλο ομοειδές ΣΣΕΔ στην αγορά με μεγαλύτερο κύκλο εργασιών και αριθμό ενταγμένων παραγωγών. Η ίδια επιχείρηση ανέφερε ότι μια διαπραγμάτευση δύσκολα μπορεί να κριθεί ως αποτυχημένη ή μη και τονίζουν ότι μια διαπραγμάτευση μπορεί χαρακτηριστεί ως αποτυχημένη λόγω ελλιπούς πειθούς ή εσφαλμένης ενημέρωσης του παραγωγού από το ΣΣΕΔ ή κυρίως, στην αρνητική στάση του παραγωγού.
283. Μια συνεργασία μπορεί να μην είναι επιτυχημένη αν ο παραγωγός θεωρεί ότι η τιμή είναι πολύ υψηλή σε μια συγκεκριμένη κατηγορία αποβλήτων και έτσι επιλέγει να συνεργαστεί με κάποιο άλλο ΣΣΕΔ σύμφωνα με την απάντηση ενός ΣΣΕΔ ([...]). Ένα άλλο σύστημα υποστηρίζει ότι μπορεί να μην προχωρήσουν σε σύμβαση λόγω ύψους της χρηματικής εισφοράς που είναι υποχρεωμένος να καταβάλλει ο παραγωγός ή της χλιομετρικής απόστασης που υπάρχει από το τόπο εργασιών έως τη μονάδα ανακύκλωσης ([...]).
284. Σύμφωνα με τους ερωτηθέντες οι απαιτήσεις των παραγωγών που μπορεί να οδηγήσουν σε αποτυχία σύναψης σύμβασης είναι
- η απαίτηση τροποποίησης των όρων της σύμβασης αναφορικά με τη διενέργεια των ελέγχων από το ΣΣΕΔ,
  - η διαμόρφωση ψευδούς Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων, επί του οποίου θα δηλώνονται μικρότερες ποσότητες από τις πραγματικά παραχθείσες,
  - η ψευδής δήλωση για την κατηγορία ενός ρεύματος αποβλήτου, ώστε να κοστολογηθεί λιγότερα στον παραγωγό.
285. Μια επιχείρηση ([...]) ανέφερε ότι οι παραγωγοί δεν συνεργάζονται με ένα ΣΣΕΔ καθώς το ΣΣΕΔ *«δεν τους κάνει τα χατίρια»*, αναφορικά με την προώθηση των παραγόμενων ποσοτήτων προς ανακύκλωση, το ύψος των τελών εισόδου, την μη άσκηση ελέγχου ή ένδικων μέσων σε περίπτωση παρανομίας.

V.1.6 Τιμολόγηση

286. Τα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης ερωτήθηκαν σχετικά με τη διαδικασία αλλά και τις μεταβολές αναφορικά με τον τρόπο διαμόρφωσης του ύψους τελών των υπόχρεων.
287. Οι περισσότερες επιχειρήσεις ανέφεραν ότι κάθε ΣΣΕΔ υποβάλει επιχειρησιακό σχέδιο στον Ε.Ο.ΑΝ. στο οποίο περιλαμβάνεται μελέτη σχετικά με τον καθορισμό του ύψους των τελών των υπόχρεων. Σύμφωνα με τις τοποθετήσεις τους, για τον

καθορισμό των τελών λαμβάνονται υπόψη τόσο οι συνθήκες αγοράς που επικρατούν αλλά και η βιωσιμότητα των μονάδων επεξεργασίας, συγκεκριμένα αναφέρθηκε το λειτουργικό κόστος του ΣΣΕΔ, το κόστος επεξεργασίας αναφορικά με την ανακύκλωση των υλικών, το κόστος λειτουργίας της μονάδας, το ποσοστό εισφοράς προς τον Ε.Ο.ΑΝ., το ποσοστό εισφοράς προς το ΣΣΕΔ και το αποθετικό της εταιρείας. Ένα ΣΣΕΔ ΑΕΚΚ ([...]) ανέφερε ότι το ύψος της εισφοράς καθορίζεται από τις προσμίξεις των αποβλήτων και τη δυσκολία επεξεργασίας τους, όσο πιο καθαρά είναι τα απόβλητα και επομένως πιο οικονομική η διαχείριση τους από τις μονάδες επεξεργασίας, τόσο χαμηλή είναι η εισφορά.

288. Κάποιες από τις επιχειρήσεις έδωσαν απάντηση μόνο αναφορικά με το αν υπήρξαν μεταβολές, με τις περισσότερες να επισημαίνουν ότι δεν υπήρξε κάποια μεταβολή στο ύψος των τελών και μερικές να αναφέρουν ότι υπήρξε μεταβολή σε συγκεκριμένες κατηγορίες. Για παράδειγμα τρεις επιχειρήσεις στο σύστημα ΑΗΣΣ ([...] και [...]) που ανέφεραν ότι το 2021 υπήρξε αλλαγή εισφορών για δύο κατηγορίες συσσωρευτών (Li-Ion και Ni-MH).
289. Ένα ΣΣΕΔ στο ρεύμα συσκευασίας ([...]) ανέφερε ότι κατά την έγκριση του ΣΣΕΔ υποχρεώθηκε να έχει ενιαίες χρηματικές εισφορές με άλλο ΣΣΕΔ ([...]), ενώ όταν το τελευταίο υπέβαλλε νέο επιχειρησιακό σχέδιο με αναπροσαρμογή του τέλους των υπόχρεων το οποίο εγκρίθηκε από τον Ε.Ο.ΑΝ., οι εισφορές της [...] αναπροσαρμόστηκαν χωρίς όμως να έχει υποβάλει σχέδιο η ίδια.¹⁴⁶
290. Επιπρόσθετα, μια εταιρεία ([...]) ανέφερε ότι το ύψος τέλους των υπόχρεων «διαμορφωνόταν από την αγορά και από τις (άτυπες) κατευθυντήριες οδηγίες του Ε.Ο.ΑΝ.».
291. Τέλος, η επιχείρηση που δραστηριοποιείται στο ρεύμα ([...]) σημείωσε ότι δεν υπάρχει τέλος ανακύκλωσης στο συγκεκριμένο ρεύμα, ενώ μία άλλη στο ρεύμα συσκευασιών ([...]) ανέφερε ότι δεν έχει χρηματικές εισφορές/τέλος και δεν έχει υπόχρεους παραγωγούς.

V.1.7 Ενδεχόμενα ζητήματα ανταγωνισμού - Αντιμετώπιση

Η εφαρμογή των διεργασιών ανακύκλωσης/διαχείρισης και παραγωγής προϊόντων θα εξασφαλίσει ίσους όρους ανταγωνισμού στην αγορά και ως εκ τούτου μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα.

292. Από το σύνολο των επιχειρήσεων οι είκοσι μία (21)¹⁴⁷ συμφωνούν ότι η ανακύκλωση/διαχείριση και παραγωγή προϊόντων θα εξασφαλίσει ίσους όρους στην αγορά και επομένως μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα.
293. Ωστόσο οι περισσότερες από αυτές τονίζουν ότι για να επιτευχθεί αυτό είναι απαραίτητο τα δευτερογενή προϊόντα που παράγονται να είναι υψηλής ποιότητας και αυτό να εξασφαλίζεται μέσω διαδικασιών ελέγχου ποιότητας και πιστοποίησης των παραγόμενων προϊόντων έτσι ώστε υπάρχει εμπιστοσύνη για τα παραγόμενα προϊόντα. Επίσης επισημαίνουν ότι θα πρέπει να υπάρξουν κίνητρα προς τους παραγωγούς τόσο οικονομικά όπως η μείωση ή η κατάργηση του ΦΠΑ, η ταυτόχρονη φορολόγηση των φυσικών υλικών ή η μείωση του τέλους εισόδου όσο και αναφορικά με την ορθολογική διαχείριση και ανακύκλωση των αποβλήτων μέσω της ανάπτυξη συστημάτων αξιοποίησης και ανακύκλωσης υλικών. Επιπρόσθετα, κάποιοι αναφέρουν ότι η

---

¹⁴⁶ Μετά από σχετικές ενέργειες του ΣΣΕΔ [...] από τον Ιούνιο του 2020 τα ΣΣΕΔ [...] και [...] έχουν διαφορετικές χρηματικές εισφορές.

¹⁴⁷ Τρεις επιχειρήσεις δεν απάντησαν στο ερώτημα [...] ενώ μια δεν γνωρίζει για το εν λόγω ζήτημα [...]

αυστηρή εφαρμογή της νομοθεσίας από όλους τους εμπλεκόμενους θα συμβάλει στην αποτελεσματικότητα της αγοράς. Τέλος μία επιχείρηση σημείωσε ότι οι διεργασίες ανακύκλωσης/διαχείρισης θα διευρύνουν και θα συμβάλλουν στην αποτελεσματικότητα της αγοράς, χωρίς όμως απαραίτητα να εξασφαλιστούν ίσοι όροι ([...]).

Ο ισχύων τρόπος μέτρησης και κοστολόγησης της ανακύκλωσης θεωρείται από την πλειονότητα των ερωτηθέντων αποτελεσματικός

294. Αναφορικά με την μέτρηση και κοστολόγηση της ανακύκλωσης η πλειονότητα των ερωτηθέντων (14/25) θεωρούν ότι το ισχύον καθεστώς μέτρησης και κοστολόγησης είναι αποτελεσματικό, καθώς το εκάστοτε ΣΣΕΔ λαμβάνει υπόψη όλα τα στάδια διαχείρισης και τα διάφορα κόστη, όπως το κόστος επεξεργασίας ή το λειτουργικό κόστος, και χρησιμοποιεί την εμπειρία και την τεχνογνωσία για την μέτρηση και κοστολόγησης της ανακύκλωσης.
295. Ένα ΣΕΔ εξ αυτών επισημαίνει ότι η κοστολόγηση θα μπορούσε να είναι πιο αποτελεσματική αν υπήρχε ευελιξία στις εισφορές ([...]). Μια άλλη επιχείρηση υποστηρίζει ότι αν ήταν υπεύθυνοι οι ανακυκλωτές, η καταγραφή της ανακύκλωσης δεν θα ήταν ορθή και αξιόπιστη, καθώς οι ροές των ανακυκλωτών προέρχονται από διαφορετικές πηγές και ρεύματα και επίσης είναι πιθανό οι ανακυκλωτές να μην έχουν τον κατάλληλο εξοπλισμό και την τεχνολογία ([...]). Μία τρίτη επισημαίνει ότι η κοστολόγηση είναι ορθό να γίνεται από τα ΣΣΕΔ, με την προϋπόθεση ότι δεν υπάρχουν ενιαίες τιμές και εναρμονισμένες πρακτικές ([...]).
296. Μόνο μία επιχείρηση που δραστηριοποιείται στο ρεύμα ΑΕΚΚ ([...]) θεωρεί ότι το ισχύον καθεστώς μέτρησης και κοστολόγησης δεν είναι αποτελεσματικός και ίσως θα υπήρχε μεγαλύτερη ακρίβεια και αποτελεσματικότητα αν υπεύθυνοι ήταν οι τελικοί ανακυκλωτές.
297. Το σύστημα [...] αναφέρει ότι η μέτρηση της ανακύκλωσης γίνεται από τους τελικούς ανακυκλωτές, ωστόσο η σύνθεση των μετρήσεων δεν είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί από αυτούς λόγω των πολλαπλών σταδίων του υπολογισμού.
298. Μια επιχείρηση στο ρεύμα ΑΗΗΕ ([...]) σημειώνει ότι αν η κοστολόγηση της ανακύκλωσης αναφέρεται σε όλα τα στάδια της ανακύκλωσης ο ισχύων τρόπος μέσω ΣΣΕΔ είναι αποτελεσματικός. Ωστόσο, αν ο όρος κοστολόγηση ανακύκλωσης αναφέρεται στο τελικό στάδιο της εναλλακτικής διαχείρισης τότε οι τελικοί ανακυκλωτές θα έχουν πιο ακριβή αποτελέσματα και μετρήσεις.
299. Επίσης μία επιχείρηση αναφέρει ότι ο τρόπος κοστολόγησης θα πρέπει αν επικαιροποιηθεί λαμβάνοντας υπόψη περιβαλλοντικές παραμέτρους ([...]).
300. Δύο επιχειρήσεις δεν απάντησαν στο ερώτημα ([...] και [...]), μια δεν γνωρίζει για το εν λόγω ζήτημα ([...]), ενώ άλλες τέσσερις δεν απάντησαν σχετικά αν ο τρόπος κοστολόγησης και μέτρησης είναι ορθός ή αν θα έπρεπε οι εν λόγω διαδικασίες να πραγματοποιούνται από τους ανακυκλωτές ([...], [...] και [...]).

Η πλειονότητα θεωρεί θετική την πρόβλεψη ενός ελάχιστου ορίου κόστους στους υπόχρεους κατά τη συμμετοχή τους σε κάποιο ΣΕΔ

301. Η πλειοψηφία των ερωτηθεισών επιχειρήσεων (14/25) έχουν θετική άποψη για την επιβολή ενός ελάχιστου ορίου υποχρεωτικής εισφοράς στους υπόχρεους παραγωγούς κατά τη συμμετοχή τους σε ΣΕΔ. Οι εν λόγω επιχειρήσεις επισημαίνουν ότι αυτό θα συνέβαλλε στη δημιουργία κεφαλαίου και στην καταπολέμηση της ανεξέλεγκτης απόρριψης αποβλήτων, και θα μπορούσε να καλύψει μέρος του διοικητικού και

λειτουργικού κόστους συμμετοχής ενός παραγωγού στο ΣΣΕΔ ή ακόμα και ενός ΣΣΕΔ κατά την έναρξη της δραστηριότητάς του.

302. Επτά (7) από τις ερωτώμενες επιχειρήσεις έχουν αρνητική άποψη για την επιβολή ελάχιστου ορίου κόστους στους υπόχρεους, καθώς θεωρούν ότι η συνεισφορά ενός υπόχρεου στο σύστημα θα πρέπει να είναι ανάλογη της ποσότητας, των ποιοτικών χαρακτηριστικών και της δυσκολίας διαχείρισης των υλικών. Επίσης, θεωρούν ότι το ελάχιστο όριο κόστους θα οδηγήσει στην εναπόθεση των ΑΕΚΚ και όχι στην πραγματική επεξεργασία τους. Ενώ τέλος υποστηρίζουν ότι ένα τέτοιο μέτρο είναι αντίθετο με την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει». Μία εξ αυτών τονίζει ότι οποιαδήποτε μελέτη κόστους από τον Ε.Ο.ΑΝ μπορεί να αποτελέσει έναν οδηγό αξιολόγησης της κοστολόγησης που γίνεται από τα ΣΣΕΔ, αλλά ο προσδιορισμός των χρηματικών εισφορών δεν θα πρέπει να περιλαμβάνει όρους για ενιαίες τιμές και εφαρμογή εναρμονισμένων πρακτικών ([...])
303. Μια επιχείρηση που δραστηριοποιείται στο ρεύμα ΑΕΚΚ ([...]) υποστηρίζει ότι δεν έχει εφαρμογή ένα τέτοιο κόστος στο εν λόγω ρεύμα καθώς τα ΣΣΕΔ ΑΕΚΚ δεν χρηματοδοτούν έργα ανακύκλωσης.¹⁴⁸

Η πλειονότητα βλέπει θετικά την πρόβλεψη τέλους ταφής απορριμμάτων

304. Οι περισσότερες από τις ερωτηθείσες επιχειρήσεις (21/25) έχουν θετική άποψη για την επιβολή τέλους ταφής απορριμμάτων. Θεωρούν ότι θα συμβάλει στην αποτελεσματική επεξεργασία των αποβλήτων και θα λειτουργήσει ως μέσο για την ορθότερη διαχείριση των αποβλήτων από την πλευρά των δήμων, ενώ επεσήμαναν ότι το εν λόγω μέτρο μπορεί να συμβάλει και στην κινητοποίηση των πολιτών αναφορικά με την ανακύκλωση.
305. Ωστόσο σημείωσαν ότι για να αποδώσει το εν λόγω μέτρο πρέπει να υπάρξουν συμπληρωματικές πρακτικές και στρατηγικές για την αύξηση των επενδύσεων σε μονάδες ανακύκλωσης, οικονομικά κίνητρα και καλής ποιότητα προϊόντα καθώς και ανάπτυξη νέων μεθόδων διαχείρισης αποβλήτων.
306. Από τις υπόλοιπες επιχειρήσεις, μια δεν απάντησε ([...]), μία ανέφερε πως δεν γνωρίζει ([...]) και δύο επιχειρήσεις επεσήμαναν ότι το τέλος ταφής δεν εφαρμόζεται και επομένως δεν υπάρχει εναλλακτικός τρόπος διαχείρισης των αποβλήτων ([...] και [...]).

Η μη εφαρμογή του τέλους ταφής απορριμμάτων δημιουργεί προβλήματα ως προς τον εξορθολογισμό της αγοράς και ανισότητες

307. Η πλειονότητα των συστημάτων, ήτοι 20 από τις 25 ερωτώμενες επιχειρήσεις¹⁴⁹, συμφωνούν στο ότι η μη εφαρμογή του τέλους δημιουργεί προβλήματα ως προς τον εξορθολογισμό της αγοράς και άνισους όρους.
308. Συγκεκριμένα, οι εν λόγω επιχειρήσεις αναφέρουν ότι η μη εφαρμογή του τέλους είναι πιθανό να ενισχύσει τα υπάρχοντα προβλήματα και να δημιουργήσει νέα, καθώς μπορεί να προκαλέσει εφησυχασμό και αδράνεια στους δήμους αναφορικά με την προώθηση της ανακύκλωσης και κατά συνέπεια να αυξήσει τις ποσότητες αποβλήτων

---

¹⁴⁸ Μια επιχείρηση είναι υπό εκκαθάριση και δεν απάντησε ([...]), μια επιχείρηση δεν απάντησε σχετικά ([...]), ενώ μια άλλη δεν έχει γνώμη για την τυχόν πρόβλεψη ενός ελάχιστου ορίου κόστους στους υπόχρεους κατά τη συμμετοχή τους σε κάποιο σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης ([...]).

¹⁴⁹ Από τις υπόλοιπες επιχειρήσεις, μια είναι υπό εκκαθάριση ([...]) και επομένως δεν απάντησε, δύο ανέφεραν ότι δεν γνωρίζουν/δεν έχουν παρατηρήσει αν δημιουργούνται ζητήματα από την μη εφαρμογή του τέλους ([...] και [...]).

στους ΧΥΤΑ. Επίσης είναι δυνατό να δημιουργηθεί άνισος ανταγωνισμός μεταξύ των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται, αν η περιβαλλοντική επιβάρυνση που προκαλεί μια επιχείρηση δεν έχει το αντίστοιχο οικονομικό αντίκτυπο.

309. Μια εκ των επιχειρήσεων που θεωρούν ότι το τέλος θα συμβάλει στον εξορθολογισμό της αγοράς επεσήμανε ότι η μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία απαιτεί αλλαγές σε όλα τα στάδια της αλυσίδας, από τον σχεδιασμό των προϊόντων και των επιχειρηματικών σχεδίων έως και νέους τρόπους μετατροπής αποβλήτων σε πόρους ([...]).
310. Μία επιχείρηση στο ρεύμα ΑΕΚΚ ([...]) σημείωσε ότι το εν λόγω μέτρο δεν έχει εφαρμογή στο σύστημα που ανήκει, ενώ τέλος μία ανέφερε ([...]) ότι η μη εφαρμογή του τέλους δεν σχετίζεται με τον εξορθολογισμό της αγοράς καθώς ο κύριος στόχος της επιβολής του τέλους ταφής είναι η τόνωση της ανακύκλωσης και της αξιοποίησης αποβλήτων.

V.1.8 Έλεγχος – Κυρώσεις

Δεν υπάρχει σαφής προτίμηση των ερωτηθέντων ΣΕΔ για την ex post ή ex ante ρύθμιση της αγοράς

311. Ως προς την αντιμετώπιση προβλημάτων στην αγορά εναλλακτικής διαχείρισης, το ένα τρίτο των ερωτηθέντων επιχειρήσεων (8/25) θεωρεί ότι η αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων στη σχετική αγορά θα πρέπει να γίνεται τόσο εκ των προτέρων (ex ante), όσο και εκ των υστέρων (ex post) όταν προκύπτει ένα συγκεκριμένο πρόβλημα. Επισημαίνουν ότι τα περισσότερα προβλήματα είναι προβλέψιμα και μπορούν να προληφθούν εκ των προτέρων με τη σχετική νομοθεσία, ωστόσο προβλήματα μπορούν να ανακύψουν κατά την ωρίμανση της αγοράς και μπορεί να χρειαστούν βελτιωτικές παρεμβάσεις εκ των υστέρων.
312. Πέντε επιχειρήσεις θεωρούν ότι η αντιμετώπιση των τυχόν προβλημάτων θα πρέπει να γίνεται εκ των προτέρων (ex-ante) με γενικές διατάξεις που να περιλαμβάνουν τα πιθανά προβλήματα που μπορεί να προκύψουν.
313. Αντίθετα επτά επιχειρήσεις υποστηρίζουν ότι προτιμότερη είναι η ex post αντιμετώπιση ενός προβλήματος που ανακύπτει.
314. Δύο εκ των ερωτηθέντων ΣΕΔ δεν απάντησαν στη σχετική ερώτηση ([...] και [...]). Τέλος δύο επιχειρήσεις θεωρούν ότι δεν εμφανίζονται προβλήματα λόγω υπάρχουσας νομοθεσίας, ελέγχων αλλά και με βάση το λόγο ύπαρξης αυτών των επιχειρήσεων ([...] και [...]), ενώ μια άλλη ([...]) αναφέρει ότι η υπάρχουσα εμπειρία στη λειτουργία των ΣΣΕΔ συμβάλει στον άμεσο εντοπισμό των προβλημάτων και την αποτελεσματική τους λύση.

Τα συστήματα των επτά ρευμάτων εναλλακτικής διαχείρισης θεωρούν ότι οι έλεγχοι είναι ένα χρήσιμο μέτρο για την εξασφάλιση του υγιούς ανταγωνισμού¹⁵⁰

315. Σύμφωνα με τις επιχειρήσεις μέσω των ελέγχων επιτυγχάνεται η σωστή οργάνωση και λειτουργία των δομών -παραγωγοί, συστήματα, συλλέκτες και αξιοποιητές/ανακυκλωτές -της αγοράς και η διαχείριση των αποβλήτων. Επίσης, οι έλεγχοι εξασφαλίζουν τη συμμόρφωση των επιχειρήσεων του κλάδου στο νομικό/ρυθμιστικό καθώς και την αντιμετώπιση της εισφοροδιαφυγής. Ωστόσο, μια

---

¹⁵⁰ Μόνο μια επιχείρηση δεν απάντησε καθώς είναι υπό εκκαθάριση ([...]).

επιχείρηση ανέφερε ότι οι έλεγχοι του Ε.Ο.ΑΝ. περιορίζονται στον έλεγχο των λογιστικών μια επιχείρησης και όχι στο επιχειρησιακό της σχέδιο (...).

316. Τέλος, μια επιχείρηση (...) επεσήμανε ότι οι έλεγχοι θα πρέπει να συνοδεύονται από εκθέσεις του ελεγκτικού φορέα αναφορικά με την αποδοτικότητα των προτεινόμενων μέτρων και το κατά πόσο συνέβαλαν στην διασφάλιση τους υγιούς ανταγωνισμού στην αγορά, ενώ μια άλλη (...) τόνισε ότι έλεγχοι θα πρέπει να πραγματοποιούνται και από άλλες αρμόδιες αρχές ώστε να διασφαλιστεί η τήρηση των κανόνων τους υγιούς ανταγωνισμού.
317. Στο πλαίσιο των ελέγχων αναφορικά με τη λειτουργία των συστημάτων, τα ΣΕΔ ερωτήθηκαν αν είναι ευχαριστημένα με τη συχνότητα και τον τρόπο πραγματοποίησης των ελέγχων από τους επιθεωρητές εργασίας.
318. Οι περισσότερες επιχειρήσεις (οι 11 εκ των 25)¹⁵¹ είναι ευχαριστημένες από την πραγματοποίηση ελέγχων καθώς οι έλεγχοι βελτιώνουν το περιβάλλον εργασίας και εξασφαλίζουν κατάλληλες συνθήκες εργασίας.
319. Δύο επιχειρήσεις ανέφεραν ότι δεν είναι ευχαριστημένοι από τους ελέγχους καθώς η μία (...) σημείωσε ότι «δεν τηρούνται σχεδόν ποτέ τα μέτρα ασφαλείας» και ότι πιθανόν δεν πραγματοποιούνται έλεγχοι και η άλλη (...) ότι υπάρχει «αδυναμία» και καθυστερήσεις στους ελέγχους. Άλλες δύο ανέφεραν ότι δεν έχει πραγματοποιηθεί έλεγχος από τους επιθεωρητές εργασίας (...) και (...). Επιπλέον, τρεις επιχειρήσεις επεσήμαναν ότι οι έλεγχοι από τους επιθεωρητές εργασίας πραγματοποιείται στις συνεργαζόμενες μονάδες ανακύκλωσης και επομένως δεν έχουν άποψη για το θέμα (...) και (...), δύο ανέφεραν ότι το σύστημα τους δεν εμπλέκεται σε τέτοιους ελέγχους καθώς οι έλεγχοι από τους επιθεωρητές εργασίας αφορούν την τήρηση της εργατικής νομοθεσίας (...) και (...).

V.1.9 Επίτευξη των εθνικών στόχων ανακύκλωσης και μείωση της περιβαλλοντικής ρύπανσης

320. Όπως προκύπτει από τις απαντήσεις των ερωτηθεισών επιχειρήσεων¹⁵² αλλά και την απολογιστική έκθεση του Ε.Ο.ΑΝ.,¹⁵³ η αξιολόγηση της επίτευξης ή μη του στόχου ανακύκλωσης πραγματοποιείται ανά ρεύμα εναλλακτικής διαχείρισης.
321. Οι στόχοι ανακύκλωσης για το ρεύμα ΜΕΟ (...), ΟΤΚΖ (...) και λιπαντικών ελαίων (...) φαίνεται ότι επιτυγχάνονται.
322. Στο ρεύμα συσκευασιών οι απόψεις των συστημάτων φαίνεται να είναι μοιρασμένες καθώς οι δύο επιχειρήσεις υποστηρίζουν ότι οι εθνικοί στόχοι επιτυγχάνονται (...) και (...) ενώ οι άλλες δύο ότι εν λόγω στόχοι δεν επιτυγχάνονται (...).

---

¹⁵¹ Δύο επιχειρήσεις δεν απάντησαν στη σχετική ερώτηση [...], μία ότι δεν έχει γνώση για την πραγματοποίηση ελέγχων [...] ενώ δύο δεν απάντησαν σχετικά, καθώς η απάντηση τους αφορά στους ελέγχους που πραγματοποιούνται από τον ΕΟΑΝ αναφορικά με την τήρηση των συνθηκών υγιούς ανταγωνισμού(...).

¹⁵² Μία επιχείρηση βρίσκεται υπό εκκαθάριση και επομένως δεν απάντησε (...).

¹⁵³ ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ 2017-2018 (Νοέμβριος 2020), διαθέσιμη https://www.eoan.gr/wp-content/uploads/EOAN_EKTHESEIS/%CE%91%CE%A0%CE%9F%CE%9B%CE%9F%CE%93%CE%99%CE%A3%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%97-2017-2018_V2_NOE-2020_Final.pdf

323. Στο ρεύμα ΑΕΚΚ από το σύνολο των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται, μια επιχείρηση υποστηρίζει ότι οι στόχοι ανακύκλωσης επιτυγχάνονται ([...]), ενώ έξι επιχειρήσεις υποστηρίζουν ότι δεν επιτυγχάνονται καθώς υπάρχει ανεξέλεγκτη απόρριψη αποβλήτων στο περιβάλλον, οι καταγραφές των ποσοτήτων δεν είναι ακριβείς, υπάρχει δυσλειτουργία εντός του ΣΣΕΔ αλλά και έλλειψη συντονισμού μεταξύ των φορέων. Οι υπόλοιπες πέντε επιχειρήσεις του ρεύματος δεν μπορούν να εκτιμήσουν με ακρίβεια αν οι στόχοι επιτυγχάνονται καθώς δεν είναι γνωστό το ακριβές μέγεθος παραγόμενων αποβλήτων ΑΕΚΚ και δεν έχει επιτευχθεί πλήρης κάλυψη της ελληνικής επικράτειας από ΣΕΔ ΑΕΚΚ.
324. Οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στα ρεύματα ΑΗΗΕ και ΑΗΣΣ απαντούν γενικά αναφορικά με την επίτευξη του στόχου ανακύκλωσης στην αγορά και όχι για το ρεύμα που δραστηριοποιούνται. Από τις έξι επιχειρήσεις οι τέσσερις επισημαίνουν ότι για τα περισσότερα ρεύματα αποβλήτων οι στόχοι επιτυγχάνονται και οι αποκλίσεις από αυτούς είναι αποτέλεσμα εξωγενών και ανεξέλεγκτων παραγόντων ή επειδή οι στόχοι είναι υψηλοί και ανέφικτοι. Μια επιχείρηση δεν θεωρεί ότι επιτυγχάνονται οι στόχοι καθώς το ποσοστό ταφής των απορριμμάτων είναι ιδιαίτερα υψηλό και η διαλογή και διαχείριση των αποβλήτων δεν εφαρμόζεται ([...]).

V.1.10 Επίδραση της πανδημίας covid-19

Η πλειονότητα θεωρεί ότι κατά την διάρκεια της πανδημίας δεν προέκυψαν νέα ζητήματα αντι-ανταγωνιστικών πρακτικών ή στρεβλώσεων.

325. Από το σύνολο των ερωτηθεισών επιχειρήσεων η πλειοψηφία (οι 20 εκ των 25) δεν θεωρεί ότι κατά την διάρκεια της πανδημίας προέκυψαν νέα ζητήματα αντι-ανταγωνιστικών πρακτικών και στρεβλώσεων.¹⁵⁴
326. Ωστόσο κάποιες από αυτές επεσήμαναν άλλα ζητήματα που δημιουργήθηκαν κατά την διάρκεια της πανδημίας ή προϋπήρχαν και συνεχίστηκαν και σε αυτή την περίοδο. Συγκεκριμένα, μια επιχείρηση εξ' αυτών ([...]) σημείωσε ότι κατά την διάρκεια της πανδημίας στα πλαίσια του ανταγωνισμού παρατηρήθηκε άρνηση υπόχρεων να ενταχθούν σε ΣΣΕΔ με πρόσχημα τον περιορισμό της αγοράς λόγω πανδημίας καθώς και άρνηση πληρωμής χρηματικής εισφοράς από επιχειρήσεις που συμμετέχουν σε ΣΣΕΔ. Επίσης, μια άλλη επιχείρηση ([...]) επεσήμανε ότι οι πρακτικές και οι στρεβλώσεις που προϋπήρχαν στην αγορά συνεχίστηκαν και την περίοδο της πανδημίας, χωρίς να διευκρινίζει περαιτέρω. Επιπλέον, δύο επιχειρήσεις ανέφεραν ότι κατά την περίοδο της πανδημίας μειώθηκαν οι ποσότητες συλλογής και η δυνατότητα διάθεσης αποβλήτων ([...] και [...]).
327. Από τις υπόλοιπες επιχειρήσεις μόνο μία επιχείρηση ([...]) ανέφερε ότι παρατηρήθηκαν αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές και στρεβλώσεις κατά την περίοδο της πανδημίας καθώς μειώθηκαν οι περιβαλλοντικοί και διοικητικοί έλεγχοι.

---

¹⁵⁴Τρεις επιχειρήσεις δεν απάντησαν στην ερώτηση ([...]) και μία ότι δεν έχει γνώση για νέα ζητήματα αντι-ανταγωνιστικών πρακτικών και στρεβλώσεων λόγω της πανδημίας [...].

V.2. ΜΟΝΑΔΕΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗΣ, ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ

V.2.1 Ταυτότητα δείγματος της έρευνας

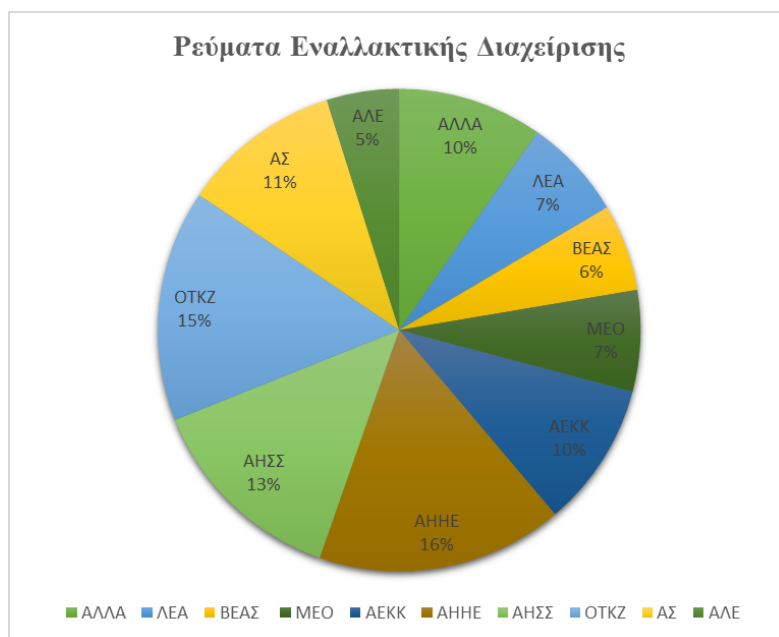
328. Από το σύνολο των 40 λοιπών ερωτηθεισών εταιρειών δραστηριοποιούμενων εκτός των ΣΕΔ, το 68% αυτών έχει ως αντικείμενο τη διαχείριση σε περισσότερα από ένα ρεύματα, το 25% δραστηριοποιείται μόνο σε ένα ρεύμα, ενώ το υπόλοιπο 8%, ήτοι τρεις εταιρείες, απάντησαν είτε ότι δεν αποτελούν ΣΕΔ, είτε ότι ασκούν άλλη δραστηριότητα διαχείρισης η οποία δεν εντάσσεται στα αναφερόμενα συστήματα.
329. Ειδικότερα, 10 εταιρείες ασχολούνται με το ρεύμα των Αποβλήτων Εκσκαφών, Κατασκευών και Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ), 14 εταιρείες έχουν μεταξύ άλλων αντικείμενο το ρεύμα των αποβλήτων Ηλεκτρικών Στηλών (μπαταρίες) & Συσσωρευτών (ΑΗΣΣ), 11 με το ρεύμα των Αποβλήτων Συσκευασιών (ΑΣ), 17 με το ρεύμα των Αποβλήτων Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού (ΑΗΗΕ), 16 με το ρεύμα των Οχημάτων στο Τέλος του Κύκλου Ζωής (ΟΤΚΖ), επτά (7) με το ρεύμα των Μεταχειρισμένων Ελαστικών Οχημάτων (ΜΕΟ), πέντε με το ρεύμα των Αποβλήτων Λιπαντικών Ελαίων (ΑΛΕ), έξι με το ρεύμα των Βιομηχανικών και Εμπορικών Αποβλήτων Συσκευασιών (ΒΕΑΣ) και επτά με το ρεύμα των Λοιπών Επικινδύνων Αποβλήτων. Οι υπόλοιπες εταιρείες έχουν αντικείμενο άλλες δραστηριότητες που δεν εντάσσονται σε κάποιο από τα ανωτέρω ρεύματα, όπως δύο εταιρείες δραστηριοποιούμενες στο Scrap μετάλλων, έξι στην ανακύκλωση μετάλλων, μία εταιρεία¹⁵⁵ δραστηριοποιείται στην αναγέννηση δευτερογενών πρώτων υλών από πλαστικό και συγκεκριμένα στο ρεύμα του πολυαιθυλενίου και του πολυπροπυλενίου, ενώ τέλος μία¹⁵⁶ μας απάντησε ότι δεν αποτελεί σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης.
330. Σχηματικά το δείγμα της έρευνας έχει ως εξής:

Διάγραμμα 40: Κατανομή δείγματος έρευνας εταιρειών δραστηριοποιούμενων εκτός των συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης

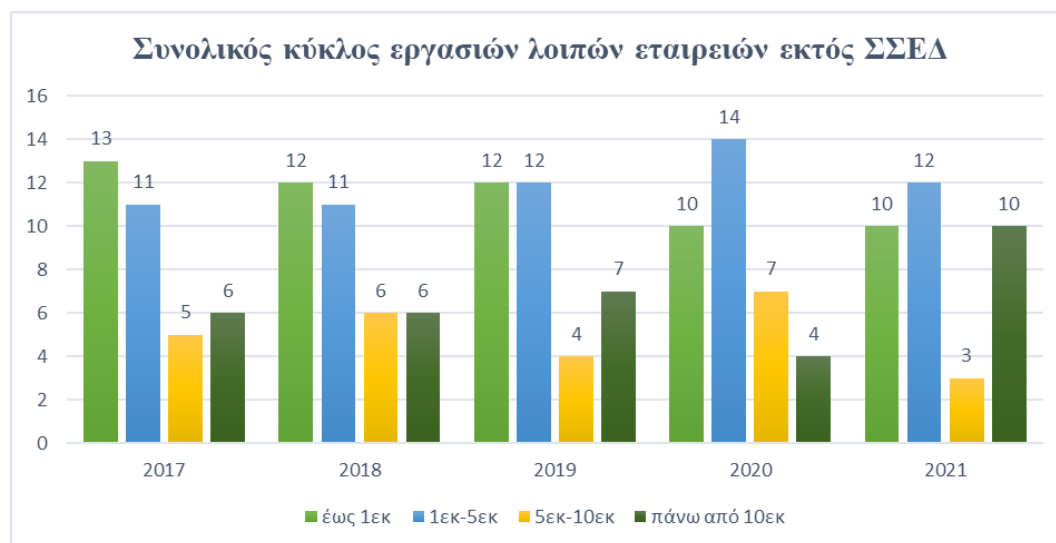
¹⁵⁵ [...]

¹⁵⁶ [...]

331. Η πλειονότητα του δείγματος, κατά τα έτη 2017-2019, κατέγραψε κύκλο εργασιών μικρότερο του ενός εκατομμυρίου ευρώ, ενώ κατά τα έτη 2020-2021 οι περισσότερες επιχειρήσεις ήταν εκείνες που πραγματοποίησαν κύκλο εργασιών μεταξύ 1εκ και 5 εκ. ευρώ. Αθροιστικά υπερτερούν οι εταιρείες με κύκλο έως ένα εκατομμύριο ευρώ και από 1εκ. έως 5 εκ. ευρώ. Κατά το έτος 2021, σημαντική αύξηση παρουσίασαν οι εταιρείες με πωλήσεις άνω των 10 εκατομμυρίων ευρώ. Οι λιγότερες αριθμητικά εταιρείες είναι εκείνες οι οποίες είχαν κύκλο 5εκ. έως 10 εκ. ευρώ. (βλ. ακόλουθο σχήμα)

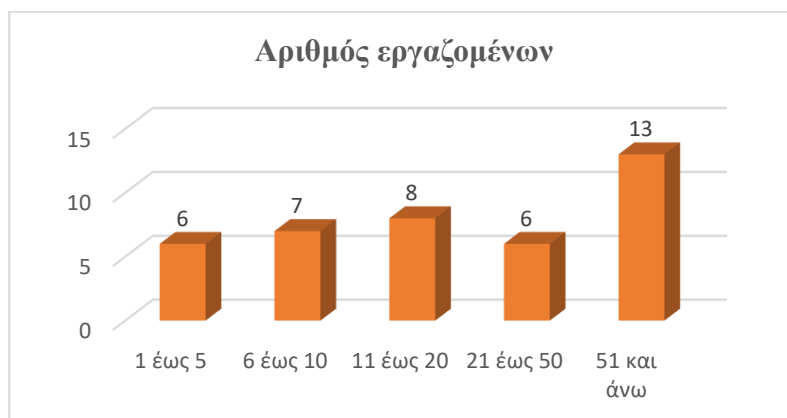
Διάγραμμα 41: Πλήθος επιχειρήσεων δείγματος ανά τάξη μεγέθους συνολικού κύκλου εργασιών (εκτός ΣΣΕΔ)

332. Το δείγμα της έρευνας απαρτίζεται κυρίως από επιχειρήσεις μικρού μεγέθους καθώς οι περισσότερες απασχολούν έως 50 εργαζόμενους. Όπως παρουσιάζεται στο ακόλουθο Σχήμα, έξι επιχειρήσεις απασχολούν 1-5 άτομα, οι επτά 6-10, οι οκτώ από 11 - 20, οι έξι από 21 - 50 και οι 13 από 51 και άνω. Αναφορικά με τον αριθμό των

ατόμων που απασχολούνται στον τομέα εναλλακτικής διαχείρισης κάθε εταιρείας δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για το σύνολο των επιχειρήσεων.

Διάγραμμα 42: Πλήθος επιχειρήσεων δείγματος ανά τάξη μεγέθους αριθμού εργαζομένων (εκτός ΣΣΕΔ)

V.2.2 Τρόπος Λειτουργίας και παρεμβάσεις στη λειτουργία του κλάδου

Η πλειονότητα των απαντήσεων δείχνει ικανοποίηση αναφορικά με τον τρόπο λειτουργίας και αδειοδότησης των ΣΕΔ

333. Από το σύνολο των εταιρειών¹⁵⁷, οι 12 δήλωσαν την ικανοποίησή τους σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας και αδειοδότησης των ΣΕΔ. Αντιθέτως, 2 εταιρείες ([...] και [...]) απάντησαν αρνητικά χωρίς να διευκρινίζουν περαιτέρω και 1 εταιρεία ([...]) επεσήμανε ότι τρόπος αδειοδότησης επιδέχεται βελτίωσης και συγκεκριμένα οι προδιαγραφές σύνταξης και το περιεχόμενο των σχετικών μελετών.

Η πλειονότητα θεωρεί ότι η αγορά διαχείρισης αποβλήτων και ανακύκλωσης στην Ελλάδα λειτουργεί ελεύθερα και απρόσκοπτα

334. Οι ανακυκλωτές ερωτήθηκαν αν ο κλάδος διαχείρισης αποβλήτων και ανακύκλωσης στην Ελλάδα λειτουργεί ελεύθερα και απρόσκοπτα ή αρκετά παρεμβατικά.

335. Η πλειονότητα των επιχειρήσεων που απάντησαν, ήτοι οι 26 από τις 40 επιχειρήσεις, θεωρεί ότι η αγορά στον κλάδο διαχείρισης αποβλήτων και ανακύκλωσης στην Ελλάδα λειτουργεί ελεύθερα και απρόσκοπτα βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας και του πλήθους των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον κλάδο. Μια εταιρεία ([...]) αν και θεωρεί ότι η αγορά λειτουργεί ελεύθερα, αναφέρει ότι λόγω ελλειψών ελέγχων δημιουργείται το περιθώριο ανάπτυξης παράτυπης διαχείρισης αποβλήτων με περιβαλλοντικές επιπτώσεις και στρεβλώσεις ως προς τον ανταγωνισμό.

---

¹⁵⁷ Οι 21 εταιρείες είτε δήλωσαν άγνοια είτε δεν εξέφεραν άποψη με εφτά εξ αυτών να το αποδίδουν στην μικρή δραστηριοποίηση στον χώρο και στο γεγονός ότι δεν είναι συμβεβλημένοι με ΣΣΕΔ. Επίσης, 2 εταιρείες έδωσαν μη σχετικές απαντήσεις ([...]) ενώ δύο δεν απάντησαν ([...])

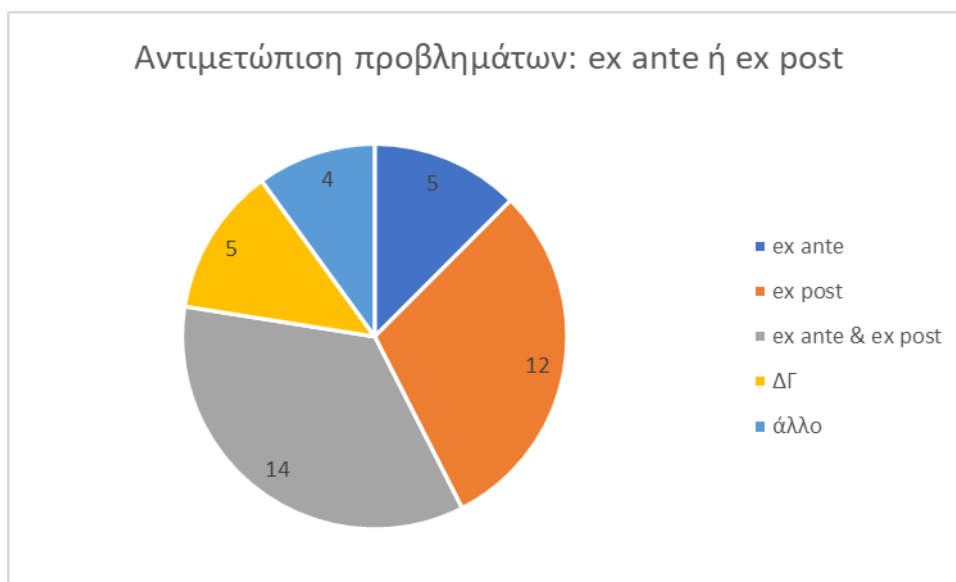
336. Μια άλλη εταιρεία (...) υποστηρίζει ότι η αγορά λειτουργεί κάποιες φορές «ασύδοτα και χωρίς κανένα έλεγχο εις βάρος του υγιούς ανταγωνισμού» καθώς υπάρχει υπέρμετρη ελευθερία στη λειτουργία.
337. Τέσσερις επιχειρήσεις υποστηρίζουν ότι η αγορά λειτουργεί παρεμβατικά, ωστόσο μόνο μία (...) εξ αυτών εξηγεί περαιτέρω, αναφέροντας ότι στο παρελθόν στην προσπάθεια της να συμβληθεί με κάποια συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης έλαβε αρνητική απάντηση.
338. Επιπρόσθετα, πέντε επιχειρήσεις δεν γνωρίζουν αν η αγορά λειτουργεί ελεύθερα ή παρεμβατικά.
339. Στην κατηγορία «Άλλο» εντάσσονται πέντε επιχειρήσεις που αναφέρουν τα εξής αναφορικά με τον εάν η αγορά λειτουργεί ελεύθερα και απρόσκοπτα ή παρεμβατικά:
- Η είσοδος στην αγορά είναι ελεύθερη, τα εμπόδια εισόδου στην αγορά είναι συνάρτηση των περιβαλλοντικών αδειών (...).
  - Δεν υπάρχει ελευθερία στην αγορά καθώς υπάρχουν οι νόμοι για τη ρύθμιση της αγοράς, ωστόσο η εν λόγω αγορά που μελετάται είναι μια σημαντική και δύσκολη αγορά και ο υγιής ανταγωνισμός σε αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντικός (...).
  - Οι έλεγχοι που διενεργούνται είναι περιορισμένοι και η αποτελεσματικότητα τους είναι αμφίβολη, με αποτέλεσμα να υπάρχει περιθώριο ανάπτυξης αθέμιτου ανταγωνισμού (...).
  - Οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον κλάδο λειτουργούν βάσει των ίδιων επιχειρηματικών κανόνων (...).
  - Το κάθε ΣΣΕΔ αποφασίζει με ποιες επιχειρήσεις θα συνεργαστεί σε διάφορα στάδια της ανακύκλωσης και κατ' επέκταση έχουν τη δυνατότητα να λειτουργήσουν παρεμβατικά ή μη (...).
340. Σχηματικά τα ανωτέρω παρουσιάζονται στο ακόλουθο διάγραμμα.

Διάγραμμα 43: Απόψεις ερωτηθέντων εταιρειών (εκτός ΣΣΕΔ) σχετικά με τη λειτουργία της αγοράς

341. Οι επιχειρήσεις που συμμετέχουν στην έρευνα ερωτήθηκαν αν τα προβλήματα που προκύπτουν στον κλάδο εναλλακτικής διαχείρισης θα πρέπει να αντιμετωπίζονται *ex ante*, δηλαδή με μία εκ των προτέρων ρύθμιση ή *ex post* με βάση τα ανακύπτοντα ζητήματα.
342. Το 1/3 των επιχειρήσεων, ήτοι οι 14 από τις 40, θεωρούν ότι θα πρέπει η αντιμετώπιση των προβλημάτων να συνδυάζει και τις δύο πρακτικές, *ex ante* και *ex post*. Κάποια ζητήματα είναι δυνατό να προβλεφθούν και να ρυθμιστούν νομοθετικά εκ των προτέρων, ωστόσο καθώς ο κλάδος της ανακύκλωσης είναι ιδιαίτερα δυναμικός, θα πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα ρύθμισης ζητημάτων όταν αυτά ανακύπτουν.
343. Δώδεκα (12) επιχειρήσεις θεωρούν ότι η καλύτερη πρακτική είναι η *ex post* λύση των ζητημάτων, όταν δηλαδή αυτά ανακύπτουν. Αντιθέτως, πέντε (5) επιχειρήσεις υποστηρίζουν τα ζητήματα θα πρέπει να λύνονται εκ των προτέρων καθώς τα προβλήματα του κλάδου είναι γνωστά και μπορούν να αντιμετωπιστούν από το νομοθετικό πλαίσιο. Πέντε (5) επιχειρήσεις δεν γνωρίζουν αν η αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων στη σχετική αγορά θα πρέπει να πραγματοποιείται κυρίως *ex ante* ή *ex post*. Τέλος στην κατηγορία «άλλο» έχουμε τέσσερις επιχειρήσεις, από τις οποίες η μία δεν απάντησε ([...]), μια άλλη ([...]) δήλωσε αναρμόδια να απαντήσει, μια τρίτη ([...]) σημείωσε ότι η αντιμετώπιση των προβλημάτων γίνεται σωστά και αποτελεσματικά ενώ η τελευταία ([...]) υποστηρίζει ότι η αντιμετώπιση προβλημάτων θα πρέπει να γίνεται με βάση τις ανάγκες της εκάστοτε αγοράς και όχι με γενικούς κανόνες.

Διάγραμμα 44: Θέσεις επιχειρήσεων σχετικά με την αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων στην αγορά εναλλακτικής διαχείρισης

V.2.3 Βαθμός ανταγωνισμού

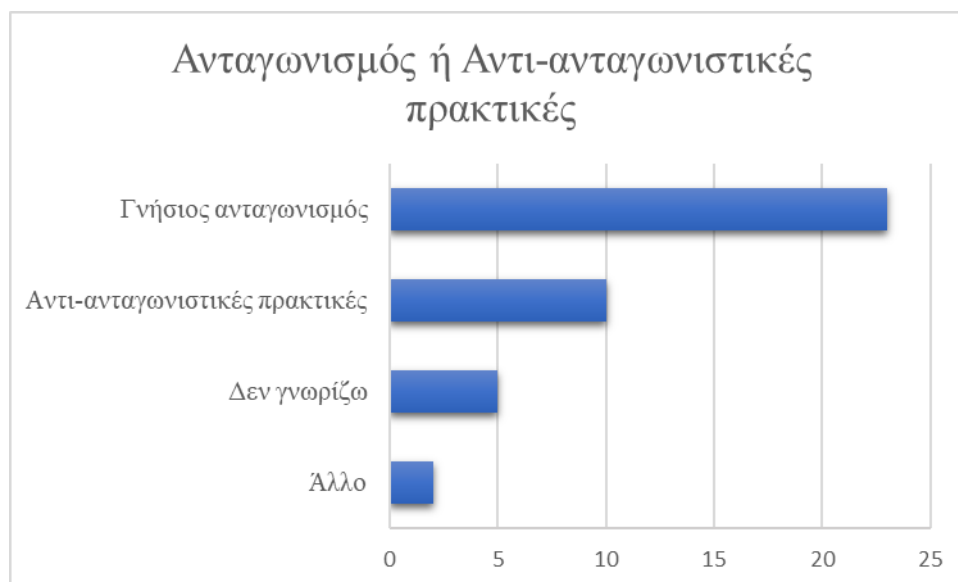
Η πλειονότητα θεωρεί ότι η αγορά λειτουργεί ανταγωνιστικά

344. Στην ερώτηση εάν υπάρχει γνήσιος ανταγωνισμός στην αγορά ή εάν έχουν παρατηρηθεί αντι- ανταγωνιστικές πρακτικές, οι 23 στους 40, απάντησαν ότι η αγορά λειτουργεί ανταγωνιστικά, χωρίς να διευκρινίζουν περαιτέρω. Μόνο δύο επιχειρήσεις

ανέφεραν ότι ο ανταγωνισμός στον κλάδο προκύπτει από τις οικονομικές προσφορές και τον μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων που λειτουργούν στον κλάδο.

345. Ωστόσο, μία επιχείρηση (...) αν και θεωρεί ότι υπάρχει γνήσιος ανταγωνισμός στην αγορά επισημαίνει ότι στα απόβλητα συσσωρευτών οξέος παρατηρείται ότι η συλλογή, διακίνηση εντός και εκτός Ελλάδος και γενικά οι δραστηριότητες διαχείρισης των εν λόγω αποβλήτων πραγματοποιείται από μη αδειοδοτημένους συλλέκτες/παραγωγούς και επομένως υπάρχει αθέμιτος ανταγωνισμός. Για το λόγο αυτό προτείνουν βελτίωση του συστήματος ελέγχου των παραγωγών.
346. Από τις ερωτώμενες επιχειρήσεις οι 10 επεσήμαναν την ύπαρξη αντι-ανταγωνιστικών πρακτικών. Οι πρακτικές που παρατηρούνται από τις εν λόγω επιχειρήσεις σχετίζονται με την παράνομη δραστηριότητα κάποιων επιχειρήσεων οι οποίες (α) είτε δεν πληρούν τις κατάλληλες προδιαγραφές αναφορικά με την ασφάλεια, την ποιότητα κλπ. είτε δεν έχουν τις απαραίτητες άδειες και υποδομές λειτουργίας (β) δεν τηρούν την κείμενη νομοθεσία για την λειτουργία τους και (γ) διακινούν παράνομα τα απόβλητα χωρίς τα απαραίτητα παραστατικά (φορολογικά έντυπα, έντυπα αποβλήτου κα.).
347. Πέντε από τις ερωτηθείσες επιχειρήσεις δεν γνωρίζουν αν υπάρχει γνήσιος ανταγωνισμός ή αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές στην αγορά, η μια εξ αυτών δεν έχει άποψη επί του θέματος καθώς η δραστηριότητά της είναι περιορισμένη στη συλλογή και μεταφορά αποβλήτων (...).
348. Τέλος στην κατηγορία «Άλλο» του κάτωθι διαγράμματος έχουν συμπεριληφθεί οι απαντήσεις δύο επιχειρήσεων, οι οποίες είναι εκτός θέματος¹⁵⁸.

Διάγραμμα 45: Απόψεις σχετικά με την ύπαρξη αντι-ανταγωνιστικών πρακτικών

¹⁵⁸ «Θα πρέπει να διασφαλίζονται οι προϋποθέσεις και τα προσόντα των εταιρειών που είναι αδειοδοτημένες να εκτελούν συμβάσεις επικίνδυνων αποβλήτων.» (...)
«[...]» (...)

Απόκτηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος και ισχύος στην αγορά

349. Στην ερώτηση αναφορικά με τους παράγοντες που μπορεί να συμβάλουν στην απόκτηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος και την κατοχή ισχύος στην αγορά, οι επιχειρήσεις που ερωτήθηκαν επεσήμαναν μια σειρά από παράγοντες.

- (α) υποδομές/εγκαταστάσεις, ο εξοπλισμός και η υιοθέτηση της νέας τεχνολογίας καθώς και οι επενδύσεις σε αυτά,
- (β) η τεχνογνωσία, η εξειδίκευση και το καταρτισμένο προσωπικό της εκάστοτε εταιρείας
- (γ) η τιμολογιακή πολιτική της εκάστοτε εταιρείας, η ανταγωνιστική τιμή αποβλήτου, το κόστος διάθεσης των αποβλήτων, οι οικονομικές συμβάσεις συνεργασίας
- (δ) η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, η τήρηση της νομοθεσίας, οι εξαγωγές, ο επαγγελματισμός και η καλή συνεργασία,
- (ε) Τέλος, όπως αναφέρουν κάποιες επιχειρήσεις ο σεβασμός στο περιβάλλον, η ενεργειακή επάρκεια, η έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης και της κυκλικής οικονομίας θα ενισχύσουν το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και την ισχύ των εταιρειών στην αγορά.

350. Στον αντίποδα, μία επιχείρηση θεωρεί ότι δεν υπάρχει κάποιος παράγοντας για την απόκτηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος ([...]) και άλλες δύο ότι δεν γνωρίζουν ([...]) την ύπαρξη τέτοιων παραγόντων.

V.2.4 Εμπόδια εισόδου

Η πλειονότητα θεωρεί ότι δεν υπάρχουν νομικά εμπόδια εισόδου, ωστόσο αρκετοί εντοπίζουν ορισμένα εμπόδια

351. Δεκαέξι (16)¹⁵⁹ επιχειρήσεις δεν έχουν παρατηρήσει εμπόδια εισόδου εξαιτίας του νομοθετικού και ρυθμιστικού πλαισίου τα οποία να περιορίζουν τη δραστηριοποίηση νέων επιχειρήσεων στην αγορά.

352. Αντιθέτως 11 ερωτώμενες επιχειρήσεις επεσήμαναν την ύπαρξη εμποδίων εισόδου στην αγορά. Οι τις περισσότερες εξ αυτών (6 από τις 11) αναφέρουν ως εμπόδιο το υψηλό κόστος αδειοδότησης, ενώ για άλλες τέσσερις επιχειρήσεις η πολύπλοκη και χρονοβόρα διαδικασία της αδειοδότησης αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα εισόδου. Περαιτέρω οι ερωτώμενες επιχειρήσεις θεωρούν ως εμπόδια εισόδου τη μικρή διάρκεια των συμβολαίων, συνήθως έχουν ετήσια διάρκεια, το υψηλό επίπεδο τεχνογνωσίας που απαιτείται, το ασαφές νομοθετικό πλαίσιο αλλά και την υπάρχουσα γραφειοκρατία.

353. Οι υπόλοιπες 11 επιχειρήσεις δεν γνωρίζουν επί αυτού του θέματος, μια εξ αυτών δηλώνει αναρμόδια να απαντήσει ([...]) και μία άλλη ([...]) δεν έχει άποψη επί των εμποδίων εισόδου καθώς η δραστηριότητά της είναι περιορισμένη στη συλλογή και μεταφορά αποβλήτων.

---

¹⁵⁹ Μία επιχείρηση δεν απάντησε ([...]), ενώ μια δεν απάντησε σχετικά ([...]).

V.2.5 Αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές

Η πλειονότητα δεν έχει παρατηρήσει εναρμονισμένες πρακτικές

354. Στην ειδικότερη ερώτηση σχετικά με εναρμονισμένες και μη δικαιολογημένες από άποψη συνθηκών αγοράς πρακτικές μεταξύ υπόχρεων, ΣΕΔ ή και άλλων φορέων-επιχειρήσεων, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων επιχειρήσεων (24 από τις 40) δεν έχει παρατηρήσει τέτοιες πρακτικές.
355. Μόνο δύο επιχειρήσεις αναφέρουν την ύπαρξη εναρμονισμένων και μη δικαιολογημένων από άποψη συνθηκών αγοράς πρακτικών. Εξ αυτών η μία δεν διευκρινίζει περαιτέρω (...) ενώ η άλλη (...) σημειώνει ότι υπάρχουν ΣΕΔ τα οποία είτε αρνούνται να συνάψουν σύμβαση συνεργασίας για έργο αποβλήτων με την αιτιολογία ότι έχουν καλυφθεί οι ανάγκες σε όλη την επικράτεια είτε ακόμα και αν συνάψουν κάποια σύμβαση, αυτή παραμένει ανενεργή καθώς δεν ανατίθεται κάποιο έργο αποβλήτων. Η ίδια επιχείρηση επισημαίνει ότι οι συμβάσεις με συγκεκριμένους συλλέκτες-μεταφορείς ανανεώνονται, αποκλείοντας οποιαδήποτε άλλη επιχείρηση να δραστηριοποιηθεί στην αγορά.
356. Έντεκα (11) επιχειρήσεις δεν γνωρίζουν αναφορικά με την ύπαρξη εναρμονισμένων και μη δικαιολογημένων πρακτικών.
357. Τέλος στην κατηγορία «ΆΛΛΟ» εντάσσονται τρεις εταιρείες εκ των οποίων η μία δεν απάντησε (...), η άλλη (...) δήλωσε αναρμόδια να απαντήσει και η τρίτη (...) έδωσε μη σχετική απάντηση¹⁶⁰.
358. Σχηματικά τα ανωτέρω παρουσιάζονται ακολούθως.

Διάγραμμα 46: Απόψεις σχετικά με την ύπαρξη εναρμονισμένων πρακτικών

¹⁶⁰ «Σύμφωνα με τον Νόμο 4819/21 η εταιρεία μας δεν εμπίπτει στα κριτήρια που ορίζουν τους υπόχρεους και αφού δε διαχωρίζεται εξάλλον ούτε ηλεκτρικές στήλες και συσσωρευτές, ούτε οχήματα, ούτε ΑΛΕ, ούτε ελαστικά, εμφανίζει μηδενική δραστηριότητα στον συγκεκριμένο τομέα και συνεπώς δεν είναι συμβεβλημένη με ΣΣΕΔ.»

V.2.6 Ενδεχόμενα Ζητήματα Ανταγωνισμού- Αντιμετώπιση

Δεν προκύπτει σαφής τάση από τις απαντήσεις των εταιρειών ως προς τον ισχύοντα τρόπο μέτρησης και κοστολόγησης της ανακύκλωσης

359. Οι επιχειρήσεις ερωτήθηκαν αν είναι σύμφωνοι με τον υπάρχοντα τρόπο μέτρησης και κοστολόγησης της ανακύκλωσης και αν θεωρούν ότι τα αποτελέσματα και οι μετρήσεις θα ήταν πιο ακριβή εάν υπεύθυνοι για αυτά ήταν οι τελικοί ανακυκλωτές.
360. Οι 13 εκ των 40 εταιρειών δεν συμφωνούν με τον υπάρχοντα τρόπο μέτρησης και κοστολόγησης της ανακύκλωσης. Εξ αυτών οι 12 τάσσονται υπέρ της μέτρησης και τιμολόγησης των αποβλήτων από τους τελικούς ανακυκλωτές, αναφέροντας ως πλεονέκτημα την ακριβότερη καταγραφή τιμών, αποτέλεσμα που απορρέει από το γεγονός ότι αυτοί έχουν πραγματική εικόνα σχετικά με το κόστος των αποβλήτων και άρα η τιμολόγηση θα ανταποκρίνεται σε ορθά δεδομένα. Μόνο μία επιχείρηση δεν είναι σύμφωνη με το υπάρχον σύστημα, χωρίς ωστόσο να διευκρινίζει περεταίρω ([...]).
361. Μόλις 9 στις 40 εταιρείες¹⁶¹ συμφώνησαν με τον υπάρχοντα τρόπο μέτρησης και κοστολόγησης της ανακύκλωσης, με μία εξ αυτών να σημειώνει ότι αν τελικά οι ανακυκλωτές ήταν υπεύθυνοι για αυτά τότε πιθανόν αυτοί να εξυπηρετούσαν οικονομικά συμφέροντα ([...]).
362. Μια επιχείρηση ([...]) ανέφερε ότι υπεύθυνοι για την μέτρηση και την κοστολόγηση θα πρέπει να είναι τόσο ο παραγωγός όσο και ο ανακυκλωτής, ενώ δύο ([...] και [...]) ότι οι εν λόγω διαδικασίες θα πρέπει να γίνονται σε όλα τα στάδια των αποβλήτων για την καλύτερη παρακολούθηση και τιμολόγηση αυτών. Τέλος, μία άλλη εταιρεία ([...]) επεσήμανε ότι οι ανακυκλωτές συμβάλουν με την παροχή πληροφοριών στο σύστημα αναφορικά με τις μετρήσεις αποβλήτων, ενώ η κοστολόγηση εξαρτάται από τις συνθήκες της αγοράς.

Δεν προκύπτει σαφής τάση από τις απαντήσεις των εταιρειών αναφορικά με πρόβλεψη ενός ελάχιστου ορίου κόστους στους υπόχρεους κατά τη συμμετοχή τους σε κάποιο ΣΕΔ

363. Επιπρόσθετα οι επιχειρήσεις ερωτήθηκαν αναφορικά με την πρόβλεψη ενός ελάχιστου ορίου κόστους στους υπόχρεους κατά τη συμμετοχή τους σε κάποιο σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης και κατά πόσο αυτό θα συνέβαλλε βιωσιμότερη χρηματοδότηση αποτελεσματικών έργων ανακύκλωσης
364. Οι 13 εκ των 40 εταιρειών¹⁶² τάχθηκαν υπέρ της δυνητικής εφαρμογής κάποιου ελάχιστου κόστους για τη συμμετοχή σε ΣΕΔ επικαλούμενες την εξασφαλισμένη βιωσιμότητα που θα είχαν τυχόν μελλοντικά έργα στον χώρο της ανακύκλωσης. Επίσης το εν λόγω μέτρο θα μπορούσε να αποτελέσει κίνητρο για ορθή διαχείριση των αποβλήτων. Ωστόσο, 2 εταιρείες αν και συμφώνησαν με το εν λόγω μέτρο σημείωσαν τα πιθανά προβλήματα που μπορεί να δημιουργηθούν. Η μία σημείωσε την πιθανότητα να λειτουργήσει το ελάχιστο κόστος ως ανασταλτικός παράγοντας για την ανακύκλωση ([...]), ενώ η άλλη ([...]) σημείωσε ότι [...].

---

¹⁶¹ Από τους υπόλοιπους ερωτηθέντες, 6 δήλωσαν άγνοια, μη εκφράζοντας άποψη, ένας δεν απάντησε [...] και 6 δεν έδωσαν σχετική απάντηση.

¹⁶² Από τις υπόλοιπες εταιρείες τέσσερις δεν απάντησαν, μία ανέφερε ότι το ερώτημα δεν είναι κατανοητό το ερώτημα ([...]), μία δεν έδωσε σχετική απάντηση [...] και 9 εταιρείες επικαλέστηκαν άγνοια σχετικά με την πρόβλεψη ενός ελάχιστου ορίου κόστους στους υπόχρεους κατά την συμμετοχή τους σε κάποιο σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης.

365. Οι 9 εκ των 40 εταιρειών εξέφρασαν την αντίθεσή τους στην πιθανότητα εφαρμογής ενός ελάχιστου τέλους τονίζοντας ότι δεν βρίσκουν λόγο ύπαρξης του, καθώς η μειωμένη κατασκευή έργων δεν εντοπίζεται στην ελλιπή χρηματοδότηση των ΣΣΕΔ. Μάλιστα κάποιες εξ αυτών σημείωσαν πιθανά προβλήματα που μπορεί να δημιουργηθούν. Συγκεκριμένα μία ανέφερε ότι η επιβολή ενός ελάχιστου ορίου κόστους στους υπόχρεους κατά τη συμμετοχή τους σε κάποιο σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης θα αποκλείσει μικρές επιχειρήσεις ([...]), ενώ μία άλλη ([...]) επεσήμανε ότι θα δημιουργηθούν σημαντικά προβλήματα ως προς την αντιμετώπιση των συστημάτων από τους ίδιους τους υπόχρεους. Μία άλλη εταιρεία ([...]) σημείωσε ότι οι υπόχρεοι θα πρέπει να τιμολογούνται ανάλογα των χαρακτηριστικών των προϊόντων που παρέχουν στην αγορά.
366. Οι λοιπές 3 εταιρείες έδωσαν γενικές απαντήσεις επί του ζητήματος. Συγκεκριμένα, μία ([...]) ανέφερε ότι τα ΣΣΕΔ δεν θα πρέπει να εμπλέκονται στην χρηματοδότηση των έργων ανακύκλωσης, αλλά να χρηματοδοτούν τη λειτουργία της ανακύκλωσης. Μία άλλη ([...]) σημείωσε ότι η εξασφάλιση αποτελεσματικότερων έργων ανακύκλωσης θα επιτευχθεί μέσω διαφορετικής διαχείρισης των εσόδων των συστημάτων. Ενώ η τρίτη ([...]) σημείωσε ότι το κόστος για να υπαχθεί σε ένα σύστημα είναι ήδη πολύ υψηλό.

Η πλειονότητα των ερωτηθέντων θεωρεί ότι πιθανή μη εφαρμογή του τέλους ταφής απορριμμάτων θα δημιουργήσει προβλήματα στον εξορθολογισμό της αγοράς καθώς και ότι η εφαρμογή των διεργασιών ανακύκλωσης/διαχείρισης και παραγωγής προϊόντων θα εξασφαλίσει πιο ίσους όρους στην αγορά και επομένως μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα

367. Στην ερώτηση της Υπηρεσίας, εάν η πρόβλεψη αναφορικά με το τέλος ταφής μπορεί να λειτουργήσει ως αντικίνητρο ώστε οι δήμοι να στραφούν σε άλλους τρόπους διαχείρισης των απορριμμάτων τους καθώς και εάν αυτό αποτελεί ένα μέτρο που θα συμβάλει στην αποτελεσματικότερη επεξεργασία των αποβλήτων, η συντριπτική πλειονότητα των εταιρειών (οι 31 από τις 40¹⁶³) τάχθηκε υπέρ της εφαρμογής του τέλους ταφής, τονίζοντας πως μπορεί να λειτουργήσει ως κίνητρο προώθησης της ανακύκλωσης για τους δήμους, αποτρέποντας τη διάθεση αποβλήτων σε ΧΥΤΑ και μειώνοντας τελικά τα ποσοστά αποβλήτων που καταλήγουν σε ταφή.
368. Ωστόσο πολλές από αυτές τις εταιρείες διατύπωσαν παρατηρήσεις και προτάσεις παρά την θετικά προσκείμενη άποψή τους. Συγκεκριμένα, επεσήμαναν κυρίως ζητήματα αναφορικά με το ύψος των τελών καθώς ένα υψηλό τέλος ταφής χωρίς τους απαραίτητους ελέγχους μπορεί να οδηγήσει στην παράνομη διαχείριση των αποβλήτων, την έλλειψη υποδομών, οργάνωσης και τεχνογνωσίας καθώς και τη θέσπιση ενός ανταποδοτικού οφέλους το οποίο θα καλύπτει το κόστος διαχείρισης των αποβλήτων και παράσχει κίνητρο στους πολίτες να αυξήσουν την ανακύκλωση.
369. Οι 23 εκ των 40 εταιρειών¹⁶⁴ είναι υπέρ της άποψης ότι πιθανή μη εφαρμογή του τέλους ταφής θα δημιουργούσε προβλήματα στον εξορθολογισμό της αγοράς, προκαλώντας ανισότητα μεταξύ των μερών, τη διαιώνιση μη ορθών πρακτικών διαχείρισης αποβλήτων, καθώς και τη δημιουργία αντι-ανταγωνιστικών συνθηκών.

¹⁶³ Από τις υπόλοιπες εταιρείες, η μια δεν απάντησε ([...]), 3 εταιρείες ([...]) έδωσαν μη σχετικές απαντήσεις και 5 εταιρείες δήλωσαν άγνοια ή απέφυγαν να εκφράσουν άποψη για το εν λόγω ζήτημα.

¹⁶⁴ Οι 8 εκ των 40 εταιρειών απέφυγαν να πάρουν θέση δηλώνοντας απλώς την άγνοιά τους, 1 εταιρεία δεν απάντησε ([...]), 1 εταιρεία δεν έδωσε σχετική απάντηση ([...]) και άλλες 2 εταιρείες παρέπεμψαν σε προηγούμενη απάντησή τους ([...]).

370. Τρεις εταιρείες ([...] και [...]) σημείωσαν ότι το πρόβλημα στην αγορά δημιουργείται από παράνομες αποθέσεις αποβλήτων από μικρές επιχειρήσεις (αυτοαπασχολούμενους).
371. Αντίθετα 2 εταιρείες υποστήριξαν πως η μη εφαρμογή του τέλους ταφής δεν θα δημιουργήσει κάποιο πρόβλημα στην αγορά ([...] και [...]).
372. Επιπρόσθετα, από τους παραγωγούς ζητήθηκε η άποψη τους αν η εφαρμογή των διεργασιών ανακύκλωσης/διαχείρισης και παραγωγής προϊόντων θα εξασφαλίσει πιο ίσους όρους στην αγορά και επομένως μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα.
373. Οι 29 εκ των 40 εταιρειών¹⁶⁵ δήλωσαν πως η εφαρμογή των προβλεπόμενων διεργασιών ανακύκλωσης θα συμβάλλει στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της αποτελεσματικότητας του υγιούς ανταγωνισμού στην αγορά, γεγονός που θα έχει θετικά αποτελέσματα για τον καταναλωτή και θα βοηθήσει στην επίτευξη των εθνικών στόχων ανακύκλωσης. Ωστόσο μια εξ αυτών ([...]) τόνισε ότι οι ίσοι όροι εξασφαλίζονται όταν υπάρχει ένα ρυθμιστικό πλαίσιο που καθορίζει τις απαραίτητες απαιτήσεις ώστε όλοι να μπορούν να μετέχουν στις διαδικασίες διαχείρισης αποβλήτων. Μια άλλη εταιρεία ([...]) τόνισε ότι για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα δεν επαρκεί μόνο η εφαρμογή των διεργασιών ανακύκλωσης/διαχείρισης των προϊόντων αλλά η ορθή διαχείριση αυτών σε όλη τη διαδικασία που ακολουθεί ένα προϊόν στην αγορά. Τέλος, μια εταιρεία ([...]) ανέφερε ότι η θετική επίδραση των διεργασιών ανακύκλωσης/διαχείρισης και παραγωγής προϊόντων θα πρέπει να συνοδεύεται από τακτικούς ελέγχους.

V.2.7 Έλεγχος – Κυρώσεις

Η συντριπτική πλειονότητα θεωρεί ότι η πραγματοποίηση ελέγχων είναι ένα χρήσιμο μέτρο για την εξασφάλιση του υγιούς ανταγωνισμού στην αγορά

374. Οι 37 από τις 40 εταιρείες θεωρούν ότι η πραγματοποίηση ελέγχων είναι ένα χρήσιμο μέτρο για την εξασφάλιση του υγιούς ανταγωνισμού στην αγορά. Οι εν λόγω εταιρείες σημείωσαν ότι οι έλεγχοι θα πρέπει να είναι τακτικοί για να εξασφαλιστεί η επίτευξη των στόχων το οποίο συνδέεται άμεσα με την λειτουργία των επιχειρήσεων και της αγοράς ([...]) και μπορεί να δράσουν προληπτικά για την ορθή λειτουργία του συστήματος ([...]). Επίσης, ανέφεραν ότι η αποτελεσματικότητα των ελέγχων μπορεί να εξασφαλιστεί μόνο μέσω της ύπαρξης των απαραίτητων προδιαγραφών λειτουργίας, κοστολόγησης και ποιότητας προϊόντων ([...]). Τέλος, 3 εταιρείες επεσήμαναν ότι η διεξαγωγή των ελέγχων πρέπει να γίνεται όχι μόνο σε αυτές που λειτουργούν νόμιμα αλλά και σε αυτές που λειτουργούν παράνομα με καταστροφικές συνέπειες για το περιβάλλον και την οικονομία ([...]).
375. Από τους υπόλοιπους ερωτώμενους, ένας σημείωσε ότι οι εκ των υστέρων έλεγχοι δεν έχουν νόημα ([...]), ένας υποστήριξε ότι οι έλεγχοι δεν είναι χρήσιμο εργαλείο, χωρίς ωστόσο να διευκρινίζει περαιτέρω ([...]) και ένας άλλος ότι δεν έχει άποψη για το εν λόγω ζήτημα ([...]).
376. Στο πλαίσιο των ελέγχων, οι παραγωγοί ερωτήθηκαν αν είναι ευχαριστημένοι με τη συχνότητα και τον τρόπο πραγματοποίησης των ελέγχων από τους αρμόδιους επιθεωρητές εργασίας.

---

¹⁶⁵ Από τους υπόλοιπους ερωτηθέντες, οι 4 επικαλέστηκαν άγνοια για το εν λόγω ζήτημα, ένας δεν απάντησε ([...]) και 2 ([...]) δήλωσαν ότι δεν είναι κατανοητή η ερώτηση και δύο παρέπεμψαν σε προηγούμενη απάντησή τους ([...]). Τέλος, 2 εταιρείες δεν απάντησαν σχετικά ([...]).

377. Οι 28 εκ των 40 εταιρειών είναι ευχαριστημένοι με την διεξαγωγή των ελέγχων, τόσο από την συχνότητα όσο και από την ποιότητα αυτών. Από τις εν λόγω επιχειρήσεις μόνο μία σημείωσε ότι η ποιότητα δεν είναι ιδιαίτερα ικανοποιητική λόγω έλλειψης κατάρτισης, ενώ επεσήμανε ότι οι περιβαλλοντικοί έλεγχοι είναι περιορισμένοι ([...]).
378. Από τους υπόλοιπους ερωτώμενους, ένας σημείωσε ότι οι έλεγχοι είναι περιορισμένοι και αφορούν κυρίως γενικά ζητήματα, για τα οποία ο ελεγκτής δεν είναι εκπαιδευμένος ([...]). Μία άλλη εταιρεία ανέφερε ότι οι έλεγχοι αφορούν μόνο τις επιχειρήσεις που λειτουργούν νόμιμα ([...]). Μία τρίτη εταιρεία επεσήμανε ότι πραγματοποιήθηκε έλεγχος μετά από ατύχημα στην εν λόγω εταιρεία και αφού είχαν ενημερωθεί από την ίδια την εταιρεία ([...]), ενώ μια άλλη σημείωσε ότι οι έλεγχοι από τους επιθεωρητές περιβάλλοντος είναι πιο σημαντικοί από αυτούς των επιθεωρητών εργασίας, αλλά αυτοί δεν πραγματοποιούνται ([...]).
379. Επίσης, δύο ανέφεραν ότι δεν έχει πραγματοποιηθεί έλεγχος ([...]).
380. Τέλος, τέσσερις επιχειρήσεις δεν έχουν γνώση για το εν λόγω ζήτημα και άλλες δύο δεν απάντησαν ([...] και [...]).

V.2.8 Επίδραση πανδημίας covid-19

Λίγο περισσότερες από τις μισές εταιρείες ανέφεραν ότι δεν παρατήρησαν ζητήματα αντι-ανταγωνιστικών πρακτικών και στρεβλώσεων

381. Οι ανακυκλωτές ερωτήθηκαν αν θεωρούν ότι κατά τη διάρκεια της πανδημίας ανέκυψαν νέα ζητήματα αντι-ανταγωνιστικών πρακτικών αλλά και στρεβλώσεις στη αγορά που δραστηριοποιούνται.
382. Οι 25 εκ των 40 εταιρειών¹⁶⁶ ανέφεραν ότι δεν παρατήρησαν ζητήματα αντι-ανταγωνιστικών πρακτικών και στρεβλώσεων, αλλά ανέφεραν δυσκολίες που δημιουργήθηκαν λόγω της πανδημίας, συγκεκριμένα ανέφεραν λειτουργικές δυσκολίες αναφορικά με τη συλλογή των αποβλήτων και τις μειωμένες ποσότητες των αποβλήτων με οικονομικό αντίκτυπο για τις επιχειρήσεις.
383. Αντίθετα, μόνο μία επιχείρηση ανέφερε την ύπαρξη αθέμιτων πρακτικών λόγω πανδημίας, καθώς δεν πραγματοποιούνταν έλεγχοι ([...]) και μία σημείωσε ότι ζητήματα αντι-ανταγωνιστικών πρακτικών και στρεβλώσεις στη αγορά υπήρχαν πριν την πανδημία ([...]).

---

¹⁶⁶ Εννέα εταιρείες δεν έδωσαν κάποια απάντηση, με μια εξ αυτών να διευκρινίζει ότι δεν είναι συμβεβλημένη με κάποιο ΣΣΕΔ ([...]), δύο να δηλώνουν ότι δεν είναι σύστημα [...] και [...] και άλλες δύο να δηλώνουν ότι τα ΣΣΕΔ είναι αρμόδια να απαντήσουν ([...] και [...]). Τέλος, τέσσερις επιχειρήσεις δεν έχουν γνώση επί του θέματος.

Β ΜΕΡΟΣ

VI. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΠΛΟΙΩΝ

VI.1. Διεθνής Σύμβαση MARPOL και ενωσιακή νομοθεσία

384. Η προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος από τη λειτουργία των πλοίων ρυθμίζεται σε διεθνές, ενωσιακό και εθνικό επίπεδο.
385. Η Διεθνής Σύμβαση για την Πρόληψη της Ρύπανσης από τα Πλοία (International Convention for the Prevention of Pollution from Ships, MARPOL) είναι η κύρια διεθνής σύμβαση για την πρόληψη της ρύπανσης του περιβάλλοντος από τα πλοία, η οποία προκαλείται είτε εκ της λειτουργίας των πλοίων είτε εξαιτίας ναυτικών ατυχημάτων. Προβλέπει γενικές απαγορεύσεις των απορρίψεων από πλοία στη θάλασσα, και ρυθμίζει τους όρους υπό τους οποίους ορισμένοι τύποι αποβλήτων επιτρέπεται να απορρίπτονται στο θαλάσσιο περιβάλλον. Υποχρεώνει επίσης τα συμβαλλόμενα μέρη να διασφαλίζουν την ύπαρξη επαρκών εγκαταστάσεων παραλαβής στους λιμένες.
386. Η σύμβαση MARPOL εγκρίθηκε στις 2 Νοεμβρίου του 1973 από τον Διεθνή Ναυτιλιακό Οργανισμό (IMO) και συμπληρώθηκε κατόπιν από το Πρωτόκολλο του 1978. Η συνδυασμένη σύμβαση (Σύμβαση MARPOL 73/78) τέθηκε σε ισχύ τον Οκτώβριο του 1983, περιλαμβάνοντας έξι τεχνικά παραρτήματα, τα οποία αφορούν τον έλεγχο και την πρόληψη της ρύπανσης από πετρέλαιο (I), από επιβλαβείς υγρές ουσίες (II), από επιβλαβείς ουσίες που μεταφέρονται από τη θάλασσα σε συσκευασμένη μορφή (III), από λύματα των πλοίων (IV), από σκουπίδια πλοίων (V), από την ατμοσφαιρική ρύπανση των πλοίων (VI).
387. Σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, η πολιτική της Ένωσης στοχεύει στη διασφάλιση υψηλού επιπέδου ασφάλειας και προστασίας του περιβάλλοντος, στόχος που αναγνωρίζεται ενωσιακά ότι μπορεί να επιτευχθεί με τη συμμόρφωση προς τις διεθνείς συμβάσεις, κώδικες και αποφάσεις με ταυτόχρονη διατήρηση της ελεύθερης ναυσιπλοΐας, όπως προβλέπεται από τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS), αλλά και τη διεθνή σύμβαση για την πρόληψη της ρύπανσης από πλοία (MARPOL).
388. Η βασική νομοθεσία σχετικά με τις λιμενικές εγκαταστάσεις παραλαβής αποβλήτων πλοίου ήταν μέχρι πρότινος η Οδηγία 2000/59¹⁶⁷, η οποία αντικαταστάθηκε από την Οδηγία 2019/833¹⁶⁸. Οι Οδηγίες 2000/59/EK και ΕΕ 2019/833 καθιερώνουν ένα συμπληρωματικό σύστημα διαχείρισης στην ξηρά, επιβάλλοντας στους φορείς εκμετάλλευσης λιμένων να διαθέτουν επαρκώς εξοπλισμένες εγκαταστάσεις και ολοκληρωμένα σχέδια παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων.
389. Βασικές αρχές οι οποίες διέπουν τη θαλάσσια πολιτική της Ένωσης είναι η **προληπτική δράση** και η **επανόρθωση των καταστροφών του θαλάσσιου περιβάλλοντος**, κατά προτεραιότητα στην πηγή, καθώς και η αρχή «ο ρυπαίνων

---

¹⁶⁷ Οδηγία 2000/59/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000, σχετικά με τις λιμενικές εγκαταστάσεις παραλαβής αποβλήτων πλοίου και καταλοίπων φορτίου - Δήλωση της Επιτροπής, *OJL* 332, 28.12.2000, *p.* 81–90

¹⁶⁸ Οδηγία (ΕΕ) 2019/833 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, σχετικά με τις λιμενικές εγκαταστάσεις παραλαβής για την παράδοση αποβλήτων από πλοία, για την τροποποίηση της οδηγίας 2010/65/ΕΕ και την κατάργηση της οδηγίας 2000/59/EK (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ) *OJL* 151, 7.6.2019, *p.* 116–142.

πληρώνει». Σημειώνεται επίσης ότι οι κύριες αρχές της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα εφαρμόζονται επίσης στη διαχείριση των αποβλήτων από πλοία (βλ. Προοίμιο Οδηγίας 2019/833, σκ. 16)¹⁶⁹. Συνεπώς, καταρχήν ο παραγωγός αποβλήτων πλοίων οφείλει να διαθέτει αποτελεσματικό σύστημα διαχείρισης αποβλήτων πάνω στο πλοίο.

390. Το κόστος για τη λειτουργία τέτοιων εγκαταστάσεων επωμίζονται οι παραγωγοί των αποβλήτων με την καταβολή σχετικών λιμενικών τελών (κατ' εφαρμογή της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει»). Προκειμένου να δοθεί το κίνητρο να μειωθεί η ποσότητα των αποβλήτων που παράγονται επί του πλοίου, και να αποφευχθεί ο κίνδυνος ρίψης των αποβλήτων στη θάλασσα, η Οδηγία προβλέπει ότι τα λιμενικά τέλη είναι χαμηλότερα για τα πλοία που παράγουν μειωμένες ποσότητες αποβλήτων.

Κανονισμός 2017/352¹⁷⁰

391. Παράλληλα με την ισχύ της Οδηγίας ΕΕ 2019/833, την 24η Μαρτίου 2019 τέθηκε σε ισχύ ο **Ευρωπαϊκός Κανονισμός 2017/352** για τη θέσπιση πλαισίου όσον αφορά την παροχή λιμενικών υπηρεσιών και κοινών κανόνων για την χρηματοοικονομική διαφάνεια των λιμένων. Με τον εν λόγω Κανονισμό σκοπείται ειδικότερα η διευκόλυνση της πρόσβασης στην αγορά των λιμενικών υπηρεσιών και η εισαγωγή χρηματοοικονομικής διαφάνειας και αυτονομίας των θαλασσιών λιμένων με στόχο την βελτίωση της ποιότητας και αποδοτικότητας των υπηρεσιών που παρέχονται στους χρήστες του λιμένα και τη δημιουργία ενός κλίματος ευνοϊκότερου για επενδύσεις στους λιμένες της ΕΕ.
392. Ο Κανονισμός 2017/352 εφαρμόζεται σε όλους τους θαλάσσιους λιμένες του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών όπως απαριθμούνται στο παράρτημα II, 1315/2013 Κανονισμού ΕΕ. Για την Ελλάδα αυτοί είναι οι λιμένες Πειραιά, Θεσσαλονίκης, Ελευσίνας, Βόλου, Ηγουμενίτσας, Ηρακλείου, Καβάλας, Λαυρίου, Κέρκυρας, Πάτρας, Ραφήνας, Χαλκίδας, Σούδας, Καλαμάτας, Κατάκολου, Κυλλήνης, Μυκόνου, Μυτιλήνης, Νάξου, Πάρου, Σαντορίνης, Σκιάθου, Σύρου, Χίου και Ρόδου.
393. Μεταξύ των λιμενικών υπηρεσιών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού είναι και η λιμενική υπηρεσία συλλογής αποβλήτων πλοίων και καταλοίπων φορτίου είτε εντός της ζώνης του λιμένα είτε στην πλωτή οδό πρόσβασης προς τον λιμένα (άρθρο 1 παρ. 2).

---

¹⁶⁹ Η οδηγία 2008/98/ΕΚ θέτει τις κύριες αρχές διαχείρισης των αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένων της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει» και της ιεράρχησης των αποβλήτων, με την οποία δίνεται προτεραιότητα στην επαναχρησιμοποίηση και στην ανακύκλωση των αποβλήτων ως προς άλλες μορφές ανάκτησης και διάθεσης των αποβλήτων και απαιτείται η καθιέρωση συστημάτων χωριστής συλλογής των αποβλήτων. Επιπλέον, η έννοια της διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού αποτελεί κατευθυντήρια αρχή της ενωσιακής νομοθεσίας για τα απόβλητα, βάσει της οποίας οι παραγωγοί είναι υπεύθυνοι για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των προϊόντων τους καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής των προϊόντων αυτών. Ακόμη, σύμφωνα με τις αρχές της αυτόαρκειας και της εγγύτητας απαιτείται η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου και κατάλληλου δικτύου εγκαταστάσεων διάθεσης αποβλήτων και εγκαταστάσεων για την ανάκτηση αποβλήτων, ώστε η Ένωση να καταστεί αυτόαρκης στον τομέα της διάθεσης και της ανάκτησης των αποβλήτων, ενώ ταυτόχρονα η διάθεση των αποβλήτων πρέπει να γίνεται όσο το δυνατόν εγγύτερα στην πηγή παραγωγής τους και να μειώνεται κατά το δυνατόν η μεταφορά αποβλήτων, με τη χρησιμοποίηση των καταλληλότερων μεθόδων και τεχνολογιών έτσι ώστε να εξασφαλίζεται υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας.

¹⁷⁰ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2017/352 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 15ης Φεβρουαρίου 2017 για τη θέσπιση πλαισίου όσον αφορά την παροχή λιμενικών υπηρεσιών και κοινών κανόνων για τη χρηματοοικονομική διαφάνεια των λιμένων. *OJL* 57 3.3.2017, σ. 1-18.

394. Κατά τους ορισμούς του Κανονισμού ως «*συλλογή αποβλήτων πλοίων και καταλοίπων φορτίου*» νοείται η παραλαβή των αποβλήτων πλοίων ή καταλοίπων φορτίου από οποιαδήποτε σταθερή, πλωτή ή κινητή εγκατάσταση ικανή να δέχεται απόβλητα ή κατάλοιπα φορτίου, κατά τα οριζόμενα στην Οδηγία 2000/59/EK (πλέον Οδηγία 2019/883/ΕΕ) (άρθρο 2 περ. 10). Σύμφωνα με τον σχετικό ορισμό της Οδηγίας αυτής ως απόβλητα πλοίων ορίζονται τα απόβλητα και κατάλοιπα φορτίου τα οποία παράγονται κατά τη λειτουργία του πλοίου ή κατά τις εργασίες φόρτωσης, εκφόρτωσης και καθαρισμού, και τα οποία εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των παραρτημάτων Ι, ΙΙ, ΙV, V και VI της Διεθνούς Σύμβασης MARPOL για την πρόληψη της ρύπανσης από πλοία, καθώς τα απόβλητα που αλιεύονται παθητικά.
395. Ο Κανονισμός δεν επιβάλλει κάποιο ειδικό, ενιαίο μοντέλο για τη διαχείριση των θαλάσσιων λιμένων, αλλά θέτει ένα πλαίσιο παροχής λιμενικών υπηρεσιών και κοινούς κανόνες περί χρηματοοικονομικής διαφάνειας¹⁷¹. Επιπλέον, περιλαμβάνει μια σειρά ρυθμίσεων αναφορικά με την ελευθερία της πρόσβασης στην αγορά λιμενικών υπηρεσιών και τα όρια αυτής.
396. Σύμφωνα με το άρθρο 3 του Κανονισμού, η πρόσβαση στην αγορά για την παροχή λιμενικών υπηρεσιών σε θαλάσσιους λιμένες, όπως στην αγορά της λιμενικής υπηρεσίας συλλογής αποβλήτων πλοίων και καταλοίπων φορτίου, μπορεί να υπόκειται (α) σε ελάχιστες απαιτήσεις που πρέπει να πληρούνται από τους παρόχους της υπηρεσίας αυτής, (β) σε περιορισμούς αναφορικά με τον αριθμό των παρόχων που δύνανται να δραστηριοποιηθούν σε έναν λιμένα, (γ) σε υποχρεώσεις παροχής δημόσιας υπηρεσίας, και (δ) σε περιορισμούς αναφορικά με τους εγχώριους φορείς.
397. Ειδικότερα σε ό, τι αφορά τις ελάχιστες απαιτήσεις, στο άρθρο 4 του Κανονισμού θεσπίζεται **περιοριστικά** κατάλογος των εν λόγω απαιτήσεων που μπορεί να απαιτηθούν από τον αρμόδιο φορέα διαχείρισης του λιμένα ή από την αρμόδια αρχή κάθε κράτους μέλους και οι οποίες αφορούν, μεταξύ άλλων, στην χρηματοοικονομική επάρκεια του παρόχου, στον εξοπλισμό, στα επαγγελματικά προσόντα κ.ο.κ. Σε κάθε περίπτωση οι απαιτήσεις αυτές πρέπει να είναι **διαφανείς, αντικειμενικές και να μην εισάγουν διακρίσεις**.
398. Έτσι, ο φορέας διαχείρισης μπορεί να αρνηθεί την πρόσβαση στην παροχή της εν λόγω υπηρεσίας σε όποιον πάροχο δεν πληροί τις εν λόγω ελάχιστες απαιτήσεις. Η απάντηση του φορέα προς τον πάροχο θα πρέπει να γίνεται εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος από την υποβολή της σχετικής αίτησης του παρόχου και σε κάθε περίπτωση εντός 4 μηνών από την αίτηση αυτή.
399. Σύμφωνα με το άρθρο 6 του Κανονισμού, ο διαχειριστικός φορέας του λιμένα ή η αρμόδια αρχή μπορεί να περιορίσει με απόφασή του τον **αριθμό των παρόχων** που μπορούν να δραστηριοποιηθούν σε έναν λιμένα, στις ακόλουθες **περιοριστικά αναφερόμενες περιπτώσεις**:
- (α) Σπανιότητα ή αποκλειστική χρήση της γης ή της παράκτιας ζώνης υπό την προϋπόθεση ότι ο περιορισμός είναι σύμφωνος με τις αποφάσεις ή τα σχέδια που συμφωνήθηκαν από τον διαχειριστικό φορέα του λιμένα και, κατά περίπτωση, από κάθε άλλη δημόσια αρχή που είναι αρμόδια με το εθνικό δίκαιο,
  - (β) η απουσία τέτοιου περιορισμού εμποδίζει την εκπλήρωση των υποχρεώσεων παροχής δημόσιας υπηρεσίας, μεταξύ άλλων όταν η απουσία αυτή οδηγεί σε υπερβολικά υψηλές δαπάνες σχετικά με την εκπλήρωση τέτοιου είδους

---

¹⁷¹Βλ. σημείο 10 του Προοιμίου του Κ. 2017/352.

υποχρεώσεων για τον διαχειριστικό φορέα του λιμένα, την αρμόδια αρχή ή τους χρήστες του λιμένα,

- (γ) η απουσία τέτοιου περιορισμού αντιβαίνει στην ανάγκη να εξασφαλισθούν η ασφάλεια, η προστασία και η περιβαλλοντική βιωσιμότητα των λιμενικών υπηρεσιών,
- (δ) λόγω των χαρακτηριστικών των λιμενικών υποδομών ή του είδους της κυκλοφορίας στον λιμένα, η δραστηριοποίηση πολυάριθμων παρόχων λιμενικών υπηρεσιών στον λιμένα δεν θα ήταν δυνατή.
- (ε) όταν έχει διαπιστωθεί σύμφωνα με το άρθρο 35 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ, ότι ένας λιμενικός τομέας ή υποτομέας, μαζί με τις λιμενικές του υπηρεσίες, ασκεί εντός κράτους μέλους δραστηριότητα η οποία είναι άμεσα εκτεθειμένη στον ανταγωνισμό σύμφωνα με το άρθρο 34 της οδηγίας αυτής. Σε αυτήν την περίπτωση δεν εφαρμόζονται οι παράγραφοι 2 και 3 του παρόντος άρθρου.

400. Προτού ωστόσο ένας φορέας διαχείρισης λιμένα προβεί σε λήψη απόφασης για περιορισμό των παρόχων λιμενικής υπηρεσίας συλλογής αποβλήτων πλοίων ή καταλοίπων φορτίου θα πρέπει πρώτα να προβεί στη δημοσίευση της σχετικής πρότασής του τουλάχιστον 3 μήνες πριν τη λήψη της σχετικής απόφασης, προκειμένου κάθε ενδιαφερόμενο μέρος να έχει τη δυνατότητα να διατυπώσει τυχόν παρατηρήσεις επί του εν λόγω περιορισμού.
401. Επιπλέον, εφόσον ο διαχειριστικός φορέας του λιμένα ή η αρμόδια αρχή αποφασίσει να περιορίσει τον αριθμό των παρόχων λιμενικής υπηρεσίας, ακολουθείται διαδικασία επιλογής η οποία είναι ανοιχτή προς όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, δεν εισάγει διακρίσεις και είναι διαφανής. Ο διαχειριστικός φορέας του λιμένα ή η αρμόδια αρχή δημοσιεύει πληροφορίες σχετικά με τη λιμενική υπηρεσία που πρέπει να παρασχεθεί και με τη διαδικασία επιλογής, και διασφαλίζει ότι όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη έχουν όντως πρόσβαση σε όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για τη σύνταξη των αιτήσεών τους. Στα ενδιαφερόμενα μέρη δίνεται αρκετός χρόνος ώστε να τους επιτραπεί να προβούν σε ουσιαστική αξιολόγηση και να προετοιμάσουν την αίτησή τους. Υπό κανονικές συνθήκες, η ελάχιστη αυτή προθεσμία ορίζεται σε 30 ημέρες.
402. Όπως εκτίθεται διεξοδικά στην Ενότητα VIII κατωτέρω, ένα βασικό ζήτημα που προέκυψε κατά τη διάρκεια τόσο της δημόσιας διαβούλευσης όσο και της μετέπειτα έρευνας της Υπηρεσίας είναι η ενδεχόμενη καταχρηστική εφαρμογή της συγκεκριμένης διάταξης, με αποτέλεσμα οι υπηρεσίες συλλογής αποβλήτων πλοίου και καταλοίπων φορτίου να ανατίθενται μέσω δημόσιων διαγωνιστικών διαδικασιών σε έναν πάροχο, με τον οποίον οι ΦΔΛ συνάπτουν πολυετείς συμβάσεις παροχής υπηρεσιών ή παραχώρησης, περιορίζοντας έτσι τον ανταγωνισμό εντός του λιμένα (competition in the market) αλλά ενδεχομένως και για τον λιμένα (competition for the market).

VI.2. Εθνικό ρυθμιστικό πλαίσιο

403. Η ενωσιακή νομοθεσία έχει ενσωματωθεί στην εθνική έννομη τάξη με τις ΚΥΑ 8111.1/41/09 (Β' 412)¹⁷² και ΚΥΑ 3122.3/71164/2021 (Β' 4790)¹⁷³.
404. Η ισχύουσα ΚΥΑ 3122 καλύπτει α) όλα τα πλοία, ανεξαρτήτως της σημαίας που φέρουν, τα οποία καταπλέουν ή λειτουργούν σε ελληνικό λιμένα, πλην των πλοίων που εκτελούν τις λιμενικές υπηρεσίες κατά την έννοια της παρ. 2 του άρθρου 1 του Κανονισμού 2017/352 (μεταξύ των οποίων και η συλλογή των αποβλήτων πλοίου και καταλοίπων φορτίου) και πλην των πολεμικών πλοίων ή βοηθητικών σκαφών ή άλλων πλοίων που ανήκουν στο κράτος ή που τα εκμεταλλεύεται το κράτος και χρησιμοποιούνται προς το παρόν αποκλειστικά σε κυβερνητική μη εμπορική βάση, β) σε όλους τους ελληνικούς λιμένες, στους οποίους συνήθως καταπλέουν τα ως άνω πλοία. Τα πλοία που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της απόφασης αυτής παραδίδουν τα απόβλητα που παράγονται επί αυτών και τα κατάλοιπα φορτίου κατά τρόπο σύμφωνο με την απόφαση αυτή στο βαθμό που αυτό είναι ευλόγως εφικτό και κατά τα προβλεπόμενα στα σχέδια παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων.(άρθρ. 3 ΚΥΑ 3122.3/71164/2021)
405. Σύμφωνα με το άρθρ. 4 ΚΥΑ 3122.3/71164/2021, **οι φορείς διαχείρισης λιμένων** εξασφαλίζουν τη διάθεση λιμενικών εγκαταστάσεων παραλαβής για όλα τα είδη των αποβλήτων, επαρκών για την κάλυψη των αναγκών των πλοίων που χρησιμοποιούν συνήθως τον λιμένα, χωρίς να προκαλείται αδικαιολόγητη καθυστέρηση των πλοίων. Επίσης, έχουν τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 41 του ν.4819/2021¹⁷⁴. Επιπλέον διασφαλίζουν ότι: α) οι λιμενικές εγκαταστάσεις παραλαβής έχουν την ικανότητα να δεχτούν τους τύπους και τις ποσότητες των αποβλήτων από τα πλοία που χρησιμοποιούν συνήθως τον εν λόγω λιμένα, λαμβανομένων υπόψη των λειτουργικών αναγκών των χρηστών του λιμένα, του μεγέθους και της γεωγραφικής θέσης του εν λόγω λιμένα, των τύπων των πλοίων που καταπλέουν στον εν λόγω λιμένα, των εξαιρέσεων που προβλέπονται στο άρθρο 9 (και οι οποίες παρουσιάζονται αναλυτικότερα κάτωθι), β) οι διατυπώσεις και οι πρακτικές ρυθμίσεις για τη χρήση των λιμενικών εγκαταστάσεων παραλαβής είναι απλές και διεκπεραιώνονται με ταχύτητα για να αποφεύγονται αδικαιολόγητες καθυστερήσεις για τα πλοία, γ) τα επιβαλλόμενα για την παράδοση τέλη δεν δημιουργούν αντικίνητρα στη χρήση των λιμενικών εγκαταστάσεων παραλαβής από τα πλοία και δ) οι λιμενικές εγκαταστάσεις παραλαβής καθιστούν εφικτή τη διαχείριση των αποβλήτων από πλοία με περιβαλλοντικά ορθό τρόπο σύμφωνα με τον ν.4819/2021 και με άλλες σχετικές νομοθετικές ενωσιακές και

---

¹⁷²Αριθμ. 8111.1/41/09 Μέτρα και όροι για τις λιμενικές εγκαταστάσεις παραλαβής αποβλήτων που παράγονται στα πλοία και καταλοίπων φορτίου σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της υπ' αριθμ. 2007/71/ΕΚ οδηγίας. Αντικατάσταση της υπ' αριθμ. 3418/07/02 (ΦΕΚ 712 Β') κοινής υπουργικής απόφασης «Μέτρα και όροι για τις λιμενικές εγκαταστάσεις παραλαβής αποβλήτων που παράγονται στα πλοία και καταλοίπων φορτίου» (Β' 4790).

¹⁷³Αριθμ. 3122.3-15/71164/2021 Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς την Οδηγία (ΕΕ) 2019/883 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Απριλίου 2019 σχετικά με τις λιμενικές εγκαταστάσεις παραλαβής για την παράδοση αποβλήτων από πλοία, για την τροποποίηση της Οδηγίας 2010/65/ΕΕ και την κατάργηση της Οδηγίας 2000/59/ΕΚ (Β' 4790).

¹⁷⁴ Σύμφωνα με τη διάταξη αυτήν οι αρχικοί παραγωγοί ή άλλοι κάτοχοι αποβλήτων πραγματοποιούν οι ίδιοι την επεξεργασία των αποβλήτων ή αναθέτουν την επεξεργασία σε έμπορο ή σε οργανισμό ή σε επιχείρηση που εκτελεί εργασίες επεξεργασίας αποβλήτων ή μέσω διακανονισμού με δημόσιο ή ιδιωτικό οργανισμό συλλογής αποβλήτων. Όταν τα απόβλητα μεταφέρονται από τον αρχικό παραγωγό ή κάτοχο σε ένα ή περισσότερα από τα ως άνω νομικά πρόσωπα, για προκαταρκτική επεξεργασία, αυτό δεν συνεπάγεται, κατά γενικό κανόνα, απαλλαγή από την ευθύνη για τη διεξαγωγή μιας εργασίας πλήρους ανάκτησης ή διάθεσης.

εθνικές νομοθετικές πράξεις για τα απόβλητα. Προκειμένου να εξασφαλίζεται η ορθή περιβαλλοντικά διαχείριση, οι φορείς διαχείρισης λιμένων εξασφαλίζουν χωριστή συλλογή, ώστε να διευκολύνονται η επαναχρησιμοποίηση και η ανακύκλωση των αποβλήτων από τα πλοία στους λιμένες, όπως προβλέπεται στην ΚΥΑ 41624/2057/Ε103/2010 (Β' 1625)¹⁷⁵, στον ν. 4819/2021 (Α' 129) και στην ΚΥΑ Η.Π. 23615/651/Ε.103/2014 (Β' 1184)¹⁷⁶ και υπό την επιφύλαξη των αυστηρότερων απαιτήσεων του Καν. 1069/2009¹⁷⁷. Προκειμένου να διευκολυνθεί αυτή η διαδικασία, οι λιμενικές εγκαταστάσεις παραλαβής μπορούν να συλλέγουν τα επιμέρους κλάσματα αποβλήτων σύμφωνα με τις κατηγορίες αποβλήτων που ορίζονται στη σύμβαση MARPOL, λαμβάνοντας υπόψη τις κατευθυντήριες γραμμές της. Η παροχή των ανωτέρω υπηρεσιών για την παραλαβή και διαχείριση αποβλήτων μπορεί να παρέχεται απευθείας από τον αρμόδιο φορέα διαχείρισης λιμένα ή/και από έναν ή περισσότερους παρόχους υπηρεσιών παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων. Απαραίτητη προϋπόθεση για την παραλαβή και διαχείριση αποβλήτων από κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο είναι να πληροί τις απαιτήσεις που τίθενται στο άρθρο 52 του ν. 4819/2021 και συγκεκριμένα να έχει λάβει τις απαιτούμενες άδειες¹⁷⁸, ενώ η δραστηριοποίηση παρόχου ή παρόχων υπηρεσιών παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων σε κάθε λιμένα είναι δυνατή, μόνο κατόπιν έγκρισης του αρμόδιου φορέα διαχείρισης λιμένα.

406. Σύμφωνα με το άρθρ. 5 ΚΥΑ 3122.3/71164/2021 για τις ως άνω λιμενικές εγκαταστάσεις παραλαβής αποβλήτων καταρτίζεται και εφαρμόζεται για κάθε λιμένα με μέριμνα και ευθύνη του φορέα διαχείρισης αυτού, κατάλληλο σχέδιο παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων (στο εξής: σχέδιο). Τα σχέδια αυτά είναι δυνατόν, κατόπιν συμφωνίας των αρμόδιων φορέων διαχείρισης λιμένων, να καταρτίζονται και συμπληρώνονται σε περιφερειακό επίπεδο, για περισσότερους του ενός λιμένες, με τη δέουσα συμμετοχή του κάθε λιμένα, υπό την προϋπόθεση ότι προσδιορίζεται για κάθε επιμέρους λιμένα ποιες εγκαταστάσεις παραλαβής είναι απαραίτητες και ποιες είναι διαθέσιμες. Οι μικροί μη εμπορικοί λιμένες, οι οποίοι χαρακτηρίζονται από σπάνια ή χαμηλή κυκλοφορία μόνο σκαφών αναψυχής, μπορούν να εξαιρούνται από την ως άνω υποχρέωση, εάν οι οικείες λιμενικές εγκαταστάσεις υποδοχής εντάσσονται στο σύστημα διαχείρισης αποβλήτων του οποίου η διαχείριση ασκείται από τον σχετικό δήμο ή για λογαριασμό του και εξασφαλίζεται ότι οι πληροφορίες σχετικά με το σύστημα διαχείρισης αποβλήτων τίθενται στη διάθεση των χρηστών των εν λόγω λιμένων. Τα σχέδια καταρτίζονται με ευθύνη των φορέων διαχείρισης λιμένων και

---

¹⁷⁵ Αριθμ. 41624/2057/Ε103 Μέτρα, όροι και πρόγραμμα για την εναλλακτική διαχείριση των αποβλήτων ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών σε συμμόρφωση με τις διατάξεις των οδηγιών, 2006/66/ΕΚ «σχετικά με τις ηλεκτρικές στήλες και τους συσσωρευτές και τα απόβλητα ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών και με την κατάρτιση της οδηγίας 91/157/ΕΟΚ» και 2008/103/ΕΚ «για την τροποποίηση της οδηγίας 2006/66/ΕΚ σχετικά με τις ηλεκτρικές στήλες και τους συσσωρευτές και τα απόβλητα ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών, όσο αφορά την τοποθέτηση ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών στην αγορά», του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (Β' 1625).

¹⁷⁶ Αριθ. Η.Π. 23615/651/Ε.103 Καθορισμός κανόνων, όρων και προϋποθέσεων για την εναλλακτική διαχείριση των αποβλήτων ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ), σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2012/19/ΕΚ «σχετικά με τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ)», του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 4ης Ιουλίου 2012 και άλλες διατάξεις (Β' 1184).

¹⁷⁷ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ(ΕΚ) αριθ. 1069/2009 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 21^{ης} Οκτωβρίου 2009 περί υγιεινομικών κανόνων για ζωικά υποπροϊόντα και παράγωγα προϊόντα που δεν προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο και για την κατάρτιση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1774/2002 (κανονισμός για τα ζωικά υποπροϊόντα) *OJL 300 14.11.2009*, σ. 1-33.

¹⁷⁸ Στην εν λόγω διάταξη προβλέπονται οι άδειες που πρέπει να λάβει κάθε οργανισμός που προτίθεται να προβεί σε εργασίες επεξεργασίας αποβλήτων.

υποβάλλονται μετά την έγκριση τους από το αρμόδιο όργανο του φορέα διαχείρισης, στην αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, καθώς και στην αρμόδια Υπηρεσία Περιβάλλοντος της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης και της Περιφέρειας, προκειμένου να γνωμοδοτήσουν επί αυτών. Η έγκριση του σχεδίου, πραγματοποιείται, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Λιμένων, Λιμενικής Πολιτικής και Ναυτιλιακών Επενδύσεων του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής. Ειδικά για τους λιμένες, που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του Κανονισμού 2017/352, η έγκριση του σχεδίου πραγματοποιείται με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής. Η έγκριση των σχεδίων ισχύει για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα το οποίο ορίζεται στην εγκριτική απόφαση και δεν μπορεί να υπερβαίνει τα πέντε (5) χρόνια. Τα σχέδια επανυποβάλλονται προς έγκριση από τους αρμόδιους φορείς διαχείρισης λιμένων στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) αλλαγή του φορέα διαχείρισης του λιμένα, β) σημαντική αύξηση ή μείωση του αριθμού ή του τύπου των πλοίων που καταπλέουν στον λιμένα, γ) σημαντική αλλαγή της διαδικασίας παραλαβής και διαχείρισης των αποβλήτων και των καταλοίπων φορτίου, δ) διαρθρωτικές αλλαγές της κυκλοφορίας στον λιμένα, ε) κατασκευή νέων υποδομών στον λιμένα, στ) αλλαγές στη ζήτηση και στην παροχή λιμενικών εγκαταστάσεων παραλαβής και νέες τεχνικές επεξεργασίας επί του πλοίου, ζ) αλλαγές στο σύστημα χρέωσης τελών. Τα σχέδια παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων των λιμένων, αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του Κανονισμού Λειτουργίας τους και πρέπει να είναι διαθέσιμα σε κάθε ενδιαφερόμενο.

407. Με δεδομένο το ως άνω διαδικαστικό πλαίσιο, περιγράφεται ο τρόπος με τον οποίον οργανώνονται οι σχετικές εργασίες. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρ. 6 ΚΥΑ 3122.3/71164/2021, ο φορέας εκμετάλλευσης πλοίου, ο πράκτορας ή ο πλοίαρχος πλοίου με προορισμό λιμένα της Ελλάδας, συμπληρώνει το έντυπο εκ των προτέρων κοινοποίησης αποβλήτων και κοινοποιεί τα στοιχεία που περιέχονται σε αυτό στον φορέα διαχείρισης λιμένα που καταπλέει το πλοίο είτε τουλάχιστον είκοσι τέσσερις (24) ώρες πριν από την άφιξη, εάν είναι γνωστός ο λιμένας κατάπλου, είτε μόλις γίνει γνωστός ο λιμένας κατάπλου, εάν η πληροφορία αυτή είναι διαθέσιμη λιγότερες από είκοσι τέσσερις (24) ώρες πριν από την άφιξη, ή γ) το αργότερο κατά την αναχώρηση από τον προηγούμενο λιμένα, εάν η διάρκεια του ταξιδιού είναι μικρότερη από είκοσι τέσσερις (24) ώρες. Τα στοιχεία αυτά είναι διαθέσιμα επί του πλοίου τουλάχιστον έως τον επόμενο λιμένα κατάπλου και τίθενται στη διάθεση των αρμόδιων αρχών, εφόσον ζητηθούν. Το σχετικό έντυπο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των σχεδίων παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων.
408. Στο άρθρ. 7 ΚΥΑ 3122.3/71164/2021 ρυθμίζεται η διαδικασία παράδοσης αποβλήτων από πλοία. Ειδικότερα προβλέπονται τα εξής: Ο πλοίαρχος πλοίου που καταπλέει σε ελληνικό λιμένα, παραδίδει προτού αποπλεύσει από τον εν λόγω λιμένα, όλα τα απόβλητά του πλοίου σε λιμενική εγκατάσταση παραλαβής σύμφωνα με τους σχετικούς κανόνες απόρριψης που προβλέπονται στη σύμβαση MARPOL. Με την παράδοση, ο φορέας διαχείρισης ή ο πάροχος στον οποίο παραδόθηκαν τα απόβλητα συμπληρώνει την απόδειξη παράδοσης αποβλήτων και εκδίδει και χορηγεί στον πλοίαρχο του πλοίου, χωρίς άσκοπη καθυστέρηση, την απόδειξη παράδοσης. Ο φορέας εκμετάλλευσης πλοίου, ο πράκτορας ή ο πλοίαρχος πλοίου υποβάλλει ηλεκτρονικά, πριν από τον απόπλου ή μόλις παραληφθεί η απόδειξη παράδοσης αποβλήτων, τις πληροφορίες που περιέχονται σε αυτή. Οι πληροφορίες της απόδειξης παράδοσης αποβλήτων διατηρούνται επί του πλοίου επί δύο έτη τουλάχιστον κατά περίπτωση μαζί με το ενδεδειγμένο βιβλίο πετρελαίου, βιβλίο φορτίου, βιβλίο απορριμμάτων ή σχέδιο διαχείρισης απορριμμάτων, και διατίθενται, εφόσον ζητηθούν, στις οικείες Λιμενικές Αρχές και κάθε άλλη αρμόδια αρχή. Ωστόσο, ένα πλοίο μπορεί να αποπλεύσει για τον επόμενο λιμένα κατάπλου, χωρίς να έχει παραδώσει τα παραπάνω απόβλητα, και χωρίς να καταβάλει τα τέλη κατόπιν σχετικής έγκρισης από την αρμόδια Λιμενική Αρχή, εάν:

α) από τις πληροφορίες που παρέχονται προκύπτει ότι υπάρχει επαρκής ειδική ικανότητα αποθήκευσης για το σύνολο των αποβλήτων που έχουν συσσωρευθεί και θα συσσωρευθούν κατά το προβλεπόμενο δρομολόγιο του πλοίου έως τον επόμενο λιμένα κατάπλου, ή β) το πλοίο καταπλέει σε αγκυροβόλιο μόνο για λιγότερο από είκοσι τέσσερις (24) ώρες ή υπό αντίξοες καιρικές συνθήκες, εκτός αν η περιοχή αυτή έχει εξαιρεθεί. Η Λιμενική Αρχή, προκειμένου να αποτρέψει την απόρριψη των αποβλήτων στη θάλασσα και τη ρύπανση της θάλασσας, λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα, απαιτώντας από το πλοίο να παραδώσει τα απόβλητά του, εάν συντρέχει έστω και μία από τις παρακάτω περιπτώσεις: α) δεν είναι δυνατόν να καθορισθεί βάσει των διαθέσιμων πληροφοριών, ότι διατίθενται επαρκείς λιμενικές εγκαταστάσεις παραλαβής στον επόμενο λιμένα κατάπλου, ή β) ο επόμενος λιμένας κατάπλου είναι άγνωστος.

409. Με το άρθρ. 8 ΚΥΑ 3122.3/71164/2021 ρυθμίζονται τα ειδικά τέλη που εισπράττονται για τη διαχείριση αυτών των κατηγοριών αποβλήτων. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι οι φορείς διαχείρισης λιμένων εξασφαλίζουν ότι το κόστος της λειτουργίας λιμενικών εγκαταστάσεων παραλαβής για την παραλαβή και την επεξεργασία αποβλήτων από πλοία, πλην των καταλοίπων φορτίου, καλύπτεται με την είσπραξη/τέλους από τα πλοία¹⁷⁹. Τα συστήματα κάλυψης του κόστους δεν επιτρέπεται να παρέχουν κίνητρο στα πλοία να απορρίπτουν τα απόβλητά τους στη θάλασσα. Για τον σκοπό αυτό, οι φορείς διαχείρισης εφαρμόζουν συγκεκριμένες αρχές στον σχεδιασμό και στη λειτουργία των συστημάτων κάλυψης του κόστους¹⁸⁰. Τα τέλη μπορούν να διαφοροποιούνται με βάση τα εξής: α) την κατηγορία, τον τύπο και το μέγεθος του πλοίου, β) την παροχή υπηρεσιών σε πλοία εκτός του κανονικού ωραρίου λειτουργίας στον λιμένα, ή γ) την επικινδυνότητα των αποβλήτων. Επίσης, μειώνονται με βάση το είδος εμπορικής δραστηριότητας που εκτελεί το πλοίο, ιδίως όταν το πλοίο εκτελεί θαλάσσιες εμπορικές μεταφορές μικρών αποστάσεων ή βάσει του σχεδιασμού, του εξοπλισμού και της λειτουργίας του πλοίου αποδεικνύεται ότι το πλοίο παράγει

---

¹⁷⁹ Το εν λόγω κόστος περιλαμβάνει τα στοιχεία που απαριθμούνται στο παράρτημα 4 της ΚΥΑ 3122.3/71164/2021.

¹⁸⁰ Ειδικότερα, προβλέπεται ότι : α) τα πλοία που καταπλέουν σε ελληνικό λιμένα καταβάλλουν έμμεσο τέλος, ανεξαρτήτως της παράδοσης αποβλήτων σε λιμενική εγκατάσταση παραλαβής, β) το έμμεσο τέλος καλύπτει: i) το έμμεσο διοικητικό κόστος, ii) σημαντικό μέρος των άμεσων λειτουργικών δαπανών, το οποίο αντιπροσωπεύει τουλάχιστον το 30 % του συνολικού άμεσου κόστους για την πραγματική παράδοση αποβλήτων κατά το παρελθόν έτος, με δυνατότητα να λαμβάνεται επίσης υπόψη το κόστος που συνδέεται με τον αναμενόμενο όγκο κυκλοφορίας για το επόμενο έτος, γ) προκειμένου να παρασχεθεί μέγιστο κίνητρο για την παράδοση αποβλήτων του παραρτήματος V της σύμβασης MARPOL πλην των καταλοίπων φορτίου, δεν επιβάλλεται άμεσο τέλος για τα απόβλητα αυτά, προκειμένου να διασφαλίζεται δικαίωμα παράδοσης χωρίς πρόσθετες χρεώσεις βάσει του όγκου των παραδιδόμενων αποβλήτων, εκτός όταν αυτός ο όγκος παραδιδόμενων αποβλήτων υπερβαίνει τη μέγιστη ικανότητα αποθήκευσης αποβλήτων. Τα απόβλητα που αλιεύονται παθητικά καλύπτονται από αυτό το καθεστώς, περιλαμβανομένου δε και του δικαιώματος παράδοσης, δ) προκειμένου οι δαπάνες συλλογής και επεξεργασίας των αποβλήτων που αλιεύονται παθητικά να μη βαρύνουν αποκλειστικά και μόνον τους χρήστες του λιμένα, οι φορείς διαχείρισης λιμένων, κατά περίπτωση, τις εν λόγω δαπάνες με τα έσοδα που προκύπτουν από εναλλακτικά συστήματα χρηματοδότησης, μεταξύ άλλων από συστήματα διαχείρισης αποβλήτων και από διαθέσιμους ενωσιακούς, εθνικούς ή περιφερειακούς πόρους, ε) για τα κατάλοιπα καθαρισμού δεξαμενών που περιέχουν υψηλού ιξώδους εμμένουσες πλέουσες ουσίες δεν επιβάλλονται έμμεσα τέλη, η δε κάλυψη του κόστους παράδοσης αυτών αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης μεταξύ του φορέα εκμετάλλευσης του πλοίου και της λιμενικής εγκατάστασης παραλαβής και δεν απαιτείται να παραδίδονται στο λιμένα, προκειμένου δε να ενθαρρύνουν την παράδοση των καταλοίπων αυτών, οι φορείς διαχείρισης παρέχουν κατάλληλα οικονομικά κίνητρα για την εν λόγω παράδοση, στ) το έμμεσο τέλος δεν περιλαμβάνει τα απόβλητα από συστήματα καθαρισμού καυσασερίων, των οποίων το κόστος καλύπτεται με βάση τους τύπους και τις ποσότητες αποβλήτων που παραδίδονται.

μειωμένες ποσότητες αποβλήτων και διαχειρίζεται τα απόβλητά του με βιώσιμο και περιβαλλοντικά ορθό τρόπο. Τα επιβαλλόμενα τέλη πρέπει να είναι δίκαια, να καθορίζονται με διαφάνεια, να είναι εύκολα αναγνωρίσιμα, να μην εισάγουν διακρίσεις και να αντιστοιχούν στο κόστος των εγκαταστάσεων και υπηρεσιών που διατίθενται και, κατά περίπτωση, χρησιμοποιούνται. Τα τέλη καταβάλλονται στον φορέα διαχείρισης του κάθε λιμένα, με μέριμνα του πλοιάρχου ή του νόμιμου εκπροσώπου του πλοίου. Οι φορείς διαχείρισης λιμένων, υποχρεούνται να τηρούν σχετική βάση δεδομένων.

410. Από τις ως άνω υποχρεώσεις δύνανται υπό προϋποθέσεις να εξαιρούνται ορισμένα πλοία, υπό τους όρους του άρθρ. 9 ΚΥΑ 3122.3/71164/2021. Ειδικότερα, μπορεί να εξαιρούνται (όλες ή ορισμένες κατηγορίες αποβλήτων), εφόσον υπάρχουν επαρκείς αποδείξεις ότι πληρούνται οι ακόλουθοι όροι: α) το πλοίο εκτελεί τακτική γραμμή με συχνούς και τακτικούς ελλιμενισμούς¹⁸¹, β) υπάρχει διακανονισμός που εγγυάται την παράδοση των αποβλήτων και την καταβολή τελών σε λιμένα ευρισκόμενο στη διαδρομή του πλοίου ο οποίος αποδεικνύεται από υπογεγραμμένη σύμβαση με λιμένα ή ανάδοχο στον τομέα των αποβλήτων και από αποδείξεις παράδοσης αποβλήτων, έχει κοινοποιηθεί σε όλους τους λιμένες που βρίσκονται στη διαδρομή του πλοίου και έχει γίνει δεκτός από τον λιμένα όπου πραγματοποιούνται η παράδοση και η καταβολή, που μπορεί να είναι λιμένας της Ένωσης ή άλλος λιμένας, στον οποίο διατίθενται επαρκείς εγκαταστάσεις, γ) η εξαίρεση δεν επιφέρει αρνητικό αντίκτυπο στην ασφάλεια στη θάλασσα, την υγεία, τη διαβίωση στο πλοίο ή τις συνθήκες εργασίας ή στο θαλάσσιο περιβάλλον. Τα ως άνω πλοία της εξαιρούνται με απόφαση της Λιμενικής Αρχής σε λιμένα αρμοδιότητας της οποίας καταπλέουν, κατόπιν της υποβολής σχετικής αίτησης από τον πλοίαρχο ή το νόμιμο εκπρόσωπό της πλοιοκτήτριας ή διαχειρίστριας του πλοίου εταιρείας ή άλλο νομίμως εξουσιοδοτημένο πρόσωπο. Η απόφαση της Λιμενικής Αρχής έχει συγκεκριμένη χρονική ισχύ με βάση τα υποβαλλόμενα στοιχεία και δεν υπερβαίνει τα δύο (2) έτη. Ο φορέας χορήγησης της εξαίρεσης δύναται να κάνει άρση αυτής, σε κάθε περίπτωση που διαπιστώνεται ότι δεν πληρούνται οι όροι χορήγησής της, ενημερώνοντας παράλληλα την αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και την ΕΑΑ SSN¹⁸². Οι φορείς διαχείρισης, εξασφαλίζουν την αποτελεσματική παρακολούθηση και επιβολή των διακανονισμών για την παράδοση και την καταβολή του τέλους, οι οποίοι ισχύουν για τα εξαιρούμενα σύμφωνα με το παρόν άρθρο πλοία που καταπλέουν στους λιμένες τους. Τέλος, παρά τη χορηγηθείσα εξαίρεση, ένα πλοίο δεν μεταβαίνει στον επόμενο λιμένα κατάπλου, εάν δεν υπάρχει επαρκής ειδική ικανότητα αποθήκευσης για το σύνολο των αποβλήτων που έχουν συσσωρευθεί και που θα συσσωρευθούν κατά το προβλεπόμενο δρομολόγιο του πλοίου έως τον επόμενο λιμένα κατάπλου.

411. Στο άρθρ. 16 ΚΥΑ 3122.3/71164/2021 προβλέπονται ορισμένα συνοδευτικά μέτρα, η τήρηση των οποίων είναι αναγκαία για την πρακτική εφαρμογή του σχετικού πλαισίου. Ειδικότερα, όσον αφορά τους φορείς διαχείρισης λιμένων, προβλέπεται ότι οι εν λόγω φορείς λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα, ώστε να εξασφαλίσουν ότι οι άμεσα ενδιαφερόμενοι ενημερώνονται δεόντως για τις υποχρεώσεις τους και τις εκπληρώνουν και να διασφαλίζεται η αποτελεσματική εφαρμογή των σχετικών

---

¹⁸¹ Ως πλοία που εκτελούν τακτικές γραμμές με συχνούς και τακτικούς ελλιμενισμούς θεωρούνται: α) Τα πάσης φύσης επιβατηγά (Ε/Γ) και επιβατηγά-οχηματαγωγά (Ε/Γ-Ο/Γ) πλοία που εκτελούν προγραμματισμένους πλόδες. β) Τα πλοία που καταπλέουν τουλάχιστον μία (1) φορά ανά δεκαπενθήμερο στο λιμένα διακανονισμού παράδοσης αποβλήτων και καταβολής τελών.

¹⁸² «Εθνική Αρμόδια Αρχή για το σύστημα της Ένωσης Safe Sea Net (ΕΑΑ SSN)»: το Τμήμα Θαλάσσιας Επιτήρησης και Διαχείρισης Κυκλοφορίας Πλοίων της Διεύθυνσης Ασφάλειας Ναυσιπλοΐας του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής,

διατάξεων, κατά τη συνεργασία τους με εμπορικούς οργανισμούς. Επίσης μεριμνούν, ώστε οι διαδικασίες και οι διατυπώσεις για τη χρήση των λιμενικών εγκαταστάσεων παραλαβής να είναι απλές και να διεκπεραιώνονται με ταχύτητα, προκειμένου να δίνεται κίνητρο στους πλοiάρχους να χρησιμοποιούν αυτές τις λιμενικές εγκαταστάσεις και να αποφεύγονται αδικαιολόγητες καθυστερήσεις των πλοiών, ενώ παράλληλα μεριμνούν, ώστε να διαβιβάζεται στη Γενική Γραμματεία Λιμένων, Λιμενικής Πολιτικής και Ναυτιλιακών Επενδύσεων του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής αντίγραφο των καταγγελιών για ανεπάρκεια των λιμενικών εγκαταστάσεων παραλαβής. Οι φορείς διαχείρισης λιμένων είναι επίσης υπόχρεοι στην καταβολή αποζημίωσης λόγω αδικαιολόγητης καθυστέρησης στην παράδοση ή την παραλαβή αποβλήτων που παράγονται στα πλοiα ή καταλοίπων φορτίου και μεριμνούν για την έγκαιρη εκπόνηση και υποβολή στο Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής σχεδίου παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων και καταλοίπων φορτίου, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας. Εξάλλου, εξασφαλίζουν την διάθεση λιμενικών εγκαταστάσεων παραλαβής αποβλήτων και καταλοίπων φορτίου κατάλληλων να καλύψουν τις ανάγκες των πλοiών που χρησιμοποιούν συνήθως το λιμένα χωρίς να δημιουργούνται αδικαιολόγητες καθυστερήσεις των πλοiών και μεριμνούν ώστε οι εργασίες παραλαβής και διαχείρισης των αποβλήτων να πραγματοποιούνται με βάση τις ισχύουσες περιβαλλοντικές και τελωνειακές διατάξεις, χωρίς να δημιουργούνται αδικαιολόγητες καθυστερήσεις στα πλοiα, ενώ το σύνολο του εξοπλισμού και των μέσων που θα χρησιμοποιηθούν πληρούν τις ισχύουσες προδιαγραφές και να είναι εφοδιασμένα με τις απαιτούμενες κατά περίπτωση άδειες σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Περαιτέρω, υιοθετούν και υποβάλουν αρμοδίως για έγκριση σύστημα χρέωσης τελών το οποίο ενθαρρύνει την παράδοση των αποβλήτων των πλοiών στις διατιθέμενες εγκαταστάσεις αντί της απόρριψής τους στη θάλασσα, ενημερώνουν τους χρήστες του λιμένα για τις ευκολίες που διαθέτουν για την παραλαβή και διακίνηση των αποβλήτων και το σύστημα χρέωσης που εφαρμόζεται και μεριμνούν για την πιστή εφαρμογή του εγκεκριμένου σχεδίου παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων καθώς για την παραλαβή - διαχείριση - διάθεση των αποβλήτων σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική και κοινοτική νομοθεσία, ενημερώνοντας άμεσα την αρμόδια Λιμενική Αρχή και το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής για οποιαδήποτε δυσλειτουργία ή παρατυπία, μεριμνούν για την έγκαιρη εκπόνηση και υποβολή σχεδίου παραλαβής και διαχείρισης

412. Εξάλλου, όσον αφορά τους φορείς διαχείρισης των λιμένων και τους παρόχους παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων, προβλέπεται ότι τούτοι, μεταξύ άλλων: μεριμνούν ώστε η επεξεργασία, ανάκτηση και τελική διάθεση των αποβλήτων που παράγονται στα πλοiα και των καταλοίπων φορτίου να πραγματοποιούνται σύμφωνα με τον ν. 4819/2021 και ώστε να βρίσκονται σε ισχύ όλες οι απαραίτητες από την ισχύουσα νομοθεσία, άδειες και εγκρίσεις για την εκτέλεση των εργασιών παραλαβής και διαχείρισης όλων των ειδών των αποβλήτων και καταλοίπων φορτίου πλοiού. Επίσης, μεριμνούν για την τήρηση των περιβαλλοντικών και τελωνειακών διατάξεων και των κανονισμών λειτουργίας των λιμένων, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, για την καταχώρηση σε ψηφιακή βάση δεδομένων των απαιτούμενων στοιχείων και για την πιστή εφαρμογή του σχεδίου παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων. Επιπλέον, μεριμνούν για τη χωριστή συλλογή - μεταφορά και διαχείριση των επιμέρους υλικών συσκευασίας ή άλλων ρευμάτων αποβλήτων, τα οποία έχουν χωριστά συλλεχθεί από πλοiα.
413. Στα άρθρ. 17-20 ΚΥΑ 3122.3/71164/2021 προβλέπονται ειδικότεροι όροι για ορισμένες κατηγορίες αποβλήτων πλοiών καθώς και για την παραλαβή αποβλήτων και λυμάτων από άλλα πλοiα. Ειδικότερα, στο άρθρ. 17 ΚΥΑ 3122.3/71164/2021, προβλέπεται ότι η παραλαβή πετρελαιοειδών αποβλήτων και λοιπών επικίνδυνων αποβλήτων και καταλοίπων φορτίου πλοiών από δεξαμενόπλοια (σλέπια) ή άλλα

κατάλληλα αδειοδοτημένα οχήματα και πλωτές ευκολίες υποδοχής γίνεται, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τα μέτρα ασφαλείας των Κανονισμών Λιμένων που ισχύουν και την ειδικότερη νομοθεσία¹⁸³. Στο άρθρ. 18 ΚΥΑ 3122.3/71164/2021, τίθενται όροι για την παραλαβή αποβλήτων και λυμάτων πλοίων από άλλα πλοία¹⁸⁴. Στο άρθρ. 19 ΚΥΑ 3122.3/71164/2021, τίθενται όροι για την παραλαβή χύδην χημικών καταλοίπων φορτίου πλοίων¹⁸⁵. Τέλος, στο άρθρ. 20 ΚΥΑ 3122.3/71164/2021 τίθενται ειδικότερο όροι για την παραλαβή πετρελαιοειδών αποβλήτων πλοίων και πετρελαιοειδών καταλοίπων φορτίου από τα διυλιστήρια. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι τα διυλιστήρια της χώρας δύνανται να παραλαμβάνουν τα πετρελαιοειδή απόβλητα πλοίων και πετρελαιοειδή κατάλοιπα φορτίου μόνο από τα πλοία με τα οποία εκτελούν εμπορικές πράξεις και καταπλέουν στις εγκαταστάσεις αυτών¹⁸⁶.

414. Τέλος, στα άρθρ. 10, 11 και 14 ΚΥΑ 3122.3/71164/2021 ρυθμίζονται ειδικά οι επιθεωρήσεις που οφείλουν να γίνονται για τον έλεγχο της τήρησης των σχετικών όρων. Στο άρθρ. 21 ΚΥΑ 3122.3/71164/2021 προβλέπονται κυρώσεις για περιπτώσεις παράβασης των σχετικών όρων.

VII. ΔΙΑΘΡΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΠΛΟΙΩΝ

415. Η διαχείριση αποβλήτων πλοίων περιλαμβάνει τις διαδικασίες παραλαβής, συλλογής, αποθήκευσης, επεξεργασίας και τελικής διάθεσης των εν λόγω αποβλήτων. Τα απόβλητα που προέρχονται από τη συνήθη λειτουργία ενός πλοίου μπορούν να ταξινομηθούν στις εξής κατηγορίες: υγρά απόβλητα (π.χ. πετρελαιοειδή απόβλητα πλοίων (χρησιμοποιούμενα ορυκτέλαια, κατάλοιπα (sludges), σεντινόνερα, ακάθαρτο θαλάσσερμα (dirty ballast), εκπλύματα δεξαμενών (oil tank washings), κ.λ.π.), στερεά

---

¹⁸³ Οι όροι και οι προϋποθέσεις για την παραλαβή πετρελαιοειδών αποβλήτων από πλοία, καθορίζονται στην υπ' αρ. 2122/30/2003 απόφαση του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας περί έγκρισης του Γενικού Κανονισμού Λιμένα (Β' 700). Οι όροι και οι προϋποθέσεις πλοίων και πλωτών ναυπηγημάτων, που χρησιμοποιούνται ως πλωτές ευκολίες υποδοχής πετρελαιοειδών καταλοίπων καθορίζονται στην υπ' αρ. 3231.8/1/1989 απόφαση του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας (Β' 573), σε συνδυασμό με την υπό στοιχεία 513.12/13/118β/2013 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Ναυτιλίας και Αιγαίου (Β' 35). Η διαδικασία συλλογής - παραλαβής, μεταφοράς, επεξεργασίας και διάθεσης των αποβλήτων υγρών καυσίμων (slops) και αποβλήτων λιπαντικών ελαίων που παράγονται από την κίνηση και τη λειτουργία των πλοίων καθορίζεται από υπό στοιχεία Α. 1237/2019/27.6.2019 (Β' 2927) την απόφαση της ΑΑΔΕ.

¹⁸⁴ Ειδικότερα, προβλέπεται ότι οι όροι και οι προϋποθέσεις αναγνώρισης πλοίων και φορτηγίδων ή πλωτών γενικά ναυπηγημάτων που χρησιμοποιούνται ως ευκολίες υποδοχής στερεών αποβλήτων πλοίων καθορίζονται στην ΥΑ 181051/1090/1982 (Β' 266), σε συνδυασμό με την ΚΥΑ 513.12/13/118β/2013. Οι όροι και προϋποθέσεις πλοίων και πλωτών ναυπηγημάτων που χρησιμοποιούνται ως πλωτές ευκολίες υποδοχής λυμάτων πλοίων καθορίζονται στην ΥΑ 3221.2/2/1989 (Β' 435), σε συνδυασμό με την ΚΥΑ 513.12/13/118β/2013.

¹⁸⁵ Όπως προβλέπεται στο σχετικό άρθρο, ισχύουν οι διατάξεις της ΥΑ 3131.1/01/99/1999 (Β' 12). Για τη μεταφορά αυτών με πλοία, ισχύουν οι διατάξεις του π.δ. 146/1998 (Κανονισμός για την ασφαλή μεταφορά χύμα πετρελαίου χύμα υγρών χημικών και χύμα υγροποιημένων αερίων με δεξαμενόπλοια.) και του π.δ. 405/1996 (Κανονισμός φόρτωσης, εκφόρτωσης, διακίνησης και παραμονής επικινδύνων ειδών σε λιμένες και μεταφορά αυτών δια θαλάσσης.).

¹⁸⁶ Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, τα διυλιστήρια της χώρας, εφόσον υποβάλλεται σχετικό αίτημα, είναι δυνατόν να παραλαμβάνουν τα πετρελαιοειδή απόβλητα πλοίων και πετρελαιοειδή κατάλοιπα φορτίου, μόνο εφόσον τα εν λόγω πετρελαιοειδή πληρούν τις απαιτήσεις της ΥΑ 93237/22.8.1979 απόφασης του Υπουργού Βιομηχανίας και Ενέργειας και του Υφυπουργού Οικονομικών.

απόβλητα και αέριες εκπομπές (καυσαέρια). Τα υγρά απόβλητα είναι από τις κυριότερες πηγές ρύπανσης του θαλάσσιου ύδατος.

416. Η διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων γίνεται στη βάση σχεδίου παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων πλοίων που καταρτίζει ο εκάστοτε Φορέας Διαχείρισης Λιμένα (ΦΔΛ), με σκοπό την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος από τις αρνητικές συνέπειες των απορρίψεων αποβλήτων πλοίων που καταπλέουν σε ελληνικούς λιμένες εξασφαλίζοντας παράλληλα την ομαλή λειτουργία της θαλάσσιας κυκλοφορίας με τη βελτίωση της διάθεσης και χρήσης επαρκών λιμενικών εγκαταστάσεων παραλαβής και παράδοσης αποβλήτων στις εν λόγω εγκαταστάσεις.
417. Ειδικότερα, ο πλοίαρχος πλοίου που καταπλέει σε ελληνικό λιμένα, παραδίδει προτού αποπλεύσει από τον εν λόγω λιμένα όλα τα απόβλητά του πλοίου σε λιμενική εγκατάσταση παραλαβής σύμφωνα με τους σχετικούς κανόνες απόρριψης που προβλέπονται στη σύμβαση MARPOL. Σε περίπτωση που το πλοίο προτίθεται να παραδώσει απόβλητα, τα απόβλητα διαχωρίζονται επί του πλοίου και αποστέλλεται σχετικό αίτημα στον πάροχο των υπηρεσιών διαχείρισης αποβλήτων του λιμένα προκειμένου να σχεδιαστεί η περισυλλογή τους.
418. Η **παραλαβή των στερεών αποβλήτων** από τα πλοία πραγματοποιείται είτε από την ξηρά στις προβλήτες του λιμένα, είτε δια θαλάσσης ανάλογα με τη θέση αγκυροβόλησης ή πρυμνοδέτησης του εξυπηρετούμενου πλοίου. Μετά το πέρας της παραλαβής, χορηγείται απόδειξη παραλαβής, στην οποία αναγράφονται τα στοιχεία του πλοίου, τα στοιχεία του μέσου παραλαβής, την ποσότητα και το είδος των αποβλήτων και η ημερομηνία παραλαβής. Τα απόβλητα αφού σημανθούν, φορτωθούν με ασφάλεια και απομακρυνθούν, στην συνέχεια μεταφέρονται σε αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις αποθήκευσης επικινδύνων και μη επικινδύνων αποβλήτων ή σε άλλες αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις ανάλογα με τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των ρευμάτων αποβλήτων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις της νομοθεσίας.
419. Αντίστοιχα γίνεται και η **παραλαβή των υγρών αποβλήτων πλοίων, η οποία** τυπικά πραγματοποιείται απ' ευθείας από το εξυπηρετούμενο πλοίο με κατάλληλα βυτιοφόρα οχήματα του παρόχου υπηρεσιών διαχείρισης και μεταφέρεται προς επεξεργασία στις εγκαταστάσεις της εταιρείας. Στις περιπτώσεις αιτήματος για παράδοση αποβλήτων από πλοίο που έχει καταπλεύσει στο αγκυροβόλιο του λιμένα η παραλαβή γίνεται με πλωτό μέσο.
420. Συνοψίζοντας, λοιπόν, η διαδικασία παράδοσης στερεών και υγρών αποβλήτων από πλοία περιλαμβάνει τον διαχωρισμό των αποβλήτων επί του πλοίου, την υποβολή αιτήματος παράδοσης, την παραλαβή και διαχείριση των αποβλήτων από τον αρμόδιο φορέα, καθώς και την έκδοση σχετικών αποδείξεων παραλαβής αποβλήτων προς το πλοίο.
421. Στη διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων πλοίων δραστηριοποιούνται τέσσερις (4) εταιρείες:
- (α) ANTI POLLUTION MONOΠΡΟΣΩΠΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (ANTI POLLUTION)¹⁸⁷,

---

¹⁸⁷ Η ANTI POLLUTION δραστηριοποιείται στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος παρέχοντας υπηρεσίες συλλογής και διαχείρισης στερεών αποβλήτων πλοίων και καταλοίπων φορτίου αυτών, υπηρεσίες διαχείρισης επικινδύνων αποβλήτων, υπηρεσίες διαχείρισης μη επικινδύνων αποβλήτων, υπηρεσίες διαχείρισης αποβλήτων ΑΗΗΕ, ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών, ΑΕΕΚ, ελαστικών, ΟΤΚΖ, κλπ (εναλλακτικής διαχείρισης), υπηρεσίες εξυγίανσης και καθαρισμού, υπηρεσίες καθαρισμού και απορρύπανσης θαλάσσιων περιοχών, υπηρεσίες ανταπόκρισης σε έκτακτα περιστατικά, υπηρεσίες ανέλκυσης ναυαγίων, υπηρεσίες καθαρισμού θαλάσσιων, χερσαίων χώρων και εγκαταστάσεων, υπηρεσίες καθαρισμού πλοίων κλπ. Ο συνολικός κύκλος εργασιών της ANTI POLLUTION, όπως

(β) NORTH AEGEAN SLOPS ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΜΟΝΟΜΕΤΟΧΙΚΗ ΑΕ¹⁸⁸, (NORTH AEGEAN SLOPS)

(γ) HELLENIC ENVIRONMENTAL CENTER ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ ΚΑΤΑΛΟΙΠΩΝ (HEC)¹⁸⁹,

(δ) ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΑΕ¹⁹⁰. (ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ)

422. Ο κύκλος εργασιών των ως άνω εταιρειών από τη διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων πλοίων παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 11: Κύκλοι εργασιών διαχείρισης στέρεων και υγρών αποβλήτων πλοίων

	ANTI POLLUTION	NORTH AEGEAN SLOPS	HEC	ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΠΛΟΙΩΝ				
2021	[...]	[...]	[...]	[...]

αποτυπώνεται στις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις ήταν 16.431.342 € το 2021, 14.453.464 € το 2020 και 18.665.420 € το 2019.

¹⁸⁸ Η NORTH AEGEAN SLOPS ΑΕ, μεταξύ άλλων, δραστηριοποιείται στην παροχή υπηρεσιών αποκομιδής απορριμμάτων και κάθε υπηρεσίας σχετικής με συλλογή απορριμμάτων και υπολειμμάτων πρωτογενών συστοιχιών (μπαταριών) και ηλεκτρικών συσσωρευτών, με συλλογή άλλων επικινδύνων βιομηχανικών απορριμμάτων, διάθεση άλλων επικινδύνων απορριμμάτων και διάθεση μη ανακυκλώσιμων επικινδύνων απορριμμάτων, υπηρεσιών εγκαταστάσεων μεταφοράς στα επικίνδυνα απόβλητα και υπηρεσιών συλλογής επικινδύνων ιατρικών και άλλων απορριμμάτων βιολογικού Κινδύνου, όπως και υπηρεσιών καθαρισμού και απορρύπανσης θαλάσσιων περιοχών και εξυγίανσης και καθαρισμού, συμμετέχοντας σε διαγωνισμούς που προκηρύσσουν οι φορείς του Δημοσίου για την εκτέλεση των συναφών υπηρεσιών. Αναφορικά με την εναλλακτική διαχείριση αποβλήτων, δραστηριοποιείται η εταιρεία μας ως συλλογή και μεταφορά στα ακόλουθα πεδία: Απόβλητα συσκευασιών, Απόβλητα Λιπαντικών Ελαίων, Μεταχειρισμένα Ελαστικά Οχημάτων, Απόβλητα Ηλεκτρικών Σηλών (μπαταρίες) & Συσσωρευτών, Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού, Απόβλητα Εκσκαφών, Κατασκευών και Κατεδαφίσεων. Ο συνολικός κύκλος εργασιών της NORTH AEGEAN SLOPS ΑΕ, όπως αποτυπώνεται στις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις ήταν 8.884.646,57€ το 2020 και 10.023.861,48 € το 2019 και 9.172.945,42 € το 2018..

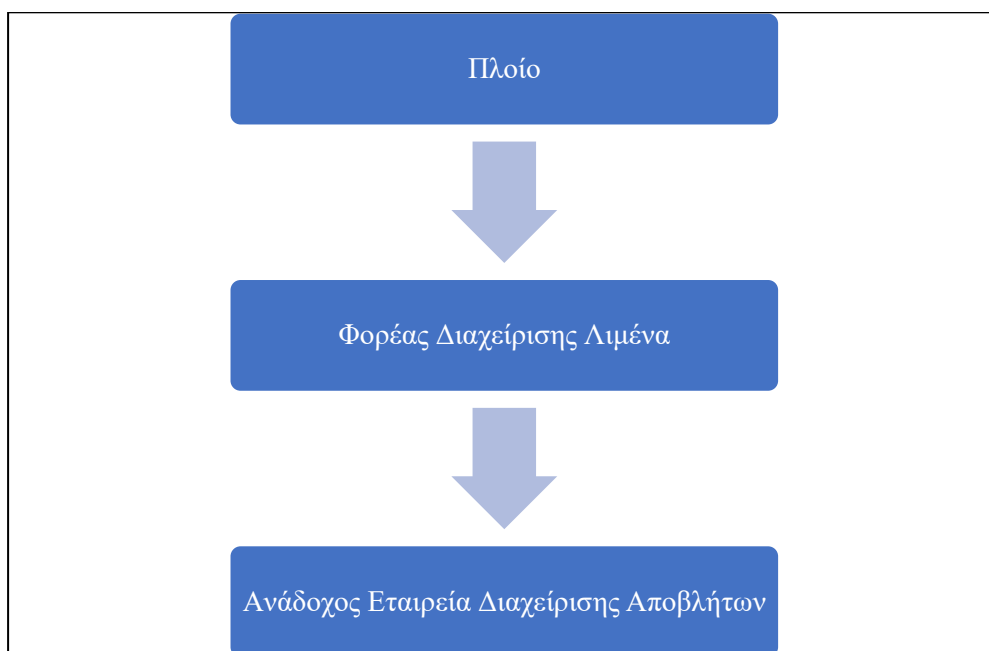
¹⁸⁹ Η εταιρεία HELLENIC ENVIRONMENTAL CENTER ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ ΚΑΤΑΛΟΙΠΩΝ με διακριτικό τίτλο HEC δραστηριοποιείται κυρίως στη συλλογή και μεταφορά επικινδύνων αποβλήτων (πετρελαιοειδή απόβλητα) και στη συλλογή και μεταφορά λυμάτων (μη επικίνδυνα απόβλητα). Κυρίως παρέχει σε λιμένες υπηρεσίες λιμενικών ευκολιών υποδοχής αποβλήτων πλοίων, δηλαδή παραλαβής, μεταφοράς και εν γένει διαχείρισης, ως επί το πλείστον των πετρελαιοειδών αποβλήτων, τα οποία παράγονται κατά τη λειτουργία των πλοίων και τα οποία στην πλειονότητά τους αποτελούν επικίνδυνα απόβλητα και ανήκουν στο Παράρτημα Ι της Δ.Σ. MARPOL 73/78. Επισημαίνεται ότι η εταιρεία HEC δραστηριοποιείται στην παροχή υπηρεσιών παραλαβής, μεταφοράς και τελικής διάθεσης μόνο των υγρών αποβλήτων τα οποία παράγονται κατά την λειτουργία των πλοίων.

¹⁹⁰ Η ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΑΕ (ΤΠΠ) ιδρύθηκε το 1977 και δραστηριοποιείται στην παροχή υπηρεσιών και στην παραγωγή και εμπορία προϊόντων τόσο για τη ναυτιλία, όσο και για τη βιομηχανία και το περιβάλλον. Συγκεκριμένα, η ΤΠΠ προσφέρει υπηρεσίες και προϊόντα σε χερσαίες και υπεράκτιες πετρελαϊκές εγκαταστάσεις, ναυπηγεία, παράκτια βιομηχανία, λιμάνια και μαρίνες καθώς και στη ναυτιλία για την αντιμετώπιση πετρελαϊκών και χημικών ρυπάνσεων, τη διαχείριση επικινδύνων αποβλήτων, την αποκατάσταση εδάφους και νερού, την κατάλληλη ετοιμότητα & προστασία έναντι ρυπάνσεων, τη διαχείριση κατεστραμμένων φορτίων, τον καθαρισμό δεξαμενών των πλοίων, τον σχεδιασμό & την παραγωγή ναυτιλιακού εξοπλισμού, μεταξύ άλλων περιβαλλοντικών λύσεων.

2020	[...]	[...]	[...]	[...]
2019	[...]	[...]	[...]	[...]
2018	[...]	[...]	[...]	[...]
2017	[...]	[...]	[...]	[...]
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΓΡΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΠΛΟΙΩΝ				
2021	[...]	[...]	[...]	[...]
2020	[...]	[...]	[...]	[...]
2019	[...]	[...]	[...]	[...]
2018	[...]	[...]	[...]	[...]
2017	[...]	[...]	[...]	[...]
Πηγή: Απαντήσεις παρόχων.				

423. Το βασικό μοντέλο λειτουργίας της διαχείρισης στερεών και υγρών αποβλήτων στους ελληνικούς λιμένες είναι η ανάθεση **συμβάσεων παραχώρησης** των εν λόγω υπηρεσιών από τους φορείς διαχείρισης εκάστου λιμένα στη βάση των Ν. 4413/2016 και 4412/2016. Κατά την εφαρμογή των εν λόγω διαδικασιών, η ανάθεση γίνεται **σε έναν ανάδοχο κατ' αποκλειστικότητα για κάθε είδους αποβλήτων**, δηλαδή έναν πάροχο για παροχή υπηρεσιών διαχείρισης στερεών αποβλήτων και έναν πάροχο για υπηρεσίες διαχείρισης υγρών αποβλήτων. Οι λόγοι που λαμβάνονται υπόψη από τους φορείς διαχείρισης ελληνικών λιμένων για την ανάθεση της διαχείρισης κάθε είδους αποβλήτων είναι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε λιμένα (μέγεθος, διαθεσιμότητα χώρων, γεωγραφική θέση του, τύπος πλοίων, κυκλοφοριακός φόρτος κ.α.), οι λειτουργικές ανάγκες των χρηστών, η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, η προστασία του περιβάλλοντος καθώς και η περιβαλλοντική βιωσιμότητα των υπηρεσιών.
424. Η ανάθεση της διαχείρισης αποβλήτων πλοίων σε έναν ανάδοχο ανά είδος αποβλήτων επιτρέπει, θεωρητικά, καλύτερο συντονισμό και αποτελεσματικότητα στη διαχείριση των διαφορετικών ρευμάτων αποβλήτων, επιτρέπει την πλήρη εκμετάλλευση εξειδικευμένης τεχνογνωσίας στη διαχείριση διαφορετικών αποβλήτων, διευκολύνει την παρακολούθηση, τον έλεγχο και την απόδοση ευθυνών για την ορθή διαχείριση κάθε ρεύματος, επιτρέπει την επίτευξη οικονομιών κλίμακας και, ως εκ τούτου, μείωση του συνολικού κόστους, και διευκολύνει τη συμμόρφωση του φορέα διαχείρισης με τη σχετική περιβαλλοντική νομοθεσία και την επίτευξη των σχετικών στόχων. Παράλληλα, όμως, η ανάθεση σε έναν ανάδοχο μπορεί να περιορίσει τον ανταγωνισμό, οδηγώντας σε υψηλότερες τιμές, υψηλότερο συνολικό κόστος για τους χρήστες και χαμηλότερη ποιότητα υπηρεσιών, να μειώσει τα κίνητρα για καινοτόμες λύσεις και βελτιώσεις στη διαχείριση των αποβλήτων καθώς και να μειώσει την ευελιξία και την ικανότητα ανταπόκρισης σε απρόβλεπτες καταστάσεις.
425. Η διάρκεια των συμβάσεων ποικίλει.
426. Οι βασικές χρηματοοικονομικές ροές στη διαδικασία διαχείρισης αποβλήτων πλοίων παρουσιάζονται στο παρακάτω διάγραμμα. Συγκεκριμένα, τα πλοία καταβάλλουν τέλη για την παραλαβή και διαχείριση των αποβλήτων τους στους φορείς διαχείρισης λιμένων, οι οποίοι αμείβουν τους αναδόχους για την παραλαβή και διαχείριση αυτών των αποβλήτων. Το κόστος της τελικής διάθεσης των αποβλήτων σε κατάλληλες εγκαταστάσεις επιβαρύνει τους αναδόχους. Σημειώνεται ότι σε ορισμένες περιπτώσεις, μέρος των αποβλήτων μπορεί να ανακυκλωθεί, δημιουργώντας επιπλέον έσοδα για τους αναδόχους.

Διάγραμμα 47: Χρηματοοικονομική ροή ανακύκλωσης και εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων πλοίων

427. Οι φορείς διαχείρισης των λιμένων έχουν καθορισμένο σύστημα χρέωσης τελών για τις ευκολίες υποδοχής αποβλήτων που παρέχουν στα πλοία. Τα κύρια κριτήρια για τον προσδιορισμό των τελών παραλαβής αποβλήτων πλοίων στις λιμενικές εγκαταστάσεις είναι η καθολική συνεισφορά όλων των πλοίων, η αποφυγή κινήτρων για θαλάσσια απόρριψη και η κάλυψη του πλήρους κόστους της υπηρεσίας. Στο πλαίσιο αυτό, τα τέλη που εφαρμόζονται από τους φορείς διαχείρισης διαφοροποιούνται ανάλογα με τη συχνότητα του κατάπλου (τακτικά και έκτακτα δρομολόγια) καθώς και βάσει μεγέθους, είδους και αποθηκευτικής χωρητικότητας του πλοίου. Τα τέλη, υπολογίζονται ανά ημέρα, εβδομάδα ή μήνα, τελώντας σε άμεση συνάρτηση με τα κυβικά μέτρα και την ώρα απασχόλησης του εξοπλισμού των παρόχων.
428. Τα επιβαλλόμενα τέλη εγκρίνονται από τους αρμόδιους φορείς. Συγκεκριμένα, για λιμένες του Διευρωπαϊκού Δικτύου Μεταφορών¹⁹¹, τα τέλη εγκρίνονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής¹⁹².

¹⁹¹ Στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών ανήκουν οι λιμένες Πειραιά, Θεσσαλονίκης, Ελευσίνας, Βόλου, Ηγουμενίτσας, Ηρακλείου, Καβάλας, Λαυρίου, Κέρκυρας, Πάτρας, Ραφήνας, Χαλκίδας, Σούδας, Καλαμάτας, Κατάκολου, Κυλλήνης, Μυκόνου, Μυτιλήνης, Νάξου, Πάρου, Σαντορίνης, Σκιάθου, Σύρου, Χίου και Ρόδου.

¹⁹² Ο αρμόδιος φορέας διαχείρισης καταθέτει σχετικό αίτημα στην αρμόδια Υπηρεσία συνοδευόμενο από απόφαση του Διοικητικού του Συμβουλίου ή της Λιμενικής Επιτροπής, στο σώμα της οποίας περιγράφεται λεπτομερώς το εν λόγω σύστημα τελών καθώς και αναλυτική Τεχνοοικονομική Έκθεση, η οποία τεκμηριώνει το ύψος των επιβαλλόμενων τελών. Η εν λόγω απόφαση, λαμβάνεται κατόπιν σχετικής εισήγησης της αρμόδιας Οικονομικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και είναι αορίστου ισχύος υπό την προϋπόθεση ότι το ύψος των τελών παραμένει σταθερό. Σε περίπτωση αναπροσαρμογής των ως άνω τελών, με μέριμνα του οικείου φορέα διαχείρισης θα κατατίθεται στην αρμόδια Υπηρεσία σχετικό αίτημα έγκρισης της αναπροσαρμογής, ακολουθώντας την ίδια διαδικασία έγκρισης (βλ. ΚΥΑ 3122.3-15/71164/2021, ΦΕΚ Β4790/2021).

Για τους λοιπούς λιμένες της χώρας, τα τέλη περιγράφονται στα σχέδια παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων, η έγκριση των οποίων¹⁹³, αποτελεί ταυτόχρονα και αποδοχή των τελών.

429. Στην πράξη, τα τέλη και το ύψος των τιμολογίων παροχής υπηρεσιών παραλαβής αποβλήτων στους λιμένες προκύπτουν μέσα από τη διαγωνιστική διαδικασία ανάθεσης. Εάν το κριτήριο κατακύρωσης του διαγωνισμού είναι το υψηλότερο προσφερόμενο ποσοστό υπέρ του ΦΔΛ επί των τελών και των τιμολογίων παροχής υπηρεσιών παραλαβής αποβλήτων, οι τιμές των τελών καθώς και των τιμολογίων παροχής υπηρεσιών παραλαβής αποβλήτων είναι ήδη ορισμένα από τον ΦΔΛ στο κείμενο του σχετικού διαγωνισμού. Εάν το κριτήριο κατακύρωσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει της βέλτιστης σχέσης ποιότητας – τιμής, οι τιμές των τελών καθώς και των τιμολογίων παροχής υπηρεσιών παραλαβής αποβλήτων προκύπτουν σύμφωνα με την οικονομική προσφορά του υποψηφίου που κατακυρώνεται το έργο.
430. Σημειώνεται ότι δύναται να πραγματοποιείται και διαβούλευση ανάμεσα στον φορέα διαχείρισης του λιμένα, τους χρήστες του λιμένα και τους αναδόχους της υπηρεσίας, από την οποία εν τέλει προκύπτουν οι τελικές τιμές που θα εφαρμοστούν στο λιμένα. Εφόσον επέλθουν αλλαγές στις τιμές των τελών σε σχέση με τις προηγούμενες εφαρμοζόμενες, ο νέος τιμοκατάλογος κατατίθεται προς έγκριση στους αρμόδιους φορείς.

VIII. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

431. Για τη διενέργεια της έρευνας στη διαχείριση αποβλήτων πλοίων λιμένων απεστάλησαν ερωτηματολόγια σε τέσσερις (4) παρόχους υπηρεσιών διαχείρισης αποβλήτων και 13 ΦΔΛ της χώρας. Απαντήσεις ελήφθησαν από όλους τους ερωτώμενους. Επίσης, ελήφθησαν υπόψη επιστολές και υπομνήματα που υπεβλήθησαν στην ΕΑ από ιδιωτικές επιχειρήσεις και επαγγελματικές ενώσεις σε σχέση με την Τηλεδιαβούλευση Νοεμβρίου 2021, και σε συνέχεια αυτής,¹⁹⁴ καθώς και έξι υπομνήματα που υπεβλήθησαν τον Ιούνιο του 2023 προς τον Οργανισμό Λιμένος Πειραιώς ΑΕ στο πλαίσιο Δημόσιας Διαβούλευσης για το Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων πλοίων της ΟΛΠ ΑΕ και κοινοποιήθηκαν στην ΕΑ.¹⁹⁵

---

¹⁹³ Η έγκριση του σχεδίου, πραγματοποιείται, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Λιμένων, Λιμενικής Πολιτικής και Ναυτιλιακών Επενδύσεων του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής. Ειδικά για τους λιμένες, που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/352, η έγκριση του σχεδίου πραγματοποιείται με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής (βλ. ΚΥΑ 3122.3-15/71164/2021, ΦΕΚ Β4790/2021).

¹⁹⁴ Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Επιβατηγού Ναυτιλίας(ΣΕΕΝ) αρ. πρωτ. 7851/27.09.2021, 9362/22.11.2021 και 58/05.01.2024, Τεχνική Προστασία Περιβάλλοντος ΑΕ αρ. πρωτ. 7870/28.09.2021, Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Ναυπηγικής Βιομηχανίας επιστολή 17.11.2021, Ένωση Εφοπλιστών και Κρουαζιερόπλοιων και Φορέων Ναυτιλίας (ΕΕΚΦΝ) αρ. πρωτ. 9402 /23.11.2021, Ένωση Λιμένων Ελλάδος αρ. πρωτ. 7168/26.07.2022, 3035/12.04.2023,

¹⁹⁵ Τεχνική Προστασία Περιβάλλοντος ΑΕ αρ. πρωτ. 4499/06.06.2023, Ένωση Εφοπλιστών και Κρουαζιερόπλοιων και Φορέων Ναυτιλίας (ΕΕΚΦΝ) αρ. πρωτ. 4539/07.06.2023, ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΝΑΥΠΗΓΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ-(Σ.Ε.ΝΑ.ΒΙ.) και ΕΝΩΣΗ ΒΙΟΤΕΧΝΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ ΜΗΧΑΝΟΥΡΓΩΝ ΠΕΙΡΑΙΑ-(ΕΝΩ.ΜΗΧ.ΠΕ.) αρ. πρωτ. 4552/07.06.2023, ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΙΔΙΟΚΤΗΤΩΝ ΝΑΥΠΗΓΕΙΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ και ΝΑΥΠΗΓΩΝ ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ αρ. πρωτ.4586/08.06.2023, Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Επιβατηγού Ναυτιλίας (ΣΕΕΝ) αρ. πρωτ. 4628/09.06.2023, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΣΧΙΣΤΟΥ ΒΙ.ΠΑ.Σ. Α.Ε. αρ. πρωτ. 4660/09.06.2023.

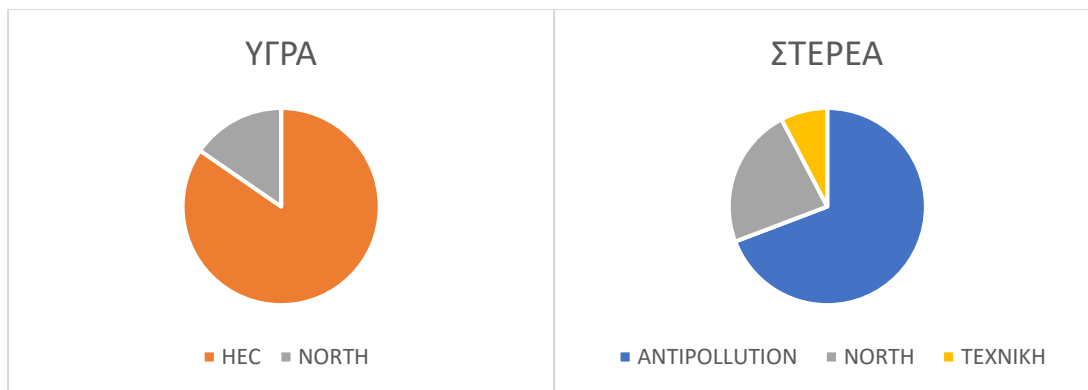
VIII.1. ΠΑΡΟΧΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΠΛΟΙΩΝ ΚΑΙ ΛΗΠΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

VIII.1.1 Ταυτότητα έρευνας

432. Η Υπηρεσία απέστειλε ερωτηματολόγια σε 4 εταιρίες που παρέχουν, μεταξύ άλλων, υπηρεσίες συλλογής και διαχείρισης στερεών ή/και υγρών αποβλήτων πλοίων και καταλοίπων φορτίου αυτών, οι οποίες συνεργάζονται με λιμένες στην ελληνική επικράτεια.

Πίνακας 12: Εταιρείες παροχής υπηρεσιών συλλογής και διαχείρισης στερεών ή/και υγρών αποβλήτων πλοίων και καταλοίπων φορτίου

ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Συνεργαζόμενοι λιμένες με σύμβαση στα υγρά απόβλητα	Συνεργαζόμενοι λιμένες με σύμβαση στα στερεά απόβλητα
ANTI POLLUTION	Δεν δραστηριοποιείται	Πειραιάς Ελευσίνας Ηγουμενίτσας ([...]) Κέρκυρας ([...]) Λαυρίου ([...]) Ραφήνας Πατρών ([...]) Νομός Εύβοιας ([...]) Βόλου
HEC	Πειραιάς Πατρών ([...]) Κέρκυρας ([...]) Ηγουμενίτσας ([...]) Ελευσίνας Ραφήνας Λαυρίου ([...]) Νήσοι Εύβοιας Καβάλας Αλεξανδρούπολης Ηρακλείου ([...]) Νομός Εύβοιας ([...])	Δεν δραστηριοποιείται
NORTH AEGEAN SLOPS	Βόλου Θεσσαλονίκης	Θεσσαλονίκης Καβάλας Αλεξανδρούπολης
ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	Δεν δραστηριοποιείται	Ηρακλείου

VIII.1.2 Συμβάσεις συλλογής αποβλήτων

Οι απόψεις των παρόχων ως προς την αποτελεσματικότητα της αποκλειστικής ανάθεσης συμβάσεων από τους ΦΔΛ δεν συγκλίνουν

433. Οι πάροχοι ερωτήθηκαν αν η συλλογή αποβλήτων στους λιμένες θα πρέπει να ανατίθεται σε έναν ανάδοχο κατ' αποκλειστικότητα (κατ' εφαρμογή της εξαιρετικής διάταξης του άρθρου 6 του Κανονισμού 2017/352), ή σε περισσότερους από έναν αναδόχους. Από το σύνολο των παρόχων οι 3 εκ των 4 ([...] και [...]) επεσήμαναν τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό 2017/352 ο οποίος αποσκοπεί στην απελευθέρωση της αγοράς παροχής λιμενικών υπηρεσιών και εισάγει όρους χρηματοοικονομικής διαφάνειας στους λιμένες, καθώς η πρόσβαση στην αγορά αποβλήτων είναι ελεύθερη.
434. Εκ των τριών παρόχων, ένας ([...]) υποστηρίζει ότι η συλλογή αποβλήτων θα πρέπει να ανατίθεται σε έναν ανάδοχο κατ' αποκλειστικότητα εφόσον το αντικείμενο των υπηρεσιών είναι «μοναδικό» και με την προϋπόθεση ότι όλοι οι πάροχοι μπορούν να συμμετάσχουν στους εκάστοτε διαγωνισμούς χωρίς αυθαίρετα κριτήρια αποκλεισμού. Αντιθέτως, δύο ([...] και [...]) επισημαίνουν την κατά κόρον παραβίαση και καταστρατήγηση του Κανονισμού με την συνεχή επίκληση των εξαιρέσεων του άρθρου 6 του κανονισμού με σκοπό την διατήρηση και ενίσχυση της κατ' αποκλειστικότητας συνεργασίας με συγκεκριμένους παρόχους μέσω φωτογραφικών διαγωνισμών. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν, η [...] έχει επιβληθεί στην κατηγορία συλλογής στερών αποβλήτων, ενώ στην κατηγορία υγρών αποβλήτων όπου δραστηριοποιούνται δύο εταιρίες, [...] και η [...] δεν θα καταφέρει να επιβιώσει στην αγορά της εν λόγω κατηγορίας αποβλήτων.
435. Ο τέταρτος πάροχος ([...]) σημείωσε ότι, για την κατηγορία στερεών αποβλήτων, οι ΦΔΛ θα πρέπει να εξετάζουν την κάθε περίπτωση ξεχωριστά και λαμβάνοντας υπόψη τα ποιοτικά χαρακτηριστικά κάθε λιμένα, διατηρώντας την διαφάνεια, την ίση μεταχείριση και τον ανταγωνισμό να αποφασίζουν υπέρ του περιορισμού ή μη του των παρόχων στην διαχείριση των αποβλήτων.
436. Οι πάροχοι ερωτήθηκαν επίσης εάν η κατ' αποκλειστικότητα ανάθεση σε έναν πάροχο των υπηρεσιών συλλογής αποβλήτων στους λιμένες έχει κάποια πρακτική επίπτωση στη δυνατότητα διαχείρισης και εν τέλει ανακύκλωσής/αναγέννησής τους.
437. Δύο από τους τέσσερις παρόχους ([...] και [...]) απάντησαν αρνητικά, καθώς όπως επεσήμανε ο ένας πάροχος ([...]) δεν επηρεάζονται οι απαιτήσεις για την ορθή διαχείριση των αποβλήτων που ορίζονται από τους ΦΔΛ.
438. Ένας πάροχος ([...]) σημείωσε ότι η κατ' αποκλειστικότητα ανάθεση σε έναν πάροχο έχει μόνο θετικό αντίκτυπο. Η ύπαρξη πολλών παρόχων θα οδηγήσει σε πιθανή

μη εξυπηρέτηση πλοίων καθώς κανείς πάροχος δεν θα υποχρεώνεται να εξυπηρετήσει, θα δημιουργήσει δυσκολίες ελέγχου της δραστηριότητάς τους από τους ΦΔΛ και θα οδηγήσει σε μειωμένες τιμές και πτώση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών εις βάρος του περιβάλλοντος, τα οποία μπορούν να αποφευχθούν με την κατ' αποκλειστικότητα ανάθεση σε έναν πάροχο των υπηρεσιών συλλογής αποβλήτων στους λιμένες.

439. Στον αντίποδα, ένας πάροχος που δραστηριοποιείται στην κατηγορία των στερεών αποβλήτων ([...]) επεσήμανε ότι η κατ' αποκλειστικότητα ανάθεση σε έναν πάροχο δεν θα παρέχει κίνητρο προς τους παρόχους για επενδύσεις σε νέες τεχνολογίες και γενικά για την ανάπτυξη της ανακύκλωσης και της αξιοποίησης των αποβλήτων.
440. Οι απόψεις των φορέων που υπέβαλαν υπομνήματα στη Δημόσια Διαβούλευση για το Σχέδιο Διαχείρισης αποβλήτων στον Λιμένα του Πειραιά (το «Σχέδιο»), συγκλίνουν στο ότι το Σχέδιο δεν μνημονεύει και δείχνει να αγνοεί τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό 2017/352, ο οποίος, κατά την άποψή τους, παραβιάζεται με την ανάθεση σε ένα μόνο πάροχο της διαχείρισης αποβλήτων (αποκλειστικότητα) δια καταχρηστικής εφαρμογής του άρθρου 6 αυτού, άρθρο που προβλέπει αυτή τη δυνατότητα. Σημειώνουν ότι σε άλλους ευρωπαϊκούς λιμένες (στις χώρες Μάλτα, Ιταλία, Ισπανία, Γαλλία, Βέλγιο, Ολλανδία, Γερμανία), που διαχειρίζεται η ίδιος όμιλος (Cosco), δεν εφαρμόζεται τέτοια αποκλειστικότητα. Ένα άλλο σημείο που τονίζεται στις εν λόγω παρεμβάσεις είναι ότι το Σχέδιο προβλέπει την ένταξη και των «αποβλήτων επισκευών» στα «λειτουργικά απόβλητα» των πλοίων, κάτι που αντίκειται σε σειρά εγχώριων και διεθνών νομικών εγγράφων, είναι δε κάτι που σε κάθε περίπτωση, έμμεσα επιβάλλει και σε αυτή την κατηγορία αποβλήτων την αποκλειστικότητα που προαναφέρθηκε. Στα παραπάνω υπομνήματα γίνεται επίσης αναφορά ότι το Σχέδιο προβλέπει ένταξη σε αυτό και των ιδιωτικών ναυπηγείων Περάματος-Σαλαμίνας, ενώ για κάτι τέτοιο απαιτείται αιτιολογημένη Υπουργική Απόφαση, και που σε κάθε περίπτωση θα οδηγήσει σε περαιτέρω συγκέντρωση της αγοράς υπό το φως της αποκλειστικότητας που προαναφέρθηκε.
441. Ανάλογες απόψεις εκφράστηκαν από τους φορείς που υπέβαλαν υπομνήματα στην Υπηρεσία σε σχέση με την Τηλεδιαβούλευση Νοεμβρίου 2021, και οι οποίοι ενίοτε ταυτίζονται με αυτούς που συμμετείχαν στην Δημόσια Διαβούλευση για το Σχέδιο Αποβλήτων του ΟΛΠ. Εκεί, τονίζεται ιδιαίτερα ότι η επιλογή αποκλειστικού παρόχου δεν τεκμηριώνεται, ενώ οι λήπτες των υπηρεσιών υποστηρίζουν ότι αυτή η αποκλειστικότητα οδηγεί σε αδικαιολόγητα υψηλές χρεώσεις.

Οι απόψεις των παρόχων ως προς τη διάρκεια των συμβάσεων ανάθεσης

442. Δύο από τους παρόχους ([...] και [...]) σημείωσαν ότι η χρονική διάρκεια της ανάθεσης θα πρέπει να είναι τρία με πέντε έτη όπως προβλέπεται από τον Κανονισμό 2017/352. Η [...], η οποία δραστηριοποιείται στα υγρά απόβλητα, πρόσθεσε ότι η χρονική διάρκεια της ανάθεσης θα πρέπει να εξασφαλίζει τη ορθή παροχή των υπηρεσιών και να δίνει στον πάροχο τη δυνατότητα απόσβεσης μέρους της επένδυσής του.
443. Ο τρίτος πάροχος ([...]) σημειώνει ότι η χρονική διάρκεια της ανάθεσης συλλογής αποβλήτων δεν είναι δυνατό να οριστεί εκ των προτέρων για όλες τις περιπτώσεις. Ο ΦΔΛ είναι αρμόδιος για τον καθορισμό της χρονικής διάρκειας της ανάθεσης λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες και την ιδιαιτερότητα του κάθε λιμένα καθώς και το κόστος επένδυσης που απαιτείται από τον εκάστοτε πάροχο για την παροχή της υπηρεσίας.
444. Τέλος, η [...] επεσήμανε ότι στο παρελθόν η διάρκεια των συμβάσεων ήταν 5+1 έτη με συνεχείς παρατάσεις και στην περίπτωση της [...] μπορούσε να ισχύει για 8-9 έτη.

Σημείωσε επίσης ότι στις συμβάσεις «[υ]πάρχουν «περίεργοι όροι» που προβλέπουν έναρξη ισχύος της συναφθείσας σύμβασης όχι από την υπογραφή της αλλά από την έγκριση του ΥΝΑΝΠ για τα τέλη και τιμολόγια, δημιούργησαν πρωτοφανείς συνθήκες με πλέον σημαντικές σε Ο.Α.Ρ. (Ραφήνα) και ΟΛΗΓ (Ηγουμενίτσα)».

445. Ειδικότερα, οι πάροχοι ερωτήθηκαν αν η ενδεχόμενη μεγάλη διάρκεια ανάθεσης στις προκηρύξεις συλλογής αποβλήτων στους λιμένες έχει κάποια πρακτική επίπτωση στον ανταγωνισμό και/ή στη δυνατότητα διαχείρισης και ανακύκλωσης ή αναγέννησής τους.
446. Από το σύνολο των ερωτηθέντων οι δύο πάροχοι ([...] και [...]) θεωρούν ότι η μεγάλη διάρκεια ανάθεσης αναφορικά με τη συλλογή αποβλήτων στους λιμένες έχει αρνητική επίπτωση στον ανταγωνισμό, καθώς αυτό περιορίζει και αποθαρρύνει τους ενδιαφερόμενους παρόχους να επενδύσουν αφού στην περίπτωση που δεν προχωρήσουν στην σύμβαση δεν θα είναι δυνατή η απόσβεση της επένδυσής τους.
447. Αντίθετα ένας πάροχος ([...]) θεωρεί ότι η μεγάλη χρονική διάρκεια της ανάθεσης θα επιφέρει θετικές επιπτώσεις στον ανταγωνισμό καθώς παρέχει κίνητρο στους παρόχους να επενδύσουν με την προοπτική της απόσβεσης της επένδυσής τους.
448. Τέλος ο τέταρτος πάροχος ([...]) υποστηρίζει ότι η μεγάλη χρονική διάρκεια ανάθεσης στις προκηρύξεις συλλογής αποβλήτων στους λιμένες δεν έχει κάποια πρακτική επίπτωση στη διαχείριση των αποβλήτων και στον ανταγωνισμό, καθώς η χρονική διάρκεια εξαρτάται από τα χαρακτηριστικά της εκάστοτε υπηρεσίας.
449. Συμπερασματικά από τα ανωτέρω προκύπτει ότι κατά τους παρόχους η διάρκεια της σύμβασης θα πρέπει να εξασφαλίζει την ορθή παροχή των υπηρεσιών και να τους δίνει τη δυνατότητα απόσβεσης μέρους της επένδυσής τους. Η δυνατότητα που παρέχει το άρθρο 6 του Κανονισμού 2017/352 στο ΦΔΛ μπορεί να οδηγήσει σε περιορισμό ή/και αποκλειστικότητα παρόχων για συγκεκριμένη λιμενική υπηρεσία και για συγκεκριμένους λόγους, το οποίο μπορεί να έχει θετικές επιπτώσεις αλλά και αρνητικές επιπτώσεις (ενδεχόμενη μη εξυπηρέτηση πλοίων ελλείψει υποχρεωτικότητας, δυσκολίες ελέγχου της δραστηριότητας των παρόχων από τους φορείς διαχείρισης λιμένων, μειωμένες τιμές και ποιότητας παρεχόμενων υπηρεσιών εις βάρος του περιβάλλοντος, μείωση επενδύσεων σε νέες τεχνολογίες). Αντίστοιχα θεωρούν ότι θα ισχύουν τα ανωτέρω και λόγω της μεγάλης διάρκειας ισχύος των συμβάσεων.

Διαμόρφωση των όρων συμβάσεων

450. Ως προς την ερώτηση σχετικά με τα κριτήρια για τη διαμόρφωση των λοιπών όρων των συμβάσεων συλλογής στερεών και υγρών αποβλήτων με τους λιμένες, κανείς από τους τέσσερις παρόχους δεν αναφέρει συγκεκριμένα κριτήρια.
451. Οι τρεις εξ αυτών αναφέρουν ότι οι όροι των συμβάσεων είναι ήδη γνωστοί από τη διαδικασία των αναθέσεων, διαγωνιστικών διαδικασιών και το νομοθετικό πλαίσιο και σχετίζονται με το αντικείμενο της σύμβασης, τα τέλη, τα τιμολόγια παροχής υπηρεσιών παραλαβής αποβλήτων, τα δικαιώματα, τις υποχρεώσεις, τις ρήτρες – ποινές κ.λπ. Μάλιστα ένας εξ αυτών διευκρινίζει ότι δεν υπάρχουν λοιποί όροι πέρα αυτών που καθορίζονται κατά τη διαγωνιστική διαδικασία ([...]).
452. Ο τελευταίος πάροχος ([...]) εστίασε στη διαδικασία ανάδειξης αναδόχου στους λιμένες και σημείωσε ότι οι όροι των συμβάσεων καθορίζονται από τους λιμένες.

VIII.1.3 Εμπόδια εισόδου

Η πλειονότητα των ερωτηθέντων θεωρεί ότι δεν υπάρχουν εμπόδια εισόδου στην αγορά

453. Δύο από τις ερωτηθείσες επιχειρήσεις ([...] και [...]) υποστηρίζουν ότι δεν υπάρχουν εμπόδια εισόδου στην αγορά και η μια εξ αυτών ([...]) επισημαίνει ότι ο εκάστοτε ενδιαφερόμενος φορέας είναι δυνατό να δραστηριοποιηθεί στην αγορά ακολουθώντας το ισχύον ρυθμιστικό πλαίσιο για τη συλλογή αποβλήτων.
454. Μία άλλη εταιρεία ([...]) υποστηρίζει ότι ο Κανονισμός 2017/352 συμβάλει στη διευκόλυνση εισόδου νέων επιχειρήσεων. Ωστόσο σημειώνει ότι η ισχύουσα νομοθεσία παραβιάζεται και ο κανονισμός 352/2017 δεν εφαρμόζεται στα ελληνικά λιμάνια, καθώς η ανάθεση διαχείρισης αποβλήτων γίνεται, μέσω φωτογραφικών διαγωνισμών, σε συγκεκριμένους παρόχους κατ' αποκλειστικότητα (ένας για τα στερεά και ένας για τα υγρά απόβλητα).
455. Ο τελευταίος πάροχος ([...]) είναι κατηγορηματικός ως προς την ύπαρξη εμποδίων εισόδου επισημαίνοντας την μη εφαρμογή του Κανονισμού 2017/352 αναφορικά με την ελεύθερη πρόσβαση και δραστηριοποίηση στα λιμάνια και τις «φωτογραφικές» διακηρύξεις για την ανάθεση διαχείρισης σε παρόχους κατ' αποκλειστικότητα, καθώς αυτό καταδεικνύεται από το μικρό αριθμό παρόχων που δραστηριοποιούνται στους λιμένες αλλά και από τη δεσπόζουσα θέση συγκεκριμένης εταιρείας στην αγορά στερεών αποβλήτων.

VIII.1.4 Δύναμη αγοράς και Διαπραγματευτική δύναμη

456. Στην κατηγορία των στερεών αποβλήτων, οι ερωτηθέντες επεσήμαναν ως δραστηριοποιούμενες στην αγορά / ανταγωνιστές τις εξής εταιρείες: [...] συνολικά 6 εταιρείες). Επιπλέον, ένας πάροχος που δραστηριοποιείται στην συλλογή στερεών αποβλήτων ([...]) σημείωσε ότι σε ορισμένα λιμάνια οι δήμοι συλλέγουν απόβλητα από τα πλοία που ελλιμενίζονται στην περιοχή τους καθώς επίσης ότι υπάρχουν εταιρείες του εξωτερικού που δραστηριοποιούνται στη συλλογή στερεών αποβλήτων. Επιπρόσθετα ένας πάροχος στην κατηγορία στερεών αποβλήτων ([...]) θεωρεί ότι μία εταιρεία έχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά ([...]) με αποτέλεσμα η δραστηριοποίηση των άλλων επιχειρήσεων ([...] και [...]), να είναι εξαιρετικά δύσκολη.
457. Στην κατηγορία υγρών αποβλήτων, οι ερωτηθέντες ανέφεραν εξής εταιρείες ως δραστηριοποιούμενες στην αγορά / ανταγωνιστές: [...] (συνολικά 8 εταιρείες).
458. Ως προς την ύπαρξη εταιρειών συλλογής αποβλήτων πλοίων οι οποίες διαθέτουν μεγάλη ισχύ στην αγορά τόσο συνολικά όσο για την κατηγορία υγρών και στερεών αποβλήτων:
459. Από τις απαντήσεις των ερωτηθέντων παρόχων συνάγεται ότι η εταιρεία με τη μεγαλύτερη ισχύ στον τομέα των στερεών αποβλήτων είναι η ANTI POLLUTION ενώ των υγρών αποβλήτων η HEC.
460. Ένας πάροχος ([...]) ανέφερε ότι [...] έχει σημαντική ισχύ τόσο στον τομέα των στερεών όσο και των υγρών αποβλήτων.
461. Στην ερώτηση αναφορικά με το ποια πλευρά διαθέτει ισχυρότερη διαπραγματευτική ισχύ στη συνεργασία των λιμένων με παρόχους συλλογής αποβλήτων, η πλειοψηφία των παρόχων, ήτοι τρεις ([...] και [...]) στους τέσσερεις παρόχους, ανέφεραν ότι μεγαλύτερη διαπραγματευτική δύναμη διαθέτει ο ΦΔΛ καθώς αυτός καθορίζει το πλαίσιο παροχής υπηρεσιών και καταρτίζει τις σχετικές προσκλήσεις και διακηρύξεις.
462. Αντίθετα ένας μόνο ένας πάροχος ([...]) σημείωσε ότι οι χρήστες – πλοιοκτήτες διαθέτουν ισχυρότερη διαπραγματευτική ισχύ καθώς έχουν καταφέρει, μέσω συνεχούς πίεσας, την οικονομική ελάφρυνση των πλοίων και τη διαμόρφωση πρακτικών για ανακυκλώσιμα κατάλοιπα εντελώς δωρεάν. Ο πάροχος δεν έχει δικαίωμα επιλογής

πελατών, καθορισμού της τιμολογιακής πολιτικής αλλά ούτε μπορεί να επιβάλει όρους σε συμβάσεις.

VIII.1.5 Ρυθμιστικό πλαίσιο και ανταγωνισμός

Οι απόψεις των παρόχων για τη θετική ή μη επίδραση του ρυθμιστικού πλαισίου στον ανταγωνισμό δίδονται

463. Ως προς την πιθανή επίδραση του υφιστάμενου ρυθμιστικού πλαισίου στον τομέα της συλλογής αποβλήτων πλοίων στον ανταγωνισμό, οι απόψεις των παρόχων φαίνεται να δίδονται, καθώς οι δύο υποστηρίζουν ότι επιδρά θετικά και οι άλλοι δύο αρνητικά.
464. Την θετική επίδραση στον ανταγωνισμό, ο ένας πάροχος ([...]) τη συνδέει με το γενικό συμφέρον, καθώς σύμφωνα με αυτόν, η επιλογή μοναδικού παρόχου από τους λιμένες γίνεται με σκοπό την προστασία του περιβάλλοντος και την ορθή παροχή υπηρεσιών συλλογής αποβλήτων. Επίσης, το ρυθμιστικό πλαίσιο σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο καθορίζει τα τέλη τα οποία είναι «*εύλογα και διαφανή*» και εφαρμόζονται χωρίς διακρίσεις. Ενώ ο δεύτερος πάροχος ([...]) υποστηρίζει ότι το ρυθμιστικό πλαίσιο έχει θετική επίδραση και ενισχύει τον ανταγωνισμό καθώς οι φορείς που δραστηριοποιούνται στη διαχείριση των αποβλήτων πράττουν με γνώμονα την προστασία του περιβάλλοντος.
465. Αντίθετα, ένας πάροχος ([...]) υποστηρίζει ότι το ρυθμιστικό πλαίσιο παραβιάζεται με τις κατ' αποκλειστικότητα αναθέσεις με αποτέλεσμα την επικράτηση μονοπωλιακών πρακτικών και ολιγοπωλίου και κατ' επέκταση τον «εκμηδενισμό» του ανταγωνισμού. Παρόμοια θέση διατυπώνει και ο τέταρτος πάροχος ([...]), ο οποίος αναφέρει ότι ο Κανονισμός 2017/352 παραβιάζεται από τους ΦΔΛ, καθώς αποφασίζουν για την αποκλειστικότητα ή μη των αναθέσεων σε έναν πάροχο, το οποίο αποτελεί παραβίαση του δικαίου του ανταγωνισμού και οδηγεί σε εναρμονισμένες πρακτικές μεταξύ των λιμένων.

VIII.1.6 Κίνητρα

Η πλειονότητα των παρόχων σημειώνει ότι παρέχονται κίνητρα για την ανακύκλωση αποβλήτων στους λιμένες, κυρίως με τη μορφή μείωσης τελών

466. Στην ερώτηση αναφορικά με το εάν παρέχονται κίνητρα για την ανακύκλωση αποβλήτων στους λιμένες, η πλειονότητα των παρόχων (3 στους 4) απαντά θετικά.
467. Συγκεκριμένα, ένας πάροχος ([...]) αναφέρει ότι παρέχεται κίνητρο για την ορθή παράδοση και διαχείριση των υγρών αποβλήτων των πλοίων και συγκεκριμένα κίνητρα στα πλοία αναφορικά με τα τέλη, διευκρινίζοντας ότι τα πλοία που πραγματοποιούν προγραμματισμένα δρομολόγια δικαιούνται μια δωρεάν παράδοση αποβλήτων ανά χρονική περίοδο ενώ αυτά που πραγματοποιούν έκτακτα δρομολόγια έχουν μείωση των τελών τους. Επίσης, η παραλαβή των απόβλητων λιπαντικών ελαίων γίνεται χωρίς χρέωση.
468. Ένας άλλος πάροχος ([...]) αναφέρει ότι υπάρχει μείωση στα τέλη παράδοσης αποβλήτων αν γίνει διαχωρισμός αυτών από τα πλοία. Ο τρίτος πάροχος ([...]) υποστηρίζει την ύπαρξη κινήτρων για την ανακύκλωση αποβλήτων στους λιμένες, χωρίς να κάνει αναφορά σε συγκεκριμένα κίνητρα.
469. Αντίθετη άποψη διατύπωσε ένας πάροχος ([...]) ο οποίος υποστηρίζει ότι δεν υπάρχουν κίνητρα για την ανακύκλωση στους τιμοκαταλόγους των λιμένων, αλλά και όταν υπάρχουν, είναι προσημαστικά και δεν εφαρμόζονται στην πράξη.

VIII.1.7 Τιμολόγηση

470. Οι πάροχοι ερωτήθηκαν για τα κριτήρια και τις προϋποθέσεις για τον καθορισμό των τελών συλλογής αποβλήτων και των τιμολογίων τους.
471. Τρεις πάροχοι ([...], [...] και [...]) ανέφεραν μία πληθώρα κριτηρίων που θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψιν κατά τον καθορισμό των τελών και των τιμολογίων. Συγκεκριμένα ανέφεραν:
- το μέγεθος και την κατηγοριοποίηση του πλοίου
  - το προσωπικό που απαιτείται για την παροχή της υπηρεσίας και οι μισθοί τους, λοιπά έξοδα προσωπικού, τον εξοπλισμό που απαιτείται για την κάλυψη των αναγκών του λιμένα,
  - [...], την τιμολογιακή πολιτική του εκάστοτε φορέα διαχείρισης λιμένα,
  - το κόστος διαχείρισης των αποβλήτων, λειτουργικά και διοικητικά έξοδα
  - [...]
  - το περιθώριο κέρδους
472. Μία εξ αυτών ωστόσο διευκρίνισε ότι οι τιμές των τελών και των τιμολογίων παροχής υπηρεσιών παραλαβής στην κατηγορία υγρών αποβλήτων στην οποία δραστηριοποιείται έχουν προκύψει από διαγωνιστικές διαδικασίες, οπότε αυτές είναι είτε καθορισμένες από τον φορέα διαχείρισης είτε από την οικονομική προσφορά του υποψηφίου που κατακυρώθηκε το έργο ([...]).
473. Ο τέταρτος πάροχος ([...]) σημείωσε ότι οι τιμές προκύπτουν από τους «δημόσιους διαγωνισμούς αποκλειστικότητας» με αποτέλεσμα την υπέρμετρη αύξηση των τιμών των τελών, ως αποτέλεσμα της πολιτικής του παρόχου. Ειδικότερα για τα στερεά απόβλητα, που δεν συμπεριλαμβάνονται σε τέτοιες διαδικασίες, οι τιμές των τελών και των τιμολογίων τους προσαρμόζονται κατά περίπτωση από τον εκάστοτε πάροχο.
474. Οι πάροχοι ερωτήθηκαν επιπλέον για την διαδικασία τιμολόγησης και τα σχετικά τέλη και τιμές χρέωσης που αφορούν στην παραλαβή και διαχείριση α) των στερεών αποβλήτων πλοίων, β) των υγρών αποβλήτων πλοίων, γ) των επικίνδυνων αποβλήτων και δ) των αποβλήτων που προκύπτουν από επισκευή πλοίων στους λιμένες με τους οποίους συνεργάζονται, τα τελευταία πέντε έτη.
475. Από τις ληφθείσες απαντήσεις προκύπτει ότι για τα στερεά και τα υγρά απόβλητα υπάρχει δημοσιευμένος τιμοκατάλογος [ενν. από τον ΦΔΛ] για την παραλαβή και διαχείριση των αποβλήτων. Για τα επικίνδυνα στερεά απόβλητα δεν υπάρχει τιμοκατάλογος, πλην ορισμένων περιπτώσεων, και η χρέωση γίνεται κατά περίπτωση μετά από διαπραγμάτευση του παρόχου με το πλοίο και τη σύμφωνη γνώμη του ΦΔΛ, λαμβάνοντας υπόψη την επικινδυνότητα, τον τρόπο επεξεργασίας και τελικής διάθεσης των αποβλήτων. Αντίστοιχα για τα υγρά επικίνδυνα απόβλητα υπάρχει δημοσιευμένος κατάλογος τιμολόγησης. Τέλος, η τιμολόγηση των αποβλήτων επισκευής γίνεται βάσει του εγκεκριμένου τιμοκαταλόγου του εκάστοτε ΦΔΛ, ενώ για τα επικίνδυνα δεν υπάρχει τιμοκατάλογος και η τιμολόγηση γίνεται κατά περίπτωση.
476. Αναφορικά με τη διαδικασία τιμολόγησης ο ένας πάροχος ([...]) ανέφερε ότι αφού πραγματοποιηθεί η παραλαβή των αποβλήτων, γίνεται κοστολόγηση από την εταιρεία και τέλος πραγματοποιείται η τιμολόγηση από τους ΦΔΛ με βάση τις συμβάσεις και τους τιμοκαταλόγους του εκάστοτε ΦΔΛ. Ο εν λόγω πάροχος δεν αναφέρεται στα είδη των αποβλήτων.
477. Η διαδικασία τιμολόγησης των στερεών αποβλήτων σύμφωνα με τους δύο παρόχους ([...] και [...]) που δραστηριοποιούνται σε αυτή την κατηγορία, περιλαμβάνει τα εξής. Μετά την άφιξη του πλοίου ο νόμιμος εκπρόσωπος καταβάλλει τέλος για την παράδοση των αποβλήτων και χορηγείται απόδειξη παραλαβής, στη συνέχεια ο πάροχος εκδίδει το τιμολόγιο και το αποστέλλει είτε στον πράκτορα του πλοίου είτε

στην πλοιοκτήτρια / διαχειρίστρια εταιρεία προς τακτοποίηση. Η τιμολόγηση προκύπτει βάσει τιμοκαταλόγου αν πρόκειται για μη επικίνδυνα στερεά απόβλητα, ενώ καθορίζεται κατά περίπτωση για τα επικίνδυνα στερεά απόβλητα.

478. Επιπρόσθετα ο ένας πάροχος σημείωσε ότι τα τέλη είτε καθορίζονται από τον φορέα διαχείρισης λιμένα είτε από τον ανάδοχο κατά την διαγωνιστική διαδικασία ([...]).
479. Για τα υγρά απόβλητα, ο πάροχος που δραστηριοποιείται ([...]) σε αυτή την κατηγορία επεσήμανε ότι η διαδικασία τιμολόγησης τελών και τιμολογίων παροχής υπηρεσιών παραλαβής αποβλήτων γίνεται βάσει κατηγορίας πλοίου. Σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία υπάρχουν δύο κατηγορίες, τα πλοία που πραγματοποιούν έκτακτα δρομολόγια και εκείνα που πραγματοποιούν προγραμματισμένα και τακτικά δρομολόγια.
480. Για τα έκτακτα πλοία υπάρχουν τέσσερα συστήματα τελών, για τα οποία η διαδικασία τιμολόγησης είναι σχετικά όμοια, αλλά διαφέρουν στο ποιος εισπράττει τα τέλη και τι καλύπτουν αυτά.
481. Μετά την άφιξη του πλοίου ο νόμιμος εκπρόσωπος καταβάλλει το τέλος διαχείρισης αποβλήτων βάσει μεγέθους πλοίου. Το τέλος εισπράττεται από τον ανάδοχο ή τον ΦΔΛ ανάλογα με το σύστημα τελών (σύστημα Α και Β). Αν το πλοίο δεν παραδώσει απόβλητα, το τέλος παρακρατείται, ενώ στην αντίθετη περίπτωση το τέλος επιστρέφεται στο πλοίο αφού παρακρατηθεί ένα μικρό μέρος. Ο πάροχος χρεώνει την παράδοση αποβλήτων σύμφωνα με τον τιμοκατάλογο και εκδίδει το σχετικό τιμολόγιο και η απόδειξη είσπραξης, αφού εξοφληθεί από τον πελάτη, και τα οποία παραδίδονται στον ΦΔΛ.
482. Για τα επόμενα δύο συστήματα, η διαδικασία είναι όμοια, αλλά το τέλος εισπράττεται και παρακρατείται από τον ΦΔΛ, ανεξάρτητα αν παραδώσει ή όχι απόβλητα το πλοίο, αλλά καλύπτει μια δωρεάν παράδοση συγκεκριμένης ποσότητας υγρών πετρελαιοειδών αποβλήτων. Για το ένα σύστημα τελών, το τέλος καλύπτει και άλλες πιθανές αφίξεις του πλοίου μέσα στο μήνα χωρίς όμως να παραδώσει απόβλητα. Ενώ στην περίπτωση συμπληρωματικών εργασιών το πλοίο χρεώνεται κανονικά για τις παρεχόμενες υπηρεσίες βάσει τιμοκαταλόγου.
483. Για τα απόβλητα λιπαντικών ελαίων, τα οποία παραλαμβάνονται χωρίς χρέωση, ή βοθηρόλυμα, τα οποία χρεώνονται βάσει του εκάστοτε τιμοκαταλόγου του λιμένα, το πλοίο δεν δικαιούται επιστροφή του τέλους.
484. Η διαδικασία τιμολόγησης για τα τακτικά πλοία διαφέρει καθώς αυτά πληρώνουν ανταποδοτικά τέλη ανά μήνα είτε προς τον ΦΔΛ είτε προς τον πάροχο. Τα τέλη που καταβάλλονται καλύπτουν υπηρεσίες για συγκεκριμένες ποσότητες αποβλήτων και ώρες απασχόλησης των συλλεκτικών μέσων, για συγκεκριμένη συχνότητα χρήσης των ευκολιών ανάλογα με την κατηγορία στην οποία έχει ενταχθεί το πλοίο σύμφωνα με τα επιμέρους στοιχεία του (τύπος, είδος καυσίμου, κλπ.). Σε περίπτωση συμπληρωματικών υπηρεσιών, τα πλοία χρεώνονται σύμφωνα με τον τιμοκατάλογο του ΦΔΛ.
485. Οι πάροχοι ερωτήθηκαν για τις τιμές αναφορικά με τις παρασχεθείσες υπηρεσίες για τις επιμέρους κατηγορίες αποβλήτων, δηλαδή στερεών, υγρών, επικίνδυνων και από επισκευές, σε γειτνιάζοντες λιμένες εκτός ελληνικής επικράτειας (π.χ. Τουρκία, Μαύρη Θάλασσα κλπ), και σε γειτνιάζοντες και μη λιμένες εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
486. Οι δύο από τους τέσσερις παρόχους ([...] και [...]) προσκόμισαν συγκριτικούς πίνακες με τιμή ανά κυβικό μέτρο για διάφορους ο καθένας για την κατηγορία αποβλήτων στην οποία δραστηριοποιείται.

487. Από τον πίνακα του παρόχου που δραστηριοποιείται στα υγρά απόβλητα ([...]) προκύπτει ότι για την παράδοση 15 κυβικών μέτρων πετρελαιοειδών αποβλήτων με υψηλό σημείο ανάφλεξης ($>55^{\circ}\text{C}$) από πλοίο χωρητικότητας 15.000 grt, το λιμάνι του Πειραιά είναι το 3^ο φθηνότερο ανάμεσα στα 31 αναγραφόμενα λιμάνια με τιμή [...]€. Φθηνότερο από το λιμάνι του Πειραιά είναι το λιμάνι της [...] κατά [...] περίπου ευρώ και το [...] κατά [...] περίπου ευρώ. Ενώ τρία λιμάνια της [...], φαίνεται να είναι τα πιο ακριβά, όπου η αντίστοιχη ποσότητα αποβλήτων κοστίζει [...]€ και πάνω.
488. Για την παράδοση λυμάτων 15 κυβικών από πλοίο χωρητικότητας 15.000 grt το λιμάνι του Πειραιά είναι το 3^ο φθηνότερο ανάμεσα στα 13 αναγραφόμενα λιμάνια με ελάχιστη διαφορά από τον 2^ο φθηνότερο κατά [...] ευρώ ([...]). Πιο φθηνό είναι το λιμάνι [...] με διαφορά από τον Πειραιά [...] ευρώ περίπου, ενώ πιο ακριβό το λιμάνι [...] με τιμή [...]€.
489. Αντίστοιχα από τον πίνακα του παρόχου που δραστηριοποιείται στα στερεά απόβλητα ([...]) προκύπτει ότι το λιμάνι του Πειραιά είναι το φθηνότερο για όλα τα πλοία χωρητικότητας 1000 grt και πάνω, με τιμή [...]€/κ.μ., τα λιμάνια με την υψηλότερη τιμή είναι αυτά της Βρέμης για πλοία πάνω από 30.001 grt και του Αμβούργου με τιμές [...]€ και [...]€ αντίστοιχα.
490. Ένας άλλος πάροχος ([...]) αναφέρει συνοπτικά ότι για την παραλαβή και την διαχείριση ενός στερεού επικίνδυνου αποβλήτου (Πετρελαιοειδείς Λάσπες) το κόστος/tn στο λιμάνι του Πειραιά είναι [...]€/tn, σχεδόν τριπλάσιο από τις χρεώσεις σε λιμένες στην Τουρκία και την Ρουμανία που κοστίζει [...] €/tn, ενώ τονίζουν ότι η μεγάλη διαφορά στην τιμή αποτελεί αντικίνητρο για την ανάπτυξη της ναυπηγοεπισκευαστικής βιομηχανίας στην Ελλάδα.
491. Επιπλέον για τα μη επικίνδυνα στερεά απόβλητα υποστηρίζει ότι μερικοί λιμένες στην Ελληνική επικράτεια είναι φθηνότεροι, πχ [...]. όπου οι τιμές κυμαίνονται στα [...] €/m³, από την Τουρκία και Ρουμανία αλλά μερικοί είναι ακριβότεροι πχ [...] όπου κυμαίνονται στα [...] €/m³.

VIII.1.8 Ύψος τελών συλλογής αποβλήτων

Η πλειονότητα των παρόχων θεωρεί ότι τα τέλη συλλογής αποβλήτων είναι εύλογα

492. Από το σύνολο των ερωτηθέντων παρόχων οι τρεις πιστεύουν ότι τα επιβαλλόμενα τέλη είναι εύλογα (HEC, [...]) και ένας εκ των τριών ([...]) αναφέρει ότι αυτό ισχύει και για τις δύο κατηγορίες αποβλήτων (δηλαδή στερεά και υγρά), επισημαίνοντας ότι κατά τον υπολογισμό τους θα μπορούσαν «να εφαρμοστούν κοινοί κανόνες και κριτήρια» καθώς και ότι ο τρόπος υπολογισμού όπως και τα αποτελέσματα θα πρέπει να είναι διαθέσιμα στους χρήστες των λιμένων. Ο τέταρτος πάροχος ([...]) επισημαίνει ότι ο καθορισμός των τελών γίνεται βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας και ότι τα τέλη για την κατηγορία υγρών αποβλήτων που δραστηριοποιείται καθορίζονται μέσω διαγωνισμών, όπου το ύψος τους είτε προκύπτει από την προκήρυξη του διαγωνισμού - δηλαδή έχει καθοριστεί από τον φορέα διαχείρισης του λιμένα - είτε καθορίζεται από τον υποψήφιο ανάδοχο βάσει αναγκών του εκάστοτε λιμένα, επομένως αντικατοπτρίζουν σε κάθε περίπτωση το κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών.
493. Ο τρίτος πάροχος ([...]) υποστηρίζει ότι το ύψος των τελών για τα στερεά και επικίνδυνα στερεά απόβλητα καθορίζεται κατά περίπτωση από τον πάροχο και το πλοίο με τη σύμφωνη γνώμη του λιμένα. Συγκεκριμένα αναφέρει ότι «ο πάροχος είναι αποκλειστικός (ενδολιμενικό μονοπώλιο) και το πλοίο έχει υποχρέωση παράδοσης των στερεών επικινδύνων αποβλήτων του, ΔΕΝ υφίσταται δυνατότητα ουσιαστικής διαπραγματεύσεως της τιμής και των όρων, οπότε ο αποκλειστικός πάροχος επιβάλλει τις

τιμές και τους όρους του. Παράλληλα, ο λιμένας δεν αντιτίθεται σε οποιαδήποτε τυχόν υψηλή τιμή, διότι εισπράττει ποσοστό δικαιωμάτων από τα τιμολόγια του παρόχου και συνεπώς όσο υψηλότερη η τιμή τόσο πιο ωφελημένος είναι και ο λιμένας. Να σημειωθεί ότι στους σχετικούς διαγωνισμούς, ΔΕΝ ζητούνται τιμές για τα επικίνδυνα στερεά παρά μόνον για τα μη επικίνδυνα, οπότε δεν υφίσταται πουθενά κανένα στάδιο ούτε και έμμεσου ανταγωνισμού.» Αποτέλεσμα αυτού, όπως αναφέρει, είναι η επιβολή υψηλών τιμών.

494. Ο τελευταίος πάροχος ([...]) υποστηρίζει ότι για τον καθορισμό των τελών θα πρέπει να υπάρχει μια αναλογική σχέση μεταξύ εσόδων και εξόδων της παρεχόμενης υπηρεσίας. Ο δίκαιος καθορισμός των τελών θα οδηγήσει στην ορθή και ποιοτική διαχείριση των αποβλήτων ως όφελος του περιβάλλοντος. Ωστόσο, υποστηρίζει ότι η εν λόγω τιμολογιακή πολιτική δεν εφαρμόζεται από όλους τους φορείς διαχείρισης των λιμένων, καθώς σε πολλές περιπτώσεις οι τιμές είναι καθορισμένες και δεν καλύπτουν τα ελάχιστα κόστη για την παροχή των υπηρεσιών.
495. Στην ερώτηση αν οι μη εύλογες τιμές των τελών και/ή των τιμολογίων συλλογής αποβλήτων στους λιμένες της χώρας μπορούν να αποτελέσουν αντικίνητρο για τον ανταγωνισμό ή/και για την ορθή περιβαλλοντολογική διαχείρισή τους και οι τέσσερις πάροχοι συμφωνούν σε αυτό.
496. Ωστόσο, ένας πάροχος ([...]) σημείωσε ότι οι τιμές των τελών καθορίζονται από τον φορέα διαχείρισης σύμφωνα με το Σχέδιο Παραλαβής και Διαχείρισης αποβλήτων οπότε δεν τίθεται θέμα μη εύλογων τιμών.
497. Ενώ ένας άλλος ([...]) επισήμανε ότι η ύπαρξη επιχείρησης με δεσπόζουσα θέση στη διαχείριση αποβλήτων έχει δημιουργήσει συνθήκες επιβολής μη εύλογων τιμών, με επακόλουθο τις υψηλές τιμές, την διαμαρτυρία των χρηστών-πλοίων για τη μη δυνατότητα επιλογής παρόχου και κατ' επέκταση τη μη ορθή διαχείριση των αποβλήτων.

VIII.1.9 Επίδραση πανδημίας covid-19

Το σύνολο των παρόχων σημειώνει ότι η πανδημία επηρέασε αρνητικά την αγορά συλλογής αποβλήτων

498. Το σύνολο των παρόχων συμφωνεί ότι η πανδημία covid-19 επηρέασε αρνητικά τη συλλογή αποβλήτων με μείωση δρομολογίων των πλοίων, είτε αφορούσαν μεταφορά επιβατών είτε φορτίου, σε συνδυασμό με τις ακυρώσεις δρομολογίων το οποίο είχε ως συνέπεια τη σημαντική μείωση στις συλλεχθείσες ποσότητες αποβλήτων. Τρεις εξ αυτών ([...], [...]) επεσήμαναν ότι η επίπτωση ήταν πολύ μεγαλύτερη για τα λιμάνια που εξαρτώνται από την ακτοπλοΐα και τον τουρισμό, συγκριτικά με τα εμπορικά λιμάνια.

VIII.2. ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΙΜΕΝΩΝ

499. Τα αποτελέσματα της έρευνας από τις απαντήσεις των 13 ΦΔΛ της ελληνικής επικράτειας παρουσιάζονται στις υποενότητες που ακολουθούν. Ελήφθησαν επίσης υπόψη δύο επιστολές προς την Υπηρεσία της Ένωσης Λιμένων Ελλάδος.

VIII.2.1 Συμβάσεις συλλογής αποβλήτων

Η πλειονότητα των λιμένων αναθέτουν κατ' αποκλειστικότητα σε ένα πάροχο τη διαχείριση αποβλήτων με διάκριση στερεά – υγρά

500. Οι φορείς διαχείρισης των λιμένων ερωτήθηκαν αν οι προκηρύξεις συλλογής αποβλήτων θα πρέπει να ζητούν ανάδοχο κατ' αποκλειστικότητα, ή περισσότερους από έναν.
501. Οι 11 από τους 13 φορείς λιμένων επεσήμαναν ότι, βάσει του Κανονισμού 2017/352, ο κάθε ΦΔΛ μπορεί να επιλέξει τον τρόπο ανάθεσης τόσο για τα υγρά όσο και τα στερεά απόβλητα, ενώ ένας φορέας (...) επεσήμανε την ευρωπαϊκή Οδηγία 2019/883 αναφορικά με την επιλογή αναδόχου. Σύμφωνα με αυτούς, οι φορείς έχουν τη δυνατότητα να απαιτούν από τους παρόχους να πληρούν κάποιες ελάχιστες απαιτήσεις καθώς και να περιορίζουν τον αριθμό των παρόχων για συγκεκριμένους λόγους.
502. Κατά τη διαδικασία ανάθεσης των υπηρεσιών κατ' αποκλειστικότητα σε έναν ανάδοχο ή σε περισσότερους αναδόχους, οι λόγοι που λαμβάνονται υπόψη είναι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε λιμένα όπως το μέγεθος του, η διαθεσιμότητα χώρων, η γεωγραφική θέση του, ο τύπος των πλοίων, κυκλοφοριακός φόρτος κ.α., οι λειτουργικές ανάγκες των χρηστών, η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, η προστασία του περιβάλλοντος καθώς και η περιβαλλοντική βιωσιμότητα των υπηρεσιών.
503. Οι 9 από τους 13 φορείς επέλεξαν την ανάθεση κατ' αποκλειστικότητα σε ένα πάροχο για τα στερεά και σε ένα για τα υγρά, ενώ οι υπόλοιποι ανέφεραν ότι βάσει της δυνατότητας που τους δίνεται από τον Κανονισμό αποφασίζουν κατά περίπτωση την σύναψη σύμβασης με έναν ανάδοχο ή με περισσότερους.
504. Μόνο ένας φορέας (...) επέλεξε τη διαδικασία ανάθεσης σε πολλαπλούς παρόχους για τα στερεά και υγρά απόβλητα, ενώ καθορίστηκαν οι ελάχιστες απαιτήσεις που θα πρέπει να ικανοποιεί ο κάθε πάροχος για να δραστηριοποιηθεί στον εν λόγω λιμένα ώστε να εξασφαλιστεί η ικανοποίηση των αναγκών του λιμένα αλλά και η ορθή παροχή των υπηρεσιών.

Οι απόψεις των φορέων ως προς τις επιπτώσεις που μπορεί να έχει η μεγάλη διάρκεια ανάθεσης στον ανταγωνισμό και/ή στη δυνατότητα ανακύκλωσης ή αναγέννησης των αποβλήτων δεν συγκλίνουν

505. Σύμφωνα με τις απαντήσεις των λιμένων, όπως παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί, οι συμβάσεις που συνάπτουν με τους παρόχους διαχείρισης αποβλήτων ξεχωριστά για υγρά και στερεά απόβλητα μπορεί να έχουν διάρκεια από (ελάχιστο) 2 έτη έως (μέγιστο) 35 έτη. Η πλειονότητα των συμβάσεων έχει διάρκεια μεταξύ 7 – 10 ετών κατόπιν και σχετικών παρατάσεων, ενώ έχουν υπάρξει και περιπτώσεις λιμένων που έχουν αλλάξει πάροχο.

Πίνακας 13: Συμβάσεις λιμένων με παρόχους διαχείρισης αποβλήτων

ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Διάρκεια σύμβασης με πάροχο στα υγρά απόβλητα	Διάρκεια σύμβασης με πάροχο στα στερεά απόβλητα
Οργανισμός Λιμένος Βόλου	[...]	[...]
Οργανισμός Λιμένος Αλεξανδρούπολης	[...]	[...]

ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Διάρκεια σύμβασης με πάροχο στα υγρά απόβλητα	Διάρκεια σύμβασης με πάροχο στα στερεά απόβλητα
Οργανισμός Λιμένος Ελευσίνας	[...]	[...]
Οργανισμός Λιμένος Ηγουμενίτσας	[...]	[...]
Οργανισμός Λιμένος Ηρακλείου	[...]	[...]
Οργανισμός Λιμένος Θεσσαλονίκης	[...]	[...]
Οργανισμός Λιμένος Καβάλας	[...]	[...]
Οργανισμός Λιμένος Κέρκυρας	[...]	[...]
Οργανισμός Λιμένος Λαυρίου	[...]	[...]
Οργανισμός Λιμένων Νομού Εύβοιας	[...]	[...]

ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Διάρκεια σύμβασης με πάροχο στα υγρά απόβλητα	Διάρκεια σύμβασης με πάροχο στα στερεά απόβλητα
Οργανισμός Λιμένος Πειραιά ¹⁹⁶	[...]	[...]
Οργανισμός Λιμένος Πατρών	[...]	[...]
Οργανισμός Λιμένος Ραφήνας	[...]	[...]

Πηγή: Απαντήσεις λιμένων

506. Οι ΦΔΛ επιπρόσθετα ερωτήθηκαν αν η ενδεχόμενη μεγάλη διάρκεια ανάθεσης στις προκηρύξεις παραλαβής αποβλήτων στους λιμένες έχει κάποια πρακτική επίπτωση στον ανταγωνισμό και/ή στη δυνατότητα ανακύκλωσης ή αναγέννησής τους.
507. Από τους ερωτηθέντες φορείς μόνο 3 (...) συνέδεσαν την διάρκεια ανάθεσης με τις πιθανές επιπτώσεις στον ανταγωνισμό.
508. Οι δύο εξ αυτών (...) επεσήμαναν ότι οι συνθήκες αγοράς μεταβάλλονται, το νομοθετικό πλαίσιο επίσης μεταβάλλεται επομένως νέοι πάροχοι θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να εισέλθουν στην αγορά και να παρέχουν υπηρεσίες, επομένως οι συμβάσεις με μεγάλη διάρκεια επηρεάζουν αρνητικά τον ανταγωνισμό. Ο (...) ανέφερε επιπλέον ότι η ανανέωση των παρόχων ανά τριετία θα συμβάλει θετικά στην ενίσχυση του ανταγωνισμού, ενώ ο (...) ότι οι συμβάσεις πενταετούς διάρκειας είναι ενδεδειγμένες προκειμένου οι ανάδοχοι να αποσβέσουν το κόστος της επένδυσής τους και να έχουν κέρδος.
509. Ο τρίτος φορέας (...) σημείωσε ότι η διαδικασία συμβάσεων γίνεται με διαφάνεια και χωρίς διακρίσεις, κατά συνέπεια η μεγάλη διάρκεια ανάθεσης συντελεί στην διαμόρφωση καλύτερων τιμών, στην καλύτερη ποιότητα προϊόντων και λιγότερες διαγωνιστικές διαδικασίες οι οποίες δημιουργούν καθυστερήσεις αναφορικά με την παροχή των υπηρεσιών.
510. Άλλοι τρεις λιμένες (...) ανέφεραν ότι η μεγάλη διάρκεια ανάθεσης δεν θα έχει επιπτώσεις στον ανταγωνισμό. Η ανάθεση διαχείρισης των αποβλήτων εξαρτάται από τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες του κάθε λιμένα και τις επενδύσεις που απαιτούνται από την πλευρά του παρόχου και εφόσον τηρείται το νομοθετικό πλαίσιο, δεν δημιουργούνται ζητήματα ως προς τον ανταγωνισμό (...).
511. Επιπρόσθετα, δύο φορείς (...) ανέφεραν ότι η ανάθεση και σύναψη συμβάσεων γίνεται βάσει του Κανονισμού 2017/352 επομένως δεν υφίστανται επιπτώσεις στον ανταγωνισμό και μάλιστα η πρόβλεψη για συμβάσεις ελάχιστης διάρκειας τριών ετών θα εξασφαλίσουν την αδιάλειπτη παροχή υπηρεσιών και τον χρόνο που απαιτείται για διενέργεια της διαδικασίας για την ανάδειξη του επόμενου αναδόχου.

¹⁹⁶ Επισημαίνεται ότι ο Οργανισμός Λιμένος Πειραιά δεν έχει προσκομίσει τις συμβάσεις του με παρόχους υπηρεσιών συλλογής αποβλήτων πλοίων.

512. Τρεις φορείς διαχείρισης λιμένων ([...]) εστίασαν γενικά στις επιπτώσεις στην ανακύκλωση λόγω της μεγάλης διάρκειας ανάθεσης των προκηρύξεων παραλαβής αποβλήτων. Συγκεκριμένα ανέφεραν ότι η μεγάλη διάρκεια ανάθεσης μπορεί να συμβάλει στη διαμόρφωση καλύτερων τιμών, δημιουργία κατάλληλων συνθηκών για επενδύσεις σε μέσα και εξοπλισμό για την ανακύκλωση των αποβλήτων από την πλευρά των αναδόχων, μείωση του κόστους και συνεπώς σε καλύτερη ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών
513. Ενώ άλλοι τρεις φορείς ([...]) ανέφεραν ότι συμβάσεις χωρίς χρονικό περιορισμό αντιτίθεται στο υπάρχον ρυθμιστικό πλαίσιο, το οποίο δεν προσδιορίζει ελάχιστη διάρκεια. Ωστόσο, σημείωσαν ότι οι συμβάσεις θα πρέπει να έχουν μια επαρκή διάρκεια έτσι ώστε να γίνεται απόσβεση των επενδύσεων των αναδόχων.
514. Ένας φορέας διαχείρισης ([...]) δεν έδωσε σχετική απάντηση, καθώς ανέφερε ότι η διαχείριση των αποβλήτων σε κάθε λιμένα γίνεται βάσει των ιδιαιτεροτήτων και των συνθηκών του, της υπάρχουσας νομοθεσίας και σχεδίου διαχείρισης αποβλήτων, τα οποία εξασφαλίζουν την αποδοτική διαχείριση των αποβλήτων προς όφελος του περιβάλλοντος.
515. Σύμφωνα με την Ένωση Λιμένων Ελλάδος (Ε.ΛΙΜ.Ε), (αρ. πρωτ. 7168/26.07.2022) υπάρχουν αντικειμενικοί λόγοι/χαρακτηριστικά στους λιμένες της χώρας, οι οποίοι οδηγούν σύννομα και σύμφωνα και με τις προϋποθέσεις του άρθρου 6 του ΕΚ 2017/352 σε περιορισμό του πλήθους των παρόχων ή και σε επιλογή αποκλειστικού παρόχου προκειμένου να επιτευχθεί περιβαλλοντική βιωσιμότητα, προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος και αποτελεσματική τεχνικά και οικονομικά παροχή υπηρεσιών διαχείρισης αποβλήτων (έλλειψη διαθεσίμων θαλασσίων και χερσαίων χώρων, δυσχερής και κοστοβόρα εποπτεία πολλαπλών παρόχων από τους φορείς διαχείρισης λιμένων, αυξημένοι κίνδυνοι απόρριψης αποβλήτων στη θάλασσα). Προς περαιτέρω υποστήριξη της άποψής της, η Ε.ΛΙΜ.Ε υπέβαλε στην Υπηρεσία (αρ. πρωτ. 3035/12.04.2023) σχετική μελέτη ιδιωτικής εταιρείας για τις συνθήκες και την παροχή των σχετικών υπηρεσιών σε δώδεκα λιμένες-μέλη της (Πειραιάς, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Ηγουμενίτσα, Ηράκλειο, Βόλος, Κέρκυρα, Καβάλα, Αλεξανδρούπολη, Ελευσίνα, Ραφήνα, Λαύριο).

VIII.2.2 Δύναμη αγοράς και διαπραγματευτική δύναμη

Οι απόψεις των φορέων λιμένων αναφορικά με την διαπραγματευτική ισχύ των μερών κατά την συνεργασία τους με τους παρόχους στη συλλογή αποβλήτων δεν συγκλίνουν.

516. Οι 5 από τους 13 φορείς επεσήμαναν ότι δεν τίθεται θέμα διαπραγματευτικής ισχύος κάποιου μέρους καθώς η συνεργασία τους και η σύναψη συμβάσεων καθορίζεται βάσει του ισχύοντος ρυθμιστικού/νομοθετικού πλαισίου.
517. Οι 3 φορείς ([...]) τάχθηκαν υπέρ της ισχυρότερης θέσης των λιμένων, στηριζόμενοι στην δυνατότητα καθορισμού της εκάστοτε διαγωνιστικής διαδικασίας και των προδιαγραφών αυτής, όπως για παράδειγμα τον καθορισμό των απαιτήσεων για την συλλογή αποβλήτων ή τον περιορισμό των παρόχων, καθώς και στην γνώση των αναγκών και των ιδιαιτεροτήτων που έχει κάθε λιμένας.
518. Οι 2 φορείς ([...]) υποστήριξαν την άποψη πως οι πάροχοι των υπηρεσιών διαθέτουν αυξημένη διαπραγματευτική ισχύ, λόγω του γεγονότος ότι οι λιμένες φέρουν την υποχρέωση εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και καθώς η εν λόγω υπηρεσία είναι δημόσια δεν είναι δυνατό από πλευράς διαχειριστικού φορέα να επιδιώξει οποιοδήποτε επιχειρηματικό κέρδος από την συλλογή των αποβλήτων.

519. Τέλος οι 3 φορείς (...) δεν απάντησαν ποια πλευρά έχει μεγαλύτερη διαπραγματευτική ισχύ, εστιάζοντας στην αγωνιστικά διαδικασία ανάδειξης αναδόχου για τη συλλογή αποβλήτων, η οποία διενεργείται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Ένας εξ αυτών (...) ωστόσο σημείωσε ότι η διαπραγματευτική ισχύ εξαρτάται από τον αριθμό των παρόχων που συμμετέχουν στην εκάστοτε αγωνιστική διαδικασία.
520. Στην ειδικότερη ερώτηση αν υπάρχει πάροχος συλλογής αποβλήτων (υγρών, στερεών αλλά και συνολικά) λιμένων ο οποίος διαθέτει μεγάλη ισχύ στην αγορά οι 12 από τους 13 φορείς απάντησαν ότι δεν γνωρίζουν, σημειώνοντας ότι είτε δεν έχουν απαραίτητα στοιχεία για να εξάγουν ένα τέτοιο συμπέρασμα, είτε δεν γνωρίζουν γενικά, ενώ κάποιοι ανέφεραν απλά τους παρόχους με τους οποίους συμβάλλονται.¹⁹⁷
521. Τέλος, 1 εκ των 13 φορέων (...) διαφοροποιήθηκε διατυπώνοντας την άποψη πως υπάρχουν πάροχοι με μεγάλη ισχύ τόσο στην αγορά των υγρών όσο και των στερεών αποβλήτων πλοίων, χωρίς όμως να παρέχει περισσότερες πληροφορίες.

VIII.2.3 Ρυθμιστικό πλαίσιο και ανταγωνισμός

Η πλειονότητα των φορέων λιμένων ανέφεραν ότι το υφιστάμενο ρυθμιστικό πλαίσιο του τομέα της συλλογής αποβλήτων πλοίων επηρεάζει θετικά τον ανταγωνισμό

522. Οι 8 από τους 13¹⁹⁸ φορείς λιμένων ανέφεραν ότι το υφιστάμενο ρυθμιστικό πλαίσιο του τομέα της συλλογής αποβλήτων πλοίων επηρεάζει τον ανταγωνισμό θετικά, καθώς όπως επεσήμαναν η καθολική εφαρμογή του ρυθμιστικού πλαισίου και του Κανονισμού 2017/352 καθορίζει τους κανόνες και τις προδιαγραφές για την συλλογή των αποβλήτων στους λιμένες καθώς και τις αναγκαίες υποχρεώσεις των φορέων για την διασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος αλλά και της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.
523. Επιπλέον, 3 φορείς λιμένων (...) ανέφεραν ότι δεν θίγεται ο ανταγωνισμός από το ρυθμιστικό πλαίσιο, καθώς είναι πλήρες και λειτουργεί με σκοπό την προστασία περιβάλλοντος μέσω της ορθολογικής παροχής υπηρεσιών.
524. Ένας φορέας (...) σημείωσε ότι το ρυθμιστικό πλαίσιο δεν επηρεάζει ούτε θετικά ούτε αρνητικά τον ανταγωνισμό, επισημαίνοντας ότι λόγω της ιδιαιτερότητας της υπηρεσίας συλλογής αποβλήτων είναι πιθανό οι όροι ανάθεσης να είναι «σκληροί», ενώ 2 άλλοι φορείς ανέφεραν ότι επηρεάζεται ο ανταγωνισμός χωρίς περαιτέρω επεξήγηση (...).

VIII.2.4 Τιμολόγηση

525. Οι φορείς διαχείρισης λιμένων ερωτήθηκαν σχετικά με τις τιμές συλλογής αποβλήτων και αν υπήρξε διακύμανση σε αυτές την τελευταία πενταετία.
526. Αναφορικά με την τιμολόγηση των αποβλήτων οι 4 από τους 13 φορείς διαχείρισης λιμένων παρέπεμψαν στα τεύχη της εφημερίδας της κυβερνήσεως (Φ.Ε.Κ), τα οποία και ρυθμίζουν απευθείας την τιμολόγησή τους. Οι υπόλοιποι 9 λιμένες παρουσιάζουν μεν διαφοροποίηση στις τιμές τους χωρίς ιδιαίτερα μεγάλες διακυμάνσεις βέβαια, ακολουθώντας αρκετά παρόμοιο σύστημα, καθώς 8 από τους 9 διακρίνουν τις τιμές

¹⁹⁷ Δύο φορείς (...) απλά ανέφεραν την ύπαρξη πέντε παρόχων που δραστηριοποιούνται κυρίως στην αγορά, δύο στα υγρά απόβλητα και τρεις στα στερεά, χωρίς όμως να διευκρινίζουν περαιτέρω.

¹⁹⁸ Ένας φορέας λιμένων (...) δεν έλαβε κάποια θέση σημειώνοντας ότι δεν υπάρχουν αρκετά δεδομένα για την αξιολόγηση του ρυθμιστικού πλαισίου καθώς η εφαρμογή του δεν έχει δοκιμαστεί για μεγάλο χρονικό διάστημα.

τους μεταξύ διαχείρισης υγρών και στερεών αποβλήτων και μόνο ένας εφαρμόζει ενιαίο κατάλογο τιμών ([...]).

527. Ως προς το σκέλος των διακυμάνσεων στην τιμολόγηση για τις υπηρεσίες διαχείρισης αποβλήτων η πλειονότητα των λιμένων (9 στους 13¹⁹⁹) δεν παρατήρησαν κάποια μεταβολή. Τρεις (3) φορείς λιμένων παρατήρησαν μεταβολή στις τιμές των στερεών αποβλήτων, συγκεκριμένα ένας λιμένας ανέφερε αναπροσαρμογή κατά 15% τον Ιούλιο του 2020 ([...]), ο δεύτερος αναπροσαρμογή 50% από τον Ιανουάριο του 2023 με εξαίρεση τα στερεά απόβλητα των πλοίων ακτοπλοΐας ([...]) και ο τρίτος φορέας ([...]) δεν προσδιόρισε τη μεταβολή.
528. Ως προς τα εφαρμοζόμενα συστήματα τιμολόγησης οι φορείς διαχείρισης λιμένων σημείωσαν ότι αυτό γίνεται βάσει διάκρισης σε τακτικά και έκτακτα δρομολόγια καθώς και βάσει μεγέθους, είδους και αποθηκευτικής χωρητικότητας του πλοίου. Τα τέλη, υπολογίζονται ανά ημέρα, εβδομάδα ή μήνα, τελώντας σε άμεση συνάρτηση με τα κυβικά μέτρα και την ώρα απασχόλησης του εξοπλισμού των παρόχων. Τέλος, οι φορείς επεσήμαναν ότι προβλέπεται προσαύξηση των τιμών σε περίπτωση επιπρόσθετης επιβάρυνσης, η οποία υπολογίζεται σε εργατοώρες και όγκο παράδοσης αποβλήτων.

Η πλειονότητα θεωρεί ότι μη εύλογη τιμολόγηση των αποβλήτων θα δημιουργήσει ζητήματα στον ανταγωνισμό και στην περιβαλλοντική τους διαχείριση

529. Στην ερώτηση αναφορικά με την παρεμπόδιση της λειτουργίας του ανταγωνισμού ή/και της ορθής περιβαλλοντικής διαχείρισης των αποβλήτων ως αποτέλεσμα των μη εύλογων τιμών των τελών και/ή των τιμολογίων συλλογής αποβλήτων στους λιμένες, 10 στους 13 φορείς λιμένων συμφωνούν ότι η μη εύλογη τιμολόγηση αποβλήτων θα δημιουργήσει ζητήματα στον ανταγωνισμό και στην περιβαλλοντική τους διαχείριση.
530. Συγκεκριμένα οι 10 φορείς λιμένων σημείωσαν ότι μια πιθανή χαμηλή τιμή στα τέλη θα επηρεάσει την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών, την διαγωνιστική διαδικασία για την ανάθεση των υπηρεσιών και την μη ορθή περιβαλλοντική διαχείριση των αποβλήτων.
531. Επιπρόσθετα, 4 από τους 10 φορείς ανέφεραν ότι και μια πιθανή υψηλή τιμή τελών θα καταστήσει τους λιμένες ως μη ανταγωνιστικούς, καθιστώντας τους ουσιαστικά μη ελκυστικούς προς την αγορά.
532. Ταυτόχρονα, 1 από τους 10 ([...]) υπογράμμισε την ανάγκη ύπαρξης διαφάνειας κατά τον καθορισμό των τελών και των τιμολογίων των αποβλήτων, κάνοντας ειδική μνεία στην αναγκαία ύπαρξη αναλογίας μεταξύ κόστους και παρεχόμενης υπηρεσίας.
533. Οι υπόλοιποι 3 εκ των 13 φορέων ([...]) δεν απάντησαν αναφορικά με τις επιπτώσεις που θα είχε πιθανόν μια μη εύλογη τιμολόγηση αποβλήτων, αλλά εστίασαν στη διαφάνεια που επικρατεί σχετικά με τις επιβαλλόμενες τιμές, αφού αυτές είναι αποτέλεσμα εγκεκριμένης, από τον αρμόδιο φορέα, διαγωνιστικής διαδικασίας και σύμφωνες με τους κανόνες Δημοσίου Δικαίου. Παράλληλα ένας εκ των 3 φορέων λιμένα ([...]) ανέφερε ότι η τιμολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών γίνεται ανάλογα με τις ανάγκες και τα χαρακτηριστικά του εκάστοτε λιμένα κατά την διάρκεια της διαγωνιστικής διαδικασίας και δεν θίγεται ο ανταγωνισμός.

---

¹⁹⁹ Ένας φορέας ([...]) δεν έδωσε απάντηση αναφορικά με πιθανή διακύμανση των τιμών των αποβλήτων.

VIII.2.5 Επίδραση πανδημίας covid-19

Η πλειονότητα των φορέων λιμένων σημειώνει ότι η πανδημία επηρέασε αρνητικά την αγορά συλλογής αποβλήτων

534. Οι 11 εκ των 13 φορέων λιμένων ανέφεραν την αρνητική επίδραση της πανδημίας στην συλλογή των αποβλήτων των λιμένων, καθώς λόγω των περιορισμών που είχαν επιβληθεί υπήρχε μειωμένη δραστηριότητα τόσο των επιβατικών όσο και των εμπορικών πλοίων, το οποίο επηρέασε κατά συνέπεια τις ποσότητες των παραλαμβανόμενων αποβλήτων. Ωστόσο, σημείωσαν ότι οι ανάδοχοι έπρεπε να βρίσκονται σε ετοιμότητα για την παραλαβή και διαχείριση των αποβλήτων των πλοίων που προσέγγιζαν τα λιμάνια.
535. Οι άλλοι 2 φορείς λιμένων ([...]) ανέφεραν ότι η συλλογή και διάθεση των αποβλήτων των πλοίων κατά την διάρκεια της πανδημίας συνέχισε να γίνεται απρόσκοπτα, χωρίς προβλήματα ή καθυστερήσεις και σύμφωνα με τους όρους και προϋποθέσεις των ισχυουσών Συμβάσεων και του Σχεδίου Παραλαβής και Διαχείρισης Αποβλήτων Πλοίων.

Γ' ΜΕΡΟΣ

IX. ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΑ ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ – ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

IX.1. ΡΕΥΜΑΤΑ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ

IX.1.1 Εμπόδια Εισόδου

536. Εν προκειμένω, εξετάζοντας το ρυθμιστικό πλαίσιο και λαμβάνοντας υπόψη τις απαντήσεις των επιχειρήσεων από την έρευνα της υπηρεσίας, προκύπτει ότι η διαδικασία έγκρισης και εισόδου στην οικεία αγορά νέων επιχειρήσεων, απαιτεί σημαντικό κόστος (κόστος μελετών, τέλη, εγγυήσεις επίτευξης στόχων, χρηματικές ποινές σε περιπτώσεις παραβάσεων). Παράλληλα, το γεγονός ότι η διαδικασία αδειοδότησης είναι πολύπλοκη και χρονοβόρα αποτελεί και αυτό ανασταλτικό παράγοντα για την είσοδο νέων παικτών στην αγορά, δεδομένου ότι στο πλαίσιο αυτό απαιτείται η προσκόμιση λίστας δικαιολογητικών καθώς και εγκρίσεις από διαφορετικές υπηρεσίες, με κύριας σημασίας την αρμοδιότητα του Ε.Ο.ΑΝ.²⁰⁰.
537. Πέρα τούτων, σύμφωνα με τις απαντήσεις των ερωτώμενων, η μικρή διάρκεια των συμβολαίων μεταξύ εταιριών και ΣΕΔ τα οποία συνήθως έχουν ετήσια ισχύ, το υψηλό επίπεδο τεχνογνωσίας που απαιτείται για τη δραστηριοποίηση στην αγορά, το ασαφές νομοθετικό πλαίσιο αλλά και η υπάρχουσα γραφειοκρατία αποτελούν και αυτά παράγοντες που εμποδίζουν την είσοδο στην αγορά²⁰¹.

IX.1.2 Ισχύς αγοράς / βαθμός συγκέντρωσης

538. Τα εξεταζόμενα ρεύματα ανακύκλωσης δεν έχουν τον ίδιο βαθμό συγκέντρωσης.
539. Σε ορισμένα ρεύματα ανακύκλωσης φαίνεται ότι δραστηριοποιούνται περισσότερα ΣΕΔ, ενώ σε άλλα μπορεί να υπάρχει ακόμη και ένα μόνον εν λειτουργία σύστημα. Μπορεί να πιθανολογηθεί ότι σε κάποια από τα ρεύματα υπάρχει δεσπόζουσα ή μονοπωλιακή επιχείρηση καθώς και ότι σε κάποια άλλα ρεύματα έχουν εισέλθει και δραστηριοποιούνται νέα ΣΕΔ, τα οποία απέσπασαν μερίδια αγοράς από την εταιρεία που κατείχε δεσπόζουσα ή μονοπωλιακή θέση πριν από την είσοδό τους στην αγορά. Από τα παραπάνω προκύπτει ότι στην αγορά κάποιου ρεύματος είναι πιθανό να υπάρχει εντονότερος ανταγωνισμός μεταξύ ΣΕΔ συγκριτικά με την αντίστοιχη αγορά άλλου ρεύματος. Το παραπάνω συμπέρασμα επιτείνεται εφόσον ληφθούν υπόψη και τα προβλεπόμενα στην αρχή της εγγύτητας²⁰², στο πλαίσιο της οποίας τα απόβλητα θα πρέπει να μεταφέρονται σε μία από τις πλησιέστερες κατάλληλες εγκαταστάσεις ανακύκλωσης. Ενόψει της εφαρμογής της εν λόγω αρχής και δεδομένου ότι τα ΣΕΔ είναι δυνατόν να καλύπτουν ακόμη και μία και μόνο περιφέρεια²⁰³ και άρα και να συμβάλλονται μόνο με μονάδες ανακύκλωσης που δραστηριοποιούνται σε αυτή την περιφέρεια, είναι πιθανό τα γεωγραφικά όρια των σχετικών αγορών να είναι σε ορισμένες περιπτώσεις στενότερα της Ελληνικής επικράτειας. Ενόψει των ανωτέρω προκύπτει ότι οι γεωγραφικοί περιορισμοί που βασίζονται στην εν λόγω αρχή αποτελούν σημαντικό παράγοντα ισχύος στην αγορά.

---

²⁰⁰ Τέτοιου είδους εμπόδια εισόδου εντοπίζει η πλειοψηφία των ΣΕΔ (οι 16 εκ των 25). Βλ. υπο-ενότητα V.A.4 Εμπόδια εισόδου

²⁰¹ Βλ. υπο-ενότητα V.A.4 Εμπόδια εισόδου.

²⁰² Η αρχή της εγγύτητας προβλέπεται στις παρ. 3 και 4 άρθρ. 42 ν. 4819/2021.

²⁰³ Βλ. άρθρο 13 ν. 4819/2021.

540. Επιπροσθέτως, πρέπει να σημειωθεί μία ακόμη παράμετρος: ο αριθμός των ενεργών μονάδων ανακύκλωσης διαφέρει σημαντικά ανά ρεύμα²⁰⁴. Έτσι, σε ορισμένα ρεύματα μπορεί να υπάρχει ακόμη και μονοψήφιος αριθμός μονάδων ο οποίος ενδέχεται να είναι άνισα κατανεμημένος από γεωγραφική άποψη. Κατ' αυτόν τον τρόπο, σε ορισμένα ρεύματα, δημιουργείται ενδεχομένως ένα φαινόμενο lock-in της αγοράς, καθότι ακόμη και αν εισέλθει νέα επιχείρηση προκειμένου να δραστηριοποιηθεί ως ΣΕΔ, δεν θα βρει μονάδες ανακύκλωσης για να συμβληθεί και άρα δεν θα μπορεί να εξυπηρετήσει τους παραγωγούς. Επιπλέον, σημαντική φαίνεται να είναι και η σημασία των οικονομικών κλίμακας²⁰⁵, γεγονός που επίσης δημιουργεί ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για τις ήδη δραστηριοποιούμενες επιχειρήσεις.
541. Ενόψει των ανωτέρω, φαίνεται ότι στις εδώ εξεταζόμενες περιπτώσεις συντρέχουν αρκετά στοιχεία που υποστηρίζουν την απόκτηση σημαντικής ισχύος αγοράς ή αύξησης της ήδη υπάρχουσας από τις ήδη δραστηριοποιούμενες επιχειρήσεις.

IX.1.3 Ενδεχόμενες στρεβλώσεις

542. Η δομή της αγοράς και ο τρόπος με τον οποίον διαρθρώνεται η λειτουργία της δημιουργεί ένα περιβάλλον ευνοϊκό για την ανάπτυξη πρακτικών που στρεβλώνουν τον υγιή ανταγωνισμό. Πρώτον, το γεγονός ότι σε κάποια από τα ρεύματα δραστηριοποιούνται ένα ΣΕΔ δημιουργεί συνθήκες ισχύος στην αγορά. Ενόψει της σημαντικής ρύθμισης των τιμών και του περιορισμένου περιθωρίου των επιχειρήσεων να διαμορφώνουν την τιμολογιακή τους πολιτική²⁰⁶, τυχόν αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές, θα μπορούσαν να λάβουν τη μορφή ιδίως μη τιμολογιακών καταχρήσεων.
543. Πρώτον, σύμφωνα με την περ. γα' παρ. 2 και την παρ. 4 άρθρ. 11 ν. 4819/2021 οι υπόχρεοι παραγωγοί έχουν την υποχρέωση να συμβληθούν με κάποιο ΣΕΔ²⁰⁷. Αντιθέτως η ισχύουσα νομοθεσία δεν φαίνεται να καθορίζει υποχρέωση των ΣΕΔ να συνεργάζονται με (αδειοδοτημένους) ανακυκλωτές. Συνεπεία τούτων, ένα από τα σημαντικότερα θέματα που θα μπορούσε να αντιμετωπίσει ένας ανακυκλωτής είναι η άρνηση ενός ΣΕΔ να συμβληθεί μαζί του. Το ενδεχόμενο πρόβλημα επιτείνεται σε περίπτωση που το εν λόγω ΣΕΔ είναι το μόνο που δραστηριοποιείται σε περιοχή πλησίον της περιοχής δραστηριοποίησης του εν λόγω ανακυκλωτή, κατά και τα ανωτέρω αναφερόμενα.
544. Δεύτερον, στις περιπτώσεις ρευμάτων όπου δραστηριοποιούνται περιορισμένες σε αριθμό μονάδες ανακύκλωσης, τυχόν επιβολή υποχρέωσης από ένα ΣΕΔ στους ανακυκλωτές να συνεργάζονται κατ' αποκλειστικότητα μαζί του, συνεπάγεται δυσκολία άλλου ΣΕΔ για να εισέλθει και να δραστηριοποιηθεί στην αγορά. Λόγω των δικτυακών χαρακτηριστικών των ΣΕΔ, η έλλειψη συνεργαζόμενων ανακυκλωτών συνεπάγεται και μειωμένη συμμετοχή παραγωγών (και αντίστροφα). Συνεπώς, η ύπαρξη ρητρών αποκλειστικότητας συνεπάγεται αδυναμία νεοεισερχόμενων να

---

²⁰⁴ Βλ. [Μονάδες Ανακύκλωσης – ΕΟΑΝ](#)

²⁰⁵ Βλ. υπο-ενότητα V.A.3. Βαθμός ανταγωνισμού

²⁰⁶ Βλ. άρθρο 13 ν. 4819/2021, όπου προβλέπεται υποχρέωση υποβολής πενταετούς επιχειρησιακού σχεδίου για την οργάνωση και λειτουργία του νέου ΣΕΔ, παρ. 13 άρθρ. 12 ν. 4819/2021 που προσδιορίζεται με λεπτομέρειες το διοικητικό κόστος που δύναται να εισπράττουν τα ΣΕΔ για την παροχή των υπηρεσιών τους και την παρ. 1 και 3 άρθρ. 9 του ίδιου νόμου που οριοθετεί τη χρηματική εισφορά που καταβάλλεται στα ΣΕΔ (σε συνδυασμό με την παρ. 8 άρθρ. 12 του ίδιου νόμου με την οποίαν απαγορεύεται να μοιράζονται κέρδη και μειώνει το κίνητρο επιδίωξης κέρδους) συνδιαμορφώνουν ένα περιβάλλον ρυθμισμένης τιμής.

²⁰⁷ Είτε να οργανώσουν οι ίδιοι ΣΕΔ.

εξασφαλίσουν τους αναγκαίους συνεργάτες για να προχωρήσουν σε οργάνωση των εργασιών διαχείρισης σύμφωνα με τις απαιτήσεις του οικείου πλαισίου²⁰⁸.

545. Τρίτον, ενδέχεται να προκύπτουν ανακλαστικά ζητήματα από τον τρόπο εφαρμογής του οικείου ρυθμιστικού πλαισίου²⁰⁹. Εφόσον πράγματι οι διοικητικές δυνατότητες του μηχανισμού των αρμόδιων υπηρεσιών δεν επαρκούν για τον έλεγχο εφαρμογής του οικείου ρυθμιστικού πλαισίου, και λειτουργούν επιχειρήσεις οι οποίες δεν τηρούν τις αυστηρές προϋποθέσεις λειτουργίας που παρουσιάζονται ανωτέρω, τότε ενδέχεται ανακλαστικά να προκύπτουν προβλήματα και στην υγιή λειτουργία του ανταγωνισμού. Και αυτό, διότι οι επιχειρήσεις οι οποίες δεν τηρούν τους σχετικούς όρους έχουν χαμηλότερο κόστος εισόδου και λειτουργίας στην αγορά και μεγαλύτερα περιθώρια διαμόρφωσης της επιχειρηματικής τους πολιτικής, σε σχέση με τις επιχειρήσεις που πληρούν τους σχετικούς όρους. Έτσι, διαμορφώνονται προϋποθέσεις ακόμη και για τον εκτοπισμό από την αγορά των επιχειρήσεων που λειτουργούν τηρώντας την κείμενη νομοθεσία.

IX.2. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΠΛΟΙΩΝ

546. Στον κλάδο διαχείρισης αποβλήτων πλοίων δραστηριοποιείται ένας περιορισμένος αριθμός παρόχων. Περαιτέρω, το βασικό ζήτημα που αναδεικνύεται από την έρευνα της Υπηρεσίας είναι οι ενδεχόμενες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού από τις συνεργασίες των λιμένων με τον ίδιο πάροχο, κατά κανόνα, κατ' αποκλειστικότητα και για πολλά έτη.
547. Συγκεκριμένα, αναφέρεται η πιθανή κατάχρηση της δυνατότητας που παρέχει το άρθρο 6 του Κανονισμού 2017/352 στους ΦΔΛ να περιορίσουν τον αριθμό των παρόχων λιμενικών υπηρεσιών συλλογής απορρήτων πλοίου και καταλοίπων φορτίου. Η προσφυγή στο άρθρο 6 περιορίζει τον ανταγωνισμό στην αγορά (competition in the market), εφόσον συντρέχουν ορισμένοι – περιοριστικά αναφερόμενοι – λόγοι. Σύμφωνα με ορισμένους παρόχους, η κατά κόρον επίκληση εκ μέρους του διαχειριστικού φορέα του λιμένα της δυνατότητας που του δίνει το νομοθετικό πλαίσιο²¹⁰ να περιορίσει τον αριθμό των παρόχων λιμενικών υπηρεσιών, οδηγεί στη διατήρηση και ενίσχυση της κατ' αποκλειστικότητας συνεργασίας με συγκεκριμένους παρόχους και κατ' επέκταση στο να παραμένει η αγορά κλειστή για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα²¹¹. Αυτή η αποκλειστικότητα μπορεί να έχει και θετικές και αρνητικές επιπτώσεις (ενδεχόμενη μη εξυπηρέτηση πλοίων ελλείψει υποχρεωτικότητας, δυσκολίες ελέγχου της δραστηριότητας των παρόχων από τους

---

²⁰⁸ Ενδείξεις τέτοιων κινδύνων προκύπτουν και από τις απαντήσεις ορισμένων εκ των επιχειρήσεων που ρωτήθηκαν στην έρευνα. Έτσι, από πλευράς των εκτός ΣΕΔ ερωτώμενων, ανάλογους κινδύνους εντόπισε 1 επιχείρηση. (Βλ. υπο-ενότητα V.A.3 Βαθμός Ανταγωνισμού).

²⁰⁹ Σημαντικός αριθμός των επιχειρήσεων που ρωτήθηκαν επισημαίνουν περιπτώσεις συστηματικών παραβάσεων της σχετικής νομοθεσίας. (Βλ. υπο-ενότητες V.A.5 Αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές και V.A.8 Έλεγχος – Κυρώσεις).

²¹⁰ Στο άρθρ. 6 Καν. (ΕΕ) 2017/352 (Κανονισμός (ΕΕ) 2017/352 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Φεβρουαρίου 2017, για τη θέσπιση πλαισίου όσον αφορά την παροχή λιμενικών υπηρεσιών και κοινών κανόνων για τη χρηματοοικονομική διαφάνεια των λιμένων, ΕΕ L 57 της 3.3.2017, σ. 1 έως 18), δυνάμει της οποίας υπάρχει η δυνατότητα από πλευράς του διαχειριστικού φορέα του λιμένα να περιορίσει τον αριθμό των παρόχων λιμενικών υπηρεσιών για δεδομένη λιμενική υπηρεσία για συγκεκριμένους λόγους.

²¹¹ Συγκεκριμένα οι 2 από τις 4 ερωτώμενες απάντησαν ότι γίνεται σε μεγάλη έκταση χρήση της παρέκκλισης που προβλέπεται στο άρθρ. 6 Καν. (ΕΕ) 2017/352.

φορείς διαχείρισης λιμένων, μειωμένες τιμές και ποιότητας παρεχόμενων υπηρεσιών εις βάρος του περιβάλλοντος, μείωση επενδύσεων σε νέες τεχνολογίες).

548. Όπως προκύπτει από στοιχεία μελέτης της MARNET²¹², που καλύπτουν 90 κεντρικούς λιμένες του Διερωπαϊκού Δικτύου Μεταφορών (ΔΔΜ) που βρίσκονται σε 22 κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ο συνολικός αριθμός των παρόχων υπηρεσιών παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων πλοίων²¹³ που δραστηριοποιούνται στους ευρωπαϊκούς λιμένες ανέρχεται σε 245, εκ των οποίων οι 34 απασχολούνται στην Ιταλία που διαθέτει 14 κεντρικούς λιμένες και 31 στην Ισπανία που διαθέτει 13 κεντρικούς λιμένες. Αντιθέτως, σε χώρες όπως η Λιθουανία, η Εσθονία, η Σλοβενία και η Κύπρος, οι οποίες διαθέτουν μόνο 1 λιμένα, δραστηριοποιείται σε αυτές 1 μόνο πάροχος, εκτός της Βουλγαρίας που απασχολεί 9 παρόχους σε έναν 1 λιμένα αποκλειστικά.

---

²¹²Υπ' αριθμ. πρωτ. 3035/12.04.2023 επιστολή της Ένωσης Λιμένων Ελλάδας (και συνημμένη μελέτη «Μελέτη αξιολόγησης της εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/352 «για τη θέσπιση πλαισίου όσον αφορά την παροχή λιμενικών υπηρεσιών και κοινών κανόνων για τη χρηματοοικονομική διαφάνεια των λιμένων» ως προς τη λιμενική υπηρεσία συλλογής αποβλήτων πλοίου και καταλοίπων φορτίου στους Ελληνικούς λιμένες μέλη της Ε.ΛΙ.ΜΕ.» της MARNET, (International Maritime Organization, www.imo.org)

²¹³ Βλ. μελέτη MARNET υπό 6.1 «Τα διαθέσιμα δεδομένα έχουν αντληθεί από την ιστοσελίδα του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού (International Maritime Organization - IMO) και αφορούν συγκεκριμένους τύπους απόβλητων πλοίου και κατάλοιπα φορτίου, τα οποία παράγονται κατά τη λειτουργία του πλοίου ή κατά τις εργασίες φόρτωσης, εκφόρτωσης και καθαρισμού, και εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των παραρτημάτων I και V της Δ.Σ. MARPOL 73/78 (βλ. Παράρτημα Β). Τα εν λόγω κλάσματα αποβλήτων, επιλέχθηκαν, λόγω του αυξημένου όγκου τους σε σχέση με τα υπόλοιπα προς παράδοση απόβλητα στις λιμενικές εγκαταστάσεις παραλαβής»

Πίνακας 14: Αριθμός κεντρικών λιμένων και παρόχων παραλαβής αποβλήτων πλοίου κατηγορίας MARPOL Annex I (πετρελαιοειδή) & V (στερεά απορρίμματα) ανά χώρα του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών ανά κράτος-μέλος της ΕΕ, 2022.

Χώρα	Αριθμός Λιμένων	Αριθμός Παρόχων Παραλαβής Αποβλήτων
Ιρλανδία	3	4
Δανία	2	2
Σουηδία	5	22
Φιλανδία	5	7
Βέλγιο	4	20
Ολλανδία	5	22
Γερμανία	6	27
Πολωνία	4	3
Λιθουανία	1	1
Λετονία	2	5
Εσθονία	2	1
Ρουμάνια	2	2
Βουλγαρία	1	9
Πορτογαλία	3	3
Ισπανία	13	31
Γαλλία	8	24
Ιταλία	14	34
Μάλτα	2	18
Σλοβενία	1	1
Κροατία	1	4
Ελλάδα	5	4
Κύπρος	1	1

Πηγή. Υπ' αρ. πρωτ. 3035/12.04.2023 επιστολή της Ένωσης Λιμένων Ελλάδας (συν. μελέτη «Μελέτη αξιολόγησης της εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/352 «για τη θέσπιση πλαισίου όσον αφορά την παροχή λιμενικών υπηρεσιών και κοινών κανόνων για τη χρηματοοικονομική διαφάνεια των λιμένων» ως προς τη λιμενική υπηρεσία συλλογής αποβλήτων πλοίου και καταλοίπων φορτίου στους Ελληνικούς λιμένες μέλη της Ε.ΛΙ.ΜΕ.» της MAPNET (International Maritime Organization, www.imo.org)

549. Επιπλέον, από την έρευνα της ΓΔΑ προκύπτει ότι η διάρκεια των αποκλειστικών αυτών συμβάσεων μπορεί να κυμαίνεται από 2 έως 35 έτη, με την πλειονότητα των συμβάσεων να έχουν διάρκεια 7 – 10 ετών (αρκετές φορές μέσω παρατάσεων).
550. Από την έρευνα στους ΦΔΛ²¹⁴ δεν προκύπτουν συγκλίνουσες απόψεις ως προς τις επιπτώσεις που μπορεί να έχει η μεγάλη διάρκεια (αποκλειστικής) ανάθεσης των

²¹⁴ Βλ. υποενότητα VIII.B.1 Συμβάσεις Συλλογής Αποβλήτων.

υπηρεσιών συλλογής αποβλήτων πλοίου και καταλοίπων φορτίου στον ανταγωνισμό και/ή στη δυνατότητα ανακύκλωσης ή αναγέννησης των αποβλήτων. Ορισμένοι αναφέρουν ότι η μεγάλη διάρκεια ανάθεσης δεν επιδρά αρνητικά στον ανταγωνισμό καθώς μπορούν να επιτευχθούν καλύτερες τιμές και υπηρεσίες (με επενδύσεις σε μέσα και εξοπλισμό), ενώ ορισμένοι άλλοι αναφέρουν ότι οι εν λόγω συμβάσεις θα πρέπει να έχουν διάρκεια από τρία έως και πέντε έτη ώστε να υπάρχει επαρκής χρόνος για την απόσβεση τυχόν επενδύσεων και να μπορούν να εισέλθουν και άλλες εταιρίες στην αγορά.

551. Αντίστοιχα, από την έρευνα στους παρόχους διαχείρισης αποβλήτων προκύπτει ότι²¹⁵ οι πάροχοι συμφωνούν γενικά ότι η διάρκεια της σύμβασης θα πρέπει να εξασφαλίζει την ορθή παροχή των υπηρεσιών και να δίνει στον πάροχο τη δυνατότητα απόσβεσης μέρους της επένδυσής του, ενώ η μεγάλη διάρκεια ισχύος των συμβάσεων μπορεί να έχει θετικές και αρνητικές επιπτώσεις.
552. Η Ενδιάμεση Έκθεση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, μέσω της χαρτογράφησης της αγοράς και της ανάδειξης των απόψεων επιχειρήσεων και φορέων σχετικά με στρεβλώσεις που ενδεχομένως προκαλούνται από συμπεριφορές επιχειρήσεων ή από το ρυθμιστικό πλαίσιο, φιλοδοξεί να πυροδοτήσει τον σχετικό διάλογο. Ως εκ τούτου, καλούμε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να καταθέσουν τις θέσεις τους σχετικά με τα εδώ εξεταζόμενα ζητήματα μέσω υπομνημάτων ή/και διά της συμμετοχής τους σε σχετική διαβούλευση. Οι θέσεις αυτές θα αποτελέσουν πολύτιμο οδηγό για την κατάρτιση της Τελικής Έκθεσης.

---

²¹⁵ Βλ. υποενότητα VI.A.2 Συμβάσεις Συλλογής Αποβλήτων

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

03.03.2022	<p>Παροχή στοιχείων - ΓΔΑ προς Λίστα αποδεκτών:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ΕΕΑΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ- ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ Α.Ε. 2. ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ Α.Ε. 3. ΚΕΠΕΔ Α.Ε. 4. ΑΒ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ ΑΕ 	οικ.2098/03.03.2022
03.03.2022	<p>Παροχή στοιχείων - ΓΔΑ προς Λίστα αποδεκτών:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ΕΣΟΕΛΑΣΤΙΚΑ Α.Ε. 2. ΦΩΤΟΚΥΚΛΩΣΗ Α.Ε. 3. ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε. 4. ΑΦΗΣ Α.Ε. 5. COMBATT Α.Ε. 6. ΣΥ.ΑΕ.ΣΥΣ. Α.Ε. 7. ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΥΣΣΩΡΕΥΤΩΝ REBATTERY Α.Ε. 8. ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ "ΕΔΟΕ" 9. ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΑΔΡΑΝΩΝ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. 10. ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΙΑΚΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΕΚΣΚΑΦΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΩΝ 11. ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ Α.Ε.Κ.Κ. ΑΤΤΙΚΗΣ Α.Ε. 12. ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ Α.Ε.Κ.Κ. ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ Α.Ε. 13. ΣΣΕΔ ΑΕΚΚ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΑΔΡΑΝΩΝ ΝΟΤΙΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 14. ΨΑΡΡΑΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΕΚΚ 15. ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗΣ ΕΜΜ. & ΣΙΑ Ο.Ε. 16. ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ Ε.Π.Ε. 17. ΣΕΔΠΕΚΑΤ Α.Ε. 18. ΠΕΔΜΕΔΕ ΕΣΟ 19. ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΑΕΚΚ ΑΜΚΕ (ΕΣΑΝ) 20. Ι. ΚΟΥΦΙΔΗΣ- Ι.ΧΤΕΝΙΔΗΣ & ΣΙΑ ΟΕ 	οικ.2099/03.03.2022
03.03.2022	<p>Παροχή στοιχείων - ΓΔΑ προς</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ΕΝ.ΔΙ.Α.Λ.Ε. Α.Ε. 	οικ.2100/03.03.2022
03.03.2022	<p>Παροχή στοιχείων - ΓΔΑ προς Λίστα αποδεκτών:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. GO GREEN RECYCLING Ι.Κ.Ε. 2. ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ - ΠΕΡΜΕ HELLAS Α.Ε. - ANTI POLLUTION MON.ANE 3. ΝΕΙΛΟΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ Α.Ε. 4. ΑΦΟΙ ΣΙΑΚΑΝΔΑΡΗ Ε.Π.Ε. (VASTE ECO EVOLUTION Ε.Π.Ε.) 5. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΗ Α.Ε. (ΠΕΡΜΕ HELLAS Α.Ε.) 6. ΠΑΝΜΕΤΑΑ ΥΙΟΙ ΙΟΥΔ. ΜΠΑΚΙΡΤΖΙΑΗ Ο.Ε. 7. ΟΙΚΟ-ΚΥΚΛΙΟΣ Α.Β.Ε.Ε. 8. ΜΕΤΕCO Α.Ε. 9. Δ. Κ. ΚΥΚΛΟΣ Α.Β.Ε.Ε. 10. ΝΤΑΜΠΩΣΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ & ΣΙΑ Ο.Ε. 11. ECOTRANS Ε.Π.Ε. 12. ΚΕΡΚΥΡΑΪΚΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΤΟΜΠΡΟΣ ΓΕΩΡΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ 13. ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Ε.Π.Ε. 14. ΚΑΘΕΡΗΣ Α.Β.Ε.Ε. 15. STRATOS RECYCLING ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Ι.Κ.Ε. 16. ΟΡΤΙΡΑΣ HELLAS Ε.Π.Ε. 17. REPLAN Α.Ε. 18. EURORECYCLE Ε.Π.Ε. 19. ΠΕΙΡΟΥΝΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ 20. ECO ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ ΜΗΞΙΟΥΔΗΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Ε.Π.Ε. 	οικ.2101/03.03.2022

	<p>21. ENVIROCHEM ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ Α.Ε.</p> <p>22. ALYKON ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ Ι.Κ.Ε.</p> <p>23. POLYECO Α.Ε.</p> <p>24. Φ. ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ Α.Ε.</p> <p>25. ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΑΙΓΑΙΟΥ - ΧΥΘΡΙΑ Α.Ε.Β.Ε.</p> <p>26. Ι. ΧΟΥΜΑΣ Α.Ε.Β.Ε.</p> <p>27. ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ - ΣΚΕΝΤΖΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ Ο.Ε. ("EUROMETAL SCRAP")</p> <p>28. ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ Α.Ε.</p> <p>29. PERIECO ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ Ι.Κ.Ε</p> <p>30. ΚΡΟΜΜΥΔΑΣ, Κ. ΑΝΑΚΥΚΛΩΤΙΚΗ Α.Β.Ε.Ε.</p> <p>31. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ Α.Ε.</p> <p>32. LPC ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ & ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΛΙΠΙΑΝΤΙΚΩΝ & ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ</p> <p>33. CYTOP Α.Ε.Ε.</p> <p>34. NORTH AEGEAN SLOPS ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΜΟΝΟΜΕΤΟΧΙΚΗ Α.Ε.</p> <p>35. ANTI POLLUTION ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ν.Ε.</p> <p>36. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ ΑΦΟΙ, Ο.Ε.</p> <p>37. ΑΧΑΪΚΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΜΟΝ. Ι.Κ.Ε.</p> <p>38. GREEN RECYCLING ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ / ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΕΠΕ</p> <p>39. ΠΟΚΑΣ ΑΡΚΑΔΙΚΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ Ε.Π.Ε.</p> <p>40. ANAMET Α.Ε.</p> <p>41. ECO MACHINE RECYCLING ΑΝΑΚΥΚΛΩΤΙΚΗ Ι.Κ.Ε.</p> <p>42. ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ, ΙΩΑΝΝΗΣ, ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Ι.Κ.Ε.</p> <p>43. ENVIROCHEM ΕΛΛΑΣ Α.Ε.</p> <p>44. ΣΙΔΗΡΟΣΚΡΑΠ Ε.Π.Ε.</p> <p>45. INTERGEO Ε.Π.Ε.</p> <p>46. ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ Α.Ε.</p> <p>47. ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε.</p> <p>48. ΓΚΕΚΑΣ, Δ., - Α. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ Ο.Ε. "RENVISYS RECYCLING"</p> <p>49. ΣΟΥΚ ΕΛΛΑΣ Ε.Π.Ε.</p> <p>50. ΚΑΤΣΟΥΛΗΣ, ΑΓΓΕΛΟΣ, ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Ε.Π.Ε.</p> <p>51. ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕΤΑΛΛΩΝ ΑΕ</p> <p>52. ADD RECYCLING Ι.Κ.Ε.</p> <p>53. KYROS RECYCLING ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Ι.Κ.Ε.</p> <p>54. CINAR Α.Ε.</p> <p>55. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΠΑΡΑΦΛΟΥ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Ε.Π.Ε.</p> <p>56. ΛΙΜΑΝΤΖΑΚΗ, ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ-ΣΤΥΛΙΑΝΗ, - ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ Ο.Ε.</p>	
18.02.2022	<p>Παροχή στοιχείων - ΓΔΑ προς</p> <p>1. Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής</p>	1628/18.02.2022
18.02.2022	<p>Παροχή στοιχείων - ΓΔΑ προς Λίστα Αποδεκτών:</p> <p>1. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΑΕ</p> <p>2. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ ΑΕ</p> <p>3. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΡΑΦΗΝΑΣ ΑΕ</p> <p>4. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΛΑΥΡΙΟΥ ΑΕ</p> <p>5. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΩΝ ΝΟΜΟΥ ΕΥΒΟΙΑΣ ΑΕ</p> <p>6. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΠΑΤΡΩΝ ΑΕ</p> <p>7. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ ΑΕ</p> <p>8. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ ΑΕ</p> <p>9. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΑΕ</p> <p>10. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΒΟΛΟΥ ΑΕ</p> <p>11. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΑΕ</p> <p>12. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΑ ΚΑΒΑΛΑΣ ΑΕ</p> <p>13. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ ΑΕ</p>	1629/18.02.2022

18.02.2022	Παροχή στοιχείων - ΓΔΑ προς Λίστα Αποδεκτών: 1. NORTH AEGEAN SLOPS ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΜΟΝΟΜΕΤΟΧΙΚΗ Α.Ε. 2. HELLENIC ENVIRONMENTAL CENTER ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε. 3. ANTI POLLUTION ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ν.Ε. 4. ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ Α.Ε.	1630/18.02.2022
15.03.2023	Παροχή στοιχείων - ΓΔΑ προς - Σύστημα Συλλογικής Εναλλακτικής Διαχείρισης Αποβλήτων Εκσκαφών Κατασκευών και Κατεδαφίσεων – ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΑΕ (ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΑΕ) - 20 υπομνηστικές επιστολές	2249/15.03.2023
29.09.2023	Παροχή στοιχείων - ΓΔΑ προς Ελληνικό Οργανισμό Ανακύκλωσης (Ε.Ο.ΑΝ.)	7430/29.09.2023
	Επικαιροποίηση παροχής στοιχείων:	
06.10.2023	ΕΝΔΙΑΛΕ	7641/06.10.2023
06.10.2023	13 Φορείς Διαχείρισης Λιμένων	7642/06.10.2023
06.10.2023	ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ Α.Ε.Κ.Κ. ΑΤΤΙΚΗΣ Α.Ε.	7643/06.10.2023
06.10.2023	15 εταιρείες ανακύκλωσης	7644/06.10.2023
06.10.2023	17 εταιρείες ανακύκλωσης	7645/06.10.2023
06.10.2023	14 εταιρείες ανακύκλωσης	7646/06.10.2023
06.10.2023	4 πάροχοι υπηρεσιών διαχείρισης αποβλήτων πλοίων	7647/06.10.2023
06.10.2023	4 εταιρείες ανακύκλωσης	7648/06.10.2023
31.10.2023	3 υπομνηστικές επιστολές σε εταιρίες	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΕΙΔΙΚΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑ ΡΕΥΜΑ

553. Στις υποενότητες που ακολουθούν καταγράφεται το ειδικότερο θεσμικό πλαίσιο που ισχύει για κάθε ένα από τα επτά ρεύματα ανακύκλωσης.

A. Οχήματα στο τέλος του κύκλου ζωής (ΟΤΚΖ)

554. Οι ειδικές ρυθμίσεις σχετικά με τα Οχήματα στο Τέλος του Κύκλου Ζωής (εφεξής και «ΟΤΚΖ»), περιλαμβάνονται καταρχάς στο ΠΔ. 116/2004 (Α' 81), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, συμπληρώνονται δε από τις προβλέψεις των ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΔΑ/81492/1651/2021 (Β' 4382) και ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΔΑ/81492/1650/2021 (Β' 4382)²¹⁶. Σύμφωνα με το άρθρ. 73 ν. 4819/2021, το εν λόγω προεδρικό διάταγμα θα καταργηθεί όταν εκδοθεί η προβλεπόμενη στην παρ. 4 άρθρ. 72 του ίδιου νόμου Κοινή Υπουργική Απόφαση, ωστόσο επί του παρόντος δεν έχει γίνει χρήση της εν λόγω νομοθετικής εξουσιοδότησης.

1. Εναλλακτική διαχείριση ΟΤΚΖ

555. Στο πλαίσιο της ειδικής αυτής νομοθεσίας, ΟΤΚΖ θεωρείται το όχημα το οποίο αποτελεί απόβλητο,²¹⁷ στο οποίο περιλαμβάνονται και τα κατασκευαστικά του στοιχεία/εξαρτήματα²¹⁸. Ως Εναλλακτική Διαχείριση νοούνται οι εργασίες συλλογής παραλαβής, μεταφοράς, μεταφόρτωσης, προσωρινής αποθήκευσης, προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίησης²¹⁹ και αξιοποίησης των ΟΤΚΖ ή των μεταχειρισμένων ανταλλακτικών και των απενεργοποιημένων καταλυτικών μετατροπών (εφεξής «ΑΚΜ») ώστε μετά την επαναχρησιμοποίηση ή επεξεργασία τους αντίστοιχα να επιστρέφουν στο ρεύμα της αγοράς²²⁰.

556. Βασικές υποχρεώσεις των παραγωγών οχημάτων είναι: α) να οργανώνουν ή να συμμετέχουν σε ΑΣΕΔ/ΣΣΕΔ²²¹ των οχημάτων που αφορούν τη δραστηριότητά τους και β) να καταρτίζουν συμβάσεις συνεργασίας με τους φορείς επεξεργασίας ΟΤΚΖ²²². Οι παραγωγοί των οχημάτων προωθούν την πλέον ενδεδειγμένη μέθοδο εναλλακτικής διαχείρισης με την οργάνωση συστημάτων συλλογής, μεταφοράς, προσωρινής αποθήκευσης και αξιοποίησης των ΟΤΚΖ και των αποβλήτων που συνίστανται σε μεταχειρισμένα εξαρτήματα, καθώς και συστημάτων επαναχρησιμοποίησης των οχημάτων αυτών και των εξαρτημάτων τους²²³.

557. Τα ΣΕΔ αποβλέπουν ειδικότερα: α) στην συλλογή των ΟΤΚΖ από τον καταναλωτή ή άλλο τελικό χρήστη και στην προσωρινή αποθήκευσή τους ώστε να διοχετεύονται σε

---

²¹⁶ Με τις αποφάσεις αυτές επικαιροποιούνται οι ποσοτικοί στόχοι, θεσπίζονται κίνητρα για την ιεράρχηση των αποβλήτων και εισάγονται αναλυτικότερες προβλέψεις σε ότι αφορά την καταχώριση και την υποβολή πληροφοριών.

²¹⁷ Κατά την έννοια της περ. 1 άρθρ. 3 ν. 4819/2021 Βλ. ανωτέρω γενικό μέρος.

²¹⁸ Βλ. περ. 3 άρθρ. 2 ΠΔ 116/2004.

²¹⁹ Σύμφωνα με το άρθρο 2 περ. 14, ως «επαναχρησιμοποίηση ΟΤΚΖ» νοείται οποιαδήποτε εργασία μέσω της οποίας κατασκευαστικά στοιχεία των ΟΤΚΖ χρησιμοποιούνται για τον ίδιο σκοπό για τον οποίο είχαν αρχικά σχεδιαστεί.

²²⁰ Βλ. περ. 11 άρθρ. 2 ΠΔ 116/2004.

²²¹ Ως σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης νοείται η σε ατομική ή συλλογική βάση με οποιοδήποτε νομική μορφή των εργασιών συλλογής, μεταφοράς, προσωρινής αποθήκευσης, επαναχρησιμοποίησης και επεξεργασίας των ΟΤΚΖ, των μεταχειρισμένων ανταλλακτικών και των ΑΚΜ αυτών. Βλ. περ. 12 άρθρ. 2 ΠΔ 116/2004.

²²² Βλ. παρ. 1 και 2 άρθρου 5 ΠΔ 116/2004.

²²³ Βλ. παρ. 3 άρθρου 5 ΠΔ 116/2004.

εγκεκριμένες εγκαταστάσεις επεξεργασίας, β) στην επαναχρησιμοποίηση ή στην αξιοποίηση συμπεριλαμβανομένης της ανακύκλωσης των συλλεγέντων και επεξεργασμένων ΟΤΚΖ με τη χρησιμοποίηση καθαρών τεχνολογιών και γ) στη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις που αναφέρονται σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος και της υγείας, ασφάλειας και υγιεινής των καταναλωτών, προστασίας των δικαιωμάτων βιομηχανικού και εμπορικού απορρήτου, αποφυγής εμποδίων στο εμπόριο ή στρεβλώσεων στον ανταγωνισμό για τα εισαγόμενα προϊόντα²²⁴.

558. Η οργάνωση των ΣΕΔ γίνεται από τους παραγωγούς ατομικά από τους ίδιους ή συλλογικά, με τη συμμετοχή τους σε εγκεκριμένα συστήματα συλλογικής εναλλακτικής διαχείρισης οποιασδήποτε νομικής μορφής, όπως εταιρείες συνεταιρισμούς, κοινοπραξίες κ.λ.π. Στα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης είναι δυνατόν να συμμετέχουν χωρίς ενδεχομένως υποχρέωση χρηματικής εισφοράς και οι λοιποί οικονομικοί παράγοντες²²⁵. Για την οργάνωση κάθε συστήματος ατομικής ή συλλογικής εναλλακτικής διαχείρισης απαιτείται η χορήγηση σχετικής έγκρισης από την αρμόδια αρχή σύμφωνα με το ν. 4819/2021²²⁶.
559. Κάθε τρία χρόνια από τη χορήγηση της έγκρισης του ΣΕΔ διενεργείται έλεγχος από την αρμόδια αρχή μετά από αίτηση του συστήματος ατομικής ή συλλογικής εναλλακτικής διαχείρισης ή αυτεπαγγέλτως, προκειμένου να διαπιστωθεί ότι κατά το χρονικό αυτό διάστημα εφαρμόζονται οι μέθοδοι εναλλακτικής διαχείρισης και επιτυγχάνονται οι στόχοι της σύμφωνα με τις απαιτήσεις του παρόντος διατάγματος. Αν από τον έλεγχο διαπιστώνεται ότι εφαρμόζονται οι μέθοδοι εναλλακτικής διαχείρισης και επιτυγχάνονται οι στόχοι σύμφωνα με τα παραπάνω, η αρμόδια αρχή εκδίδει το Πιστοποιητικό Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΠΕΔ) με το οποίο βεβαιώνεται η υπαγωγή του συστήματος σε εναλλακτική διαχείριση²²⁷.
560. Οι διαχειριστές ΟΤΚΖ και λοιποί οικονομικοί παράγοντες των οχημάτων, εκτός από τις επιχειρήσεις που έχουν δυνάμει του ν. 4819/20219, έχουν επίσης την ευθύνη: α) ο προμηθευτής: να παραλαμβάνει από εγκεκριμένους χώρους ή εγκαταστάσεις επεξεργασίας το δευτερογενές υλικό από τα ΟΤΚΖ και τα κατασκευαστικά τους στοιχεία και εξαρτήματα και να το χρησιμοποιεί για την παραγωγή νέων προϊόντων (ανακύκλωση αξιοποίηση), β) ο παραγωγός εισαγωγέας: να προβαίνει σε συλλογή των ΟΤΚΖ και να μεριμνά ώστε αυτά να οδηγούνται σε εγκεκριμένες εγκαταστάσεις επεξεργασίας για επαναχρησιμοποίηση ή για αξιοποίηση σύμφωνα με τις εκάστοτε κείμενες σχετικές διατάξεις, γ) ο διακινητής i) να διακινεί οχήματα ή εξαρτήματα / ανταλλακτικά οχημάτων²²⁸ εφόσον είναι συμβεβλημένος με σύστημα συλλογικής εναλλακτικής διαχείρισης να προβαίνει σε συλλογή των ΟΤΚΖ δ) ο συλλέκτης ΟΤΚΖ που δεν είναι σε διαδικασία παραγωγής, να συμμετέχει σε ΣΣΕΔ και ε) ο τελικός ιδιοκτήτης ή κάτοχος του οχήματος να παραδίδει το όχημά σε εγκεκριμένο σημείο συλλογής ΟΤΚΖ. Από τις υποχρεώσεις που περιγράφονται παραπάνω απαλλάσσονται

---

²²⁴ Βλ. παρ. 3 άρθρου 5 ΠΔ 116/2004.

²²⁵ Όπως ορίζονται στο άρθρο 2 (παραγ. 19) του ως άνω ΠΔ. Με τη διάταξη αυτήν ως οικονομικοί παράγοντες ορίζονται όσοι ασκούν διαχείριση των οχημάτων, εφεξής «διαχειριστές», οι συλλέκτες, ασφαλιστικές εταιρείες που ασφαλίζουν μηχανοκίνητα οχήματα, υπεύθυνοι διάλυσης, τεμαχισμού, αξιοποίησης, ανακύκλωσης και άλλοι φορείς επεξεργασίας οχημάτων στο τέλος του κύκλου ζωής τους, συμπεριλαμβανομένων των κατασκευαστικών τους στοιχείων και υλικών.

²²⁶ Στο άρθρ. 5 ΠΔ 116/2004 προβλέπονται οι ειδικότερες προϋποθέσεις για την έγκριση ΑΣΕΔ και ΣΣΕΔ στον εν λόγω τομέα και οι όροι συμμετοχής των παραγωγών σε ΣΣΕΔ που δεν οργανώνουν ατομικό σύστημα

²²⁷ Στο άρθρ. 6 ΠΔ 116/2004 προβλέπονται οι ειδικότεροι όροι για τη χορήγηση του ΠΕΔ.

²²⁸ Μόνο εφόσον αυτά φέρουν την επισήμανση που αναφέρεται στο άρθρο 5, παρ. 4.2 (εδαφ. β.2 περ. ii και iii).

οι διαχειριστές των οχημάτων που συμμετέχουν σε ΣΣΕΔ με τον όρο ότι τηρούνται αμοιβαία οι συμβατικές δεσμεύσεις τους με το σύστημα αυτό.

561. Πέραν τούτου, η αρμόδια αρχή οργανώνει σύστημα ενημέρωσης και πληροφόρησης για θέματα ΟΤΚΖ²²⁹, ενώ παράλληλα προβλέπεται η δυνατότητα διενέργειας τακτικών και έκτακτων ελέγχων και επιβολής κυρώσεων²³⁰.

2. Συλλογή, επεξεργασία, επαναχρησιμοποίηση και αξιοποίηση ΟΤΚΖ: Όροι και προϋποθέσεις

562. Οι παραγωγοί σε συνεργασία με τους φορείς επεξεργασίας υποχρεούνται να οργανώνουν ατομικά ή συλλογικά συστήματα συλλογής ή να συμμετέχουν σε συλλογικά συστήματα συλλογής των ΟΤΚΖ και των αποβλήτων που συνίστανται σε μεταχειρισμένα εξαρτήματα αφαιρούμενα κατά την επισκευή των επιβατικών αυτοκινήτων εφόσον αυτό είναι τεχνικά εφικτό.

563. Ως προς τη συλλογή ΟΤΚΖ σημειώνονται τα εξής:

- (α) Κάθε επιχείρηση που εκτελεί εργασίες συλλογής ή μεταφοράς ΟΤΚΖ υποχρεούται να αδειοδοτηθεί σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας για τη διαχείριση των επικινδύνων αποβλήτων καθώς και να ενταχθεί ή να συμβληθεί με εγκεκριμένα ΣΕΔ.
- (β) Οι ιδιοκτήτες ή κάτοχοι ΟΤΚΖ υποχρεούνται να μεταφέρουν οι ίδιοι τα ΟΤΚΖ και να τα παραδώσουν σε ΣΕΔ ή σε σημεία συλλογής, κατά δε την παράδοση του ΟΤΚΖ λαμβάνουν βεβαίωση παραλαβής. Η παράδοση του ΟΤΚΖ ολοκληρώνεται με την έκδοση του πιστοποιητικού καταστροφής, το οποίο εκδίδεται από το εγκεκριμένο ΣΕΔ που δραστηριοποιείται στην περιοχή που παραδίδεται το ΟΤΚΖ, για λογαριασμό της συμβεβλημένης με αυτό εγκεκριμένης εγκατάστασης επεξεργασίας και χορηγείται στον ενδιαφερόμενο ιδιοκτήτη ή κάτοχο απευθείας από το σύστημα ή μέσω του σημείου συλλογής, μέσα σε 8 ημέρες από τη χορήγηση της προαναφερόμενης βεβαίωσης παραλαβής του ΟΤΚΖ. Με το πιστοποιητικό καταστροφής, παρέχεται η εγγύηση από το σύστημα ότι το ΟΤΚΖ οδηγείται στην ως άνω εγκεκριμένη εγκατάσταση επεξεργασίας.
- (γ) Η παράδοση του οχήματος σε ΣΕΔ ή σημείο συλλογής δεν συνεπάγεται κόστος για τον τελευταίο κάτοχο ή/και ιδιοκτήτη δεδομένου ότι το όχημα έχει μηδενική αξία στην αγορά. Οι παραγωγοί των οχημάτων καλύπτουν αυτό το κόστος ή/και παραλαμβάνουν τα ΟΤΚΖ προκειμένου να τα παραδώσουν σε εγκεκριμένες εγκαταστάσεις επεξεργασίας. Εάν τα ΟΤΚΖ δεν περιέχουν τα βασικά κατασκευαστικά στοιχεία ενός οχήματος και ιδίως τον κινητήρα, τον καταλυτικό μετατροπέα και το αμάξωμα, ή περιέχουν απόβλητα που προστέθηκαν στο ΟΤΚΖ, η παράδοση των εν λόγω οχημάτων δεν είναι εντελώς δωρεάν αλλά συνεπάγεται την καταβολή κάποιου μικρού εύλογου ποσού από τον τελευταίο κάτοχο ή ιδιοκτήτη στην εγκατάσταση επεξεργασίας, το οποίο καθορίζεται μετά από συμφωνία της εγκατάστασης επεξεργασίας με το σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης.
- (δ) Προβλέπονται επίσης οι όροι για τη διαγραφή του οχήματος από το Μητρώο Αδειών Κυκλοφορίας²³¹.

---

²²⁹ Βλ. άρθρο 15 ΠΔ 116/2004.

²³⁰ Βλ. άρθρα 16 και 17 ΠΔ 116/2004.

²³¹ Βλ. άρθρο 8 ΠΔ 116/2004.

564. Περαιτέρω, ως προς τους όρους και τις προϋποθέσεις για την επεξεργασία οχημάτων σημειώνονται τα εξής:²³² όλα τα ΟΤΚΖ αποθηκεύονται και υφίστανται επεξεργασία σύμφωνα με την ιεράρχηση των αποβλήτων που προβλέπεται στο άρθρο 4 του ν. 4819/2021 (Α' 129), τις γενικές απαιτήσεις του Μέρους Β' του ν. 4819/2021 και σύμφωνα με τις ελάχιστες τεχνικές απαιτήσεις που προβλέπονται στο παράρτημα Ι του ως άνω ΠΔ. Με σκοπό τη μείωση των υπολειμμάτων από την επεξεργασία των ΟΤΚΖ που καταλήγουν σε εργασίες διάθεσης, οι μονάδες τεμαχισμού (Shredders) θα πρέπει να διασφαλίζουν την περαιτέρω διαχείριση του συνόλου του μη μεταλλικού υπολείμματος, με ανάκτηση υλικών ή/και ενέργειας σε αδειοδοτημένες για αυτό τον σκοπό εγκαταστάσεις.
565. Κάθε εγκατάσταση ή επιχείρηση που εκτελεί εργασίες επεξεργασίας, πρέπει να λάβει άδεια²³³ και να συμβληθεί με εγκεκριμένο ΣΕΔ. Οφείλει επίσης να πληροί τουλάχιστον τις ακόλουθες απαιτήσεις: τα ΟΤΚΖ πρέπει να απογυμνώνονται προτού επέλθει περαιτέρω επεξεργασία, ή να λαμβάνονται άλλα ισοδύναμα μέτρα, προκειμένου να μειωθεί οποιαδήποτε επιβλαβής επίπτωση στο περιβάλλον. Κατασκευαστικά στοιχεία ή υλικά που επισημαίνονται ή καθίστανται αναγνωρίσιμα με άλλο τρόπο αφαιρούνται πριν από περαιτέρω επεξεργασία. Τα επικίνδυνα υλικά και κατασκευαστικά στοιχεία πρέπει να αφαιρούνται και να απομονώνονται κατά επιλεκτικό τρόπο, ώστε να μην ρυπαίνουν στη συνέχεια τα κατάλοιπα τεμαχισμού ΟΤΚΖ. Επίσης, οι εργασίες απογύμνωσης και αποθήκευσης πρέπει να διεξάγονται κατά τρόπο ο οποίος διασφαλίζει την καταλληλότητα των κατασκευαστικών στοιχείων του οχήματος για επαναχρησιμοποίηση και αξιοποίηση, και ιδίως για ανακύκλωση. Οι εργασίες επεξεργασίας για την απορρύπανση των ΟΤΚΖ²³⁴, πρέπει να πραγματοποιούνται το συντομότερο δυνατό μετά την παράδοση / συλλογή του οχήματος.
566. Περαιτέρω, στο πλαίσιο θέσπισης όρων και προϋποθέσεων για την επαναχρησιμοποίηση και αξιοποίηση ΟΤΚΖ, προβλέπεται ότι η αρμόδια αρχή εισηγείται στον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ μέτρα διοικητικά και νομοθετικά για την ενθάρρυνση της επαναχρησιμοποίησης όσων κατασκευαστικών στοιχείων είναι κατάλληλα για επαναχρησιμοποίηση, την αξιοποίηση όσων κατασκευαστικών στοιχείων δεν μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν, και απόδοση προτεραιότητας στην ανακύκλωση όταν είναι περιβαλλοντικά βιώσιμη, με την επιφύλαξη των απαιτήσεων που αφορούν την ασφάλεια των οχημάτων και το περιβάλλον και ιδιαίτερα εκείνες που αφορούν τα καυσάερια και τον θόρυβο²³⁵. Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνεται: α) η παροχή κινήτρων σύμφωνα με το εκάστοτε ισχύον νομοθετικό καθεστώς ενισχύσεων των ιδιωτικών επενδύσεων β) όπου από τις εκάστοτε κείμενες διατάξεις προβλέπεται η βράβευση επιχειρήσεων που παράγουν προϊόντα με περιβαλλοντικές προδιαγραφές, λαμβάνεται ως κριτήριο για τη βράβευση αυτή εκτός των άλλων και η χρήση ανακυκλωμένων υλικών καθώς και η δυνατότητα αξιοποίησης / ανακύκλωσης όταν καταστούν απόβλητα. Κάθε εγκατάσταση ή επιχείρηση που εκτελεί εργασίες αξιοποίησης λαμβάνει σχετική άδεια σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις της κείμενης σχετικής νομοθεσίας για τη διαχείριση των μη επικινδύνων αποβλήτων. Επιπλέον τίθενται ορισμένοι αρχικοί ποσοτικοί στόχοι²³⁶, οι οποίοι δύναται να

---

²³² Βλ. άρθρο 10 ΠΔ 116/2004.

²³³ Σύμφωνα με το άρθρο 10 της 69728/824/1996 κοινής υπουργικής απόφασης κατά τα οριζόμενα στο Παράρτημα Ι, όπου θεσπίζονται μέτρα και προϋποθέσεις για τη διαχείριση αποβλήτων.

²³⁴ Όπως προβλέπεται στο παράρτημα Ι, σημείο 2 ΠΔ 116/2004.

²³⁵ Βλ. άρθρο 11 ΠΔ 116/2004.

²³⁶ Συγκεκριμένα, με την εφαρμογή των μέτρων που προβλέπει το παρόν Διάταγμα και την τήρηση των σχετικών υποχρεώσεων από τους οικονομικούς παράγοντες, η αρμόδια αρχή επιδιώκει την

τροποποιούνται με κοινή απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ και των συναρμόδιων Υπουργών.

3. Διαχείριση ΑΚΜ και μεταχειρισμένων ανταλλακτικών

567. Ειδικές προβλέψεις περιλαμβάνονται για τη διαχείριση απενεργοποιημένων καταλυτικών μετατροπών²³⁷ (ΑΚΜ) οχημάτων και μεταχειρισμένων ανταλλακτικών²³⁸. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι οι ΑΚΜ των ΟΤΚΖ πρέπει να απομακρύνονται από το όχημα στις εγκεκριμένες εγκαταστάσεις επεξεργασίας καθώς και ότι οι ΑΚΜ οχημάτων που δεν έχουν φτάσει στο τέλος κύκλου ζωής τους αντικαθίστανται σε πιστοποιημένα συνεργεία επισκευής οχημάτων και αντικατάστασης καταλυτικών μετατροπών²³⁹. Η εναλλακτική διαχείριση ΑΚΜ και των μεταχειρισμένων ανταλλακτικών γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4819/2021 και του ως άνω ΠΔ. Ειδικότερα: Οι ΑΚΜ οχημάτων που περιέχουν χρυσό, άργυρο, ρόδιο, παλλάδιο, ιρίδιο ή λευκόχρυσο, εφόσον δεν έχουν ρυπανθεί από επικίνδυνες ουσίες, κατατάσσονται στα μη επικίνδυνα στερεά απόβλητα²⁴⁰ και η διαχείρισή τους γίνεται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας για τη διαχείριση των μη επικινδύνων αποβλήτων. Την ευθύνη για την εναλλακτική διαχείριση των ΑΚΜ και την οργάνωση συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης έχουν οι παραγωγοί Κ.Μ. συμπεριλαμβανομένων: α) των αντιπροσωπειών αυτοκινήτων για τους καταλύτες που διατίθενται από αυτές β) των ανεξάρτητων εισαγωγέων για τους καταλύτες αντικατάστασης, που διατίθενται στο ελεύθερο εμπόριο. Για την πραγματοποίηση των εργασιών διαχείρισης των ΑΚΜ απαιτείται άδεια σύμφωνα τις σχετικές διατάξεις για τη διαχείριση των μη επικινδύνων αποβλήτων²⁴¹. Πέραν τούτου, προβλέπεται ότι οι ΑΚΜ πρέπει να αποθηκεύονται σε χώρους προστατευμένους από παράνομη πρόσβαση και με τρόπο που να προστατεύεται η ακεραιότητα του κελύφους τους, οι δε χώροι πρέπει να έχουν κατάλληλα μέτρα πυροπροστασίας και να λαμβάνονται τα απαραίτητα μέτρα για την ασφάλεια και προστασία των εργαζομένων. Προβλέπεται επίσης ότι τα πιστοποιημένα συνεργεία επισκευής αυτοκινήτων τα οποία αντικαθιστούν τους Α.Κ.Μ. τους συγκεντρώνουν και τους παραδίδουν σε τακτά διαστήματα όχι πέραν του έτους σε νόμιμους συλλέκτες ή σε εγκεκριμένα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης. Τα ως άνω συνεργεία αντικατάστασης Κ.Μ. τηρούν ειδικά

πραγματοποίηση των ακόλουθων στόχων: α) Το αργότερο έως την 1η Ιανουαρίου 2006, για όλα τα ΟΤΚΖ, η επαναχρησιμοποίηση και αξιοποίηση αυξάνεται τουλάχιστον στο 85% κατά μέσο βάρος ανά όχημα και ανά έτος. Εντός του ιδίου χρονικού ορίου, η επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση αυξάνεται τουλάχιστον στο 80% κατά μέσο βάρος ανά όχημα και ανά έτος. Για τα οχήματα που έχουν παραχθεί πριν από την 1η Ιανουαρίου 1980, οι στόχοι είναι τουλάχιστον 75% για την επαναχρησιμοποίηση και αξιοποίηση και τουλάχιστον 70% για την επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση κατά μέσο βάρος ανά όχημα και ανά έτος. Το ΥΠΕΧΩΔΕ ενημερώνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα άλλα κράτη μέλη για τους σχετικούς λόγους που επιβάλλουν την θέσπιση των κατωτέρων αυτών ορίων, β) το αργότερο την 1η Ιανουαρίου 2015, για όλα τα ΟΤΚΖ, η επαναχρησιμοποίηση και αξιοποίηση αυξάνεται τουλάχιστον στο 95% κατά μέσο βάρος ανά όχημα και ανά έτος. Εντός των ιδίων χρονικών ορίων, η επαναχρησιμοποίηση και η ανακύκλωση αυξάνεται τουλάχιστον στο 85% κατά μέσο βάρος ανά όχημα και ανά έτος

²³⁷ Σύμφωνα με την περ. 5 άρθρ. 2 ΠΔ 116/2004, ως καταλυτικός μετατροπέας ορίζεται οποιοσδήποτε καταλύτης οχήματος που ανήκει στην κατηγορία Μ1 ή Ν1, όπως ορίζεται στην ΥΑ 29949/1841/2009 (Β' 2112).

²³⁸ Βλ. άρθρο 14 ΠΔ 116/2004.

²³⁹ Σύμφωνα με την Φ2/63053/5275/2001 κοινή υπουργική απόφαση (Β' 386)

²⁴⁰ Με τον κωδικό 16.8.2001 σύμφωνα με την 118/2001 απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

²⁴¹ Σε περίπτωση που η συλλογή ή και μεταφορά των ΑΚΜ πραγματοποιείται σε περισσότερες από μία Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις της ίδιας Περιφέρειας, η άδεια χορηγείται από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας μετά από εισήγηση της αρμόδιας υπηρεσίας Περι/ντος της Περιφέρειας

βιβλία με σκοπό το ισοζύγιο των αντικαθιστάμενων και των νέων Κ.Μ. που τοποθετούν, να ελέγχεται από τις αρμόδιες αρχές.

B. Μεταχειρισμένα Ελαστικά Οχημάτων

568. Με την ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΑΑ/36464/547/2023 (Β' 2217) θεσπίζεται Πρόγραμμα Διευρυμένης Ευθύνης (στο εξής: ΠΔΕΠ) των παραγωγών μεταχειρισμένων ελαστικών οχημάτων, κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 4 άρθρ. 72 ν. 4819/2021 και σε εξειδίκευση των προβλέψεων του Μέρους Β' του εξουσιοδοτικού νόμου. Από την έναρξη ισχύος της εν λόγω ΚΥΑ, καταργείται το ΠΔ 109/2004 (Α' 75). Όσα αναλύονται στην ενότητα αυτήν τίθενται συνδυαστικά με όσα ήδη περιγράφονται στο Γενικό Μέρος.
569. Η ως άνω ΚΥΑ εφαρμόζεται σε όλα τα ελαστικά²⁴² οχημάτων²⁴³ που διατίθενται στην αγορά και προορίζονται για χρήση σε οχήματα καθώς και για τα μεταχειρισμένα ελαστικά που διατίθενται στην αγορά²⁴⁴.
570. Σύμφωνα με τις προβλέψεις της εν λόγω ΚΥΑ, ως ελαστικό Τέλους Κύκλου Ζωής (εφεξής ΤΚΖ) νοείται οποιοδήποτε ελαστικό οχήματος το οποίο μετά τη χρήση του καθίσταται απόβλητο κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 4819/2021 (Α' 129)²⁴⁵.
571. Ως δε παραγωγός ορίζεται ο κατασκευαστής ή ο εισαγωγέας του ελαστικού, είτε αυτό εισάγεται/κατασκευάζεται ως αυτοτελές προϊόν είτε αποτελεί μέρος του οχήματος που διατίθεται για πρώτη φορά στην ελληνική αγορά, συμπεριλαμβανομένων των εισαγωγών μεταχειρισμένων ελαστικών και των εισαγωγών μεταχειρισμένων οχημάτων²⁴⁶.
572. Οι παραγωγοί ελαστικών οχημάτων πρέπει να σχεδιάζουν, να οργανώνουν και να λειτουργούν Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΕΔ), ενώ μέσω της οργάνωσης ΣΕΔ, προωθούν την πλέον ενδεδειγμένη μέθοδο εναλλακτικής διαχείρισης με την οργάνωση των εργασιών της συλλογής, μεταφοράς, μεταφόρτωσης, αποθήκευσης προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωσης και ανάκτησης των ελαστικών ΤΚΖ, σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν. 4819/2021²⁴⁷.
573. Τα εν λόγω ΣΕΔ αποβλέπουν: α) Στη συλλογή των ελαστικών ΤΚΖ από τα σημεία συλλογής²⁴⁸, ώστε να διοχετεύονται σε εγκαταστάσεις επεξεργασίας, β) στην προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση στην ανακύκλωση ή άλλου είδους ανάκτηση των συλλεγόμενων ελαστικών ΤΚΖ και γ) στη συνεργασία των ΣΕΔ ελαστικών, με ΣΕΔ άλλων προϊόντων όπως με ΣΕΔ των Οχημάτων στο Τέλος του Κύκλου Ζωής

---

²⁴² Σύμφωνα με την περ. 2 άρθρ. 2 ΚΥΑ 36464/547, ως ελαστικό οχήματος ορίζεται οποιοδήποτε ελαστικό επίσωτρο οχήματος είτε νέο είτε μεταχειρισμένο το οποίο προορίζεται για περαιτέρω χρήση σύμφωνα με το σκοπό για τον οποίο αρχικά έχει σχεδιασθεί.

²⁴³ Σύμφωνα με την περ. 1 άρθρ. 2 ΚΥΑ 36464/547, ως όχημα νοείται κάθε όχημα χαρακτηρισμένο ως κατηγορία M1, M2, M3, N1, N2, N3, O1, O2, O3 και O4 όπως ορίζεται στο π.δ. 431/1983 (Α' 160) όπως ισχύει, τα μοτοποδήλατα και οι μοτοσικλέτες, τρίκυκλα, τα ελαφρά τετράτροχα (κατηγορία L1e, L2e, L3e, L4e, L5e, L6e, L7e) οχήματα, όπως ορίζονται στην υπ' αρ. 21090/1874/1993 κοινή υπουργική απόφαση (Β' 428) όπως ισχύει, καθώς και τα μηχανήματα έργων, τα γεωργικά, τα ανυψωτικά, τα βιομηχανικά και τα χωματουργικά οχήματα.

²⁴⁴ Βλ. άρθρ. 3 ΚΥΑ 36464/547.

²⁴⁵ Βλ. ανωτέρω ενότητα

²⁴⁶ Βλ. περ. 4 περ. 4 άρθρ. 2 ΚΥΑ 36464/547/2023

²⁴⁷ Βλ. περ. 2 άρθρ. 4 ΚΥΑ 36464/547/2023. Το δε άρθρο 4 ν. 4819/2021 προβλέπει διατάξεις σχετικές με την ιεράρχηση των αποβλήτων. Βλ. παραπάνω ενότητα.

²⁴⁸ Σύμφωνα με την περ. 7 άρθρ. 2 ΚΥΑ 36464/547/2023, ως σημεία συλλογής ορίζεται κάθε χώρος όπου γίνεται κατ' επάγγελμα ή συστηματικά αντικατάσταση παλαιών με νέα ελαστικά από τα οποία συλλέγονται τα ελαστικά ΤΚΖ.

(εφεξής «ΟΤΚΖ»), ώστε να καθίσταται ευχερέστερη και να διευκολύνεται η χωριστή συλλογή των ελαστικών ΤΚΖ. Οι υπόχρεοι οφείλουν να καταβάλουν χρηματική εισφορά. Η χρηματική εισφορά που καταβάλλουν οι υπόχρεοι παραγωγοί για τη συμμετοχή τους σε Συλλογικό ΣΕΔ προσδιορίζεται χωριστά για κάθε είδος ελαστικού, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 9 του ν. 4819/2021²⁴⁹ και διατίθεται αποκλειστικά για την κάλυψη του κόστους της εναλλακτικής διαχείρισης των αποβλήτων ελαστικών οχημάτων με σκοπό την επίτευξη των στόχων. Τα ΣΕΔ εγκαθιστούν στις μονάδες τεμαχισμού αυτοματοποιημένο σύστημα ζύγισης, το οποίο παρακολουθείται από αυτά σε πραγματικό χρόνο και καταβάλουν στις μονάδες τεμαχισμού οικονομικό αντάλλαγμα για τον τεμαχισμό των ελαστικών ΤΚΖ λαμβανομένων υπόψη των εσόδων από τις πωλήσεις υλικών²⁵⁰. Το ποσό της χρηματικής εισφοράς ανά τεμάχιο ελαστικού οχήματος που βαρύνει τον παραγωγό αναγράφεται διακεκριμένα επί των τιμολογίων πώλησης σε όλα τα στάδια πώλησης των ελαστικών οχημάτων συμπεριλαμβανομένων των τιμολογίων που απευθύνονται στους τελικούς χρήστες²⁵¹.

574. Περαιτέρω, οι κάτοχοι των ελαστικών ΤΚΖ έχουν ευθύνη για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β του Μέρους Β του ν. 4819/2021²⁵² και ΚΥΑ 36464/547 στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων τους. Ειδικότερα, έχουν ευθύνη: α) Όσοι ασχολούνται επαγγελματικά με τη συλλογή και μεταφορά ελαστικών ΤΚΖ να συμβάλλονται με εγκεκριμένο ΣΕΔ, β) όσοι εκτελούν σε επαγγελματική βάση εργασίες επισκευής ελαστικών ή αναγόμωσης, όπως τα συνεργεία που ασχολούνται με την αντικατάσταση, επισκευή και συντήρηση ελαστικών ή παράγουν συστηματικά ελαστικά ΤΚΖ λόγω της κύριας δραστηριότητάς τους υποχρεούνται να υπογράψουν σύμβαση συνεργασίας με εγκεκριμένο ΣΕΔ και να

---

²⁴⁹ Σύμφωνα με τη διάταξη αυτήν οι χρηματικές εισφορές που καταβάλλονται από τον υπόχρεο της παρ. 1 του άρθρου 11 στο ΣΣΕΔ, για τη συμμόρφωσή του με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη διευρυμένη ευθύνη του παραγωγού: α) καλύπτουν τα ακόλουθα στοιχεία κόστους για τα προϊόντα ή τις συσκευασίες που ο υπόχρεος της παρ. 1 του άρθρου 11 διαθέτει στην αγορά: αα) κόστος των εργασιών χωριστής συλλογής και συνακόλουθης μεταφοράς και επεξεργασίας των αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της επεξεργασίας που απαιτείται για την επίτευξη των ενωσιακών στόχων διαχείρισης των αποβλήτων και κόστος της επίτευξης των άλλων στόχων που αναφέρονται στην περ. β' της παρ. 1, λαμβανομένων υπόψη των εσόδων από την επαναχρησιμοποίηση, τις πωλήσεις δευτερογενών πρώτων υλών και από μη απαιτηθέντα τέλη διάθεσης, όπως το τέλος ταφής και το κόστος διάθεσης, καθώς και το ποσοστό επί της εισφοράς που αποδίδεται στον Ελληνικό Οργανισμό Ανακύκλωσης (Ε.Ο.ΑΝ.), σύμφωνα με το άρθρο 98, αβ) κόστος παροχής επαρκούς πληροφόρησης στους κατόχους αποβλήτων σύμφωνα με την παρ. 2, αγ) κόστος συγκέντρωσης στοιχείων και υποβολής εκθέσεων σύμφωνα με την περ. γ' της παρ. 1, αδ) κόστος ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης των πολιτών για την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων και τη χωριστή συλλογή. Για πλαστικά προϊόντα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ν. 4736/2020 (Α' 200), το κόστος ευαισθητοποίησης περιλαμβάνει τα προβλεπόμενα στο άρθρο 14 του ίδιου νόμου, αε) το κόστος των αυτοελέγχων των ΣΣΕΔ, συμπεριλαμβανομένων των τακτικών ανεξάρτητων ελέγχων που υποστηρίζουν τους αυτοελέγχους, και αστ) το διοικητικό κόστος, β) αποτελούν αντικείμενο ρύθμισης, όπου αυτό είναι δυνατόν, για επιμέρους είδη συσκευασίας, προϊόντα ή ομάδες παρόμοιων προϊόντων, λαμβάνοντας υπόψη την ανθεκτικότητα, την επισκευασιμότητα, τη δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης και την ανακυκλωσιμότητα, καθώς και την παρουσία επικίνδυνων ουσιών, υιοθετώντας μια προσέγγιση κύκλου ζωής και σύμφωνα με τις απαιτήσεις που καθορίζονται από τη σχετική νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και, στις περιπτώσεις που έχουν οριστεί, βάσει εναρμονισμένων κριτηρίων με στόχο τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς, και γ) δεν υπερβαίνουν το αναγκαίο κόστος για την παροχή υπηρεσιών διαχείρισης αποβλήτων με τρόπο οικονομικά αποδοτικό. Το κόστος αυτό επιμερίζεται με διαφάνεια μεταξύ των ενδιαφερόμενων φορέων.

²⁵⁰ Βλ. άρθρο 4 παρ. 3 ΚΥΑ 36464/547/2023.

²⁵¹ Βλ. άρθρ. 8 ΚΥΑ 36464/547/2023.

²⁵² Οι σχετικές προβλέψεις αναλύονται στο Γενικό Μέρος της παρούσας ανάλυσης.

παραδίδουν τα απόβλητα σε αυτό, γ) ο τελικός χρήστης ελαστικού και κάθε άλλος κάτοχος ελαστικών TKZ να παραδίδει τα ελαστικά TKZ σε εγκεκριμένο σημείο συλλογής²⁵³ ή σε νόμιμους συλλέκτες²⁵⁴.

575. Πέραν τούτου, βάσει του ειδικού περιγράμματος που εμπεριέχεται στην εν λόγω ΚΥΑ, ορίζονται με σαφήνεια οι όροι και οι προϋποθέσεις για τη διαχείριση των ελαστικών TKZ. Καταρχάς, σημειώνεται ότι κάθε εγκατάσταση ή επιχείρηση που εκτελεί εργασίες ανάκτησης ελαστικών TKZ πρέπει να είναι συμβεβλημένη με εγκεκριμένο ΣΕΔ²⁵⁵.
576. Επιπλέον, οι εγκαταστάσεις που εκτελούν εργασίες τεμαχισμού ελαστικών TKZ²⁵⁶ οφείλουν να συμμορφώνονται με τις διατάξεις του άρθρου 52 του ν. 4819/2021²⁵⁷ και να διαθέτουν σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 4819/2021²⁵⁸.
577. Οι εγκαταστάσεις που εκτελούν εργασίες ανάκτησης οφείλουν να συμμορφώνονται με το τρίτο εδάφιο της παρ. 15 του άρθρου 12 του ν. 4819/2021²⁵⁹ και να δηλώνουν ανά τρίμηνο κατ' ελάχιστον στο ΣΕΔ με το οποίο έχουν συμβληθεί:
- α. Τις εισερχόμενες στην εγκατάσταση ποσότητες ελαστικών TKZ, β. τις ποσότητες ελαστικών TKZ που υποβάλλονται σε εργασίες ανάκτησης, γ. τις πωλήσεις υλικών, τελικών προϊόντων και υποπροϊόντων (πολυμερή νήματα και σύρμα) που προκύπτουν από την επεξεργασία των ελαστικών TKZ και δ. τις αποθηκευμένες ποσότητες των ενδιάμεσων υλικών καθώς και των τελικών προς διάθεση υλικών, προϊόντων, υποπροϊόντων ή ημικατεργασμένων υλικών από την επεξεργασία των ελαστικών TKZ²⁶⁰.
578. Οι επιχειρήσεις που εκτελούν εργασίες συλλογής και μεταφοράς ελαστικών TKZ σε επαγγελματική βάση, υποχρεούνται: α. να συμμορφώνονται με τις διατάξεις της περ. ε' της παρ. 3 του άρθρου 52 του ν. 4819/2021²⁶¹, β. να υπογράφουν σύμβαση συνεργασίας με εγκεκριμένο ΣΕΔ ελαστικών²⁶², γ. να συλλέγουν από τα σημεία συλλογής τις ποσότητες ελαστικών TKZ για τις οποίες έχει καταχωρηθεί σχετική

---

²⁵³ Όπως ορίζεται στην παρ. 7 του άρθρου 2, σύμφωνα με την οποία ως «σημείο συλλογής» νοείται: κάθε χώρος όπου γίνεται κατ' επάγγελμα ή συστηματικά αντικατάσταση παλαιών με νέα ελαστικά από τα οποία συλλέγονται τα ελαστικά TKZ.

²⁵⁴ Βλ. άρθρο 5 ΚΥΑ 36464/547/2023.

²⁵⁵ Βλ. παρ. 1 άρθρ. 6 ΚΥΑ 36464/547/2023.

²⁵⁶ Βλ. παρ. 2 άρθρ. 6 ΚΥΑ 36464/547/2023.

²⁵⁷ Με τη διάταξη αυτήν προβλέπεται η διαδικασία έκδοσης αδειών για κάθε οργανισμό ή επιχείρηση που προτίθεται να προβεί σε εκτέλεση εργασιών επεξεργασίας αποβλήτων συγκεκριμένων κατηγοριών.

²⁵⁸ Με τη διάταξη αυτήν προβλέπεται η διαμόρφωση συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης για συγκεκριμένες εγκαταστάσεις που προβλέπονται στην εν λόγω διάταξη.

²⁵⁹ Με τη διάταξη αυτήν οι φορείς ΣΣΕΔ υποχρεούνται να ελέγχουν αν οι συμβεβλημένοι με αυτούς παραγωγοί προϊόντων τηρούν τους όρους των συμβάσεων ένταξής τους στο ΣΣΕΔ. Για τον σκοπό αυτόν προβαίνουν σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για να διασφαλίσουν την τήρηση των όρων της σύμβασης, ιδίως αυτών που αφορούν στις δηλωθείσες ποσότητες και την έγκαιρη καταβολή των εισφορών. Οι συμβαλλόμενοι υποχρεούνται να δίνουν όλα τα πληροφοριακά στοιχεία, όπως ισοζύγια αποθήκης και ποσότητες πωληθέντων προϊόντων, θεωρημένα από ορκωτό λογιστή.

²⁶⁰ Βλ. παρ. 3 άρθρ. 6 ΚΥΑ 36464/547/2023.

²⁶¹ Σύμφωνα με τη διάταξη αυτήν για τη συλλογή και μεταφορά μη επικίνδυνων αποβλήτων δεν απαιτείται άδεια. Για τους οργανισμούς ή επιχειρήσεις που εκτελούν εργασίες συλλογής και μεταφοράς μη επικίνδυνων αποβλήτων σε επαγγελματική βάση, απαιτούνται εγγραφή και καταχώριση στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων (ΗΜΑ) του άρθρου 53. Ως εκτέλεση εργασιών συλλογής και μεταφοράς μη επικίνδυνων αποβλήτων σε επαγγελματική βάση νοείται η δραστηριοποίηση στον τομέα της εκτέλεσης εργασιών συλλογής και μεταφοράς της παρούσας είτε για λογαριασμό τρίτων είτε για την εξυπηρέτηση ιδίων αναγκών.

²⁶² Σύμφωνα με την περ. β του άρθρου 5.

αίτηση στο ΣΕΔ, δ. να συλλέγουν ελαστικά ΤΚΖ, τα οποία ανήκουν στις κατηγορίες ελαστικών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της έγκρισης του ΣΕΔ, δεν περιέχουν νερό στα κοίλα και δεν είναι αναμεμιγμένα με άλλα απόβλητα, ε. να δηλώνουν σε πραγματικό χρόνο τον αριθμό των συλλεγόμενων ελαστικών ΤΚΖ ανά κατηγορία σε κατάλληλο σύστημα παρακολούθησης του ΣΕΔ, στ. να παραδίδουν τα ελαστικά ΤΚΖ που έχουν συλλέξει αποκλειστικά στις εγκαταστάσεις ανάκτησης που έχει υποδείξει το ΣΕΔ, ζ. να λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα προστασίας κατά τη συλλογή και μεταφορά των ελαστικών ΤΚΖ από τα σημεία συλλογής προς τους χώρους ανάκτησης²⁶³.

579. Τέλος, τα σημεία συλλογής οφείλουν: α. να παραδίδουν όλα τα ελαστικά ΤΚΖ (των κατηγοριών που διαχειρίζεται το ΣΣΕΔ) και έχουν προκύψει από αντικατάσταση με καινούργια, αποκλειστικά στο ΣΣΕΔ, β. να επιβεβαιώνουν στον συλλέκτη τον παραδιδόμενο αριθμό ελαστικών ΤΚΖ ανά κατηγορία²⁶⁴.

580. Σε κάθε περίπτωση και για όλους τους εμπλεκόμενους απαγορεύεται η διάθεση σε ΧΥΤΑ οποιονδήποτε εκ των παραγόμενων προϊόντων ή υποπροϊόντων της επεξεργασίας των ελαστικών ΤΚΖ²⁶⁵.

581. Εξάλλου, τηρουμένων και των ως άνω ειδικών προϋποθέσεων τίθενται ορισμένοι ποσοτικοί στόχοι²⁶⁶. Ειδικότερα, η ανάκτηση των ελαστικών ΤΚΖ πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον το 90 % κβ (κατά βάρος) των παραγόμενων ελαστικών ΤΚΖ. Επίσης, η ανακύκλωση και η προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση πρέπει να φθάνει τουλάχιστον στο 40 % κβ των παραγόμενων ελαστικών ΤΚΖ. Ο στόχος της ανακύκλωσης και προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση αναθεωρείται εφόσον μεταβληθούν ουσιωδώς οι επιτρεπόμενες χρήσεις του ανακυκλωμένου ελαστικού. Τα ελαστικά μετά την επεξεργασία στις μονάδες ανάκτησης δύνανται να χρησιμοποιούνται σε δημόσια έργα όπως, μεταξύ άλλων, τα έργα αποκατάστασης χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης αποβλήτων (ΧΑΔΑ) ή κατασκευής Χώρων Υγειονομικής Ταφής Αποβλήτων (ΧΥΤΑ) ή Υπολειμμάτων (ΧΥΤΥ) ιδίως για την κατασκευή των ζωνών αποστράγγισης, στρωμάτων εξαιρισμού βιοαερίου ή κάλυψης, εφόσον πληρούνται οι απαιτούμενες τεχνικές απαιτήσεις.

Γ. Απόβλητα Λιπαντικών Ελαίων

582. Οι ειδικότερες ρυθμίσεις σχετικά με τη διαχείριση των αποβλήτων λιπαντικών ελαίων (εφεξής και «ΑΛΕ») ρυθμίζονται με το ΠΔ. 82/2004 (Α' 64) και την ΥΑ Η.Π. 13588/725/2006 (Β' 383). Σύμφωνα με το άρθρ. 73 ν. 4819/2021, το εν λόγω προεδρικό διάταγμα θα καταργηθεί όταν εκδοθεί η προβλεπόμενη στην παρ. 4 άρθρ. 72 του ίδιου νόμου Κοινή Υπουργική Απόφαση, ωστόσο επί του παρόντος δεν έχει γίνει χρήση της εν λόγω νομοθετικής εξουσιοδότησης. Το ΠΔ 82/2004 εφαρμόζεται σε όλα τα λιπαντικά έλαια που διατίθενται στην αγορά και προορίζονται για οποιαδήποτε χρήση, από τη βιομηχανία, τα μέσα μεταφοράς ή άλλους τομείς²⁶⁷.

583. Ως Απόβλητο λιπαντικών ελαίων νοείται κάθε βιομηχανικό ή λιπαντικό έλαιο ορυκτής συνθετικής ή μικτής βάσης το οποίο κατέστη ακατάλληλο για τη χρήση για την οποία προοριζόταν αρχικά και κυρίως τα χρησιμοποιημένα λάδια κινητήρων

²⁶³ Βλ. παρ. 4 άρθρ. 6 ΚΥΑ 36464/547/2023.

²⁶⁴ Βλ. παρ. 5 άρθρ. 6 ΚΥΑ 36464/547/2023.

²⁶⁵ Βλ. παρ. 6 άρθρ. 6 ΚΥΑ 36464/547/2023.

²⁶⁶ Βλ. άρθρ. 7 ΚΥΑ 36464/547/2023.

²⁶⁷ Βλ. παρ. 2 άρθρ. 1 ΠΔ 82/2004.

εσωτερικής καύσεως και κιβωτίων ταχυτήτων και τα λιπαντικά έλαια μηχανών, στροβίλων και υδραυλικών συστημάτων συμπεριλαμβανομένων και των αποβλήτων λιπαντικών ελαίων που προέρχονται από πλοία, άλλα μέσα μεταφοράς ή σταθερές εγκαταστάσεις²⁶⁸. Ως δε "Εναλλακτική διαχείριση αποβλήτων λιπαντικών ελαίων" νοούνται όλες οι εργασίες συλλογής, μεταφοράς, προσωρινής αποθήκευσης και επεξεργασίας των ΑΛΕ, ώστε να επιστρέφουν στο ρεύμα της αγοράς ή να ανακτάται η παραγόμενη ενέργεια εφόσον χρησιμοποιηθούν ως καύσιμα²⁶⁹.

584. Στο εν λόγω ΠΔ προβλέπονται περιορισμοί και απαγορεύσεις αναφορικά με τα ΑΛΕ.²⁷⁰ Ειδικότερα, απαγορεύεται α) κάθε απόρριψη ΑΛΕ στα επιφανειακά και υπόγεια νερά, στα χωρικά θαλάσσια νερά και στα νερά των αποχετευτικών συστημάτων, β) κάθε εναπόθεση ή και απόρριψη ΑΛΕ που έχει επιβλαβείς επιπτώσεις στο έδαφος και στον υπόγειο υδροφόρο ορίζοντα, όπως και κάθε ανεξέλεγκτη απόρριψη καταλοίπων που προέρχονται από την επεξεργασία των αποβλήτων λιπαντικών ελαίων και γ) κάθε επεξεργασία ΑΛΕ που προκαλεί ρύπανση της ατμόσφαιρας η οποία έχει ως αποτέλεσμα την υπέρβαση των οριακών τιμών εκπομπής των αερίων ρύπων που καθορίζονται από ειδικές διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας. Προβλέπεται δε ρητώς²⁷¹ ότι όποιος κατέχει τέτοια απόβλητα θα πρέπει να τα θέσει στη διάθεση των συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης.

1. Προγράμματα Εναλλακτικής Διαχείρισης ΑΛΕ

585. Δυνάμει του εν λόγω ΠΔ θεσπίζεται Πρόγραμμα Εναλλακτικής Διαχείρισης των ΑΛΕ²⁷². Στο πλαίσιο αυτό ορίζονται και οι ειδικότερες υποχρεώσεις που καλύπτουν το ελάχιστο περιεχόμενο εντός ΣΕΔ ΑΛΕ²⁷³:
586. Τα προγράμματα εναλλακτικής διαχείρισης των ΑΛΕ αποσκοπούν στην πρόληψη ή τον περιορισμό των ζημιογόνων για το περιβάλλον επιπτώσεων που προέρχονται από τις εργασίες διαχείρισής τους και στη λήψη των ενδεδειγμένων μέτρων. Τα προγράμματα αυτά αναφέρονται στη θέσπιση ειδικών μέτρων και στον προσδιορισμό συγκεκριμένων δράσεων και διαδικασιών για την εναλλακτική διαχείριση των αποβλήτων λιπαντικών ελαίων και περιλαμβάνουν κατά κύριο λόγο: α) μεθόδους για την οργάνωση της εναλλακτικής διαχείρισης των αποβλήτων λιπαντικών ελαίων, β) μέτρα για την ενθάρρυνση της επεξεργασίας κατά προτεραιότητα με αναγέννηση των αποβλήτων λιπαντικών ελαίων, γ) μέτρα για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του καταναλωτή ή του τελικού χρήστη, δ) μέτρα για την επίτευξη των ποσοτικών στόχων²⁷⁴, ε) κατευθυντήριες γραμμές και τεχνικές οδηγίες για τη συλλογή, προσωρινή αποθήκευση και μεταφορά των ΑΛΕ, στ) καταγραφή όλων των φορέων και επιχειρήσεων που συλλέγουν, καθώς και των εγκαταστάσεων που διαθέτουν χρησιμοποιημένα ορυκτέλαια για την υπαγωγή τους στις διατάξεις του παρόντος Π.Δ.
587. Το περιεχόμενο των εν λόγω προγραμμάτων έχει ως εξής :

---

²⁶⁸ Βλ. άρθρο 2 περ. 1 ΠΔ 82/2004. Τα ΑΛΕ περιλαμβάνονται στο κεφάλαιο 13 του καταλόγου αποβλήτων του Παραρτήματος της Απόφασης 2001/118/Ε.Κ. του Συμβουλίου της 16ης Ιανουαρίου 2001 των Ευρ. Κοινοτήτων (ΕΕΙ47/16.2.2001).

²⁶⁹ Βλ. περ. 12 άρθρ. 1 ΠΔ 82/2004.

²⁷⁰ Βλ. παρ. 1 άρθρ. 3 ΠΔ 82/2004.

²⁷¹ Βλ. παρ. 2 άρθρ. 3 ΠΔ 82/2004.

²⁷² Βλ. άρθρο 5 ΠΔ 82/2004.

²⁷³ Βλ. άρθρο 5 ΠΔ 82/2004.

²⁷⁴ Σύμφωνα με το άρθρο 9 ΠΔ 82/2004.

588. Κατ' αρχάς, απαιτείται έγκριση περιβαλλοντικών όρων και άδεια διαχείρισης σύμφωνα με τη διαδικασία και τους όρους που προβλέπονται στις σχετικές διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας για τη διαχείριση των επικινδύνων αποβλήτων.
589. Πέραν τούτου, προβλέπεται η δημιουργία σημείων συλλογής²⁷⁵ και κέντρων συλλογής για την συλλογή των αποβλήτων²⁷⁶. Εφόσον στα σημεία πώλησης λιπαντικών ελαίων γίνεται και η αντικατάστασή τους θα πρέπει να υποδεικνύεται εμφανώς στον τελικό χρήστη ή καταναλωτή το σημείο συλλογής, το οποίο πρέπει να βρίσκεται εντός του χώρου της εγκατάστασης ή δραστηριότητας. Τα κέντρα συλλογής ΑΛΕ υποχρεούνται να λαμβάνουν δείγματα κατά την παραλαβή αυτών, τα οποία και φυλάσσονται μέχρι να διεξαχθεί ο έλεγχος και να διαπιστωθεί ότι τα ΑΛΕ μπορούν να διατεθούν σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στην άδεια διάθεσής τους. Εξάλλου, έλεγχος πρέπει να πραγματοποιείται και όταν υπάρχουν ενδείξεις ότι τα απόβλητα λιπαντικών ελαίων έχουν ρυπανθεί από τις προαναφερόμενες προσμίξεις²⁷⁷.
590. Περαιτέρω, προβλέπονται όροι και για την αναγέννηση των αποβλήτων. Ως αναγέννηση νοείται κάθε διεργασία που επιτρέπει την παραγωγή βασικών ελαίων και συνεπάγεται ιδίως το διαχωρισμό των προσμιξεων, των προϊόντων οξείδωσης και των προσθέτων που περιέχουν αυτά τα λιπαντικά έλαια²⁷⁸. Οι βασικοί όροι της

---

²⁷⁵ Ως σημείο συλλογής νοείται ο χώρος στον οποίο γίνεται η παραλαβή σε ειδικά σχεδιασμένη δεξαμενή, των ΑΛΕ που αφήνει ο τελικός χρήστης ή καταναλωτής. Στα σημεία συλλογής έχουν ληφθεί τα απαραίτητα μέτρα για αποτροπή κινδύνου φωτιάς, για αντιμετώπιση τυχών διαρροών και για αποτροπή διάθεσης αποβλήτων που μπορούν να καταστήσουν τα απόβλητα λιπαντικών ελαίων ακατάλληλα για αναγέννηση. Σημεία συλλογής διαθέτουν κυρίως τα πρατήρια υγρών καυσίμων, συνεργεία - μηχανουργεία, βιομηχανίες, ευκολίες υποδοχής σε λιμάνια, αεροδρόμια και δημόσιοι οργανισμοί, όπου δηλαδή γίνεται πώληση και αντικατάσταση ή μόνο αντικατάσταση λιπαντικών ελαίων.

²⁷⁶ Στα κέντρα συλλογής συγκεντρώνονται τα απόβλητα λιπαντικών ελαίων από τα σημεία συλλογής, ώστε στη συνέχεια να οδηγηθούν προς επεξεργασία ή εφόσον η επεξεργασία δεν είναι εφικτή από τεχνοοικονομική άποψη προς άλλες εργασίες διάθεσης όπως η ακίνδυνη καταστροφή τους ή η ελεγχόμενη αποθήκευση ή εναπόθεσή τους, με τους όρους και τις προϋποθέσεις της κείμενης νομοθεσίας για τη διαχείριση των επικινδύνων αποβλήτων. Σε ότι αφορά τα σημεία συλλογής ΑΛΕ που προέρχονται από ιδιώτες/ τελικούς καταναλωτές, ισχύουν τα ακόλουθα: α. Εφόσον στα σημεία πώλησης λιπαντικών ελαίων γίνεται και η αντικατάστασή τους θα πρέπει να υποδεικνύεται εμφανώς στον τελικό χρήστη ή καταναλωτή το σημείο συλλογής το οποίο πρέπει να βρίσκεται εντός του χώρου της εν λόγω εγκατάστασης ή δραστηριότητας. β. Για την αντικατάσταση ή συμπλήρωση κάθε τύπου λιπαντικού ελαίου, ο καταναλωτής οφείλει να παραδίδει στο σημείο συλλογής την ποσότητα αποβλήτων λιπαντικών ελαίων την οποία διαθέτει γ. Εφόσον οι βιομηχανίες, βιοτεχνίες και οι λοιπές επιχειρήσεις ή τα δημόσια ιδρύματα αγοράζουν λιπαντικά έλαια κατευθείαν από τον παραγωγό ή από το διακινητή στην αγορά λιπαντικών ελαίων (έμπορο), υποχρεούνται από τα σημεία συλλογής να παραδίδουν τα ΜΕ σε συλλέκτες που έχουν άδεια συλλογής ώστε μέσω των συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης να οδηγούνται περαιτέρω σε εργασίες διαχείρισης και δ. Στον τομέα της ναυτιλίας, γίνεται χρήση των λιμενικών εγκαταστάσεων παραλαβής αποβλήτων κατά τα οριζόμενα ειδικότερα στην υπ. αριθμ. 3418/2002/ ΚΥ Α και τις επικυρωμένες Διεθνείς Συμβάσεις και Συμφωνίες σχετικά με την πρόληψη της ρύπανσης της θάλασσας.

²⁷⁷ Οι έλεγχοι, οι οποίοι πραγματοποιούνται από διαπιστευμένα εργαστήρια, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις ή από εργαστήρια που διαθέτουν σύστημα ποιότητας, διεξάγονται σε δύο στάδια: 1. κατά τη συλλογή των ΑΛΕ πριν φτάσουν στις εγκαταστάσεις και 2. στις εγκαταστάσεις διάθεσής τους. Ο έλεγχος κατά τη συλλογή στοχεύει στον εντοπισμό πιθανών προσμιξεων και την πρόληψη της ρύπανσης από αυτές μεγάλων ποσοτήτων αποβλήτων λιπαντικών ελαίων. Εφόσον από τον πρώτο έλεγχο ενός δείγματος στο κέντρο συλλογής προκύψει ότι υπάρχει ρύπανση από πρόσμιξη, απαιτείται η διενέργεια δευτέρου ελέγχου για επιβεβαίωση των αποτελεσμάτων Βλ. άρθρο 5 παρ. 1.4. ΠΔ 82/2004.

²⁷⁸ Σύμφωνα με την περ. 4 άρθρ. 2 ΠΔ 82/2004.

αναγέννησης αποβλήτων ²⁷⁹ αναφέρονται: α) στον περιορισμό στο ελάχιστο των κινδύνων σχετικά με την ποσότητα των καταλοίπων της αναγέννησης που έχουν επικίνδυνες ιδιότητες και την υποχρέωση διάθεσης των καταλοίπων αυτών σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας για τη διαχείριση των επικινδύνων αποβλήτων ώστε να αποφεύγονται δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον και τη δημόσια υγεία, β) στην υποχρέωση ώστε, τα έλαια που προκύπτουν από την αναγέννηση να μην περιέχουν πολυχλωροδιφαινύλια / πολυχλωροτριφαινύλια (PCB / PCn σε ποσοστό μεγαλύτερο από 50 ppm, γ) στη χρησιμοποίηση μεθόδων για την αναγέννηση των αποβλήτων λιπαντικών ελαίων που περιέχουν PCB / PCT σε μεγαλύτερο από το προαναφερόμενο ποσοστό, που αποσκοπούν είτε στην καταστροφή των PCB ή PCT, είτε στη μείωσή τους και δ) στην υποχρέωση ώστε τα παραγόμενα αναγεννημένα έλαια, να έχουν τις ίδιες προδιαγραφές με τα βασικά ορυκτέλαια²⁸⁰.

A. Υποχρεώσεις των παραγωγών και των φορέων διαχείρισης ΑΛΕ

591. Οι υποχρεώσεις των παραγωγών και των φορέων διαχείρισης ΑΛΕ, προβλέπονται στο άρθρ. 11 ΥΑ Η.Π. 13588/725/2006 (Β' 383)²⁸¹.

---

²⁷⁹ Προβλέπονται στην απόφαση έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων (η οποία συνυπογράφεται από τον Υπουργό Οικονομικών και το Γενικό Χημείο του Κράτους, ενώ σε περίπτωση που αφορά την παραλαβή αποβλήτων από λιμενικές εγκαταστάσεις και από τον Υπουργό Ναυτιλίας) και

²⁸⁰ Προβλέπεται επίσης ότι η χρησιμοποίηση ΑΛΕ ως καυσίμων σε εγκαταστάσεις με σκοπό την ανάκτηση θερμότητας, γίνεται σύμφωνα με τις εκάστοτε κείμενες διατάξεις σχετικά με την αποτέφρωση των αποβλήτων. Τέλος, σε κάθε περίπτωση που εισέρχεται στη χώρα φορτίο με ΑΛΕ για διάθεση ή σε περίπτωση απλής διέλευσης μέσω αυτής από ξηράς ή θαλάσσης οι αρμόδιες τελωνειακές αρχές του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών ενημερώνουν άμεσα με κάθε πρόσφορο μέσο την αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΕΧΩΔΕ.

²⁸¹ Στο άρθρ. 5 Γ ΠΔ 82/2004 γίνεται ευθεία παραπομπή σε το άρθρ. 11 ΥΑ 19396/1546/1997 (Β' 604). Η εν λόγω ΥΑ καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από την ΥΑ Η.Π. 13588/725/2006 (Β' 383) «*Μέτρα όροι και περιορισμοί για την διαχείριση επικινδύνων αποβλήτων σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 91/689/ΕΟΚ "για τα επικίνδυνα απόβλητα" του Συμβουλίου της 12ης Δεκεμβρίου 1991*». Σύμφωνα με αυτό, κάθε φορέας διαχείρισης υποχρεούται: α) να διαθέτει την απαιτούμενη ασφάλιση και κάλυψη για ζημιές προς τρίτους και προς το περιβάλλον ή εγγύηση, σύμφωνα με το εδάφιο α' της παραγράφου Β.2.3 του άρθρου 7 της ως άνω ΥΑ (Στη διάταξη αυτήν προσδιορίζεται το ελάχιστο περιεχόμενο του ασφαλιστηρίου συμβολαίου), β) να παρέχει τα δικαιολογητικά της εκτέλεσης των εργασιών διαχείρισης οποτεδήποτε ζητηθούν από προηγούμενο κάτοχο, γ) να ενημερώνει την αρχή που είναι αρμόδια για τη χορήγηση της άδειας διαχείρισης, για οποιαδήποτε μεταβολή στα στοιχεία που αναφέρονται στην παράγραφο Β του άρθρου 7 της ως άνω ΥΑ (Στην παράγραφο αυτήν προβλέπονται τα στοιχεία και οι προϋποθέσεις που απαιτούνται για την έκδοση αδειών διαχείρισης επικινδύνων αποβλήτων από την αρμόδια αρχή. Στην περίπτωση των αποβλήτων λιπαντικών ελαίων εφαρμόζονται αναλογικά.), δ) κατά τη συλλογή, μεταφορά και αποθήκευση των αποβλήτων λιπαντικών ελαίων στο εσωτερικό της χώρας, να προβαίνει στην κατάλληλη συσκευασία και επισήμανση και στην συμπλήρωση του σχετικού εντύπου αναγνώρισης, το οποίο θα πρέπει να τα συνοδεύει. Η συμπλήρωση του εντύπου αναγνώρισης αποτελεί υποχρέωση και του αποδέκτη των αποβλήτων, όπως προβλέπεται στις Γενικές Τεχνικές Προδιαγραφές του άρθρου 5 Δ του ΠΔ 82/2004. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτήν, υπόχρεοι για τη συμπλήρωση του εντύπου αναγνώρισης είναι οι ακόλουθοι: -Πρατήρια υγρών καυσίμων / συνεργεία αυτοκινήτων-Συλλέκτες αποβλήτων λιπαντικών ελαίων-Κέντρα συλλογής-Εγκαταστάσεις διάθεσης-Βιομηχανίες / βιοτεχνίες και γενικά κάθε είδους εγκαταστάσεις καθώς και δημόσιοι ή κρατικοί φορείς στους οποίους παράγονται απόβλητα λιπαντικών ελαίων. Στο έντυπο περιγράφονται τα απόβλητα λιπαντικών ελαίων κατά είδος και προέλευση, όπως αυτά προσδιορίζονται ενδεικτικά στον Πίνακα του παραρτήματος Δ. Οι υπόχρεοι συμπλήρωσης του εντύπου φυλάσσουν αντίγραφο αυτού για τρία χρόνια. Σε περιπτώσεις διασυννοριακής μεταφοράς των αποβλήτων λιπαντικών ελαίων, ο υπόχρεος πρέπει να δώσει επιπλέον στην τελωνειακή αρχή ένα αντίγραφο του εντύπου αναγνώρισης. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις του Κανονισμού (ΕΟΚ) 259/1993 του Συμβουλίου της 1.2.1993 "Σχετικά με την παρακολούθηση και τον έλεγχο των μεταφορών αποβλήτων στο εσωτερικό της Κοινότητας καθώς και κατά την είσοδο και έξοδο τους από αυτήν" (ΕΕΛ 30/1/1993) όπως ισχύει και του Ν. 2203/1994

592. Ο παραγωγός και ο φορέας διαχείρισης επικίνδυνων αποβλήτων υποχρεούνται: α) Να τηρεί μητρώο στο οποίο να σημειώνονται οι ποσότητες, οι κατηγορίες, τα χαρακτηριστικά, η προέλευση και, όπου χρειάζεται, ο προορισμός, η συχνότητα συλλογής, το μέσο μεταφοράς και οι εργασίες επεξεργασίας / αξιοποίησης ή/και διάθεσης²⁸². Το μητρώο πρέπει να διατηρείται για δέκα χρόνια και σε κάθε περίπτωση καθ' όλη τη διάρκεια λειτουργίας της εγκατάστασης διάθεσης και της μετέπειτα φροντίδας. Μετά την λήξη της περιόδου της μετέπειτα φροντίδας οι φορείς διάθεσης υποχρεούνται να μεταβιβάζουν τα εν λόγω μητρώα στην αρχή που είναι αρμόδια για την έκδοση της απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων²⁸³. β) Να παρέχει τις παραπάνω πληροφορίες και στοιχεία στην αρμόδια κατά περίπτωση αρχή, όταν του ζητούνται. γ) Να καταχωρίζεται υποχρεωτικά στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων (ΗΜΑ)²⁸⁴. δ) Να μην προβαίνει σε ανάμειξη των διαφόρων κατηγοριών ΑΛΕ. Κατά παρέκκλιση, η ανάμειξη ΑΛΕ με άλλα απόβλητα, ουσίες ή ύλες επιτρέπεται μόνο προκειμένου να τηρηθούν οι αρχές και οι στόχοι διαχείρισης των ΑΛΕ, και ιδίως προκειμένου να βελτιωθούν οι συνθήκες ασφάλειας και τα χαρακτηριστικά των αποβλήτων αυτών κατά τη διάθεση ή αξιοποίηση τους²⁸⁵. Σε περίπτωση που τα επικίνδυνα απόβλητα είναι ήδη αναμειγμένα με άλλα απόβλητα, ουσίες ή ύλες, πρέπει να γίνεται διαχωρισμός, εάν αυτό είναι εφικτό από τεχνικοοικονομική άποψη και εφόσον απαιτείται για την τήρηση των αρχών και στόχων διαχείρισης των ΑΛΕ. ε) Όταν διαπιστώνει σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και τη δημόσια υγεία κατά τη λειτουργία της εγκατάστασης ή του χώρου διάθεσης ή αξιοποίησης ή κατά την συλλογή και μεταφορά των επικινδύνων αποβλήτων: i) να ειδοποιεί αμελλητί τις αρμόδιες υπηρεσίες Περιβάλλοντος και Υγιεινής της οικείας Περιφέρειας, την Διεύθυνση ΠΕ.ΧΩ. της οικείας Περιφέρειας και την αρμόδια για την έκδοση της απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων αρχή και θέτει στην διάθεσή τους κάθε σχετική πληροφορία, ii) να λαμβάνει άμεσα κάθε αναγκαίο μέτρο και iii) να υποβάλλει στην αδειοδοτούσα αρχή σχέδιο αντιμετώπισης των ως άνω επιπτώσεων.

2. Εναλλακτική διαχείριση ΑΛΕ- Όροι και προϋποθέσεις

593. Ως προς τους όρους και τις προϋποθέσεις για την εναλλακτική διαχείριση των ΑΛΕ σημειώνονται τα εξής²⁸⁶ : οι παραγωγοί και εισαγωγείς λιπαντικών ελαίων υποχρεούνται να οργανώνουν συστήματα ή να συμμετέχουν σε ΣΕΔ των λιπαντικών ελαίων αυτών που αφορούν την δραστηριότητά τους και να προωθούν κατ' εφαρμογή των προγραμμάτων εναλλακτικής διαχείρισης που αναλύονται ήδη ανωτέρω. Οι

"Κύρωση της Σύμβασης της Βασιλείας ...κλπ." (Α' 58). Το συμπληρωμένο έντυπο αναγνώρισης υποβάλλεται από τον υπόχρεο, στο Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης, το οποίο υποχρεούται να παρέχει σχετικά στοιχεία στην αρμόδια Υπηρεσία του ΥΠΕΧΩΔΕ και σε οποιοδήποτε άλλο εμπλεκόμενο φορέα. Επιπλέον, ο υπόχρεος του κάθε σταδίου διαχείρισης υποβάλλει αντίγραφο του εντύπου αναγνώρισης στον υπόχρεο του επόμενου σταδίου διαχείρισης. Το περιεχόμενο του εντύπου περιγράφεται στο παράρτημα

²⁸² Το περιεχόμενο του μητρώου αυτού καθορίζεται στις Γενικές Τεχνικές Προδιαγραφές του άρθρου 5 της ως άνω ΥΑ. Στη διάταξη αυτήν προβλέπονται οι Γενικές Τεχνικές Προδιαγραφές για τη διαχείριση των επικίνδυνων αποβλήτων. Αναλογικά εφαρμόζονται και στις περιπτώσεις των αποβλήτων λιπαντικών ελαίων.

²⁸³ Τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τα οποία προβαίνουν σε συλλογή και μεταφορά επικινδύνων αποβλήτων, εξαιρούνται της υποχρεώσεως του παρόντος εδαφίου και οφείλουν να τηρούν αντίγραφο του εντύπου αναγνώρισης επί δύο τουλάχιστον έτη.

²⁸⁴ Σύμφωνα με το άρθρο 2 της υπ' αριθ. 43942/4026/2016 (Β' 2992) κοινής υπουργικής απόφασης. Στην εν λόγω διάταξη περιγράφεται αναλυτικά η λειτουργία του Ηλεκτρονικού Μητρώου Αποβλήτων.

²⁸⁵ Στην προκειμένη περίπτωση, για την ανάμειξη απαιτείται σχετική πρόβλεψη στην χορηγούμενη κατά το άρθρο 7 της ως άνω ΥΑ απόφασης άδεια.

²⁸⁶ Βλ. άρθρο 6 ΠΔ 82/2004.

παραγωγοί και εισαγωγείς λιπαντικών ελαίων προωθούν κατ' εφαρμογή των προγραμμάτων²⁸⁷ την πλέον ενδεδειγμένη μέθοδο εναλλακτικής διαχείρισης, με την οργάνωση συστημάτων συλλογής, προσωρινής αποθήκευσης, μεταφοράς και επεξεργασίας των αποβλήτων λιπαντικών ελαίων²⁸⁸.

594. Τα συστήματα αυτά αποβλέπουν ειδικότερα: α) Στην επιστροφή των ΑΛΕ από τον καταναλωτή ή άλλο τελικό χρήστη, προκειμένου να διοχετεύονται προς τις πλέον ενδεδειγμένες εναλλακτικές λύσεις διαχείρισης αποβλήτων και β) Στην επεξεργασία των συλλεγομένων ΑΛΕ με τη χρησιμοποίηση καθαρών τεχνολογιών. Εφαρμόζονται δε και για τα εισαγόμενα λιπαντικά έλαια, με συνθήκες που να μην δημιουργούν διακρίσεις, και σχεδιάζονται κατά τρόπο ώστε να αποφεύγονται εμπόδια στο εμπόριο ή στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό σύμφωνα με το εθνικό και κοινοτικό δίκαιο, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη και απαιτήσεις σε θέματα: -προστασίας του περιβάλλοντος και της υγείας και ασφάλειας των καταναλωτών-προστασίας των δικαιωμάτων βιομηχανικού και εμπορικού απορρήτου²⁸⁹.
595. Η οργάνωση των συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης γίνεται από τους παραγωγούς και εισαγωγείς²⁹⁰, είτε ατομικά από τους ίδιους είτε συλλογικά, με τη συμμετοχή τους σε εγκεκριμένα συστήματα συλλογικής εναλλακτικής διαχείρισης οποιασδήποτε νομικής μορφής²⁹¹. Για την οργάνωση κάθε συστήματος ατομικής ή συλλογικής εναλλακτικής διαχείρισης απαιτείται η χορήγηση έγκρισης από τον Ε.Ο.ΑΝ.²⁹². Η έγκριση ισχύει για έξι (6) χρόνια και μπορεί να ανανεώνεται με τροποποίηση ή αναθεώρηση της προβλεπόμενης μελέτης σύμφωνα με τα τότε ισχύοντα νέα δεδομένα²⁹³.
596. Οι παραγωγοί ή εισαγωγείς των λιπαντικών ελαίων, εφόσον δεν προβαίνουν στην οργάνωση συστήματος ατομικής εναλλακτικής διαχείρισης συμμετέχουν υποχρεωτικά σε ΣΣΕΔ, με τις ακόλουθες προϋποθέσεις: σε περίπτωση υφιστάμενων συστημάτων, τα συστήματα αυτά να έχουν λάβει την έγκριση από τον Ε.Ο.ΑΝ. και οι ήδη συμμετέχοντες παραγωγοί ή εισαγωγείς να είναι νόμιμοι κάτοχοι του Πιστοποιητικού Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΠΕΔ), ήτοι πιστοποιητικού με το οποίο βεβαιώνεται η υπαγωγή των αποβλήτων λιπαντικών ελαίων σε εναλλακτική διαχείριση²⁹⁴. Σε δε

---

²⁸⁷ Του άρθρου 5 ΠΔ 82/2004.

²⁸⁸ Τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 7 της ΥΑ Η.Π. 13588/725/2006 (Β' 383), όπου αναφέρονται μέτρα και τα προϋποθέσεις για τη διαχείριση των επικινδύνων αποβλήτων.

²⁸⁹ Βλ. Κεφάλαιο Α παρ. 1 άρθρου 6 ΠΔ 82/2004.

²⁹⁰ Βλ. Κεφάλαιο Β άρθρου 6 ΠΔ 82/2004.

²⁹¹ Όπως εταιρείες (Α.Ε. - Ε.Π.Ε. κ.λπ.), συνεταιρισμούς, κοινοπραξίες κ.λπ.

²⁹² Στο άρθρ. 6Β ΠΔ 82/2004 περιγράφονται οι προϋποθέσεις για την έγκριση ατομικού και συλλογικού συστήματος εναλλακτικής διαχείρισης.

²⁹³ Κατ' εφαρμογή του άρθρου 7 ΠΔ 82/2004.

²⁹⁴ Η διαδικασία έκδοσης του εν λόγω ΠΕΔ έχει ως εξής (βλ. άρθρο 7 ΠΔ 82/2004): Κάθε τρία (3) χρόνια από τη χορήγηση της έγκρισης του συστήματος εναλλακτικής διαχείρισης διενεργείται έλεγχος από τον ΕΟΑΝ μετά από αίτηση του παραγωγού ή εισαγωγέα ή του συστήματος εναλλακτικής διαχείρισης ή αυτεπαγγέλτως, προκειμένου να διαπιστωθεί ότι κατά το χρονικό αυτό διάστημα εφαρμόζονται οι μέθοδοι εναλλακτικής διαχείρισης και επιτυγχάνονται οι στόχοι της σύμφωνα με τις απαιτήσεις του παρόντος διατάγματος. Αν από τον έλεγχο διαπιστωθεί ότι εφαρμόζονται οι μέθοδοι εναλλακτικής διαχείρισης και επιτυγχάνονται οι στόχοι σύμφωνα με τα παραπάνω, ο ΕΟΑΝ εκδίδει το Πιστοποιητικό Εναλλακτικής Διαχείρισης (Π.Ε.Δ.), με το οποίο βεβαιώνεται η υπαγωγή των αποβλήτων λιπαντικών ελαίων σε εναλλακτική διαχείριση. Το Π.Ε.Δ. εκδίδεται στο όνομα του παραγωγού ή εισαγωγέα για τα λιπαντικά έλαια που διαχειρίζεται. Με αυτό απαλλάσσονται οι λοιποί συνυπεύθυνοι παραγωγοί ή εισαγωγείς από την υποχρέωση έκδοσής του και χορηγείται εφόσον ο αιτών παραγωγός ή εισαγωγέας: α) αποδεικνύει με βάση τα στοιχεία που του ζητά ο ΕΟΑΝ, ότι εκπλήρωσε τις υποχρεώσεις εναλλακτικής διαχείρισης για την προηγούμενη τριετία σύμφωνα με τους όρους που προσδιορίζονται στη χορηγηθείσα έγκριση του συστήματος εναλλακτικής διαχείρισης. Σε περίπτωση που ο αιτών

περίπτωση νέων υπό έγκριση συστημάτων, υπό την προϋπόθεση να έχουν καταρτισθεί προσύμφωνα συνεργασίας μεταξύ των ενδιαφερομένων παραγωγών ή εισαγωγέων λιπαντικών ελαίων. Αντίγραφα των προσυμφώνων αυτών κατατίθενται στην αρμόδια αρχή για την έγκριση των ως άνω συστημάτων²⁹⁵.

597. Η συμμετοχή στα ΣΣΕΔ²⁹⁶ συνοδεύεται από την καταβολή στο σύστημα εκ μέρους του ενδιαφερόμενου παραγωγού ή εισαγωγέα χρηματικής εισφοράς, το ύψος της οποίας καθορίζεται στη σύμβαση προσχώρησης του διαχειριστή στο σύστημα. Πέραν τούτου, η συμμετοχή στα ΣΣΕΔ απαλλάσσει τους συμβαλλόμενους παραγωγούς ή εισαγωγείς από την ευθύνη να παραλαμβάνουν τα ΑΛΕ από εγκεκριμένα σημεία, ή Κέντρα ΑΛΕ και να μεριμνούν ώστε τα απόβλητα αυτά να οδηγούνται προς επεξεργασία σε εγκεκριμένες εγκαταστάσεις²⁹⁷.
598. Περαιτέρω, στον εν λόγω ΠΔ προβλέπονται και ποσοτικοί στόχοι, οι οποίοι δύνανται να τροποποιούνται με κοινή Απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Π ΕΧΩΔΕ μετά από εισήγηση του Ε.Ο.ΑΝ., σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ν. 4819/2021²⁹⁸.
599. Πέραν τούτου, προβλέπεται η δυνατότητα διενέργειας τακτικών και έκτακτων ελέγχων²⁹⁹ για την τήρηση των προβλεπόμενων στο εν λόγω ΠΔ και στο ν. 4819/2021, καθώς και η δυνατότητα επιβολής κυρώσεων³⁰⁰.

Δ. Ηλεκτρικές Στήλες και Συσσωρευτές

600. Η ειδική νομοθεσία για τα Απόβλητα Ηλεκτρικών Στηλών (Η.Σ.) και Συσσωρευτών περιλαμβάνεται στην ΥΑ 41624/2057/2010 (Β' 1625), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.
601. "Ηλεκτρική στήλη (Η.Σ) ή συσσωρευτής" είναι κάθε πηγή ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από άμεση μετατροπή χημικής ενέργειας, αποτελούμενη από ένα ή περισσότερα πρωτογενή (μη επαναφορτιζόμενα) στοιχεία μπαταρίας ή αποτελούμενη από ένα ή περισσότερα δευτερογενή στοιχεία μπαταρίας (επαναφορτιζόμενα)³⁰¹.

1. Όροι διάθεσης και συλλογής αποβλήτων

παραγωγός ή εισαγωγέας συμμετέχει σε συστήματα συλλογικής εναλλακτικής διαχείρισης αρκεί η κατάθεση στον ΕΟΑΝ των αποδεικτικών συμμετοχής στα συστήματα αυτά και εκπλήρωσης των υποχρεώσεών του. β) καταβάλλει ανταποδοτικό τέλος το ύψος του οποίου προσδιορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, το ύψος του οποίου αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των ως άνω Υπουργών μετά από εισήγηση του ΕΟΑΝ. Αν ο ΕΟΑΝ διαπιστώσει ότι δεν πληρούνται οι υποχρεώσεις εναλλακτικής διαχείρισης ή ότι δεν τηρούνται οι όροι της έγκρισης που χορηγήθηκε, μπορεί να θέσει ειδικούς όρους για την έκδοση του ΠΕΔ με προθεσμία συμμόρφωσης με αυτούς ή να επιβάλλει χρηματικό πρόστιμο.

²⁹⁵ Βλ. άρθρο 6 Κεφάλαιο Β παρ. 2 εδ. β' ΠΔ 82/2004.

²⁹⁶ Βλ. άρθρο 6 ΠΔ 82/2004.

²⁹⁷ Οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 8 ΠΔ 82/2004. Στο εν λόγω άρθρο προβλέπεται και υποχρέωση των διακινητών λιπαντικών ελαίων : ι) να μην διακινούν λιπαντικά έλαια τα οποία δεν είναι ενταγμένα σε σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης, ιί) να παραλαμβάνουν τα απόβλητα λιπαντικών ελαίων που τους παραδίδονται από τους κατόχους τους στα σημεία συλλογής και να τα παραδίδουν στα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης ΑΛΕ.

²⁹⁸ Βλ. άρθρο 9 ΠΔ 82/2004.

²⁹⁹ Βλ. άρθρο 11 ΠΔ 82/2004

³⁰⁰ Βλ. άρθρο 12 ΠΔ 82/2004.

³⁰¹ Βλ. περ. 1 άρθρ. 2 ΥΑ 41624/2057/2010.

602. Σύμφωνα με την εν λόγω ΥΑ απαγορεύεται η παρεμπόδιση, ο περιορισμός ή η απαγόρευση της διάθεσης στην αγορά Η.Σ. και Συσσωρευτών που υπάγονται στο πεδίο Εφαρμογής της εν λόγω ΥΑ και πληρούν τις διατάξεις της³⁰². Εφόσον δεν πληρούν τις διατάξεις της, οι Η.Σ. και οι συσσωρευτές είναι δυνατόν να συνεχίσουν να διατίθενται στην αγορά μέχρι εξαντλήσεως των αποθεμάτων, υπό την προϋπόθεση ότι έχουν διατεθεί νομίμως στην αγορά πριν από την ημερομηνία εφαρμογής της εν λόγω απόφασης.

603. Πέραν τούτου, ορίζεται ότι ο Ε.Ο.ΑΝ. προβαίνει για πρώτη φορά στον υπολογισμό του ποσοστού συλλογής, μετά την 26 Σεπτεμβρίου 2011³⁰³, τα δε στοιχεία για την ετήσια συλλογή και τις πωλήσεις περιλαμβάνουν και τις Η.Σ. και τους Συσσωρευτές που έχουν ενσωματωθεί σε συσκευές³⁰⁴. Ο Ε.Ο.ΑΝ. παρακολουθεί σε ετήσια βάση τα ποσοστά συλλογής³⁰⁵ και καταρτίζει εκθέσεις, τις οποίες υποβάλλει στη Διεύθυνση Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας³⁰⁶.

2. Οργάνωση εργασιών εναλλακτικής διαχείρισης

604. Οι εργασίες εναλλακτικής διαχείρισης (συλλογή, μεταφορά, αποθήκευση, επεξεργασία και ανακύκλωση) των αποβλήτων Η.Σ. και συσσωρευτών, πραγματοποιούνται από επιχειρήσεις οι οποίες υποχρεούνται να διαθέτουν τις σχετικές άδειες διαχείρισης επικινδύνων αποβλήτων³⁰⁷ καθώς και να έχουν συνάψει συμβάσεις συνεργασίας με τα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης Η.Σ. και Συσσωρευτών. Οι επιχειρήσεις που πραγματοποιούν εργασίες εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων Η.Σ. και συσσωρευτών υποχρεούνται να παρέχουν στα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης τις προβλεπόμενες από την κείμενη νομοθεσία περί επικινδύνων αποβλήτων πληροφορίες σχετικά με το είδος και τις ποσότητες που διαχειρίστηκαν. Οι συλλεγόμενες ποσότητες αποβλήτων Η.Σ. και συσσωρευτών, οδηγούνται μέσω συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης προς ανακύκλωση³⁰⁸.

Α. Συλλογή αποβλήτων ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών

605. Ως προς το θέμα της συλλογής γίνεται διάκριση μεταξύ συλλογής φορητών Η.Σ. και συσσωρευτών, συλλογής αποβλήτων Η.Σ. και συσσωρευτών οχημάτων και συλλογής αποβλήτων Η.Σ. και συσσωρευτών βιομηχανίας³⁰⁹.

---

³⁰² Βλ. άρθρο 4 ΥΑ 41624/2057/2010.

³⁰³ Βλ. άρθρο 5 ΥΑ 41624/2057/2010. Οι στόχοι συλλογής για τις φορητές ηλεκτρικές στήλες και συσσωρευτές που τίθενται είναι οι ακόλουθοι: i. Μέχρι την 26η Σεπτεμβρίου 2012 πρέπει να επιτευχθεί τουλάχιστον ποσοστό συλλογής 25%. ii. Μέχρι την 26η Σεπτεμβρίου 2016 πρέπει να επιτευχθεί τουλάχιστον ποσοστό συλλογής 45%.

³⁰⁴ Με την επιφύλαξη της υπό στοιχεία Η.Π. 23615/651/Ε.103/2014 κοινής απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας - Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής,

³⁰⁵ Τα οποία υπολογίζονται σύμφωνα με την μεθοδολογία που περιγράφεται στο Παράρτημα Ι του άρθρου 22.

³⁰⁶ Σε περίπτωση που διαπιστώνονται δυσκολίες λόγω ειδικών περιστάσεων εθνικής φύσεως, για την επίτευξη των απαιτήσεων, μπορεί ο Ε.Ο.ΑΝ. να ζητά από την Επιτροπή μεταβατικές ρυθμίσεις, σύμφωνα με τις προβλέψεις της παρ. 4 του άρθρου 10 της οδηγίας 2006/66/ΕΚ. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτήν η Επιτροπή δύναται να θεσπίζει με εκτελεστικές πράξεις μεταβατικές ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση δυσκολιών που αντιμετωπίζει ένα κράτος μέλος όσον αφορά την ικανοποίηση των ενωσιακών στόχων συλλογής λόγω ειδικών εθνικών περιστάσεων.

³⁰⁷ Που προβλέπονται στην υπ' αριθ. 13588/725/2006 κοινή υπουργική απόφαση, εκτός εάν από τη φύση τους τα απόβλητα αυτά τεκμηριωμένα χαρακτηρίζονται ως μη επικίνδυνα, οπότε οι σχετικές άδειες διαχείρισης τους υπάγονται στις διατάξεις της υπ' αριθμ. 50910/2727/2003 κοινής υπουργικής απόφασης (Β'1909).

³⁰⁸ Βλ. άρθρ. 7 ΥΑ 41624/2057/2010.

³⁰⁹ Ως προς τις διατάξεις για τη συλλογή βλ. άρθρ. 7 ΥΑ 41624/2057/2010.

606. Όσον αφορά την πρώτη περίπτωση, προβλέπεται ότι τα απόβλητα φορητών Η.Σ. και Συσσωρευτών συλλέγονται χωριστά σε ειδικούς κάδους που φέρουν κατάλληλη επισήμανση. Προβλέπεται επίσης ότι τα σημεία συλλογής πρέπει να είναι προσβάσιμα και πλησίον των τελικών χρηστών και να οργανώνονται σε συνάρτηση με την πληθυσμιακή πυκνότητα, η δε επιλογή των εν λόγω σημείων συλλογής γίνεται από τα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων φορητών Η.Σ. και συσσωρευτών. Χώροι στους οποίους επιλέγονται σημεία συλλογής, είναι κυρίως καταστήματα λιανικού εμπορίου, ή εξειδικευμένα καταστήματα και Super markets, σχολεία, δημοτικά σημεία συλλογής που καθορίζονται από τους ΟΤΑ σε συνεργασία με τα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης, δημόσιες υπηρεσίες και επιχειρήσεις του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα. Οι διακινητές, που έχουν επιλεγεί από τα συστήματα ως σημεία συλλογής, υποχρεούνται να παραλαμβάνουν δωρεάν τα απόβλητα φορητών Η.Σ. ή συσσωρευτών κατά την προμήθεια φορητών Η.Σ. ή συσσωρευτών, ενώ παράλληλα και οι τελικοί χρήστες δεν καταβάλλουν τέλη για τη συλλογή των αποβλήτων φορητών Η.Σ. και συσσωρευτών όταν απορρίπτουν τα εν λόγω απόβλητα, ούτε προβλέπεται υποχρέωση να αγοράζουν νέες Η.Σ. και συσσωρευτές. Η συλλογή των αποβλήτων φορητών Η.Σ. και συσσωρευτών μπορεί να γίνεται από κοινού με τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ), μέσω συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης ΑΗΗΕ, που έχουν εγκριθεί σύμφωνα με το ΠΔ 117/04.
607. Όσον αφορά τη δεύτερη περίπτωση, σημειώνεται ότι τα απόβλητα Η.Σ. και συσσωρευτών οχημάτων συλλέγονται μέσω των συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης Η.Σ. και συσσωρευτών οχημάτων ή από επιχειρήσεις ανακύκλωσης³¹⁰ ή μαζί με τα οχήματα στο τέλος κύκλου ζωής (ΟΤΚΖ) μέσω των συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης ΟΤΚΖ που προβλέπονται στο Π.Δ. 116/2004. Σε περίπτωση συλλογής μαζί με τα ΟΤΚΖ, τα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης ΟΤΚΖ, υποχρεούνται να αφαιρούν από τα εν λόγω οχήματα τις Η.Σ. και τους συσσωρευτές³¹¹. Οι ποσότητες αυτών των αποβλήτων συνυπολογίζονται όσον αφορά την επίτευξη του στόχου συλλογής. Η συλλογή γίνεται από τους τελικούς χρήστες ή από σημεία συλλογής τα οποία πρέπει να είναι προσβάσιμα και πλησίον των τελικών χρηστών, η δε επιλογή των εν λόγω σημείων συλλογής γίνεται από τα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων ηλεκτρικών στήλων και συσσωρευτών οχημάτων. Στα σημεία συλλογής - τα οποία πρέπει να βρίσκονται εντός των επιχειρήσεων των οποίων οι δραστηριότητες υπόκεινται στις απαιτήσεις περιβαλλοντικής αδειοδότησης - περιλαμβάνονται και οι επιχειρήσεις πώλησης και αντικατάστασης Η.Σ. και συσσωρευτών οχημάτων, οι οποίες υποχρεούνται να παραλαμβάνουν από τους τελικούς χρήστες τα εν λόγω απόβλητα και να τηρούν βιβλίο διακίνησης Η.Σ. και συσσωρευτών οχημάτων και αποβλήτων Η.Σ. και συσσωρευτών οχημάτων. Η χωριστή συλλογή των αποβλήτων Η.Σ. και συσσωρευτών οχημάτων πραγματοποιείται σε ειδικούς κάδους που φέρουν κατάλληλη επισήμανση. Η συλλογή των αποβλήτων Η.Σ. και συσσωρευτών οχημάτων δεν συνεπάγεται καταβολή τελών από τους τελικούς χρήστες, όταν απορρίπτουν τα εν λόγω απόβλητα, ούτε υποχρέωση αυτών να αγοράζουν νέες Η.Σ. και συσσωρευτές. Οι επιχειρήσεις ανακύκλωσης αποβλήτων Η.Σ. και συσσωρευτών οχημάτων δύνανται απευθείας να συνεργάζονται με νόμιμους συλλέκτες και μεταφορείς και να οργανώνουν από κοινού σημεία συλλογής των αποβλήτων αυτών.

---

³¹⁰ Του εδαφίου 4, οι οποίες δηλαδή δύνανται απευθείας να συνεργάζονται με νόμιμους συλλέκτες και μεταφορείς και να οργανώνουν από κοινού σημεία συλλογής των αποβλήτων αυτών.

³¹¹ Μετά την αφαίρεση τους από τα ΟΤΚΖ, τα απόβλητα ηλεκτρικών στήλων και συσσωρευτών υπόκεινται στις απαιτήσεις της απόφασης ΥΑ 41624/2057/2010.

608. Τέλος, όσον αφορά την τρίτη περίπτωση σημειώνεται τα απόβλητα Η.Σ. και συσσωρευτών βιομηχανίας συλλέγονται μέσω των συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης Η.Σ. και συσσωρευτών βιομηχανίας ή από επιχειρήσεις ανακύκλωσης υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις: Η συλλογή γίνεται από τους τελικούς χρήστες, χωρίς χρέωση, ανεξάρτητα από τη χημική σύνθεση και τη προέλευση των εν λόγω αποβλήτων ή από σημεία συλλογής τα οποία πρέπει να είναι προσβάσιμα και πλησίον των τελικών χρηστών και να βρίσκονται εντός των επιχειρήσεων των οποίων οι δραστηριότητες υπόκεινται στις απαιτήσεις περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Η επιλογή των σημείων συλλογής γίνεται από τα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων Η.Σ. και συσσωρευτών βιομηχανίας. Οι επιχειρήσεις ανακύκλωσης αποβλήτων Η.Σ. και συσσωρευτών βιομηχανίας, δύνανται απευθείας να συνεργάζονται με νόμιμους συλλέκτες και μεταφορείς και να οργανώνουν από κοινού σημεία συλλογής των αποβλήτων αυτών.

Β. Επεξεργασία και ανακύκλωση αποβλήτων Η.Σ. και συσσωρευτών

609. Σε περίπτωση που τα απόβλητα Η.Σ. και συσσωρευτών συλλέγονται μαζί με τα απόβλητα ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, τα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης ΑΗΗΕ υποχρεούνται, ως ελάχιστη απαίτηση επεξεργασίας, να αφαιρούν από τα ΑΗΗΕ τα απόβλητα των Η.Σ. και συσσωρευτών³¹². Μετά την αφαίρεση τους από τα ΑΗΗΕ, τα απόβλητα των ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών υπόκεινται στις απαιτήσεις της ως άνω ΥΑ. Από την 26η Σεπτεμβρίου 2009 όλα τα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης ή/και οι διαχειριστές των αποβλήτων Η.Σ. και συσσωρευτών οφείλουν να χρησιμοποιούν τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές προστασίας του περιβάλλοντος και της υγείας για την επεξεργασία και την ανακύκλωση των εν λόγω αποβλήτων, και τα απόβλητα ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών που αναγνωρίζονται και συλλέγονται³¹³ υφίστανται επεξεργασία και ανακύκλωση μέσω των συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης³¹⁴, ιδίως σε ότι αφορά την υγεία, την ασφάλεια και τη διαχείριση αποβλήτων³¹⁵. Οι εγκαταστάσεις επεξεργασίας και ανακύκλωσης των αποβλήτων ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών εισάγουν πιστοποιημένα συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης³¹⁶.
610. Σημειώνεται ότι απαγορεύεται η διάθεση σε χώρους υγειονομικής ταφής ή η αποτέφρωση αποβλήτων Η.Σ. και συσσωρευτών βιομηχανίας και οχημάτων. Κατ' εξαίρεση, τα κατάλοιπα από ηλεκτρικές στήλες και συσσωρευτές που έχουν υποστεί και την ως άνω επεξεργασία και την ανακύκλωση μπορούν να διατίθενται σε χώρους υγειονομικής ταφής ή να αποτεφρώνονται³¹⁷.
611. Σημειώνεται, επίσης, η διακίνηση στην αγορά ηλεκτρικών στηλών ή συσσωρευτών γίνεται μόνον εφόσον οι διακινητές διαπιστώνουν ότι οι παραγωγοί είναι ενταγμένοι

---

³¹² Βλ. άρθρο 7 ΥΑ 41624/2057/2010. Η επεξεργασία πρέπει να ανταποκρίνεται στις ελάχιστες απαιτήσεις του τμήματος Α του παραρτήματος ΙΙΙ του άρθρου 22 της ως άνω ΥΑ.

³¹³ Σύμφωνα με τη ΥΑ 41624/2057/2010 ή με το Π.Δ. 117/2004

³¹⁴ Σύμφωνα τουλάχιστον με τις απαιτήσεις που προβλέπονται στην υπ' αριθ. 13588/725/2006 κοινή υπουργική απόφαση και σε άλλες διατάξεις της κείμενης εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας,

³¹⁵ Οι διαδικασίες ανακύκλωσης πρέπει να πληρούν, το αργότερο έως τις 26 Σεπτεμβρίου 2011, τις αποδόσεις ανακύκλωσης και τις σχετικές διατάξεις του τμήματος Β του παραρτήματος ΙΙΙ του άρθρου 22 της ως άνω ΥΑ 41624/2057/2010.

³¹⁶ Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 761/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Μαρτίου 2001, για την εκούσια συμμετοχή οργανισμών σε κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου (EMAS) (ΕΕ L114/1 της 24.4.2001).

³¹⁷ Βλ. άρθρ. 16 ΥΑ 41624/2057/2010

σε σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης και καταχωρημένοι στο μητρώο παραγωγών του Ε.Ο.Α.Ν.³¹⁸,

612. Πέραν τούτου, εισάγονται ειδικές προβλέψεις για τις εξαγωγές αποβλήτων³¹⁹, σύμφωνα με τις οποίες η επεξεργασία και η ανακύκλωση μπορούν να πραγματοποιούνται εκτός της χώρας ή εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για την εξαγωγή των αποβλήτων από τη χώρα, ο κοινοποιών³²⁰, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 2 του Κανονισμού 1013/2006, υποχρεούται να έχει συνάψει σύμβαση συνεργασίας με σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών, και να κοινοποιεί κάθε φορά στο εν λόγω σύστημα, το αντίγραφο του εγγράφου κοινοποίησης, που προβλέπεται στις σχετικές διατάξεις του ανωτέρω Κανονισμού.

3. Οργάνωση των ΣΕΔ

613. Σε ότι αφορά την οργάνωση των ΣΕΔ, σημειώνονται τα εξής³²¹: Οι παραγωγοί Η.Σ. και συσσωρευτών (φορητών, οχημάτων ή βιομηχανίας) υποχρεούνται, εφόσον δεν προβαίνουν στην οργάνωση συστήματος ατομικής εναλλακτικής διαχείρισης, να συμμετέχουν σε εγκεκριμένα ΣΣΕΔ Η.Σ. και συσσωρευτών³²². Παραγωγοί που διαθέτουν στην αγορά αποκλειστικά Η.Σ. ή συσσωρευτές, ενσωματωμένες σε ηλεκτρικές και ηλεκτρονικές συσκευές ή σε οχήματα, απαλλάσσονται της υποχρέωσης οργάνωσης συστήματος ή συμμετοχής σε ΣΕΔ Η.Σ. και συσσωρευτών, μόνο εφόσον τα αντίστοιχα ΣΕΔ ΑΗΗΕ ή ΟΤΚΖ καλύπτουν το σχετικό κόστος διαχείρισης των εν λόγω Η.Σ. και συσσωρευτών και οι παραγωγοί ΗΗΕ ή οχημάτων, στον εξοπλισμό ή στα οχήματα των οποίων είναι ενσωματωμένες οι ως άνω Η.Σ. ή συσσωρευτές,

³¹⁸ Σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 15 της ΥΑ 41624/2057/2010.

³¹⁹ Υπό την προϋπόθεση ότι η αποστολή των αποβλήτων ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών πραγματοποιείται σύμφωνα με τον κανονισμό ΕΚ με αριθ. 1013/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14 Ιουνίου 2006 για τις μεταφορές των αποβλήτων, όπως αυτός εκάστοτε ισχύει. Τα απόβλητα ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών που εξάγονται από την χώρα σύμφωνα με τον κανονισμό ΕΚ με αριθ. 1013/2006(ΕΚ) της 14ης Ιουνίου 2006 για τις μεταφορές αποβλήτων, όπως αυτός εκάστοτε ισχύει, συνυπολογίζονται ως προς την εκπλήρωση των υποχρεώσεων και την επίτευξη των αποδόσεων του παραρτήματος ΙΙΙ του άρθρου 22 της ΥΑ 41624/2057/2010, μόνο εφόσον υπάρχουν επαρκείς αποδείξεις ότι οι εργασίες της ανακύκλωσης πραγματοποιήθηκαν υπό συνθήκες ισοδύναμες προς τις απαιτήσεις της παρούσας απόφασης.

³²⁰ Κοινοποιών, σύμφωνα με την περ. 15 άρθρ. 2 Καν. 1016/2006 είναι α) σε περίπτωση μεταφοράς που προέρχεται από κράτος μέλος, κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, υπό τη δικαιοδοσία του εν λόγω κράτους μέλους, το οποίο προτίθεται να διενεργήσει ή να αναθέσει μεταφορά αποβλήτων και στο οποίο έχει ανατεθεί υποχρέωση κοινοποίησης (και δη i) ο αρχικός παραγωγός· ή ii) ο νέος παραγωγός που διαθέτει άδεια και διεξάγει εργασίες πριν από τη μεταφορά· ή iii) ο αδειούχος συλλέκτης, ο οποίος, από διάφορες μικρές ποσότητες της ίδιας κατηγορίας αποβλήτων συγκεντρωμένων από πολλές πηγές, έχει συγκροτήσει το προς μεταφορά φορτίο, το οποίο ξεκινά από μια ενιαία κοινοποιημένη τοποθεσία· ή iv) ο καταχωρισμένος έμπορος στον οποίο έχει επιτραπεί εγγράφως από τον αρχικό παραγωγό, τον νέο παραγωγό ή τον αδειούχο συλλέκτη, που ορίζονται στα σημεία i), ii) και iii), να ενεργεί για λογαριασμό τους, ως κοινοποιών· v) ο καταχωρισμένος μεσίτης στον οποίο έχει επιτραπεί εγγράφως από τον αρχικό παραγωγό, τον νέο παραγωγό ή τον αδειούχο συλλέκτη, που ορίζονται στα σημεία i), ii) και iii), να ενεργεί για λογαριασμό τους, ως κοινοποιών· vi) εφόσον όλα τα πρόσωπα που ορίζονται στα σημεία i), ii), iii), iv) και v), είναι άγνωστα ή αφερέγγυα, ο κάτοχος, β) σε περίπτωση εισαγωγής στην Κοινότητα ή διαμετακόμισης μέσω της Κοινότητας, αποβλήτων που δεν προέρχονται από κράτος μέλος, ο κοινοποιών είναι ένα από τα ακόλουθα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, υπό τη δικαιοδοσία της εν λόγω χώρας αποστολής, το οποίο προτίθεται να διενεργήσει ή να αναθέσει, ή έχει αναθέσει, μεταφορά αποβλήτων, και συγκεκριμένα: i) είτε το πρόσωπο που ορίζεται από το δίκαιο της χώρας αποστολής· ή, εάν δεν ορίζεται, ii) ο κάτοχος κατά τη στιγμή που έλαβε χώρα η εξαγωγή·

³²¹ Βλ. άρθρ. 10 ΥΑ 41624/2057/2010.

³²² Νέα συστήματα, ατομικά ή συλλογικά, μπορούν να οργανωθούν, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τους όρους της ως άνω ΥΑ, υπό την προϋπόθεση ότι οι ενδιαφερόμενοι παραγωγοί είναι ενταγμένοι, μέχρι την έγκριση των νέων αυτών συστημάτων σε ήδη λειτουργούντα συστήματα.

συμμετέχουν στα αντίστοιχα συστήματα. Στην περίπτωση αυτή τα εγκεκριμένα συστήματα ΑΗΗΕ ή ΟΤΚΖ, υποχρεούνται να οργανώσουν την εναλλακτική διαχείριση ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών σε συνεργασία με τα αντίστοιχα ΣΕΔ Η.Σ. και συσσωρευτών.

614. Τα ΣΕΔ λειτουργούν με συνθήκες που να μην εισάγουν διακρίσεις. Ειδικότερα τα συστήματα αυτά σχεδιάζονται και λειτουργούν κατά τρόπο ώστε να αποφεύγονται εμπόδια στο εμπόριο ή στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό σύμφωνα με το εθνικό και κοινοτικό δίκαιο και λαμβάνουν κατά κύριο λόγο υπόψη τις απαιτήσεις σε θέματα - προστασίας του περιβάλλοντος και της υγείας και ασφάλειας των καταναλωτών, - προστασίας των δικαιωμάτων βιομηχανικού και εμπορικού απορρήτου. Αποβλέπουν ειδικότερα: α) Στη χωριστή συλλογή των αποβλήτων ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών από τον τελικό χρήστη, προκειμένου τα απόβλητα αυτά να διοχετεύονται προς τις πλέον ενδεδειγμένες εναλλακτικές λύσεις διαχείρισης αποβλήτων και να μειώνεται στο ελάχιστο δυνατό, η διάθεση Η.Σ. και συσσωρευτών ως μεικτών αστικών αποβλήτων και έτσι τα εν λόγω απόβλητα να ανακυκλώνονται σε υψηλό ποσοστό, β) Στην επεξεργασία, ανακύκλωση των συλλεγομένων αποβλήτων³²³ γ) Στη δυνατότητα συνεργασίας με συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης άλλων προϊόντων κατά την έννοια του ν. 4819/2021, όπως με ΣΕΔ Αποβλήτων Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ) και ΣΕΔ Οχημάτων Τέλους Κύκλου Ζωής (ΟΤΚΖ) ώστε να καθίσταται ευχερέστερη και πιο αποτελεσματική η συλλογή των αποβλήτων ηλεκτρικών στηλών ή συσσωρευτών.
615. Η οργάνωση των ΣΕΔ αποβλήτων Η.Σ. και συσσωρευτών γίνεται: α) στην περίπτωση φορητών Η.Σ. και συσσωρευτών από τους παραγωγούς. Τα εν λόγω συστήματα μπορούν να είναι ατομικά ή συλλογικά, με τη συμμετοχή των παραγωγών σε ΣΣΕΔ οποιασδήποτε νομικής μορφής, όπως εταιρείες (Α.Ε.- Ε.Π.Ε. κλπ.), συνεταιρισμούς, κοινοπραξίες κλπ., β) στην περίπτωση ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών οχημάτων και βιομηχανίας από τους παραγωγούς ή τρίτους που λειτουργούν κατ' εξουσιοδότηση των παραγωγών. Τα εν λόγω συστήματα μπορούν να είναι ατομικά ή συλλογικά, με τη συμμετοχή των παραγωγών σε ΣΣΕΔ οποιασδήποτε νομικής μορφής, όπως εταιρείες (Α.Ε.- Ε.Π.Ε. κ.λ.π.), συνεταιρισμούς κοινοπραξίες κλπ. Από την οργάνωση ΣΕΔ μπορούν να εξαιρούνται οι μικροί παραγωγοί³²⁴.
616. Στο άρθρο 11 ΥΑ41624/2057/2010 προβλέπονται οι προϋποθέσεις έγκρισης ατομικού και συλλογικού ΣΕΔ από τον Ε.Ο.ΑΝ.. Στην εγκριτική απόφαση προβλέπονται μέτρα και όροι σχετικά με τον προσδιορισμό των στόχων εναλλακτικής διαχείρισης, την υποχρέωση δημοσιοποίησης της δράσης και των στόχων του, την υποχρέωση ενημέρωσης των συμμετεχόντων για τα τεχνικά και οικονομικά

³²³ Σύμφωνα με τις προϋποθέσεις της παραγράφου Β του άρθρου 7 της ΥΑ 41624/2057/2010 που παραπέμπει κατά βάση στις ειδικές τεχνικές απαιτήσεις οι οποίες περιγράφονται στο Παράρτημα ΙΙΙ της ως άνω ΥΑ και στον Καν. 761/2001 [(που έχει αντικατασταθεί από τον Καν. 1221/2009 για την εκούσια συμμετοχή οργανισμών σε κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου (EMAS)].

³²⁴ Βλ. άρθρο 14 ΥΑ 41624/2057/2010. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής μετά από εισήγηση του Ε.Ο.Α.Ν. μπορεί να εξαιρούνται, μικροί παραγωγοί οι οποίοι σε σχέση με το μέγεθος της αγοράς, διαθέτουν πολύ μικρές ποσότητες ηλεκτρικών στηλών ή συσσωρευτών στην αγορά, υπό τον όρο ότι τούτο δεν παρεμποδίζει την ομαλή λειτουργία των συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης. Το σχέδιο της απόφασης εξαίρεσης και οι λόγοι για τους οποίους προτείνεται δημοσιοποιείται και κοινοποιείται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στα άλλα κράτη μέλη, μέσω της επιτροπής που αναφέρεται στο άρθρο 18 της οδηγίας 2006/12/ΕΚ (σημειώνεται ότι η εν λόγω οδηγία αντικαταστάθηκε από την Οδηγία 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19^{ης} Νοεμβρίου 2008 για τα απόβλητα και την κατάργηση ορισμένων οδηγιών, ΕΕ L 312, 22.11.2008, σ. 3.), η οποία εξετάζει τη σχετική αίτηση με βάση την ίδια διάταξη.

αποτελέσματα, την υποχρέωση γνωστοποίησης στον Ε.Ο.ΑΝ. των αποτελεσμάτων και τον προσδιορισμό της χρηματικής εισφοράς. Η έγκριση ισχύει για 6 έτη. Τα ΣΕΔ φέρουν ευθύνη για την τήρηση των όρων της απόφασης έγκρισης και την εκπλήρωση των νόμιμων υποχρεώσεων τους, και υποχρεούνται να καταρτίζουν λεπτομερή ετήσια έκθεση προς τον Ε.Ο.ΑΝ.. Αν δεν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις και τους στόχους τους, η απόφαση έγκρισής τους πρέπει να αναθεωρηθεί αναλόγως, ενώ κατά τη διάρκεια ισχύος της μπορεί να τροποποιηθεί με πρωτοβουλία του Ε.Ο.ΑΝ..

617. Περαιτέρω, ως προς τη χρηματοδότηση των ΣΕΔ³²⁵, προβλέπεται ότι οι παραγωγοί ή οι τρίτοι που ενεργούν για λογαριασμό τους, χρηματοδοτούν όλο το καθαρό κόστος που προκύπτει από τη συλλογή, την επεξεργασία και την ανακύκλωση όλων των αποβλήτων φορητών Η.Σ. και συσσωρευτών καθώς και όλο το καθαρό κόστος που προκύπτει από τη συλλογή, την επεξεργασία και την ανακύκλωση όλων των αποβλήτων από Η.Σ. και συσσωρευτές βιομηχανίας και οχημάτων. Δεν επιτρέπεται διπλή χρέωση των παραγωγών ηλεκτρικών στηλών ή συσσωρευτών, στην περίπτωση που τα απόβλητα Η.Σ. και συσσωρευτών συλλέγονται από εγκεκριμένα ΣΕΔ ΑΗΗΕ και ΟΤΚΖ, ενώ το κόστος συλλογής, επεξεργασίας και ανακύκλωσης δεν επιδεικνύεται χωριστά στους τελικούς χρήστες κατά την πώληση νέων φορητών Η.Σ. και συσσωρευτών. Οι παραγωγοί και οι χρήστες Η.Σ. και συσσωρευτών βιομηχανίας και οχημάτων δύνανται να συνάπτουν συμφωνίες που προβλέπουν διαφορετικές χρηματοδοτικές διευθετήσεις από τις ως αναφερόμενες. Πέραν τούτου, τα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης Η.Σ. και συσσωρευτών υποχρεώνονται να χρηματοδοτούν τις καθαρές δαπάνες που προκύπτουν από εκστρατείες πληροφόρησης του κοινού σχετικά με τη συλλογή, την επεξεργασία και την ανακύκλωση των αποβλήτων Η.Σ. και συσσωρευτών.
618. Στο άρθρ. 13 ΥΑ 41624/2057/2010 προβλέπεται η έκδοση Πιστοποιητικού Εναλλακτικής Διαχείρισης. Εξάλλου, κάθε τρία χρόνια από τη χορήγηση της έγκρισης του ΣΕΔ διενεργείται έλεγχος από τον Ε.Ο.Α.Ν. μετά από αίτηση του ΣΕΔ ή αυτεπαγγέλτως, προκειμένου να διαπιστωθεί ότι κατά το χρονικό αυτό διάστημα εφαρμόζονται οι μέθοδοι εναλλακτικής διαχείρισης και επιτυγχάνονται οι στόχοι της σύμφωνα με τις απαιτήσεις της παρούσας απόφασης στο όνομα του ΣΕΔ. Αν από τον έλεγχο διαπιστώνεται ότι εφαρμόζονται οι μέθοδοι εναλλακτικής διαχείρισης και επιτυγχάνονται οι στόχοι σύμφωνα με τα παραπάνω, ο Ε.Ο.Α.Ν. εκδίδει το Πιστοποιητικό Εναλλακτικής Διαχείρισης (Π.Ε.Δ.) για το συγκεκριμένο σύστημα. Για τη χορήγηση του Π.Ε.Δ. απαιτείται το ΣΕΔ να αποδεικνύει με βάση τα στοιχεία που του ζητά ο Ε.Ο.Α.Ν. ότι εκπλήρωσε τις υποχρεώσεις εναλλακτικής διαχείρισης για την προηγούμενη τριετία σύμφωνα με τους όρους που προσδιορίζονται στη χορηγηθείσα έγκριση του συστήματος καθώς και να καταβάλλει ανταποδοτικό τέλος³²⁶. Αν ο Ε.Ο.Α.Ν. διαπιστώσει ότι δεν πληρούνται οι υποχρεώσεις εναλλακτικής διαχείρισης ή ότι δεν τηρούνται οι όροι της έγκρισης που χορηγήθηκε, μπορεί να θέσει ειδικούς όρους για την έκδοση του Π.Ε.Δ. με προθεσμία συμμόρφωσης με αυτούς ή να επιβάλλει χρηματικό πρόστιμο³²⁷. Εάν το σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης επί δύο φορές δεν επιδεικνύει επάρκεια ή δεν συμμορφωθεί με τους τιθέμενους ειδικούς όρους,

---

³²⁵ Βλ. άρθρο 12 ΥΑ41624/2057/2010.

³²⁶ Ανερχόμενο σε 5.000 ευρώ για τα ατομικά συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης, 10.000 ευρώ για τα συλλογικά συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης και 3.000 ευρώ για τα συλλογικά συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης εμβέλειας μικρότερης της πανελλαδικής, σύμφωνα με την περ. β' παρ.1 άρθρ. 13 ΥΑ 41624/2057/2010 [Τα ως άνω ποσά μπορούν να αναπροσαρμόζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Οικονομίας Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ύστερα από εισήγηση του Ε.Ο.Α.Ν.]

³²⁷ Βλ. παρ. 3 άρθρου 13 12 ΥΑ41624/2057/2010.

ο Ε.Ο.Α.Ν. έχει τη δυνατότητα: α) στην περίπτωση συστήματος ατομικής εναλλακτικής διαχείρισης να ανακαλεί την έγκριση του συστήματος αυτού και να υποχρεώνει το διαχειριστή να συμμετάσχει σε εγκεκριμένο ΣΣΕΔ που αφορά τον κλάδο του ή β) στην περίπτωση συστήματος ΣΣΕΔ να προβαίνει σε αναθεώρηση των όρων ή σε ανάκληση της έγκρισης του συστήματος αυτού³²⁸. Οι αιτήσεις και τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία για την έκδοση του Π.Ε.Δ. κατατίθενται στον Ε.Ο.Α.Ν. κάθε τρία (3) χρόνια, από τη χορήγηση της έγκρισης του συστήματος εναλλακτικής διαχείρισης, από 1 Ιανουαρίου - 31 Ιανουαρίου. Μέσα σε έξι (6) μήνες από την υποβολή όλων των αιτούμενων στοιχείων χορηγείται το Π.Ε.Δ., το οποίο εν συνεχεία περιλαμβάνεται σε κατάλογο τον οποίο δημοσιεύει ο Ε.Ο.Α.Ν..

619. Ο Ε.Ο.Α.Ν. τηρεί μητρώο παραγωγών, στο οποίο καταγράφονται υποχρεωτικά όλοι οι παραγωγοί³²⁹.

620. Τέλος, σημειώνεται ότι ο Ε.Ο.Α.Ν έχει την αρμοδιότητα διεξαγωγής ελέγχων, σύμφωνα με το άρθρ. 20 ΥΑ 41624/2057/2010 και την επιβολή κυρώσεων σύμφωνα με το άρθρ. 21 αυτής.³³⁰

Ε. Συσκευασίες και Απόβλητα Συσκευασιών

621. Σε ότι αφορά τις συσκευασίες και τα απόβλητα συσκευασιών³³¹, ειδικές διατάξεις περιλαμβάνονται στο Μέρος Γ' ν. 4819/2021 (Α' 129) (στο οποίο ενσωματώνεται η Οδ. 2018/852 για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασιών), καθώς και στον ν. 4736/2020 (Α' 200) (με τον οποίο ενσωματώνεται η Οδ. 2019/904 σχετικά με τη μείωση των επιπτώσεων ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον).

1. Γενικές διατάξεις για τις συσκευασίες και τα απόβλητα συσκευασιών

622. Σε ότι αφορά την πρόληψη, προβλέπονται ειδικότεροι όροι στο άρθρ. 78 ν. 4819/2021. Συγκεκριμένα, ο Ε.Ο.Α.Ν. εκπονεί και εφαρμόζει προγράμματα πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και εναλλακτικής διαχείρισης των αποβλήτων συσκευασιών. Τα προγράμματα αυτά αναφέρονται στην πρόληψη των ζημιολόγων για το περιβάλλον δράσεων που προέρχονται από τις συσκευασίες και τη διαχείριση των αποβλήτων των συσκευασιών και στη λήψη των ενδεδειγμένων μέτρων. Οι υπόχρεοι παραγωγοί συσκευασίας για τη συμμετοχή τους σε (ΣΣΕΔ) καταβάλλουν εισφορά, η οποία προσδιορίζεται χωριστά για κάθε υλικό συσκευασίας και διατίθεται αποκλειστικά για την κάλυψη του κόστους της εναλλακτικής διαχείρισης των αποβλήτων συσκευασιών. Για τις επαναχρησιμοποιήσιμες συσκευασίες καταβάλλεται από τους υπόχρεους χρηματική εισφορά για τη συμμετοχή τους σε ΣΣΕΔ μόνο την πρώτη φορά που οι εν λόγω συσκευασίες διατίθενται στην αγορά. Οι φορείς ΣΣΕΔ συσκευασιών οφείλουν,

---

³²⁸ Βλ. παρ. 3 άρθρου 13 12 ΥΑ41624/2057/2010.

³²⁹ Εντός προθεσμίας 6 μηνών από τη δημοσίευση της ΥΑ 41624/2057/2010, βλ. σχετικά άρθρο 15 ΥΑ 41624/2057/2010. Τα στοιχεία που απαιτούνται για την καταχώρηση αυτή στο μητρώο θεσπίζονται με τη διαδικασία του άρθρου 24 (παρ. 2) της οδηγίας 2006/66/ΕΚ.

³³⁰ Ενδεικτικά αναφέρεται ότι, σύμφωνα με τις προβλέψεις του εν λόγω άρθρου «Με πρόστιμο από 20.000 μέχρι 300.000 Ευρώ τιμωρείται το σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης που κατά παράβαση της υποπαραγράφου 5.2. του άρθρου 11, δεν προβαίνει σε διαδικασία τροποποίησης της χορηγηθείσας σε αυτό έγκρισης.»

³³¹ Σύμφωνα με την περ. 1 άρθρ. 77 ν. 4819/2021 ως συσκευασία νοείται κάθε προϊόν, κατασκευασμένο από οποιουδήποτε είδους υλικό, προοριζόμενο να χρησιμοποιείται για να περιέχει αγαθά, για την προστασία, τη διακίνηση, τη διάθεση και την παρουσίαση αγαθών, από πρώτες ύλες μέχρι επεξεργασμένα αγαθά, από τον παραγωγό μέχρι τον χρήστη ή τον καταναλωτή. Ως συσκευασίες θεωρούνται όλα τα είδη «μιας χρήσης» που χρησιμοποιούνται για τον ίδιο σκοπό.

έως 1η Ιανουαρίου 2022 να υποβάλουν στον Ε.Ο.ΑΝ. τον προσδιορισμό χρηματικών εισφορών, ο οποίος εγκρίνεται με απόφαση του Ε.Ο.Α.Ν.

623. Ειδικοί όροι για την επαναχρησιμοποίηση προβλέπονται στο άρθρ. 81 ν. 4819/2021. Συγκεκριμένα, οι παραγωγοί συσκευασίας, εφόσον διαθέτουν στην αγορά επαναχρησιμοποιήσιμες συσκευασίες, υποχρεούνται να δηλώνουν ετησίως στον Ε.Ο.ΑΝ., μέσω του Εθνικού Μητρώου Παραγωγών (ΕΜΠΑ) ανά υλικό συσκευασίας, όπως πλαστικό, ξύλο, σιδηρούχο μέταλλο, αλουμίνιο, γυαλί, χαρτί, χαρτόνι, τα στοιχεία που προβλέπονται στην απόφαση της Επιτροπής 2005/270/ΕΚ «για τον καθορισμό των πινάκων του συστήματος βάσεων δεδομένων, σύμφωνα με την Οδηγία 94/62/ΕΚ για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας» (L 86). Η διάθεση στην αγορά επαναχρησιμοποιήσιμων συσκευασιών πιστοποιείται με κατάλληλο σύστημα διασφάλισης των διεργασιών επαναχρησιμοποίησης των συσκευασιών. Στους στόχους ανάκτησης και ανακύκλωσης λαμβάνεται υπόψη το μέσο μερίδιο, κατά τα τρία (3) προηγούμενα έτη, των επαναχρησιμοποιήσιμων συσκευασιών προς πώληση που διατέθηκαν στην αγορά για πρώτη φορά και επαναχρησιμοποιήθηκαν και η ποσότητα των ξύλινων συσκευασιών που επισκευάζονται για επαναχρησιμοποίηση ως μέρος ενός συστήματος για την επαναχρησιμοποίηση των συσκευασιών.
624. Περαιτέρω, οι στόχοι ανάκτησης και ανακύκλωσης τίθενται στο άρθρ. 82 ν. 4819/2021³³². Επισημαίνεται κατ' αρχάς ότι οι φορείς ΣΕΔ αποβλήτων συσκευασίας υποχρεούνται στην επίτευξη κατ' ελάχιστον των ποσοτικών στόχων που τίθενται με αναγωγή στις ποσότητες συσκευασιών των παραγωγών που έχουν ενταχθεί σε αυτά. Ο Ε.Ο.ΑΝ. παρακολουθεί την πορεία υλοποίησης των στόχων ανακύκλωσης των αποβλήτων συσκευασιών, οι οποίοι δημοσιεύονται από τον εν λόγω οργανισμό και αποτελούν αντικείμενο ενημερωτικής εκστρατείας προς το ευρύ κοινό και τους οικονομικούς παράγοντες και θέτει τους κατάλληλους όρους και προϋποθέσεις κατά την έγκριση, τροποποίηση ή ανανέωση των επιχειρησιακών σχεδίων των ΣΕΔ. Ο Ε.Ο.ΑΝ. σε κάθε περίπτωση μπορεί να ορίζει υψηλότερους στόχους στην απόφαση έγκρισης, προκειμένου να διασφαλίζεται η επίτευξη των εθνικών στόχων³³³.

---

³³² Ειδικότερα, προβλέπεται ότι: α) η ανάκτηση ή αποτέφρωση σε εγκαταστάσεις αποτέφρωσης αποβλήτων με ανάκτηση ενέργειας ανέρχεται σε τουλάχιστον εξήντα τοις εκατό (60%) κατά βάρος των αποβλήτων συσκευασίας και η ανακύκλωση ανέρχεται σε πενήντα πέντε τοις εκατό (55%) τουλάχιστον έως ογδόντα τοις εκατό (80%) κατά μέγιστο, κατά βάρος των αποβλήτων συσκευασίας, β) οι ελάχιστοι στόχοι ανακύκλωσης για υλικά που περιέχονται σε απόβλητα συσκευασίας είναι οι ακόλουθοι: βα) εξήντα τοις εκατό (60%), κατά βάρος, για το γυαλί, ββ) εξήντα τοις εκατό (60%), κατά βάρος, για το χαρτί και το χαρτόνι, βγ) πενήντα τοις εκατό (50%), κατά βάρος, για τα μέταλλα, βδ) είκοσι δύο κόμμα πέντε τοις εκατό (22,5%), κατά βάρος, για τα πλαστικά, λαμβάνοντας αποκλειστικά υπόψη υλικά που ανακυκλώνονται εκ νέου σε πλαστικά, βε) δέκα πέντε τοις εκατό (15%), κατά βάρος, για το ξύλο, γ) το αργότερο έως την 31η Δεκεμβρίου 2025, ανακυκλώνεται τουλάχιστον το εξήντα πέντε τοις εκατό (65%) κατά βάρος του συνόλου των αποβλήτων συσκευασίας, δ) το αργότερο έως την 31η Δεκεμβρίου 2025 καλύπτονται οι κάτωθι ελάχιστοι στόχοι κατά βάρος για ανακύκλωση στα ακόλουθα υλικά που περιέχονται στα απόβλητα συσκευασίας: δα) το πενήντα τοις εκατό (50%) των πλαστικών, δβ) το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) του ξύλου, δγ) το εβδομήντα τοις εκατό (70%) των σιδηρούχων μετάλλων, δδ) το πενήντα τοις εκατό (50%) του αλουμινίου, δε) το εβδομήντα τοις εκατό (70%) του γυαλιού, δστ) το εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) του χαρτιού και χαρτονιού, ε) το αργότερο έως την 31η Δεκεμβρίου 2030, ανακυκλώνεται τουλάχιστον το εβδομήντα τοις εκατό (70%) κατά βάρος του συνόλου των αποβλήτων συσκευασίας, στ) το αργότερο έως την 31η Δεκεμβρίου 2030, καλύπτονται οι κάτωθι ελάχιστοι στόχοι κατά βάρος για ανακύκλωση, όσον αφορά τα ακόλουθα συγκεκριμένα υλικά που περιέχονται στα απόβλητα συσκευασίας: στα) το πενήντα πέντε τοις εκατό (55%) των πλαστικών, στβ) το τριάντα τοις εκατό (30%) του ξύλου, σγ) το ογδόντα τοις εκατό (80%) των σιδηρούχων μετάλλων, στδ) το εξήντα τοις εκατό (60%) του αλουμινίου, σε) το εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) του γυαλιού, στστ) το ογδόντα πέντε τοις εκατό (85%) του χαρτιού και χαρτονιού.

³³³ Στο άρθρ. 83 ν. 4819/2021 τίθενται ειδικοί κανόνες για τον υπολογισμό της επίτευξης των στόχων.

625. Πέραν τούτου, με το άρθρ. 84 ν. 4819/2021 θεσπίζεται Πρόγραμμα Διευρυμένης Ευθύνης (ΠΑΕΠ) για τις συσκευασίες. Υπόχρεοι θεωρούνται τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που είναι εγκατεστημένα στην Ελλάδα, τα οποία κατ' επάγγελμα συσκευάζουν αγαθά ή αναθέτουν σε τρίτο τη συσκευασία αγαθών για λογαριασμό τους ή εισάγουν συσκευασμένα αγαθά, ανεξάρτητα από τη χρησιμοποιούμενη τεχνική πώλησης, συμπεριλαμβανομένης της εξ αποστάσεως σύμβασης, με σκοπό τη διάθεσή τους στην ελληνική αγορά και κατασκευάζουν ή εισάγουν συσκευασίες, οι οποίες προορίζονται να γεμίζονται σε σημείο πώλησης, συμπεριλαμβανομένων των σακουλών μεταφοράς. Επίσης, τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που είναι εγκατεστημένα σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) ή σε τρίτη χώρα, τα οποία πωλούν κατ' επάγγελμα στην Ελλάδα, απευθείας σε νοικοκυριά ή άλλους χρήστες πλην των νοικοκυριών, συσκευασίες ή/και συσκευασμένα αγαθά, μέσω συμβάσεων εξ αποστάσεως Στην περίπτωση εξ αποστάσεως πώλησης αγαθών μέσω διαδικτυακής πλατφόρμας τα οποία εμπίπτουν σε ΠΑΕΠ, η υποχρέωση εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του παραγωγού που απορρέουν από ΠΑΕΠ βαρύνει τη διαδικτυακή πλατφόρμα πώλησης, εκτός εάν ο πωλητής του αγαθού προσκομίζει στη διαδικτυακή πλατφόρμα πώλησης πιστοποιητικό εγγραφής στο Εθνικό Μητρώο Παραγωγού (ΕΜΠΑ)³³⁴. Η διαδικτυακή πλατφόρμα πώλησης, μεταξύ άλλων συμβάλλεται με ΣΕΔ, εγγράφεται στο ΕΜΠΑ, καταβάλλει χρηματοδοτική εισφορά, σύμφωνα με τις προβλέψεις της σχετικής σύμβασης με το ΣΕΔ.
626. Οι ως άνω υπόχρεοι παραγωγοί συσκευασιών υποχρεούνται να σχεδιάσουν, να οργανώσουν και να λειτουργήσουν ΣΣΕΔ ή να οργανώσουν Ατομικά Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΑΣΕΔ) για το σύνολο των συσκευασμένων προϊόντων ή συσκευασιών που διαθέτουν στην αγορά με σκοπό την επίτευξη των στόχων που προαναφέρονται. Στόχος των ΣΕΔ συσκευασιών είναι η προώθηση της ανακύκλωσης υψηλής ποιότητας των αποβλήτων συσκευασίας μέσω της χωριστής συλλογής σε διακριτά ρεύματα για το χαρτί, τα μέταλλα, τα πλαστικά και το γυαλί. Η οργάνωση της χωριστής συλλογής των επιμέρους υλικών συσκευασίας, από γυαλί, πλαστικό, μέταλλα και χαρτί είναι υποχρεωτική σύμφωνα με τις προβλέψεις του οικείου Τοπικού Σχεδίου Διαχείρισης και του οικείου εγκεκριμένου Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ).
627. Προκειμένου να γίνεται με δομημένο τρόπο η παρακολούθηση της εναλλακτικής διαχείρισης των συσκευασιών, προβλέπεται στο άρθρ. 88 ν. 4819/2021 ειδικό σύστημα πληροφόρησης και θεσπίζεται η υποχρέωση υποβολής στοιχείων. Ειδικότερα, ο Ε.Ο.ΑΝ μεριμνά για τη δημιουργία βάσεων δεδομένων για τις συσκευασίες και τα απόβλητα των συσκευασιών. Οι βάσεις αυτές παρέχουν πληροφορίες ιδίως ως προς την έκταση, τα χαρακτηριστικά και την εξέλιξη των ροών των συσκευασιών και των αποβλήτων συσκευασίας, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών για τον τοξικό ή επικίνδυνο χαρακτήρα των υλικών συσκευασίας και των συστατικών που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή τους. Από την πλευρά τους, οι διαχειριστές συσκευασιών υποχρεούνται να παρέχουν στον Ε.Ο.ΑΝ. ακριβή και αξιόπιστα στοιχεία που αφορούν τον τομέα της δραστηριότητάς τους. Ο Ε.Ο.ΑΝ., λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην παροχή λεπτομερών δεδομένων, έχει δικαίωμα: α) ελέγχου της αξιοπιστίας των παρεχόμενων δεδομένων και β) συλλογής και επεξεργασίας περαιτέρω πληροφοριών, με την

---

³³⁴ Με την επιφύλαξη της περίπτωσης αυτής, στην περίπτωση εισαγωγών αγαθών από τρίτα εδάφη ή τρίτες χώρες προς την Ε.Ε. με τη χρήση ηλεκτρονικής διεπαφής, όπως πλατφόρμα, διαδικτυακή πύλη ή παρόμοια μέσα, ιδίως με χρήση εγκαταστάσεων παρόχων υπηρεσιών διεκπεραίωσης, η ευθύνη της εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του παραγωγού που απορρέουν από ΠΑΕΠ βαρύνει τον φορολογικό αντιπρόσωπο.

επιφύλαξη του βιομηχανικού και εμπορικού απορρήτου. Τα συλλεγόμενα στοιχεία μαζί με τις προβλεπόμενες εκθέσεις αποστέλλονται στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, προκειμένου να διαβιβασθούν στη συνέχεια από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

2. Η εναλλακτική διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων συσκευασιών

628. Με το άρθρ. 89 ν. 4819/2021 τίθενται ειδικοί όροι και προϋποθέσεις για την εναλλακτική διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων συσκευασιών. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι η οργάνωση της εναλλακτικής διαχείρισης των δημοτικών αποβλήτων συσκευασιών πραγματοποιείται α) από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού ή και β) από τους Ο.Τ.Α. α' βαθμού σε συνεργασία με τον Οικείο Φορέα Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΦΟΔΣΑ) και με δυνατότητα συνεργασίας με τους Φορείς Συλλογικών Συστημάτων Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΣΕΔ) αποβλήτων συσκευασιών ή και γ) από τους Ο.Τ.Α. α' βαθμού σε συνεργασία με τους Φορείς Συλλογικών Συστημάτων Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΣΕΔ) αποβλήτων συσκευασιών ή και τους φορείς κοινωνικής αλληλέγγυας οικονομίας του άρθρου 3 του ν. 4430/2016 (Α' 205)³³⁵, οι οποίοι δραστηριοποιούνται στα διοικητικά όρια της περιφερειακής ενότητας ή των όμορων Ο.Τ.Α., εφόσον υπάρχει έγγραφη συμφωνία αυτών με τους Ο.Τ.Α. α' βαθμού.
629. Για την οργάνωση της εναλλακτικής διαχείρισης των δημοτικών αποβλήτων συσκευασιών σε συνεργασία με τα ΣΣΕΔ καταρτίζονται πενταετείς συμβάσεις συνεργασίας μεταξύ³³⁶: α) των φορέων ΣΣΕΔ και των οικείων ΦΟΔΣΑ, με την προϋπόθεση ότι οι οικείοι ΦΟΔΣΑ έχουν συνάψει προγραμματική σύμβαση με τους Ο.Τ.Α. α' βαθμού ή β) των φορέων ΣΣΕΔ, των οικείων ΦΟΔΣΑ και των Ο.Τ.Α. α' βαθμού, γ) των φορέων ΣΣΕΔ και των Ο.Τ.Α. α' βαθμού ή δ) των φορέων ΣΣΕΔ, των Ο.Τ.Α. α' βαθμού και των φορέων κοινωνικής αλληλέγγυας οικονομίας, εφόσον υπάρχει σχετική απόφαση του Ο.Τ.Α. α' βαθμού. Με τη σύμβαση καθορίζονται ιδίως: αα) τα επιχειρησιακά σχέδια της εναλλακτικής διαχείρισης που περιλαμβάνουν ιδίως, τις εργασίες διαχείρισης των αποβλήτων συσκευασιών, τις οποίες αναλαμβάνουν τα συμβαλλόμενα μέρη, ββ) το σύνολο των λοιπών υποχρεώσεων των φορέων ΣΣΕΔ, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο εγκεκριμένο από τον Ε.Ο.ΑΝ. επιχειρησιακό σχέδιο των φορέων ΣΣΕΔ, γγ) τα μέτρα που λαμβάνονται και οι συνέπειες που επέρχονται στην περίπτωση αθέτησης των συμβατικών υποχρεώσεων των μερών.
630. Αν διαπιστώνεται αδυναμία συμφωνίας μεταξύ ΦΟΔΣΑ και των φορέων ΣΣΕΔ ή Ο.Τ.Α. α' βαθμού και των φορέων ΣΣΕΔ για τους όρους σύναψης της σύμβασης συνεργασίας, το θέμα παραπέμπεται με μέριμνα ενός των ενδιαφερόμενων μερών στο Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) του Ε.Ο.ΑΝ. για συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς. Τα μέρη δύνανται να αποδεχθούν τη συμβιβαστική λύση που προτείνεται για την επίλυση της διαφοράς. Η τήρηση της διαδικασίας αυτής αποτελεί υποχρεωτική προδικασία πριν την προσφυγή στα αρμόδια δικαστήρια. Οι φορείς Ατομικών Συστημάτων Συλλογικής Διαχείρισης (ΑΣΕΔ) αποβλήτων συσκευασιών μπορούν επίσης να οργανώνουν την εναλλακτική διαχείριση δημοτικών αποβλήτων συσκευασιών που αφορά τη δραστηριότητά τους. Οι Ο.Τ.Α. α' βαθμού ή και οι ΦΟΔΣΑ λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την ομαλή και αποδοτική λειτουργία της εναλλακτικής διαχείρισης. Τα μέτρα

³³⁵ Σύμφωνα με την παρ. 1 άρθρ. 3 ν. 4430/2016 (Α' 205), ως Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας ορίζονται οι: α) Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις, Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης, οι συνεταιρισμοί εργαζομένων, και κάθε άλλο νομικό πρόσωπο το οποίο πληροί τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στην ως άνω διάταξη.

³³⁶ Βλ. παρ. 2 άρθρ. 89 ν. 4819/2021

αυτά αναφέρονται κυρίως στην εφαρμογή συστημάτων επιστροφής και συλλογής των αποβλήτων συσκευασιών με υποχρεωτική τη συμμετοχή του καταναλωτή ή του τελικού χρήστη.

3. Διοικητικές Κυρώσεις

631. Τέλος, με το άρθρ. 91 ν. 4819/2021 προβλέπονται διοικητικές κυρώσεις για την περίπτωση που δεν τηρούνται οι ως άνω ειδικότερες προϋποθέσεις. Ειδικότερα, προβλέπονται συγκεκριμένα πρόστιμα για τους ΟΤΑ α' βαθμού, τους εμπόρους και τους παραγωγούς αποβλήτων συσκευασιών και τους φορείς ΣΣΕΔ οι οποίοι παραβιάζουν τις σχετικές υποχρεώσεις.

4. Ειδικά για τα πλαστικά προϊόντα μίας χρήσης

632. Ειδικά σε ότι αφορά ορισμένες κατηγορίες πλαστικών προϊόντων μίας χρήσης³³⁷ έχει εφαρμογή και ο ν. 4736/2020 (Α' 200), ο οποίος εφαρμόζεται παράλληλα. Σύμφωνα με την παρ. 2 άρθρ. 2 ν. 4736/2020, αν οι διατάξεις του εν λόγω νομού αντίκεινται στο ν. 2939/2001, υπερισχύουν οι διατάξεις του πρώτου. Δεδομένου ότι ο ν. 2939/2001 αντικαταστάθηκε από το ν. 4819/2021, θεωρείται ότι ο ν. 4736/2020 υπερισχύει σε όποια σημεία τυχόν αντίκειται στο ν. 4819/2021.
633. Σύμφωνα με το άρθρ. 8 ν. 4736/2020, στο πρόγραμμα διευρυμένης ευθύνης παραγωγού για τις συσκευασίες, εμπίπτει το σύνολο των πλαστικών προϊόντων μίας χρήσης που απαριθμούνται στο Τμήμα Ι του Μέρους Ε του Παραρτήματος Ι αυτού, ανεξαρτήτως αν αυτά αποτελούν συσκευασίες, και τα οποία περιλαμβάνουν τους περιέκτες τροφίμων και ποτών, τα πακέτα και τα περιτυλίγματα που περιέχουν τρόφιμα, τα κυπελλάκια για ποτά, τις λεπτές πλαστικές σακούλες μεταφοράς³³⁸. Ως προς αυτά προβλέπεται ότι έως τις 5 Ιανουαρίου 2023, οι παραγωγοί υποχρεούνται να συμμετέχουν σε ΣΣΕΔ για τα απόβλητα συσκευασίας ή να οργανώσουν Ατομικό Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΑΣΕΔ) για τα απόβλητα συσκευασίας. Στις υποχρεώσεις των φορέων ΣΣΕΔ ή ΑΣΕΔ, πέραν των υποχρεώσεων που προβλέπονται στο ν. 4819/2021, και οι εξής: α) ο σχεδιασμός, η υλοποίηση και η ανάληψη του κόστους των μέτρων ευαισθητοποίησης, β) το κόστος της συλλογής των αποβλήτων που απορρίπτονται στα δημόσια συστήματα συλλογής, συμπεριλαμβανομένων των υποδομών και της λειτουργίας τους, καθώς και της επακόλουθης μεταφοράς και

---

³³⁷ Σύμφωνα με την περ. 2 άρθρ. 3 ν. 4736/2020, ως πλαστικό προϊόν μίας χρήσης, νοείται το προϊόν που κατασκευάζεται εξ ολοκλήρου ή εν μέρει από πλαστική ύλη και το οποίο δεν έχει μελετηθεί, σχεδιαστεί ή διατεθεί στην αγορά, προκειμένου να εκπληρώσει κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής του πολλαπλές διαδρομές ή επιστροφές, με επιστροφή στον παραγωγό για επαναπλήρωση ή επαναχρησιμοποίηση για τον ίδιο σκοπό για τον οποίο σχεδιάστηκε.

³³⁸ Αυτά περιλαμβάνουν: 1) Περιέκτες τροφίμων, δηλαδή δοχεία όπως κουτιά, με ή χωρίς κάλυμμα, εντός των οποίων τοποθετούνται τρόφιμα τα οποία: α) προορίζονται για άμεση κατανάλωση είτε επιτόπου είτε εκτός του καταστήματος, β) συνήθως καταναλώνονται από το δοχείο, και γ) είναι έτοιμα για κατανάλωση χωρίς περαιτέρω προετοιμασία, ιδίως μαγείρεμα, βράσιμο ή ζέσταμα, συμπεριλαμβανομένων των περιεκτών που χρησιμοποιούνται για γεύματα ταχυφαγείων ή άλλα γεύματα έτοιμα προς άμεση κατανάλωση, εκτός από περιέκτες ποτών, πιάτα, πακέτα και περιτυλίγματα που περιέχουν τρόφιμα. 2) Πακέτα και περιτυλίγματα από εύκαμπτο υλικό που περιέχουν τρόφιμα τα οποία προορίζονται για άμεση κατανάλωση από το πακέτο ή από το περιτύλιγμα χωρίς καμία περαιτέρω προετοιμασία. 3) Περιέκτες ποτών με χωρητικότητα έως και τριών (3) λίτρων, δηλαδή δοχεία που χρησιμοποιούνται για υγρά, όπως φιάλες ποτών, συμπεριλαμβανομένων των καπακιών και των καλυμμάτων τους, καθώς και σύνθετες συσκευασίες ποτών, συμπεριλαμβανομένων των καπακιών και των καλυμμάτων τους, αλλά όχι γυάλινοι ή μεταλλικοί περιέκτες ποτών που έχουν καπάκια και καλύμματα από πλαστικό. 4) Κυπελλάκια για ποτά, συμπεριλαμβανομένων των καλυμμάτων και των καπακιών τους. 5) Λεπτές πλαστικές σακούλες μεταφοράς, όπως ορίζονται στην περ. 26 του άρθρου 2 του ν. 2939/2001 (άρθρο 3 σημείο 1γ της Οδηγίας 94/62/ΕΚ).

επεξεργασίας των αποβλήτων, γ) το κόστος των δράσεων καθαρισμού ως αποτέλεσμα της απόρριψης στο περιβάλλον καθώς και της επακόλουθης μεταφοράς και επεξεργασίας τους, δ) η συλλογή δεδομένων και η υποβολή εκθέσεων ετησίως στον Ελληνικό Οργανισμό Ανακύκλωσης (Ε.Ο.ΑΝ.), καθώς και η ανάληψη του κόστους αυτών, ε) η εφαρμογή επαρκούς μηχανισμού αυτοελέγχου των ΣΕΔ που υποστηρίζεται από τακτικούς ανεξάρτητους ελέγχους, στ) η διάθεση στο κοινό, πληροφοριών αναφορικά με τα ΣΣΕΔ, σχετικά με το ιδιοκτησιακό καθεστώς και τα μέλη αυτών, τις χρηματικές εισφορές που καταβάλλουν οι παραγωγοί προϊόντων ανά πωλούμενη μονάδα ή ανά τόνο προϊόντος που διατίθεται στην αγορά, καθώς και τη διαδικασία επιλογής για τους φορείς διαχείρισης αποβλήτων.

634. Οι χρηματικές εισφορές που καταβάλλονται από τους παραγωγούς των προϊόντων για τη συμμόρφωσή τους με τις υποχρεώσεις του παρόντος, θα πρέπει: α) Να καλύπτουν το κόστος, β) Να ενθαρρύνουν την ανάπτυξη, την παραγωγή και την εμπορία προϊόντων, λαμβάνοντας υπόψη κριτήρια οικολογικού σχεδιασμού όπως η ανθεκτικότητα, η δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης και η ανακυκλωσιμότητα, καθώς και η περιεκτικότητα σε ανακυκλωμένη πρώτη ύλη, γ) να παρέχουν κίνητρα στους παραγωγούς που επιτυγχάνουν υψηλότερο στόχο από τον ελάχιστο, δ) Να μην υπερβαίνουν το αναγκαίο κόστος για την παροχή υπηρεσιών διαχείρισης αποβλήτων με τρόπο οικονομικά αποδοτικό, επιμεριζόμενο με διαφάνεια μεταξύ των παραγωγών, ε) Να διασφαλίζουν την ίση μεταχείριση των παραγωγών προϊόντων, ανεξάρτητα από τη χώρα προέλευσης, το μέγεθός τους και το ύψος παραγωγής τους, χωρίς να προκαλούν δυσανάλογη επιβάρυνση στους παραγωγούς.

635. Με το άρθρ. 12 ν. 4736/2020 θεσπίζονται επιπλέον γενικές ρυθμίσεις. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι: Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ε.Ο.ΑΝ., μετά από γνώμη των ΣΕΔ καταρτίζεται, τριετές πρόγραμμα καθαρισμού πανελλαδικής εμβέλειας, το οποίο καθορίζει ιδίως: α) το κόστος καθαρισμού και επιμερίζεται μεταξύ των ΣΕΔ τα οποία υποχρεούνται να περιλαμβάνουν το εν λόγω κόστος στον ετήσιο προϋπολογισμό τους, β) το ποσό που θα πρέπει να διατεθεί στους Ο.Τ.Α. α' βαθμού και σε κάθε αρμόδιο για τον καθαρισμό και τη διαδικασία διάθεσης των ποσών από τα ΣΕΔ και γ) τη διαδικασία ελέγχου της προόδου και περαίωσης των εργασιών καθαρισμού καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Το πρώτο πρόγραμμα καθαρισμού καταρτίζεται εντός του 2022 και αφορά στην τριετία 2023 έως 2025. Το κόστος καθαρισμού πρέπει να περιορίζεται στις δραστηριότητες που αναλαμβάνονται από τις δημόσιες αρχές ή για λογαριασμό αυτών.

636. Οι παραγωγοί που είναι εγκατεστημένοι σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και διαθέτουν προϊόντα στην αγορά, ορίζουν νομικό ή φυσικό πρόσωπο εγκατεστημένο στην Ελλάδα ως εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπο, για τους σκοπούς της εκπλήρωσης των υποχρεώσεων που απορρέουν από τα προγράμματα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού στην Ελλάδα. Κάθε παραγωγός που είναι εγκατεστημένος στην Ελλάδα, ο οποίος πωλεί πλαστικά προϊόντα μίας χρήσης και αλιευτικά εργαλεία που περιέχουν πλαστική ύλη σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο οποίο δεν είναι εγκατεστημένος, ορίζει εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπο στο άλλο κράτος μέλος. Ο εξουσιοδοτημένος αντιπρόσωπος είναι το πρόσωπο που είναι υπεύθυνο για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του συγκεκριμένου παραγωγού, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, στην επικράτεια του άλλου κράτους μέλους.

637. Ο Ε.Ο.ΑΝ. παρακολουθεί την πορεία υλοποίησης των στόχων των προγραμμάτων διευρυμένης ευθύνης παραγωγού και θέτει τους κατάλληλους όρους και προϋποθέσεις κατά την έγκριση, τροποποίηση ή ανανέωση της έγκρισης οργάνωσης και λειτουργίας των ΣΕΔ. Επίσης, διαβουλεύεται τακτικά, με ψηφιακά ή άλλα πρόσφορα μέσα, με τα ενδιαφερόμενα μέρη και τους φορείς που εμπλέκονται στην εφαρμογή των προγραμμάτων διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού. Οι φορείς ΣΕΔ δύνανται να

συνεργάζονται με νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου που δραστηριοποιούνται στη διαχείριση αποβλήτων, τοπικές αρχές και περιβαλλοντικές μη κυβερνητικές οργανώσεις, με σκοπό την επίτευξη των στόχων των προγραμμάτων διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού του παρόντος.

638. Πέραν τούτου, στο άρθρ. 16 ν. 4736/2020 προβλέπεται σύστημα πληροφοριών και υποβολή εκθέσεων, τις οποίες που υποβάλλει το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μετά από εισήγηση του Ε.Ο.ΑΝ.,). Με το άρθρ. 17 ν. 4736/2020 προβλέπεται η αρμοδιότητα διενέργειας ελέγχων από τον Ε.Ο.ΑΝ., την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) και τη Διυπηρεσιακή Μονάδα Ελέγχου Αγοράς (ΔΙ.Μ.Ε.Α.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων για την τήρηση των προβλεπόμενων υποχρεώσεων. Και στο άρθρ. 18 ν. 4736/2020 προβλέπονται συγκεκριμένες κυρώσεις για την περίπτωση που εντοπίζονται παραβάσεις της σχετικής νομοθεσίας.

ΣΤ. Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού

639. Με την ΚΥΑ Η.Π. 23615/651/Ε.103/9-5-2014 (Β' 1184), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, θεσπίζονται κατάλληλοι κανόνες, όροι και προϋποθέσεις για την εναλλακτική διαχείριση των αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού³³⁹ (στο εξής: ΑΗΗΕ). που στοχεύουν: α) στην κατά προτεραιότητα πρόληψη ή στη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων της παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ), β) στον περιορισμό των συνολικών επιπτώσεων της χρήσης των πόρων και στη βελτίωση της αποδοτικότητας της, με την ανάκτηση χρήσιμων δευτερογενών πρώτων υλών, γ) στη βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων όλων των φορέων που εμπλέκονται στον κύκλο ζωής του ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΗΗΕ) όπως παραγωγών, διακινητών, χρηστών και όσων διενεργούν εργασίες συλλογής/διαλογής, μεταφοράς, προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση, επεξεργασίας και ανάκτησης ΑΗΗΕ, δ) στην

---

³³⁹ Σύμφωνα με την περ. α' παρ. 1 άρθρ. 3 ΚΥΑ 23615/651/2014 ως «ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός» ή «ΗΗΕ»: ο εξοπλισμός η ορθή λειτουργία του οποίου εξαρτάται από ηλεκτρικά ρεύματα ή ηλεκτρομαγνητικά πεδία και ο εξοπλισμός για την παραγωγή, τη μεταφορά και τη μέτρηση των ρευμάτων και πεδίων αυτών, ο οποίος έχει σχεδιαστεί για να λειτουργεί υπό ονομαστική τάση έως 1000 V εναλλασσομένου ρεύματος ή έως 1500 V συνεχούς ρεύματος. Στην έννοια του ΗΗΕ συμπεριλαμβάνονται όλα τα κατασκευαστικά του στοιχεία, τα συναρμολογημένα μέρη και τα αναλώσιμα, τα οποία συνιστούν τμήμα του προϊόντος κατά τη διάθεσή του στην αγορά. Από το πεδίο εφαρμογής της ως άνω απόφασης εξαιρούνται, σύμφωνα με την παρ. 3 άρθρ. 2 της ως άνω ΚΥΑ: α) ο εξοπλισμός που είναι απαραίτητος για την προστασία των ζωτικών συμφερόντων ασφάλειας της χώρας, στον οποίο περιλαμβάνονται τα όπλα, τα πυρομαχικά και το πολεμικό υλικό που προορίζονται για αμιγώς στρατιωτικούς σκοπούς· β) ο εξοπλισμός που είναι ειδικά σχεδιασμένος και εγκατεστημένος ως τμήμα άλλου τύπου εξοπλισμού που αποκλείεται ή δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας, ο οποίος μπορεί να επιτελέσει τη λειτουργία του μόνο εάν αποτελεί τμήμα του εν λόγω εξοπλισμού· γ) οι λαμπτήρες πυράκτωσης, και σύμφωνα με την παρ. 4 άρθρ. 2 της ως άνω ΚΥΑ: α) στον εξοπλισμό που είναι σχεδιασμένος να σταλεί στο διάστημα· β) σε μεγάλης κλίμακας σταθερά βιομηχανικά εργαλεία· γ) σε σταθερές εγκαταστάσεις μεγάλης κλίμακας, με εξαίρεση τον περιλαμβανόμενο εξοπλισμό που δεν έχει σχεδιαστεί ειδικά για τις εγκαταστάσεις αυτές· δ) στα μέσα μεταφοράς ανθρώπων ή εμπορευμάτων, εξαιρουμένων των ηλεκτρικών δίκυκλων οχημάτων που δεν διαθέτουν έγκριση τύπου· ε) σε μη οδικά κινητά μηχανήματα που προορίζονται αποκλειστικά για επαγγελματική χρήση· στ) στον ειδικό εξοπλισμό που έχει σχεδιαστεί αποκλειστικά για σκοπούς έρευνας και ανάπτυξης και διατίθεται μόνο από επιχείρηση σε επιχείρηση ζ) στα ιατρικά βοηθήματα και τα ιατρικά βοηθήματα που χρησιμοποιούνται στη διάγνωση *in vitro*, όταν τα εν λόγω βοηθήματα αναμένεται να καταστούν μολυσματικά πριν από το τέλος του κύκλου ζωής τους καθώς και στα ενεργά εμφυτεύσιμα ιατρικά βοηθήματα.

εφαρμογή της αρχής της διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού ΗΗΕ, να επιτυγχάνεται η προστασία του περιβάλλοντος και της ανθρώπινης υγείας³⁴⁰.

1. Οργάνωση των εργασιών εναλλακτικής διαχείρισης

640. Το ΠΔΕΠ για τα ΑΗΗΕ περιλαμβάνει κατά κύριο λόγο: α) Μέτρα για οργάνωση της εναλλακτικής διαχείρισης των ΑΗΗΕ. β) Μέτρα για την μείωση της ποσότητας των ΑΗΗΕ στα οικιακά απόβλητα. γ) Μέτρα για την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση ΑΗΗΕ και την επίτευξη υψηλού βαθμού ανάκτησης των ΑΗΗΕ. δ) Μέτρα για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του καταναλωτή/τελικού χρήστη ε) Ειδικές ρυθμίσεις και τεχνικές οδηγίες για τη χωριστή συλλογή και διαλογή, την επεξεργασία και την ανάκτηση των ΑΗΗΕ.
641. Πρώτον, σε ότι αφορά την οργάνωση των εργασιών εναλλακτικής διαχείρισης, προβλέπεται ότι οι σχετικές εργασίες πραγματοποιούνται από επιχειρήσεις, οι οποίες υποχρεούνται να διαθέτουν τις προβλεπόμενες άδειες και να τηρούν τις επιμέρους απαιτήσεις εναλλακτικής διαχείρισης, να έχουν συνάψει συμβάσεις συνεργασίας με συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης που έχουν την ευθύνη της εποπτείας των σχετικών εργασιών, την απαιτούμενη διευκόλυνση για την άσκηση του έργου τους και να παρέχουν στα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης που έχουν την ευθύνη της εποπτείας των σχετικών εργασιών, την απαιτούμενη διευκόλυνση για την άσκηση του έργου τους³⁴¹.
642. Η οργάνωση των εργασιών εναλλακτικής διαχείρισης διαρθρώνεται ως εξής: Σε ότι αφορά ΑΗΗΕ οικιακής προέλευσης³⁴², προβλέπεται ότι ο τελικός χρήστης απορρίπτει τα ΑΗΗΕ στα σημεία συλλογής ή τα παραδίδει απευθείας σε επιχειρήσεις/μονάδες προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση. Από τα σημεία συλλογής τα ΑΗΗΕ μεταφέρονται από τους νόμιμους συλλέκτες-μεταφορείς, στα κέντρα διαλογής/ταξινόμησης, εφόσον αυτά έχουν συσταθεί, ή σε εγκεκριμένες εγκαταστάσεις επεξεργασίας ή σε μονάδες/ επιχειρήσεις προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση. Σε περίπτωση που τα ΑΗΗΕ οδηγηθούν σε προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και μετά την ολοκλήρωση των σχετικών εργασιών, προωθούνται στη συνέχεια για επαναχρησιμοποίηση, άλλως μεταφέρονται σε εγκεκριμένες εγκαταστάσεις επεξεργασίας ΑΗΗΕ. Σε ότι αφορά τα ΑΗΗΕ μη οικιακής προέλευσης προβλέπεται ότι μετά τη χωριστή συλλογή τους παραδίδονται από τους τελικούς χρήστες ή τους νόμιμους συλλέκτες-μεταφορείς είτε σε επιχειρήσεις/μονάδες προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση, είτε σε εγκεκριμένες εγκαταστάσεις επεξεργασίας ΑΗΗΕ³⁴³. Η προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση των ΑΗΗΕ μπορεί να γίνεται και στα κέντρα διαλογής/ ταξινόμησης, με την προϋπόθεση ότι διαθέτουν την κατάλληλη υποδομή και πληρούν τις προβλεπόμενες απαιτήσεις. Στην περίπτωση αυτήν, προκειμένου να μεγιστοποιηθεί η προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση, πριν από οποιαδήποτε περαιτέρω μεταφορά τους, γίνεται ο διαχωρισμός τους³⁴⁴. Στη συνέχεια τα ΑΗΗΕ μεταφέρονται από τα κέντρα διαλογής/ταξινόμησης και παραδίδονται από τους νόμιμους συλλέκτες-μεταφορείς είτε σε ενδεδειγμένες επιχειρήσεις/μονάδες προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση είτε σε εγκεκριμένες εγκαταστάσεις επεξεργασίας, κατά περίπτωση. Την ευθύνη για την εποπτεία των

---

³⁴⁰ Βλ. άρθρο 1 23615/651/Ε.103/9-5-2014.

³⁴¹ Βλ. παρ. 1 άρθρ. 5^Α ΚΥΑ 23615/651/2014.

³⁴² Βλ. παρ. 2.1 άρθρ. 5^Α ΚΥΑ 23615/651/2014.

³⁴³ Βλ. παρ. 2.2 άρθρ. 5^Α ΚΥΑ 23615/651/2014.

³⁴⁴ Βλ. παρ. 2.3.1. άρθρ. 5^Α ΚΥΑ 23615/651/2014.

εργασιών που διενεργούνται στα κέντρα διαλογής/ταξινόμησης³⁴⁵ και στις επιχειρήσεις μονάδες προετοιμασίας³⁴⁶ την έχουν τα ΣΕΔ.

643. Πέραν τούτου, θεσπίζονται όροι και προϋποθέσεις αναφορικά με τη χωριστή συλλογή και μεταφορά των ΑΗΗΕ, που σκοπό έχουν την ελαχιστοποίηση της διάθεσης τους ως αδιαχώριστων αστικών αποβλήτων και την επίτευξη υψηλού επιπέδου χωριστής συλλογής τους. Καταρχάς, προβλέπεται ότι η χωριστή συλλογή είναι υποχρεωτική και ως εκ τούτου απαγορεύεται η συλλογή και μεταφορά των ΑΗΗΕ από κοινού με τα λοιπά οικιακά απόβλητα. Τα ΣΕΔ έχουν την εποπτεία των εργασιών συλλογής και μεταφοράς, με διαδικασίες που καθορίζονται στις αποφάσεις έγκρισης των συστημάτων αυτών από τον Ε.Ο.ΑΝ.³⁴⁷ Σε ότι αφορά τη συλλογή των ΑΗΗΕ οικιακής προέλευσης, προβλέπεται ειδικότερα ότι: Η χωριστή συλλογή των ΑΗΗΕ οικιακής προέλευσης πραγματοποιείται σε σημεία συλλογής που φέρουν κατάλληλη επισήμανση και δη σε δημοτικά σημεία συλλογής που καθορίζονται από τους ΟΤΑ σε συνεργασία με τα ΣΕΔ³⁴⁸, σε καταστήματα λιανικού εμπορίου, εξειδικευμένα καταστήματα που διακινούν ΑΗΗΕ, δημόσιες υπηρεσίες και δημόσιες επιχειρήσεις, και τα οποία υπογράφουν σύμβαση συνεργασίας με κάποιο ΣΕΔ³⁴⁹. Στην ίδια κατεύθυνση συμβάλλουν και οι προβλέψεις ότι οι διανομείς³⁵⁰, υποχρεούνται καταρχήν όταν παρέχουν νέο προϊόν, να παραλαμβάνουν από τους τελικούς χρήστες, με σχέση ένα προς ένα, χωρίς επιβάρυνση, αποσυρόμενο εξοπλισμό, ο οποίος είναι ισοδύναμου τύπου και εκπληρώνει τις ίδιες λειτουργίες με τον παρεχόμενο εξοπλισμό, να προσφέρουν στους τελικούς χρήστες, στα καταστήματα λιανικής τα οποία διαθέτουν χώρους πώλησης ΗΗΕ εμβαδού τουλάχιστον 400 m² ή πολύ κοντά σε αυτά, τη δυνατότητα δωρεάν απόρριψης πολύ μικρών ΑΗΗΕ χωρίς υποχρέωση αγοράς αντίστοιχου ΗΗΕ και στη συνέχεια, να παραδίδουν τα ΑΗΗΕ σε νόμιμους συλλέκτες-μεταφορείς ΑΗΗΕ που συνεργάζονται με εγκεκριμένα ΣΕΔ ΑΗΗΕ, να συνάπτουν συμβάσεις συνεργασίας με εγκεκριμένα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης ΑΗΗΕ και να λαμβάνουν μέτρα για τη διασφάλιση της ορθής και ασφαλούς λειτουργίας των σημείων συλλογής που βρίσκονται στο χώρο τους, διακινούν προϊόντα ΗΗΕ των οποίων οι παραγωγοί είναι καταχωρημένοι στο μητρώο παραγωγών και ενταγμένοι σε συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης ΑΗΗΕ και τηρούν στοιχεία σχετικά με τις ποσότητες των ΑΗΗΕ που συγκεντρώνουν στα σημεία συλλογής καθώς και στοιχεία για τους συλλέκτες/μεταφορείς και τις ποσότητες ΑΗΗΕ που τους παραδίδουν και να παρέχουν σχετικές πληροφορίες στα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης των ΑΗΗΕ, με τα οποία έχουν συμβάσεις συνεργασίας. Σε ότι αφορά τη συλλογή ΑΗΗΕ μη οικιακής προέλευσης³⁵¹, προβλέπεται ότι γίνεται από νόμιμους συλλέκτες-μεταφορείς απευθείας από τις εγκαταστάσεις/χώρους των χρηστών. Κατά την παραλαβή ΑΗΗΕ, εκδίδεται Βεβαίωση Παραλαβής, σύμφωνα με όσα καθορίζονται στη σύμβαση συνεργασίας μεταξύ συστήματος εναλλακτικής διαχείρισης και συλλεκτών-μεταφορέων³⁵².

³⁴⁵ Βλ. παρ. 2.3.2. άρθρ. 5^Α ΚΥΑ 23615/651/2014.

³⁴⁶ Βλ. παρ. 2.3.4. άρθρ. 5^Α ΚΥΑ 23615/651/2014.

³⁴⁷ Βλ. παρ. 1.2. & 1.3. άρθρ. 6 ΚΥΑ 23615/651/2014.

³⁴⁸ Οι ΟΤΑ (από κοινού με τα ΣΕΔ) κατά τον καθορισμό των σημείων συλλογής πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους την πληθυσμιακή πυκνότητα και να εξασφαλίζουν τη διαθεσιμότητα και προσβασιμότητα των σημείων συλλογής, ώστε οι τελικοί χρήστες να μπορούν να επιστρέφουν δωρεάν τα απόβλητα αυτά. Επίσης, βαρύνονται με το κόστος συλλογής και μεταφοράς των ογκωδών και βαρέων ΑΗΗΕ από το χώρο του τελικού χρήστη, ενώ πρέπει να διασφαλίζουν [Βλ. παρ. 2.1.1. άρθρ. 6 ΚΥΑ 23615/651/2014].

³⁴⁹ Βλ. παρ. 2 άρθρ. 6 ΚΥΑ 23615/651/2014.

³⁵⁰ Βλ. παρ. 2.1.2. άρθρ. 6 ΚΥΑ 23615/651/2014.

³⁵¹ Που προέρχονται από εμπορικές, βιομηχανικές, ιδρυματικές και άλλες πηγές.

³⁵² Βλ. παρ. 3 άρθρ. 6 ΚΥΑ 23615/651/2014.

644. Περαιτέρω, θεσπίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις για την ενδεδειγμένη επεξεργασία και ανάκτηση των ΑΗΗΕ. Καταρχάς, κάθε εγκατάσταση ή επιχείρηση που πρόκειται να προβεί στην εκτέλεση εργασιών επεξεργασίας και ανάκτησης ΑΗΗΕ υποχρεούται να έχει λάβει Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων (ΕΠΟ) και άδεια λειτουργίας. Οι ανωτέρω εγκαταστάσεις συμβάλλονται υποχρεωτικά με εγκεκριμένα ΣΕΔ. Οι εγκαταστάσεις επεξεργασίας και ανάκτησης ή ανακύκλωσης των ΑΗΗΕ οφείλουν να κρατούν στοιχεία σχετικά με τις κατηγορίες και το βάρος των ΑΗΗΕ, των κατασκευαστικών τους στοιχείων, υλικών και ουσιών κατά την είσοδο (εισροές) και έξοδο (εκροές) από τις εγκαταστάσεις επεξεργασίας και κατά την είσοδο (εισροές) στις εγκαταστάσεις ανάκτησης ή ανακύκλωσης καθώς και αντίστοιχα έγγραφα και παραστατικά. Τα στοιχεία αυτά παραδίδονται στα ΣΕΔ με τα οποία έχουν συμβάσεις συνεργασίας, για τον υπολογισμό των στόχων ανάκτησης. Τα ΣΕΔ έχουν την ευθύνη για την εποπτεία των εργασιών επεξεργασίας και ανάκτησης των ΑΗΗΕ. Επισημαίνεται επίσης ότι οι εγκαταστάσεις επεξεργασίας και ανάκτησης των ΑΗΗΕ εισάγουν πιστοποιημένα συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1221/2009 «σχετικά με την εκούσια συμμετοχή οργανισμών σε κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου (EMAS)».
645. Πέραν τούτου, καθορίζονται τα ποσοστά συλλογής. Το ελάχιστο ποσοστό συλλογής που πρέπει να επιτυγχάνεται ετησίως ορίζεται από το 2019, το σε 65% του μέσου ετήσιου βάρους του ΗΗΕ που διατέθηκε στην αγορά την προηγούμενη τριετία, ή εναλλακτικά το 85% των ΑΗΗΕ που παράγονται ανά βάρος. Με απόφαση του Υπουργού ΠΕΚΑ και ενδεχομένως και άλλου κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού μετά από εισήγηση του Ε.Ο.ΑΝ., είναι δυνατόν να ορίζονται πιο φιλόδοξοι επιμέρους στόχοι για χωριστή συλλογή ΑΗΗΕ. Ο Ε.Ο.ΑΝ. έχει την ευθύνη για την εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων προκειμένου να επιτευχθούν οι ποσοτικοί στόχοι. Για να αξιολογείται κατά πόσο έχει επιτευχθεί το ελάχιστο ποσοστό συλλογής, τα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης υποχρεούνται να διαβιβάζουν στον Ε.Ο.ΑΝ. πληροφορίες για τα ΑΗΗΕ που συλλέγονται χωριστά³⁵³.
646. Περαιτέρω, καθορίζονται οι στόχοι ανάκτησης. Για τον υπολογισμό των στόχων ανάκτησης, τα ΣΕΔ πρέπει να τηρούν αρχεία σχετικά με: α) το βάρος και τη κατηγορία των ΑΗΗΕ, των κατασκευαστικών τους στοιχείων, υλικών και ουσιών, κατά την έξοδο από τα κέντρα διαλογής/ταξινόμησης (εκροές), κατά την είσοδο (εισροές) και έξοδο (εκροές) από τις εγκαταστάσεις επεξεργασίας³⁵⁴ και κατά την είσοδο (εισροές) στις εγκαταστάσεις ανάκτησης ή ανακύκλωσης ή στις μονάδες/επιχειρήσεις προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση, β) το βάρος των προϊόντων και των υλικών που βγαίνουν από την εγκατάσταση ανάκτησης, ανακύκλωσης ή την μονάδα/επιχείρηση προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση (εκροές), καθώς και των υπολειμμάτων που οδηγούνται σε τελική διάθεση και γ) τους τελικούς αποδέκτες (εγκαταστάσεις ανάκτησης/ανακύκλωσης) και τις εργασίες ανάκτησης. Οι εγκαταστάσεις επεξεργασίας των ΑΗΗΕ διατηρούν το δικαίωμα να μη δίνουν στοιχεία στα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης, σχετικά με την ταυτότητα των εγκαταστάσεων/επιχειρήσεων που παραλαμβάνουν τα επεξεργασμένα ΑΗΗΕ. Στην περίπτωση αυτή τα εν λόγω στοιχεία κατατίθενται υποχρεωτικά απευθείας στον

³⁵³ Βλ. άρθρ. 7 ΚΥΑ 23615/651/2014.

³⁵⁴ Οι εγκαταστάσεις επεξεργασίας των ΑΗΗΕ διατηρούν το δικαίωμα να μη δίνουν στοιχεία στα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης, σχετικά με την ταυτότητα των εγκαταστάσεων/επιχειρήσεων που παραλαμβάνουν τα επεξεργασμένα ΑΗΗΕ. Στην περίπτωση αυτή τα εν λόγω στοιχεία κατατίθενται υποχρεωτικά απευθείας στον ΕΟΑΝ ώστε, όταν συντρέχουν λόγοι ελέγχου της ακρίβειας των στοιχείων σχετικά με την επίτευξη των στόχων, να χρησιμοποιούνται αναλόγως στο πλαίσιο προστασίας του εμπορικού απορρήτου [Βλ. παρ. 3.1. άρθρ. 10 ΚΥΑ 23615/651/2014].

Ε.Ο.ΑΝ. ώστε, όταν συντρέχουν λόγοι ελέγχου της ακρίβειας των στοιχείων σχετικά με την επίτευξη των στόχων, να χρησιμοποιούνται αναλόγως στο πλαίσιο προστασίας του εμπορικού απορρήτου³⁵⁵.

2. Οργάνωση των Συστημάτων Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΕΔ)

647. Οι παραγωγοί ΗΗΕ ή τρίτοι που λειτουργούν κατ' εξουσιοδότησή τους, υποχρεούνται να οργανώνουν ΣΕΔ ΑΗΗΕ³⁵⁶. Τα εν λόγω συστήματα μπορούν να είναι ατομικά ή συλλογικά, οποιασδήποτε νομικής μορφής, όπως εταιρείες, συνεταιρισμοί, κοινοπραξίες. Κάθε παραγωγός ΗΗΕ εφόσον δεν προβαίνει στην οργάνωση ατομικού ή συλλογικού ΣΕΔ, υποχρεούται να συμμετέχει σε εγκεκριμένο ΣΣΕΔ ΑΗΗΕ. Η συμμετοχή στο ΣΣΕΔ συνοδεύεται από την καταβολή στο σύστημα χρηματικής εισφοράς εκ μέρους του ενδιαφερόμενου παραγωγού. Το ύψος της εισφοράς αυτής αναγράφεται στη σύμβαση προσχώρησης του παραγωγού στο συλλογικό σύστημα. Τα ΣΕΔ ΑΗΗΕ υποχρεούνται να συνεργάζονται μόνο με διαχειριστές ΑΗΗΕ που διαθέτουν τις προβλεπόμενες κατά περίπτωση, από την εκάστοτε κείμενη σχετική νομοθεσία άδειες και εγκρίσεις, ενώ παράλληλα λειτουργούν με συνθήκες που να μην εισάγουν διακρίσεις για τα ΗΗΕ. Ειδικότερα τα συστήματα αυτά: α) σχεδιάζονται και λειτουργούν κατά τρόπο ώστε να αποφεύγονται εμπόδια στο εμπόριο ή στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό, σύμφωνα με το εθνικό και κοινοτικό δίκαιο, σε σχέση με άλλα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης ΑΗΗΕ αλλά και με διαχειριστές ΑΗΗΕ, β) λαμβάνουν κατά κύριο λόγο υπόψη τις απαιτήσεις σε θέματα: αα) προστασίας του περιβάλλοντος και της υγείας και ασφάλειας των καταναλωτών ββ) προστασίας των δικαιωμάτων βιομηχανικού και εμπορικού απορρήτου.
648. Αποβλέπουν ειδικότερα α) Στη χωριστή συλλογή των ΑΗΗΕ από τον τελικό χρήστη, β) Στην προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση, στην επεξεργασία και την ανάκτηση των συλλεγομένων αποβλήτων με τη χρησιμοποίηση βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών και γ) στη δυνατότητα συνεργασίας των συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης ΑΗΗΕ, με συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης άλλων προϊόντων.
649. Περαιτέρω, Για την οργάνωση κάθε συστήματος ατομικής ή συλλογικής εναλλακτικής διαχείρισης ΑΗΗΕ, απαιτείται η χορήγηση έγκρισης από τον Ε.Ο.ΑΝ.³⁵⁷. Για την έγκριση κάθε συλλογικού συστήματος εναλλακτικής διαχείρισης, απαιτείται: α) η κατάθεση στον Ε.Ο.ΑΝ. φακέλου με μελέτη και στοιχεία β) Να έχει καταβληθεί στον Ε.Ο.ΑΝ. σχετικό ανταποδοτικό τέλος, το ύψος του οποίου προσδιορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Το ποσό του ανταποδοτικού τέλους αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των ως άνω Υπουργών μετά από εισήγηση του Ε.Ο.ΑΝ. με κριτήριο τη γεωγραφική εμβέλεια του ΣΕΔ. Η έγκριση ή ανανέωση κάθε συστήματος ατομικής ή ΣΕΔ, έχει δετή διάρκεια ισχύος και χορηγείται υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στον νόμο. Τα συστήματα ατομικής και συλλογικής εναλλακτικής διαχείρισης, φέρουν ευθύνη για την τήρηση των όρων της έγκρισής τους καθώς και για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους, όπως αυτές απορρέουν από τον εγκεκριμένο φάκελο του συστήματος και υποχρεούνται να καταρτίζουν λεπτομερή έκθεση σχετικά με τη λειτουργία τους, τον τρόπο εκπλήρωσης των υποχρεώσεών τους, καθώς και αναλυτικά οικονομικά στοιχεία, η οποία υποβάλλεται στον Ε.Ο.ΑΝ μέχρι την 1η Μαΐου κάθε έτους και κοινοποιείται και στην αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΕΚΑ.

---

³⁵⁵ Βλ. άρθρο 10 ΚΥΑ 23615/651/2014.

³⁵⁶ Βλ. άρθρο 10 ΚΥΑ 23615/651/2014.

³⁵⁷ Βλ. άρθρο 14 ΚΥΑ 23615/651/2014.

650. Πέραν τούτου, προβλέπεται δυνατότητα του Ε.Ο.ΑΝ. να εκδώσει Πιστοποιητικό Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΠΕΔ)³⁵⁸. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι κάθε τρία (3) χρόνια από τη χορήγηση της έγκρισης του ΣΕΔ διενεργείται έλεγχος από τον Ε.Ο.ΑΝ. μετά από αίτηση του ΣΕΔ ή αυτεπαγγέλτως, προκειμένου να διαπιστωθεί ότι κατά το χρονικό αυτό διάστημα εφαρμόζονται οι μέθοδοι εναλλακτικής διαχείρισης, επιτυγχάνονται οι στόχοι της σύμφωνα με τις απαιτήσεις της παρούσας απόφασης και καταβάλλεται το ανταποδοτικό τέλος. Αν από τον έλεγχο διαπιστώνεται ότι εφαρμόζονται οι μέθοδοι εναλλακτικής διαχείρισης και επιτυγχάνονται οι στόχοι σύμφωνα με τα παραπάνω, ο Ε.Ο.ΑΝ. εκδίδει το ΠΕΔ, στο όνομα του συγκεκριμένου συστήματος εναλλακτικής διαχείρισης. Όταν ο Ε.Ο.ΑΝ. διαπιστώνει ότι δεν πληρούνται οι υποχρεώσεις εναλλακτικής διαχείρισης ή ότι δεν τηρούνται οι όροι της έγκρισης που χορηγήθηκε, μπορεί να θέτει ειδικούς όρους για την έκδοση του ΠΕΔ με προθεσμία συμμόρφωσης με αυτούς ή να επιβάλλει χρηματικό πρόστιμο. Εάν το σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης επί δύο φορές δεν επιδεικνύει επάρκεια ή δεν συμμορφώνεται με τους ανωτέρω τεθέντες ειδικούς όρους, ο Ε.Ο.ΑΝ. έχει τη δυνατότητα: α) στην περίπτωση συστήματος ατομικής εναλλακτικής διαχείρισης να ανακαλεί την έγκριση του συστήματος αυτού και να υποχρεώνει το διαχειριστή να συμμετάσχει σε εγκεκριμένο ΣΕΔ που αφορά τον κλάδο του. β) στην περίπτωση ΣΣΕΔ να προβαίνει σε αναθεώρηση των όρων ή σε ανάκληση της έγκρισης του συστήματος αυτού.
651. Ακόμη, ειδική πρόβλεψη υπάρχει για την κατανομή του βάρους χρηματοδότησης των εργασιών του ΑΗΗΕ³⁵⁹. Ως προς τη χρηματοδότηση για τα ΑΗΗΕ οικιακής προέλευσης, προβλέπεται ότι υπόχρεοι είναι οι παραγωγοί ΗΗΕ. Η χρηματοδότηση αυτή γίνεται μέσω των συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης. Για τα προϊόντα που διατέθηκαν στην αγορά μετά τις 13 Αυγούστου 2005, κάθε παραγωγός, μέσω των συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης, χρηματοδοτεί τις εργασίες για τα απόβλητα των δικών του ΗΗΕ. Κάθε παραγωγός προκειμένου να διαθέσει ένα προϊόν στην αγορά υποχρεούται να οργανώνει ή να συμμετέχει σε ΣΕΔ ΑΗΗΕ, ώστε να βεβαιώνεται η χρηματοδότηση των εργασιών εναλλακτικής διαχείρισης, να επισημαίνει ευκρινώς τα προϊόντα του και να κατέχει τον αριθμό μητρώου παραγωγών για τη νόμιμη άσκηση της δραστηριότητάς του. Η ευθύνη για τη χρηματοδότηση του κόστους της διαχείρισης των ΑΗΗΕ που προέρχονται από προϊόντα που είχαν διατεθεί στην αγορά πριν από τις 13 Αυγούστου 2005 («ιστορικά απόβλητα») ανατίθεται σε ένα ή περισσότερα συστήματα, στα οποία συνεισφέρουν αναλογικά όλοι οι υφιστάμενοι στην αγορά όταν ανακύπτει το σχετικό κόστος παραγωγού, όπως ανάλογα με το μερίδιό τους στην αγορά ανά τύπο εξοπλισμού.. Ως προς τη χρηματοδότηση για τα ΑΗΗΕ από άλλους χρήστες, μη οικιακής προέλευσης, προβλέπεται ότι για ΗΗΕ που διατέθηκαν στην αγορά μετά τις 13 Αυγούστου 2005, οι δαπάνες χρηματοδοτούνται από τους παραγωγούς, μέσω των ΣΕΔ. Για τα ιστορικά απόβλητα που αντικαθίστανται από νέα ισοδύναμα προϊόντα ή από νέα προϊόντα που καλύπτουν την ίδια λειτουργία, η χρηματοδότηση των δαπανών επιβαρύνει τους παραγωγούς αυτών των προϊόντων, κατά την παροχή τους. Είναι δυνατόν εναλλακτικά, με τη σύναψη σχετικών συμφωνιών, να καθίστανται οι άλλοι χρήστες, εν μέρει ή πλήρως, υπεύθυνοι για την ανωτέρω χρηματοδότηση. Για τα λοιπά ιστορικά απόβλητα, η χρηματοδότηση των δαπανών επιβαρύνει τους χρήστες. Οι παραγωγοί και οι χρήστες, δύνανται, μετά από σχετική έγκριση του Ε.Ο.ΑΝ., να συνάπτουν συμφωνίες που να προβλέπουν άλλες μεθόδους χρηματοδότησης. Τέλος, στην περίπτωση φωτοβολταϊκών πλαισίων που διατέθηκαν στην αγορά μετά τις 13 Αυγούστου 2005, αλλά η επιχείρηση του παραγωγού έπαυσε οριστικά να λειτουργεί

³⁵⁸ Βλ. άρθρ. 15 ΚΥΑ 23615/651/2014

³⁵⁹ Βλ. άρθρ. 16 ΚΥΑ 23615/651/2014

πριν από την 14-2-2014, η χρηματοδότηση των δαπανών για τη συλλογή, την επεξεργασία, την ανάκτηση και την περιβαλλοντικώς ορθή διάθεση των αποβλήτων των φωτοβολταϊκών πλαισίων, επιβαρύνει τους χρήστες.

652. Ο Ε.Ο.ΑΝ. έχει την υποχρέωση να καταρτίζει και να τηρεί εθνικό μητρώο παραγωγών, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγών που προμηθεύουν ΗΗΕ χρησιμοποιώντας επικοινωνία εξ αποστάσεως³⁶⁰. Το μητρώο έχει σκοπό την παρακολούθηση της τήρησης των απαιτήσεων της παρούσας απόφασης.
653. Τέλος, ο Ε.Ο.ΑΝ. έχει την αρμοδιότητα να διενεργεί τις ενδεδειγμένες επιθεωρήσεις και ελέγχους για την ορθή εφαρμογή της παρούσας απόφασης και ιδίως για την τήρηση των όρων χορήγησης των εγκρίσεων των ΣΕΔ ΑΗΗΕ καθώς και των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις επί μέρους διατάξεις της α) για τους συλλέκτες/μεταφορείς, β) τους διανομείς, γ) τους παραγωγούς, δ) τα κέντρα διαλογής/ταξινόμησης, ε) τις μονάδες προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση και στ) τις εγκαταστάσεις επεξεργασίας³⁶¹, ενώ δύναται να επιβάλλει κυρώσεις για τυχόν παραβάσεις της σχετικής νομοθεσίας³⁶².

Ζ. Απόβλητα Εκσκαφών, Κατασκευών και Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ)

654. Για τα Απόβλητα Εκσκαφών, Κατασκευών και Κατεδαφίσεων, ειδικές ρυθμίσεις προβλέπονται τόσο στο ν. 4819/2021 όσο και στην ΚΥΑ 36259/1757/Ε.103/24-8-2010 (Β' 1312).
655. Σύμφωνα με την παρ. 9Α άρθρ. 9 ν. 4819/2021, με ΚΥΑ θεσπίζονται για τα ΑΕΚΚ³⁶³ προγράμματα εναλλακτικής διαχείρισης που προσιδιάζουν (αλλά δεν ταυτίζονται) με τα ΠΔΕΠ που προβλέπονται για τα άλλα ρεύματα. Το ως άνω ΠΔΕΠ ΑΕΚΚ θεσπίζεται με την ΚΥΑ 36259/1757/Ε.103/24-8-2010 (Β' 1312), η οποία εφαρμόζεται σε όλα τα ΑΕΚΚ ανεξαρτήτως της μορφής, όγκου, βάρους ή σύνθεσής τους, με εξαίρεση³⁶⁴ τα ΑΕΚΚ που χαρακτηρίζονται ως επικίνδυνα, αυτά που προέρχονται από βιομηχανικές περιοχές που έχουν ρυπανθεί από επικίνδυνες ουσίες και χαρακτηρίζονται ως επικίνδυνα³⁶⁵, όσα προκύπτουν από εργασίες έρευνας, εξαγωγής, επεξεργασίας και εναπόθεσης των μεταλλευτικών πόρων και των βιομηχανικών ορυκτών και από την εκμετάλλευση λατομείων, καθώς και το χώμα και άλλα φυσικά που έχουν εκσκαφθεί κατά τη διάρκεια κατασκευαστικών δραστηριοτήτων, εφόσον είναι βέβαιο ότι θα χρησιμοποιηθούν στη φυσική τους κατάσταση στο χώρο από τον οποίο έγινε η εκσκαφή.
656. Οι προβλέψεις του ν. 4819/2021 για τα ΑΕΚΚ διαφοροποιούνται σε ορισμένα σημεία από τις προβλέψεις για τα λοιπά ρεύματα ανακύκλωσης. Ειδικότερα: Πρώτον, σύμφωνα με την παρ. 5 άρθρ. 11 ν. 4819/2021 οι διαχειριστές ΑΕΚΚ εξαιρούνται από την υποχρέωση καταχώρισης στο Εθνικό Μητρώο Παραγωγών Αποβλήτων (ΕΜΠΑ)

---

³⁶⁰ Βλ. άρθρ. 17 ΚΥΑ 23615/651/2014.

³⁶¹ Βλ. άρθρ. 20 ΚΥΑ 23615/651/2014.

³⁶² Βλ. άρθρ. 21 ΚΥΑ 23615/651/2014.

³⁶³ Σύμφωνα με την παρ. 2δ άρθρ. 3 ν. 4819/2021 και την παρ. 1 άρθρ. 3 ΚΥΑ 36259/1757/Ε.103/24-8-2010 (Β' 1312), ως απόβλητα εκσκαφών, κατασκευών και κατεδαφίσεων ορίζονται τα απόβλητα από εκσκαφές, κατασκευές και κατεδαφίσεις τα οποία εμπίπτουν στον ορισμό του αποβλήτου.

³⁶⁴ Βλ. παρ. 3 άρθρ. 2 ΚΥΑ 36259/1757/Ε.103/24-8-2010 (Β' 1312).

³⁶⁵ Σύμφωνα με την παρ. 2 άρθρ. 2 ΚΥΑ Η.Π. 13588/725/28-3-2006 (Β' 383) ως επικίνδυνο απόβλητο ορίζεται α) Κάθε απόβλητο το οποίο επισημαίνεται με αστερίσκο (εν δυνάμει επικίνδυνο απόβλητο) και το οποίο ταξινομείται ως επικίνδυνο σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο Α (εδ. 4) του παραρτήματος Ι του άρθρου 19 της ως άνω ΚΥΑ και β) κάθε άλλο απόβλητο το οποίο ταξινομείται ως επικίνδυνο, σύμφωνα με τους όρους και τη διαδικασία του άρθρου 6 αυτής.

που τηρεί ο Ε.Ο.ΑΝ.. Και δεύτερον, σύμφωνα με την περ. γ' παρ. 18 άρθρ. 12 ν. 4819/2021, η χρηματική εγγύηση τα ΣΕΔ ΑΕΚΚ ορίζεται σε 30.000 ευρώ (κατά παρέκκλιση της γενικής πρόβλεψης). Τρίτον, γίνεται ειδική πρόβλεψη για τα είδη του κόστους που καλύπτουν οι χρηματικές εισφορές που καταβάλλονται από τον υπόχρεο διαχειριστή ΑΕΚΚ στην παρ. 9Β άρθρ. 9 ν. 4819/2021.

657. Ειδική διάταξη για τα ΑΕΚΚ αποτελεί το άρθρ. 30 ν. 4819/2021. Σύμφωνα με την εν λόγω διάταξη: Για την προώθηση της επιλεκτικής κατεδάφισης, προκειμένου να καταστεί δυνατή η απομάκρυνση και ο ασφαλής χειρισμός των επικίνδυνων ουσιών, καθώς και να διευκολυνθούν η επαναχρησιμοποίηση και η ανακύκλωση υψηλής ποιότητας με την επιλεκτική αφαίρεση υλικών καθιερώνονται η επιλεκτική κατεδάφιση πάσης φύσεως κατασκευών και η διαλογή τουλάχιστον για τα ακόλουθα: ξύλο, ανόργανα κλάσματα, όπως σκυρόδεμα, τούβλα, πλακάκια και κεραμικά, πέτρα, μέταλλα, γυαλί, πλαστικά και γύψος. Η υποχρέωση χωριστής συλλογής των ανωτέρω υλικών περιλαμβάνει και τα απόβλητα κατασκευών. Η διαχείριση των ΑΕΚΚ δημόσιων ή ιδιωτικών έργων ή δραστηριοτήτων κατηγορίας Α' του ν. 4014/2011 (Α' 209)³⁶⁶ αποσκοπεί στη μέγιστη δυνατή αξιοποίησή τους για τις ανάγκες του έργου και γίνεται κατά προτεραιότητα εντός του χώρου του έργου, όπου αυτό είναι τεχνικά εφικτό σύμφωνα με τις προβλέψεις της οικείας Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ). Η διαχείριση της περίσσειας υλικών εκσκαφών τα οποία διαχειρίζονται εκτός εργοταξίου γίνεται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) του οικείου έργου. Για τα ανωτέρω υλικά εκσκαφών, καθώς και για τα ΑΕΚΚ που διαχειρίζονται εντός του εργοταξίου, δεν απαιτείται σύμβαση με ΣΣΕΔ ή δημιουργία ΑΣΕΔ εκτός εάν αυτό προβλέπεται στη σχετική ΑΕΠΟ. Ο φορέας του έργου υποχρεούται να καταχωρεί στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων (ΗΜΑ)³⁶⁷ τα σχετικά στοιχεία, όπως και τα στοιχεία που αφορούν στα απόβλητα κατασκευών και κατεδαφίσεων που αξιοποιούνται εντός του εργοταξίου. Για τα ΑΕΚΚ³⁶⁸, η διαχείριση των οποίων γίνεται εκτός του εργοταξίου, ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας υποχρεούται να συνάπτει σύμβαση συνεργασίας με εγκεκριμένο ΣΣΕΔ ως διαχειριστής ΑΕΚΚ.. Το οικονομικό αντάλλαγμα που καταβάλλεται από ΣΕΔ ΑΕΚΚ στις συνεργαζόμενες με αυτό μονάδες επεξεργασίας ΑΕΚΚ προβλέπεται στη σχετική σύμβαση συνεργασίας και προσδιορίζεται ανάλογα με την απαιτούμενη επεξεργασία των εισερχομένων στην εγκατάσταση ΑΕΚΚ, το είδος και την ποσότητα των ανακτημένων υλικών που διατίθενται από την εγκατάσταση επεξεργασίας ΑΕΚΚ στην αγορά ή σε περαιτέρω εργασίες διαχείρισης. Σε περίπτωση συνεργασίας της εγκατάστασης με άνω του ενός ΣΕΔ, το οικονομικό αντάλλαγμα καθορίζεται με ενιαίο τρόπο για όλα τα συνεργαζόμενα ΣΕΔ.

1. Πρόγραμμα Εναλλακτικής Διαχείρισης ΑΕΚΚ

---

³⁶⁶ Η πρώτη κατηγορία (Α) περιλαμβάνει τα έργα και τις δραστηριότητες τα οποία ενδέχεται να προκαλέσουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και για τα οποία απαιτείται η διεξαγωγή Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) προκειμένου να επιβάλλονται ειδικοί όροι και περιορισμοί για την προστασία του περιβάλλοντος σχετικά με το συγκεκριμένο έργο ή δραστηριότητα, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα άρθρα 2, 3 και 4 του παρόντος. Τα έργα και οι δραστηριότητες της κατηγορίας Α κατατάσσονται: α) σε αυτά που ενδέχεται να προκαλέσουν πολύ σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και αποτελούν την υποκατηγορία Α1 και β) σε αυτά που ενδέχεται να προκαλέσουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και αποτελούν την υποκατηγορία Α2.

³⁶⁷ Η δημιουργία του οποίου προβλέπεται στο άρθρ. 53 ν. 4819/2021

³⁶⁸ Πλην του κωδικού ΕΚΑ 17 05 04.

658. Με το άρθρ. 6 ΚΥΑ 36259/1757/Ε.103/24-8-2010 θεσπίζονται οι γενικοί όροι και προϋποθέσεις για τη διαχείριση των ΑΕΚΚ³⁶⁹. Ειδικότερα, κάθε εργασία διαχείρισης των ΑΕΚΚ πραγματοποιείται σύμφωνα με τη διαδικασία, τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται για τη διαχείριση των μη επικίνδυνων (στερεών) αποβλήτων. Σε περίπτωση που τα απόβλητα αυτά έχουν αναμιχθεί με άλλα επικίνδυνα απόβλητα ή σε κάθε περίπτωση που έχουν καταστεί επικίνδυνα απόβλητα οι εργασίες διαχείρισής τους πραγματοποιούνται σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις για τη διαχείριση των επικίνδυνων αποβλήτων. Κάθε εγκατάσταση που εκτελεί εργασίες εναλλακτικής διαχείρισης των ΑΕΚΚ πρέπει να ενταχθεί ή να συμβληθεί με εγκεκριμένα ΣΕΔ.
659. Στο πλαίσιο αυτό, οι διαχειριστές ΑΕΚΚ³⁷⁰, έχουν ένα πλέγμα προϋποθέσεων που προβλέπεται στο άρθρ. 7 ΚΥΑ 36259/1757/Ε.103/24-8-2010. Ειδικότερα, οφείλουν: α) κατά το σχεδιασμό ενός έργου να λαμβάνουν πλήρως υπόψη και να διευκολύνουν την αποξήλωση, την επαναχρησιμοποίηση, την αξιοποίηση και ιδίως την ανακύκλωση των κατασκευαστικών υλικών, β) σε συνεργασία με τους προμηθευτές υλικών και κατασκευαστές προϊόντων που χρησιμοποιούνται στις οικοδομικές εργασίες, να περιορίσουν τη χρήση επικίνδυνων ουσιών στα εν λόγω προϊόντα, προκειμένου να προλαμβάνεται η ελευθέρωσή τους στο περιβάλλον, να καθίσταται η ανακύκλωση ευκολότερη και να αποφεύγεται η ανάγκη διάθεσης επικινδύνων αποβλήτων, γ) σε συνεργασία με τους προμηθευτές υλικών, τους κατασκευαστές προϊόντων που προορίζονται για οικοδομικές εργασίες και τους ιδιοκτήτες, να ενσωματώνουν αυξανόμενη ποσότητα ανακυκλωμένου υλικού στα έργα προκειμένου να αναπτύσσονται οι αγορές για ανακυκλωμένα υλικά και δ) να συνάπτουν συμφωνία με τους διακινητές των προϊόντων που χρησιμοποιούνται σε δομικές κατασκευές για επιστροφή των πλεοναζόντων υλικών που δεν χρησιμοποιήθηκαν στο έργο. Πριν από την έναρξη των οικοδομικών εργασιών ή των έργων τεχνικών υποδομών, οι διαχειριστές ΑΕΚΚ υποχρεούνται να υποβάλλουν Στοιχεία για τη Διαχείριση των Αποβλήτων (ΣΔΑ) που θα παραχθούν από τη δραστηριότητά τους.
660. Ειδικότερες υποχρεώσεις των διαχειριστών ΑΕΚΚ, οι οποίες αφορούν τόσο ιδιωτικά όσο και δημόσια έργα, είναι οι εξής: Κατ' αρχάς, σε ό,τι αφορά τα ιδιωτικά έργα: α) Το ΣΔΑ υποβάλλεται από τον διαχειριστή ΑΕΚΚ, στις αρμόδιες πολεοδομικές υπηρεσίες, β) Για να εξασφαλίζεται ή εκπλήρωση των σχετικών υποχρεώσεων, ο διαχειριστής υποχρεούται να προσκομίζει στις αρμόδιες πολεοδομικές υπηρεσίες μαζί με επικυρωμένο αντίγραφο των Στοιχείων Διαχείρισης Αποβλήτων (ΣΔΑ) εγγυητική επιστολή αναγνωρισμένης Τράπεζας ή του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, ποσού 0.2 % επί του συνολικού προϋπολογισμού του έργου αποκλειστικά για έργα εκσκαφών και 0.5 % επί του συνολικού προϋπολογισμού του έργου για έργα κατασκευών και κατεδαφίσεων, γ) Ο διαχειριστής εντός 30 ημερών από την αποπεράτωση των εργασιών διαχείρισης των ΑΕΚΚ, οφείλει να καταθέτει στην ως άνω αρμόδια υπηρεσία βεβαίωση παραλαβής των ΑΕΚΚ από εγκεκριμένο ΣΕΔ, δ) Εντός 10 ημερών από την κατάθεση της ως άνω Βεβαίωσης, επιστρέφεται η εγγυητική

---

³⁶⁹ Σύμφωνα με την παρ. 7 άρθρ. 3 ΚΥΑ 36259/1757/Ε.103/24-8-2010, ως διαχείριση ΑΕΚΚ ορίζεται η συλλογή, μεταφορά, μεταφόρτωση, προσωρινή αποθήκευση, αξιοποίηση και διάθεση των ΑΕΚΚ, συμπεριλαμβανομένης της εποπτείας των εργασιών αυτών και της αποκατάστασης των χώρων αποθήκευσης, μεταφόρτωσης, αξιοποίησης και διάθεσης των ΑΕΚΚ μετά την παύση λειτουργίας τους.

³⁷⁰ Σύμφωνα με την παρ. 28 άρθρ. 3 ν. 4819/2021 και την παρ. 21 άρθρ. 3 ΚΥΑ 36259/1757/Ε.103/24-8-2010 ως διαχειριστές ΑΕΚΚ ορίζονται οι ανάδοχοι των δημόσιων ή ιδιωτικών έργων (κατασκευαστές, εργολήπτες τεχνικών και οικοδομικών έργων, φορείς εκμίσθωσης εξοπλισμού και παροχής υπηρεσιών προσωρινής αποθήκευσης, συλλογής και μεταφοράς των ΑΕΚΚ) ή ο κύριος του έργου εφόσον δεν έχει αναθέσει το έργο σε ανάδοχο.

επιστολή στον ενδιαφερόμενο διαχειριστή ΑΕΚΚ. Σε ότι αφορά τα δημόσια έργα: α) Η διαχείριση της περίσσειας υλικών εκσκαφών και των αποβλήτων κατασκευής ή κατεδάφισης έργων τεχνικών υποδομών ή κτιριακών έργων είτε περιλαμβάνεται ως όρος στην απόφαση έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων του έργου, είτε περιλαμβάνεται ως όρος στην σύμβαση ανάθεσης του έργου, β.) Η διαχείριση των αποβλήτων κατασκευής ή κατεδάφισης έργων τεχνικών υποδομών ή κτιριακών έργων που προέρχονται από δημόσια έργα: είτε περιλαμβάνεται ως όρος στην απόφαση έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων του έργου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις σχετικές διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, είτε περιλαμβάνεται ως όρος στην σύμβαση ανάθεσης του έργου. Ο διαχειριστής των αποβλήτων κατασκευής ή κατεδάφισης έργων τεχνικών υποδομών ή κτιριακών έργων μετά από την αποπεράτωση των εργασιών διαχείρισης τους οφείλει να καταθέτει, στην Υπηρεσία που επιβλέπει το έργο, βεβαίωση παραλαβής των αποβλήτων από εγκεκριμένο σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης.

661. Η εναλλακτική διαχείριση των ΑΕΚΚ ρυθμίζεται στο άρθρ. 8 ΚΥΑ 36259/1757/Ε.103/24-8-2010. Ειδικότερα, οι διαχειριστές των ΑΕΚΚ υποχρεούνται να οργανώνουν ατομικά ή συλλογικά συστήματα ή να συμμετέχουν σε ΣΣΕΔ των αποβλήτων που παράγονται από τη δραστηριότητά τους. Οι διαχειριστές ΑΕΚΚ προωθούν την πλέον ενδεδειγμένη μέθοδο εναλλακτικής διαχείρισης, με την οργάνωση συστημάτων συλλογής, προσωρινής αποθήκευσης, μεταφοράς, ανάκτησης και αξιοποίησης των υλικών εκσκαφών κατασκευών και κατεδαφίσεων, τηρουμένων των διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας για τη διαχείριση των μη επικίνδυνων αποβλήτων, καθώς και συστημάτων επαναχρησιμοποίησης των δυνάμενων να αξιοποιηθούν υλικών. Τα συστήματα αποβλέπουν μεταξύ άλλων και στην αποφυγή εμποδίων στο εμπόριο ή στρεβλώσεων στον ανταγωνισμό για τα εισαγόμενα προϊόντα. Η οργάνωση των συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης γίνεται από τους διαχειριστές ΑΕΚΚ ατομικά από τους ίδιους συλλογικά, με τη συμμετοχή τους σε εγκεκριμένα ΣΣΕΔ οποιασδήποτε νομικής μορφής. Για την οργάνωση κάθε ατομικού ή ΣΣΕΔ απαιτείται η χορήγηση έγκρισης από τον Ε.Ο.ΑΝ., η οποία χορηγείται εφόσον προσκομίζονται τα απαραίτητα δικαιολογητικά και πληρούνται οι σχετικές τυπικές προϋποθέσεις³⁷¹. Η έγκριση ισχύει για έξη (6) χρόνια και μπορεί να ανανεώνεται με τροποποίηση ή αναθεώρηση της προβλεπόμενης μελέτης σύμφωνα με τα τότε ισχύοντα νέα δεδομένα ή κατ' εφαρμογή της παρούσας απόφασης. Τέλος, κάθε σύστημα που εκτελεί εργασίες συλλογής, μεταφοράς, επεξεργασίας, ανακύκλωσης και αξιοποίησης αποβλήτων από εκσκαφές, κατασκευές και κατεδαφίσεις υποχρεούται: Να τηρεί βιβλίο καταγραφής της προέλευσης, ποσότητας, κατηγορίας, τρόπου αξιοποίησης και διάθεσης των εν λόγω αποβλήτων καθώς και της παράδοσης και παραλαβής τους, αναφέροντας και την ημερομηνία αυτών και να γνωστοποιεί τα στοιχεία στον Ε.Ο.ΑΝ. και στην αρμόδια υπηρεσία περιβάλλοντος της οικείας Περιφέρειας, όταν αυτά ζητηθούν. Οι διαχειριστές υποχρεούνται να καταρτίζουν λεπτομερή έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του συστήματος ατομικής ή συλλογικής εναλλακτικής διαχείρισης και τον τρόπο εκπλήρωσης των υποχρεώσεων τους κατ' εφαρμογή του άρθρου αυτού. Η έκθεση αυτή περιλαμβάνει και τον προγραμματισμό του συστήματος για τον επόμενο χρόνο και υποβάλλεται στην αρμόδια αρχή την 1^η Ιανουαρίου κάθε έτους.

662. Στο άρθρ. 9 ΚΥΑ 36259/1757/Ε.103/24-8-2010 προβλέπεται η έκδοση Πιστοποιητικού Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΠΕΔ). Ειδικότερα, προβλέπεται ότι κάθε τρία (3) χρόνια από τη χορήγηση της έγκρισης του συστήματος εναλλακτικής διαχείρισης διενεργείται έλεγχος από τον Ε.Ο.ΑΝ. μετά από αίτηση του ΣΕΔ ή

---

³⁷¹ Όπως αυτά αναφέρονται στο άρθρο 8 ΚΥΑ 36259/1757/Ε.103/24-8-2010.

αυτεπαγγέλτως, προκειμένου να διαπιστωθεί ότι κατά το χρονικό αυτό διάστημα εφαρμόζονται οι μέθοδοι εναλλακτικής διαχείρισης και επιτυγχάνονται οι στόχοι. Αν από τον έλεγχο διαπιστώνεται ότι εφαρμόζονται οι μέθοδοι εναλλακτικής διαχείρισης και επιτυγχάνονται οι στόχοι σύμφωνα με τα παραπάνω, ο Ε.Ο.ΑΝ. εκδίδει το ΠΕΔ, με το οποίο βεβαιώνεται η υπαγωγή των ΑΕΚΚ σε εναλλακτική διαχείριση. Το ΠΕΔ χορηγείται εφόσον το σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης: α) αποδεικνύει ότι εκπλήρωσε τις υποχρεώσεις εναλλακτικής διαχείρισης για την προηγούμενη τριετία σύμφωνα με τους όρους που προσδιορίζονται στην χορηγηθείσα έγκριση του συστήματος εναλλακτικής διαχείρισης, β) καταβάλλει το προβλεπόμενο ανταποδοτικό τέλος. Αν ο Ε.Ο.ΑΝ. διαπιστώσει ότι δεν πληρούνται οι υποχρεώσεις εναλλακτικής διαχείρισης ή ότι δεν τηρούνται οι όροι της έγκρισης που χορηγήθηκε, μπορεί να θέσει ειδικούς όρους για την έκδοση του ΠΕΔ με προθεσμία συμμόρφωσης με αυτούς ή να επιβάλλει χρηματικό πρόστιμο. Εάν το σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης επί δύο φορές δεν επιδεικνύει επάρκεια ή δεν συμμορφωθεί με τους τιθέμενους ειδικούς όρους, ο Ε.Ο.ΑΝ. έχει τη δυνατότητα: α) στην περίπτωση συστήματος ατομικής εναλλακτικής διαχείρισης να ανακαλεί την έγκριση του συστήματος αυτού και να το υποχρεώνει να συμμετάσχει σε εγκεκριμένο ΣΣΕΔ που αφορά τον κλάδο του, ή να προβαίνει σε αναθεώρηση των όρων έγκρισης του συστήματος β) στην περίπτωση ΣΣΕΔ να προβαίνει σε αναθεώρηση των όρων ή σε ανάκληση της έγκρισης του συστήματος αυτού.

663. Ειδικοί όροι για τη συλλογή και τη μεταφορά των ΑΕΚΚ προβλέπονται στο άρθρ. 10 ΚΥΑ 36259/1757/Ε.103/24-8-2010. Συγκεκριμένα, προβλέπονται ότι σε περίπτωση που υπάρχουν επικίνδυνα απόβλητα, διασφαλίζεται η χωριστή συλλογή τους κατά τρόπο ώστε να μην αναμιγνύονται με τα άλλα ΑΕΚΚ και εξασφαλίζεται η μεταφορά, προσωρινή αποθήκευση και διάθεσή τους, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας για τη διαχείριση των επικίνδυνων αποβλήτων. Με την επιφύλαξη της ως άνω περίπτωσης, κάθε συλλέκτης ΑΕΚΚ υποχρεούται: α) να είναι κάτοχος άδειας συλλογής/μεταφοράς και β) να μεταφέρει σε τακτά διαστήματα τα ΑΕΚΚ και να τα παραδίδει σε εγκεκριμένες μονάδες επεξεργασίας ή σε εγκεκριμένους χώρους αξιοποίησης ή διάθεσης. Πριν από τις εργασίες κατεδάφισης, λαμβάνονται μέτρα για την επιλεκτική αποξήλωση των τμημάτων και υλικών που μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν είτε στο εργοτάξιο είτε σε άλλες παρεμφερείς εργασίες. Για την κατά προτεραιότητα διαλογή των αδρανών και των ανακυκλώσιμων υλικών στο εργοτάξιο και τη χωριστή συλλογή τους, λαμβάνονται μέτρα ώστε να καθίσταται ευκολότερη η αξιοποίησή τους. Οι κάδοι συλλογής επιτηρούνται κατά τη διάρκεια της ημερήσιας εργασίας και στο τέλος αυτής προστατεύονται με κατάλληλο κάλυμμα, ώστε να αποφεύγεται η απόρριψη ξένων αντικειμένων και η ανάμιξη με άλλα απόβλητα. Τέλος, η μεταφορά των αποβλήτων σε εγκεκριμένες εγκαταστάσεις επεξεργασίας ή στους χώρους αξιοποίησης και διάθεσης γίνεται με μεταφορικά μέσα που διαθέτουν κατάλληλα καλύμματα, ώστε να αποτρέπεται η διασπορά ή η διάχυσή τους στους δρόμους.
664. Πέραν τούτου, ειδικοί όροι προβλέπονται για την επεξεργασία και αξιοποίηση των ΑΕΚΚ στο άρθρ. 11 ΚΥΑ 36259/1757/Ε.103/24-8-2010. Συγκεκριμένα, κάθε εγκατάσταση επεξεργασίας και αξιοποίησης ΑΕΚΚ υποχρεούται να έχει λάβει τις απαιτούμενες εγκρίσεις ή/ και άδειες και να συμβάλλεται με εγκεκριμένα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης ΑΕΚΚ. Οι εγκαταστάσεις επεξεργασίας των ΑΕΚΚ αποτελούνται από χώρους υποδοχής των ΑΕΚΚ, χώρους διαλογής και αποθήκευσης των ανακτημένων υλικών, χώρους επεξεργασίας / ανακύκλωσης και αποθήκευσης των δευτερογενών προϊόντων, καθώς και τον απαραίτητο τεχνικό και μηχανολογικό εξοπλισμό. Οι χώροι είναι περιφραγμένοι, προκειμένου να προστατεύονται από την απόρριψη άλλου τύπου αποβλήτων και πρέπει να πληρούν όλες τις απαιτήσεις για τη υγιεινή, την ασφάλεια και την πυροπροστασία. Τα ΑΕΕΚ που μεταφέρονται στις

μονάδες επεξεργασίας απαγορεύεται να περιέχουν οικιακά απορρίμματα, ενώ τα ανάμικτα απόβλητα δεν μπορούν να παραμένουν, πριν τη διαλογή τους, στους χώρους υποδοχής περισσότερο από 30 ημέρες από την άφιξή τους σε αυτούς. Για τα αδρανή υλικά ο χρόνος παραμονής τους στους χώρους υποδοχής παρατείνεται μέχρι 6 μήνες. Τα ανακτημένα υλικά θα πρέπει σε χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τους 12 μήνες να έχουν διατεθεί στην αγορά ή σε εγκεκριμένες εγκαταστάσεις ανακύκλωσης. Τα επεξεργασμένα αδρανή χρησιμοποιούνται ως πρώτες ύλες για την παραγωγή τσιμέντου ή άλλων υλικών και ως «προϊόντα δομικών κατασκευών» σε έργα που καλύπτουν τόσο τα κτίρια όσο και τα έργα υποδομής, εφόσον είναι κατάλληλα για τη χρήση για την οποία προορίζονται και πληρούν τις τεχνικές προδιαγραφές, σύμφωνα με τις ισχύουσες σχετικές διατάξεις. Τα αδρανή κατάλοιπα που προκύπτουν από την επεξεργασία των ΑΕΚΚ, καθώς και τα χώματα και πέτρες και μπάζα εκσκαφών³⁷² αξιοποιούνται με τη χρήση τους, σε εργασίες επιχωματώσεων, αποκαταστάσεις ανενεργών και εν ενεργεία λατομείων, ανεξέλεγκτων χωματερών, επικαλύψεις χώρων υγειονομικής ταφής και εν γένει αναμόρφωση υποβαθμισμένων τοπίων ή αναπλάσεων χώρων. Οι εγκαταστάσεις επεξεργασίας και αξιοποίησης των ανάμικτων ΑΕΚΚ μπορούν να εισάγουν πιστοποιημένα συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 761/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Μαρτίου 2001, για την εκούσια συμμετοχή οργανισμών σε κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου (EMAS) (ΕΕ L 114 της 24.4.2001, σ. 1).

665. Οι ποσοτικοί στόχοι συλλογής προβλέπονται στο άρθρ. 12 ΚΥΑ 36259/1757/Ε.103/24-8-2010, σύμφωνα με το οποίο μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2020 η επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση, ανάκτηση άλλων υλικών αποβλήτων και αξιοποίηση πρέπει να ανέλθει κατ' ελάχιστον στο 70%, ως προς το συνολικό βάρος των παραγομένων ΑΕΚΚ στη χώρα.
666. Ο Ε.Ο.ΑΝ., εκτός των ως άνω αναφερόμενων, έχει την αρμοδιότητα να διενεργεί ελέγχους³⁷³ για την αξιοπιστία των παρεχόμενων δεδομένων, την τήρηση των όρων χορήγησης της έγκρισης των συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης και της σχετικής νομοθεσίας και την τήρηση των όρων διαχείρισης των ΑΕΚ. Σε περίπτωση που εντοπίζονται παραβάσεις επιβάλλονται κυρώσεις³⁷⁴.

---

³⁷² Βλ. Κατηγορίες 17 05 04 (χώματα και πέτρες που δεν περιέχουν επικίνδυνες ουσίες) και 17 05 06 (μπάζα εκσκαφών που δεν περιέχουν επικίνδυνες ουσίες) από τον Ευρωπαϊκό Κατάλογο Αποβλήτων, σύμφωνα με την απόφαση 2001/118/ΕΚ.

³⁷³ Σύμφωνα με το άρθρ. 15 ΚΥΑ 36259/1757/Ε.103/24-8-2010.

³⁷⁴ Σύμφωνα με το άρθρ. 16 ΚΥΑ 36259/1757/Ε.103/24-8-2010.